

༣༣། །ཐུག་པར་སྐད་དུ། བ་ལྷ་ཤ་ཡུག་ཏུ་ནི་ནི། བོད་སྐད་དུ། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར། འཕགས་པ་འང་མ་
 དཔལ་གཞོན་བྱུང་གྱུར་པ་ལ་གྲུས་པས་བྱག་འཆའ་ལོ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་སྤྱན་ཡངས་
 བ། །འགྲོ་ཀུན་དགེ་ལེགས་སྤྱབ་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །བསམ་ཡས་ཕྱིན་ལས་མཛད་པའི་སྟོབས་མངའ་
 བ། །འངས་མགོན་སྒྲ་མའི་ཞབས་ལ་མགོས་བྱག་འཆའ། །སྟོ་བྲོས་སྤྱི་གཙུག་ཡོན་ཏན་ལོར་བྱའི་རྒྱན་གྱིས་
 སྤྲུམ། །བདེན་གཉིས་རོ་འཛིན་སྟོང་ཉིད་ལུང་སྤྱི་སྤྲུལ་གསལ་ཤིང་། །མཁུན་བཅའི་ལྷ་ཟེར་པས་ཆོལ་སྤྱི་བོས་མི་
 བཟོད་བ། །སྟོ་གསལ་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱན་གྱུར་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་དབང་རྒྱལ། །གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་མཁས་པའི་རྒྱ་
 སྐར་བྱེ་བ་བརྒྱས། །དཔལ་ལྷན་གྲགས་པའི་གསུང་རབ་བརྒྱུ་རབ་བྱེ་མོད། །གང་སྟོའི་ཉི་འོད་སྤང་བས་མ་བྱུང་
 དེ་སྤིང་དུ། །གཞུང་ཡུགས་དགོངས་དོན་གེ་སར་སྟོང་པོ་གསལ་མ་བྱས། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་བཞེད་གཞུང་རི་
 ལྷ་བར། །སྟོ་བྲོས་གསལ་བའི་མིག་གིས་ལེགས་མཐོང་ནས། །ཤེས་ལྷན་གཟུ་བོར་གནས་པ་དོན་གཉིར་
 བ། །གཞན་ལ་བཅེ་བའི་བསམ་པས་འདི་བཤད་དོ། །ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དག་ལ་རིགས་པ་སྤྱི་བར་ཁས་འཆེ་
 བ་རྣམས་ཀྱང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་མཐོང་བས་དེ་སྤྱན་དབྱུང་བ་དང་ཡང་དག་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའི་
 སྤྱིར་འདི་བཅུ་མ་མོ། །དེ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྷོག་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཆད་མའི་རང་
 བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་ཡུལ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྟོ། སྟོ་ངེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་
 ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་མཆོན་ཉིད་ནི། ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྟོས་རིག་བྱ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་
 གསུམ་གྱི་དང་པོ་གཞན་གྱི་ཡུགས་དགག་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཁས་སྤང་བཟོད་ན། དོན་སྤྱི་དང་ནི་མེད་སྤང་
 གཉིས། །ཡུལ་ཡིན་ཞེ་ན། བོད་རྣམས་རྟོགས་པ་འབྱུང་བའི་ཡུལ་དོན་སྤྱི་དང་། རྟོག་མེད་འབྱུང་བའི་ཡུལ་མེད་
 པ་གསལ་བ་གཉིས་མེད་ན། འབྱུང་བ་གཞི་མེད་དུ་འགྱུར་བས་སྤང་ཡུལ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེའང་འབྱུང་ཤེས་
 གཉིས་འཛིན་པའི་རང་རིག་གི་ཤུགས་ལ་བྱུང་བོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་མང་པོས་བཀྱར་བ་ལ་
 སོགས་པ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་གཉིས་མིང་དང་མཆོན་མའི་རྣམ་པ་ཅན་གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་
 བྱུང་བ་དང་མི་ལྷན་པས་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་སྤྱི་བར་འདོད་ལ། མེད་པ་གསལ་བ་མི་ལམ་གྱི་
 ཡུལ་ཡང་དོན་གྱི་མཆོན་མ་མི་ལྷན་པའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་སྤྱི་བར་དེ་ལས་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་སྤྱི་བར་
 འདོད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོ་མ་འབྱུང་བར་ཐལ་བ་ནི། དེ་འཛིན་གྱི། ཤེས་པ་
 གཉིས་པོ་འབྱུང་བར་འགལ། །དོན་སྤྱི་དང་སྤྱི་ཤད་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ཡིན་ན་དེ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་མིག་

ཤེས་གཉིས་མ་འཁྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་བཏགས་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཁྱབ་པ་
མི་འགྱུར་སྟེ། ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་ཐག་པ་ལ། །སྤྱིར་འཛིན་བཞིན་དུ་འཁྱུང་ཞེ་ན། །ཡུལ་ཡོད་ཀྱང་ཐག་པ་ལ་སྤྱིར་
དུ་འཛིན་པ་དང་། ཉ་སྤྱིས་ལ་དདུལ་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། །ཁར་འཛིན་ཡུལ་ཡོད་སྤྱིར་མ་འཁྱུང་། །ཡུལ་
མེད་པས་ན་སྤྱིར་འཛིན་འཁྱུང་། །ཐག་པའི་ཁ་བོ་ཁ་དོག་གི་རྒྱལ་དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཁ་བོས་སྤྱང་བའི་
མིག་ཤེས་སྐྱབས་དེར་ཡང་མ་འཁྱུང་ལ། །སྤྱིར་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་རྟོག་པས་སྤྱོད་བཏགས་ཡིན་པས་ཡུལ་མེད་པ་
བཟུང་བའི་སྤྱིར་རྟོག་པ་འཁྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་སྤྱང་རུང་དུ་ཐལ་བ་ནི། །སྤྱང་ཡུལ་གཉིས་པོ་ཤེས་པ་
ལས། །ཐ་དད་ཡིན་ན་ཡུལ་རུང་བར། །གནས་པའི་གང་ཐག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་། །མཐོང་འགྱུར་བུམ་པ་ལ་
སོགས་བཞིན། །དོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་གསལ་བ་གཉིས་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་ན། །ཡུལ་རྣམ་པ་
ནི་རགས། །ཡིད་ཉེ་བར་གཏད་པ་ནི་ཡོད། །འཁྱུང་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་མེད་པས། །ཡུལ་སྤྱང་རུང་གཅིག་ན་གནས་
པའི་གང་ཐག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། །ཡུལ་སྤྱང་རུང་དུ་བྱུང་བར་མེད་པའི་སྤྱིར་བཏགས་པ་ཐམས་
ཅད་གྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་འང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། །རྣམ་པ་དེ་ནི་ཐ་དད་ན། །གཞན་གྱིས་ཀྱང་ནི་
རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དོན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་ནང་། །མི་མཐོང་བཞིན་དུ་འཁྱུང་
སྤྱང་གཉིས། །

༩༥༽

བདག་ལ་ཏྲག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །གཞན་གྱིས་རྟོགས་པ་མེད་ཅེ་ན། །དོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་གསལ་བ་གཉིས་སོ་
ཡུལ་དུ་བྱུང་ཡང་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་གནས་པ་དོན་ཡིན་ཡང་མི་མཐོང་བ་ལྟར་གཞན་གྱིས་མི་མཐོང་སྟེ།
བདག་གི་སྒོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། །ནང་གི་ལུས་ནི་ཡུལ་རུང་མིན། །དེས་ན་རང་གིས་ཀྱང་མི་
མཐོང་། །ནང་གི་ལུས་མི་མཐོང་བ་དཔེར་མི་རུང་སྟེ། །དེ་ནི་ཡུལ་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་
མཐོང་ལ། །རུང་བ་ན་གནས་ན་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །རང་དང་ཏྲག་ཏུ་འབྲེལ་བས་ན། །གཉིས་སོ་འང་ཡུལ་རུང་
མིན་ཞེ་ན། །གལ་ཏེ་དོན་སྤྱི་དང་སྐྱེ་ཤད་གཉིས་ཀྱང་གཞན་གྱི་སྤྱང་དུ་རུང་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་གྱི་རང་གི་སྒོ་དང་
དུས་རྒྱུན་དུ་འབྲེལ་བས་སོ་སྟུང་ན། །རང་སྒོ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་ཕྱིར། །བརྗོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་རྟོག་མི་
འགྱུར། །རང་རང་གི་སྒོ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་ན་རང་རིག་པ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་བསྟན་ཀྱང་གོ་བར་མི་འགྱུར་
རོ། །དེ་འང་རྣམ་འབྲེལ་ལས། །བདག་ལ་ཏྲག་ཏུ་འབྲེལ་ཡིན་ན། །བརྗོད་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རང་རང་སྒོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །བརྗོད་པས་དེ་ཉིད་རྟོགས་ཤིང་། །གང་ཟག་རང་རང་གི་
སྒོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །རང་གི་སྒོ་ནི་ཡུལ་དེ་བརྗོད་པས་རང་རང་གི་ཡུལ་དེ་གོ་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། །གང་
ཟག་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན། །སོ་སོ་ཡིན་ཕྱིར་སྒྲུབ་མི་བྱས། །གང་ཟག་རང་རང་གི་སྒོ་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱང་བ་
དེ་བརྗོད་པས་རང་རང་གི་སྒོ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་གོ་བའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀའི་བརྗོད་བྱ་ཐུན་མོང་བ་གོ་བར་མི་བྱས་ཏེ་
གཉིས་ལ་མཆོམས་སྒྲུབ་བའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྣམ་འབྲེལ་ལས། །རེ་རེ་དག་དང་འབྲེལ་ན་
ནི། །དོན་གཅིག་མདོན་ཞེན་བདག་ཉིད་ཅན། །འཆད་སོ་ཉན་སོ་འི་སེམས་དག་གི། །མཆོམས་སྒྲུབ་བར་ནི་མི་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གང་ཟག་

༩༩

སོ་སོ་ལ་ཡོད་པའི། །སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་འབྲེལ་པ། །འབྲེལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ལ། །ཐ་སྙད་སྒྲོར་བྱེད་མི་
འགལ་ན། །འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྤྱི་རང་རང་གི་སྒྲོ་དང་འབྲེལ་ཡང་སྟོ་སྒྲིབ་ཞབས་ཞུས་
པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འབྲེལ་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་
ཏེ། རང་ལ་ཤར་ན་རང་ཡུལ་ཡིན། །མ་ཤར་ན་ནི་དེ་ཡུལ་མིན། །དེས་ན་ཐ་དད་གཟུང་བ་ལ། །གཅིག་ཏུ་འཛིན་
པ་གལ་སྤིང། །སྒྲོ་ལ་ཤར་ན་གང་ཟག་རང་རང་གི་སྒྲོ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་སྤྱི་ནི་རང་རང་གི་ཡུལ་ཡིན་པས་
ཐུན་མོང་དུ་མི་འཛིན་ལ། །སྒྲོ་ལ་མ་ཤར་ན་ཡུལ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་པན་ཚུན་འབྲེལ་བར་མི་ཤེས་པའི་བྱེད་དོན་གོ་བ་
མི་སྤིང་དོ། །ཐ་དད་ཡིན་ཡང་ཡུལ་གཅིག་ཏུ། །འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛིན་ཞེ་ན། །དོན་སྤྱི་རང་རང་གི་ཡུལ་ཐ་
དད་ཡིན་ཡང་འབྲུལ་ནས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པས་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་འབྲུལ་པའི་བྱེད་པ། གཟུང་
ཡུལ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན། །དོན་སྤྱི་ཡུལ་གཅིག་མེད་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པས་གཟུང་བ་ཡིན་པས་རྟོག་པ་
ཐམས་ཅད་སྒྲུང་ཡུལ་མེད་པ་ཉིད་གྲུབ་སྟེ། །རྣམ་འབྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་འབྲེལ་དེ་གཅིག་པར། །ཐ་དད་ཡོད་ན་དེ་
སྒྲུང་མིན། །ཐ་དད་བདག་ཉིད་རི་ལྟར་བཟུང་། །དེ་ཆེ་སྒྲོ་དོན་མེད་ཅན་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རིགས་
པས་བརྟགས་ན་མེད་བཞིན་དུ། །ད་དུང་པལ་ཆར་ཡུལ་དུ་ཞེན། །སོར་མོའི་ཆེ་མོས་བསྟན་པ་ན། །ནམ་མཁའ་
མཐོང་ཞེས་སྒྲུབ་པོ་འབྲུལ། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་རང་གི་འདོད་པ་བརྟོན་ན།
གཞལ་བྱ་རང་མཆོན་གཅིག་ཁོ་ན། །ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སྒྲུང་དོར་བྱེད་
པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་མེད་ལ་འཇུག་གི་དོན་བྱེད་མི་ཁུས་པ་ལ་དགོས་

༩༥༽

རུས་མེད་པའི་སྤྱིར་མི་འཇུག་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་མཆན་ཉིད་གཅིག་གཞུང་གྱ། ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་
དབྱེད་རྣམས་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ལས་བྱུང་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། མེད་པ་གཞུང་གྱ་མ་ཡིན་སྤྱིར། །གཅིག་ཉིད་
ཅེ་ན་ཁོ་བོ་འང་འདོད། །ཅེས་གསུང་བས་སོ། །རང་མཆན་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་འཇུག་ན་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ལ། གློག་
གྱར་འཇུག་ན་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་། གཉི་ག་ཡང་སྤྱིས་བྱས་འཇུག་ན་མི་བསྐྱུ་བས་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་
བ་ཚྱོད་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཇུག་ཤེས་ཡུལ་མེད་ལ་ཚྱོད་བ་སྤང་བ་དང་། གཟུང་ཡུལ་རང་མཆན་ལ་ཚྱོད་བ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། གཞུང་གྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་བ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། ཡུལ་གཉིས་བཞེད་
བས་གཞོད་ཅེ་ན། འོན་སྤྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱི་སྤང་བོས་གཞུང་གྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་
བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འཇུག་ཚུལ་སྒོ་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས། །གཞུང་གྱ་གཉིས་ཡོད་ནས་གཉིས་སུ་གསུངས་བ་
མ་ཡིན་གྱི། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མངོན་གྱུར་གྱི་རང་མཆན་རང་གིས་འཇུག་བ་དང་། གློག་གྱར་གྱི་རང་
མཆན་གཞན་ལས་འཇུག་བ་ལ་དགོངས་ནས་གཉིས་སུ་གསུངས་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་རང་
གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། རྟོགས་སྤྱིར་གཞུང་གྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། གཞུང་གྱ་གཉིས་སྤྱིར་ཆད་མ་
གཉིས། །འོན་ཀྱང་རུས་དང་མི་རུས་སྤྱིར། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་བ་འོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་གསལ་བ་
ཡུལ་དུ་མཆུངས་པའི་ཚྱོད་བ་སྤང་བ་ནི། མེད་པ་འང་གཞུང་གྱར་མཆུངས་ཤེ་ན། །ཁ་ཅིག་འོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་
གསལ་བ་གཉིས་ཀ་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་མཆུངས་པ་ལ་སྒོ་འཛི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་འོན་སྤྱི་གཞུང་གྱར་འཛོག་པ་ལྟར་
རྟོག་མེད་འཇུག་

༩༩

པའི་དམིགས་པ་དེའང་ཡུལ་གསུམ་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་དགོས་ཁུས་མེད། །སྐྱེའད་ལ་
སོགས་པ་སྤྱི་རོལ་ན་ཡུལ་དངོས་སོ་ལའང་མེད། ཡུལ་དུ་ཞེན་པའང་མེད། ཞེན་པ་བྱས་ཀྱང་དོན་དང་སྤང་པའང་
མེད། གལ་ཏེ་སྤང་ན་དེ་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་གསུམ་པ་ལའང་དགོས་པས་ཡུལ་གསུམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྤིང་དོ། །དོན་
སྤྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཡང་འཁྲལ་ནས་ཞུགས་པ་ན་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པར་ཁུས་པས་ཡུལ་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་གལ་
མཚུངས། འོ་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱེའད་ལ་སོགས་པར་སྤང་བ་འདི་དོན་བྱེད་མི་ཁུས་པས་དོན་རང་མཚན་ཡང་
མ་ཡིན་རྟོག་པས་མ་བཟུང་བས་སྤྱི་མཚན་ཡང་མ་ཡིན་པས་གང་དུ་འདུ་ཞེ་ན། སྐྱེ་སོགས་སྤང་བ་སློ་ཉིད་
ཡིན། །སྐྱར་སྤང་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད། །དེ་ནི་དངོས་སོར་ཡོད་མེད་ཅེས། །རྟོག་པས་དཔྱེད་ན་སྤྱི་མཚན་
ཡིན། །སྐྱེའད་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ནི་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་པས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་མ་འདས་སོ། །སྐྱར་སྤང་
ཡུལ་དུ་སློམ་པ་ནི། །གཞི་མེད་ལ་འཁྲལ་པས་ཡུལ་ཅིའང་མེད་པའི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྐྱར་སྤང་དེ་དངོས་སོ་ཡིན་
ནམ་དངོས་མེད་ཡིན་ཞེས་དཔྱེད་ན། །རྟོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སྤྱིའི་ཁོངས་སུ་འདུའོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
སྐྱེའད་ལ་སོགས་དོན་མིན་ཏེ། །དོན་དུ་མོས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། །སྐྱེའད་ལ་སོགས་སྤྱི་མིན་
ཏེ། །དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། །དེ་དག་གི་ཡང་དེ་ལྟའི་དངོས། །བཀག་མེད་གསལ་བར་
སྤང་བ་ཉིད། །ཤེས་པའི་རོ་སོ་དོན་ཉིད་ཕྱིར། །སྐྱེ་སོགས་ཞེས་བྱའི་སློ་དག་ནི། །སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
ལ། །སྐྱར་སྤང་དོན་མེད་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་སྤྱོད་བ་དང་
འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། །དངོས་མེད་གཉིས་སོ་རང་རིག་གི། །འབྲགས་ལ་གྲུབ་པས་གསལ་ཞེ་ན། །དོན་སྤྱི་དང་

༩༩༽

མེད་པ་གསལ་བ་གཉིས་ཡུལ་མེད་པ་ཡིན་ན། གྲོང་བས་བྱུང་བ་ཇི་ལྟར་དགག་ཅེ་ན། འབྲུལ་ཤེས་གཉིས་ལ་
ཡུལ་མེད་ཅིང་། །རང་རིག་གིས་ནི་གྲོང་བའི་ཕྱིར། །ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །མེད་པ་འདྲིན་ཕྱིར་འབྲུལ་
ཤེས་ཡིན། །ཡུལ་དུ་བྱས་ན་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་ཡོད་པས་སྐྱེ་ཤང་དང་དོན་སྦྱི་སྦྱང་བ་དེ་ནི་ཤེས་པ་འབྲུལ་
པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡུལ་རུང་གནས་པས་མི་ཤེས་པ། །རང་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར་དེ་ཤེས་
ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། གལ་ཏེ་སྦྱི་ཡང་ཤེས་ངོ་བོས། །དོན་ཉིད་ཡིན་ན་ཐལ་བར་འགྱུར། །དེ་ལྟར་འདོད་ཕྱིར་
སྦྱོན་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཞི་པ་དགག་པ་ཆད་མས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། རང་
མཆོན་མིན་པའི་ཡུལ་མེད་ན། །དངོས་མེད་གཞལ་བྱར་འགལ་ཞེ་ན། །དོན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་
གཞལ་བྱ་མེད་ན། །དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཆད་མ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། །དགག་བྱ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་
ཅེས། །བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་བ་མེད། །བསྐྱབ་ན་དངོས་པོར་ཡོད་ཅེས་སྐྱབ་ལ། །འགོག་ན་དངོས་པོར་མེད་
ཅེས་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྐྱ་དོན་བསྦྱོན་པ་མེད་རྣམས་ཀྱིས། །ཡོད་མེད་ཚྭ་གས་ཀྱི་བྱེ་
བྲག་གིས། །དངོས་པོ་ཉིད་ནི་དབྱེད་བྱ་སྟེ། །འདི་ལས་འབྲས་འབྱུང་རག་ལས་ཕྱིར། །དོན་བྱེད་རུས་པ་མ་ཡིན་
ལ། །དོན་གཉེར་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །མ་ནིང་གཟུགས་བཟང་མི་བཟང་ཞེས། །འདོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་
བརྟག་ཅི་པར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཆོན་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས་
དང་པོ་རྩོད་པ་དགོད་ན། ཕྱིའི་གཟུང་ཡུལ་མཁས་པས་བཀག། །ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་འདིར་མི་སྲིད། །དེས་ན་
གཞལ་བྱ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་། །མི་འཐད་

༩༡༽

ཅེས་ནི་འགའ་ཞིག་སྟུ། །གཟུང་ཡུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ན་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བཀག་ལ།
རང་རིག་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་དུ་འགའ་ལོ་ཞེས། །གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་བྱུང་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྦྱིར་
དབྱེད་ན། རོ་བོ་ཉིད་དང་དབང་ཕྱུག་དང་། །གཙོ་བོ་རྩལ་དང་རྣམ་རིག་དང་། །རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཞེས་བྱུང་བའི་
མཐའ། །ཐ་དད་རང་གཞན་སྟེ་པ་འདོད། །ཐུ་སྟེགས་བྱེད་རོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་སྟེ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་ལས་
བྱུང་བ་དང་། དབང་ཕྱུག་པ་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱས་པ་དང་། གངས་ཅན་གཙོ་བོས་བྱས་པ་དང་། གཟེགས་ཟན་
དང་ཉན་ཐོས་རྩལ་ཕྱན་གྱིས་བྱས་པ་དང་། སེམས་ཅམ་པ་སེམས་དང་། དབུ་མ་བའང་དོན་དམ་བར་སྟོས་པ་
དང་བལ་ཞིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོར་སྟེ་བ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་ཀྱང་རུང་། འཛིག་རྟེན་གསལ་སྟེ་དང་
བསྟན་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་དག་གང་ལྟར་ཡང་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟོད་པ་ལ་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་
དོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་དགག་ན་རོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་སྟེ་བ་ནི་རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་ཡིན་པས། རྒྱ་
མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་སྟེ་བ། །རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་པས་ཁེགས་ལ། དབང་ཕྱུག་དང་།
གཙོ་བོ་གཉིས་ཀའང་རྟག་པ་བྱེད་པ་པོར་འགའ་བས་མི་འཐད་དོ། །གསུམ་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལུགས་
བསྟུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དགོངས་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། ཐུབ་པས་བྱི་རོལ་དཔྱེད་པ་ན་རྩལ་ཕྱན་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་ལ། ཐ་སྟོད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་དཔྱེད་པ་ན་སེམས་ཅམ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་འཇུག་པ་ན་སྟོས་པ་དང་བལ་བ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །དེའང་རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེས་དེ་ཉིད་དོན་བཏང་
སྟོམས་ཅན། །སྤང་ཆེན་གཟེགས་སྟངས་ཉིད་མཛད་ནས། །འཛིག་རྟེན་ཐུགས་ནི་འབའ་ཞིག་

༩༩༽

གིས། །སྤྱི་རོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པར་མཛད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་སློབ་
དཔོན་གྱིས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཚུལ་ལ་དོན་རིག་དང་རྣམ་རིག་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་
ལུགས་དགག་རང་ལུགས་བཟོད། ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་གྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བའི་
ལུགས་དགག་ན། ཆོད་པ་མིན་སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་མིན། །དབང་པོ་རྟོན་བཅས་ལྟ་བུར་ལོ། །གྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ན་རེ་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དོན་འཛིན་ན་ཆོད་པའི་གཟུགས་ཀྱང་མཐོང་བར་ཐལ་བས། དེ་མཆུངས་ཀྱིས་དབང་པོ་འཛིན་བུད་
མ་ཡིན་ཡང་རྟོན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྟ་བུར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། བེམས་པོ་ཡིན་སྤྱིར་ལྟ་
བུད་མིན། །དུས་མཉམ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད། །དབང་པོ་བེམས་པོ་ཡིན་པས་ལྟ་བུར་དུ་མི་འཐད་ལ། ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་དུས་མཉམ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་བོད་ཀྱི་ལུགས་དགག་ན།
ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་དུས་མཉམ་ནི། །གཟུང་འཛིན་ཡིན་ཞེས་གངས་ཅན་པ། །བོད་པལ་ཆེར་ནི་དུས་མི་མཉམ་ན་
ཡུལ་དུ་མི་རུང་ཞིང་དབང་པོ་ལྟ་བུར་མ་ཡིན་པས། དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་གཟུང་འཛིན་ཡིན་ཞེས་
སྤོ། །འདི་འང་མི་འཐད་དེ། དུས་མཉམ་སྤྱིར་ན་འབྲེལ་བ་མེད། །རྒྱ་མེད་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་འགལ། །ཡུལ་དང་རྣམ་
ཤེས་དུས་མཉམ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་མི་འཛིན་ལ། ཡུལ་རྒྱ་མ་ཡིན་ན་དོན་རིག་གི་རྣམ་ཤེས་དམིགས་
པའི་རྒྱ་མེད་ལས་སྤྱི་བར་འགྱུར་རོ། །སྐད་ཅིག་སྤྱི་མའི་ཡུལ་རྒྱ་ཡིན། །དུས་མཉམ་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ཞེ་
ན། །སྐད་ཅིག་གིས་སྤྱི་མའི་ཡུལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། ཡུལ་ལས་སྤྱིས་སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་བྱུང། །

༼ ༡༩ ༽

དེ་ལ་དུས་མཉམ་དགོས་པ་མེད། །སྐད་ཅིག་གིས་སྒྲ་མའི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་བྱུང་མོད། དེ་ལས་གཞན་པའི་དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་ཅི་ཞིག་དགོས། རྣམ་ཤེས་རྒྱ་ལས་
སྐྱེའང་དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་རེ་གྲོགས་སུ་དགོས་ན་དུས་མཉམ་པའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པའང་གྲོགས་སུ་
དགོས་པས་ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། མ་ལ་ཡར་རྒྱ་ཚོགས་པ་ལས་ཅན་སྐྱེའང་གངས་ཅན་གྱི་རི་གྲོགས་སུ་དགོས་སོ་
ཞེས་སྒྲ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་ཡི་རོ་བོ་མ་གཏོགས་པའི། །གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་ཅིའང་
མེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་ངེས་ལས་ཀྱང་། རྣམ་བ་གཏོད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་རྒྱ་ཡིན་ལ་
རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་ལྷོག་པའི་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཞིང་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཀྱང་། མིག་ལ་བརྟེན་ཅིང་གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་མིག་གི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་
ན། མདོ་སྤེལ་པའི་ལུགས་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད། །དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་ཤེས་
ཡིན། །ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཚོགས་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཅས་པོ་
འདྲ་བའི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཚོགས་པ་ལས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འདྲ་
བར་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པས་གཟུང་འདྲིན་དུས་མི་མཉམ་
མོ། །འོན་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པ་ལ་ཤེས་པ་ཡུལ་ཁོ་ན་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་ལ། དབང་པོ་ལ་
སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་མི་སྐྱེ་བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དངོས་པོའི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཟས་སོགས་བྱ་ཡི་རྒྱ་ཡིན་
ཡང་། །པ་མའི་གཟུགས་

༩༡༣༽

བཞིན་ཡུལ་འབྲས་སྒྲེ། །བྱའི་རྒྱ་བས་དང་དུས་དང་བློ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཡང་པ་མའི་དབྱིབས་དང་འབྲའི།
གཞན་གྱི་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དཔེར་ན་བས་དང་དུས་ལ་སོགས། །བྱ་སྒྲེ་བ་ཡི་རྒྱ་
ཡིན་ཡང་། །དེ་ནི་པ་མ་གཅིག་གི་གཟུགས། །འཛིན་འགྱུར་གཞན་འགའི་མ་ཡིན་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་ལ་འབྲས་བྱ་གཉིས། །དཔེར་ན་ཡུལ་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཁོས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱས་པའི་བྱམ་
པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བཅས་པོར་སྒྲེས་པ་དང་། དབང་པོའི་གྲོགས་བྱས་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
གཟུགས་དང་འབྲ་བར་སྒྲེ་བ་སྟེ་ལག་རྗེས་གཉིས་སྒྲེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོའང་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་པར་འདོད། །ཡུལ་
ཤེས་པའི་སྒྲོ་དང་སྒྲོ་དེ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་སྟེ་སྒྲོ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་མདོ་ལས། ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་
ཡི། །དབྱིབས་སྒྲོ་ནི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཚུལ་གཉིས་དང་ནི་རང་རིག་
བྱུང། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། བོད་རྣམས་སྤྱི་རྒྱུ་འོན་ཏེ་གློག་ན་མོ་ཞེས་བྱ་
བ་རྣམ་པ་འཛོག་བྱེད་གོས་ཀྱི་གློག་ན་ལག་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་བསམས་ནས། སྤྱི་རྒྱུ་འོན་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཞག་
ན། འོན་དེ་ལས་གཞན་པ་ཤ་བས་བཞག་གོ་ཞེས་མགོ་བསྐྱེ་བ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། ཤ་བས་བཞག་ན་ཤེས་པ་ཤ་
བ་དང་འབྲ་བར་སྒྲེ་དགོས་ལ། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཤ་བར་འདོགས་ན་མིང་ལ་མི་བརྟུན་དོ། །དེས་ན་སྤྱི་རྒྱུ་
ཀྱི་དོན་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་མདོ་སྟེ་པ་འགོག་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་
ཀྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་སྤྱི་རྒྱུ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པ་ན། །ཁོ་བོས་མདོ་སྟེ་ཤེས་ལ་རྣམ་པར་
བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པར་གྲག་གོ། །གཉིས་

༩༡༩༽

བ་རྣམ་རིག་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་དགག་ན། རྣམ་པར་རིག་པ་བསྐྱབ་ན། དེ་ལ་ཚེད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། རོག་མར་སྤྱོད་ལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་དགག་ན། གཅིག་དང་དུ་མ་བྲལ་བའི་
སྤྱིར། །དོན་མེད་དེས་ན་རྣམ་པའང་མེད། །ཡུལ་ལ་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་སམ་སྤྱོད་ཆ་མེད་གྱི་དུ་
མར་བརྟགས་ནས་འགོག་ན་གྱེ་བྲག་པས་ཁས་སྤངས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་གཅིག་མེད་དེ། ལྷོགས་ཆ་དུ་
མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར་འབྲུའི་ཕུང་པོ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བས་ཁེགས་སོ། །སྤྱོད་ཆ་མེད་གྱི་དུ་མར་བདེན་པའང་ལྷ་
སྟེགས་བྱེད་དང་ཉན་ཐོས་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྩལ་སྤྲོན་བདེན་པ་མེད་དེ་ཆ་དུག་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར་ཁང་པ་
བཞིན་ཞེས་བྱ་བས་ཁེགས་སྟེ། དུག་གིས་ཅིག་ཆར་སྐྱར་བ་ན། །སྤྱིར་རྩལ་ཆ་དུག་ཏུ་འགྱུར། །དུག་པོ་དགའ་ནི་
གོ་གཅིག་ན། །གོང་བུའང་རྩལ་སྤྲོན་ཅམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་རྩལ་སྤྲོན་གཅིག་དང་
གཉིས་མ་ཐུད་པ་ལ་རིང་ཐུང་ཡོད་མེད་བརྟགས་པས་ཀྱང་ཁེགས་སོ། །དེ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། གང་གིས་
དངོས་པོ་རྣམ་དབྱེད་ན། །དེ་ཉིད་དུ་ན་དེ་དངོས་མེད། །གང་གི་སྤྱིར་ན་དེ་དག་ལ། །གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་
བཞིན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དགག་ན། ཀུན་རྫོབ་འཛིག་
རྟེན་གྲགས་པ་ལ། །བརྟེན་ན་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་འགལ། །རྟོག་གི་པ་ཁ་ཅིག་སྟོབ་དཔོན་ཆེ་བ་གྲགས་པ་དང་
མ་ཐུན་པར་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་སྟེ་དང་བསྐྱུན་ནས་འཛོག་ལ། དེའང་གང་ཟག་འཛིག་རྟེན་པ་མ་ཡིན་གྱི་
སྟོབ་འཛིག་རྟེན་པ་མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པར་འཇུག་པ་དང་མ་ཐུན་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིའང་ཀུན་ཏུ་ཐ་
སྤྱད་པའི་ཆད་མ་དབྱེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། མ་བརྟགས་པའི་སྟོབ་པོར་མཛོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་

༩༡༥༽

དང་། སྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་ལ་སོགས་པ་མི་འཇུག་པས་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་སྡེ་
བདུན་ལས་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་འཛིག་ཏེན་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་པ་དེ་དག་གི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བར་འདོད་ན་ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས། དངོས་པོ་ལ་བེམས་རིག་གཉིས་ལས་མ་
འདས་པས་བེམས་པོའི་ལུགས་གང་འདོད་ཀྱང་བཀག་ཟེན་ལ། རིག་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་ལས་གཞན་འཐད་པ་
མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་བསྐྱབ་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟོད་པའི་ཚད་མ་དཔྱོད་པ་ན་མདོ་མཛད་པ་དང་
རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་རོ། །དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། གསལ་དང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པས་འབྱུང། །དང་པོ་
ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཡིན་ལ། གསལ་ཞིང་རིག་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་ཤེས་བྱ་མི་སྤྲོད་
པས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་ཤེས་ཀྱིས་བ་ལང་བསྐྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྟན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཀྱིས་འབྱུང་སྟེ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ལ་གཞན་མི་སྤྲོད། །རྗེས་གཞན་ཡིན་ན་ཏྱགས་མི་སྤྲོད། །ཟླ་
གཉིས་སྤང་བཞིན་སྡོམ་འཛིན་ཡང་། །གཞན་ལ་མཐའ་གཞན་བཀག་པས་ཁེགས། །འདི་ལ་གསུམ་ལས་ཐོག་མར་
ཏྱགས་དགོད་པ་ནི། གང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པས་ངེས་པ་དེ་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ་ཟླ་བ་གཉིས་སྤང་བཞིན། སྡོམ་པོ་
དང་དེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པའང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པས་ངེས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་
པའོ། །དེའང་སྟོའི་དངོས་པོ་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཏྱགས་པས་ངེས་པར་རུས་པའོ། །དེ་ཉིད་ལྟན་ཅིག་
དམིགས་པས་ངེས་པའི་བྱིར། སྡོམ་དང་དེ་སྟོག་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ཏྱགས་དེའི་
ཚུལ་བསྐྱབ་པའང་ཕྱོགས་ཚོས་ནི་

༩༩༩༩

རང་རིག་གིས་གྲུབ་ལ། སྒྲུབ་པ་འདྲ་དཔེ་ལྷན་བཟུངས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་ཅིང་། དེ་མི་མ་སྤྱོད་སྤྱོད་གསལ་
འགོག་པ་འདྲ་། མི་མ་སྤྱོད་སྤྱོད་གསལ་དངོས་སོ་ཐ་དད་དུས་མི་མཉམ་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ནི་དུས་མི་མཉམ་
པར་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁེགས་ལ། དུས་མཉམ་པ་ལ་འདྲ་སྒྲོ་བཏགས་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་
གཞན་མེད་པར་གྲུབ་ཅིང་། རྗེས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་ལ་ནི་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཏྲགས་ཀྱིས་ཁེགས་ཏེ། གང་
འབྲེལ་པ་མེད་པ་དེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པས་ངེས་པ་མེད་དེ། སྒྲོན་སོ་དང་སེར་སོ་བཞིན་མིག་དང་གཟུགས་ཀྱང་
རྗེས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པར་བྱེད་ཀྱིས་ཁས་ལྗངས་སོ་ཞེས་པས་ཁེགས་སོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤྲང་བ་ལ་
གསུམ་ལས་དང་སོ་ནི། བཅུན་པ་དགེ་བསྤྲང་ལ་སོགས་པ་དག་ཏྲགས་འདི་མ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་དུ་མས་ལྷན་བ་
ལྟ་བུའི་གཟུང་བ་གཅིག་ལ་ལྟ་བུའི་ཆེ། རང་རང་གི་འཛིན་པ་དམིགས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་མ་དམིགས་སོ་ཞེ་ན།
གཅིག་གི་གཟུང་བ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་མ་སྤྱོད་པར་སད་པ་ཡིན་ཏེ། མི་
ལས་ཀྱི་ལྷན་བ་ལྟ་བུའམ་རབ་རིབ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་སྤྲང་བ་ལྟར་སྒྲོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ཏྲགས་འདི་
འགལ་ཏེ། ལྷན་ཅིག་ལ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པས་ཏྲགས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པ་ལས་བསྒྲོག་པས་སྒྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ་
ཞེ་ན། འཛིག་ཏེན་ལ་གྲགས་པ་འཕམ། གཞན་སེལ་གྱི་དོར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་བཏགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཐ་དད་མ་
གྲུབ་པས་སྒྲོན་མེད་དོ། །གསུམ་པ་གཏན་ཆོགས་འདི་མ་ངེས་ཏེ། གཟུགས་དང་སྤྲང་བའམ། སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བའམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཞུགས་ཀྱང་རྗེས་ཐ་དད་པས་སོ་ཞེ་ན། དེའང་གཟུགས་

༩༡༥༽

དང་སྒྲུང་བ་ནི། གཟུགས་དམིགས་པ་སྒྲུང་བ་ལ་ལྟོས་པའི་སྟོག་ཆགས་ལ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་ན་རྩལ་ཐ་དད་
མ་ཡིན་ཏེ། ལྷགས་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲུང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པ་གྱི་བ་ལ་སྟོགས་པ་ལ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་
མེད་དེ་སྒྲུང་བ་མེད་ཀྱང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱང་སྒྲུང་བ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ལྷགས་དང་མེ་ཐ་དད་པར་
གནས་པ་བཞིན་ནོ། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཡང་རྩལ་ཐ་དད་མི་འདོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
གཞན་གྱི་སེམས་མཁྱེན་པ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དཔེར་མི་རུང་སྟེ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་
སྟོགས་དང་ནི་སེམས་དེ་ལྟར། །གཟུང་བའི་མཆན་ཉིད་དཔྱད་པ་འདི། །མ་དག་སྟོ་ཅན་ལས་ཡིན་གྱི། །རྣལ་
འབྱོར་རྟོགས་པ་བསམ་མི་བྱུང་། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། གནས་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བར་རྒྱད་
གཞན་གྱུར་པར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལ་བོད་པལ་ཆེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་ངེས་པས་ལྟན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡང་དག་གི་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟོན་པ་དང་། བ་རོལ་གཟིགས་པའི་
ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་མི་ཤེས་པར་སྒྲིབ་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་རྣམ་རིག་ལ་རྩོད་པ་སྒྲུང་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་
པོ་རིག་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་སྒྲུང་བ་ནི། རིག་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་ངེས། རིག་བྱེད་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་
གྲུབ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རིག་པ་ཙམ་མི་རྟོག་དོ་ཞེས། སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་མ་གྲུབ་པའི་རིག་
པ་ཙམ་འགོད་དེ། བ་ལང་གི་མཆན་ཉིད་དཀར་ཟེང་དཀར་ཟེང་མ་ཡིན་པའི་སྟོག་ཤེས་མི་འགོད་གྱི། སྟོག་
ཤེས་ཙམ་འགོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྩལ་སྒྲུབ་དང་མཆོངས་པའི་རྩོད་པ་སྒྲུང་བ་ནི། སེམས་རྒྱན་ཡན་ལག་
ཅན་དང་མཆོངས། །སྐད་ཅིག་རྩལ་གྱི་ཆ་ཤས་བཞིན། །

༩༩༽

དེས་ན་སྐྱད་ཅིག་གསུམ་བདག་གིས། །གཅིག་དང་དུ་མ་བྲལ་ཞེས་ཟེར། །དབུ་མ་པ་རྣམས་ན་རེ། །སེམས་ཀྱང་
རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་བདེན་ན་ཡན་ལག་ཅན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་འདོན་པ་བསྐྱར་རྟེ། །གང་ལ་དུས་ཆ་ཐ་དད་
ཡོད། །དེ་ནི་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཁེགས་སོ། །སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དུ་བདེན་པ་ཡང་། རྟག་
གིས་ཅིག་ཅར་སྐྱར་བའི་རིགས་པས་རྩལ་སྤྲོ་འཛིག་པ་ལྟར། །སེམས་ཀྱང་རི་ལྟར་སྐྱད་ཅིག་མཐའ་ཡོད་
ལྟར། །ཐོག་མ་དབུས་ཀྱང་བརྟག་པར་གྱིས། །སྐྱད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་གིས། །འཛིག་ཉེན་སྐྱད་ཅིག་ལ་མི་
གནས། །ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་ཁེགས་སོ་ཞེ་ན། །འདི་ལ་བོད་རྣམས་རྩལ་དང་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་འགོག་པའི་
རིག་པ་མཚུངས་པས་སྐྱད་ཅིག་ཆ་ཤས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་མཚུངས་རྟེ། །སྐྱད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་
ཉིད་གིས། །སྐྱད་ཅིག་གཅིག་པ་མི་སྤྱི་འགྱུར། །སྐྱད་ཅིག་གཅིག་པ་མི་སྤྱི་དཀྱོག། །གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་
ཉམས། །སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཉིད་མི་སྤྱི་དེ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདོད་ན་གསུམ་མི་སྤྱི་པར་
ཐལ་རྟེ་རྩོམ་པའི་གཅིག་མི་སྤྱི་པའི་ཕྱིར་ངོ། །འོ་ན་རྩལ་སྤྲོ་ཡང་གཅིག་ཡིན་ན་རྟག་ཡིན་པར་འགལ། རྟག་
ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་བར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། །ཁོ་བོ་ཡང་དེ་འདོད་པས་རྩལ་སྤྲོ་འཛིག་པ་ཡིན་
ནོ། །འོ་ན་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་འཛིག་གོ་ཞེ་ན། རྟག་གསུམ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ན་བདེན་པ་ཞེག་ན། །ཁོ་བོ་ཅག་ཅིག་ཅར་མི་
སྐྱེ་བ་ལ་སྐྱོན་ག་ལ་ཡོད། །རགས་པ་ཅིག་ཅར་བསྐྱོར་བས་ན། །དབུས་ཀྱི་རྩལ་སྤྲོ་ཆ་བཅས་འགྱུར། །དུས་
གསུམ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བས། །ད་ལྟའི་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན། །རྩལ་སྤྲོ་དུས་གཅིག་ཏུ་མ་བསྐྱོར་ན་རགས་པ་
མི་རྩོམ་པས་བསྐྱོར་བ་ན་དབུས་ཀྱི་

༩༡༩༽

རྒྱལ་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་རོ། །དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་ན་འདས་མ་འོངས་གཉིས་ཀྱང་ད་ལྟར་བར་ཐལ་བས་
འགག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། ད་ལྟར་སྐྱེས་པའི་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ཉིད་ལས་དངོས་
པོའི་ཆོས་མི་སྤྱིད་པས་སྐྱད་ཅིག་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་དགོངས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྒྱལ་སྤྱན་འཛིག་པའི་ཆེ་ཆ་
བཅས་སུ་འཛིག་གམ་ཆ་མེད་དུ་འཛིག་ཅེ་ན། བཞག་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་ལ་བཞེག་ན་ཆ་མེད་དུ་འཛིག་སྟེ། སྐྱ་
ཅེའི་ཐེལ་པ་བཞེན་ནོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱལ་སྤྱན་ཐུག་མེད་དུ་འདོད་པ་ནི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་མ་ཤེས་པའོ། །འོ་ན་སྐྱད་
ཅིག་ཀྱང་བཞག་ན་ཆ་བཅས་བཞེག་ན་ཆ་མེད་དུ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ་བཞག་ཀྱང་
སྐྱེས་ཅམ་གྱི་ཆ་མ་གཏོགས་པ་ཆ་གཞན་མེད་དེ་འགག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་
ན་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་གསུམ་སྟེལ་ནས་བཞེག་པ་འདིས་ཉན་ཐོས་དུས་གསུམ་རྫས་ཡོད་དུ་
འདོད་པ་དགག་པར་རུས་གྱི་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དགག་པར་མི་རུས་ཏེ། འདས་མ་འོངས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་
བར་དུ་སྐྱད་ཅིག་གི་རྫས་གཅིག་བཅུག་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་མ་གྲུབ་ལ་སྟོས་སྟོམ་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྟོའི་ཆོས་རང་དགའ་
བས་དོན་མི་འཛིག་སྟེ། རི་བོང་གི་རྩ་གཉིས་གྱི་བར་དུ་བྱམ་པ་བཅག་པར་སྟོམ་ཀྱང་མི་ཆག་པ་བཞེན་ནོ། །འོ་ན་
ཆོས་གྱི་གྲགས་པས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ་ཡུལ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་
ལམ་གཟུང་འཛིན་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་དུས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་དུ་གསུངས་སོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི་གཞུང་གི་སྐབས་དོན་མ་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱེ་ན་སྟོང་ཆ་བཅས་ཡིན་
ལ་དུས་གྱིས་སྤྱེ་ན་ཡུལ་ཡང་ཆ་མེད་ཡིན་ནོ། །

༩༥༽

དེས་ན་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མ་ལ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་བཅས་སམ་སྐྱད་ཅིག་གཏན་མེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་ན་ལྟོས་མེད་
ཀྱི་ཉག་ས་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བའི་གནོད་བྱ་ལྟོག་པའི་དུས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་
ཅད་འཛིག་གོ། འོ་ན་ཆ་མེད་ཀྱི་དངོས་སོ་སྤིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་ཀྱི་དངོས་སོར་འདོད་པ་
ཡིན་ནོ། འདི་ལྟ་ན་དོན་དམ་ཀྱི་དངོས་སོར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོས་བྲལ་ཀྱི་དོན་དམ་མ་ཡིན་ཏེ་འཛིག་པའི་སྤྱིར་
དང་། དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་དོན་དམ་ཡིན་ཏེ་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མ་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ་འཁྲལ་བ་དང་མ་
འཁྲལ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱད་ཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་སྤྱིར་རོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་རྟེན་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ།
རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེད་ཀྱི་དེ་ཡང་རྟེན་ལས་སྐྱེས། འདི་ཡང་བདག་མེད་ལྟ་རྟེན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །གནས་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ནས་སྐྱད་ཅིག་གིས་འཛིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་གནས་གྱུར་པའི་
སྤྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བོ་ཞེས་བཤད་བྱེད་ཏོ། །གསུམ་པ་རྣམ་པ་ཡོད་མེད་ལ་བརྟགས་
ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སམ་རྣམ་མེད་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་བདེན་བརྗེན་མཚུངས་པ་ལ་
ཚད་མ་དང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་དུ་སྤང་བ་སྟོ་ཉིད་ཡིན། སྤང་བ་དེ་ཉིད་སྤྱི་ན་
མེད། བག་ཆགས་བརྟན་དང་མི་བརྟན་ལ། བདེན་དང་བརྗེན་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད། སྤང་བ་ཅི་སྐྱེས་པ་ཤེས་
པ་ཡིན་ལ། དེའང་སྤྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཅིང་ཡུལ་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་སྟོ་
ནས་ཆོ་བ་གཅིག་དང་དྲུང་དཀར་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ཚད་མར་འཛོག་ལ། ཆོ་བ་གཉིས་དང་དྲུང་སེར་འཛིན་ལ་
སོགས་པ་བག་ཆགས་མི་བརྟན་པའི་སྤྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འཛོག་

༼ ༣༡ ༽

གོ། །གཞན་གྱི་མཐའ་དེ་བཞུགས་པའི་གྲུ་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལ་སོགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བས་འདིར་
མ་སྒྲིལ་སོ། །དེ་སྤྱིད་ཀྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ། །དེ་སྤྱིད་རྒྱ་ལ་གཟུང་ཡུལ་ཟེར། །ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཞུགས་པ་
ན། །ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་པ་མེད། །བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་ཡུལ་
བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོའོ། །།གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་སྒྲོ་
ཅམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི། སྒྲོའི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ཡིན། །འགའ་ཞིག་ཡུལ་རིག་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ།
ཡུལ་གྱི་མཆན་ཉིད་སྒྲོའི་རིག་བྱ་ཡིན་པར་མགོ་བསྐྱེལ། དེ་འདོད་ན་ལྷ་སྒྲིན་པ་བྱས་མཆོན་པ་ལྟར་བན་ཚུན་
སྒྲོས་པས་གང་ཡང་ངོས་མི་ཟེན་ལ་གཞན་ཡང་རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པས་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་མེད་པར་
འགྱུར་རོ། །རང་རིག་ཡུལ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རང་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་འགའ་ལོ། །དེས་ན་རང་རིག་ལ་ཡུལ་ཡོད་
པར་བཤད་པ་ནི་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེའི་དབྱེ་བསྐྱེད་ནི། ཡུལ་སོགས་སྒྲོ་ནས་དུ་མར་
འགྱུར། །ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་རིག་གཅིག་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་གཉིས་དང་ཤེས་
པའི་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་འབྲུལ་པ་དང་མ་འབྲུལ་པ་གཉིས་དང་། འབྲུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཤིང་གཙོད་
པ་ལྟར་ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པ་དང་། འབྲུག་བཞིན་པ་དང་ཞུགས་ཟེན་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ལྟར་ལས་བྱེད་པ་པོ་བྱ་
བའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་སྒྲོ་གསུམ་པོ་དེའང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱུ་ན་རང་རིག་པ་ཁོ་ནར་འདུལ། དེས་ན་དོན་
ཐམས་ཅད་རང་མཆན་དང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་རིག་ཏུ་འདུའོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་
ལ་གཉིས་ལས། ཆད་མའི་

༼ ༣༩ ༽

མཚན་ཉིད་འོག་ཏུ་འཆད་ལ། ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བརྗོད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་དགག་པའི་ཡུལ་སྤྱིར་བསྟན་ན། བརྗོད་འགའ་ཞིག་མཐའ་ཡས་པས་དབྱེ་བ་མེད་
དོ་ཞེས་ཟེར་བའང་ཐོས། བོད་པ་ལ་ཆེར་སློབ་ལྟར་སྤྱད་དེ། ཡིད་དཔྱད་སྤང་ལ་མ་ངེས་དང་། །བཅད་ཤེས་ལོག་
ཤེས་ཐེ་ཚོམ་ལ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡིད་དཔྱད་དང་། སྤང་ལ་
མ་ངེས་པ་དང་། བཅད་ཤེས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྷགས་སྤྲུལ་མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་མཚན་ཉིད་ནི་ཉགས་ལ་མ་སྟོས་པར་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲིག་གྲུབ་དོན་དང་མ་ཐུན་
པར་ངེས་པའོ། །དབྱེ་ན་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱད་ཁོན་པ་རྟིང་པ་ན་ཅུ་ཡོད་སྟུང་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་མཚན་གྱི་ཅི་
ལོག་ཤིག་བསྐྱེད་པའི་གསུང་ལ་འདུས་པའི་སྤང་བའི་ཆོགས་ལ་མེར་ངེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་མཚན་མ་ངེས་པ་ཚུལ་
གསུམ་མི་ཤེས་ཀྱང་བྱས་པའི་ཉགས་ལས་མི་ཉག་པ་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་འང་གསུམ་ལས། བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་ནི། ཡིད་དཔྱད་
ཉགས་ལ་སྟོས་མི་སྟོས། །དམ་བཅའ་ཅན་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་འགྱུར། །ཡིད་དཔྱད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཅན་ལ་སྟོས་
སམ་མི་སྟོས། མི་སྟོས་ན་དམ་བཅའ་རྒྱང་པ་ཡིན་པས་ངེས་པ་མི་སྤིད་དེ། རྟེན་ངེས་ལས། ཡུལ་བཟླར་མི་རུང་
བའི་བདག་ཉིད་གྱིས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷགས་གྱི་ཆོག་ལས་ནི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་
ཟ་བར་མཐོང་གི་ངེས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དངོས་སུ་སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མེད་ཅེས་བྱ་
བའི་ཆོག་གིས་ཀྱང་། །

༼ ༣༣ ༽

དེ་མེད་ཁོ་ན་མིན་གཤམ་ཏེ། །རྩི་ལྟར་མེད་རིག་དེ་བཟོད་ན། །དེ་ཆེ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་
བས་སོ། །རྟགས་ལ་ལྟོས་ན་ཡང་དག་གཤམ། །ལྟར་སྒྲུང་གསུམ་ལས་འདའ་བ་མེད། །གཤམ་ཏེ་ཡིད་དཔྱད་རྟགས་
ལ་ལྟོས་ན་བཞི་ལས་མི་འདའ་སྟེ། །ཆོས་ཅན་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལྟར་སྒྲུང་ངོ། །གྲུབ་ན་
མ་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ན་ཡང་དག་མི་མ་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ན་འགཤམ་བ། །གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་
པའམ་མི་འཇུག་ན་མ་ངེས་པའོ། །དཔེར་ན་ཁུང་ན་རྩ་ཡོད་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་བྲིས་པ་ན། །རྟགས་མི་འགོད་པར་
ཡོད་དོ་ཞེས་དམ་བཅའ་རྒྱུ་པ་ནི་ཐེ་ཆོམ་དུ་སྒྲུར་བ་ཤད་ཟེན་ལ། །རྩ་མཆོད་འོགས་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་མ་
གྲུབ་པ་བཀོད་ན་ཕྱོགས་ལ་མ་སྒྲུབ་མེད་པས་མ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པ་མི་སྲིད་དོ། །རྩ་འདྲེན་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྟགས་ངེས་ན་ཡང་དག་གོ། །དུ་བ་ལ་སོགས་པ་བཀོད་ན་འགཤམ་བའོ། །སྒྲུར་ཕྱིའི་རྩ་ལེན་པ་ལ་སོགས་
པ་བཀོད་ན་མ་ངེས་པས་རྟགས་སམ་སྒྲོ་བཞེར་མ་འདུས་པའི་སྒྲོག་གྲུར་རྟོགས་པའི་ཡིད་དཔྱད་མི་སྲིད་
དོ། །གཉིས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། །རྩ་མཆོན་ཅན་གྱི་ཡིད་དཔྱད་གཉིས། །ལྟར་སྒྲུང་གསུམ་དུ་མི་འདུ་ན། །གཏན་
ཆོགས་ལྟར་སྒྲུང་བཞི་པར་འགྱུར། །ཡིད་དཔྱད་འགཤམ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་གསུམ་དུ་མི་
འདུ་ན་ཡིད་དཔྱད་སྒྲིད་པའི་རྟགས་ཞེས་བྱ་བ་ལྟར་སྒྲུང་བཞི་པ་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡིད་དཔྱད་ལྟར་སྒྲུང་མ་
ཡིན་ན། །ཆོད་མ་གསུམ་པ་སྲིད་པར་འགྱུར། །ལྟར་སྒྲུང་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་གསུམ་དུ་མི་འདུ། །ཆོད་མ་
གཉིས་ནི་མ་ཡིན། །དོན་བདེན་པ་ངེས་པ་ནི་ཡོད་པས་ཡིད་དཔྱད་ཆོད་མ་གསུམ་པར་འགྱུར་རོ། །བདེན་པ་ངེས་
ཀྱང་ཆོད་མིན་ན། །རྩིས་སྤྲད་པག་པའང་མིན་པར་འགྱུར། །

༼ ༣༤ ༽

དོན་བདེན་པ་གསར་དུ་ངེས་ཀྱང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལའང་མཚུངས་སོ། །ངེས་ཀྱང་སྒྲོ་
འདོགས་མི་གཙོད་ན། །གཞོད་བྱ་གཞོན་བྱེད་མིན་པར་འགྱུར། །ངེས་པ་ནི་ཡོད་སྒྲོ་འདོགས་ནི་མི་གཙོད་ན་
གཞོད་བྱ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིད། །གཞོད་བྱ་གཞོན་བྱེད་
ངོ་བོའི་བྱིར། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེའི་བྱིར་ངེས་ན་སྒྲོ་འདོགས་མི་གཙོད་པ་འགལ་བས་ཚད་མ་
གསུམ་པར་གྱུབ་པོ། །གལ་ཏེ་སྒྲོག་གྱུར་ལ་རྗེས་དབག་མ་ཡིན་པ་གང་གིས་རྟོགས་ཀྱང་ཚད་མའི་ཐ་སྙད་མི་
འཇུག་གོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བ་ལྟར། དོན་རང་མཚན་མ་རྟོགས་ན་བདེན་པ་རྟོགས་ཀྱང་ཚད་མའི་ཐ་
སྙད་མི་འཇུག་པས། རྗེས་སུ་དབག་པའང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །རང་མཚན་མ་རྟོགས་ཀྱང་བདེན་པ་རྟོགས་པས་
ཚད་མའི་དོན་གྱུབ་པོ་ཞེ་ན། རྟགས་མེད་ཀྱང་བདེན་པ་རྟོགས་པས་ཁོ་བོ་ཅག་གི་འང་ཚད་མ་གྱུབ་པོ། །མི་
མཚུངས་ཏེ་རྗེས་དབག་བརྟགས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་མེད་ལ་ཡིད་དཔྱད་ནི་བརྟགས་ན་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ་ཞེ་ན།
དེ་ལྟར་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ལྷག་མ་ལུས་པས་ལྷག་ལྷན་དུ་འགྱུར་གྱི་ཡིད་དཔྱད་ཉམས་སོ། །ངེས་པ་མེད་ཀྱང་བདེན་
བརྟན་དང་། །སོམ་ཉིའི་སྒྲོ་གསུམ་མི་འགལ་ན། །གལ་ཏེ་ངེས་པ་མེད་ཀྱང་ཁྲོན་པ་ན་ཚུ་ཡོད་དམ་སྟུམ་པ་ཡིད་
དཔྱད་ཡིན་ལ་མེད་དམ་སྟུམ་པ་ལོག་ཤེས་ཡིན་ཞིང་གཉིས་ཀར་འཛིན་པ་ཐེ་ཚོམ་སོ་ཞེ་ན། ངེས་པ་མེད་ན་ཡིད་
དཔྱད་ཉམས། །གཉིས་སུ་འགྱུར་ན་ཐེ་ཚོམ་དཀའ། །ངེས་པ་མི་དགོས་ན་ཡིད་དཔྱད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཉམས་ལ།
ཡོད་དམ་མེད་དམ་སྟུམ་པ་ལ་ཡིད་དཔྱད་དང་ལོག་ཤེས་སུ་བྱེད་ན་ཐེ་ཚོམ་རྙེད་པ་མི་སྲིད་དོ། །ཁྱོགས་རེར་
ངེས་ན་དེ་བདེན་ཡང་ཡིད་དཔྱད་དང་ལོག་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ལ་རེས་འཛོག་ཏུ་འཇུག་པ་ཉིད་ལ་ཐེ་ཚོམ་
གྱི་

༼ ༣༥ ༽

ཐ་སྙད་འདོགས་སོ་ཞེ་ན། བརྟག་ན་ངེས་པ་མི་རྟེན་པའི་ཚོད་དབག་ཉིད་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཐེ་ཚོམ་དུ་མཛད་
དོ། །གསུམ་པ་བསྒྲིག་པ་དང་མཚུངས་པ་ནི། ཡང་ན་བདེན་པའི་ཡིད་དཔྱད་ལྟར། །ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱད་ཅིས་
མི་འཐད། །ཁྱེད་འདོད་པ་ལས་བསྒྲིག་སྟེ། །ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤར་མ་
རྟགས་པའི་སྒྲིག་གྱུར་དོན་དང་མི་མཐུན་པར་ངེས་པ་ཡོད་ཅིས་བརྗོད་ན་ཅིར་འགྱུར། །འདོད་ན་ཡིད་དཔྱད་
བདེན་པ་ཉམས། །མིན་ན་སྤྲ་མའང་མིན་པར་མཚུངས། །འདི་བདེན་ན་ཡིད་དཔྱད་མི་སྲིད་ལ། མི་འཐད་ན་ཡིད་
དཔྱད་ཉིད་ཀྱང་མི་འཐད་དོ། །གཉིས་ཀར་དོགས་ན་ཐེ་ཚོམ་འགྱུར། །གལ་ཏེ་སྲིད་ན་གངས་ངེས་འཛིག། །ལོག་
པའི་ཡིད་དཔྱད་གཉིས་ཀར་དོགས་པས། ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་ན་བདེན་པའི་ཡིད་དཔྱད་ལ་འང་མཚུངས་ལ། གཉིས་
ཀ་བདེན་པར་འདོད་ན། །འགལ་བ་ལ་མི་འཁྱུལ་བ་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་དུག་པར་འགྱུར་བས་
སྤེལ་གངས་ངེས་འཛིག་གོ། །ལོག་ཤེས་ཡིན་ན་ཡིད་དཔྱད་ཀྱང་། །ཚད་མ་ཉིད་འགྱུར་མཚུངས་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོ་དེ་
ལོག་ཤེས་སུ་འདུ་ན་ཡིད་དཔྱད་ཀྱང་ཚད་མར་འདུ་ལོ། །སྤྱིང་བ་དང་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པས་ཡིད་དཔྱད་ཚད་མ་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲོ་བསྐྱད་པ་དང་རྟགས་འགལ་བ་ལ་མ་བརྟེན་པས་ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱད་ཀྱང་ལོག་ཤེས་སུ་མི་
འདུ་བ་མཚུངས་སོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་མ་ངེས་པ་ལས་ངེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།
ཡོད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡོད་ཀྱང་དངོས་ངོས་མ་གྲུས་
པའི་རྟགས་པ་ནི་མེད་པ་རྟགས་པ་དང་བྱུང་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིད་ཆེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་

༼ ༣༩ ༽

སོ་སོར་དགག་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་དགག་ན། གལ་ཏེ་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་ཡི། ཡིད་
དཔྱོད་བདེན་ན་ཀུན་བདེན་འགྱུར། རྒྱ་མཚན་མེད་ཀྱང་དོན་བདེན་པ་རྟོགས་ན་རང་གི་འོག་ན་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་
པ་ལ་སོགས་པ་ཆོད་དཔག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་པར་འགྱུར་རོ། བེ་ཆོམ་ཟེལ་སྒྲུལ་ན། རྒྱ་མཚན་མེད་པ་འདི་
ཡིད་དཔྱོད་བདེན་པ་ཉམས་སོ། ཁྲིན་པའི་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་གཏན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྒར་ཚུ་མཐོང་བ་ཙམ་རྒྱ་
མཚན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། གལ་ཏེ་རྒྱ་མཚན་དེ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་
རོ། གཉིས་པ་རྒྱ་མཚན་བྱིན་ཅི་ལོག་དགག་ན། གལ་ཏེ་ལོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན། ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་ན་གཞུང་
དང་འགལ། འདི་ལ་གཉིས་ལས་མ་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དུ་ཐལ་བ་ནི། མཉན་བྱས་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་དང་། གཞལ་བྱས་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱི་བྱ་
ལས་སྒོ་བསངས་བསྐྱབ་པ་ཡང་དག་གི་ལྷག་ལྷན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྲིད་ལྟར་ན་ཡིད་དཔྱོད་དུ་འགྱུར་བ་
ལས་སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་བེ་ཆོམ་དུ་བསྐྱས་པའི་བྱིར་རོ། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་པ་ཡིད་དཔྱོད་དུ་ཐལ་བ་ནི། མིག་གི་
གཞུང་བྱས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་འང་ཡིད་དཔྱོད་དུ་འགྱུར་རོ། འདོད་ན་མ་གྲུབ་པ་ལས་རྟོགས་པ་མི་སྒྲེ་
བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། རྟོགས་ལ་མ་ཐུ་མེད་སོམ་ཉི་དང་། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། གསུམ་པ་ལུང་གི་ཆོས་
ཡིད་དཔྱོད་དུ་འདོད་པ་དགག་ན། རང་གཞན་སྡེ་པའི་ལུང་ལས་རྟོགས། ཁྲོ་རིགས་བཞིར་འདུས་ཡིད་དཔྱོད་
མིན། ལུང་ཐོས་པ་ལ་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཡིད་དཔྱོད་དོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། རང་གི་ལུང་ལ་བྱང་དོན་ངེས་དོན་
གཉིས། གཞན་གྱི་ལུང་ལས་འཐད་མི་

༼ ༣༧ ༽

འཐད་གཉིས་ལས། དཔེར་ན་བདེན་པ་བཞི་དང་བདག་མེད་གཉིས་ལ་སོགས་པ་སྐབ་བྱེད་ཡོད་ན་ཚད་མ་ཡིན་
ཏེ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡིད་ཆེས་ཆོག་ནི་མི་སྐྱ་བའི། །སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་
ཆོག་ནི་མི་སྐྱ་བའི། །སྤྱི་ལས་འདི་ཡུལ་གློག་གྱུར་ན། །གོ་སྐབས་མེད་པའི་བྱིར་སློ་ནི། །རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་
མར་གསུངས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་ཏུ་རིག་པ་ཡིས། །གཙུག་པོ་
དོན་ལ་མི་སྐྱ་བའི་བྱིར། །གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞུས་དང་དཀའ་ཐུབ་
ཀྱིས་སྤྲིག་པ་འདག་པ་ལ་སོགས་པ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་པས་ལོག་ཤིང་། སྐབ་བྱེད་གཞོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་
ལུང་ལས་གཞི་བྱ་བ་པ་རྣམས་ཐེ་ཆོམ། མ་བྱ་བ་པ་མཛོགས་པ་ཉིད་དེ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཚད་མས་མ་བྱ་བ་
དོན་ཅན་གྱི། །བྱ་བ་མཐའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངམ་ཅི། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེས་ན་ལུང་དང་དངོས་རྣམས་ལ། །རྟོགས་
པ་ལོ་ཡིས་རྣམ་འགྲེལ་ཡང་། །མེད་ན་མི་འབྱུང་མི་འབྱུབ་པས། །དེ་དོན་ངེས་པ་དེ་གང་ལས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།
འགའ་བ་ཀུན་དུ་མ་བསལ་ཞིང་། །བསྟན་བཅོས་དོན་ཡང་མ་བསྟན་པར། །དེ་བདེན་དོན་ཞེས་ཁས་ལེན་
པ། །གཡེམ་མ་སྤྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ལུང་
ལས་འཇུག་ལྟོག་ནི། ཐེ་ཆོམ་གྱི་སློ་ནས་བྱེད་པར་གསུངས་པས་མི་འགའ་ལོ། །གཉིས་པ་སྤྲང་ལ་མ་ངེས་པ་
དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟོགས་སྤྱོད་མ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། །སློ་འདོགས་
དང་མི་འགའ་བའི་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྤྲང་བ་ཞེས་བེད་ལ། །གཉིས་

༼ ༣༩ ༽

བ་དབྱེན་གསུམ་སྟེ། དུལ་རྣམ་པ་མི་གསལ་བ་བྱམ་པའི་སྐད་ཅིག་ལྟ་བུ། ཡིད་ཉེ་བར་མ་གཏང་བ་དམིགས་པ་
འགའ་ཞིག་ལ་ཡིད་བསྐྱུས་པ་ན་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ། འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཟེན་པ་ཉ་སྟེས་ལ་དདུལ་
དུ་འཇུག་པའི་ཆེ་ཉ་སྟེས་སུ་མ་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས་སྦྱིར་དགག་
ན། གལ་ཏེ་སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ། །ཆད་མ་མིན་ན་མངོན་སུམ་ཀྱན། །ཆད་མ་མིན་འགྱུར་མངོན་སུམ་ལ། །ངེས་པ་
ཉིད་ནི་བཀག་སྦྱིར་རོ། །མངོན་སུམ་ལ་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པའི་སྦྱིར་དེ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་
འགྲེལ་སྟོང་ཐག་སྦྱེད་དང་བཞི་བ་ལས། ད་ནི་རི་ལྟར་མ་ངེས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་གཟུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན།
མངོན་སུམ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་ངེས་པར་སྦྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་གང་ཞིག་འཛིན་པ་དེ་འང་ངེས་པས་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་དེར་སྒྲུང་བས་སོ། །དེས་ན་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་དབང་གིས་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་
པ་དང་མི་འཛིན་པ་དག་མ་ཡིན་ནོ། །ངེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། འགའ་ཞིག་ངེས་ཀྱང་གཞན་མ་
ངེས་པས་འཇུག་པ་ཐ་དད་པས་འཛིན་པ་དང་མི་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་མ་ངེས་ན་མངོན་སུམ་ཆད་
མར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདི་ལ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དུལ་རྣམ་པ་མི་གསལ་བའི་
སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་གསལ་མི་གསལ་འགའ་བའི་སྦྱིར་རོ། །འོ་ན་བྱམ་པ་
མཐོང་བའི་ཆེ་དེའི་སྐད་ཅིག་རྣམ་པ་མི་གསལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཟེན་པས་
མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། །ཉ་སྟེས་ལ་དདུལ་སྒྲུང་བ་

༼ ༣༩ ༽

ལྷ་པ། །གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། །ཡོན་ཏན་གཞན་སྒྱུར་མི་བྱེད་ན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོ་ན་
མཐོང་ཡང་གསལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡུལ་མི་གསལ་བས་མ་
ཡིན་གྱི་འབྲ་བ་གཞན་འབྲུང་ལ་སོགས་པ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོས་གསལ་བར་འཛིན་མ་རྣམས་
པས་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཡུལ་མི་གསལ་བ་དང་སྒྲོས་
གསལ་མི་རྣམས་པ་གཉིས་འབྲེས་པར་མི་བྱའོ། །གསུམ་པ་བཅད་པའི་ཡུལ་ཅན་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འོགས་
སྒྲ་མ་དང་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། མཚན་ཉིད་ནི། སྒྲ་རྟོགས་ཟིན་གྱི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་ལ་
བསྒྲག་འོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་དང་འགལ་བར་འཇུག་གོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། མཛོན་སུམ་བཅད་ཤེས་
ཞེས་བྱ་བ་སྒྲ་སྒྲོན་པོ་མཐོང་བའི་རྗེས་ལ་སྒྲོན་པོ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་མཛོན་
སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྒྲེས་པའི་ངེས་པ་དང་། རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲེས་པའི་བྲན་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས་སྒྱིར་དགག་ན། བཅད་ཤེས་རིག་པས་མཐའ་བཅད་ན། །མ་
རྟོགས་པ་དང་ལོག་རྟོག་དང་། །ཡང་ན་ཚད་མ་ཉིད་འབྱུང་གྱི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲོ་མི་སྲིད། །དེ་བྱེད་ན་བཅད་
ཤེས་མ་རྟོགས་པར་འདུ་སྟེ། ཚད་མའི་ཡུལ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པའི་ཕྱིར་དང་མ་འགགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་
སྒྲོས་སྒྲ་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་རྒྱ་མེད་དེ། ཤིང་བཅད་ཟིན་པས་སྟེ་འགའ་ཞིག་བྱེད་མ་ཡིན་
པའམ་གྲུབ་ཟིན་པས་མ་གྲུབ་པར་འདུ་བ་བཞིན་ནོ། །བཟླ་བྱ་མེད་པའི་ལྟ་བྱེད་དང་། ཤེས་བྱ་མེད་ཀྱང་ཤེས་བྱེད་
བྱ་འདོད་

༩༣༠༽

བ་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་སོ། །གལ་ཏེ་མ་རྟོགས་པ་རྟགས་རྒྱ་མེད་ཀྱང་རྟོགས་ཟེན་ཉིད་ལ་བསྐྱེད་ནས་བྱེད་པར་
བྱེད་པས་བཅད་ཤེས་གྱི་སྒྲོས་རྟོགས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གཏན་ཆོགས་གྱི་སྒྲོན་ཡང་གསུམ་ལས་གཞན་པ་དུ་
བས་ཆང་མང་གི་མེ་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་བྱེད་པ་བསྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོན་བཞི་པ་ཡོད་པ་ཅིས་དགག་དེ་ནི་བྱུང་
ཟེན་པ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་བྱུང་པར་འདུའོ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་སྤར་རྟོགས་ཟེན་པ་ཉིད་གྱིས་མ་
རྟོགས་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་སྤར་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ད་ལྟར་ཡང་རྟོགས་སོ་སྐྱུ་ན། དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་པའི་བྱིར་
ལོག་ཤེས་ཉིད་དོ། །ད་ལྟ་བྱེད་པའི་རྟགས་གྱིས་སྤར་གྱི་སྤོང་བ་དཔོག་ན་ནི་རྣམ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དག་གིས་
འབྲས་བུའི་རྟགས་སོ། །ད་ལྟ་བྱེད་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལ་སྒྲོས་ནས་རང་རིག་པའི་ཆད་མ་ཉིད་ལས་མ་འདས་
སོ། །དེས་ན་རྣམ་འབྲེལ་ལས། གཞན་དང་མཆོམས་ནི་སྤྱོར་བ་ཡི། །ཞེན་པ་མཁས་པས་བྱེད་པར་ཤེས། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགག་པ་དངོས་དང་། བཀག་པ་
ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་འགལ་བ་ལས་གཞི་མ་ཐུན་དགག་ན། མངོན་སུམ་རྟོགས་བྲལ་
ད་ལྟར་བ། །བཅད་ཤེས་འདས་པ་བྱེད་པ་ཡིན། །ཡུལ་དུས་འཛིན་སྤངས་འགལ་བ་ལ། །གཞི་མ་ཐུན་པ་ནི་ག་ལ་
སྲིད། །མངོན་སུམ་ནི་ངོ་བོ་རྟོག་བྲལ། ཡུལ་རང་མཆོན། དུས་ད་ལྟར་བ། འཛིན་སྤངས་གསལ་བ་མ་འདྲེས་པ་
འཛིན་པ་ཡིན་ལ། བཅད་ཤེས་ནི་ངོ་བོ་རྟོག་པ། ཡུལ་སྤྱོད་དུས་འདས་པ། འཛིན་སྤངས་མི་གསལ་བ་འདྲེས་
པ་འཛིན་པས་མངོན་སུམ་ཡང་ཡིན་ལ། བཅད་ཤེས་ཀྱང་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་དེ། རྣམས་
ངེས་ལས། བཟླ་བྱེད་པ་ཡི་རྒྱ་

༼ ༣༡ ༽

ཅན་ནི། །མཐོང་བ་སྤྱད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། །སྤྱི་འཛིན་པས་སྟོང་བ་ཡི། །མིག་ཤེས་ལ་ནི་ངེ་ལྟར་
འབྱུང། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཆོས་མངོན་པ་ལས་ཀྱང། དན་པ་ནི་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་མ་བཟེད་པ་དུས་འདས་
པ་ལ་འཇུག་གི་ད་ལྟར་བ་ལ་མི་འཇུག་པར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་དབང་ཤེས་རིགས་ལ་ཆད་མ་དགག་ན།
རིགས་རྒྱན་འཛིན་པ་མངོན་སུམ་སྟེ། །རྗེས་ཤེས་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཞེ་ན། །རིགས་ནི་མངོན་སུམ་ཡུལ་མ་
ཡིན། །མཐོང་བའི་དོན་ལ་རྗེས་ཤེས་མེད། །ཡང་རིགས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བའང་
མི་འཐད་དེ། །རིགས་དེ་ཅི་སྟོན་པོའི་སྐད་ཅིག་གི་སྤང་བའམ། །སྤྱི་གསུང་གི་སྤྱི་འཛིན་ལ། །འོན་ཏེ་གཞན་སེལ་
ལ་ཟེར་བཟྭ་དང་པོ་ལྟར་ན་སྐད་ཅིག་སོ་སོའི་སྤང་བ་ནི་རྗེས་ཡིན་གྱི་རིགས་མ་ཡིན་ནོ། །སྐད་ཅིག་གི་རྒྱན་
གནས་པ་ནི་མི་སྤྱི་དེ། །སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཛིན་པའི་སྤྱི་རོ། །སྤྱི་གསུང་འདོད་པའི་སྤྱི་ནི་མི་སྤྱི་ཅིང།
གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་འཛིན་སྐད་ཅིག་གི་སྤྱི་འཛིན་པས་དངོས་པོར་མེད་ལ་དེས་ན་རིགས་དབང་པོའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་ངེ་
ལྟར་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན། །དེ་ལྟར་རིགས་རྒྱན་ལ་ཆད་མར་འགྲོར་ཆུག་ནའང་སྐད་ཅིག་གི་གོ་མ་སྟོངས་པ་
ཅམ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱན་མི་སྤྱི་ལ་དེ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཆད་མ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་གང་ལ་
བྱེད། །གཞན་སྤྱི་གསུང་དང་པོ་མཐོང་བ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ་སྤྱིས་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་བཅད་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་ལ་བྱེད་ན་སྐད་ཅིག་ཐམས་ཅད་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་ཡིན་པས་བཅད་
ཤེས་མི་སྤྱི་ལ་བྱ་རྒྱུ་གསུང་ལ་བྱེད་ནའང་ཡུལ་དང་དབང་པོ་མ་བྱལ་གྱི་བར་དེ་སྤྱི་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་བྱ་བ་མི་
རྒྱུ་གསུང་པས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་

༼ ༣༩ ༽

དུ་སོང་གི་བཅད་ཤེས་མི་སྲིད་དོ། །གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་དེ་ལྟར་མི་འབྱེད་དེ་ཡུལ་དེ་སྟོན་པོར་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་
ཅམ་གྱིས་ཆད་མའི་བྱ་བ་རྫོགས་ལ་ད་གཞོན་སྟོན་པོའོ་སྟམ་དུ་སྤར་གྱི་རྟོག་པས་ངེས་པའམ་བྱ་བར་བྱེད་པ་
མན་ཆད་བཅད་ཤེས་སོ་སྟམ་ན། ངེས་པའམ་བྱ་བ་རྟོག་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་
དོ། །འོན་ཏེ་དང་པོ་སྟོན་པོ་མཐོང་བ་ལ་ཆད་མ་དང་། བྱིན་ས་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་བཅད་ཤེས་སུ་མིང་འདོགས་
སོ་སྟམ་ན་མིང་དུ་འདོགས་པ་ལ་རག་མོད། དང་པོའི་སྟོན་པོ་དང་བྱིན་ས་ཀྱི་སྟོན་པོ་གཉིས་ལ་སྤར་མ་མཐོང་
བའི་དོན་རང་མཆོན་མ་འབྲུལ་པས་མཐོང་བར་བྱུང་བར་མེད་པས་ཡང་ན་གཉིས་ཀ་ཆད་མ་ཡང་ན་གཉིས་ཀ་
ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པས་ཆད་མ་དང་བཅད་ཤེས་ཀྱི་མིང་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ། གལ་ཏེ་འབྲ་བ་མཐོང་བ་
བཅད་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འབྲ་བ་དོན་ལ་མེད་པར་སྤྱི་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་
ཡུལ་མ་འགགས་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། འགགས་ན་གཟུང་བ་འཛིན་པ་མེད་ཅིང་སྤར་གྱི་སྟོན་པོའོ་སྟམ་པ་རྟོག་
པ་ཡིན་པས། རང་མཆོན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །འགལ་བའི་བྱིར་ན་གཞི་མ་ཐུན་མེད། །མངོན་སུམ་ཡིན་བྱིར་
བྱ་བ་མིན། །རིགས་ནི་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་འགལ། །མཐོང་ན་སྤྱི་བྱུང་བར་མེད། །ངེས་པ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་
མིན། །འབྲ་བར་འཛིན་པ་རྟོག་པ་ཡིན། །ངེས་ན་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་། །གཞི་མ་ཐུན་རིགས་པ་ཤེས་པས་
བཀག་། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསྟུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན་
མངོན་སུམ་རྫས་སྐད་ཅིག་ཁོ་ནར་བྱད་པས་སོ་སོའི་སྤྱི་པོ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མི་སྲིད་དོ་སྟམ་ན། ཡུལ་དང་
དབང་པོའི་རྩལ་སྤར་བ། །ཆོགས་པའི་སྐད་ཅིག་ངེས་སྟོན་གྱི། །

༼ ༣༣ ༽

མྱོང་བའི་རྣམ་ཤེས་གང་བསྐྱེད་པ། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ཡིན། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་
རྩལ་སྤྲོ་སོ་སོ་ལ་མི་འདུག་གི་རྩལ་སྤྲོ་འདུས་པའི་ཡུལ་དང་དབང་སོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རི་
སྟེན་ཅིག་གིས་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྩལ་སྤྲོ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་
གསུངས་པའང་དེ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་ལྟར་གཞན་འདོད་པའི་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་བའི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཙམ་
ལ་བརྟེན་ནས་སློ་རིགས་ཐ་དད་དུ་འཛོག་ན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་པའི་ཆད་མ་དང་ཆད་མ་མ་ཡིན་པ་
དང་། གཏན་ཆོགས་དང་ལྟར་སྤང་བའི་གངས་ངེས་ཐམས་ཅད་འཛིག་སྟེ། བར་ཆོན་གྱི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ལ་བརྟེན་
ནས། སྐྱེ་རིགས་ཐ་དད་དུ་འཛོག་པའི་སྤྱིར་རོ། །དཔེར་ན་སློ་བྱར་བའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འདུ་བ་དང་།
ཁྱེད་རང་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་འཕགས་རྟོགས་མངོན་སུམ་དུ་མི་འདུ་བ་དང་། ལྟན་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བར་
མི་འདུ་བ་ལ་སོགས་པ་མགོ་བསྐྱེ་བྱས་ལ་ཁོངས་སུ་འདུ་བའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱུང་བར་
འགྱུར་རོ། །གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྐྱེ་རི་སྟེན་པ། །རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བྱས་པ་ཡིན། །བར་གྱི་དབྱེ་བ་སྐྱེ་རི་སྟེན་
པ། །དེ་ཡི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཞེད། །བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་
གསུམ་སྟེ། ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྐྱེ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། མི་སྐྱེ་
མ་གྲུབ་ཆད་མ་མིན། །ཆད་མ་མིན་པའི་མཆོན་ཉིད་ནི་ཤེས་པ་གང་ལ་མི་སྐྱེ་བ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བ་
ལང་མ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་ལ་འོག་སྒོག་འཕལ་བཀག་པ་ལྟར་འབྲུལ་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྐྱེ་
ནི། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་སྟེ། །ཆད་མའི་

༼ ༣༥ ༽

འགལ་ལྷན་མ་པ་གསུམ། །འཇུག་ཚུལ་སློན་ནས་བྱེ་བ་ཡིན། །དྲོ་བོའི་སློན་ནས་བསྐྱུན་གཅིག་། །ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་
སློལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློན་ནས་དབྱེ་ན་གསུམ་ཁོ་ནའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་སློལ་གསུམ་དང་གཏན་
ཆིགས་གྱི་སློན་གསུམ་རིགས་པའི་གནད་གཅིག་སྟེ། འཇུགས་ལ་མ་སྤྱུ་མེད་སོམ་ཉི་དང་། །མི་འདོད་འདོད་པའི་
ངེས་སྒྲུབ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མ་སྤྱུ་མེད་པ་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་
ལའང་སློལ་གང་དུའང་འཇུག་པའི་མ་སྤྱུ་མེད་དོ། །མ་ངེས་པས་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་སོམ་ཉི་སྟེད་པ་ལྟར། ཐེ་ཆོམ་
ཡང་གནས་ལུགས་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པར་བྱེད་ལ་འགལ་བས་གང་མི་འདོད་པ་བསྒྲུབ་པ་ལྟར་ལོག་
རྟོག་གིས་ཀྱང་གང་མ་ཡིན་པ་དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་དག་གི་རྟགས་ཀྱིས་གང་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལྟར་
ཆད་མས་ཀྱང་དོན་དེ་རྟོགས་སོ། །དེས་ན་རྟགས་སུ་བཀོད་ཆད་ལ་བཞི་ལས་མི་སྟོན་ལ་གཅིག་སྟེན་མེད་ཡིན་
པས་སྟེན་ཅན་གསུམ་ལས་མི་སྟོན་པ་ལྟར་སློའི་འཇུག་ཚུལ་མཐའ་དག་བཞི་ལས་མི་སྟོན་ལ་གཅིག་ཆད་མ་
ཡིན་པས་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་སློལ་གསུམ་ཁོ་ནར་གངས་ངེས་སོ། །དྲོ་བོའི་སློན་ནས་བསྐྱུན་ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཆོམ་
གཉིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་སློལ་གཅིག་ཏུ་འདུ་སྟེ། ཆད་མ་གཉིས་ཀའང་རང་རིག་
མཛོན་སུམ་དུ་འདུ་ལ། ཡུལ་གཉིས་ཀའང་ཞལ་བྱ་རང་མཆོན་དུ་འདུ་བར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །བོད་རྒྱལ་ས་
ཀྱིས་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་མ་རྟོགས་པའི་སློལ་བར་དོར་ནས། དོན་མེད་པ་ལ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་
སློལ་རྒྱུ་བྱེད་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་སོ་སོའི་རྒྱལ་གཞན་ལ་མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་
པའི་མཆོན་ཉིད་ནི། དེ་དང་དེ་མིན་འཛིན་པས་སྟོང་། །

༼ ༣༥ ༽

མ་རྟོགས་པ་ཡིན་དེ་བྱེད་གསུམ། །མ་ཞུགས་པ་དང་མ་རྟོགས་དང་། །རྟོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་མ་རྟོན་པའོ། །ཡུལ་
དེ་ལ་གཏན་མ་ཞུགས་ནས་མ་རྟོགས་པ་དེ་ལ་སློབ་མ་སྟོགས་པ་སྟེ། རྟོག་གེ་མི་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་འགོ་
སྟོག་གསུམ། སྒྲ་མི་ཤེས་པ་ལ་སྟུ་བན་ཏ་དང་ཏིང་བ་ཏ་ལྟ་བུའོ། །ཞུགས་ཀྱང་ཆོལ་བའི་བྱ་བ་མ་རྟོགས་ནས་མ་
རྟོགས་པ་སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཟེས་པ་ན་དཔྱོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོལ་བའི་བྱ་བ་རྟོགས་ཀྱང་མ་རྟོན་ནས་མ་རྟོགས་པ་
དཔྱད་ཀྱང་སློབ་ཡུལ་དུ་མ་བྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལ་དཔྱེན་གསུམ། རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་མེད་ནས་མ་རྟོགས་པ་བཅད་ཤེས་
ལྟ་བུ། རྟོགས་བྱེད་གྱི་སློབ་བསྐྱད་ནས་གཞན་སེལ་གྱི་ངོར་མ་རྟོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལྟ་བུ། ཤེས་བྱེད་གྱི་ཡུལ་མ་
ཡིན་ནས་མ་རྟོགས་པ་ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱལ་བའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུའོ། །གལ་ཏེ་འདི་དག་གེ་
ཆོམ་དང་ལོག་ཤེས་ལའང་བྱུང་ཆེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་དག་ཀྱང་ངོ་བོ་མ་རྟོགས་པ་ཉིད་དུ་འདུ་བར་སྤར་
བཤད་ཟིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་རང་རིག་ལས་དོན་རིག་ཐ་དད་དུ་འདོག་པ་ལྟར། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློབ་ནས་ཡུལ་
གཅིག་ཉིད་ལ་འཇིན་པའི་རྒྱས་བས་སྟོང་བ་དང་། དེར་འཇིན་ཡང་དེ་མིན་དུ་སྤིད་པ་དང་། དེར་འཇིན་ཡང་དེ་
མིན་གྱིས་གཞོད་པའི་སྟོག་བས་ཐ་དད་དོ། །ལོག་རྟོག་གི་མཆན་ཉིད་ནི། དེ་འཇིན་པ་ལ་དེ་མིན་གྱིས། །གཞོད་
པ་ལོག་ཤེས་དཔྱེན་གསུམ། །རྟོག་པ་དང་ནི་རྟོག་མེད་དེ། །སོ་སོར་བྱེད་ན་རྣམ་པ་ལྟ། །ཆེ་གཉིས་ལྟ་བུ་དབང་
ཤེས་བསྐྱད་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་བསྐྱད་པའི་ཆེ་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་ལ་གཉིས་དང་། ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་
འབྱུལ་བ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ད་ལྟར་གྱི་སྟོན་པོ་ལ་འདས་པའི་སྟོན་པོའོ་སྟམ་པ་བཅད་ཤེས་
སྟུ་བགྱང་བ་

༼ ༣༩ ༽

དུས་ལ་འབྱུང་བ་དང་། འག་པ་འདི་འདྲ་ཙམ་དང་སྤྱི་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་
འབྱུང་བ་སྟེ་རྟོག་པ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། རྩེ་ཆོམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དེར་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་སྟེ། རྩེ་ཆོམ་
ཉིད་ཡིན་དེ་བྱེད་གཉིས། མཛོན་དུ་གྱུར་དང་བག་ལ་ཉལ། ཁ་མཉམ་པ་དང་ཤེས་ཆར་འཛིན། མཛོན་དུ་གྱུ་ནི་
ཐེ་ཆོམ་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་སྟེ། སྤྱིན་སྟེག་ལས་མཐོ་རིས་ཐོབ་བམ་མི་ཐོབ་སྟེ་མ་སྤྱི་བྱུངོ། བག་ལ་ཉལ་ནི་
སྟོམ་ནང་གི་ས་བོན་ལྟ་བུ་རྒྱེན་དང་སྤང་ན་རུས་པ་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ལ་འདྲ་ཉག་སུ་བཀོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་མཉན་བྱ་
དང་གཞལ་བྱས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མཐའ་དག་དང་། རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་
པ་འགའ་ཞིག་ཡིད་དཔྱོད་དུ་འདོད་པ་ཁྲིན་པ་ན་ཚུ་ཡོད་སྟེ་མ་འཇམ། ལ་ལ་ལོག་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ཁྲིན་པ་ན་ཚུ་
མེད་སྟེ་མ་སྤྱི་བྱུངོ། མཛོན་ན་རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་སྟོག་གྱུར་ལ་འཇུག་པའི་སྟོན་ཅི་དོན་བདེན་ཡང་རུང་
བརྟུན་ཡང་རུང་བརྟགས་ན་ཐེ་ཆོམ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟ་ན་ལོག་ཤེས་ཀྱང་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ་ལོག་
ཤེས་ནི་དེར་འཛིན་ཡང་དེ་མིན་གྱི་གཞོན་བྱེད་བཟོན་པས་འགོག་རུས་ལ། ཐེ་ཆོམ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་གཞོན་བྱེད་
གཉིས་ཀ་མེད་པས་དགག་སྐྱབ་གྱི་མཐར་མི་ཐུག་པས་ག་ལ་མཚུངས། གཞན་གཉིས་སོ་ནི་གོ་སྟོངོ། ཁྲོད་མའི་
ཤེས་པ་གཉིས་སོ་ཡང་། རང་རིག་ཁྲོད་མ་ཁོ་ནར་འདུས། ཁྲོད་མ་མིན་པ་གསུམ་སོ་ཡང་། མ་རྟོགས་པ་ལས་
དོན་གཞན་མིན། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་པའི་ཆོག་སུ་བཅད་པའོ། ཁྲོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་སྟོན་བརྟག་
པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་པའོ། ། །གསུམ་པ་སྟོན་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི་ལས། དང་སོ་སྤྱི་དང་བྱེ་
བྱག་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་

༼ ༣༽

གསུམ་སྟེ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྒྱིར་བསྟན་པ། རྣམ་ལྡོག་དོན་ལ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ། སྒྱི་
དང་བྲེ་བྲག་གི་རྟོགས་ཚུལ་བྱད་པར་དུ་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་དངོས་པོའི་གནས་
ལུགས་དབྱུང་བ་ནི། རང་མཆན་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་དེ། །སྒྱི་འཛིན་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན། །དེ་ལ་རང་མཆན་དངོས་
པོ་སྟེ། །སྒྱི་ནི་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མེད། །རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་། གསལ་བ་དང་། དངོས་པོ་དང་། རྣམ་དང་།
ལོག་པ་དང་། དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་བྲེད་རྣམས་པ་རྣམས་ཚུན་མ་འདྲེས་པ་རྒྱ་དང་འབྲས་
བུར་གྲུབ་པ། །སྒྱིས་བྱ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྒྲིབ་དོར་བྱ་བའི་འཇུག་ལྡོག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་དོན་དུ་
དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་འབྲེལ་ལས། །སྒྲིབ་བའང་གཞན་ལ་མི་བརྟེན་པས། །ཐ་དད་བྲེད་ཡིན་དེ་ཉིད་དོན། །དེ་
ནི་གཞན་ལས་ལོག་པ་ཡིན། །དེ་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་བཤད། །དེ་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་འདོད། །དེ་ནི་སྒྲིབ་དོར་
འབྲས་ཅན་ལས། །སྒྱིས་བྱ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན། དེ་ལ་འང་གཞན་ལས་
ལྡོག་པ་དང་། གཞན་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཀུན་ལ་རྣམ་དང་དངོས་བརྗོད་པའི། །ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ལོག་པ་དང་རྣམ་དང་དངོས་པོ་ནི་དོན་ལ་གནས་པ་དང་།
སེལ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །སྒྱི་དང་གཞན་སེལ་དང་། ལྡོག་པ་དང་། རྣམ་གཅོད་དང་།
འདྲེས་པ་དང་། འབྲེལ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། དོན་ལ་མི་གནས་པ། དངོས་པོར་མ་གྲུབ་
པ། དབང་པོའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོས་སྒྲོ་བཏགས་པ། བརྟགས་པའི་ཚོས་དངོས་པོ་ལ་དོན་

༼ ༣༩ ༽

བྱེད་མི་རྒྱས་པ། གཞན་སེལ་གྱིས་འབྲེལ་བ་དང་། འབྲེལ་མེད་དང་། དགག་བ་དང་བསྐྱབ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་
ནས། འཇུག་གི་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པར་དོན་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ལྷོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
ཕྱིར། །གཞན་དང་མི་གཞན་རྟོག་པ་མིན། །སྤྱི་ཡི་སྒོ་ཡང་བསྐྱད་པ་ཡིན། །དེས་ན་སྤྱན་དབྱུང་བ་ཡང་
མེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། སྤྱི་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་དབང་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།
འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །འབྲེལ་བ་ཡང་དག་དུ་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ནི། རྣམ་དང་ལྷོག་པ་སྤྱི་བྱེ་བྱག །བསྐྱབ་དང་གཞན་སེལ་
རྟོག་མི་རྟོག །གཞན་དག་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་འཆད། །ཁོ་བོ་གཞུང་བཞིན་འཆད་པར་འདོད། །བོད་རྣམས་ནི་
རྣམ་དང་སྐྱབ་བ་དང་། སྤྱི་དང་ལྷོག་པ་ལ་སོགས་པ་རེས་འགའ་མཚུངས་པ་ལྟར་འཆད། དེས་མི་མཚུངས་པ་
ལྟར་འཆད། དེས་སྒོ་ཆོས་ལྟར་འཆད། དེས་དོན་ཆོས་ལྟར་འཆད། དེས་སྤྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟར་བྱེད། དེས་སྤྱི་འགོག་
པ་ལྟར་བྱེད་པས་རྣམ་རྟོག་གཉིད་ཚུགས་པ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཁོ་བོ་ནི་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་བྱུབ་མཐའ་གཉིད་
ཚུགས་པར་སྤོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་དང་སྤྱི་ཡུལ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་སྒོ། སྤང་བ་དང་སེལ་བ་འཛིན་སྤངས་
སོ། །གཉིས་པ་རྣམ་ལྷོག་དོན་ལ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་དགག་
པའོ། །དང་བོ་ནི་རྣམ་དང་ལྷོག་པའི་མཚན་ཉིད་རིམ་པ་ལྟར་ལྷོག་པ་དུ་མ་འབྲེལ་མི་ཤེས་པ་རྣམ་དང་། འདུས་
པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཁ་ཡར་བ་ལྷོག་པ་སྟེ། དེའང་གཞི་སོ་སོར་རེས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རྣམ་བྱུང་ཆེ་ལ་དེ་ལས་
གཞན་དུ་ལྷོག་པ་བྱུང་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན་ཁབ་དང་ཁབ་གྱི་བྱང་བྱ་

༼ ༣༩ ༽

བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། ལྷོག་པ་སྒྲོས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གཞན་སེལ་གྱིས་དོན་དང་སྤེལ་བར་
ཟད་ཀྱི། དོན་ལ་ལྷོག་པ་མི་གནས་པས་ལྷོག་པ་དུ་མ་འབྲེལ་མི་ཤེས་པར་འདུ་རྒྱ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་འདུ་ན་ལུ་
སྤྲེགས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐ་དད་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་གཅིག་དང་འབྲེལ་མི་ཤེས་པར་འདུས་པར་འདོད་
པ་དང་བྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་རྒྱག་ནའང་མཆན་ཉིད་འདི་མི་སྤྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩས་གོ་བ་
ལྷོག་པ་ལ་ལྷོས་ལ་ལྷོག་པ་གོ་བ་རྩས་ལ་ལྷོས་པས་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྒྲིན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་རྩས་ལ་
བརྟེན་པའི་ཆོས་དང་ལྷོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་དངོས་འགལ། རྩས་གཅིག་ལ་མི་འདུ་བ་
དང་ལྷོག་པ་གཅིག་ལ་མི་འདུ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་རྟག་མི་རྟག་རྩས་བྱམ་པ་ལ་མི་འདུ་བས་རྩས་ཆོས་ཡིན་ཞིང་མེད་
དགག་མ་ཡིན་དགག་ཤེས་བྱ་ཅམ་ལྷོག་གི་སྟངས་དུ་མི་འདུ་ལ་རྩས་བྱམ་པའི་སྟངས་དུ་འདུ་བ་མི་འགལ་བས་ལྷོག་
ཆོས་ཡིན་ནོ་ཞེས། །འདི་དག་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། རྩས་དབག་དངོས་པོར་མི་འཛིན་པས། །དེ་ལ་རྩས་ཆོས་འཐད་
མ་ཡིན། །སེལ་བ་ཡིན་བྱིར་རྩས་དབག་ནི། །ལྷོག་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱབ་པར་བཞེད། །རྩས་སུ་དབག་པ་ལ་རྩས་
ཆོས་ཡོད་ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་བྱམ་པའི་སྟངས་ན་རྩས་ཐ་དད་མེད་པའི་བྱིར་བྱས་པ་རྟོགས་པ་ན་མི་རྟག་
པའང་རྟོགས་པར་ཐལ། ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་པས་བྱས་པ་རྟོགས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་ན་ཅི་འགལ་ཞེ་ན།
དེ་ལྟར་ལྷོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་མ་རྟོགས་བྱུང་བས་རྩས་ཆོས་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །དེས་ན་རྩས་སུ་
དབག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། །འཛིན་ན་ཆོས་གཅིག་ངེས་འགྱུར་བས། །ཆོས་ཀྱན་འཛིན་ཏེ་སེལ་བ་ལ། །ཉིས་པ་
འདིར་ནི་ཐལ་མི་འགྱུར། །

༩༥༠༽

དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ཉག་ས་སེལ་བའི། །ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྐྱབས། །གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གྱུར་ན། །དེ་
ལས་མ་གྱུར་གཞན་ཅི་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་མི་ཉག་པ་ལྗོག་པའི་སློན་ས་ཇས་དངོས་པོར་
གྱུར་མ་གྱུར་འཇལ་བས་ཇས་ཆོས་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། དེ་ལྟ་ན་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱང་དངོས་པོའི་ཇས་སུ་གྱུར་མ་
གྱུར་ལྗོག་པའི་སློན་ས་འཇལ་བས་འདིའང་ཇས་ཆོས་སུ་འགྱུར་རོ། །སྐྱབ་པ་དངོས་པོ་ལ་ལྟོས་ཀྱི་དགག་པ་
དངོས་པོ་ལ་མི་ལྟོས་སོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་འང་དངོས་པོར་མེད་ཅེས་འགོག་ལ་སྐྱབ་པ་འང་དངོས་པོར་
ཡོད་ཅེས་བསྐྱབ་པོ། །ཞེས་ཡུལ་བཟག་པར་བཤད་ཅིན་ཏོ། །དེས་ན་ལྗོག་པ་དུ་མ་ཇས་གཅིག་ལ་འདུས་པ་འཇལ་
དངོས་པོ་ཐ་དད་དོན་ལ་ཇས་གཅིག་པ་ནི་ཉག་པའི་དངོས་པོ་ལྟར་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་སྦྱི་
དང་བྱེ་བྲག་བྱུང་པར་དུ་དབྱེད་པ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཆན་ཉིད་ནི། །གཞན་དང་རང་གི་དངོས་པོ་
ལས། །ལྗོག་པར་བྱེད་པ་སྦྱི་བྱེ་བྲག་ །རིགས་མི་མ་ཐུན་ལས་ལྗོག་པ་སྦྱི། །དེ་ཉིད་རིགས་མ་ཐུན་ནང་ལས་ཀྱང་
ལོག་པའི་ལྗོག་པ་གཉིས་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། །གང་ཕྱིར་དངོས་ཀྱན་རང་བཞིན་
ཀྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་སྦྱིར། །མ་ཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྗོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་
ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་ན། །ཐད་ཀ་དང་ནི་གོང་མ་ཡི། །སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་
གཉིས་ཡོད། །འཁ་པ་དང་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཇས་ཐ་དད་ཚྭ་གས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་རྣམས་ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ་
དེ་དང་འབྲེལ་པའི་སྦྱི་ནི་ཐད་ཀའི་སྦྱི་འོ། །འཁ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་སྦྱི་དུས་
ཀྱིས་བསྐྱས་པ་རྣམས་གོང་མའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ་དེ་དང་

༩༩༽

འབྲེལ་པའི་སྤྱི་ནི་གོང་མའི་སྤྱི་ལོ། །ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་རྩལ་ཐ་དད། །གོང་མའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་པ་བཀག། །ཐད་ཀའི་
བྱེ་བྲག་ཕྱོགས་ལ་ལྷོས་པས་རྩལ་ཐ་དད་ལ་གོང་མའི་བྱེ་བྲག་དུས་ལ་ལྷོས་པས་ད་ལྟར་བ་དངོས་པོ་འདས་མ་
འོངས་དངོས་པོ་མེད་པས་གཅིག་པ་བཀག་པའོ། །གསུམ་པ་དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་ལས་ཐོག་
མར་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དེགས་པ་དང་ལུང་གིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩལ་
ཐ་དད་དང་། གཅིག་པ་དགག་པའོ། །ཐ་དད་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་ནི། །ཁ་ཅིག་ཐ་དད་ཡིན་ཞེས་
ཟེད། །ལྷ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དག་སྤྱི་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་ལྟ་བུ་དང་། ཉི་ཆེ་བའི་སྤྱི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་
སྟེ་དེ་གཉིས་ཀའང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་ཏྲག་པ་མི་སྤང་བ་གསལ་བ་དཀར་ཟལ་ལ་སོགས་པ་དང་
འདྲ་བའི་འབྲེལ་པས་སྒྲེལ་བ་ཐག་པ་ཅིག་ལ་བ་ལང་གི་ཆོགས་བཏགས་པ་ལྟ་བུར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་
དགག་ན། ཐ་དད་སྤང་བུང་མེད་པས་ཁེགས། །གསལ་བ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན་དངོས་པོར་བྱུང་བ་མེད་
དེ། སྤང་བུང་བ་མི་དམིགས་པའི་སྤྱིར་དེ་པོར་གི་རྩ་བ་ཞིན་ཞེས་པས་ཁེགས་སོ། །སྤང་བུ་མི་བུང་ཡང་ཡོད་
པར་ངེས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་རྩལ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་གཅིག་བྱེ་བྲག་དུ་མ་
དང་གཅིག་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་དུ་མ་བྱེ་བྲག་དུ་མ་དང་གཅིག་པ་དགག་པ་དང་། མཚུངས་པའི་སྤྱི་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་བཟོད་ན། ལ་ལས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེད། བྱངས་ཅན་ནི་རྩལ་
ལུན་པ་སྤྱིར་སྟོབས་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་དེ་གསལ་བ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་
ལ་

༩༥༩༽

མེ་དང་ཆ་བ་ལྟར་བདག་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྩལ་གཅིག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་བོད་རྒྱལ་མེད་པ་ལྟར་འགྲུབ་པ་དང་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་ཤིང་ཅམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་དང་། བེ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དང་། བེ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བ་ལང་ཅམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་རྩལ་ལ་རྩལ་ལྟར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཞེས་ཁ་མཐུན་པར་སྤྱོད་གོ། །འདི་སྤྱད་འདོད་པའི་གངས་ཅན་པ་དང་བོད་རྒྱལ་སྤྱི་དང་མཐུན་པོ། །གཉིས་པ་དེ་དག་གི་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱད་རུང་མ་དམིགས་པ། རྒྱལ་པར་བརྟག་པ། ཏ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི་རྩལ་གཅིག་ནའང་སྤྱད་རུང་མིན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྩལ་གཅིག་ན་བྱེ་བྲག་སྤྱད་བ་ན་དེ་དང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱད་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་སོ། །ཡང་དག་པར་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་མོད་ཀྱི་ངན་རྟོག་རྒྱལ་སྤྱི་ལོག་རྟོག་མང་པོས་གཉིས་པ་བརྟགས་ནས་དག་པར་ལ། ཡུལ་དུས་རྒྱལ་པ་འགལ་བ་ཡི། །བྱེ་བྲག་སྤྱི་གཅིག་དང་འབྲེལ་ན། །སྤྱི་འཛིན་པོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །མིན་ན་གཅིག་ལ་ཆ་གཉིས་འགལ། །ཤིང་གཅིག་སྤྱི་པ་འཕམ་ཞེས་པའི་ཆེ་ཤིང་གི་སྤྱི་དེ་སྤྱི་འཛིན་མི་བྱེད་ན་རྩལ་མི་གཅིག་པར་འགྱུར་ལ། སྤྱི་འཛིན་བྱེད་ན་དེ་དང་རྩལ་གཅིག་པའི་ཡུལ་ཐ་དད་ཀྱི་ཤིང་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་གཅིག་ཏུ་སྤྱི་བ་དང་། དུས་ཐ་དད་ཀྱི་ཤིང་དུས་གཅིག་ལ་སྤྱི་བ་དང་། རྒྱལ་པ་ཐ་དད་ཀྱི་ཤིང་རྒྱལ་པ་གཅིག་ཏུ་སྤྱི་བར་ཐལ་ལ་འཛིན་ནའང་གཅིག་ཞེས་པ་ན་ཐམས་ཅད་འཛིན་པར་ཐལ་ཏེ་རྩལ་གཅིག་པའི་བྱེར་རོ། །རྩལ་གཅིག་ལ་སྤྱི་འཛིན་ཐ་དད་དང་རྒྱལ་པ་ཐ་དད་པ་འགལ་ཏེ། རྒྱལ་དེས་ལས། དེ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའམ་རྒྱུ་ཐ་དད་པ་ནི། དེའི་རང་བཞིན་དུ་རིག་པ་མ་ཡིན་པོ། །དངོས་པོ་རྒྱལ་སྤྱི་ཐ་དད་པའམ་རྒྱུ་ཐ་དད་པ་ནི་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ་ཆོས་

༩༣༽

འགལ་བར་གནས་པའམ་རྒྱ་ཐ་དད་པའོ། །དེས་ཀྱང་ཐ་དད་པར་མི་འགྲུབ་ན་ནི་འགའ་ཡང་གང་ལས་ཀྱང་ཐ་དད་
པ་མེད་པས་རིལ་པོ་ཇུས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ལ་གསུམ་
ལས་དང་པོ་ཡན་ལག་ཅན་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་ནི། སྤྱི་དང་གྲེ་བྲག་ཇུས་གཅིག་ན། །ཡན་ལག་ཅན་ཡང་རི་
ལྟར་དགག། །དེ་ལྟ་ན་མགོ་དང་རྒྱང་ལག་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཇུས་
གཅིག་ཡོད་པ་རི་ལྟར་དགག། །དེ་ལ་འདི་སྐད་དུ། །གང་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ་སྟོད་ཐ་དད་ཀྱི་རྒྱ་
ཤུགས་བཞིན། །ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཇུས་ཀྱང་དུ་མ་དང་འབྲེལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐལ་བ་དང་བསྐྱོག་པ་རང་རྒྱུད་
ཀྱིས་དུ་མ་ལ་གཅིག་ཡིན་པ་ཁེགས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ལའང་དེ་དང་མཚུངས་སོ། །གཞན་ཡང་ལག་པ་གཡོ་བ་ན་
ལུས་རིལ་པོ་གཡོ་བར་ཐལ། །གཡོ་བའི་ལག་པ་དང་ཇུས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་ལག་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་
ཡན་ལག་ཅན་ལ་མེད་ན་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ཇུས་མི་གཅིག་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེབས་མ་
བསྐྱེབས་དང་། །ཁ་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་ལ་སོགས་པས་རི་ལྟར་འགོག་པའི་རིགས་པ་སྤྱི་གཅིག་འགོག་པ་ལའང་
མཚུངས་སོ། །གཉིས་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་བ་ནི། །དབང་པོ་འང་རྟོག་བཅས་ཉིད་དུ་ཐལ། །ཇུས་
གཅིག་ལ་སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་མེད་པས་གྲེ་བྲག་སྤང་བ་ན་སྤྱི་འང་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་
རོ། །དོན་སྤྱི་འཛིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི་རིགས་སྤྱི་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། །དོན་སྤྱིར་མ་འདུས་པའི་རིགས་ཀྱི་
སྤྱི་འདོད་པ་ནི། །རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚོ་འདོད་པ་ལྟར་སྟོབ་དཔོན་ངན་པའི་དུག་རྒྱས་སྟོས་པའི་གླག་ཅེས་ཡིན་
ནོ། །གསུམ་པ་

༼༤༤༽

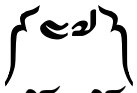
འགལ་བ་རྩལ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི། འགལ་བ་ཀུན་ཀྱང་རྩལ་གཅིག་འགྱུར། དཀར་སྟོང་ལ་སོགས་པ་ཐ་དང་
རྣམས་དང་སྒྲུང་ལྟན་ལ་སོགས་པ་འགལ་བ་ཀུན་ཀྱང་རྩལ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་སྟོན་པོར་འདོད་ཀྱང་
དཀར་པོ་དང་། ལྟན་པར་འདོད་ཀྱང་སྒྲུང་བ་དང་། སྟོར་འདོད་ཀྱང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་
འཆོལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་སྟེ་དུ་མ་བྱེ་བྲག་དུ་མ་དང་གཅིག་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས་སྟོགས་སྟེ་མ་ནི།
བྱེ་བྲག་རེ་རེ་དང་འབྲེལ་བའི། །སྟེ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་ཅེན། །ཁ་ཅིག་སྟེ་གཅིག་མེད་ཀྱང་འག་པ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེའི་
སྟེང་ན་དེ་དང་བདག་གཅིག་པའི་སྟེ་འང་དུ་མའོ་ཞེས། །གཉིས་པ་དེ་དགག་ན། མཆན་ཉིད་མི་འགྱུར་དགག་སྟུབ་
ཀྱི། །རྣམ་པར་གཞག་པའང་འཇིག་པར་འགྱུར། །སྟེ་དུ་མ་ཡིན་ན་འག་པའི་སྟེ་དེ་སྟོག་པ་གཉིས་ཆོགས་སུ་འགྱུར་
ལ། འདོད་ན་བྱེ་བྲག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བས་སྟེ་མཆན་ཉིད་མི་འགྱུར་ཅིང་། འག་པའི་བྱེ་བྲག་གྲུབ་ཀྱང་འཁོར་གཞན་
ཀྱི་སྟེ་མི་འགྱུར་ལ། འག་པའི་སྟེ་ཁྱེགས་ཀྱང་འཁོར་གཞན་མི་ཁྱེགས་པས་དགག་སྟུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇིག་
གོ། །གསུམ་པ་མཚུངས་པའི་སྟེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས་དོན་ལ་མཚུངས་པ་དགག་ན། མཆན་ཉིད་མཚུངས་
པའི་སྟེ་གཅིག་དང་། །བྱེ་བྲག་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ཅོ་ལོ། །ཁ་ཅིག་སྟེ་གཅིག་དང་དུ་མ་མི་འདོད་ཀྱི་འག་པ་དང་
ཅན་ལ་སོགས་པ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྟན་པར་མཆན་ཉིད་མཚུངས་པའི་སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་རྣམས་རྩལ་གཅིག་
གོ་ཞེ་ན། མཚུངས་པ་རྟོགས་པས་སྟུར་བ་ཡིན། །རྟོགས་པའི་སྟོ་ཆོས་དོན་ལ་མེད། །དོན་ལ་འབྲ་བ་ཡོད་ན་
ནི། །སྟོན་མེད་མཐོང་ནའང་འབྲ་བར་འགྱུར། །འབྲ་བ་པན་ཚུན་བསྐྱེབས་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དོན་ལ་མེད་
དོ། །ཡོད་ན་སྟོན་མ་མཐོང་བའི་བསྐྱེད་ཆ་ག་ལྟ་བུ་

༩༥༥༽

མཐོང་ན་ཡང་བསྐྱེད་པ་གཞན་དང་འབྲེལ་སྒྲིལ་བའི་སྒྲོ་སྒྲུབ་པོ་སྟེ་དོན་ཉིད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྒྲིལ་
རོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མཐོང་དང་མཚུངས་པར་དེ་འཛིན་སྒྲིལ། །ཁྱད་པར་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱང་
མིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། མཐོང་བ་དག་ནི་འབྲེལ་འཛིན་ན། །དོན་ནི་སྒྲུབ་མཐོང་ཡོད་མིན་པས། །རི་ལྟར་དེ་ནི་
མཐོང་བ་དང་། །འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་དེས་ངེས་འགྲུལ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། འབྲེལ་དང་མི་འབྲེལ་ཉིད་སྒྲིལ་དང་། །སྒྲོ་ཡི་
ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་སྒྲིལ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྒྲིལ་འབྲེལ་སྒྲུབ་པར་མཚན་མི་འབྲེལ་སྒྲུབ་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་
གསུངས་པའི་སྒྲིལ་རོ། །སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱིས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མཐོང་བ་ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་
མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་གྲུར་ལ་མཐོང་སྒྲིལ་མཐོང་གཞན་དོན་ལ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཏགས་པ་བཞིན་
ནོ། །དེས་ན་བྲང་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ཡང་དོན་ལ་མི་འགྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་སྒྲོ་དོར་མཚུངས་པའི་སྒྲིལ་
དགག་ན། །ཁ་ཅིག་དོན་ལ་མཚུངས་པའི་སྒྲིལ་མེད་ཀྱང་རྟོགས་པས་མཚུངས་པར་བཟུང་བའི་སྒྲིལ་ཅི་སྟེ་མེད་སྒྲིལ་
ན། དེ་ལྟར་སྒྲིལ་དང་བྱེ་བྲག་རྩལ་གཅིག་པ་ཉིད་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་སྒྲིལ་དང་བྱེ་བྲག་རྩལ་མི་གཅིག་པ་བྱེད་བདེན་
མོད། རྟོག་པས་མཚུངས་པར་བཟུང་བ་ཅུ་ལ་སྒྲིལ་གཅིག་ཏུ་བྲས་ན་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། མཚུངས་
ལ་དངོས་པོ་གཅིག་མི་སྟེ། །གཅིག་མ་ཡིན་ལ་སྒྲིལ་སྒྲུབ་མེད། །མཚུངས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཏུ་མ་སྟོན་
ཏེ། ཆོས་གཅིག་ཉིད་གཅིག་པོ་དེ་དང་མཚུངས་པ་མི་སྟེད་པའི་སྒྲིལ་རོ། །གཅིག་ཏུ་མ་ཤར་ཡང་མཚུངས་པར་
འཛིན་པ་ཉིད་སྒྲིལ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲོ་ལ་སྒྲིལ་གཅིག་མ་ཤར་ན། །མཚུངས་པར་རྟོགས་ཀྱང་སྒྲིལ་མི་བྱུང་། །སྒྲོ་ལ་སྒྲིལ་
གཅིག་ཏུ་མ་ཤར་ན་མཚུངས་པར་འཛིན་པས་སྒྲིལ་གོ་མི་ཆོད་དོ། །དཔེར་

༼༤༽

ན་ཤིང་འོན་ཅིག་ཅེས་སྒྲི་གཅིག་གི་སྒྲི་མི་འདུག་གི་ཤིང་ཤ་བ་དང་འབྲ་བ་འོན་ཅིག་ ཅན་ན་དང་འབྲ་བ་འོན་ཅིག་
ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་པས་དོན་མི་འགྲུབ་སྟེ། རྩོགས་རེས་འབྲ་བ་ཀུན་ལ་ཡོད། །ཐམས་ཅད་
འབྲ་བ་གང་ནའང་མེད། །ཤིང་ཤ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་རྩོགས་རེས་འབྲ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་ལ། ཡུལ་དང་
དུས་དང་རྣམ་པའི་བྱུང་བར་གྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲ་བ་གང་དུའང་སྤིང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱུང་བ་བསྐྱབ་
བའང་ལའི་དུ་བ་དང་ཚང་མང་གི་དུ་བ་གཉིས་འབྲ་བའི་སྒྲི་ནས་མི་འགྲུབ་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱིས་སྒྲི་གཅིག་ཏུ་ཞེན་
བས་བྱུབ་པོ། །གཉིས་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་ནི། དེགས་པའི་རྒྱལ་པོས་གསུངས་པ་ཡི། །རྣམ་གཞག་དང་ཡང་
འགལ་བར་སྒྲུང་། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྒྲི་ཡི་སྒྲོ་ཡང་བསྐྱད་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྟོག་པ་ཤེས་པའི་ཡུལ་
ཉིད་པས། །སྒྲི་ཡི་དོན་ནི་བརྟགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྒྲི་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །དེ་སྤྱིར་དེ་
དབང་སྒྲོད་ཡུལ་མིན། །དེས་ན་སྒྲི་ཡི་ཆོས་རྣམས་ནི། །མདོན་སུམ་མེན་པར་བྱུབ་པའི་སྤྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།
བྱུང་དང་བཞི་བ་ལས། །གཞན་ཡང་སྒྲི་དོན་གཞན་དུ་རྟོག་པ་འདི་རང་གི་རྟོན་ཅམ་ལ་ཡོད་པའམ། །ནམ་མཁའ་ལ་
སོགས་པ་དང་འབྲ་བར་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པར་འགྱུར་གང་ན་དེ་ལ་གལ་ཉེ་རང་གི་རྟོན་ཅམ་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་
བ་དེའི་ཆེ་རྩོགས་བུམ་པ་ལ་སོགས་པས་སྒྲོང་བ་དག་ཏུ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་ན་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་
རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲི་དེ་ནི་རི་ལྟར་དེ་དག་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཉེ། །གང་གི་སྤྱིར་དེ་ནི་རྣམས་སྒྲི་མ་ལས་སྒྲི་བར་
འགྱུར་བའི་རྣམས་ལ་མི་འགྲོ་སྟེ། །བྱུང་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གང་གི་སྤྱིར་གཞན་ལ་གནས་
པའི་དངོས་པོ་དེ་ལས་མི་གཡོ་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་བར་ལ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་

དངོས་པོ་དང་ལྷན་པས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེས་ན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དག་དང་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྐྱོར་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བའམ། མིང་
 ཐ་དད་པར་བཟད་དེ་དོན་ཁས་སྒྲངས་ནས་དེ་སྐད་དུ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡང་དེ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་
 མེད་པས་འགའ་ཞིག་ལས་འོངས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟ་ན་སྐྱོན་པོ་ལས་འགའ་བའི་ཁུར་སྐྱས་འདེགས་ཀྱས་ཞེས་བྱ་བ་
 དང་། གཞན་ཡང་འདིས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་མངོན་པར་སྐྱད་ནས་དེ་ལྟར་དུ་བ་པ་མང་པོའི་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་
 བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི་འོན་རིགས་པ་དང་ལུང་གིས་སྤྱི་དོན་ལ་ཡོད་པ་
 འགོག་ན་བྱེད་འདོད་པའི་སྤྱི་གང་དེ་ལ་དགག་སྐྱབ་རིམ་ལྟར་བྱེད་ཅེ་ན། དེ་མིན་རང་བཞིན་ལ་སོགས་པ། །དངོས་
 པོ་ཀྱན་ལ་བྱུང་བ་དེ། །སེལ་བའི་སྤྱི་ཡིན་རང་མཆོན་དུ། །འབྲུལ་བ་དེ་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད། །རྟོག་པ་རོ་བོས་
 འབྲུལ་བའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་དོན་གྱི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་བྱེ་བྲག་བྱུང་བས་སྤྱི་འབྲུབ་
 དེ་ལ། སྤྱི་ཁྱེད་པས་བྱེ་བྲག་ཁྱེད་པས་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་དེ། འབྲུལ་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོག་ །ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་ལ་སྤྱི་མེད་ན། །གཞན་སེལ་སྤྱོད་བཏགས་དངོས་
 མེད་ལ། །བྱུང་ཀྱང་དོན་དང་མ་འབྲེལ་ཕྱིར། །ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་འཇིག་ཅེ་ན། །དོན་རང་མཆོན་ལ་ནི་སྤྱི་
 མེད། །གཞན་སེལ་སྤྱི་གཟུང་ཡང་དེ་དངོས་པོར་མེད་པས་དོན་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་བྱུང་བས་སྤྱི་
 འབྲུབ་པར་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་དང་སྤྱི་ཁྱེད་པས་བྱེ་བྲག་འགོག་པ་བྱུང་བྱེད་མི་དཔྱད་པས་པ་ལ་སོགས་པ་
 རྟོག་གའི་རྣམ་གཞག་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་འགྱུར་

༼༤༽

རོ་ཞེ་ན། རོན་དང་སེལ་བ་གཅིག་ཉིད་དུ། །འབྲུལ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན། །རང་གི་མཆན་ཉིད་ཐོབ་པ་
ཅམ། །ཆད་མ་ཡིན་སྒྱུར་འཐད་པ་ཡིན། །རྟོག་པ་ངོ་བོས་འབྲུལ་པས་གཞན་སེལ་ལ་རང་མཆན་དུ་འབྲུལ་ནས་
ཞུགས་པ་ན་རོན་ཐོབ་པ་དེ་ཅམ་གྱི་ཆད་མའི་བྱ་བ་བྱུང་པས་ཤིན་ཏུ་འཐད་དོ། །ཐོབ་ཅེས་བྱ་བ་འདྲ། དགག་སྐྱབ་
རི་ལྟར་བྱས་པ་ལྟར་ཞུགས་པ་ན་རོན་ཡོད་མེད་དུ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། །གཞན་རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་
སེལ་ཤེས་ན་རང་གྲོལ་བར་འགྱུར་བས་འདིར་མི་བཟོད་དོ། །ཐ་དད་སྦྱི་འདོད་ལྷག་སྒྱག་པ། །རྩལ་གཅིག་ཡིན་
ཞེས་གྲངས་ཅན་པ། །གངས་ཅན་པ་རྣམས་དེ་རྩལ་འབྲང་། །སེལ་བར་འདོད་པ་མཁས་པའི་ལྷགས། །བསྐྱུ་བའི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གསུམ་
པའོ། །།གཉིས་པ་སྣང་བ་དང་སེལ་བས་རྟོགས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། །འཇུག་ཚུལ་སྦྱིར་བསྟན་པ་ནི། །རྟོག་མེད་
སྣང་བའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་ །སྦྱར་རྟོག་ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་ཡིན། །དེ་དག་འབྲུལ་དང་མ་འབྲུལ་བའི། །དབྱེ་བས་
གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཞི། །སྣང་བ་ལ་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གཉིས་དང་། །སེལ་བ་ལ་སྦྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་ཏེ་
བཞིའོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། །སྣང་བ་དང་སེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ལས། །སྣང་བ་སྦྱིའི་མཆན་ཉིད་ནི། །རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པས་མཐོང་བའོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་རོན་གཏན་ལ་དབབ་
པ་ལ་གཉིས་ཏེ། །སྣང་བ་འབྲུལ་པ་དང་མ་འབྲུལ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། །མཆན་ཉིད་ནི། །རང་མཆན་མེད་
པ་མཐོང་བའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན་དབང་ཤེས་འབྲུལ་པ་དང་། །ཡིད་ཤེས་བསྐྱད་པ་གཉིས་སོ། །དེའང་རྣམ་ངེས་
ལས། །ཉེ་བར་བསྐྱད་པ་

༩༩༽

སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། །མདོན་སྤྱོད་ལྟར་སྤྱོད་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་སྤྱོད་པ་མ་འབྲུལ་པའང་གསུམ་ལས།
མཆན་ཉིད་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཡོད་པ་མཐོང་བའོ། །གཉིས་པ་དབྱེན་རང་རིག་དོན་རིག་གཉིས་སོ། །གསུམ་
པ་མཆན་གཞི་ལ་མཆན་ཉིད་ངེས་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ནི། དོན་ལ་གནས་
པའི་དངོས་པོ་རྣམས། །གཅིག་ལ་དུ་མ་མི་སྲིད་ཅིང་། །དུ་མ་གཅིག་ཏུ་གནས་མི་སྲིད། །གཅིག་ལ་གསལ་དང་
མི་གསལ་མེད། །བེ་རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་པོ་དང་། །བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་ལ་རྒྱས་
ཐ་དད་ལྟ་ཞོག་སྤྱོད་པའང་ཐ་དད་མེད་པས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་ཅམ་གྱི་སྤྱོད་གཅིག་མེད་པས་བེ་རྒྱུ་
དང་ལྷན་ལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པོ་རྣམས་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགོ་བས་སྤྱོད་པར་གནས་སོ། །གཉིས་པ་སྤྱོད་
འཛིན་སྤངས་ནི། མདོན་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་དོན་བཞིན་སྤང་། །གཅིག་ལ་ཐ་དད་སྤང་བ་མེད། །ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་
སྤང་མི་སྲིད། །སྤང་བས་འབྲུག་ལ་ངེས་འཛིན་མེད། །བེ་རྒྱུ་མདོན་སྤྱོད་ལ་སྤང་བ་ན་ཆ་མེད་དུ་འབྲུག་སྟེ།
སྤྱོད་པོ་ལ་སྤྱོད་པོ་ཉིད་དང་། དེའི་བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་ཐ་དད་མེད་པ་དང་། ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་
རྣམས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱོད་གཅིག་མེད་པས་ཐ་དད་ཉིད་དུ་སྤང་རོ། །གསུམ་པ་སྤྱོད་དོན་མཐུན་པ་ལ་གསུམ་
ལས་དང་པོ་རྗེ་ལྟར་མཐུན་པའི་ཚུལ་ནི། ཡུལ་ལ་རྗེ་ལྟར་གནས་པ་ཡི། །སྟོབས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྤྱོད་པས་
ན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། །སྤྱོད་དོན་པན་ཚུན་འཆོལ་བ་མེད། །དེའང་ཡུལ་སྤྱོད་པོར་གནས་པ་ལྟར་སྤྱོད་
ལའང་དེ་ལྟར་སྤང་། སྤྱོད་པོ་ལ་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཆོས་རྣམས་ཐ་དད་མེད་པ་ལ། སྤྱོད་པ་
ཡང་ཐ་དད་མེད་པར་སྤང་། ཡུལ་

དུས་ནམ་པ་ཐ་དད་ནམས་ཐ་དད་དུ་གནས་པ་ལྟར་སྒོ་ལའང་ཐ་དད་ཉིད་སྤང་སྟེ་རྒྱ་ཐ་དད་ཀྱི་འབྱར་བཞིན་
 རོ། །དེའང་ནམ་འབྲེལ་ལས། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ། བདག་ཉིད་མཛོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ། །ཚད་མ་ནམས་
 ཀྱི་བརྟག་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། དམ་པའི་དོན་གྱི་དོན་ནམས་ནི། །རང་
 གིས་འདྲེ་དང་ཐ་དད་མེད། །དེ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། །ཐ་དད་སྒོ་ཡིས་བསྐྱད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །གཉིས་པ་དེ་ཚད་མས་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་ལས་ཉགས་དགོད་པ་ནི། གང་དོན་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་
 ཡིན་པ་དེ་ལ་སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་མེད་དེ་བེ་རྒྱུ་མཐོང་བ་ནི་སྟོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན་བྱམ་པའི་བྱས་མི་ཉག་
 གྱུང་དོན་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སོ། །གཉིས་པ་དེའི་ཚུལ་བསྐྱབ་པ་
 ལ་གཉིས་ལས། རྟོགས་ཚུལ་ནི་སྟོན་མེད་དང་གཞོད་པ་ཅན་གྱིས་འོག་ཏུ་བསྐྱབ་ལ། རྟུག་པའང་བེ་རྒྱུ་མཐོང་
 བ་ན་སྟོན་པོ་མཐོང་བར་སྟོང་བས་བྱུབ་པོ། །གལ་ཏེ་སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་མེད་པ་ལྟན་ཅིག་མཐོང་བ་ཅམ་ཡིན་
 ཀྱི་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་མི་ངས་སོ་ཞེ་ན། བྱས་མི་ཉག་ལྟན་ཅིག་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དོན་གཅིག་གྱུང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། ལྟོག་པ་སྒོས་བྱས་ཡིན་གྱིས་དོན་ལ་མི་གནས་སོ། །དེས་ན་
 བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པའི་འབྲེལ་བའང་དོན་ལ་མི་གནས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གསུམ་པ་བྱུབ་པ་ལ་མི་འཐད་པ་
 སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལའང་གཉིས་ལས། ཉགས་མི་སྲིད་པ་སྤང་བ་ནི་
 བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ་དོན་དམ་གྱི་གཅིག་ཡིན་ན་མི་སྲིད་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཅིག་མ་ངས་ཏེ་
 རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོག་སྤང་ལ་སྟེང་མི་སྤང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེའང་འཇིག་

༼༥༽

རྟོན་ལ་གྲགས་པ་སྒྲ་བའམ། བུམ་པ་གཅིག་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི་བསྟན་བཅས་ལ་གྲགས་པའི་སྤྱི་མཆོད་ཀྱི་རྗེས་
གཅིག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་སྤྲོད་ཀྱང་མི་དགོས་པ་སྤང་བ་ནི། གཤམ་ཏེ་སྟོན་པོ་སྤང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ན་
སྤྱགས་ཆོས་ངེས་པའི་ཆོད་མས་སྟོན་པོ་མི་རྟག་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པས་སྟོ་འཛིན་ལ་མི་རྟག་པ་སྤང་བ་
ཤུགས་ལ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྟགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་རྟག་པ་སྤང་བའི་དོན་གྲུབ་ཀྱང་
སེལ་བའི་ངོར་བསྐྱབ་བོ། །གཉིས་པ་བྲུབ་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས་ཡུལ་ཅན་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི།
རྗེས་གཅིག་ལ་སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་མེད་པ་ལྟར་རྗེས་དཔག་དང་དེ་སྤྱིར་བའི་རང་རིག་གཉིས་ཀྱང་སྤྱོད་ན་
འཛིན་མི་འཛིན་ཆ་གཉིས་འགལ་ཏེ་རྗེས་གཅིག་པའི་སྤྱིར་ངོ་བོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ་ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་རང་རིག་ལ་
ནང་ལྟ་སྤང་བས་འཇུག་ལ་རྗེས་དཔག་སྤྱི་ལྟ་གཞན་སེལ་གྱིས་འཇུག་པས། མར་མི་རང་གསལ་བ་དང་ཐུན་པ་
སེལ་བ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་མེད་ན་ངེས་མ་ངེས་
ཆ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤང་བ་རྗེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངེས་པ་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཐ་དད་པས་མི་མཚུངས་
སོ། །གསུམ་པ་དེས་ན་མངོན་སུམ་མ་ངེས་པར་གྲུབ་པ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མ་ངེས་པར་གྲུབ་པའི་འཐད་པ་
དངོས་ནི། དེས་ན་མངོན་སུམ་ཆོད་མ་ཡང་། རྟོག་མེད་ཡིན་སྤྱིར་ངེས་མི་དགོས། །དེའང་སྟོང་ཕྱག་ཕྱེད་དང་
བཞི་བ་ལས། ད་ནི་རི་ལྟར་མ་ངེས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་བཟུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་ནི་གང་གི་འང་
ངེས་པར་ཕྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་ངེས་ལས་ཀྱང་། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
རིག་པ་བརྗོད་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་

༼༥༩༽

གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཐེགས་པར་ཡང་། དེ་ལ་དང་པོར་ཡུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་
གཉིས་ལས་དང་པོ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །སྤྱིར་
ན་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཉེ་རང་རམ་གཞན་ལས་ངེས་པ་འདྲེན་
ལུས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དངོས་སུ་མ་ངེས་ན་ཚད་མར་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩྱུང་བ་
དགོད་པ་ནི། གལ་ཉེ་དངོས་སུ་ངེས་པ་མེད་ན་ཚད་མར་འགལ་ལོ་ཞེ་ལོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས་ཉེ། གཞན་
གྱི་ལན་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལན་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ངེས་པ་ལ་གཉིས་ལས་རྟོག་པས་ངེས་
པ་མེད་ཀྱང་རྟོག་མེད་ཀྱིས་ངེས་པ་ཡོད་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོ་འདོགས་
ཚད་པ་དེ་ཅི་སྤང་བ་ཅུམ་ལ་ཟེར་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྟོ་འདོགས་མ་ཚད་པ་མི་སྲིད་ལ། གཞན་སེལ་གྱིས་སྟོ་
འདོགས་གཅོད་པ་ལ་ཟེར་ན། རྗེས་དཔག་ལྟར་རྟོག་པ་ལས་མ་འདས་སོ། །དེས་ན་ངེས་པའི་མིང་བཏགས་ན་
འདྲིག་གོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། འོ་ན་
མངོན་སུམ་ཚད་མ་གང་དེས་དགག་སྐྱབ་རྗེ་ལྟར་བྱེད་ཅེ་ན། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲལ་བ། ཉིད་ཀྱིས་ཚད་
མ་བྱལ་བ་ཡིན། །དེའམ་གཞན་གྱི་སྟོ་བས་ཉིད་ལས། །ངེས་པའི་དབང་གིས་དགག་སྐྱབ་བྱེད། །བྱམ་པ་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ན་ཁ་དོག་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བས་མངོན་སུམ་སྟོན་པའི་རྗེས་ལས་
ཚད་མར་སོང་བ་ན་མི་རྟག་པའི་རྗེས་ལའང་ཚད་མར་སོང་བ་

༼༥༣༽

དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཁ་དོག་གི་ལྷོག་པ་ལ་འཁྱལ་བའི་རྒྱ་མེད་པ་དང་། རྟོག་པའི་རྒྱུན་གོམས་པ་གསལ་བ་
དང་། ཡིད་གཏད་པ་ཡོད་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་འདྲེན་ཅུས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བརྩུང་བ་
ལ། །ཁྱད་པར་ཆ་ཤས་རྣམས་སྤངས་པ། །ཁྱད་པར་གང་ལ་རྟོགས་པ་ཡི། །རྒྱུན་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་
འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མི་རྟག་པའི་ལྷོག་པ་ལ་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་འཁྱལ་བའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་ཟེན་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་ཅུས་པའི་སྤྱིར་གཞན་ལས་ངེས་དགོས་ཏེ། གཟུགས་ཆོས་མ་ཐུན་པར་
མཐོང་བ་ལས། །ཉ་ཕྱིས་ལ་དདུལ་རྣམ་པ་ལྟར། །གལ་ཏེ་འཁྱལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། །ཡོན་ཏན་གཞན་སྟོར་མི་
བྱེད་ན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་སྤྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡི། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། །འཁྱལ་བས་
ངེས་པར་མི་བྱེད་པས། །བསྐྱབ་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ངེས་ན་མངོན་
སུམ་དུ་འགལ་བ་ལ་བཞི་སྟེ། སྟོ་ལྷོག་ངེས་པ་རྟོག་པར་བསྐྱབ་པ། ངེས་པས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པའི་
ཚུལ། །རྗེས་སུ་སྦྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་སེལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་གི་ལྷོག་པ་ལ་གཞན་སེལ་འཇུག་མོད། སྟོན་པོའི་རང་བཞིན་ལྷོག་ངེས་པ་འདི་རྟོག་པ་ཡིན་
པས་མངོན་དུ་མི་རུང་ལ། རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པས་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མ་ཡིན་གྱི། འགལ་ལྷན་བཅད་པས་གཞན་
སེལ་དུ་འང་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། སྟོན་པོའི་ལྷོག་པ་ངེས་པ་ནི། །རྟོག་པ་ཡིན་སྤྱིར་གཞན་སེལ་ཡིན། །འཁྱལ་ནས་
འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཐོབ། །ནང་དུ་རང་རིག་ཆད་མར་འདོད། །དོན་ཆ་ཤས་སུ་མ་སྤྱེ་བ་མངོན་

༼༥༩༽

སུམ་གྱིས་མཐོང་ནས་དེའི་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་བས་སྟོན་པོའི་ཞེས་སྟོ་ལྟོག་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་ཤེས་བ་དེ་རྟོག་བ་
ཡིན་ལ་རྟོག་བ་དེས་འགལ་ཆེ་བ་ཞན་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་སྟོ་མ་བཏགས་བ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྟོ་མིན་བཅད་བས་གཞན་
སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཞིང་སེལ་བ་ལ་དངོས་ཡུལ་མེད་བས་འཇུག་ཡུལ་སྟོན་པོའི་རང་མཆན་ཉིད་ཐོབ་ལ་ཁ་
ནང་ལྟ་རང་རིག་ཡིན་བས་མ་འཁྱལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་མདོ་ལས། རྟོག་བའང་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད། །དོན་
ལས་མ་ཡིན་དེ་རྟོགས་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མཐོང་བ་འགལ་ལའང་ཤེས་བ་གང་། །སྤྱི་ཡི་
དོན་ཅན་རྣམ་རྟོག་པ། །གཞན་གྱིས་ཆ་སྟོ་མ་བཏགས་པ། །དེ་ཙམ་སེལ་བའི་སྟོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་
བས་སོ། །གཉིས་བ་ནི། གང་ལ་ངེས་བ་ཡོད་བ་དེས། །སྟོ་འདོགས་བཅད་བར་ཤེས་བར་བྱ། །ངེས་བ་དང་སྟོ་
འདོགས་གཉིས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་བའི་འགལ་བ་ཡིན་བས་ངེས་བ་ནམ་ཡོད་བ་ན་སྟོ་འདོགས་མེད་བ་ཡིན་ཏེ།
ངེས་བ་དང་ནི་སྟོ་འདོགས་ཡིད། །གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ནི་སྟོ་འདོགས་དབེན་བ་ལ། །འཇུག་
ཅེས་བྱ་བར་ཤེས་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་བ་ནི་གལ་ཏེ་སྟོ་འདོགས་གྱིས་དབེན་བ་ལ་འཇུག་མོད་
རྗེས་སུ་སྤྱིས་བའི་ངེས་ཤེས་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ་བྱེད་དང་བཞི་བ་ལས། དེས་
དབེན་བ་ཉིད་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་མདོན་སུམ་གྱི་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ངེས་ཤེས་གྱིས་ཁ་
དོག་ངེས་ལ་སྐད་ཅིག་མ་མ་ངེས་བའི་ཕྱིར་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི་སྤང་བའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །བཞི་བ་
ནི། དེས་བ་དང་ནི་སྟོ་འདོགས་ཡིད། །གཉིས་ཀ་སེལ་བས་འཇུག་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་མདོན་སུམ་མ་ཡིན་
ཞེས། །རིགས་བ་

༼༥༽

མཆེན་པས་གསུངས་པ་ཡིན། །དེས་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཀའང་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་གི་མངོན་
སུམ་གྱིས་མི་འཇུག་གོ་ཞེས་རིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཆེན་པས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲོ་
ལྡོག་དེས་ཞེས་བཟོད་ཀྱང་རྟོག་པས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་སྒྲུ་རྟོག་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་
ལས་དང་པོ་སྒྲུང་ན་དགག་སྐྱབ་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་ནི། གལ་ཏེ་སྒྲུ་དང་དེས་པ་ཡང་དངོས་པོ་སྒྲུང་བས་
འཇལ་ན་སྒྲོན་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། སྒྲུ་རྟོག་སྒྲུང་བས་འཇལ་ན་ནི། །དགག་སྐྱབ་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་འགྱུར། །བུམ་
པའི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་དོན་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཡིན་པས། བྱབ་ན་ཅིག་ཅར་བྱབ་པ་དང་འགོག་ན་ཅིག་ཅར་
ཞེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་ལ་བྱད་པར་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དོན་གཅིག་གི་མིང་ཐམས་ཅད་རྣམ་
གངས་པ་ཡིན་པ་ནི། གཅིག་ལ་དུ་མར་བཏགས་ན་ཡང་། །རྣམ་གངས་ཡིན་གྱི་ཐ་དད་མིན། །དོན་བྱད་པར་མེད་
པ་ལ་སྒྲུ་དང་དེས་པ་རི་སྟེན་ཅིག་གིས་བཟོད་ཀྱང་དོན་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཁོ་ནར་
འགྱུར་གྱི། ཐ་དད་གྱི་མིང་དང་ཐ་སྟངས་ཐོབ་མི་སྤིད་དེ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞན་དུ་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་
ལ། །སྒྲུའམ་སྒྲོ་གཅིག་གིས་བྱབ་ན། །ཡུལ་གཞན་མེད་པ་དེ་ཡི་སྤྱིར། །རྣམ་གངས་པ་ནི་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ལྡོག་པས་འབྱེད་ན་སེལ་བར་འགྱུར་བ་ནི། དོན་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་གྱི་གཅིག་ལ་བྱས་པ་
དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུ་ཐ་དད་གྱིས་བཟོད་ཀྱང་རྣམ་གངས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་དེ་དག་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་
སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། ལྡོག་པས་འབྱེད་ན་སེལ་བ་ལ། །དངོས་པོའི་མིང་གིས་བཏགས་པར་ཟད། །དེ་ལ་སྒྲུང་བར་

༼༥༥༽

སྒྲོམ་པ་འབྲུལ། འདོན་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པས། །ཞེས་ཟེར་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་སེལ་དུ་གྱུབ་པོ། །ལྷོག་པ་ལ་
སྒྲུང་བར་མིང་འདོགས་པ་ནི་རྟོག་གཏེ་ཐ་སྐྱད་མི་ཤེས་པར་བདེ་དོ། །གཉིས་པ་གཞན་སེལ་ལ་གསུམ་ལས་
མཆན་ཉིད་ནི། དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ནི། །གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་བཞེད། །གཉིས་པ་དེའི་
རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། །སེལ་བའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ལས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ནི། །བརྟགས་སྤྱིར་སེལ་བ་དངོས་ཡུལ་མེད། །འབྲུལ་པའི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆན་
ཡིན། །གཞན་སེལ་བརྟགས་པ་ཡིན་གྱིས་དོན་ལ་མ་གྱུབ་པས་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་མེད་ལ་འབྲུལ་ནས་འཇུག་པ་ན་
ཐོབ་པའི་ཡུལ་རང་མཆན་ཉིད་ཡིན་འོ། །དོན་རང་མཆན་དེ་ཡང་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་ལ་ཐ་
དད་མེད་པར་གཅིག་ཉིད་དུ་གནས། ཐ་དད་རྣམས་པན་ཚུན་འདྲེ་བ་མེད་པར་ཐ་དད་ཉིད་དུ་གནས་སོ། །འོ་ན་
དམ་བཅའ་བའི་སྤྱོད་པ་གཅིག་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། །རྟགས་རྗེས་འགྲོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱེ་བྲག་པས་
བརྗོད་པའི་སྦྱོན་ཇི་ལྟར་སྤང་ཞེ་ན། །འདིའི་ལན་ལ་གཉིས་པ་སྒྲོའི་འཇིན་སྤངས་ཤེས་དགོས་པ་དེ་བཤད་ན། །རང་
མཆན་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ། །སེལ་བའི་འཇིན་སྤངས་སུ་བཞེ་སྤིད། །དོན་རང་མཆན་དེ་ལྟར་གནས་ཀྱང་རྟོག་
པས་སྒྲོ་བརྟགས་ནས། །གཅིག་ལ་ཐ་དད་དང་། ཐ་དད་ལ་གཅིག་དང་། །གཅིག་ལ་གཅིག་དང་། ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་
དུ་འཇིན་པ་སྟེ་སུ་བཞེ་སྤིད་པ་ལས། །གཅིག་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་ནི་གོ་སྤྱོད་ལ་བསྒྲོག་པ་གཉིས་སོ་
བཤད་དོ། །དེ་དག་ལ་གསུམ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། །བྱས་དང་
མཆན་ཉིད་གཅིག་

༩༥༽

བ་ལ། །ཅ་ཅན་དང་ཤ་བ་ལ་སོགས་བ་ཡལ་ག་དང་ལྷན་བ་དང་། དཀར་ཟལ་ལ་སོགས་བ་ནོག་ལ་སོགས་བ་དང་
ལྷན་བར་མཆན་ཉིད་གཅིག་བ་དང་། མེས་སྲེག་བ་དང་ཚུས་ངོམས་བ་ལ་སོགས་བར་འབྲས་བྱ་གཅིག་བར་ཉིད་
གཅིག་ཏུ་འཁྱལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །ལྷོག་བ་དེ་ཡི་རྒྱ་ཅན་གྱི། །རིགས་དབྱེ་ཞེས་
གསུངས་བས་སོ། །གཉིས་བ་སྒྲོ་འདོགས་བའི་སྒྲོའི་རྣམ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་འཁྱལ་ཚུལ་དང་།
དེ་ལ་མི་འཐད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བག་ཆགས་སྟོབས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་འཁྱལ། །ཡལ་ག་དང་ནོག་དང་སྲེག་
བ་དང་ངོམས་བ་ལ་སོགས་བ་གཞན་སེལ་གཅིག་བའི་ཡུལ་རྣམས་ལ། ཐོག་མ་མེད་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་
འཁྱལ་ནས་སྤྱི་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཐ་དད་དངོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་གཅིག་
ཏུ་ནི་སྤང་བའི་སྒྲོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དངོས་རྣམས་ངོ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས། །ཐ་དད་མིན་བ་ལྟ་བུར་སྤང་། །དེ་ལ་
བསམ་བའི་དབང་གིས་ན། །སྤྱི་ཡོད་བར་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱབས། །དེ་ཡིས་རི་ལྟར་ཀུན་བརྟག་བ། །དེ་ནི་དམ་བའི་
དོན་དུ་མེད། །གསལ་བ་རྣམས་ནི་རྗེས་མི་འགྲོ། །རྗེས་འགྲོ་གཞན་ནི་སྤང་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་བས་
སོ། །གཉིས་བ་ནི། ཐ་དད་མཚུངས་ལ་འབྲས་བུའི་སྒྲོ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་འགལ་ཞེན། །འོན་དོན་ཐ་དད་བར་
མཚུངས་བ་ལ་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒྱར་ལ་གཅིག་གི་སྒྲོ་སྒྲེ་ལ། །ཏ་དང་བ་ལང་ལ་གཅིག་གི་སྒྲོ་མི་སྒྲེ་བ་འགལ་
ལོ་ཞེན། རྣམ་ཤེས་དང་ནི་སྤྲོ་བ་ཞིན་དུ། །ཐ་དད་ཡིན་ཡང་ཁྱད་བར་ཡོད། །ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་སྤང་བ་དང་
ཡིད་ལ་བྱེད་བ་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་རྣམ་ཤེས་གཅིག་སྤྱེད་བ་མི་འགལ་བ་དང་། སྤྲོ་ཐ་དད་བར་མཚུངས་

༼༥༽

ཀྱང་སླེ་ཉེས་དང་བཅ་ཏེ་ལ་སོགས་པས་རིམས་ལ་སོགས་པ་ཞི་བར་བྱེད་ལ་ཞོ་དང་ག་གོན་ལ་སོགས་པས་ཞི་
མི་བྱས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བ་ཐ་དད་དུ་བྱུང་བར་མེད་ཀྱང་དཀར་ཟལ་ནག་སྐྱར་ལ་སོགས་པས་བ་ལང་གི་སྤྱི་ལོ་
སློ་གཅིག་སྤྱིད་ལ་ཏྲ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པས་མི་སྤྱིད་པ་མི་འགལ་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཅིག་རྟོགས་དོན་
ཤེས་ལ་སོགས་པ། །དོན་གཅིག་བསྐྱབ་ལ་འགའ་ཞིག་ནི། །ཐ་དད་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས། །ངེས་ཏེ་དབང་
པོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དཔེར་སྤྲོད་ཁ་ཅིག་ཐ་དད་ཀྱང་། །ལྟན་ཅིག་པའམ་སོ་སོ་ཡི། །རིམས་ལ་
སོགས་པ་ཞི་བྱེད་པར། །མཐོང་གི་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་དགོས་པ་
ནི། ཐ་དད་རྣམས་ལ་དགག་སྐྱབ་ཀྱི། །བྱ་བ་སྤྱོད་པ་གཅིག་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཀྱི་ཤིང་
དང་བ་ལང་དང་མེ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་རྣམས་ལ་སྤྱི་གཅིག་ཏུ་གོ་ནས་དགག་སྐྱབ་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་
ཉིད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། དེའི་བྱུང་བར་གྱིས་རྟོགས་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་སློ་འདོགས་པ་ལའང་གསུམ་ལས། དང་པོ་སློ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་
ནི། གཞན་སེལ་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་པས། །གཅིག་ལའང་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ། །སྤྱིའི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པ་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་མོད་ཀྱི། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཕྱང་པོ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པ་དང་། རིགས་པ་
སྤྱོད་པས་ཆོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱ་དང་གཏན་ཆོགས་ཐ་དད་དུ་བྱེ་བ་ནི་ལོག་པ་ཐ་དད་ལས་ལྷོག་པའི་སློ་ནས་སློས་
ཐ་དད་དུ་སློ་གདགས་སུ་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མིང་དོན་གང་ལྟན་པན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་པ་འདི་ས་བོན་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་

༩༥༽

བས་སོ། །གཉིས་པ་སྟོ་འདོགས་པའི་སྟོའི་རྣམ་པ་ནི། སྟོ་དོན་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་ལྟར། །དོན་ལ་ཐ་དད་ཉིད་དུ་
ཞེན། །གཞན་སེལ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྟོ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བ་ལྟར་དོན་ལ་འདང་ཐ་དད་ཉིད་དུ་སྟོ་བཏགས་ནས་ཞེན་པར་
བྱེད་དེ། དེས་ན་བྱུང་པར་གང་ཞིག་ཆོས། །གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ། །དེ་ལས་གཞན་གྱིས་བྱས་མ་
ཡིན། །དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ཐ་དད་སྟོ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་
ཡང་། གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་མ་རྟོགས་པ། །རྟོགས་པར་བྱེད་ཕྱིར་རྣམ་པར་བྱེ། །དོ་སོ་གཅིག་ཉིད་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་
པ་རྣམས་ལ་གཞན་སེལ་གྱི་སྟོ་ནས་སྤྲོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། མ་
བྱས་པ་ལས་ལྡོག་པའི་སྟོ་ནས་ཐ་དད་དུ་བྱེ་སྟེ། །དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབས་པས་སྟོ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
པར་གོ་བར་བྱེད་དེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་འདྲ། །དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་
བཏགས་པར། །འཛིག་རྟེན་རི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ། །དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ཀུན་
གཞག་པ། །དམ་པའི་དོན་ལ་གཞུག་བྱའི་བྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །འདི་དག་གི་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་ནི། སྟོ་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དོན་ལ་འགོག་པའི་རིགས་པ་
བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་གཞན་སེལ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། །དང་སོ་དབྱེ་བ་དངོས་ནི།
ཡོད་དང་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡི། །སྟོ་ནས་གཞན་སེལ་རྣམ་པ་གཉིས། །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་དང་དགག་བྱ་འགོག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་གཞན་སེལ་དང་། མེད་པ་གཞན་སེལ་གཉིས་དང་། སྟོ་དང་སྟོ་ཡི་

༩༩༽

དབྱེ་བ་ཡིས། ཡོད་མེད་དེ་ཡང་གཉིས་གཉིས་ཡིན། །སྤྱི་གཞན་སེལ་དང་སྤྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་གྱིས་སྤྱི་
བས་བཞིར་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་པ་སྤྱི་གཞན་སེལ་དང་། ཡོད་པ་སྤྱི་གཞན་སེལ་བ་གཉིས་དང་། མེད་པ་སྤྱི་
གཞན་སེལ་དང་། མེད་པ་སྤྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་གཉིས་བཞིར་འགྱུར་རོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཆ་གས་
སྤྱི་འདོགས་ཇི་སྟེད་པ། །དེ་བསལ་སྤྱིར་ན་ངེས་པ་དང་། །སྤྱི་ཡང་དེ་སྟེད་ཁོ་ན་དེས། །དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དང་
ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་དོན་ལ་གཞན་སེལ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་ལ་གཞན་སེལ་མི་
འཐད་པའི་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་སེལ་སྤྱི་ཡི་འཇུག་ཚུལ་ཡིན། །བེམས་པོའི་དོན་
ལག་གཞན་སེལ་མེད། །འགའ་ཞིག་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཞེས་ཡུལ་བེམས་པོ་ཉིད་ལ་གཞན་སེལ་དུ་འདོད་པ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་པ་ལོག་པ་དང་ལྷོག་པ་མ་སྤྱི་བར་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་དེའི་རྒྱ་མཚན་ལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ། སེལ་བ་སྤྱང་བར་འགྱུར་བ་ནི། །དོན་གྱི་གཞན་སེལ་རང་མཚན་སྤྱིར། །སྤྱང་ཡུལ་འགྱུར་གྱི་སེལ་
བ་ཉམས། །དོན་ལ་གཞན་སེལ་ཡོད་ན་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་སྤྱང་ཡུལ་དུ་གྱུར་ལ་འདོད་ན་སེལ་བ་
ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་སྤྱང་བ་ལ་མཚུངས་པ་ནི། །སྤྱང་བའང་དོན་ལ་ཡོད་པར་མཚུངས། །འདོད་ན་ལོང་
བ་རྒྱན་ཆད་འགྱུར། །སེལ་བ་དོན་ལ་ཡོད་ན་སྤྱང་བ་ཡང་དོན་ལ་ཡོད་པར་བསྐྱེདོ། །འདོད་ན་དོན་ཐམས་ཅད་
སྤྱང་བ་ཡིན་པས་ལོང་བ་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱང་བ་རྟོག་མེད་ཀྱི་འཇིག་རྟངས་ཡིན་པས་དོན་ལ་མེད་དོ་
ཞེ་ན། སེལ་བའང་རྟོག་པའི་འཇིག་རྟངས་ཡིན་པས་དོན་ལ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་སེལ་བ་དོན་ལ་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་
མཚན་ཉིད་དོན་བྱེད་

༩༩༽

རྒྱལ་པ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ། །དངོས་མེད་ལ་ཡོད་པའི་མིང་འདོགས་ན་ག་ཟུགས་ཅན་ལ་ནམ་མཁའ་
ཡོད་ཅེས་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་འཆོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
གཞན་སེལ་ཐམས་ཅད་སྒྲིའི་འཇུག་ཚུལ་སྐྱ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བྱེད་པ་པན་ཚུན་བསྐྱེ་བ་དང་འབྱེད་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རོན་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་གནས་པའི་བྱིར་སེལ་བའི་བརྟུང་མེད་
དོ། །གསུམ་པ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་པའི་སྐྱ་དང་སྒྲི་གཉིས་འཇུག་ཚུལ་གཅིག་པས་
ཐོགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་ན་གཉིས་ལས། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་རོན་རྟོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་
པོའི་གཞན་སེལ་དངོས་མེད་གཅོད། །དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི་རོན་བྱེད་མི་རྒྱལ་པ་གཅོད་
པའོ། །དེས་ན་ཡོད་པའི་སྐྱ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་རོ། །གཉིས་པ་ནི།
སྒྲི་བ་དང་ནི་མི་སྒྲི་བའི། །ཡུལ་གྱི་སྒྲི་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས། །ཡོད་པའི་གཞན་སེལ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ།
མངོན་གྱུར་ལ་ངེས་པ་དང་སྒྲི་གྱུར་ལ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་མཆན་ཉིད་སྒྲི་བ་ལ། རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་
ཇི་སྟེད་པ། །སྐྱ་དང་རྟོག་པས་བྱེ་བས་ན། །སེལ་བ་ཆ་ཡི་ཡུལ་དུ་འགྱུར། །དབང་པོའི་ཤེས་པས་བྱམ་པའི་རང་
མཆན་མཐོང་བ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྒྲི་བོ་དང་སྒྲི་མ་ཡིན་དང་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པར་མིང་
བཏགས་ཤིང་རྟོག་པས་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་བྱེད་ན་གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཐོང་བ་འགལ་ལ་
ཡང་ཤེས་པ་གང་། །སྒྱི་ཡི་རོན་ཅན་རྣམ་རྟོག་པ། །གཞན་གྱི་ཆ་སྒྲི་མ་བཏགས་པ། །དེ་

ཅམ་སེལ་བའི་སྒྲིང་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །སྤང་བ་དང་སེལ་བ་གཉིས་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་
ཆགས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེ་བ་ཡིན་པས་སྤྱ་སྡེགས་བྱེད་དབང་ཤེས་ལ་རྟོག་པའི་ལོག་རྟོག་འབྱུང་བའང་དེ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་སྒྲོག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་ལ་གཉིས་ལས་མཆན་ཉིད་ནི། རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་སྤང་
བ། རྟགས་ལ་སྟོས་པའམ་མི་སྟོས་ཀྱང་། །སྤང་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས། །ངེས་པ་དེ་ཡང་གཞན་སེལ་
ཡིན། །རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་སྤང་བ་སྤྱ་རྟོག་གིས་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན། བདེན་དང་མི་བདེན་མཐའ་
གཉིས་པ། རྟོག་པའི་འདུག་པ་ནམ་པ་གསུམ། །བདེན་པ་ལ་འདུག་པ་རྗེས་དཔག་གི་གཞན་སེལ་དང་། རྟོན་པ་
ལ་འདུག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ་དང་གཉིས་ཀར་དོགས་པ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཞན་སེལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
ལས། རང་གི་འཐད་པ་བརྗོད་ན་རྗེས་སྤྱ་དཔག་པའི་ཆོས་གསུམ་ཀ་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། དགག་སྐྱབ་རྟོག་པས་
སྒྲོ་བཏགས་ནས་དོན་ལ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གཞན་གྱིས་བརྟག་པ་དགག་ན། བོད་འགའ་ཞིག་སྤང་དང་
མི་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་གསུམ་ཀ་རྗེས་ཡིན་པས་སྤྱི་རྗེས་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པར་འདོད་དོ། །འདི་མི་འཐད་དེ།
རྗེས་ལ་བྱབ་མ་བྱབ་ཆ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུའང་། དེ་ཕྱིར་དངོས་དངོས་མེད་རྟོན་ཅན། །ཕྱི་རོལ་
རྟོན་མིན་སྤྱ་དོན་ལ། །བརྟོན་ནས་འདིར་ནི་སྐྱབ་པ་དང་། །དགག་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པས་སོ། །གསུམ་པ་བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། འོན་སྤྱ་དོན་སྟོག་པ་ཡིན་ལ་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་པས་
དོན་ལ་མི་གནས་པ་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱས་པས་དོན་རང་མཆན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱས་

༩༩༩༽

བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་དང་རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་སྤྲོད་ན་ལ་རང་
མཚན་དུ་ཞེན་པ་ལ་དགག་སྒྲིབ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དང་པོ་བཟླ་བྱེད་པ་ན་ལང་དོན་རང་མཚན་དང་སྤྲོ་
དོན་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བྱེད་ལ། ཕྱིས་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བ་ན་ལང་མ་བྱེ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་སོར་མི་འབྲེད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བས་དངོས་སོ་
གཅིག་ལྟར་རྟོག་ །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་འཆད་པ་ན་ལང་ཅི་སྟེ་གཅིག་ཏུ་མི་བྱེད་ཅི་ན། འཆད་པ་སོ་དང་
ཐ་སྙད་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཐ་དད་པར་གསུངས་ཏེ། འཆད་པས་རྣམ་པར་འབྲེད་ལ་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པ་ན་འབྲེལ་
ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ནི་བདེན་པ་གཅོད་པའི་སྤྲོད་དང་རྣམ་པར་རྟོག་
བས་ངེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཐེ་ཆོམ་ཡང་རྟོག་པ་ཡིན་པས་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་གཉིས་ཀར་
དོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མེད་པ་གཞན་སེལ་ཀྱི་སྤྲོད་དང་སྒོ་གཉིས་འཇུག་ཚུལ་གཅིག་པས་ཐོགས་གཅིག་
ཏུ་བརྗོད་ན། གསུམ་ལས་དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། །མེད་པ་གཞན་སེལ་ཡོད་པ་གཅོད། །དེའི་མཚན་ཉིད་ནི་དོན་
བྱེད་ཀུས་པ་གཅོད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན། དགག་བྱ་ཡོད་དང་མེད་པ་ཡི། །སྒོ་ནས་སེལ་བ་རྣམ་པ་
གཉིས། །སེལ་བ་ལ་ངོ་བོ་བྱུང་བ་མེད་པས་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། བསལ་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་
བྱམ་མེད་ལ་སོགས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པ་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་དང་རྟག་པའི་དངོས་མེད་ལ་སོགས་
པའོ། །གསུམ་པ་དངོས་མེད་སྤང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་འཐད་པ་དང་།

༩༩༩

དེ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡོད་མེད་པས། །ངོ་བོ་མེད་པས་ཤེས་བྱ་མིན། །དེས་
ན་དངོས་པོ་བསལ་བ་ལ། །དངོས་མེད་ཅེས་ནི་བཏགས་པར་བྱད། །དངོས་མེད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་མེད་
པས་སྤང་བའི་སློན་ནས་ཤེས་བྱར་མི་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་དངོས་པོ་བསལ་བ་ཙམ་ལ་དངོས་མེད་ཅེས་རྟོག་པས་
བཟུང་ཞིང་སྤྲོས་བརྗོད་པར་བྱད་དེ། བྱམ་པ་བསལ་བ་ལ་བྱམ་མེད་དང་། རི་བོང་གི་མགོར་འབྱེགས་པར་བྱས་
པའི་དངོས་པོ་བསལ་བ་ལ་རྩ་མེད་དང་། བྱི་རོལ་ན་གཟུགས་ཀྱི་གོ་བསལ་བ་ལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་གཞན་སེལ་
ཀྱི་སློན་ནས་འདོགས་པ་མ་གཏོགས་པ་དེ་དག་ལ་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་
དངོས་པོ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་དག་ལ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་ཀྱང་དངོས་མེད་རང་གི་ངོ་བོར་
གྲུབ་པས་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ན། འོན་དངོས་པོ་
ལའང་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། དངོས་པོ་རྒྱ་ལས་གྲུབ་པ་
ནི། །དངོས་པོ་མེད་ལ་ལྟོས་མི་དགོས། །དངོས་མེད་རྒྱ་ལས་མ་བསྐྱེད་པས། །དངོས་པོ་བཀག་ནས་སྒོ་ངོར་
བསྐྱབ། །དངོས་པོ་ནི་རང་གི་རྒྱ་ལས་གྲུབ་པས་དངོས་མེད་བཀག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རྟོགས་མེད་ཀྱི་ངོར་སྤང་
བས་གྲུབ་ཅིང་། རྟོག་པའི་ངོར་སེལ་བས་བསྐྱབ་ལ། དངོས་མེད་རྒྱ་ལས་མ་སྐྱེས་པས་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར།
སྤང་བས་མི་འགྱུབ་ཅིང་དངོས་པོ་བཀག་ནས་སེལ་བས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཆད་མ་དང་འགལ་བ་སྤང་
བ་ནི། རི་བོང་རྩ་སོགས་མེད་མེད་ཀྱི། །འདུས་མ་བྱས་དང་འབྲུལ་ཡུལ་གཉིས། །དེར་སྤང་བ་ཡི་སྟོབས་ཉིད་
ལས། །དེ་ཡུལ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅི་ན། །རི་བོང་གི་རྩ་

༩༩༽

དང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་རོ་བོ་མེད་མོད། ཉམ་མཁའ་དང་ཆེ་གཉིས་དང་དོན་སྦྱི་ལ་སོགས་པ་དེ་འཇིན་
སྤྱོད་བའི་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པས་དོན་ལ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེར་སྤང་བ་དེ་ཤེས་པ་ཡིན། །སྦྱིར་འདོད་
ཆད་མས་གཞལ་མི་རུས། །དེས་ན་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་། །འཁྱུལ་ཡུལ་གཉིས་ལ་ཆད་མ་མེད། །ནམ་
མཁའ་དང་སོ་སོར་བརྟག་པ་དང་བརྟག་མིན་གྱི་འགོག་པ་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་པ་གསུམ་སོའང་འདུས་བྱས་
བཀག་པའི་སྟོན་ལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་གཞན་སེལ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། མེད་པ་གསལ་བ་དང་
དོན་སྦྱི་སྟེ་རྟོག་མེད་དང་རྟོག་པ་འཁྱུལ་པ་གཉིས་ལས་སྤང་བའང་གསལ་བའི་ཆ་ནི་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། བྱི་
རོལ་དུ་བཟུང་བ་ནི་སྟོན་བརྟགས་པ་ཡིན་པས་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་གྲགས་
པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། ཉམ་མཁའ་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་དང་། །བསྟན་བཅོས་གཉིས་དང་འགལ་ཞེ་ན། །གལ་
ཏེ་ཉམ་མཁའ་མེད་ན་ཉམ་མཁའ་སྤང་ཅམ་དང་ཉམ་མཁའ་ལ་དཔེར་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་
སྟམ་ན། རང་མཆོན་མེད་བྱིར་མངོན་སུམ་མིན། །འབྲེལ་པ་མེད་བྱིར་རྗེས་དཔག་མེད། །དེས་ན་ཉམ་མཁའ་
ཡོད་དོ་ཞེས། །སྦྱབ་པར་བྱེད་ལ་ཆད་མ་མེད། །འདུས་མ་བྱས་ཉམ་མཁའ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཆད་མས་མི་འགྱུར་
བོ། །གལ་ཏེ་བྱུང་ན་རང་རིག་གིས་བྱུང་ན་ཉམ་མཁའ་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། དོན་རིག་མིག་ལ་སོགས་པས་བྱུང་
ན་ཉམ་མཁའ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་དགོས་སོ། །རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་མི་འགྱུར་སྟེ་ཉམ་མཁའ་དང་
ཆོས་གང་ཡང་བདག་གཅིག་པ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་ཉམ་མཁའ་སྟོན་པོར་
སྤང་བ་དང་

༩༩༩༩

ཁང་པ་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་བྱ་གནས་ནམ་མཁའ་སྤང་བ་འདི་དག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ངོ་སྟུམ་
ན། སྟོན་པོར་སྤང་བ་ཁ་དོག་ཡིན། །བྱ་གནས་གཟུགས་མ་མཐོང་བ་ཡིན། །དེས་ན་རྒྱན་དང་བྱ་གནས་ཡི། །ནམ་མཁའ་
ནམ་མཁའི་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། །རྒྱན་ནམ་མཁའ་སྟོན་པོར་སྤང་བ་ནི་རི་རབ་ལ་སོགས་པའི་འོད་ལ་སྟོན་པོར་མཐོང་
བ་ཡིན་པས་སྟོན་པོའི་རྩལ་གྱི་ཁ་དོག་གཟུགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ནམ་མཁའ་མི་རུང་ངོ་། །ཁང་པ་དང་བུམ་པའི་
ནང་གི་བྱ་གནས་མཁའ་དེའང་བྱེད་དང་རྩལ་ལ་སོགས་པའི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་གོ་བྱེ་བ་ཅུ་ལ་
ནམ་མཁའ་རྫོམ་པར་བྱེད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གང་དུའང་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །གྲུབ་ན་སྤར་གྱི་
སྟོན་ལས་མི་འདའོ། །དེས་ན་ནམ་མཁའ་གཞན་སེལ་གྱིས་བཟུང་བ་མ་གཏོགས་པ་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་གང་ཡང་
མེད་དོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་འབྲེལ་ལས། དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པའི་སྤྱིར། །ངོ་བོ་བཟོད་པ་དབྱེད་བྱ་ཉིད། །མ་ཡིན་སྒྲ་
ནི་དེ་དག་ཉིད། །རྣམ་གཅོད་བཟོད་པར་བྱེད་པར་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །བཞི་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་
སྤང་བ་ནི། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་མ་གྲུབ་ན། །རྟག་པར་བཤད་པ་འགལ་ཞེ་ན། །གལ་ཏེ་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ངོ་
བོས་མ་གྲུབ་ན་ཤེས་བྱ་ལ་འདུས་བྱས་མ་བྱས་དང་རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་འདུས་མ་བྱས་རྟག་
དགོས་ལ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་རྟག་པའི་དཔེ་ནམ་མཁའ་ལ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ལྷ་སྟེགས་བྱེད་
དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི། །རྟག་སྒྲ་གཉིས་སོ་རྟག་པར་འདོད། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་མི་རྟག་པ། །འོག་ལ་རྟག་པའི་ཐ་སྟོན་
འདོགས། །བྱེ་བྲག་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སྟེགས་འགའ་དང་། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉན་ཐོས་འགའ་ཞེ་ག་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རྩལ་སྤྱིར་བྱེད་ནམ་མཁའ་རྟག་པའི་རྩལ་སྤྱི་

༩༩༽

འདོད་དེ། སྒྲིང་ཕྱག་ཕྱེད་དང་བཞི་པ་ལས། རྣམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་རྟག་པ་དག་ཏུ་འདོད་པ་དག་གི་རྟོག་པ་གང་
ཡིན་པ་དེའང་དེའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་
སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྣམ་མཁའ་རྟག་པར་གསུངས་པ་ནི། རྗེ་ཀ་ཕྱེད་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་རུལ་སྤོང་དང་། རྣམ་
མཁའ་རྟག་པར་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པར་རང་ཉིད་མི་བཞེད་པ་དེ་དག་པལ་ཆེ་བ་གཞན་གྱི་བསམ་པ་ལ་དབེ་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་འགའ་བ་མེད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་མི་རྟག་པ་ལོག་པ་ཅམ་ལ་རྟག་
པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གསུངས་ཀྱི་རྟག་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། མེད་པ་རྟག་ཉིད་ག་ལ་
ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པར། འཛིག་པར་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ན་དེ་གདོན་མི་བ་བར་རྟག་པ་
ཡིན་པས་དངོས་པོ་དང་དེ་འཛིག་པའི་རྒྱ་དངོས་པོ་མེད་པ་དག་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་
ཏེ་དེ་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་འགའ་བའི་སྤྱིར་རོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དག་ནི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེས་ན་འཛིག་པ་ཞེས་བྱ་བའང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོས་མིང་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དེ་ཡི་ཅུང་ཟད་འགྱུར་མེད་དེ། །མེད་པར་གྱུར་པ་
ཅམ་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེས་ན་རྟག་མི་རྟག་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དངོས་
པོ་ལ་འཇུག་གི་དངོས་མེད་ལ་མི་འཇུག་པའང་། ཡོད་ལ་རྣམ་རྟོག་འདིར་འགྱུར་གྱི། །བསྐྱབ་པ་དངོས་དང་
འབྲེལ་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །སྒྲོ་བ་དཔོན་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་བར་
གསུངས་པའི་དགོངས་པའང་དངོས་མེད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་

༩༩༽

བ་ནི། དངོས་པོ་མིན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དངོས་མེད་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལས་དངོས་པོ་མེད་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདྲ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
དགོངས་ཀྱི། དངོས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཚོས་ཡོད་པ་ལས་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་རྒྱ་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་དེ། དེ་ལ་ངོ་
བོ་མ་བྱུང་བ་འདི་བྱུང་རོ། །དེ་ཉིད་སྟོང་ཐུག་བྱེད་དང་བཞི་བ་ལས། ད་ནི་རི་བོར་གི་རྩ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་རི་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རི་བོར་གི་རྩ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་མི་བརྗོད་ཀྱི། འོན་
ཀྱང་འདི་ལྟར་འདི་མེད་དོ་ཞེས་ཡོད་པ་འདི་ཐ་སྙད་འགོག་པར་བྱེད་པར་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཞན་
ཡང་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པས་འདི་ལྟར་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་སྟོ་བཀྲགས་ནས་སྟོན་
པར་བྱེད་ཀྱི་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབེན་པ་ཡིན་ཀྱི་ངོ་བོ་འགའ་
ཞིག་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་དངོས་མེད་ངོ་བོས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་
ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ལས་མ་འདས་ཏེ་བྱེད་དང་བཞི་བ་ལས། དེ་བས་ན་རང་གི་ངོ་བོ་འདི་རང་བཞིན་ལ་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ལས་འདས་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་འདི་རང་བཞིན་ནི་
གཞན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་དངོས་མེད་དུ་སྟོ་བཀྲགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞན་སེལ་
ཀྱི་སྟོ་ནས་ཤེས་བྱར་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུང་བའི་སྟོ་ནས་ཤེས་བྱར་བྱེད་མི་སྤིད་དོ། །དབང་ཤེས་ལྷགས་པ་མིག་ཅན་
འདྲ། རྟོག་པ་ལོང་བ་སྒྲུ་མཁས་འདྲ། །རང་རིག་དབང་པོ་ཆང་བ་ཡིས། །གཉིས་པོ་དེ་ཡི་བརྟེན་སྟོང་བྱེད། །ཅེས་
བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གསུམ་པ་སེལ་བ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་ལ་ལྷ་སྟེ། སྤྱི་མེད་ན་བརྟེན་སྟོར་
བ་མི་

༩༩༽

སྲིད་པ་སྤང་བ། གཞན་སེལ་ཡིན་ན་པན་ཚུན་རྟེན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། གཅད་བྱ་མེད་པ་ལ་གཞན་སེལ་མི་
འཇུག་པ་སྤང་བ། སེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུབ་མ་གྱུབ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ། སེལ་བ་ལ་སྦྱི་མེད་ན་གཞི་
མ་ཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱི་མེད་ཕྱིར་ན་དེ་ཡི་སྤྱ། །རྒྱ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། བྱེ་
བྲག་པ་ན་རེ། སྦྱི་དངོས་པོར་མ་གྱུབ་པ་ལ་དེས་གཞག་པའི་སྦྱི་སྤྱ་མི་སྲིད་པས་སྦྱིའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱན་
ཆད་དེ། རྒྱ་མེད་པར་འབྱུར་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྤྱོད་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པར་བསམས་ནས་སྤྱོད། །འདིའི་ལན་ལ།
བརྗོད་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །སྤྱ་རྣམས་ཡུལ་ལ་ལྟོས་པ་མེད། །སྤྱ་རྣམས་ནི་ཡུལ་གྱིས་རྒྱར་
བཞག་པ་མ་ཡིན་གྱི་བརྗོད་འདོད་གྱིས་པར་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་ཆོས་ཅན། །བརྗོད་པ་དོན་མེད་
འགྱུར་ཞེ་ན། །གལ་ཏེ་སྤྱ་རྣམས་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་མ་བཞག་ན་བརྗོད་པ་བདག་གིས་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྤྱ་དང་
ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྤྱ་གཉིས། རྗེས་བརྗོད་པ་དང་དངོས་པོ་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྦྱོར་བ་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན་བ་
ལང་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཆོས་བརྗོད་པ་སྟེ་དངོས་པོ་བརྗོད་པའི་སྤྱ་དང་བ་ལང་ཞེས་ཆོས་ཅན་དང་རྗེས་བརྗོད་
པའི་སྤྱ་ཐ་དད་དུ་སྦྱོར་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆོན་ཉིད་མ་འདྲེས་པ་རྒྱུར་བ་སྦྱི་
དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ལ། །བརྗོད་འདོད་སྟོབས་གྱིས་སྤྱ་
གཉིས་སྦྱར། །དོན་ནོག་སྟོག་འལ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་ལ་བ་ལང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་གཞན་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པའི་
བརྗོད་འདོད་གྱིས་སྦྱོར་ན་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྤྱ་འཕ་དངོས་པོ་བརྗོད་པའི་སྤྱ་དཔེར་ན་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའམ་
བྱམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྟོག་

༼༡༠༽

བ་སྟོན་པའི་སྐྱ་སྐྱར་ལ། ཡང་ནོག་སྟོག་ལལ་དང་ལྟན་པ་དེ་ཉིད་ལ་བ་ལང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་གཞན་རྣམས་
མི་སྟོང་བའི་བཟོད་འདོད་ཀྱིས་སྐྱར་ན། ཆོས་ཅན་བཟོད་པའི་སྐྱའམ་ཇུས་བཟོད་པའི་སྐྱ་དཔེར་ན། བ་ལང་དང་
བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལུང་ལས་གྲགས་པའི་
དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཞེས་གྲགས་པ་དེའང་དམིགས་པ་བཟོད་ན་ཆོས་ཅན་བཟོད་པ་ཇུས་ཀྱི་སྐྱ་ལོག་པ་སྟོན་
པ་བྱེ་བྲག་གོ་བར་བྱེད་པའི་བཟོ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་བཟོད་ན་ཆོས་བཟོད་པ་དངོས་པོའི་སྐྱ་ལྟོག་པ་སྟོན་པ་སྐྱི་གོ་
བར་བྱེད་པའི་བཟོ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མུ་སྟེགས་བྱེད་སྐྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཀ་དོན་ལ་བྱམ་པར་འདོད་པ་དག་
གིས་ཆོས་བཟོད་པ་དང་ཆོས་ཅན་བཟོད་པའི་སྐྱ་གཉིས་ཀ་དོན་ཀྱི་སྟོན་སྐྱར་བར་འདོད་ལ། སངས་རྒྱས་པ་
སྐྱི་རོལ་ན་བྱམ་པ་མེད་པས་སྐྱ་གཉིས་ཀ་གཞན་སེལ་གྱིས་སྐྱོ་བཏགས་ཏེ་བཟོད་འདོད་ཀྱི་སྐྱར་བར་འདོད་ཅིང་།
བྱད་པར་གཞན་སྟོང་བ་དང་། མི་སྟོང་བའི་སྐྱ་ཡིན་པར་སྟེ་བ་གཉིས་ཀ་མ་ཐུན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཁོད་ཁ་ཅིག་
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བཟོད་པའི་དཔེར་བཟོད། རྟོག་གེ་ལ་གྲགས་པའི་སྐྱའི་མི་རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པའི་སྐྱ་ལ་
སོགས་པ་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྐྱའི་ཐ་སྟོད་ལ་མ་འདྲིས་པར་ཟད་དེ། མཆོ་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱལ་པ་ལ་འཆད་པ་ལྟར་རྣམ་པར་
འབྱམས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་བྱད་པར་རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ལའང་གཞན་ལ་ལྟོག་པ་དང་། །གཞན་ལ་ལོག་
པ་ཞེས་བྱ་བའི། །སྐྱ་དང་ངེས་པ་ཉིད་དག་ནི། །བཟོ་ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་ལྟོག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་
ཀ་བཟོད་འདོད་ཀྱིས་སྐྱར་གྱི་དོན་གྱིས་མི་སྐྱར་བར་བསྐྱབ་ལ། ཡང་། གཉིས་ཀས་གཅིག་ཉིད་བཟོད་མོད་ཀྱི། །

༩༥༩༽

བཟོད་བྱེད་ལོན་གྱི་བྱེད་པར་གྱིས། །རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་འབྱེད་པ་ཡིས། །ཐ་དད་དོན་བཞིན་སྐྱབ་པར་བྱེད། །ཅེས་
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀས་དོན་གཅིག་བཟོད་ཀྱང་བ་ལང་གི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་རྣམ་དབྱེ་བྱག་པ་
སྦྱར་བའི་བག་ཆགས་གོམས་པས་ཐ་དད་ལྟ་བུར་གོ་བའི་ཚུལ་འཆད་ཅིང་། །བྱེད་པར་གཞན་ནི་སྤང་བ་
དང་། །མི་སྦྱང་བ་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི། །སྤྱི་ཡི་བྱེད་བྱག་ཏོག་པ་པོའི། །འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི། །ཀུན་ལ་
རྗེས་དང་དངོས་བཟོད་པའི། །སྤྱི་ཡི་བྱེད་པར་འདི་ཉིད་དེ། །དེ་བྱིར་དེ་དག་བཟོད་བྱ་ལ། །བྱེད་པར་འགའ་ཡང་
ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གཉིས་ཀ་བཟོད་འདོད་ཀྱིས་བྱེད་པར་གཞན་སྦྱང་བ་དང་མི་སྦྱང་
བ་མ་གཏོགས་པ་དོན་ལ་བྱེད་པར་མེད་པར་བསྐྱབ་ལ། །ཡང་། དོན་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པས། །དེ་ལ་ཕན་
བའམ་བྱེད་ལྟོན་ནམ། །གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་བཟོད་ཀྱང་བྱུང་། །དེ་ལས་བྱེད་པར་གཞན་མེད་དོ། །ཞེས་བྱེད་པར་
གཞན་སྦྱང་མི་སྦྱང་གི་བཟོད་འདོད་ཡོད་ན། །སྤྱི་ཡི་རྒྱུ་ཐ་དད་པ་དེ་ཕན་ནམ་བྱེད་ལྟོན་ནམ། །ཡིན་བྱེད་ལ་སོགས་
པ་གང་གིས་བཟོད་ཀྱང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བཟོད་པ་ལས་མ་འདས་པར་སྦྱོར་ཏེ། །དཔེར་ན་བ་ལང་དཀར་པོ་
ཞེས་བཟོད་པས་བྱེད་པར་གཞན་མི་སྦྱང་ལ། །བ་ལང་གི་དཀར་པོ་ཞེས་བཟོད་ན་སྦྱང་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་། དེ་
བྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ལ་ནི། །དེ་ལྟར་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེས་པ་བསལ། །ཞེས་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་ལྟར་གཅིག་པ་དེའི་
བྱིར། །སངས་རྒྱས་པ་ལ་རིགས་སམ་སྤྱི་བྱི་རོལ་ན་ཡོད་པ་ལ་བཟོད་པའི་སྦྱོན་གྱིས་མི་གོས་པར་བསྐྱབ་ལ།
རིགས་དང་དེ་དང་ལྟན་པ་དག །ཐ་དད་ཉིད་ནི་ཉེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སྤྱི་དང་བྱེད་བྱག་གཉིས་དོན་ལ་ཐ་དད་དམ་
ཐ་དད་གཉིས་རྗེས་གཅིག་པ་ལ་

༼༡༩༽

སྒྲིན་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པོ། །ཡང་། གང་དག་གི་ཚིག་དངོས་པོའི་དབང་། །ལྷན་བཟོད་བཟོད་འདོད་མི་ཉེན་ན། །དེ་
དག་ལ་ནི་དྲུག་པ་དང་། །ཚིག་དབྱེ་ལ་སོགས་སྒྲིན་ཀའི་གནས། །ཞེས་སྐྱ་ཐམས་ཅད་བཟོད་འདོད་མིན་པར་
དངོས་པོའི་དབང་གཙོ་བོ་ཡིན་ན། །དྲུག་པ་འབྲེལ་བའི་སྐྱ་དང་། །གཞན་ནམ་པར་དབྱེ་བ་ཐ་དད་ནམས་དང་།
སོགས་ཀྱི་སྐྱས་དངོས་པོ་སྒྲིན་པ་ལ་དེ་པན་གྱི་སྒྲིན་ཡོད་མེད་འཆོལ་བ་མི་རིགས་ཏེ། །སྐྱ་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་
ན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་བྱིར་མིག་གིས་སྐྱ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཐུ་སྟེགས་བྱེད་ལ་སྒྲིན་བཟོད་ནས། །བྱི་རོལ་དོན་ལ་
མི་སྟོས་པའི། །ཚིག་གང་སྐྱ་བོས་རི་ལྟ་བུར། །རྫོད་བྱེད་ཉིད་དུ་ངེས་བྱེད་པ། །དེ་དེ་བཞིན་དུ་རྫོད་བྱེད་
ཡིན། །ཞེས་སྐྱ་དོན་བྱི་རོལ་ན་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱི་རྟོག་པས་གཅིག་ལ་ཐ་དད་དང་སྐྱི་དང་བྱེད་བྲག་ལ་སོགས་པར་
གང་བཟོད་པར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་སྐྱ་སྐྱོར་བར་བསྐྱབ་སྟེ། །བཟོད་འདོད་ཀྱིས་སྐྱོར་བ་ཡི་དཔེ། །བཙུན་མོ་ནམས་
གྲོང་དྲུག་ལ་སོགས། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་གཞག་པའམ། །ནམ་མཁའ་རི་རང་བཞིན་མཁའ་ཉིད་ཅེས། །བྱ་བ་འདི་ལ་
རྒྱ་ཅི་ཡོད། །ཅེས་བཙུན་མོ་དང་བྱེད་མ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་ལ་མང་པོ་དང་། །གྲོང་དྲུག་དང་ཁང་བཟངས་སྟེང་ལ་
སོགས་པ་མང་པོ་ལ་གཅིག་གི་སྐྱ་དང་། །ནམ་མཁའ་དང་རང་བཞིན་ལ་བྱེད་མེད་ཀྱང་དྲུག་པའི་སྐྱ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་བ་
དང་། །དེ་པན་ཚུན་གྱི་ཉེན་ཐ་དད་ཀྱི་ཉེན་ཅན་གྱི་སྐྱ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་འདོད་ཀྱིས་སྐྱར་བ་ལ་སྒྲིན་
མེད་ཀྱི་ཐུ་སྟེགས་བྱེད་དངོས་པོ་ལ་བྱུབ་པར་འདོད་པ་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་སྐྱོར་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སྒྲིན་རྟོ། །དེས་ན་
དོན་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱིས་སྐྱ་ཅིག་དང་ཐ་དད་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། །བཟོད་འདོད་ཀྱིས་གཅིག་ལ་དུ་མར་བཟོད་
པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་སེལ་གྱི་སྐྱ་ཐུ་བཞི་འབྱུང་ངོ། །གཉིས་པ་གཞན་སེལ་

༼༡༣༽

ཡིན་ན་པན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། དངོས་ལག་ལ་གཙོད་པ་གཞན་སེལ་སྒྲ། །དེ་ནི་པན་ཚུན་བརྟེན་
པའི་ཕྱིར། །གཅིག་མ་གྲུབ་པས་གཉིས་ཀ་མེད། །དེས་ན་གཞན་སེལ་མི་སྲིད་ལོ། །རྒྱལ་དཔོག་པ་ན་རེ། །གཞན་
སེལ་ལ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྒྲོན་ཡོད་དེ་ཤིང་གོ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལ་ལྟོས། །ཤིང་མ་ཡིན་པ་གོ་བ་ཤིང་ལ་ལྟོས་
པས་གང་རུང་གཅིག་འཛིན་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། །གཅིག་མ་བརྒྱུད་ན་མཐར་གཉིས་ཀ་མི་འཛིན་པས་ཐ་སྙད་ཐམས་
ཅད་རྒྱན་ཆད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་འགྲེལ་ལས། །ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྷོག་པ་ཡིས། །ཤིང་དོན་འཛིན་ན་
གཉིས་པོ་དག །པན་ཚུན་བརྟེན་པས་གཅིག་འཛིན་པ། །མེད་ན་གཉིས་ཀ་མི་འཛིན་འགྱུར། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་བརྟེན་
གདགས་པ། །མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་སྒྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །འདིའི་ལན་ལ་གཉིས་ལས། །མགོ་
མཚུངས་ཀྱིས་དགག་པ་ནི། །བྱེད་ཀྱང་དངོས་ལག་ལ་མི་གཙོད་ན། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མི་སྲིད། །གཙོད་ན་ལག་ལ་
ཟླ་མི་རྟོགས་པས། །ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར། །དངོས་པོའི་རིགས་ཉིད་ལ་བརྟེན་འདོགས་པ་བྱེད་
ཀྱིའང་། །ཤིང་གི་བརྟེན་དེས་ཤིང་མ་ཡིན་མི་གཙོད་ན་ཤིང་མི་རྟོགས་ཏེ་དེ་དང་ལག་ལ་མི་གཙོད་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་ཤིང་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པས་ཅན་དང་ཤ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །གཙོད་ན་བརྟེན་
སྒྲ་རོལ་དུ་ཤིང་གི་དོན་འཛིན་ནམ་མི་འཛིན། །འཛིན་ན་ཤིང་གི་བརྟེན་སྒྲོར་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། །མི་འཛིན་ན་
ཤིང་མེད་མི་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། །ཤིང་མེད་གོ་བ་ཤིང་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤིང་སྤང་དོར་གྱི་ཐ་སྙད་
ཐམས་ཅད་བྱེད་ལའང་རྒྱན་ཆད་དོ། །དེ་ལ་སྤྱི་དངོས་པོར་སྒྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། །དངོས་ལག་ལ་བསལ་ནས་དངོས་
པོ་དེ། །མི་བསྐྱབ་

༩༥༩།

འོན་ཀྱང་གཅིག་མཐོང་བས། །དེ་ལ་བརྟུན་ཕྱིན་ཐ་སྟོན་གྱི། །དུས་ནའང་དེ་ཉིད་རྟོགས་ཤིང་། །ཁོ་བོ་ཅག་དགག་པ་
སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསྐྱབ་པ་མི་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་རྒྱུ་པ་འདོད་པས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་གཅིག་
མཐོང་ནས་འདི་ཤིང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟུན་ཕྱིན་ལ། ཕྱིས་ཐ་སྟོན་འདོགས་པའི་ཆེ་ནའང་སྤྱི་ལོ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་
རང་མཆོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་སྟོན་མེད་དོ་སྟུམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟུན་དུས་ན་ཤིང་མ་ཡིན། །མ་བཀག་ན་ནི་
ཤིང་མི་འགྲུབ། །གལ་ཏེ་བཀག་ན་ཤིང་འགྲུབ་མོད། །འོན་ཀྱང་དེ་ནི་གཞན་སེལ་ཡིན། །བརྟུན་དུས་ན་ཡལ་ག་
ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་མཐོང་ནས་འདི་ཤིང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟུན་ཕྱིན་པའི་ཆེ་འདི་འང་ཤིང་ཡིན་ལ་གཞན་ཡང་
ཤིང་ཡོད་ཅེས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དུ་སྦྱོར་རམ། འདི་ཁོ་ན་ཤིང་ཡིན་གྱི་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཞན་ལྡན་
རྣམ་གཅོད་དུ་སྦྱོར། དང་པོ་ལྟར་ན་གཞན་ཤིང་ཡིན་པ་མ་བཀག་པས་ཐ་སྟོན་གྱི་དུས་སུ་རྟོ་དང་བོང་བ་ལ་
སོགས་པའང་ཤིང་དུ་དོགས་པས་འདོད་པའི་ཤིང་མི་འགྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡལ་ག་དང་མི་ལྡན་པ་གཞན་
ཤིང་ཡིན་པ་བཀག་པས་ཐ་སྟོན་གྱི་ཆེ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་ཤིང་དུ་གྲུབ་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་གཞན་སེལ་དུ་
འགྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་དངོས་པོའི་ལན་ནི། ཡལ་ག་ལོ་མ་ལྡན་མཐོང་ནས། །དེ་ལ་ཤིང་གི་བརྟུན་ཕྱིན་པ། །བརྟུན་དེ་
རིགས་ལ་སྦྱོར་བར་ཕྱིན། །རིགས་ནི་གཞན་སེལ་ལས་གཞན་མིན། །ཁོ་བོ་ཅག་བརྟུན་ཕྱིན་པ་ན་བརྟུན་སྤོ་རྩལ་དུ་
ཡལ་ག་དང་ལྡན་མི་ལྡན་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་སྟོས་རིགས་གཅིག་ཏུ་
ཞེན་ཅིང་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ཐ་དད་དུ་ཤེས་ཏེ། །གཞན་སེལ་གྱི་སྟོན་པ་ཤིང་གི་བརྟུན་བཏགས་ལ། །དེ་བཞིན་དུ་
ཡལ་ག་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་རིགས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་ཅིང་ཤིང་ལས་ཐ་དད་དུ་ཤེས་ནས་ཤིང་།

༩༥༩༽

མ་ཡིན་ཞེས་བད་བཏགས་སོ། །དེ་ལྟར་བད་དེ་དག་དོན་རང་མཆན་ལ་མ་སྦྱར་ཡང་རྟོག་པ་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
འབྲུལ་བ་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོར་ཞེན་ནས་སྦྱོར་ལ། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་ཆེའང་འབྲུལ་
བས་དོན་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་དང་དེ་མིན་རྒྱ་དོན་རྣམས། །བདག་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་
བར་བྱེད། །སློ་དེ་ལ་ནི་ཡོད་པའི་དངོས། །སློ་རྒྱ་ཉིད་དུ་སྦྱར་བ་དང་། །རྒྱ་མིན་རོ་བོ་བྲལ་བ་དང་། །དོ་བོ་གཅིག་
འདྲར་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །ཐ་དད་པར་ནི་ཤེས་གྱུར་ནས། །ཐ་དད་པ་ལ་སྐྱད་སྦྱོར་ཏེ། །དེ་ལས་དེ་རྟོགས་འགྱུར་
བའི་སློ། །འབྲུལ་བས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་སྤྱི་ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་ཁོ་
ནས་སྟོན་ན་ངས་བཟུང་གི་སྤྱི་གཞན་ལྟར་རྣམས་གཅོད་ཁོ་ནས་སྦྱར་དགོས་སོ་ཞེ་ན། །གཞན་ལས་བསྐྱོག་ནས་
དེར་འཇུག་ཕྱིར། །ཆོག་ཀུན་ངས་བཟུང་སྟེང་པོ་ཅན། །སྤྱི་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དེ་
དངོས་སུ་སྟོན་པས་ངས་བཟུང་གི་སྤྱི་ཁོ་ན་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། །དཔེར་ན་བྱམ་པར་རྒྱ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་
ལའང་བྱམ་པ་ཁོ་ནར་རྒྱ་ཁོ་ན་བྱེད་ནས་འོང་དགོས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་བྱམ་པ་ངས་པར་མི་དགོས་
ན་རྒྱ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། །རྒྱ་མི་དགོས་ན་བྱམ་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། །གཉིས་ཀ་ངས་པར་མི་འཛིན་
ན་ཅིའང་རུང་བ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། །སློ་དོན་འགའ་ལས་རྣམ་བསྐྱོག་
ནས། །དོན་འགའ་ཞིག་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། །སྤྱི་ནི་རབ་དུ་སྦྱོར་བྱེད་དེ། །དེ་དོན་ངས་པར་གཟུང་བྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་གཅད་བྱ་མེད་པ་ལ་གཞན་སེལ་མི་འཇུག་པའི་རྩོད་པ་སྟོང་བ་ནི།
ཤེས་བྱ་སོགས་སྤྱི་གཅད་བྱ་མེད། །དེ་ལ་རྣམ་གཅད་

༩༥༩།

འགལ་ཞེན། །གལ་ཏེ་དེ་མ་ཡིན་གཅད་རྒྱ་མེད་པ། །ཤེས་བྱ་དང་ཐམས་ཅད་དང་མཐའ་དག་དང་། མ་ལུས་ས་ལ་
སོགས་སའི་ཆོག་རྣམས་ལ་གཞན་སེལ་མི་སྲིད་དོ་ཞེན། དེ་ལ་གཞན་དངོས་མེད་ནའང་། བརྟགས་སའི་སྟོན་ས་
རྣམ་གཅད་ཡོད། །ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་སའི་མ་འདུས་སའི་ཆོས་མེད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་མིན་སྟོ་བརྟགས་སའི་སྟོ་
ནས་གཅོད་དེ། དེས་ན་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་ཆོག་། ཐ་སྙད་དུ་ནི་འདོག་རྣམས་ལ། །རྣམ་སའི་གཅོད་ས་འགལ་ཞེན་
ཡོད། །ཅེས་གསུངས་ས་ལྟར་རོ། །བཞི་བ་སེལ་བ་དངོས་སོར་གྲུབ་མ་གྲུབ་བརྟག་ན་མི་འཐད་ས་སྤང་བ་ནི། གལ་
ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟོག་ས་དེ། །དངོས་སོ་ཡིན་ན་སྟེ་དང་མཚུངས། །དངོས་མེད་ཡིན་ན་དགོས་ཀྱས་མེད། །དེས་ན་ལྟོག་
ས་མི་དགོས་ལོ། །ལྟོག་སའི་འགཞན་སེལ་དེ་དངོས་སོ་ཡིན་ན་སྟེ་དངོས་སོར་འདོད་ས་ལ་བརྟེན་སའི་སྟོན་
མཚུངས་ལ། །དངོས་མེད་ཡིན་ན་ཅིའང་མེད་ས་དགོས་ཀྱས་མེད་དོ་ཞེན། །འདི་འེ་ལན་ལ་གཉིས་ལས་གཞན་
ཀྱི་ལན་དགག་ན། །འདི་ལ་བོད་རྣམས་སའི་ཆེར་ནི། །དངོས་སོ་ལྟོག་ས་དངོས་སོར་འདོད། །ཁ་བ་ཅན་ཀྱི་རྟོག་
གོ་བར་རྩོམ་ས་སའི་ཆེ་བ་རྣམས་དངོས་མེད་ཀྱི་ལྟོག་ས་དངོས་མེད་ཡིན་ཡང་དངོས་སོ་ལྟོག་ས་དངོས་སོ་ཡིན་
ཏེ་དངོས་སོ་དང་འོ་སོ་དབྱེར་མེད་སའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་སྟེ་ཡི་སྟོན། །བརྟེན་ས་འདི་ནི་གདོན་
ས་དཀའ། །རྩི་ལྟར་དཀའ་ཞེན། །ཤིང་མིན་ལས་ལྟོག་དངོས་སོ་དེ། །ཤ་ས་ཡིན་ན་གཞན་ཤིང་མིན། །གཞན་ཤིང་
ཡིན་ན་ཤ་ས་མིན། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་གཞན་མིན་ཕྱིར། །ཤིང་མ་ཡིན་ས་ལྟོག་ས་དེ་དངོས་སོ་ཡིན་ན། །ལྟོག་
སའི་ཤིང་ཤ་ས་དང་གཅིག་གམ་ཐ་དད། །གཅིག་ས་ན་ཤ་སའི་རང་བཞིན་དེ་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་
ཅ་རྒྱུ་ལ་སོགས་སའི་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་སའི་

༼༡༡༽

འགྱུར་ལ། མི་གཅིག་ན་ཤ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྷོག་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དོའི་
དུམ་བུ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། དེ་ཉིད་ཕྱིར་འདི་དོན་དམ་མིན། །གཞན་དུ་དངོས་པོ་ལས་ལྷོག་པ། །དངོས་པོར་
མི་འགྱུར་འདི་འདི་ལས། །ཐ་དད་ཅེས་ནི་བརྗོད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ལྷོག་པ་དང་སྤྱི་
དངོས་པོར་ཁས་སྐྱངས་པ་དེས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གང་བཀག་པ་དེ་སྤྱིང་ནད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་བཟུང་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རིགས་པ་འགོག། །ནགས་ལ་གནས་པའི་
སྤུངས་དག། །སྤྱོན་པའི་ཤིང་ལ་མི་གཙང་འཇོག། །ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་རང་
གི་ལན་ནི། །ལྷོག་པ་དངོས་པོར་མ་བྱུང་ཅིང་། །སྤྱོ་ཡི་འདུག་ཚུལ་དབྱེད་པ་ནི། །དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། །གཞན་སེལ་ལ་ནི་སྤྱོན་འདི་མེད། །དེ་མ་ཡིན་ལས་ལྷོག་པ་དོན་ལ་མི་གནས་པས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཀྱི་སྤྱོན་
མཚུངས་པའི་སྤྱོན་སྤྱི་གཅིག་ཏུ་འཆར་ཏེ། །སྤྱིས་བྱའི་ཁ་དོག་ཐ་དད་ཀྱང་གིབ་མའི་ཁ་དོག་གཅིག་ཏུ་སྐྱང་བ་
བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱི་སྤྱོ་བཏགས་པ་ཡིན་ཀྱི་དོན་ལ་མི་གནས་པས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཀྱི་སྤྱོན་
ལས་གྲོལ་ལོ། །དེ་སྐད་དུ། །ལྷོག་པ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། །གནས་དང་མི་གནས་རྟོག་པ་མིན། །སྤྱི་ཡི་སྤྱོ་ཡང་
བསྐྱད་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་སུན་དབྱུང་བ་ཡང་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། །ལྷོག་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཐལ་འགྱུར་
ཉིས་པ་དེ་དག་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། །ཁ་བོ་ཡི་ནི་རོ་བོ་གང་། །དེ་ནི་སེར་སྤྱི་ལ་ཡོད་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།
འདི་ལ་འང་རོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱི་གཅིག་བརྗོད་ན་ཡང་། །དགག་སྤྱོབ་
ལུས་པ་རྣམ་

༩༥༩༽

གཉིས་ཡོད། །ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་ཤིང་བསྐྱབ་པ་དང་། ཤིང་མིན་གཙོད་པའི་རྒྱས་པ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་བྱ་བ་
གཉིས་ནི་མེད་དེ། བྱེད་དང་བཞི་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་སྤྱོད་ལས་གཞན་པ་བསྒྲོག་པ་དང་རང་གི་དོན་བརྗོད་
པ་དང་བྱ་བ་གཉིས་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོ་ན་རྒྱས་པ་གཉིས་པོ་དེས་ལོག་པ་དང་ལྡོག་པ་
སྟོན་པའི་སྤྱོད་གཉིས་དངོས་སུ་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་པོར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་གཉིས་གཅིག་པ་
མི་སྤྱིད་ཅིང་། ལྡོག་པ་རོ་བོ་མ་གྲུབ་པས། ལྡོག་པ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། ལོག་པའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པར་
གསུངས། །ཆོས་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་པ་མི་སྤྱིད་པས་ལྡོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་
བརྟགས་པ་སྒྲོ་ཆོས་དང་མཐོང་བ་དོན་ཆོས་གཉིས་འབྱུང་པས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་ནས་སྤྱོད་པ་དོན་རང་མཚན་གོ་
བར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། སྤྱོད་གཉིས་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །པན་ཚུན་ཡོད་པ་མིན་སྤྱིར་འདི། །དངོས་
མེད་དངོས་པོ་ལྡན་ཉིད་དུ། །མཐོང་བ་སྒྲོ་ཡིས་བསྐྱད་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡང་བྱེད་དང་བཞི་པ་ལས།
ལྡོག་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡང་མེད་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ལྷ་པ་སེལ་བ་ལ་སྤྱི་མེད་ན་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱང་བ་ནི། ཐ་དད་རྣམས་ལ་སྤྱི་
མེད་ན། །ལྷ་ལྷལ་སྤྱོད་པོ་ལ་སོགས་པ། །ཆོས་རྣམས་གཅིག་ལ་མི་འདུ་བས། །གཞི་མ་ཐུན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེ་
ན། །བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ན་རེ་སྤྱི་གཅིག་ལ་བྱེ་བྲག་རྣམས་རྗེས་གཅིག་པའང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པས་
སྤྱིལ་བ་ཞིག་མེད་ན་ལྷ་ལྷལ་སྤྱོད་པོ་འཇམ་པ་ལང་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྤྱིད་དེ། གཅིག་ཡིན་
ནའང་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་ལ་ཐ་དད་ནའང་མ་ཐུན་ས་གཞི་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་ལས་

༩༧༽

ལྷན་ལ་གཞན་མིན་ཡང་། །སེལ་བའི་དབྱེ་བསྐྱས་རྟོག་བའི་ངོར། །གཞི་མ་ཐུན་ཉིད་འགྱུར་རང་མཆོན་
ལ། །འཇུག་ཕྱིར་དབང་པོའི་སྟོང་ཡུལ་མིན། །ལྷན་ལ་ལས་གཞན་པའི་སྟོན་པོ་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་སྟོ་མིན་གཙོད་
པའི་སྟོ་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་དེ་ལྷན་ལ་མི་གཙོད་པར་གནས་ལ། །སྟོན་པོ་དང་ལྷན་ལ་སྟོ་ངོ་ལ་འདྲེས་པར་གཅིག་ཏུ་
སྒྲུང་བ་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོ་ངོར་གཞི་མ་ཐུན་ཏུ་འགྱུར་གྱི་ལྷ་སྟེགས་འདོད་པ་ལྟར་གཞི་མ་ཐུན་པའི་སྟོ་གཅིག་མི་དགོས་
ཤིང་རང་མཆོན་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་གཞན་སེལ་དབང་པོའི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། དེ་ཆེ་སྟོ་ཡི་ངོར་
བྱས་ནས། །གཞི་མ་ཐུན་པ་ནི་ཉིད་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་པར་དང་བྱང་པར་གྱི་
གཞིའམ་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་སྐྱ་དེའང་ལྷན་ལ་ཉིད་སྟོན་པོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལ་མི་འཇུག་གི་
ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པ་ལ་འཇུག་གོ། །དང་པོ་ནི་འདི་ལྟར་ཆོས་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་
ཆོས་ཅན་གཅིག་སྒྲུང་བ་ལ་སྐྱ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་སྟོ་གཅིག་སྐྱེན་གཞི་མ་ཐུན་ཏུ་འགྱུར་མོད་ཀྱི་ལྷན་ལ་ཉིད་
སྟོན་པོ་ཉིད་ལ་དེ་མི་སྟོན་དེ། སྟོ་ལྷན་ལ་ཉིད་དང་སྟོན་པོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་ཅན་
གཅིག་འཛིན་པར་མི་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྷན་ལ་ཉིད་ཅེས་སྟོར་བ་ན་སྟོ་སྟོན་པོ་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་སྟོ་
སྟེ་སྟེ། དེ་གཞི་མ་ཐུན་མ་ཡིན་ལ། ཡང་བྱང་པར་དང་བྱང་པར་གྱི་གཞིར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་གཞན་སྒྲུངས་
པ་ཁོ་ནས་སྟོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱང་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལ་གཞི་
མ་ཐུན་དང་བྱང་པར་དང་བྱང་པར་གྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡོད་དེ། རྣམ་གཙོད་བྱང་པར་གཞན་མ་སྒྲུངས་པ་ལ་
ཆོས་ཅན་གྱི་སྐྱ་བཟར་བཏགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། ཚས་ཅན་གྱི་སྤྲ་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་བས་འདྲུག་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་ལྷན་ལ་སྤོངས་དམར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དཔལ་ལྷན་ཕྱོགས་གྱི་སྤང་པོས། སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རྣམ་
གངས་སྤྲ། །གཞན་ཉིད་ཡིན་ཡང་སེལ་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དང་རྣམ་གངས་གྱི་སྤྲ་
རྣམས་དོན་གཞན་ཡིན་ཡང་མི་སེལ་ཏེ། མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དགོངས་པའང་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཞན་
འཐད་པའི་རིགས་པ་མང་པོ་ཡོད་དེ་རེ་ཞིག་གཞག་གོ། །བསྐྱབ་དང་གཞན་སེལ་རྣམས་དག་གི། །མིག་དང་སྤོ་
གྲོས་གསལ་ལྷན་པ། །རྟོག་གོ་བ་དེ་ཤེས་བྱ་ཡི། །དེ་ཉིད་ལྟ་བ་ཀུན་མཁྱེན་འདྲ། །ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་གྱི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་བསྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཞི་
པའོ། །།གསུམ་པ་བརྗོད་པ་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་གྱི་ཕྱགས་
དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་མཆོན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དང་། སྤྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པའོ། །རང་མཆོན་ལའང་སྤྱི་
རོལ་གྱི་དོན་རང་མཆོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཆོན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་པ་ལ་
སོགས་དོན་རང་མཆོན། །བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་སྤྲ། །བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་རང་མཆོན་བརྗོད་
བྱ་ཡིན་ཏེ་བུམ་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པ་ན་ཚུ་སྦྱོར་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ལོན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། རང་མཆོན་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི། །མཐའ་ཡས་ཕྱིར་ན་བརྗོད་མི་བྱས། །ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཆེ་
ན་ཡང་། །དང་པོའི་རང་མཆོན་རྟེན་པར་དཀའ། །དོན་རང་མཆོན་ནི་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པས་མཐའ་
ཡས་པའི་ཕྱིར་མིག་གིས་བལྟ་བ་དང་ལུས་ཀྱིས་རིག་སྟེ།

༩༡༽

འདི་བྱམ་པ་ཞེས་འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོས་བད་གདགས་པར་མི་རྒྱས་སོ། །གལ་ཏེ་རྒྱས་སུ་ཚུགས་ནའང་ཕྱིས་
ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆེ་བྱམ་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་བཞུང་པ་ན་དང་པོ་བད་བཏགས་པའི་བྱམ་པ་དེ་ཡུལ་དུས་ནམ་པ་འཆོལ་
བས་མི་ཉིད་དེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། སྐྱ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བདར་བཏགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་དུ་བྱས། །དེ་ཆེ་
རང་གི་མཆན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བདར་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱད་པར་རྣམས་ལ་སྐྱ་རྣམས་
ནི། །འཇུག་པ་སྤིང་པ་ཡོད་མིན་ཏེ། །བྱད་པར་རྗེས་འགོ་མེད་པས་ན། །བད་འཇུག་པ་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་
བ་དང་། ཐ་དད་པ་དག་བསྟན་པ་ནི། །དཀའ་དང་མི་རྒྱས་འབྲས་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་
ཡང་། འདས་དང་མ་འོངས་བཞུང་བྱ་མིན། །དེ་ལ་རང་མཆན་མེད་ཕྱིར་རོ། །རང་མཆན་བཞུང་བྱ་ཡིན་ན་འདས་
པ་དང་མ་འོངས་པའི་བྱམ་པ་བཞུང་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འགགས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་སྐད་དུའང་། གལ་ཏེ་དོན་དང་འབྲེལ་ལྡན་འགྱུར། །འདས་དང་མ་འོངས་བཞུང་བྱ་མིན། །དོན་དང་དེ་ནི་
ཟད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། སྐྱ་ཡིས་རང་མཆན་ཉིད་བཞུང་ན། །མིག་དབང་ལས་
སོགས་དགོས་མེད་འགྱུར། །རང་མཆན་བཞུང་བྱ་ཡིན་ན་མིག་དང་སྒྲུང་བ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མི་དགོས་ཏེ།
བཞུང་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་མཆན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེ་སྐད་དུ། དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པ་ལ། །གཞན་དག་ཅམ་
ཀྱིས་སྒྲུང་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །གཞན་ཡང་། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དབང་པོས་འབྲེལ་
པ་འཇིན་མི་སྤིང། །འདི་ཡི་འདི་ཞེས་སྒྲེལ་བ་ནི། །དབྱེད་པ་ཡིན་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡིན། །དོན་ཐམས་ཅད་མ་
འབྲས་པའི་སེལ་བྱ་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་འབྲེལ་

༼ ༡༩ ༽

བ་མེད་ལ་དོན་ལ་མི་གནས་བ་དེ་དབང་པོ་ལ་མི་སྒང་བས་དབང་པོ་འི་ཡུལ་གྱི་རང་མཆན་བཟོད་བྱེད་བྱེད་མ་
ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དོན་འདིའི་བཟོད་བྱེད་བྱེད་འདི་ཡིན་ཞེས་སྒྲེལ་བ་དཔྱད་བ་ཡིན་ལ་དཔྱད་བ་མ་ཡིན་བ་
འབྲེལ་བ་མི་འགྲུབ་པོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་དཔྱད་བྱེད་མ་ཡིན་བས་འབྲེལ་བ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟོག་བས་
འབྲེལ་བ་བསྐྱབ་པོ། །དེ་སྐད་དུ། དེ་ཡི་འདི་ཞེས་འབྲེལ་བ་ལ། །དོན་སྒང་བ་ནི་གང་ཡིན་པ། །དེ་དག་ཉིད་ནི་
འབྲེལ་ཡིན་ན། །དེ་ནི་དབང་པོ་འི་སྟོང་ཡུལ་མིན། །ཞེས་གསུངས་བས་སོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲི་མི་
འཛིན་རྟོག་བས་རང་མཆན་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཆོ། །རང་གི་མཆན་ཉིད་བསྟན་ན་
ཡང་། །བད་ནི་སྒྲི་ལ་སྒྱུར་བྱེད་དེ། །ཐ་སྙད་དོན་དུ་འདོགས་ཕྱིར་རོ། །བད་ནི་སྒྲི་རོལ་དུ་རྟོག་བས་དབྱེད་ནས་ཚུ་
སྒྱུར་བ་ལ་བྱམ་བ་ཞེས་བད་འདོགས་པའི་དུས་སུ་བྱམ་པའི་རང་མཆན་བསྟན་ཡང་རུང་མ་བསྟན་ཡང་རུང་སྒྲི་
ལ་བད་སྒྱུར་ཏེ་ཕྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་དུས་ན་བྱམ་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་བཟོད་ན་ཚུ་སྒྱུར་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
སྐད་དུ་འང་། དེ་ཆེ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ཡི། །དོན་སྒང་བ་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། མིག་ལ་དོན་སྒང་བ་
ན་ཡང་། །འདི་ཞེས་གཞན་གྱིས་བསྟན་བ་གང་། །དེ་ཉིད་སྒྲི་ཡིས་སྒྱུར་བྱེད་ཀྱི། །དབང་པོ་འི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་བས་སོ། །གལ་ཏེ་དབང་པོ་འི་ཡུལ་ལ་སྒྲས་བད་མ་བྱས་ཀྱང་། དབང་པོས་སྒྲ་དང་འབྲེས་
པའི་དོན། །འཛིན་ན་བད་མེད་ཀྱང་རྟོག་འགྱུར། །སྒྲ་དང་དོན་འབྲེས་བ་དབང་པོས་འཛིན་ན་བད་ལ་མ་ལྟོས་བར་
ཡང་མིག་གིས་མཐོང་བ་ཅེས་གྱིས་བད་འཛིན་བར་འགྱུར་ཏེ། །འབྲེལ་བ་མ་བྱས་ཅན་མིན་ཏེ། །རང་ཉིད་ཤེས་
བར་ཐལ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་བས་སོ། །གལ་ཏེ་དོན་དང་སྒྲ་འབྲེས་བ་མེད་ཀྱང་། །དབང་པོ་འི་སྟོང་ཡུལ་
འབྲང་

༼༥༣༽

ཡིད། །མཐོང་སྒྲོར་འདྲེས་པ་རྟོག་མེད་འདྲ། །གཞན་དུ་མཐོང་རྟོག་ཡུལ་ཐ་དད། །ཡིན་ཕྱིར་དོན་རྟོགས་མི་སྲིད་
ལོ། །དབང་པོའི་སྒྲོར་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཡིད་ཤེས་དེ་བརྗོད་པ་དང་འདྲེ་བ་བྱམ་པ་བྱམ་པ་ཞེས་སྒྲོར་བར་བྱེད་
པ་དང་མཐོང་བར་བྱེད་པ་གཉིས་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་དེ་རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་རྟོག་མེད་ལྟར་མངོན་སུམ་འདྲ་
བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མཐོང་བ་ལ་ངེས་པ་མི་སྲིད་དེ་རྣམ་རྟོག་གིས་དོན་རང་མཆོན་མི་མཐོང་། མཐོང་བ་
ལ་རྟོག་པ་མེད། དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཐོང་བ་ལ་ངེས་པ་སྤྱིང་བས་བྱུབ་
བས་མཐོང་བ་ཉིད་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ལ་གཉིས་ལས་རྣམ་ཤེས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པའི་ལུགས་ལ་
བརྟེན་ན། རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། །འཇུག་ཡུལ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་འཇུག་ རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་
མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡུལ་ཐ་དད་ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་གཅིག་ལ་དུས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པས་སྒྲུན་པོ་རྣམས་གཅིག་
དུ་ཞེན་པས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། རིམ་གྱིས་འཇུག་ཀྱང་སྒྱུར་བ་ལ། །སྒྲུན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་དུ་
ཞེན། །གལ་ཏེ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་མཐོང་རྟོག་གཉིས། །རིམ་གྱིས་འཇུག་དུ་ཚུགས་པ་ཡང་། །འཇུག་པ་སྒྱུར་བས་
ཚུ་བོ་ལྟར་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་ནས་གཅིག་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་
མེད་པའི་ཡིད། །ཅིག་ཅར་དུ་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རམ། །འཇུག་པ་སྒྱུར་ཕྱིར་སྒྲུན་པོ་དག །དེ་དག་ལ་ནི་གཅིག་དུ་
ཞེན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན། །དེས་ན་དེ་ལ་བརྟེན་མི་
བྱུང་། །ཤེས་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་བརྟེན་བྱེད་དོ་སྒྲུལ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་སྒྲུར་དོན་རང་མཆོན་ལ་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་
རྣམས་འདི་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྤྱི་བརྗོད་

༼༥༽

བྱར་འདོད་པ་ལའང་དོན་གྱི་སྤྱི་དང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཡིས་གསལ་
བ་མི་བཟོད་ཀྱི། །རིགས་སྤྱི་བཟོད་ཕྱིར་སྤྱོད་མེད་ན། །བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་སྤྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་
དེ་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་བྱམ་པའི་སྤྱི་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་ལ་སྤྱོད་མེད་དོ་སྙམ་ན། དོན་ལ་སྤྱི་མེད་ཡོད་ན་
ཡང་། །དེ་ལ་སྦྱར་བ་དགོས་ཀྱས་མེད། །སྤྱི་སྦྱར་བཀག་པས་མེད་མོད་ཀྱི་ཡོད་དུ་ཚུག་ནའང་སྤྱི་མི་གསལ་བ་
དོན་བྱེད་མི་ཀྱས་པ་ལ་བརྟུལ་བྱས་ཀྱང་གསལ་བ་དོན་བྱེད་ཀྱས་པའི་བྱམ་པ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་གོ་བར་མི་ཀྱས་པས་སྤྱི་རྒྱུ་པ་ལ་བརྟུལ་སྦྱར་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། །སྤྱི་དང་འབྲེལ་པའི་རང་མཆན་
ལ། །སྦྱར་བས་རང་མཆན་གོ་ཞེ་ན། །སྤྱི་རྒྱུ་པ་ལ་བརྟུལ་མི་བྱེད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སྤྱི་དང་འབྲེལ་པའི་རང་གི་མཆན་
ཉིད་ལ་བརྟུལ་བྱེད་དོ་སྙམ་ན། དགོས་ཀྱས་མེད་པའི་སྤྱི་བོར་ལ། །རང་གི་མཆན་ཉིད་ཉིད་ལ་སྤྱོད། །རང་མཆན་
ཉིད་ལ་བརྟུལ་སྦྱར་ན་སྤྱི་མི་དགོས་ལ། མ་སྦྱར་ན་སྤྱི་ལ་སྦྱར་ཡང་རང་མཆན་གོ་མི་ཀྱས་པས་བར་དེར་ལམ་
སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་དུམ་ལ་འབྲེལ་བ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་སྤྱི་བོར་ལ་རང་མཆན་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་བརྟུལ་སྤྱོད་ཅིག གལ་
ཏེ་རང་མཆན་མཐའ་ཡས་བྱེད། །མི་ཀྱས་ཤེ་ན་འདི་ལའང་མཚུངས། །བྱམ་པའི་རང་མཆན་མཐའ་ཡས་པའི་
ཕྱིར་བརྟུལ་མི་ཀྱས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱི་དང་འབྲེལ་པའི་རང་མཆན་ཡང་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་བརྟུལ་མི་ཀྱས་པར་མཚུངས་
སོ། །གཉིས་པ་སྤྱོད་པ་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། གངས་ཅན་པ་དང་ཉན་ཐོས་གཉིས། །སྤྱོད་དངོས་ཀྱི་
བཟོད་བྱར་འདོད། །དོན་དང་ཤེས་པའི་རང་མཆན་གཉིས་དང་དོན་ལ་གནས་པའི་སྤྱི་བཟོད་བྱར་བྱས་ནས་སྤྱི་
སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱིར་ལ་བཟོད་པའི་སྤྱོད་ཡོད་པས་ཉོག་པའི་ཡུལ་དོན་སྤྱི་ཉིད་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བོད་
རྒྱལ་འདོད་ལ། མང་པོས་བཀུར་བ་ལ་

༩༥༽

སོགས་པ་ནི་ཆོས་གང་ག་ཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དང་མི་ལྡན་པ། མིང་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱད་དང་
དོན་དང་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པ་བྱམ་པ་དང་སྒྲུལ་བྱ་ལ་སོགས་པར་བརྟེན་པ་དེ་དང་མཆོན་མ་ཞེས་བྱ་
བའང་སྤྱད་དང་དོན་དང་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པ་དོན་བརྟེན་པའི་རྟེན་དུ་བྱང་བའི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་
བརྟེན་བྱ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་པས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དགག་སྟེ། མི་ལྡན་འདུ་བྱེད་ལ་
སྦྱར་བས། །འབྲེལ་མེད་ག་ཟུགས་ལ་ངེ་ལྟར་རྟོགས། །བྱམ་པ་ཞེས་ནི་བརྟེན་པ་ལས། །འབྲེལ་མེད་བ་ལང་མི་
རྟོགས་བཞིན། །དོན་སྤྱི་ལས་མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་བརྟེན་སྦྱར་བས་བརྟེན་མ་སྦྱར་བའི་བྱམ་པའི་རང་མཆོན་
རྟོགས་མི་སྤྱི་དེ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྟེན་པས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བ་ལང་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ལོ། །དེ་སྐད་དུ་འང་། མིང་
སོགས་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཅན། །དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །འབྲེལ་བ་མེད་
ཀྱང་འབྲེལ་བ་ལ། །འབྲེལ་ནས་དོན་ལ་འཇུག་ཅེ་ན། །བྱམ་པའི་རང་མཆོན་དང་མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་བ་
མེད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་ལྟོ་ལྟོ་ཞེས་ཞབས་ཞུ་བའི་རྣམ་པ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དོན་སྤྱི་ལ་སྦྱར་ཡང་འབྲེལ་ནས་རང་མཆོན་
གོ་སྟེ་ཆེ་མ་ལ་འབྲེལ་བས་འབྲེལ་བ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བས་འབྲེལ་ན་ཡུལ་དང་དུས། །རེས་འགའ་
འབྲེལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་མིན། །འདི་ནི་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་འགྱུར་བས། །འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་མིན། །ཡུལ་ཀུན་ཏུ་
འབྲེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ལྟ་སྤྱོད་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་མདུན་ན་གནས་པ་ལ་བྱིན་ཅིག་ཅེས་བརྟེན་ན་རྒྱུ་
ན་གནས་པ་ལ་མི་འབྲེལ་བ་ལྟར་མིང་དང་མཆོན་མ་ལ་བརྟེན་སྦྱོར་རོ་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་ན་དོན་རང་མཆོན་ལ་
འབྲེལ་བ་མི་སྤྱི་དོ། །ཡང་དུས་ཀུན་ཏུ་འབྲེལ་བ་མི་སྤྱི་དོ། །ལྟས་

༩༩༽

བྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་ལྟ་བུ་ཆེ་མ་ལའང་འབྲུལ་པས་རེས་འགའ་ལྟས་བྱིན་ལ་འཇུག་རེས་འགའ་མཆོད་སྦྱིན་ལ་
འཇུག་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་འབྲུལ་པས་རེས་འགའ་དོན་རང་མཆོན་ལ་འཇུག་རེས་འགའ་མིང་དང་མཆོན་མ་ལ་
འཇུག་པར་ཐལ་བ་ལས། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་སྦྱིས་བྱ་ཐམས་ཅད་སྦྱ་ལ་འཇུག་པ་ན་དོན་རང་མཆོན་ཉིད་ལེན་གྱི།
འཆད་པ་སོ་དང་ཉན་པ་སོ་བཅས་སྦྱེལ་བའི་མིང་དང་མཆོན་མ་ལ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་བས་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་
འབྲུལ། ཞེས་སྦྱ་བ་ནི་བབ་ཅེལ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུའང་། གལ་ཏེ་དོན་ལ་མཚུངས་འདྲ་ལས། །འབྲུལ་འཇུག་
འགྱུར་ན་དུས་ཀྱིན་དང་། །ཡུལ་ལ་འབྲུལ་མིན་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
མཆོན་ཉིད་དང་། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་སོ་ནི། བཅ་ལས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་
ཡིན། །བཅོད་བྱའི་མཆོན་ཉིད་བཅས་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རྫོད་བྱེད་ནི་དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་བཅའོ། །གཉིས་
པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། །འཆད་དང་འཇུག་པའི་གང་ཟག་གི། །དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཞི། །འཆད་པ་དང་
འཇུག་པའི་དུས་ཀྱི་བཅོད་བྱ་རྫོད་བྱེད་གཉིས་གཉིས་བཞིའོ། །འཆད་ཆེ་རྣམ་པར་བྱེ་བས་མཁས། །འཇུག་ཆེ་
གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་པས་ཐོབ། །འཆད་པའི་ཆེ་སྦྱའི་དངོས་ཀྱི་བཅོད་བྱ་སྦྱ་དོན་དང་ཞེན་པའི་བཅོད་བྱ་དོན་རང་
མཆོན་ཡིན་ལ་དངོས་ཀྱི་རྫོད་བྱེད་སྦྱ་སྦྱི་དང་ཞེན་པའི་རྫོད་བྱེད་སྦྱ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་
དབྱེ་བ་ཤེས་ནས་གནས་ལུགས་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །འཇུག་པའི་ཆེ་རང་མཆོན་དང་སྦྱི་སོ་སོར་མ་བྱེ་
བར་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་པ་ལ་བཅ་སྦྱར་བས་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆེ་དོན་རང་མཆོན་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེའི་དོན་
གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ། སྦྱའི་དངོས་ཀྱི་བཅོད་བྱ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ། གཞི་མེད་ལ་འབྲུལ་ནས་བཅ་སྦྱོར་
བའི་ཚུལ།

༩༥༽

འཁྲུལ་པ་ལ་སྐྱར་བས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆོན་གོ་བའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཆོན་
ཡིན། །སྤྱི་རོན་གཉིས་པོ་མེད་པ་ཡིན། །དེ་བཞིན་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས། །དམ་པའི་རོན་དུ་བརྗོད་བྱ་
མེད། །རོན་དང་ཤེས་པའི་རང་མཆོན་གཉིས་དང་། རོན་གྱི་སྤྱི་དང་སྤྱི་རོན་གྱི་སྤྱི་གཉིས་ཏེ། བཞི་པོ་བརྗོད་བྱར་
མི་འཐད་ལ། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་བྱ་མི་སྤྱིད་པས་རོན་དམ་པར་ན་བརྗོད་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་བ་ཅིའང་
མེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རོན་རྣམས་གྱི་ནི་སྤྱི་གང་ཡིན། །གཞན་ལས་ལྟོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན། །སྤྱི་འདི་
དག་གིས་གང་བརྗོད་པ། །དེ་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད། །ངོ་བོ་མེད་ཅན་སྤྱི་སྟོ་ལ། །སྤྱི་ཉིད་དུ་ནི་མཐོང་བྱིར་
དང་། །རོན་ལ་འཁྲུལ་པའང་མེད་པ་ནི། །སྤྱིར་འདོད་དེ་ཡང་བསྐྱད་བྱིར་དང་། །དེ་ཉིད་དུ་ན་རོན་དངོས་
སྟུ། །མེད་བྱིར་ངོ་བོ་ཅན་མ་ཡིན། །ངོ་བོ་མེད་པས་བརྗོད་བྱ་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་
སོ། །གཉིས་པ་གཞི་མེད་ལ་འཁྲུལ་ནས་བརྗོད་སྤྱིར་བའི་ཚུལ་ནི། རྟོག་པ་ངོ་བོས་འཁྲུལ་པ་ལ། །སྤྱི་ཡི་རོན་གྱི་
གཟུགས་བརྟན་ཤིང་། །དེ་ལ་བྱི་རོལ་རོན་དུ་ཞེན། །དེ་ནི་སྤྱི་ཡི་བརྗོད་བྱར་བཏགས། །རྟོག་པ་གང་ཇི་སྟེད་པ་
ཐམས་ཅད་རང་གི་ཡུལ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་ཤད་དམ་མི་ལམ་ལྟར་གཞི་མེད་ལ་འཁྲུལ་པས་སྤྱི་རོན་ལ་བྱི་
རོལ་གྱི་རོན་དུ་ཞེན་ནས་བརྗོད་སྤྱིར་ལ། །གཞི་མེད་ཅེས་བྱ་བའང་བོད་དང་ཉན་ཐོས་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི་རོན་སྤྱི་ཡུལ་
དུ་མ་བྱུང་བ་ལ་བརྗོད་དོ། །གསུམ་པ་འཁྲུལ་པ་ལ་སྐྱར་བས་རང་མཆོན་གོ་བའི་འཐད་པ་ནི། འཁྲུལ་པའི་བག་
ཆགས་གོམས་པ་ཡིས། །བརྗོད་ཡི་དུས་ན་བསེས་ནས་སྐྱར། །ཐ་སྙད་དུས་ན་འང་དེ་ལྟར་གོ། །དེ་བྱིར་འཁྲུལ་ཡང་
བདེན་པ་འཐད། །ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལ་སྐྱར་བར་འཁྲུལ་པའི་ཤུགས་གོམས་པ་དེས་

༩༩༽

བདེའི་དུས་ན་དོན་རང་མཆན་དང་སྤྱི་མ་བྱེ་བར་འདི་བྱམ་པ་ཞེས་བད་བཏགས་ལ་བྱིས་བྱམ་པར་ཚུ་ལུགས་
ཤིག་ཅེས་བཟོད་པ་ན་འང་རང་མཆན་གྱི་བྱམ་པར་ཚུ་ལུགས་སམ་དོན་སྤྱིའི་བྱམ་པར་ལུགས་ཞེས་མི་འདྲི་བར་
འཇུག་ཡུལ་དོན་རང་མཆན་ཉིད་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡི་ངོ་པོར་སྤང་བའམ། །དོན་ལ་དེ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ། །གང་དེ་
འཇུག་པ་ཐོག་མེད་པའི། །དུས་ཅན་མཐོང་གོམ་གྱིས་སྤྱལ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱེད་དང་བཞི་པ་ལས། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འཇུག་པའི་བྱིར་དངོས་པོ་འཛིན་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ངོ་། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།
འཆད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་གྱིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ་དེ་དག་ནི་རང་གི་དམིགས་པ་ཁོ་ན་དོན་བྱེད་པར་བྱང་བ་ཡིན་པར་སེམས་ཤིང་སྤང་བ་དང་རྣམ་པར་བཏགས་
པར་བྱ་བའི་དོན་དག་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་འཇུག་གོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སེམས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་
ནི་སྤང་བ་ཐ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པར་མི་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་
སྤྱིའི་དངོས་གྱི་བཟོད་བྱ་མེད་ལ་ཞེན་པའི་བཟོད་བྱ་འཇུག་ཡུལ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་ལྟ་
ལས། དངོས་པོའི་སྤྱི་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། སྤྱོད་ན་གཞན་ལས་ལྡོག་ན་ནི། དངོས་པོ་
བཟོད་བྱར་འགྱུར་ཞེ་ན། །རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་དོན་གཞན་ལས་མི་ལྡོག་ན་ལྡོག་པ་
བཟོད་པར་འགལ་ལ་ལྡོག་ན་དོན་རང་མཆན་ལྟར་དངོས་པོར་འགྱུར་ངོ་། །དེ་བཟོད་བྱ་ཡིན་ན་རྣམ་རྟོག་གི་
གཟུགས་བརྟན་བཟོད་པ་དང་། སྤྱི་དངོས་པོ་བཟོད་པ་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་མེད་པས་མིང་རྒྱུ་ལ་རྩོད་པ་ཟད་དོ་
ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དམ་པའི་དོན་ལ་མི་ལྡོག་ཀྱང་། །ལྡོག་པར་སྤང་བ་འཇུག་པ་ཡིན། །སྤྱི་ནི་འཇུག་པར་མི་

༩༩༽

འདོད་པས། །དེས་ན་དེ་དག་ག་ལ་མཚུངས། །རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་དོན་སྤྱི་ནི་དོན་དམ་པར་དེ་མ་
ཡིན་ལས་མི་ལྟོག་གོ། །འོན་ཀྱང་རྟོག་པའི་དོར་ལྟོག་པར་སྤང་བ་ནི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་མེད་ལ་ཟུ་
སྟེགས་བྱེད་བརྟེན་བྱའི་སྤྱི་མ་འཁྲུལ་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པས་ག་ལ་མཚུངས། །དེ་སྐད་དུ་འང་། །རྗེས་འགོ་ཅན་
སྐྱེས་འགོ་ཅན། །དོན་གྱི་འབྲས་ཡིན་མཐོང་གོམས་པས། །སྤྱལ་དེ་འང་རྗེས་འགོ་མེད་པ་ཅན། །སློ་ལས་ཐ་དད་
མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་རྣམ་འབྲེལ་ལས། །དེ་ཕྱིར་བརྟེན་
ཡི་དུས་ན་ཡང་། །རང་ཉིད་མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་ཅན། །བརྟན་པའི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། །གཞན་སེལ་སྤྱད་དང་
འབྲེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་ཐ་སྟད་ཀྱི་དུས་སུ་མི་འདོད་པ་གཞན་བཅད་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
བརྟེན་དུས་ན་འདྲ་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བ་དང་དོན་རང་མཚན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་དེ་མ་ཡིན་བཅད་དེ་བརྟེན་
བྱེད་པས་བརྟེན་དུས་ཀྱི་སྤྱོད་གཞན་སེལ་དུ་བསྐྱབ་བོ། །ཡང་། །གཞན་དུ་མ་མཐོང་ལ་ལྟོས་དང་། །ལ་ལར་དེ་
མཐོང་ལ་ལྟོས་ཕྱིར། །གཞན་སེལ་སྤྱད་དང་འབྲེལ་འགྱུར་གྱི། །དེ་ནི་དངོས་ལ་མི་རུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པས།
དངོས་པོ་ལ་སྤྱི་མི་སྤྱོད་བར་གཞན་སེལ་ལ་སྤྱོད་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡལ་ག་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་རྟོ་
བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་ཤིང་གི་སྤྱོད་མ་མཐོང་། །ཡལ་ག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྟན་པ་གཞན་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་
ལར་ཤིང་གི་སྤྱོད་མཐོང་བས་རིས་མ་ཐུན་པ་ལ་སྤྱོད་མཐོང་། །མི་མ་ཐུན་པ་ལ་མ་མཐོང་བ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་
དེ་སྤྱོད་དགོས་པས། །གཞན་སེལ་དང་འབྲེལ་གྱི་དངོས་པོ་དང་མི་འབྲེལ་ལོ། །གལ་ཏེ་སྤྱོད་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་

༩༩༠༽

ན་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱར་བས་གོའི་གཞན་ལ་མེད་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་། དེ་ཕྱིར་རིགས་སོགས་དེ་
ལྟར་ནི། །ཡོད་མིན་དོན་དང་དེ་དག་ལ། །མཉན་པ་འབྲེལ་མིན་གཞན་ལས་ནི། །ལྟོག་པ་ཉིད་ལ་སྐྱ་སྐྱར་
ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས་སྐྱ་སྐྱགས་བྱེད་འདོད་པའི་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བའི་བྱེད་བར་དང་ལྟན་པ་
དབང་པོའི་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་དུ་སྤང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་
རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་རིགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་སྐྱ་སྐྱར་མི་སྲིད་ཀྱི། །ལྟོག་པ་ཉིད་ལ་སྐྱ་སྐྱར་བར་
གསུངས་སོ། །དོན་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱར་བའི་རིགས་པ་འདིས་དབང་ཤེས་ཀྱང་རྟོག་བྱལ་དུ་བྱལ་བོ། །གཉིས་པ་ཤེས་
པ་རང་མཆན་བརྟེན་བྱར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། རྟོག་པའི་གཟུངས་བརྟན་བརྟེན་ན་ནི། །ཤེས་པ་
བརྟེན་བྱར་འབྱུང་ཞེ་ན། །གལ་ཏེ་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་གཟུགས་བརྟན་དོན་སྐྱེ་དེ་དངོས་ཀྱི་བརྟེན་བྱ་ཡིན་ན། དེ་
ཤེས་པ་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་རང་གི་མཆན་ཉིད་བརྟེན་བྱར་འདོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་སྟེ།
རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཤེས་པ་ལ། །མཚུངས་མིན་རྣམ་པ་དེ་འདྲའི་སྟོ། །སྐྱེ་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། རང་མཆན་ལྟོག་པ་བརྟེན་བྱ་མིན། །འཁྲུལ་པས་བརྟགས་པ་དངོས་མེད་ཡིན། །དེས་ན་རྟོག་པའི་གཟུགས་
བརྟན་ལ། །འཇིག་ཏན་གཞུག་ཕྱིར་སྐྱར་བར་བད། །རྣམ་པ་དེ་སྤང་བའི་ཤེས་པ་རང་མཆན་གྱི་ཆ་བརྟེན་བྱ་མ་
ཡིན་གྱི་འཁྲུལ་པས་སྐྱེ་རོལ་དུ་ཞེན་པའི་ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱར་ལ། །སྐྱར་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་མེད་མོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པ་
རྣམས་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དོན་སྐྱེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱར་ཞེས་བརྟེན་པར་བད་དེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཕྱི་རོལ་ལུས་པ་རྣམ་
གཙོད་ལ། །རིག་པ་མེད་ཀྱང་སྐྱ་དེ་དང་། །རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་ནི། །དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་རྣམས་

༩༩༽

དང་འབྲེལ། །དེས་ན་གཞན་སེལ་མཐར་ཐུག་ཕྱིར། །མཉན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད་པ་བཟོད། །ལྷོག་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་
དག་ལས། །ཤེས་ལ་གཞན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་། །གང་དེའང་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མིན། །དེ་འབྲེལ་བག་
ཆགས་ལས་བྱང་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། །དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི། །ཀུན་ལ་ངོ་བོ་མཚུངས་ཕྱིར་དང་། །དེ་
ལྷོག་པ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར་རོ། །བཟོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་སེལ་བ་ལ་སྒྲོར་
ན་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། །སེལ་བའི་སྤྱི་ལ་བརྟེན་སྒྲོར་ན། །ལྷན་པ་མིན་དང་
མཚུངས་ཤིང་། །དོན་སྤྱི་ལ་སྒྲོར་ན་མི་ལྷན་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་སྒྲོར་བའི་སྒྲོན་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། །དོན་སྤྱི་གལ་ཏེ་
རྣམས་བྱུང་ན། །ཁྱེད་བདེན་འོན་ཀྱང་དངོས་མེད་ཡིན། །མེད་ཕྱིར་སེལ་བ་ཡུལ་མེད་ཅེས། །ཤེས་ན་བཟོད་བྱ་
ཟོད་བྱེད་མེད། །སྤྱི་དངོས་ཀྱི་ཞེས་ཆོག་གི་ལྷག་མར་སྒྲོར་རོ། །དོན་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བ་མི་གསལ་ལ་དོན་བྱེད་མི་
རུས་པ། །གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱང་བ་དང་མི་ལྷན་པ་ཞིག་བྱུང་བར་འདོད་ན། །མི་ལྷན་པའི་
འདུ་བྱེད་ལ་བཟོད་པའི་སྒྲོན་འབྱུང་མོད། །ཁོ་བོ་ཅག་གི་དོན་སྤྱི་རྣམས་སྤྱི་མ་བྱུང་བས་དོན་སྤྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པ་
དང་། །བཟོད་བྱ་ཅིའང་མེད་པ་གཉིས་དོན་དམ་པར་མཚུངས་པས་བཅད་པའི་སྒྲོན་ལས་གྲོལ་ལོ། །འོ་ན་སྤྱི་ཤེས་
པས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། །དེ་ནི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་སྤྱིར་བརྟགས་པ་ཡིན་ལ་འདིར། །རྟོག་པས་
བརྟགས་པའི་ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པས་མི་འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་དོན་སྤྱི་ཅིའང་མེད་པ་ལ་བརྟེན་བྱས་པས་ཀྱང་
རང་མཆོན་གོ་ན་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་བརྟེན་བྱས་པས་ཀྱང་བྱམ་པ་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། །མ་ཡིན་ཏེ་དོན་སྤྱི་ལ་རང་
མཆོན་དུ་འབྲེལ་ནས་གོ་ལ་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་བྱམ་པའི་རང་མཆོན་དུ་

༼༩༽

འབྲུལ་པ་མི་སྲིད་པས་ག་ལ་མཚུངས། བཞི་པ་བརྗོད་བྱ་མེད་ན་ཐ་སྙད་རྒྱུ་ཆད་པར་འགྱུར་བ་སྤང་བ་ནི།
བརྗོད་བྱ་མེད་ན་འབྲུལ་པ་གསོག་ཡིན་ཕྱིར་ཐ་སྙད་འདྲི་བ་ཅི་ན། འོན་ལ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་མེད་ན་སྤྱི་དང་
དོན་སྤྱི་ལ་རང་མཚན་དུ་འབྲུལ་ནས་བརྗོད་བྱ་གསོག་གསོབ་ཡིན་ཏེ་སྒྲིའི་ཆོས་རང་དགའ་བ་རྣམས་ནི་དོན་
ལ་མི་བརྟེན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། འདྲི་ན་འབྲུལ་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་པས་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་
ཆད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་མེད་དེ། འབྲུལ་པའི་སྒྲོན་ས་རང་མཚན་ལ། འཇུག་ཕྱིར་ཐ་སྙད་འཐད་པ་ཡིན། འདྲི་བ་རྟེན་
པ་རྣམས་དོན་སྤྱི་ལ་རང་མཚན་དུ་འབྲུལ་ནས་རང་མཚན་ཉིད་སྤང་བ་དང་དོར་བ་ལ་འཇུག་པས་ན་ཐ་སྙད་རྒྱུ་
ག་ལ་འཆད། ལྷ་པ་ཆད་བྱས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གོ་བས་འབྲུལ་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། ཆད་བྱས་འབྲེལ་པས་གོ་བ་
ལ། འབྲུལ་པའི་འབྲེལ་པ་མི་དགོས་ལོ། བོད་རྣམས་ན་རེ། ཆད་བྱས་ཀྱི་འབྲེལ་པས་གོ་བས་འབྲུལ་པའི་
འབྲེལ་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། རང་མཚན་དང་ནི་དོན་སྤྱི་དང་། གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་གང་ལ་
ཆད་བྱས་ཀྱང་། འབྲུལ་པ་མེད་ན་བརྗོད་མི་འབྱོར། ཆད་བྱས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དེ་ཅི་རང་མཚན་ལ་བརྗོད་བྱེད་ན་
ལུ་སྟེགས་བྱེད་ལ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་ལ། དོན་སྤྱི་ལ་བརྗོད་བྱེད་ན་ཉན་ཐོས་ལ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་།
དོན་སྤྱི་དང་དོན་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་པ་ལ་བརྗོད་བྱེད་ན་ཁོ་ཐོ་ཅག་གི་འདོད་པ་བསྐྱབ་པས་གང་ལྟར་ཡང་
མ་འབྲུལ་པའི་ཆད་བྱས་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་ལུན་སྤྱུལ་ཡིན་ནོ། འོ་ན་བྱེད་རང་བརྗོད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ན།
བྱེད་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་རང་མཚན་གསུངས་བརྟན་གཉིས། གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱེད། འབྲུལ་ནས་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར། །སྤྱི་

༼༩༣༽

མའི་མཁན་པོ་དག་འདྲི་བ་ཉིན་དོན་ལ་གཞུག་པའི་བྱིར་སྤྲུགས་ཀྱིས་འབྲུལ་དུ་འབྱུག་པ་ལྟར། དོན་སྤྱི་དང་རང་
མཁན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་བརྒྱ་ཆད་ཀྱི་སྤྲུགས་ཀྱིས་འབྲུལ་དུ་འབྱུག་ལ། དེ་ལྟར་འབྲུལ་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་དོན་རང་མཁན་ཉིད་སྤང་དོར་ལ་འབྱུག་པ་ནི་ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་
དུའང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་དངོས་སྟོ་བཏགས་ཉོགས་པ་ཡིས། །གཞན་ལ་བསྐྱོག་པ་ཉོགས་བྱིར་ཡང་། །སྤྱི་
དོན་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་ཅེས། །བརྗོད་པ་ལ་ནི་འགལ་བ་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། །ཤེས་པ་སྤྱི་ཡི་ངེས་སྤྱུལ་ལ། །དེ་
དག་ལོག་པར་སྤང་བ་ཉིད། །དོན་གྱི་ཆ་ལས་འདི་རྗེས་འགོ། །དེ་ལྟར་མཉན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད། །ཅེས་
གསུངས་པས་སོ། །སྤྱི་ཡི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མེད། །ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་རང་མཁན་ཡིན། །འབྲེལ་བ་འབྲུལ་
པས་བྱས་ན་ཡང་། །འབྱུག་པའི་སྤྱིས་བྱ་བསྐྱེད་བཅེད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཆད་མ་
རིགས་པའི་གཏེར་ལས་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བཏགས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་པའོ། །།བཞི་བ་འབྲེལ་བ་དང་
འགལ་བ་ཉོགས་པའི་ཚུལ་ནི། དགག་དང་བསྐྱེད་པ་ཇི་སྟེད་ལ། །འགལ་འབྲེལ་ཉིད་ལ་སྟོས་པས་ན། །ཆད་མའི་
མཁན་ཉིད་དཔྱོད་པ་ཡི། །སྟོན་དུ་འགལ་འབྲེལ་དཔྱད་པར་བྱ། །ཆད་མ་ཡིན་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
དཔྱོད་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་འབྲེལ་ལ་སྟོས་པའི་བྱིར་ཐོག་མར་དེ་གཏན་ལ་དབབ་པོ། །དེ་ལ་གཉིས་ལས། ཐོག་
མར་འབྲེལ་བ་དཔྱད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་སྟོ་རོར་འབྲེལ་བ་བསྐྱེད། འབྲེལ་བ་བསྐྱེད་པའི་
ཆད་མའོ། །དང་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཡང་། ཆོས་གཉིས་
གཅིག་པ་མི་

༼༩༩༽

སྲིད་ཅིང་། །གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གཞན་པའི། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་མེད་
ཡིན། །ཞེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ལས་མི་སྲིད་ལ། །དངོས་པོ་ལའང་རང་གཞན་
གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ཅིང་། །རང་ཡིན་ན་གཞན་དང་མ་འབྲེས། །གཞན་ཡིན་ན་རང་དང་མ་འབྲེས་པས་བར་ན་
ཡུང་བོ་གསུམ་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་གངས་ཅན་ལྟར་ཆོས་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ་མི་སྲིད་ལ་གཅིག་ལ་རང་ཉིད་
རང་དང་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པས་རྒྱུང་བ་རེ་རེ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་རེ་སྟུན། །དེའང་འབྲེལ་བ་ཉག་ལས། །གཞན་དབང་
ཁོ་ནར་འབྲེལ་བ་ནི། །བྱུང་ན་གཞན་དབང་ཅི་ཞིག་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །འབྲེལ་བ་ཡང་དག་
དུ་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དངོས་མེད་ལའང་དངོས་འབྲེལ་ནི། །ཡོད་ཅེས་སྟུན་པོ་འགའ་ཞིག་
སྟུ། །བོད་འགའ་ཞིག་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མི་སྲིད་པ་རྣམས་ལ། །བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་མེད་དགག་ཡིན་པས་དངོས་འབྲེལ་མེད་ཅིང་དགག་བྱ་མི་སྲིད་པས་བསྐྱོག་འབྲེལ་ཡང་མེད་ལ། །འབྲེལ་
མེད་ཀྱི་རྟགས་སྲིད་པར་ཐལ་བས་དེས་ན་དངོས་མེད་ལའང་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ལ། །འོན་ཀྱང་དེ་སྟུ་རིས་མི་ཟེན་
པས་བསྐྱོག་འབྲེལ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། །དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ། །འབྲེལ་བ་
ཡོད་ན་དངོས་པོར་འགྱུར། །ཁྱེད་རང་ལྟར་ན་བདག་གཅིག་པས་འབྲེལ་ན་རང་བཞིན་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་དེ་ལས་
བྱུང་བས་འབྲེལ་ན་འབྲས་བྱའི་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲེལ་བའི་
མཆན་ཉིད་མི་སྲིད་དེ། །ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ། །འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྟེ་མཆན་ཏེ། །དངོས་པོ་འབྲེ་
བ་མེད་ཕྱིར་དང་། །དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་ཕྱིར་མེད། །འབྲེལ་བ་སྟེ་འཆན་

༼༩༫༽

ཉིད་ཚོས་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་མི་འདོར་བ་ཡིན་པས་ཚོས་གཉིས་ལ་གནས་དགོས་ལ་དེ་ནི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེ་
བ་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ལ་ངོ་བོ་མེད་པས་མི་སྲིད་དོ། །དེའང་འབྲེལ་བརྟག་ལས། འགའ་ཡང་འབྲེལ་བའི་མཆན་
ཉིད་ནི། །གཉིས་ལ་གནས་ཀྱིས་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གལ་ཏེ་འབྲེལ་བའི་མཆན་ཉིད་ཚོས་
གཞན་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ལ་འདོད་ན། མི་འབྲུལ་བ་སྒྲིའི་ཚོས་ཡིན་པས་དོན་ལ་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གྱི་ཐ་སྟད་མི་
འབྲུག་གོ། །ཡང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོདོན་མི་འབྲུག་ཏེ། སངས་རྒྱས་བ་དང་བྱི་རོལ་བ་གཉིས་ཀས་འབྲེལ་བའི་སྐྱོ་སྤྲི་
བན་རྩ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དག་པར་བཅིངས་པའམ། བྱ་ཏི་བརྩ་ཞེས་སོ་སོར་བཅིངས་ཤིང་གཉིས་བན་ཚུན་མི་
གཏོང་བ་ལ་འདོད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མི་འབྲུག་གོ། །གལ་ཏེ་སྐྱོདོན་མ་
བྱུང་མོད་མཆན་ཉིད་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མིང་དོན་དང་མཆན་ཉིད་ལྟར་འབྲེལ་བའང་མིང་
དོན་དང་མཆན་ཉིད་གཅིག་པའི་སྐྱབས་ཡིན་ནོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་མདོ་ལས་ཚོས་ཐམས་ཅད་
འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་བ་སོ་སོར་དགག་པ་ལའང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་དགག་པ་ནི། བདག་གཅིག་པ་ལ་ཚོས་གཉིས་མེད། །ཚོས་གཉིས་མེད་ལ་འབྲེལ་མི་
སྲིད། །དེས་ན་བྱས་དང་མི་རྟག་པ། །དོན་གྱི་སྤངས་ན་འབྲེལ་བ་མེད། །སྐྱོད་དང་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་བ་ཞེས་ལྟོག་པ་
ཐ་དད་སྒོས་སྤེལ་བ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་བྱས་དང་མི་རྟག་པའི། །ལྟོག་པ་སྐྱོ་ལ་མ་བྱུང་ན། །ཚུལ་
གསུམ་བྱུང་བ་མི་སྲིད་པས། །དོན་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཅེ་ན། །བྱངས་ཅན་དང་བོད་འགའ་ཞིག་ཁ་མ་ཐུན་
པར་སྐྱོད་དང་བྱས་བ་དང་མི་རྟག་པ་གསུམ་རྩས་གཅིག་ཀྱང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་

༼༩༩༽

དོན་ཉིད་ལ་གནས་སོ། །གལ་ཏེ་ལྷོག་པ་སྒྲོས་བྱས་ཡིན་ན་དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་མི་བྱས་ཏེ། སྒྲོའི་ཆོས་རང་དགལ་
བ་རྣམས་དོན་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། རྩས་གཅིག་དོན་མ་ཐུན་ལྷོག་པ་རྣམས། །དོན་ལ་
ཡོད་ན་ལྷོག་པ་ན། །མ་འབྲེལ་ཉགས་མིན་འབྲེལ་ན་ཡང་། །རྣམ་གྲངས་པའམ་འབྲས་བྱར་འགྱུར། །བྱས་པ་དང་
མི་ཉག་པ་གཉིས་སྒྲུའི་རྩས་སྤྱི་གཅིག་པར་མི་མ་ཐུན་པ་མེད་མོད། །འོན་ཀྱང་ལྷོག་པ་ཐ་དད་གཉིས་སྒྲོ་ལ་ལྷོས་
བའི་དོན་ཆོས་སམ་མ་ལྷོས་བའི་དོན་ཆོས་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་དོན་ལས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན། །བྱས་པ་དང་མི་ཉག་
བའི་ལྷོག་པ་ནང་འབྲེལ་མེད་ན་བྱས་པས་མི་ཉག་པ་བསྐྱབ་མི་བྱས་ཤིང་ཡོད་ན་བྱས་ལྷོག་དང་མི་ཉག་བའི་ལྷོག་
པ་གཉིས་བདག་གཅིག་ན་རྩས་ཀྱང་གཅིག་ལྷོག་པའང་གཅིག་པས་ཐ་དད་དུ་འདོད་ཀྱང་དོན་ལ་བྱུང་བར་ཅིའང་
མེད་ལ་བྱུང་བར་མེད་པ་ལ་མིང་དུ་མ་བཏགས་ཀྱང་ལྷོ་བ་དང་བསེལ་བེར་བྱེད་ལྟར་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སྤྱི་
འགྱུར་གྱི་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་མ་སོང་ངོ་། །གལ་ཏེ་དེ་ལས་འབྱུང་བས་འབྲེལ་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སྤྱི་མི་འགྱུར་
རོ། །གཞན་ཡང་བྱས་ལྷོག་ཉག་ན་ཉག་དངོས་སྤིང་བར་འགྱུར་ལ། མི་ཉག་ན་མི་ཉག་པར་གང་གིས་
འགྱུར། །བྱས་ལྷོག་ཆོས་ཅན་མི་ཉག་སྟེ། །བྱས་བའི་སྤྱིར་ཞེས་ཉགས་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་བོ་སྟུང་ན། དེ་ལ་ཡང་
ཉགས་གཞན་དགོས་པས་ཐུགས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྤྱོད་འཇུག་གི་གྲངས་ཅན་འགོག་པའི་སྐབས་སྤྱི་
གཅིག་ལ་རང་བཞིན་གསུམ་ཉིད་ནི། །རིགས་མིན་དེས་ན་དེ་ཡོད་མིན། །དེ་བཞིན་ཡོན་ཏན་ཡོད་མིན་ཏེ། །དེ་
ཡང་སོ་སོར་རྣམ་གསུམ་སྤྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། །རིགས་པའི་གནད་གཅིག་པས། །གྲངས་ཅན་གྱི་རང་
བཞིན་དང་ཡོན་ཏན་དོན་གྱི་སྟེང་ན་བདག་གཅིག་པར་འདོད་པ་དང་།

༩༩༽

ཐོད་དག་གིས་རྒྱས་དང་ཕྱོག་བཞེད་ཀྱི་སྒྲིབ་ན་བདག་གཅིག་པར་འདོད་པ་ནི་མིང་བསྐྱར་བ་མ་གཏོགས་པ་དོན་
ལ་བྱད་པར་མེད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་དགག་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྒྱས་ལ་འབྲེལ་པ་
དགག་པ་དང་། རིགས་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་རིམ་གྱིས་པ་ལ་
དགག་པ། རྒྱང་པ་ལ་དགག་པ། ལྟོས་པ་ལ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྲ་སྤྲི་ལ་མི་འཐད་པ་ནི། སྤྲ་སྤྲི་
མིན་ལ་དེ་བྱུང་མེད། །སྤྲ་སྤྲི་ཡོད་ན་གང་རུང་མེད། །དེས་ན་དངོས་དང་དངོས་མེད་ལ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་
འབྲེལ་པ་མེད། །དངོས་པོ་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་ལ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་མི་སྤྲོད་ཅིང་དུས་མི་མཉམ་པ་
ལའང་རྒྱ་མེ་ཡོད་པ་ན་འབྲས་བྱ་དུ་བ་མ་སྐྱེས་ནས་དངོས་མེད་ཡིན་ལ། དུ་བ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེ་
སྤྲོད་ཅིག་གིས་འཇིག་པས་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་འབྲས་གཅིག་པ་དགག་པ་ལ་
འབྲེལ་པ་མི་སྤྲོད་དོ། །དེ་ཉིད་འབྲེལ་བཟླ་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་བྱའི་དངོས་པོ་ཡང་། །དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་མི་
གནས་པས། །གཉིས་ལ་གནས་པ་རི་ལྟར་འབྲུབ། །གཉིས་ལ་མི་གནས་རི་ལྟར་འབྲེལ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་
ཉིད་འབྲེལ་པ་བྱེད་པས་ཀྱང་། ལྟོས་སྤྲེལ་ཉི་འབྲེལ་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་
དོ། །གཉིས་པ་བར་གྱི་སྦྱོར་འབྲེལ་མི་འཐད་པ་ནི། འགགས་པ་དང་ནི་སྦྱོས་པ་ལ། །སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་ཅི་
ན། །ལྷ་སྟེགས་བྱེད་ན་རེ། །རྒྱ་མེ་འགགས་པ་དང་འབྲས་བྱ་དུ་བ་སྐྱེ་བའི་བར་དེར་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་དོ་
ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། སྦྱོར་འབྲེལ་རྟག་ན་དངོས་པོ་མིན། །མི་རྟག་ན་ནི་ཐུག་མེད་འགྱུར། །སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་
རྟག་ན་དངོས་པོར་མི་འཐད་ལ། དངོས་

༼༥༽

མོར་མེད་པ་དེ་བྱ་བྱེད་ལས་གྲོལ་བའི་སྤྱིར་གཉིས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་མོར་མི་རུང་ཞིང་མི་རྟག་ན་མེ་འགགས་པ་
ན་སྦྱོར་འབྲེལ་ཡང་འགགས་པས་དུ་བ་དང་སྦྲེལ་བར་མི་བྱས་སོ། གལ་ཏེ་མེ་འགགས་ལ་དུ་བ་མ་སྦྱས་པའི་
བར་དེར་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་མ་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ།
འབྲེལ་བྱེད་དེ་ཆོས་གསུམ་པར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཆོས་གསུམ་པར་ཡོད་ཀྱང་མེ་དུད་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་ཡིན་ན་
མེ་དུད་གཉིས་ཉིད་སྦྲེལ་བས་ཆོག་གིས་འབྲེལ་བས་སྦྲེལ་ཅི་དགོས། གལ་ཏེ་མེ་དུད་དང་སྦྱོར་འབྲེལ་གྱི་བར་
དུའང་འབྲེལ་བ་གཞན་ཞིག་དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའང་འབྲེལ་བརྟག་ལས། ཐ་དད་ཡིན་ན་ཅི་ཞིག་
འབྲེལ། །ཐ་དད་མིན་ན་རྒྱ་འབྲས་གང་། །གཞན་ཞིག་ཡོད་ན་མ་འབྲེལ་གཉིས། །དེ་གཉིས་འབྲེལ་བ་རྗེ་ལྟར་
བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་རྒྱ་འབྲས་རྒྱང་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་པའང་། གལ་ཏེ་པན་ཚུན་མ་
ལྟོས་པའི། །མེ་དུད་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། །འབྲེལ་བ་ནི་ཆོས་གཉིས་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་ཀྱི། མེ་དུད་ལ་སོགས་པ་
སོ་སོ་བ་ཉིད་མཐོང་བས་འབྲེལ་བའོ་སྟུམ་ན། རྒྱང་པ་རེ་རེ་མཐོང་བས་ཀྱང་། །གཉི་གའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་
འགྱུར། །མེ་དུད་རྒྱང་པ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་འབྲེལ་མེད་མི་སྲིད་ཅིང་པན་ཚུན་མ་ལྟོས་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་ངེས་པར་
འགྱུར་ལ། །འབྲས་རྟགས་དང་རྒྱ་མི་དམིགས་པ་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ་པན་ཚུན་མི་ལྟོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་
ལའང་འབྲེལ་བརྟག་ལས། དེ་མེད་པར་ཡང་ཡོད་པའི་སྤྱིར། །གཅིག་ལ་འདུག་པ་འབྲེལ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་
པས་སོ། །གསུམ་པ་ལྟོས་པ་ལ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་པན་འདོགས་པ་ལ་
འབྲེལ་བ་དགག་པ་ཡང་། རྒྱ་འབྲས་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་པན། །འདོགས་སྤྱིར་འབྲེལ་བ་མི་འགལ་ན། །མེ་པན་
འདོགས་

༼༩༩༽

བྱེད་དང་། ཏུ་བ་པན་གདགས་བྱ་ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་ཚོས་གཉིས་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེ་ན། རྒྱ་འབྲས་དངོས་སོ་དངོས་
མེད་ལ། །པན་བྱ་པན་བྱེད་འཐད་བ་དགལ། །པན་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་བ་ན་པན་གདགས་བྱེད་འབྲས་བྱ་མ་
སྐྱེས་ལ། པན་གདགས་བྱེད་འབྲས་བྱ་སྐྱེས་བ་ན་པན་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འགགས་པས་དུས་མི་མཉམ་བའི་
ཕྱིར་པན་འདོགས་མ་སྤྱོད་དེ། ཐུབ་བ་དང་རིང་འཕུར་བཞིན་ནོ། །དེའང་འབྲེལ་བཏག་ལས། འདི་ནི་གཞན་དུ་
འདུག་པ་ན། །ཅི་སྟེ་དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་ལྟོས། །ལྟོས་ལས་པན་བ་བྱེད་བར་འགྱུར། །མེད་ན་རྗེ་ལྟར་པན་བར་
བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་བ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དགག་པ་ཡང་། མེད་ན་མི་འབྱུང་
འབྲེལ་ཡིན་ན། །གཡས་གཡོན་སོགས་ཀྱང་འབྲེལ་བར་འགྱུར། །རྒྱ་ལ་མ་ལྟོས་བར་འབྲས་བྱེད་ཐ་སྟོད་མི་
འབྱུང་བ་ཅམ་ལ་འབྲེལ་བར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། རྩ་གཡས་གཡོན་དང་བ་རོལ་ཚུ་རོལ་དང་རིང་ཐུང་ལ་སོགས་བ་
ཐམས་ཅད་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་བཏག་ལས། ཅི་སྟེ་དོན་གཅིག་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་
ཉིད་ཡིན་ན། །གཉིས་ཉིད་ལ་སོགས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །གཡས་གཡོན་རྩ་ཡང་དེ་གཉིས་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་
བ་ལྟར་རོ། །དོན་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི། །འབྲེལ་བ་རྩས་ལྟོག་བཏག་པས་ཁེགས། །ཐ་སྟོད་ལྟོས་བ་ཅམ་མ་
ཡིན་གྱི་དོན་ཉིད་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅེ་ན། མེད་རྩས་མེད་ན་དུ་བའི་རྩས་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་
ན། མེ་ཅམ་གྱི་ལྟོག་བ་མེད་ན་དུ་བ་ཅམ་གྱི་ལྟོག་བ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན། དང་སོ་ལྟར་ན་མེད་རྩས་ལ་གསུམ་
ལས་མི་འདའ་བས་ད་ལྟར་མཐོང་བའི་དུ་བ་དང་འདས་བའི་མེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་མོད། །དོན་ཐོབ་བྱེད་མ་
ཡིན་ཏེ་འགགས་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་འོངས་བའི་མེ་ཐོབ་དུ་ཚུག་ནའང་རྒྱ་མ་ཡིན་

༼ ༡༠༠ ༽

བས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་མེད་ལ། ད་ལྟ་བ་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དང་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་མེད་དེ་དུས་མཉམ་པའི་
སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མེད་ཀྱི་རྣམས་སོ་སོར་མ་སྤྱེ་བར་ལྷོག་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ལ་འདོད་ན་དེ་རྟོག་པས་སྤྱེལ་
བ་ཡིན་གྱི་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་མི་འཐད་དོ། །གཉིས་པ་རྒྱ་འབྲས་རིགས་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་པ་ཡང་། རང་གི་
མཆན་ཉིད་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་། །རྒྱ་འབྲས་རིགས་ལ་འབྲེལ་ཞེན། །རྒྱ་འབྲས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་མེད་ཀྱང་
རིགས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ཞེན། རིགས་དེ་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ཡིན་ན། །སྤྱིར་གྱི་སྦྱོན་ལས་འདས་པ་མེད། །དེ་ལས་
གཞན་པའི་རིགས་ཡོད་ན། །སྤྱི་ཡི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟེན་རོ། །སྤྱི་རིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཅི། རྒྱ་
འབྲས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་ཟེར་ན་རང་མཆན་དུས་གསུམ་དུ་བརྟགས་ནས་བཀག་ཟེན་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་
སྤྱི་རིགས་ནི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལས་ཐ་དད་ན་བྱེ་བྲག་པ་ལ་བརྫོད་པའི་སྦྱོན་དང་། ཐ་མི་དད་ན་གངས་ཅན་ལ་བརྫོད་
པའི་སྦྱོན་སྤྱིར་སྤྱི་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟེན་རོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་གཞན་བཀག་པར་བྱུབ་པ་ནི།
འདིས་ནི་ལྡན་དང་འདུ་བ་དང་། །ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན། །བྱེད་དང་ཐུང་པ་ལ་སོགས་པ། །འབྲེལ་པར་
འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན། །དེ་ལ་གཉིས་ལས་སྤྱོགས་སྤྱི་མ་བརྫོད་ན། །འཁར་གཞོང་ལ་ནི་རྒྱ་ལྷག་བརྟེན། །དེ་ནི་
ལྡན་པའི་འབྲེལ་ཞེས་ཟེར། །འཁར་གཞོང་དང་རྒྱ་ལྷག་ངོ་མོ་ཐ་དད་ཅིང་དེ་ལས་མ་སྦྱེས་པས་བདག་གཅིག་དང་
དེ་བྱུང་མེད་མོད་འོན་ཀྱང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས་སྤྱེལ་བ་ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་དང་། རྟག་པའི་རྟེན་ལ་མི་རྟག་
པ། །འབྲེལ་པ་འཕྲོད་པ་འདུ་ཞེས་གྲགས། །སྤྱི་ཤིང་ཅམ་ལ་སོགས་པ་རྟག་པ་གཅིག་ཤུའི་རྟེན་དེ་ལ་བྱེ་བྲག་
ཅན་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པ་བརྟེན་པ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། བྱས་དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །དོན་
གཅིག་ལ་ནི་འདུ་ཞེས་སྤྱ། །བྱས་པ་དང་མི་

༩༡༡༽

ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་སྤྱད་པ་ལྟ་བུའམ། འོག་ལྷོག་ཤལ་རྩ་དང་མིག་བཞི་ལ་སོགས་པ་དཀར་
ཟལ་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའམ། ཐགས་ཀྱི་རྒྱ་སྤྱན་སྤམ་བུ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐ་དད་མི་
འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་དོན་གཅིག་ལ་འདྲུབ་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། ཐ་དད་གཞན་གྱིས་གཞན་གོ་བ། །བྱད་པར་བྱེད་
ཆོས་འབྲེལ་ཞེས་འདོད། །ཐ་དད་པའི་དབྱུག་པས་དབྱུག་པ་ཅན་དུ་གོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱད་པར་བྱེད་
ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། འགགས་པའི་རྒྱ་དང་ད་ལྟར་གྱི། །འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་སྦྱར་འབྲེལ་ལོ། །རྒྱ་འགགས་པ་
དང་འབྲས་བུ་ད་ལྟར་བ་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལ་སྦྱར་བའི་འབྲེལ་བ་དང་། བདག་དང་བྱ་བ་རྣམ་གཉིས་ལ། །བྱེད་
པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ལོ། །བདག་ཏྲག་པ་དང་བྱ་བ་མི་ཏྲག་པ་ལ་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། མིག་གིས་གཟུགས་
ལ་བལྟ་བ་ལ། །སྤྱད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། །གཟུགས་དང་མིག་འདུས་པའམ་དེ་བཞིན་དུ་ལུས་དང་རིག་
བྱ་འདུས་ནས་འཛིན་པའི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱད་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། རྗེ་ཁོལ་ཁྱོ་ཤྱག་ལ་སོགས་ཀྱང་། །འབྲེལ་
བ་ཡིན་ཞེས་ཆོངས་པ་སྤྲ། །ཁུ་བྱག་དང་ཁུག་ཏུའམ། །བྱ་མོད་དང་བྱི་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་རྗེ་ཁོལ་དང་། དུར་
བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཁྱོ་ཤྱག་དང་། སྤྱ་དང་དོན་ལ་བཞེད་བྱ་ཞེད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་
པས་སྤྲལ་བ་དུ་མ་དོན་ལ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྦྱོགས་གཅིག་ཏུ་དགག་ན་གཉིས་
ལས་དང་པོ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ནི། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བཏགས་པས་
ཞིགས། །ལྷན་པ་དང་འདྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དངོས་སོར་མེད་ན། དངོས་འབྲེལ་མི་སྲིད་ཅིང་། དངོས་སོར་
ཡོད་ནའང་གཅིག་ཡིན་ནའང་ཐ་དད་མེད་ལ། ཐ་དད་ཡིན་ན་འདྲེ་བ་མེད་པས་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་པར་སྤར་
བཀག་པས་

༼ ༡༠༩ ༽

འདི་དག་གི་ཁྲིམས་ཟུང་ཞིན་ཏོ། །གཉིས་པ་སྒོ་རྩེ་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ནི། ལྷན་པ་སོགས་ལ་འདྲ་གཞན་
སེལ་གྱིས། །སྒྲེལ་ན་གོ་བྱེད་ཡིན་ཞེ་ན། །ལྷན་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་བྱེད་རང་ལྷན་
གཞན་སེལ་གྱིས་སྒྲེལ་ན་སྒོ་རྩེ་འབྲེལ་པ་ཅི་སྟེ་མི་འགྲུབ་སྟུམ་ན། ལྷན་པ་ཅན་སོགས་གཞོན་བྱེད་
ཡོད། །གཞོན་བྱེད་མེད་ན་གཉིས་སོར་འདུས། །དེ་དག་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འབྲེལ་པར་
མི་རུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་གཞོན་པ་མེད་ན་འབྲེལ་པ་སྒོ་རྩེ་གྲུབ་མོད། འོན་ཀྱང་དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ལས་བྱུང་བ་
ལས་མི་འདའོ། །རི་ལྷན་གཞོན་པ་ཡོད་ཅེ་ན། འཁར་གཞོང་གིས་རྒྱ་ལྷག་ལ་པན་པའི་བྱེད་པར་མི་བསྐྱེད་ན་རྒྱ་
ལྷག་མི་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ་པན་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ངོ་། །པན་མ་བཏགས་ཀྱང་གནས་ན་རྒྱ་ལྷག་ལྷན་པ་མི་
སྤིང་ངོ་། །བསྐྱེད་ན་ལྷན་མི་གནས་པ་ཕྱིས་གནས་པར་བསྐྱེད་པས་རྒྱ་འབྲས་ལས་མ་འདས་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་
ལས། རྒྱ་ལྷགས་སོགས་ལ་འདྲ་དེ་ཡི་ཡུལ། །བསྐྱེད་པ་འཁར་གཞོང་སོགས་པས་རུས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷན་
ངོ་། །འདྲ་བའི་འབྲེལ་པ་འདྲ་བྱས་མི་ཏྲག་འདྲ་བ་མ་ཡིན་གྱི་དོན་གཅིག་ཉིད་དུ་བཤད་ཟེན་ཏོ། །ནག་སྒྲིག་ཤལ་ལ་
སོགས་པ་འདྲ་བས་སྒྲེལ་བའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་མི་འདོད་ལ་འོག་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་པ་ཅན་ལ་
གྲལ་རྣམས་འདྲས་པ་ལས་ཆོགས་པའི་གོང་བྱ་སྐྱེ་བ་ནི་རྩལ་ཐོན་འདྲས་པ་ལས་རིམ་ནས་འདྲས་པ་ལས་ཐུང་
པོ་སྐྱེ་བ་ལྷན་པན་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། དེ་དོན་དུ་མས་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དོན་གཞན་དང་ནི་དངོས་འབྲེལ་ཕྱིར། །རྩལ་ཐོན་གཞན་འགའ་སྐྱེ་འགྱུར་བས། །ཞེས་
བྱ་བ་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། ཆོགས་པ་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ཡི། །རྒྱ་ནི་ཆོགས་པ་

༩༠༣༽

ཅན་ཡིན་པས། །དེ་དག་མེད་ན་དེ་མེད་ཕྱིར། །བ་ལང་ཉིད་ལས་རྩ་ཅན་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྩ་
སྟོན་ལས་སྟོན་བྱ་འབྱུང་བའང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟང་དུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་རྣམ་
འགྲེལ་ལས། དབང་པོས་འཕྲོད་འདྲ་འཛིན་མིན་ཕྱིར། །འགྲེལ་བ་མཐོང་བ་མེད་པར་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །འགྲེལ་བ་སྟང་དུ་མི་རུང་ངོ་སྟོན་ན། སྟང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འཕྲོ་འདྲ་དེ་སྟོན་བྱ་ལ་མི་དགོས་ཏེ་སྟོན་བྱ་
རྩ་སྟོན་བཏགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་འཕྲོད་པ་འདྲ་བའི་འགྲེལ་བའོ་སྟོན་ན། དེ་རྩ་འབྲས་ལས་མ་
འདས་ཏེ་སྟར་གྱི་རྩ་སྟོན་ལས་སྟོན་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
སྟལ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་བྱ། །འདི་ཞེས་སྟལ་མ་འདུས་བྱས་ལ། །ཕྱིས་འབྱུང་འབྲས་བྱར་བརྗོད་ཡིན་གྱི། །ཅི་
ལྟ་བྱར་ཡང་དུས་གཅིག་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཡང་། ཁྱད་པར་དང་
ནི་ཁྱད་པར་ཅན། །འགྲེལ་དང་འཛིག་རྟེན་ཆོས་ལུགས་ནི། །བཟུང་སྟེ་དེ་དག་བསྟོམ་བྱས་ནས། །དེ་ལྟར་ཉོགས་
ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་དབྱེག་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་གཞི་སྦྱེས་བྱས་བཟུང་བ་
ན་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཆོས་དབྱེག་པ་ཅན་ཞེས་འདོགས་པ་ནི་ཁྱད་པར་བྱས་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཞེས་ལུ་སྟོགས་
བྱེད་དང་བོད་རྣམས་ཁ་མ་ཐུན་པར་སྟོལ། །དེ་ལྟར་ན་འཁར་གཞོང་དང་རྩ་ཤུག་གམ་མེ་དང་དུ་བའང་འགྲེལ་བ་
གཞན་ཡིན་པས་ཅིས་དགག་ དེ་ལ་དུས་མཉམ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའམ་མེ་དུད་ཀྱི་རྩ་འགྲེལ་པར་མི་འདོད་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་གིས་སྟར་བའི་འཁར་གཞོང་དང་རྩ་ཤུག་གི་རྩ་རྟེན་ལས་རྩ་ཤུག་མི་ལྟར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་
གཞན་སྦྱེ་ལ། མེ་དུད་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གིས་སྟར་བའི་མེ་ལས་དུ་བ་ཕྱིས་སྦྱེས་པས་རྩ་འབྲས་ཡིན་ནོ་

༼ ༡༠༥ ༽

ཞེན། འདིར་ཡང་སྐྱེས་བུ་དང་དབྱུག་པ་དུས་མཉམ་པ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འདོད་ཀྱི། སྐད་ཅིག་གིས་སྒྲ་བའི་སྐྱེས་
བུ་དང་དབྱུག་རྒྱུ་ལས་སྐད་ཅིག་གིས་འབྲི་བའི་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་བྲ་བ་ཆོས་གཞན་སྐྱེ་བ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་
ནོ། །འོ་ན་འབྲས་བུ་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་རྒྱ་བསྐྱབ་པ་ལ་འདིས་ངེ་ལྟར་འབྲུབ་ཅེ་ན། འབྲ་མོད་འཁར་གཞོང་
དང་རྒྱ་ཤུག་དང་ཆོགས་པ་དང་ཆོགས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རུས་ན་རུས་མཉམ་མི་རུས་ན་མི་
རུས་མཉམ་མོ། །གལ་ཏེ་མི་རུས་སུ་ཚུགས་པ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པ་ཅེ་འགལ་ཏེ་ཆང་མང་གི་མེ་དུད་བཞིན་
ནོ། །དེས་ན་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྒྱ་འབྲས་སུ་བསྐྱབ་མི་ཤེས་པའི་སྐྱོན་པོ་དག་གིས་ལྡན་པ་དང་
འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་འབྲས་སུ་བསྐྱབ་མི་ཤེས་པས་ལུ་སྟགས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཉིད་
ཁས་སྦང་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་གངས་ཅན་འདོད་པ་ཡི། །ལྷགས་གོང་དང་ནི་མི་བཞིན་དུ། །འབྲས་པ་རྣམས་
དབྱེར་མེད་ཅེ་ན། །ཞེས་ལྷགས་གོང་མེར་སོང་བའམ་རྒྱ་འབྲས་སུ་བསྐྱབ་མི་ཤེས་པས་གངས་ཅན་ལྟར་འབྲས་
པས་རྣམ་པར་མ་བྱེད་པ་ཉིད་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཁོངས་སུ་འདུ་མི་འདུའི་རྣམ་
གཞག་ཐམས་ཅད་རུབ་པས་སྒྲེ་བདུན་ཀྱི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་བོར་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བོར་བ་
ཡི། །ངན་རྟོག་པལ་ཆེར་སྐྱོན་པོ་ལེན། །སྐྱུག་སྐྱོན་བཏང་ནས་སྐྱུགས་པ་ལ། །ཁྱི་ལས་གཞན་པ་སུ་ཞིག་ཟ། །བར་
སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཡང་ཙྰལ་བྱང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱེལ་སོགས་པ་གཞི་ཐ་མི་དད་ཀྱི་
ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་ནི་བདག་གཅིག་པར་གསལ་ལ། སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འགོག་པའི་
སྐབས་སུ་བཀག་བཞིན་ཏོ། །ཡང་བྱེད་པ་བོ་དང་ལས་ལ་བྲ་བའི་འབྲེལ་པ་འདོད་དེ། ལས་འབྲས་ཅན་ལ་བྱེད་པ་
པོ་ལྟས་བྱིན་ཀྱིས་བྲ་བ་འཆོད་

༩༡༥༽

བ་ལྷ་བྱའི་འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་བརྟག་སྟེ། བྱེད་བ་པོ་རྟག་གམ་མི་རྟག་དེ་ལ་གྲངས་ཅན་ནི་བྱེད་བ་པོ་ཤེས་རིགས་ཀྱི་
སྐྱེས་བུ། ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག་པར་བཞིན་བྱ་མེད། ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་ལྷ་ལྟན་གྱི་བདག་དེ་
ཡུལ་སྐྱ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཙམ་ལྷ་ལ་ལོངས་སྟོང་བ་ན་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་དང་།
བྱེ་བྲག་པས་བདག་བེམས་པོར་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་བཞི་ལྟན་དེས་ཡུལ་ལ་དངོས་སུ་ལོངས་སྟོང་ན་མི་
རྟག་པར་འགྱུར་བས་སེམས་པ་ཅན་གཞན་དང་ལྟན་པས་ལོངས་སྟོང་བ་ལ་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་འདོད་
དོ། །འདི་དག་མི་འཐད་དེ། བདག་རྟག་པ་ལ་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་དེས་བྱུང་བར་བསྐྱེད་ན་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ་
མ་བསྐྱེད་ན་བྱེད་པོས་ཅིའང་མ་བྱས་པས་འབྲེལ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་
བས་ཅིའང་མི་བྱེད་ཀྱང་ལས་དང་བྱེད་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ལྷས་བྱིན་འབྲས་ཆེན་
འཆོད་པ་ན་ལྷས་བྱིན་དང་འབྲས་ཡོད་པ་ན་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པས་མེད་ལ་བྱ་བ་སྐྱེས་པ་ན་ལྷས་བྱིན་དང་འབྲས་
ཆེན་འགགས་ནས་མེད་པས་དེ་དག་གི་བར་ན་འབྲེལ་བ་གལ་ཡོད། འབྲས་ཆེན་འཆོད་པ་ཉིད་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། དེའི་ཆེ་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་པོ་མིག་གིས་ལས་གཟུགས་ལ་བྱ་བ་ལྷ་བར་བྱེད་
ཅེས་བྱ་བ་དང་། བྱེད་པ་པོ་སྐྱ་འཛིན་གྱིས་ལས་སྐྱ་ལ་བྱ་བ་ཉན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལའང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
མིག་གི་རྣམ་ཤེས་གཟུགས་འཛིན་དུ་སྐྱེས་པ་ན་དབང་པོ་དང་གཟུགས་མེད་ལ། གཟུགས་དང་དབང་པོ་ཡོད་པ་
ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་མེད་པས་གཟུགས་དང་དབང་པོ་ལ་ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །དེས་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་མེད་དེ་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་ཉིད་
རྣམ་འབྲེལ་ལས། བྱ་བས་པན་འདོགས་སྟོས་པར་བྱེད།

༩༡༠༩༽

ཡིན་ན་འགྱུར་མེད་ལྟོས་པ་མེད། །འདི་ནི་ཕུལ་བྱུང་ཡོད་ན་ཡང་། །སྐད་ཅིག་ཉིད་ཕྱིར་བྱ་གང་ལས། །ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བདེ་བར་གཤེགས་པས། །འདི་ན་བདག་དང་སེམས་ཅན་མེད། །བྱེད་པ་
པོ་ནི་མ་དམིགས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་རིགས་པས་
བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མིག་དང་གཟུགས་ལ་སྤང་བའི་འབྲེལ་བ་འང་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁེགས་སོ། །དེ་
བཞིན་དུ་རྗེ་ཁོལ་དང་ཁྱོ་ལྷག་ལ་སོགས་པ་འང་པན་ཚུན་ལུས་དང་སྟོག་གནས་པ་ལ་པན་འདོགས་ན་རྒྱ་འབྲས་
ལས་མ་འདས་ལ་པན་མི་འདོགས་ན་འབྲེལ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྲེལ་བར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་རྗེས་ཐ་མི་དད་ན་བདག་གཅིག་པ་ལས་མི་འདའ་ཞིང་རྗེས་ཐ་དད་ལ་པན་འདོགས་ན་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
ལ་པན་མི་འདོགས་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་སྒྲོ་འོར་འབྲེལ་བ་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་སྒྲོས་རི་ལྟར་སྒྲེལ་བའི་ཚུལ་ནི། རྣམ་རྟོག་ཡུལ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི། །ཐ་སྙད་བཞིན་དུ་དབྱེ་བསྐྱུ་དང་། །ལྷ་
ཕྱི་རྟོག་པས་སྒྲེལ་བ་ཡིས། །འཇུག་ཡུལ་བསྐྱབ་ཕྱིར་འབྲེལ་བར་འཐད། །དོན་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་
དད་དུ་གནས་པས་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་མོད། །འོན་ཀྱང་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་འོར་འབྲེལ་བ་བསྐྱབ་སྟེ། དཔེར་
ན་བུམ་པའི་རང་མཆོན་ཉིད་གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་གཞན་སེལ་གྱིས་ལྟོ་ལྟོར་མ་ཡིན་པ་དང་། །སྐད་ཅིག་
མ་མ་ཡིན་པ་དང་། །རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་རྟོག་གིས་བུམ་པ་དང་། །མི་
རྟོག་པ་དང་། །བུས་པའི་ལྟོག་པ་ལོགས་སུ་སྒྲེལ། །དེ་དག་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་གཞན་སེལ་གྱིས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་
བ་ལ་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་བཏགས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་སྒྲོའི་ཆོས་རང་དགའ་བས་རྒྱ་མཆོན་མེད་
པར་

༩༡༥༽

དབྱེ་བསྐྱུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་ཐ་དད་དང་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་
པས་མི་འགལ་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། མིང་དོན་གང་ལྡན་པན་ཚུན་དང་། ར་དད་པ་འདིའི་ས་བོན་ཡིན། །ཞེས་བྱ་
བ་དང་། འཇིག་རྟེན་རི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ། །དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྐྱུ་བྱེད་བསྐྱུ་བ་ཀུན་གཞག་
པ། །དམ་པའི་དོན་ལ་གཞུག་བྱའི་ཕྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་
ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་འང་རྫས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་དང་། སྒྲ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་དོན་ལ་མི་སྲིད་པས་སྤར་མཐོང་
བའི་མེ་དང་ཕྱིས་མཐོང་བའི་དུ་བ་གཉིས་མངོན་སུམ་དང་མི་དམིགས་པ་སྤྲགས་གསུམ་ལ་སོགས་པས་སྒྲོ་དོར་
འབྲེལ་བ་འབྱུང་མོད། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་སྤྲགས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རྟོག་པའི་བཟོ་ཅི་དགོས། དེའང་
འབྲེལ་བ་རྟག་ལས། མངོན་སུམ་མ་དམིགས་པ་དག་ལས། །རྒྱ་དང་འབྲས་བྱའི་སྦྱོད་ཡུལ་རྣམས། །འབྲེལ་བའི་
དོན་བཞིན་ཡང་དག་དོན། །སྟོན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་ངེས་ལས་ཀྱང་། དོན་དམ་
པར་ནི་ཡོད་པ་ལའང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་དངོས་སོ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་འདི་དག་ནི་སྒྲོས་
བཞོན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ་ཞེས་རྣམ་འབྲེལ་དུ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མི་དམིགས་པ་
ལའང་སྤང་རུང་མི་དམིགས་པས་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བསྐྱུ་བ་དང་། རྒྱ་བཀག་པས་འབྲས་བྱ་འགོག་པ་
དང་། འབྲེལ་བྱེད་བཀག་པས་འབྲེལ་བྱ་འགོག་པ་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་སེལ་བའི་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་
ཡོད་དེ། དེ་ཡང་རྣམ་ངེས་ལས། འབྲེལ་བ་སྒྲོས་བྱས་པ་ནི་མེད་པ་ལའང་གང་གིས་འགོག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །གཉིས་པ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། སྒྲོས་བདག་

༩༡༠༩༽

གཅིག་པར་སྒྲེལ་བ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ནི། བྱས་དང་མི་ཉག་སྒྲོས་སྒྲེལ་བ། འོན་ལ་གྲུབ་ན་དོན་འབྲེལ་
ཡིན། འོན་ལ་དེ་དག་མ་གྲུབ་ན། འོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་ཞེ་ན། བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པ་དེ་དག་སྒྲོས་སྒྲེལ་བ་
ལྟར་དོན་ལ་གྲུབ་ན་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ་མ་གྲུབ་ན་བྱས་པས་སྒྲུ་མི་ཉག་
པར་མི་འགྱུར་སྟེ། འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། འདུག་ན་སྒྲོས་སྒྲེལ་བ་ནི་སྒྲོས་ཆོས་རང་དགའ་བར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བཏགས་པ་དོན་ལ་འཇུག་པ་དང་། མི་འཇུག་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གཉིས། འཇུག་པས་འཇུག་ཡུལ་
ཐོབ་པ་ནི། འབྲེལ་བ་ཉིད་རྒྱུ་ཅིག་ཤོས་མིན། གཞན་སེལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བཏགས་པ་སྒྲོ་ཆོས་དེ་མཐོང་
བ་དོན་ཆོས་ལ་འཇུག་ཏུ་རྒྱུ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྲུ་ལ་བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པ་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་སེལ་བྱིན་ཅི་
ལོག་དོན་ལ་འཇུག་ཏུ་མི་རྒྱུ་ལ་ཉག་པ་དང་མ་བྱས་པར་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལོ། འདུག་པ་ལ་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་
པས་འབྲེལ་བའི་ཐ་སྟངས་རྒྱུ་ལ། གཉིས་པས་མི་ཐོབ་པས་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པར་འཇོག་སྟེ། འོར་བུ་སྒྲོན་མའི་
འོད་དག་ལས། འོར་བུའི་སྒྲོ་ཡིས་མཛོན་རྒྱག་པ། ལོག་པའི་ཤེས་པར་བྱུང་མེད་ཀྱང་། འདི་ལྟར་དོན་བྱེད་ལ་
བྱུང་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། འདུག་ན་གཞན་སེལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲོ་ཆོས་རང་དགའ་
བ་རྣམས་ནི་དོན་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ནི།
མེད་ན་མི་འབྱུང་དུ་བ་ལ། མེད་ན་དེ་ནི་རྒྱ་མེད་འགྱུར། ཡོད་ན་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡི། འབྲེལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
ཞེ་ན། འབྲེལ་ཡུལ་མེད་སྟེ་ཉིད་ལ་མེད་ཀྱང་འབྲེལ་ཆོས་དུ་བའི་སྟེང་ན་དུ་བ་འདི་མེད་མེད་ན་མི་འབྱུང་
བ་དོན་ལ་མེད་ན་དུ་བ་རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་འོ་ཞེ་ན། དོན་གྱི་དུ་བ་མེད་
ན། མི་འབྱུང་བ་

༩༡༩༽

ཅམ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། །སྤྱི་བཟུང་ནས་སྤེལ་བ་ནི། །རྟོག་པ་མིན་པས་སྤེལ་མི་རུས། །དོན་ལ་རྒྱ་མེད་པར་
འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་མོད། །སྤར་གྱི་མེ་དེ་མེད་ན་ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ་མི་འབྱུང་ཞེས་མཆམས་སྒྲོར་བའི་འབྲེལ་བ་ནི་
རྟོག་པས་བྱས་པ་མིན་པ་དོན་ལ་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་འང་སེལ་
བའི་སློང་ལྷོ་ཡིན་ཏེ། །རྣམ་འབྲེལ་ལས། །རྣམ་བརྟགས་འབྲེལ་ལ་ཉེས་འདི་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །དགག་ཏུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའང་། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་
སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ལ་གསུམ་སྟེ། །མཆོན་ཉིད་བསྦྱབ་པ་དང་། །མཆོན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ། །དེ་དག་གང་གིས་
ངེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། །བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་སྦྱབ་བྱེད་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དོན་ལ་གཅིག་
ཏུ་ཡོད་པར་ཆད་མ་གང་གིས་བྱུང་བ་ཅེ་ན། །འདི་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཐ་སྙད་བསྦྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི། །མཆོན་ཉིད་
དང་ནི་མཆོན་བྱ་དང་། །སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་འབྲེལ་བ་ཡང་། །འབྲེལ་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ། །བརྟགས་པས་
འབྲེལ་གྱི་གཞན་དུ་མིན། །ཞོག་སྒྲོག་ཤལ་དང་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་ཞོག་སྒྲོག་ཤལ་དང་ལྷན་པ་
འདི་ཉིད་བ་ལང་ངོ་ཞེས་མིང་དོན་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་ལ་བདག་གཅིག་པའི་བརྟུམ་ཆད་བྱས་པས་འབྲེལ་གྱི། །དོན་
ལ་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ་མཆོན་བྱ་སྒྲོ་བརྟགས་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་བ་འང་ལྟོག་
པ་གཅིག་རྒྱང་དང་གཉིས་ཆོགས་ཀྱི་ཤིང་དང་ཤ་བ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་ལ་བདག་གཅིག་པའི་བརྟུམ་ཆད་བྱས་
པས་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྩལ་གཅིག་པ་བཀག་ཟེན་ཏོ། །གཉིས་པ་དོན་བསྦྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི།
བྱས་ཡོད་དང་མི་རྟག་པ་གཅིག་ཡིན་པར་

༩༡༠༽

གང་གིས་འབྲུག་ཅེ་ན། འདི་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་རྩ་བའི་རྟགས་ནི། གང་ཡོད་དེ་འདི་ག་བྱམ་པ་བཞིན། །སྤྱི་
ཡང་ཡོད་ཅེས་རང་བཞིན་རྟགས། །གཞུང་འདིས་ཡང་དག་གི་སྤྱིར་བ་བཞོད་པ་སྟེ། གང་ཡོད་པ་དེ་སྤྲད་ཅིག་
གིས་འདི་ག་སྟེ་བྱམ་པ་བཞིན་སྤྱི་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །གཉིས་པ་སྤྱིར་བའི་དོན་
ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ་ལས། ཆོས་ཅན་སྤྱི་ནི། རིག་བྱེད་གྱི་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་སྤྱིར་ཆོལ་གྱིས་རྟག་པར་ཁས་
སྐྱངས་པའི་སྤྱི་དོན་ལ་རང་མཆན་དུ་འབྱུང་བའོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ནི་སྤྲད་ཅིག་མ་གཅིག་དུ་སྤྱིས་པ་དེ་གཉིས་
པར་མི་སྤྲད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ལོ། །གཏན་ཆོག་ས་དོན་ལའང་བཞི་ལས་དང་པོ་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངེས་བཟུང་ན།
ཡོད་པའམ་བྱས་པ་གང་བཞོད་ཀྱང་རུང་མོད། འོན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་རྩལ་སྤྲོད་དང་བདག་དང་དབང་སྤྱུག་དང་
རིག་བྱེད་གྱི་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་བྱས་པར་མི་འདོད་པར་ཁོའི་སྤྱི་ངོར་རྟགས་མ་བྱུབ་གྱིས་དོགས་ནས་ཡོད་པའི་
སྤྱིར་ཞེས་བཞོད་དེ་དེ་དག་ཡོད་པར་ཁོ་ཡང་འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ཡོད་པ་དེའང་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པ་མ་
ཡིན་པ་ལ་མི་སྤྲད་པའི་སྤྱིར། སྤྱིས་བྱས་པ་ཉིད་དུ་ཁོའི་སྤྱི་ངོར་བྱུབ་ན་བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཞོད་པས་བྱུབ་
སོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བརྟག་པ་དགག་ན། བོད་ཁ་ཅིག་ཡོད་པའི་དོན་དོན་བྱེད་རུས་པ་ལ་བྱས་ན་
ལྟོས་པ་བའི་རྟགས་སུ་འབྱུང་ལ། དེ་འདོད་ན། བྱེད་པར་ལྟོས་དང་དག་པ་སྟེ། །འདི་ག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་
བཞིན། །ཞེས་བྱས་པ་ལྟོས་པ་བ་དང་། ཡོད་པ་མི་ལྟོས་པར་དག་པ་བར་གསུངས་ལ། དོན་བྱེད་རུས་པའང་དོན་
བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤྱིར་དག་པ་བ་མ་ཡིན་ལོ། །ངེས་ན་ཡོད་པ་ནི་དངོས་པོ་ཡིན་ལ་དེའི་མཆན་ཉིད་ནི་སྤྱི་མ་
བརྟགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། བྱས་པ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གང་གིས་བྱས་ཞེས་

{ ༡༡༡ }

བྱེད་པ་པོ་ལ་ལྟོས་ལ། ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ན་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་ཀྱང་ཡོད་པར་རྫོམ་པའི་ཕྱིར་ལྟོས་མ་ལྟོས་སུ་
བཤད་ཀྱི་ཕྱིས་དོན་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ལྟོས་པ་བར་འཛོལ་བ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་
ཏེ་སློ་མ་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་སློ་བཏགས་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་ཉིད་ལ་
བྱེད་དགོས་ལ། དེ་འདོད་ན་དངོས་པོའི་མཆན་ཉིད་ཅི་ཡིན་ཞེས་ད་གཞོད་འཛོལ་དགོས་པས་མཐར་ཕྱིན་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སློ་མ་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཏགས་ན་འཛོལ་གོ། །ཡང་བོད་པལ་ཆེར་དངོས་མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་
འདོད་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པས་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་
རྟགས་ཡོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་པ་ཅམ་ལ་དངོས་པོའི་ཡོད་ཅམ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཡོད་
ཅམ་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་མེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཅི། དོན་བྱེད་རྒྱས་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་ལ། མི་རྒྱས་ན་
ཅིའང་མེད་པས་ཡོད་པར་མིང་བཏགས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཡང་རྟགས་དགོད་པ་ན་ཡོད་ཅམ་མ་ངེས་
པར་འགྱུར་བས་དངོས་པོའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
རིགས་པ་བྲི་མ་མེད་པ་ལ་ངན་རྟོག་གི་རྟོག་པ་འདི་ཅམ་ཞེས་སློང་བ་སྒྲུན་པོ་དེ་དག་གི་སྒྲིང་དུ་ཅི་ཞེས་ཞུགས།
གསུམ་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། ཡོད་པའི་མཆན་ཉིད་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གསུངས་པ་དེ་
ཉིད་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་དེ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན་སེམས་སམ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱན་འགག་ཀ་མའི་ཐ་
མའི་སྐད་ཅིག་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དངོས་མེད་དུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུན་དང་མ་སྤང་པ་ཡིན་
པས་སྤང་ན་དོན་བྱེད་རྒྱས་སོ། །གསུམ་པ་རྟགས་དེ་མ་ངེས་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྟོས་མེད་དང་

༼ ༡༡༣ ༽

གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཉགས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་འཛིག་པ་ཡིན། །དེ་ལ་འཛིག་བྱེད་གཞན་མི་
དགོས། །དངོས་པོ་སྐྱེས་པ་བྱས་པ་འཇམ། །ཡོད་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེད་ཅིག་གཉིས་པར་སྐྱེས་པ་ན་སྐྱེད་ཅིག་དང་པོ་ལ་
ཞིག་པ་ཞེས་མིང་གདགས་གྱི་བཞེག་ནས་ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་བྱུང་པ་ཅིའང་མེད་དོ། །དེ་སྐྱེད་དུ། རྒྱ་མེད་
སྤྱིར་ན་འཛིག་པ་ནི། །རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་འབྲེལ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་
ཉགས་དགོད་ན། །ངོ་བོ་གང་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་དེའི་ངོ་བོ་ལ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོགས་པ་ཐ་མ་འབྲས་
བྱ་སྐྱེད་པ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པ་བཞིན་དངོས་པོ་འཛིག་པ་འང་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་
གྱི་ཉགས་སོ། །གཉིས་པ་དེའི་གཞོན་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མ་བྱུང་བ་སྤང་བ་ནི། །འཛིག་པ་རྒྱ་གཞན་
ལ་ལྟོས་སྤྱིར། །ལྟོས་མེད་འདི་ནི་མ་བྱུང་ལོ། །བྱུམ་པ་འཇམ་ཤིང་ཡོད་པ་ཅན་གྱིས་འཛིག་པར་མི་འགྱུར་གྱི་འོན་
ཀྱང་ཐོབ་འཇམ་མེ་ལྟ་བུ་རྒྱ་གཞན་གྱིས་འཛིག་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། །འདི་ལ་དབྱེད་དེ། །འཛིག་པར་བྱ་རྒྱའི་དངོས་པོ་
དང་། །ཞིག་པ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། །འཛིག་པའི་སྤྱོད་ན་འཇུག་མོད་ཀྱི། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྒྱ་མི་
དགོས། །འཛིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱོད་དེ་འཛིག་རྒྱ་བྱུམ་པ་འཇམ་ཤིང་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ལ་འང་འཇུག་ཞིག་ནས་མེད་པ་
དངོས་མེད་ལ་འང་འཇུག་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་འཛིག་པར་བྱ་རྒྱ་དངོས་པོའི་སྐྱབས་སུ་རྒྱ་མེད་དུ་
གསུངས་པ་ནི་འཛིག་པ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་སྐྱེད་པ་ལས་རྒྱ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པ་ལ་དགོངས་ལ་
ཞིག་ནས་མེད་པ་ལ་འཛིག་པར་འདོགས་པའི་སྐྱབས་སུ་རྒྱ་མེད་ནི་རྒྱ་གཞན་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་འཛིག་པ་དེ་
དངོས་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་འཛིག་པ་ལ་རྒྱ་མི་དགོས་པར་གསལ་ལོ། །འདིའི་དགོངས་
པ་མ་ཤེས་ན་གཞུང་

༼ ༡༡༣ ༽

འཆད་པ་འབྲས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ཙམ་ཉིད་གྲིས་ལྟོས་མེད་འབྲུག་མོད། །འོན་ཀྱང་འདིག་པ་རྒྱ་མེད་འདི་
དབྱིས་ཕྱིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་བརྟགས་ལ་དགག་སྟེ། བྱམ་འདིག་དངོས་མེད་རྒྱ་མི་
ལྟོས། །དངོས་ནའང་རང་གྲུབ་རྒྱ་ཅི་དགོས། །གཞན་རྒྱས་བྱས་པས་དེ་མི་འདིག་། །དེས་ན་འདིག་པ་རྒྱ་མེད་
གྲུབ། །ཐོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་བྱམ་པ་འདིག་པར་བྱེད་ན་འདིག་པ་དེ་ཅི་དངོས་མེད་ཡིན་ན་རྒྱས་བསྐྱེད་པར་
འགལ་ལོ། །རྒྱས་བསྐྱེད་ན་དངོས་མེད་དུ་འདོད་ཀྱང་དངོས་སོར་འགྱུར་ཏེ་ལྷ་གྲུ་བཞིན་ནོ། །འདིག་པ་དངོས་སོ་
བྱེད་ན་དངོས་སོ་ལ་རང་བཞིན་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པས། བྱམ་པ་རང་བྱུ་མི་དགོས་ཏེ་རྩ་མཁན་གྲིས་བྱས་
ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱམ་པ་ལས་གཞན་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འདིག་པའི་རྒྱ་ཐོ་བ་དེས་བྱམ་པ་ལས་གཞན་ཐོ་བའམ་གྱོ་
མོའམ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ཞིག་བྱེད་བརྟག་གང་། ཐོ་བ་རང་ཐོ་བས་བྱེད་མི་སྲིད་དོ། །གྱོ་མོ་བྱས་ན་བྱམ་པའི་
ཉེར་ལེན་དང་ཐོ་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ལས་གྱོ་མོ་སྐྱེ་བ་ཁོ་སོ་ཡང་འདོད་དོ། །གལ་ཏེ་གྱོ་མོར་བཏང་བ་ཉིད་
འདིག་པ་རྒྱས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གྱོ་མོ་བསྐྱེད་པ་ལ་འདིག་པ་བསྐྱེད་པར་འདོགས་ན་རྒྱན་སོ་ལ་བ་ལང་ལྟར་
མིང་ལ་མི་བརྒྱད་དོ། །གལ་ཏེ་སྒྲོན་མ་གཅིག་གིས་སྒྲོང་བྱ་བསྐྱེད་པ་དང་ལུན་པ་སེལ་བའི་འབྲས་བྱ་གཉིས་
བསྐྱེད་པ་ལྟར་ཐོ་བ་གཅིག་གིས་བྱམ་པ་དངོས་མེད་དུ་འདིག་པ་དང་གྱོ་མོ་དངོས་སོ་གཉིས་ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་དོ་
ཞེ་ན། སྒྲོན་མ་གཅིག་ཉིད་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་དབྱེ་བས་འབྲས་བྱ་དུ་མ་སྐྱེད་ཀྱང་འདིར་འདིག་པ་དངོས་མེད་དང་
གྱོ་མོ་དངོས་སོ་གཉིས་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་མཚུངས་པ་གལ་སྲིད། ཐོ་བ་དང་གྱོ་མོ་ལས་གཞན་ཞིག་ཐོ་བས་བྱེད་ན།
གཞན་བྱས་པས་བྱམ་པ་མི་རྟག་པ་བྱས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཐོ་བས་བྱམ་པ་བཞིག་

༼ ༡༡༤ ༽

བ་ཡིན་གྱི་གྲོ་མོ་ནི་མེས་བྱས་པའི་ཐལ་བ་ལྟར་ཤུགས་ལས་བྱུང་བའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རྩ་མཁན་གྱིས་ཀྱང་འདིམ་
བ་བཞིག་པར་གྱུར་གྱི་བྱམ་བ་བྱས་པར་མི་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། དེས་ན་བྱམ་བ་འདིག་པ་ནི་
ཡུ་བྱ་གཉི་ག་འདོད་ལ། འདིག་པ་ལ་རྒྱ་མི་དགོས་པར་ཆད་མས་བྱུབ་པས་འདིག་པ་རྒྱ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་བྱུབ་
ལོ། དེ་སྐད་དུ་འང་། དེས་ན་འབྲས་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིག་པ་རྒྱ་ལྟ་སྤྲོ་སྤྲོ་རྣམས་ཀྱི། འདིག་པའི་རྒྱ་ནི་
ཐམས་ཅད་དག། འབྲུལ་བ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།
ཤིང་འདིག་པའི་རྒྱ་མེ་ཡིན་ནོ། ཞེས་རིག་བྱེད་པས་ཁས་སྦངས་པ་ལ། ཤིང་འདིག་པ་དེ་ཤིང་དང་གཅིག་ན་
ཤིང་སྐྱེས་ཟེན་པས་མེས་བྱ་ཅི་དགོས། ཐ་དད་ན་འང་ཤིང་མི་འདིག་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་རྟག་ཏུ་ཤིང་མཐོང་
བར་ཐལ་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར་རོ། གལ་ཏེ་མི་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ཤིང་འདིག་པ་ཡིན་པས་ཤིང་མི་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། དངོས་
སོ་གཞན་སྐྱེས་པས་གཞན་འདིག་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། ཡང་ཤིང་རྟག་ན་མི་སྐྱེས་ཀྱང་མི་འདིག་དགོས་ལ། མི་
རྟག་ན་འང་ཤིང་ཁོ་རང་འདིག་པས་མི་མི་དགོས་སོ། མི་སྐྱེ་བ་དེས་ཤིང་བསྐྱེབས་པས་མི་སྦྱང་ངོ་ཞེ་ན། ཤིང་མི་
འཆིག་པར་ཐལ། བསྐྱེབས་པ་ཅམ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བཀག་སྟེ། མི་ལས་དོན་
གཞན་གྱུར་པ་དག། སྐྱེ་ན་འདིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤིང་ནི་མཐོང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། འདི་ཉིད་འདི་ཡིས་འདིག་
ཅི་ན། རི་ལྟར་གཞན་ནི་གཞན་འདིག་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། གཞན་ཡང་།
འདིག་པ་དངོས་མེད་རྒྱས་བྱེད་ཅིས། སྤྲོ་ན་ལྟོས་མེད་ཤུགས་ལས་བྱུབ། འདིག་པ་རྒྱ་ལྟ་དུ་སྤྲོ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་འདིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་

༩༡༡༥༽

དངོས་སོའི་ངོ་སོ་མེད་པར་བྱེད་པ་ལ་བསམས་ནས་མེད་པ་རྒྱས་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཁས་སྒྲངས་ཉིད་ཀྱིས་
ལྟོས་མེད་གྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར། དངོས་མེད་རྒྱ་ཡིས་བྱེད་པ་དང་། །རྒྱ་ཡིས་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པ། །དོན་མཚུངས་
དཔེར་ན་མེད་པ་ལ། །ལྟ་དང་བལྟ་རྒྱ་མེད་པ་བཞིན། །ཚུལ་འདི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་དང་སྦྱར་ན། རྣམ་
འབྲེལ་ལས། དེ་རྒྱ་བྱས་པ་མེད་ཕྱིར་ཡང་། །དེའི་འབྲེལ་བར། ཡང་གི་སྤྲས་ནི་དངོས་སོ་མེད་པ་བྱེད་པའི་བྱ་བ་
བཀག་པའི་ཡང་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། འདིག་པའི་རྒྱ་དེས་མེད་པ་བྱེད་དོ་
ཞེས་ཁས་སྒྲངས་ན་ཤུགས་ཀྱིས་བྱེད་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འདིག་པའི་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱ་
བ་འགོག་སྟེ། འདི་ལྟར་འདིག་པའི་རྒྱས་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་བྱ་བྱེད་ལས་
གོལ་བའི་འདིག་པའི་རྒྱ་འདིས་དངོས་སོ་འདིག་པ་ལ་ཅིང་མ་བྱས་པས་འདིག་པ་ལྟོས་མེད་གྲུབ་པར་དགོངས་
ཏེ། དཔེར་ན་མེད་པ་ལ་ལྟ་བ་དང་བལྟ་རྒྱ་མེད་པའམ། རྣམ་མཁའ་སྟོམ་པ་དང་བསྟོམ་རྒྱ་མེད་པའམ། ཡིད་ལ་
མི་བྱེད་པ་བསྟོམ་པ་དང་སྟོམ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་དོན་གཅིག་གོ། །གཉིས་པ་མ་ངེས་པ་སྤང་བ་
ནི། ཚོགས་པ་ཆང་ཡང་སྦྱ་བྱ་བཞིན། །ལྟོས་མེད་འདི་ཡང་མ་ངེས་ལོ། །ཁ་ཅིག་ས་བོན་དང་ཚུ་ལུད་ཀྱི་ཚོགས་
པ་ཆང་ནས་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་དུ་བློན་ཡང་། སྦྱ་བྱ་མི་སྦྱེད་པ་མཐོང་བས་ཏྲགས་དེ་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན་མ་
ཡིན་ཏེ། ཚོགས་པ་དེ་དག་འགྱུར་བ་ལ། །ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ངེས་མིན། །དེ་དག་ཚོགས་པ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་
བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཏྲགས་མ་ཞུགས་སོ། །བྱས་པའང་དུས་ལ་ལྟོས་ཤིང་། འོ་ན་བྱས་པ་ལ་ཡང་
འདིག་པ་ཡོད་དུ་བློན་ཀྱང་དུས་གཞན་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེ་ན། དུས་

༩༡༩༽

ལ་ལྟོས་ན་བྱས་པ་དེ། །འགྱུར་ན་འདིག་པ་ལྟོས་མེད་བྱུང་། །མི་འགྱུར་སྤར་བ་ཞིན་འདིག་མེད་གནས། །བྱས་པ་
འདིག་པ་དུས་ལ་སྟོང་གི་བར་དུ་འགྱུར་ན་འདིག་པ་ལྟོས་མེད་བྱུང་ལ། །མི་འགྱུར་ན་སྤར་བ་ཞིན་དུ་ངོ་བོ་ལ་བྱང་
བར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འདིག་པར་ཐལ། །དེས་ན་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་ཕྱིས་འདིག་པ་ཉིད་གིས་དང་བོ་
ཉིད་ནས་ལྟོས་པ་མེད་པར་སྐྱད་ཅིག་གིས་འདིག་པར་བྱུང་སྟེ། །དང་བོ་མི་འདིག་མཐར་མི་འགྱུར། །ཞེས་མདོ་སྟེ་
རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོག་པ་པ་འགྱུར་མེད་གཅིག་ཡིན་པས། །གཏན་ཆོག་པ་འདི་ནི་མ་བྱུང་ལ། །ས་
དང་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་འགྱུར་མེད་གི་གཅིག་ཡིན་པས་རྒྱན་འགྱུར་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཉམས་མ་
བྱུང་བོ་སྟུང་ན། །ཆོག་པ་པས་ཕྱི་ནས་བསྐྱེད་པ་ལྟར། །གཅིག་ཕྱིར་དང་བོར་བསྐྱེད་པར་འགྱུར། །ས་དང་ས་བོན་
ལ་སོགས་པའི། །ཆོག་པ་པ་ཐ་མས་སྟུ་བྱ་སྐྱེད་པ་ལྟར་སྤར་ཆོག་པ་ཅམ་ཉིད་ན་སྐྱེད་པར་ཐལ་ཏེ་ངོ་བོ་གཅིག་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་ཉིད་ན་ཡང་གགས་ཡོད་ཕྱིར་རོ། །སྟུ་བྱ་སྐྱེད་པར་མི་ངེས་ན། །གལ་ཏེ་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་
ཆོག་པ་པ་དང་བོ་ལ་གགས་སྟེ་པའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པར་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། །གགས་ཅན་གགས་མེད་ཐ་དད་
ཕྱིར། །གཅིག་ཏུ་འདོད་ཀྱང་གཉིས་སུ་འགྱུར། །ཆོག་པ་པ་སྟེ་ཕྱི་གཉིས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་ཏེ་གགས་ཅན་གགས་
མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནས་གི་རྒྱ་ཆོག་པ་སྤྱ་ལྟེ། །སྟུ་བྱ་སྐྱེད་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱང་། །སྤྱ་ལྟེ་སྟུ་བྱ་མི་སྐྱེད་
པས། །གཏན་ཆོག་པ་འདི་ནི་མ་ངེས་ལོ། །གལ་ཏེ་ནས་གི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ལའང་སྤྱ་ལྟེ་སྟུ་བྱ་སྐྱེད་པ་ལ་
ལྟོས་ནས་ལྟོས་མེད་གི་ཉམས་ཉམས་ཀྱང་དེས་སྤྱ་ལྟེ་སྟུ་བྱ་མི་སྐྱེད་པས་ཉམས་དེ་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། །སྤྱ་ལྟེ་
ས་བོན་ལ་ལྟོས་ཕྱིར། །ལྟོས་མེད་ཡིན་པའི་ཉམས་མ་བྱུང་། །དེ་ལྟོས་མེད་ཡིན་པའི་གཏན་ཆོག་པ་མི་

༩༡༡༽

འབྲུག་སྤྱི་མཐུན་སྲུང་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟོས་བཅས་ཡིན་ནོ། །བྱས་ཡོད་སྐད་ཅིག་འདིག་པ་མིན། །འདིག་པའི་རྒྱ་
ལ་ལྟོས་ཤེ་ན། །འོ་ན་བྱས་པའམ་ཡོད་པ་ལའང་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་འདིག་པ་མེད་དོ། །འདིག་པའི་རྒྱ་ཐོ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཏྲགས་མི་འབྲུག་བོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཏེ། ལྷ་གྲ་རང་རང་
རྒྱ་ལ་ལྟོས། །དངོས་འདིག་རྒྱ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས། །འདིག་པ་དངོས་མེད་རྒྱ་མི་དགོས། །དེས་ན་འདིག་བྱེད་
གཞན་མི་དགོས། །སྤྱ་ལྷ་དང་ནས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་དང་མི་སྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་ནི་རང་རང་གི་རྒྱ་
ཡིན་ཀྱི་པན་ཚུན་རྒྱ་མ་ཡིན། དེས་ན་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དེ་དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འབྲུང་བ་དང་འབྲུང་
བ་ལས་གྲུར་པ་བྱེད་པར་མེད་པ་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ་ཐ་དད་པ་
དང་མི་དད་པའི་བྱེད་པར་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཐ་དད་དང་ཐ་མི་དད་ཀྱིས་བྱེད་པས་ཡུལ་དུས་རྣམས་པ་ཐ་དད་ཐམས་
ཅད་རྒྱ་ཐ་དད་ལ་མ་ལྟོས་པར་མི་འབྲུང་བར་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པའམ་ཡོད་པ་འདིག་
པ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་གི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བས་རྒྱ་གཞན་མི་དགོས་ལ་དངོས་མེད་ཡིན་ནའང་སྐྱེ་རྒྱ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རྒྱ་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་ལྷ་སྤྱ་སྤྱེགས་བྱེད་ཀྱིས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཞིག་རྒྱ་འདོད་
ཀྱང་རུང་མི་འདོད་ཀྱང་རུང་འདིག་པར་ཁས་སྦངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤར་ཡང་འདིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་ལ།
གལ་ཏེ་མི་འབྲུག་ན་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འབྲུག་སྟེ་རང་བཞིན་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིག་མེད་རྒྱས་
བསྐྱེད་པའམ། འདིག་མེད་དོན་བྱེད་ཀྱས་པར་འདོད་པ་དེས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འདིག་པའམ་ཐམས་ཅད་དུ་
བྱ་བ་མི་བྱེད་པ་ཅིག་ཁས་སྦངས་དགོས་ལ། དེ་མི་སྤྱི་དེ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིས་འདིག་པའམ་དོན་བྱེད་
པར་

༼༡༡༩༽

མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལྟོས་མེད་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པོ། །གསུམ་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། །དངོས་འགལ་
རྩས་གཅིག་འགྱུར་བ་དང་། །དེ་ཉིད་གཞན་དུ་མི་འཐད་དང་། །ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་མཚུངས་བ་ཡི། །ཐལ་
བ་གསུམ་གྱིས་འདིར་མི་འགོག་ །རིག་བྱེད་བ་ན་རེ། །འཛིག་པ་ལ་རྒྱ་མེད་ན་དེ་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། །དངོས་
མེད་ཡིན་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ལྟ་ན་བྱུང་བ་མི་རྟག་པ་དང་འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་རྟག་པ་གཉིས་དངོས་འགལ་
བྱུང་བའི་སྟེང་དུ་རྩས་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཀློང་ཏེ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། །འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་ཅན་ཡིན་
ནའང་། །རྟག་ཕྱིར་དངོས་པོ་འཛིག་པ་དག་ །ལྟན་ཅིག་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །འདི་མི་
འཐད་དེ། །ཞིག་པ་ལ་རྒྱ་མེད་པས་དངོས་མེད་ཡིན་ཡང་རྟག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཁོ་པོ་ཅག་དངོས་མེད་དོ་པོ་མེད་
པར་འདོད་ལ། །རྟག་མི་རྟག་གི་དབྱེད་པའང་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་གི་དངོས་མེད་ལ་མི་འཇུག་གོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་
ཏོ། །དེས་ན་རྟག་མི་རྟག་དོ་པོ་གཅིག་པའི་སྒྲིན་ལས་གྲོལ་ཏེ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། །མེད་པ་རྟག་ཉིད་ག་ལ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོ་ན་ཞིག་པ་དངོས་མེད་ལ་བྱས་པ་མེད་པས་དེས་དངོས་པོ་འཛིག་པར་མི་
འགྱུར་ལ། །འདོད་ན་དངོས་པོ་རྟག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། །དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཞིག་པ་དངོས་མེད་
གྱིས་དངོས་པོ་འཛིག་པར་མི་འདོད་པས་སོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། །མེད་ལ་དངོས་འཛིག་མེད་ཉིད་
གྱིས། །ཐལ་བར་འགྱུར་བ་མི་རུང་སྟེ། །གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འཛིག་པ་ཡིས། །འཛིག་པ་དག་ནི་མི་འདོད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོ་ན་འཛིག་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། །བཞིག་པས་ཞིག་པ་དེ་དངོས་མེད་དུ་མི་འདོད་ཀྱི་
འོན་ཀྱང་རང་གི་རྒྱ་ལས་སྤྲད་ཅིག་གཅིག་སྒྲིམ་ནས་གཉིས་པ་པན་ཆད་དུ་མི་སྟོད་པ་ཅམ་ལ་འཛིག་པ་

༼༡༩༽

ཟེར་གྱིས་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚོས་ལོགས་པ་མི་འདོད་དོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དངོས་འཇིག་གཞན་
ལས་ལྟོས་མེད་ཕྱིར། །དེ་ཞེས་དོན་དུ་སེམས་ཀྱིས་ནི། །དེ་ཡི་ཐ་དད་སྒྲོ་བཏགས་ནས། །གནས་སྐབས་དེ་རྒྱ་
མེད་ཅན་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བཏགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི།
རྒྱལ་དཔོག་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་འཇིག་པ་རྒྱ་མེད་ཡིན་ན་སྤར་ངེད་ལ་བཀོད་པ་ལྟར་ཞིག་པ་དེ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་
ཡིན་ན་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་ཞིག་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ལས་གཞན་ཡིན་ན་ཤིང་ངམ་བྱམ་པ་ཉིད་
མཐོང་བར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་མཚུངས་སོ། །ཞེ་ན་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་ན་དངོས་པོ་ལ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་
གཉིས་ལས་མི་འདའ་བས་བཏགས་པ་དེ་འཇུག་གི་འདིར་འཇིག་པ་ངོ་པོ་མེད་པ་ལ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲོན་མི་
འབྱུང་ངོ་། །དེ་ཉིད་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཅུང་ཟད་འགྱུར་མེད་དེ། །མེད་པར་གྱུར་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། །ཡོད་ལ་
རྣམ་ཏྲོག་འདིར་འགྱུར་ཏེ། །བསྐྱབ་པ་དངོས་དང་འགྲེལ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དངོས་མེད་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ཡང་། །དངོས་པོ་མིན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ཐོགས་བཅས་ཐོགས་
མེད་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། བྱས་པའམ་ཡོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་ཏྲག་མི་ཏྲག་གཉིས་མི་སྲིད་ན། དངོས་པོ་
མཉམ་པོ་ལ་རང་གི་ཡུལ་དུ་དངོས་པོ་གཞན་སྐྱེ་བའི་གགས་བྱེད་པའི་ཐོགས་བཅས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་།
གགས་མི་བྱེད་པའི་སྒོ་དང་སྤང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱང་མི་སྲིད་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན་མི་
མཚུངས་ཏེ། བྱས་པའམ་ཡོད་པར་སྐྱེས་ཙམ་ཉིད་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལ་མི་ཏྲག་པ་དང་ཏྲག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
ཐ་དད་མེད་ལ་ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་གཉིས་རྒྱ་ཐ་དད་ལས་སྐྱེ་བར་བྱུབ་པས་ག་ལ་མཚུངས། དེ་སྐད་
དུའང་།

༼ ༡༩༠ ༽

ནམ་འགྲེལ་ལས། རི་ལྷར་སྐྱེ་ལྷན་འགའ་ཞིག་ཉིད། རོགས་བཅས་ཉིད་འདོད་དེ་བཞིན་དུ། ཡོད་ནམས་འདིག་
བའི་རང་བཞིན་ཡིན། སྐྱེ་ལྷན་མིན་པ་མིན་ཞེ་ན། ཞེས་དོགས་པ་བཀོད་ནས་དེའི་ལན་དུ། རྩ་ཡི་རང་བཞིན་
ངེས་པ་ལས། འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ངེས་པ་སྟེ། བ་དད་རྩ་ནམས་མེད་པའི་བྱིར། མི་རྟག་ངོ་བོ་བ་དད་
མེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། གཉིས་པ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ལའང་། གཉིས་ལས་སྟོགས་སྒྲ་མ་
ནི། བྱ་རོག་དཀར་བོ་སྟོད་པ་ལྟར། དངོས་བོ་རྟག་པ་མི་འགའ་ཟེར། དབང་ཕྱུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་བྱ་
རོག་པལ་ཆེར་ནག་བོར་མཐོང་ཡང་བརྩ་ལ་དཀར་བོར་སྟོད་པ་ལྟར། དངོས་བོའི་རྩས་པ་སྒྲ་ཆིགས་པས་བུམ་
པ་ལ་སོགས་པ་པལ་ཆེར་མི་རྟག་ཀྱང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་རྟག་པར་སྐྱེ་ལོ། དེའི་བྱི་བུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་རྩན་གྱི་མཐར་འདིག་པར་མཐོང་བ་འདི་དག་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱིས་འབྲུབ་ཀྱང་། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་
པ་རང་བྱུང་ཡིན་པས་བུས་པའི་རྟགས་མི་འབྲུབ་ལ་རྟག་པ་ཡིན་པས་བ་མར་འདིག་པ་མ་མཐོང་བའི་བྱིར་ལྟོས་
མེད་ཀྱིས་མི་རྟག་པར་མི་འབྲུབ་པས་ཡོད་པའི་རྟགས་བྱུབ་ཀྱང་མི་རྟག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་མི་འབྲུབ་བོ། དེས་ན་མི་
མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་རྟགས་ཞུགས་པས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ་ལས།
བརྟག་ན་མི་འཐད་པ་ནི། རྟགས་དེས་དོན་བྱེད་མི་རྩས་ན། དངོས་མེད་ཡིན་བྱིར་དོན་ལ་མ་ཐུན། རྩས་དེ་
འབྱུར་ན་རྟག་པ་ཉམས། འབྱུར་བ་མེད་ན་བྱེད་པ་འགའ། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་རྟག་པར་འདོད་པ་དེ་ཅི།
དོན་བྱེད་མི་རྩས་ན་ཡོད་པར་མིང་བརྟགས་ཀྱང་དངོས་མེད་ཡིན་པས་མིང་ལ་མི་བཅད་དོ། གཤམ་ཏེ་རྩས་ན་
དེས་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆེ་སྒྲ་གྱི་རང་བཞིན་ལས་འབྱུར་ན་མི་རྟག་པར་འབྱུར་ལ་མི་འབྱུར་ན་དོན་བྱེད་པ་འགའ་
ཏེ། དོན་མི་བྱེད་པའི་

༼ ༡༩༡ ༽

གནས་སྐབས་ལས་མ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྟགས་དགོད་པ་
དང་། སྒྲིབ་བའི་དོན་ངོས་བཟུང་དང་། རྟགས་ཀྱི་རིགས་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གང་བྱེད་མིན་དེ་
དངོས་མེད། །མཁའ་བཞིན་རྟག་པའང་བྱེད་པས་སྟོང་། །གང་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡོད་པས་སྟོང་སྟེ་ནམ་
མཁའ་བཞིན་དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་རྟག་པའང་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་ངོ། །ཞེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་
རྟགས་བྱས་པའང་ཡོད་པ་འགོག་པས་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སོ། །གཉིས་པ་སྒྲིབ་བའི་དོན་ངོས་བཟུང་
བ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དང་། གཏན་ཆིགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་རང་གི་ལུགས་ནི།
ཆོས་ཅན་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན། །ཆོས་ཅན་ནི་པ་རོལ་གྱིས་ཁས་སྒྲུངས་པའི་དབང་ཕྱག་རྟག་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྲིབ་དོན་ལ་རང་མཆོན་དུ་བཟུང་བའོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས།
རང་མཆོན་ཆོས་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་ན། བོད་འགའ་ཞིག་ཤེས་བྱ་བ་ལ་གནས་པའི་འཛིག་པ་ཁེགས་ཅམ་
ཆོས་ཅན་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། རྟག་པའི་རང་མཆོན་ཤེས་བྱ་ལ་བྱུང་ཅེས་ཟེར་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་སྒྲིབ་དོན་ཆོས་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་ན། ཁ་ཅིག་སྒྲིབ་དོན་ཆོས་
ཅན་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྒྲིབ་རྒྱུ་ལ་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས་རང་མཆོན་ལ་མ་འབྲེལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ནི། དངོས་པོ་བཀག་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས། །བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ནི་ཁ་དོག་ཏུ་དབྱུང་
བྱ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི་དོན་གྱིས་གོ་བ་བྱས་པའང་ཡོད་པས་སྟོང་པའི་མེད་དགག་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་གཏན་ཆིགས་
ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་། ལྷན་པ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ།

༼ ༡༣༣ ༽

གཞན་ལུགས་དགག་ན། རང་ལུགས་བརྗོད་ན། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། མངོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་ན། ལྷོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཟེར། །ཁ་ཅིག་རྟག་པ་ལ་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་
དོན་བྱེད་པས་སྟོང་བའི་ལྷོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། དགག་གཞི་རྟག་པ་འགྱུར་མེད་ལ་
རྟོག་པ་དང་། དགག་བྱ་དོན་བྱེད་པ་འགྱུར་བ་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་འཛིན་སྤངས་འགལ་བར་རང་རིག་
གིས་སྟོང་བའི་ལུགས་ལས་ཡུལ་གཉིས་འགལ་བར་གྲུབ་པས་རྟག་པ་ལ་དོན་བྱེད་ཁེགས་སོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། དགག་བྱ་འཛིན་པ་སྟེ་མི་དགོས། །དགག་པ་བྱེད་པ་ལ་དགག་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཆད་
མ་སྟེ་བས་བྱུང་བ་མི་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་རིག་གཅིག་ལུས་འགྱུར་པར་འདོད་པ་དགག་ན། ལ་
ལ་རྟོག་སྟོང་གཅིག་ཡིན་ལོ། །ཁ་ཅིག་རྟག་པ་ལ་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་བའི་ལྷོགས་ཆོས་རྟག་པ་འགྱུར་མེད་དུ་རྟོག་
པ་སྟོང་བའི་རང་རིག་གིས་དེའི་ཡུལ་འགྱུར་མེད་གྱི་རྣམ་པར་གྲུབ་པས་འགྱུར་བ་ཅམ་ཁེགས་པ་ན་རིམ་དང་
ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པའང་ཁེགས་པས་སྟོང་གཅིག་ཉིད་གྱིས་འགྱུར་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལོག་རྟོག་ཉིད་
ཀྱང་མི་སྲིད་འགྱུར། །རྟག་པ་འགྱུར་མེད་དུ་རྟོག་པ་སྟོང་བའི་རང་རིག་གིས་གྲུབ་པས་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་
བྱེད་པ་ཁེགས་ན། ལུ་སྟེགས་བྱེད་ལ་རྟག་པ་བྱེད་པ་སོ་ཡིན་པའི་ལོག་རྟོག་སྟེ་མི་སྲིད་དེ། སྟོང་གཅིག་ཉིད་གྱིས་
རྟག་པ་ལ་དོན་བྱེད་པ་ཁེགས་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། དེས་ན་སྤང་ཅིག་གིས་སྟོང་ལ། །དོན་
བྱེད་འགོག་པའི་རྟགས་གྱིས་འགྱུར། །དེ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། གང་འགྱུར་བ་མེད་པ་དེ་
རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པ་མེད་དེ། རྣམ་མཁའ་བཞེན་དབང་ལྷག་ལ་སོགས་པ་རྟག་

༼ ༡༩༣ ༽

བའང་འགྱུར་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱེད་མི་དམིགས་བའོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་བསྐྱབ་བ་ལ་གཉིས་ལས་ཕྱོགས་ཆོས་
ནི་ཕྱིར་རྒྱོལ་གྱིས་རྟག་པ་འགྱུར་མེད་དུ་ཁས་སྦངས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་འགྱུར་མེད་ལ་རིམ་དང་ཅིག་
ཅར་མེད་པའི་བྱེད་པ་ནི། མཐའ་གཞན་བཀག་པས་འགྱུར་སྟེ། འདི་ལྟར་ཅིག་ཅར་དོན་བྱེད་ན་ཅིག་ཅར་ལན་
ཅིག་བྱས་ནས་འཛོག་ན་བྱེད་པ་དང་འཛོག་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་ཡོད་ན་མི་རྟག་པར་ཐལ་ཏེ།
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ལན་ཅིག་ཐམས་ཅད་བྱེད་ན་མ་འོངས་པ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟར་བྱུང་བར་ཐལ།
ཅིག་ཅར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཕྱིས་ཀྱང་བྱེད་ན་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་རྟག་པས་རིམ་གྱིས་
དོན་བྱེད་ན་དང་པོ་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལས་ཕྱིས་བྱེད་པ་ན་འགྱུར་ན་མི་རྟག་པར་ཐལ། མི་འགྱུར་ན་
ཕྱིས་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ། སྤྲ་མ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། དོན་བྱེད་ལུས་པ་
གང་ཡིན་ལ། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །དེ་ལ་རིམ་དང་རིམ་མ་ཡིན། །འགལ་ཕྱིར་སྐྱད་ཅིག་མིན་པ་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། རྟག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མི་ཁྲིགས་
པ་སྤང་བ་ནི། རང་བཞིན་རྟག་ཀྱང་གནས་སྐབས་རྣམས། །འགྱུར་ཕྱིར་དོན་བྱེད་འཐད་ཅེན། །རྟག་པའི་རང་
བཞིན་མི་འགྱུར་ཡང་གནས་སྐབས་འགྱུར་བས་དོན་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། གཉིས་པོ་གཅིག་ན་ཆོས་
གཉིས་འགལ། །ཐ་དད་ཡིན་ན་བྱེད་པ་འགལ། །རྟག་པའི་རང་བཞིན་དང་གནས་སྐབས་གཉིས་གཅིག་ན་འགྱུར་
མི་འགྱུར་ཆ་གཉིས་འགལ་ལ། ཐ་དད་ན་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པས་དོན་བྱེད་ཀྱང་རང་བཞིན་རྟག་པས་དོན་
བྱེད་མི་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་

༼༡༣༩༽

ཏྲག་པའི་རང་བཞིན་ལ་མི་ཁེགས་པ་སྤང་བ་ནི། སྐད་ཅིག་འཛིག་པ་མེད་ན་ཡང་། །རགས་པའི་འགྱུར་བ་ཡོད་ཅེ་
ན། །ཏྲག་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པ་མེད་ཀྱང་རགས་པའི་འགྱུར་བ་ཡོད་པས་བྱ་བ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དང་པོ་
སྐད་ཅིག་མི་འཛིག་ན། །རགས་པའི་འགྱུར་བ་ག་ལ་སྤིད། །དང་པོ་ནས་སྐད་ཅིག་གིས་མི་འཛིག་ན་ཕྱིས་ཀྱང་
འགྱུར་བ་འགལ་ཏེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྤྱིས་པ་དེ་གཉིས་སུ་སྤོང་ཅིང་གསུམ་དུ་མི་སྤོང་པའི་རང་བཞིན། གཉིས་
པར་ཉམས་ན་གཉིས་པར་སྤོང་པའི་རང་བཞིན་འགག་པས་སྐད་ཅིག་ཏུ་བྱུང་ལ། མ་ཉམས་ན་གཉིས་པའི་གཉིས་
པ་གསུམ་དུ་སྤོང་པར་འགྱུར་བ་ལས་གསུམ་དུ་མི་སྤོང་པའི་ཕྱིར་གཉིས་པར་སྤོང་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དགོངས་
ནས། གནས་པ་ལ་ནི་མི་སྤིད་དང་། །དང་པོ་མི་འཛིག་མཐར་མི་འགྱུར། །ཞེས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་གསུངས་པས་
སོ། །ཚེད་སྤང་གཞན་མང་པོ་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པ་ཡང་དག་ཏུ་སྦྱབ་ཤེས་ན་རང་གྲོལ་དུ་འགྲོ་བས་སྤང་མི་
དགོས་སོ། །གཉིས་པ་དོན་བྱེད་པས་སྤོང་པ་ལ་བྱས་པའམ་ཡོད་པས་སྤོང་པའི་བྱུང་བ་ནི། དོན་བྱེད་ལུས་པ་
བཀག་པ་ལ། །དངོས་པོ་མེད་པས་བྱུང་བ་བྱུང། །དངོས་པོའི་མཆོན་ཉིད་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཏྲག་པ་
ལ་ཁེགས་པས་ཏྲག་པ་ལ་དངོས་མེད་ཀྱི་བྱུང་བ་འབྱུང་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཏྲགས་ཀྱི་
རིགས་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་གང་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་མི་དགོས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཡོད་
པའམ་བྱས་པའི་མཆོན་ཉིད་འགོག་ན་དོན་འགོག་ཡིན་ལ་མཆོན་བྱ་འགོག་ན་ཐ་སྟོད་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་
པ་ནི། ལྟོས་མེད་དམ་གཞོན་པ་ཅན་གང་རུང་གིས་བྱུང་བ་འབྱུང་པས་གཉིས་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཞོན་པ་ཅན་
ཀྱི་ལམ་སྤོང་དུ། །ལྟོས་མེད་འཆད་པ་དགོངས་པ་མིན། །ཁ་ཅིག་ལྟོས་མེད་གཞོན་པ་ཅན་ཀྱི་

༼ ༡༣༥ ༽

ལམ་སྒྲིང་དུ་འཆད་པ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལོག་ཏེ་གྲུ་ལྷུ་གུ་གཉིས་ཀྱི། །གཉེན་པོར་
གཏན་ཆོག་སྒྲུ་ལྷུ་གུ་གཉིས་གསུངས། །སྒྲོས་མེད་ནི་སྒྲུ་ལྷུ་གུ་གཉིས་ཀྱི་འགའ་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་འདིག་རྒྱ་དང་
སྒྲུ་ལྷུ་གུ་འདིག་ལ། མ་སྒྲུ་ལྷུ་མི་འདིག་པར་འདོད་པ་ལ་འདིག་པར་ཁས་ལེན་ན་རྒྱ་ལ་མི་སྒྲོས་པར་རང་གིས་
འདིག་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཅིང་། གཞོད་པ་ཅན་ནི། དབང་ཕྱུག་དང་རིག་བྱེད་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ནི་ཡིན་ལ་
འདིག་པའི་རྒྱུན་དང་སྒྲུ་ལྷུ་གུ་མི་འདིག་པར་འདོད་པ་ལ་དངོས་པོ་འདིག་མེད་དེས་དོན་བྱེད་དུས་སམ་མི་རུས་
ཞེས་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་མི་འཇུག་ལ་མི་འདིག་
པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྒྲོས་མེད་མི་འཇུག་པས་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་
ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་གསུམ་ལས་གཞན་ལུགས་དགག་ན། རྒྱ་འབྲས་སྒྲུགས་ལྷས་ངེས་ཞེས་ཟེར། །ཏ་ཅང་ཐལ་
སྒྱུར་འདི་མི་འཐད། །འགའ་ཞིག་རྒྱ་འབྲས་སྒྲུགས་ལྷས་ངེས་པར་བྱེད་དེ། དང་པོ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་
དམིགས། དེ་ནས་རྒྱ་དམིགས། དེ་ནས་འབྲས་བྱ་དམིགས། དེ་ནས་རྒྱ་ལོག་པས་རྒྱ་མ་དམིགས། དེ་ནས་
འབྲས་བྱ་ལོག་པས་འབྲས་བྱ་མ་དམིགས་པ་དང་ལྟོ། །འདི་ཙམ་གྱིས་མི་ངེས་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འགོ་ལྟོག་རྩ་སྒྲུ་དང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཡང་ཡོད་ལ། རང་བཞིན་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་གིས་ངེས་ན། སྒྲུགས་གསུམ་
ཉིད་དུ་འདུས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མཐོང་བ་ལས་རྒྱ་མ་མཐོང་། དེ་ནས་འབྲས་བྱ་མ་མཐོང་
བའི་ཆད་མ་གསུམ་གྱིས་ངེས་ཞེས་ཟེར་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བ་མི་སྤིད་ལ་ངེས་འདོག་ཏུ་
མཐོང་ན་མཐོང་བ་གཉིས་དང་མ་མཐོང་བ་གཉིས་ཏེ། བཞིར་འགྱུར་རོ། །དེའང་གནས་སྐབས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་
རང་བཞིན་

༼ ༡༩༩ ༽

ངེས་ན་འགལ་བ་མེད་དེ། ཚེས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་། རྟག་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་བྱིད། །རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་
པ་དཀའ། །ཞེས་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་འགོ་ཙམ་གྱིས་མི་གྲུབ་པར་ལོག་ན་ལྟོག་པའི་ལྟོག་པ་ཉིད་དགོས་པར་
གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་འདིས་མ་ངེས་ཏེ་ལྟོག་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་མ་གྲུབ་
པར་མེ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འབྱུང་ལ། དེ་མ་ཡིན་ལ་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ཙམ་གྱིས་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འབྱུང་ཅིང་དུ་བའི་སྐྱ་
དོན་མེ་མ་ཡིན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པས་མེ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དོ། །དུ་བའི་
སྐྱ་དོན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་དཔེ་ག་ལ་མཚུངས། དངོས་སོ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་མ་ཡིན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ན་དེ་
ལས་སྐྱེ་བ་འབྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་ཁེགས་པས་མི་རྟག་པ་ལ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་མེ་
ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མཛོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་རྒྱ་འབྲས་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་
དེ། མེ་དུད་དུས་མཉམ་པ་མཐོང་བ་ནི་རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་ལ། སྐྱ་བྱིར་མཐོང་ནས་རྒྱ་འབྲས་སུ་ངེས་པའང་སྤྲུགས་
གསུམ་ལས་མ་འདས་ཤིང་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་ནི་དུ་བ་རྒྱང་བ་ཡིན་གྱི་མེ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་
རང་གི་ལུགས་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དེ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ། དེ་དག་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་སོ་ནི་རྒྱ་འབྲས་པན་འདོགས་བྱ་བྱེད་ཡིན། །རྒྱ་ཡང་ཉེར་ལེན་ལྟན་ཅིག་བྱེད། །རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ལ་
སྤྱི་མཚན་མེད་པས་སོ་སོར་བྱེ་ན། རྒྱའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཚེས་གཞན་ལ་པན་འདོགས་པ་ཡིན་ལ་འབྲས་བྱའི་
མཚན་ཉིད་ནི་ཚེས་གཞན་གྱིས་པན་བཏགས་པའོ། །རྒྱ་ལའང་གཉིས་ལས། ཉེར་ལེན་ནི་འབྲས་བྱའི་ངོ་བོ་ལ་
པན་འདོགས་པ་ཡིན་ལ། ལྟན་ཅིག་བྱེད་པ་ནི་དེའི་བྱེད་པར་ལ་པན་འདོགས་པའོ། །ངེས་ན་ས་བོན་གྱི་

༼ ༡༣༽

མཚན་ཉིད་ཀྱང་རྒྱུན་དང་ཐོན་ཏེ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཀྱས་སོ། །བོད་ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཀྱས་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་
དེ། ས་བོན་རྒྱུང་པ་ལ་ཀྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་སོ་སོར་གང་ཀྱས་
མེད། །ཆོག་མཚན་ལོན་ཏེ་སྤྱོད་གྱུར་པ། །དེ་དག་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱ་འབྲས་ངེས་
པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ནི། དེ་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི། །སློན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱས་རྣམ་པ་གཉིས། །མ་དམིགས་པ་
སློན་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྱོད་ཀྱས་ཀྱིས་བར་ཅན་ནི། དང་པོ་སྤྱོད་ཀྱས་དག་པར་མེད་དུ་གཉིས་ཀ་སྤྱང་རུང་མ་
དམིགས་པ་ལས་མེ་མཐོང་བའི་ཆེ་རྒྱུ་པས་མེད་ཀའན་སེལ་བ་བྱུང་། དེ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་
པས་དུ་བའི་གཞན་སེལ་བ་བྱུང་ནས་ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ་འདི་སྤྱོད་ཀྱི་མེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཞེས་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་སློན་
འགྲེལ་ལ་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་དམིགས་པ་སློན་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྱོད་ཀྱས་སྟེ། དང་པོ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་མ་
མཐོང་བ། དེ་ནས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མེ་མ་མཐོང་བ། དེ་ནས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་མ་མཐོང་བ་སྟེ་གསུམ་
སོ། །འདི་ནི་སློན་མཐོང་མི་ངེས་པ་ལ་ཡིན་ཅིང་། སྤྱོད་ཀྱི་མཐོང་མི་ངེས་པ་འཇུག་ལ་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་
སྤྱོད་ཀྱས་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས། གང་ཞེས་མཐོང་ན་མ་མཐོང་མཐོང་། །དེ་མ་མཐོང་ན་མ་མཐོང་
བ། །འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ནི། །སློན་པའི་སྐྱེ་བོ་མེད་ཀྱང་ཤེས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་
གཉིས་ཀ་གསུངས་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་དང་སློན་པའམ་ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་
སོགས་པ་རྒྱ་འབྲས་སྤྱོད་ཀྱས་ཀྱིས་ངེས་མི་ཀྱས་པ་རྣམས་ལ། འགའ་ཞེས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པས་བྱུང་ཅེས་ཟེར་
མོད། འོན་ཀྱང་གཞན་སེལ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་ངེས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེགས་

༼ ༡༩༤ ༽

གང་གང་ལ་རབ་བྱུང་ལ། །ཁྱད་པར་མེད་དེ་མི་ཤིང་བཞིན། །རྒྱ་མ་མཐོང་བ་ཅན་གཞན་ཡང་། །དེ་ལས་བྱུང་
པར་ཡང་དག་ཤིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སྤར་མི་དམིགས་པས། །རྒྱ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིགས་
ཤིང་འབྲས་བུའི་ལྷོག་པ་བྱུང་ལ། །སྤར་མེད་པ་དང་ཕྱིས་སྐྱེ་བ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཏན་མི་སྐྱེ་བ་དང་། །རྒྱ་
མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིགས་ཤིང་འབྲས་བུའི་རྗེས་འགོ་བྱུང་པས་རྒྱའི་མཐའ་གསུམ་ཞིགས་ལ། །འབྲས་བུའི་མཚན་
ཉིད་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་གཉིས་བྱུང་པས་རྗེས་འགོ་སྤྲུགས་གསུམ་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷོག་པའི་སྤྲུགས་གསུམ་
ཀྱིས་འབྱུང་བོ། །གསུམ་པ་ཙྰ་ད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། །མཚན་ཉིད་མི་འབྱུང་ཏ་ཅང་ཐལ། །གཞན་དུ་འབྱུང་
པས་འདིར་མི་གཞོད། །དང་པོ་ནི་སྤར་མ་དམིགས་པས་འབྲས་བུ་ལྷོག་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། །འབྲས་བུ་བལྟར་མི་རུང་
བ་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེད་པར་མཐོང་བས་ཀྱང་མི་སྤང་བའི་རྒྱ་གཞན་མི་ཞིགས་ཏེ། །བདེ་བ་དང་
སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ལས་སམ། །ནད་སྐྱེད་པ་དང་འཆོ་བ་ལ་གདོན་དང་ལྟ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། །སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་མེ་དུད་
ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་ལྟར་དོགས་པས་མི་ཞིགས་ཀྱང་འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པའི་མེ་དུད་རྒྱ་འབྲས་སུ་
བསྐྱུང་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། །རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་བུའི་རྣམ་འབྱུང་དང་། །ལུན་
བའམ། །འབྲས་བུའི་སྤྱི་དང་རྒྱའི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཐ་དད་ལས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཐལ་ལོ་
ཞེ་ན། །ལུན་པ་ནི་སྤྱོད་བུའི་རྣམ་འབྱུང་དང་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་མི་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་བུའི་རྣམ་འབྱུང་ལྷོག་པའི་སྤང་བ་
དང་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱེད་པ་ལ་དེ་དང་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱེད་པ་ལྟར་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །འབྲས་བུའི་སྤྱི་དང་
རྒྱའི་བྱེ་བྲག་ལ་བྱུང་ཆེས་པ་མེད་དེ། །དུ་བའི་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་ཙམ་ལྷོག་

༩༡༩༽

གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ལ་ལྟོག་པ་མེད་པས་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་སོ། །གསུམ་
པ་གཞན་དུ་འཁྲལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩ་མིན་ལས་མི་སྟེ། སྟེ་ན་སྤྱི་ལོ་རྩ་འབྲས་སུ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས་ལས་སྟེ་བར་འདོད་པ་དགག་ན། མེ་མིན་བརྩུ་བྱིན་གྱི་སྟེ་བོ་ལས་དུ་བའམ། ས་བོན་མ་ཡིན་པ་བ་
ལང་གི་སྟེ་བ་ལས་ཟུང་ལའམ། ལུག་གི་རྩ་ལས་དུར་བ་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བས་མ་དེས་སོ་ཞེ་ན། གང་
དག་རྩ་མིན་ལས་སྟེས་པ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མིན། །རྣམ་པ་འདྲ་བས་འཁྲལ་བ་ལ། །དེ་ཡི་མིང་གིས་
བཏགས་པར་བྱད། །གང་རྩ་མ་ཡིན་པ་དེས་རྩ་དེའི་འབྲས་བུ་མི་སྟེ་དེ། །དེས་ན་བརྩུ་བྱིན་གྱི་སྟེ་བོ་མི་དེ་དུ་བ་
ཡིན་ན་མེ་ལས་སྟེས་པར་ཐལ། མེ་ལས་མ་སྟེས་ན་དུ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། །ཞེས་བྱ་བ་ཅམ་གྱིས་འབྲུག་མོད་ཀྱི།
འོན་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། གལ་ཏེ་བརྩུ་བྱིན་སྟེ་བོ་མི་མེ། །རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་མེ། །འོན་ཏེ་དེ་མེའི་རང་
བཞིན་མིན། །རི་ལྷར་དེ་ལས་དུ་བ་འབྱུང་། །དུ་བའི་རྩ་ཡི་རང་བཞིན་མེ། །དེ་ཡི་རྩ་ས་པའི་བྱེ་བྲག་ལྷན། །དུ་བ་
དུ་བའི་རྩ་མིན་ལས། །འབྱུང་བ་དེ་ནི་རྩ་མེད་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། དུ་བ་མེ་དང་མེ་མིན་གཉིས་ཀ་
ལ་ལྟོག་པ་འཁྲལ་བས་དེ་གཉིས་ཀའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། རྩ་ལས་མ་བྱུང་ཞིང་རྩ་མིན་ལས་
བྱུང་བས་རྩ་ཡི་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། མེ་དང་མེ་མིན་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པས་དུ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་
གསུམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་མེའི་སྟེང་དུ་ཐལ་བ་གསུམ་དང་། བརྩུ་བྱིན་གྱི་སྟེ་བོ་མེའི་སྟེང་དུ་ཐལ་བ་གསུམ་སྟེ་དགུ་
བཀོད་ཀྱང་བྱུང་ངོ་། །དེས་ན་བྲག་མཁར་གྱི་དུ་བ་དང་། སྟེ་བའི་ཟུང་ལ་ལ་སོགས་པ་མིང་དེར་བཏགས་ཀྱང་ཁ་
དོག་དང་རྩ་ས་པ་དང་མོ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་བྱེ་ན་མི་འདྲ་

༩༡༣༠༽

བས་མཁུན་ལ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ནི་རྒྱ་ལ་འབྲུལ་པ་མེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་འབྲས་བུ་འཇགས་ཀྱི་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སོ། །གཉིས་པ་
བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་བྱུང་བ་དེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ན། རྟོག་ཅུགས་
པའི་མེ་མེ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །མེའི་རྒྱ་བུད་ཤིང་ལས་མ་བྱུང་ཡང་མེ་ཡིན་ན་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་སྤྱི་བོའི་ཡང་རྒྱ་
མེ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་དུ་བར་མཚུངས་སོ། །དེ་རྒྱ་མེ་ལས་མ་བྱུང་བས་དུ་བ་མ་ཡིན་ན། རྟོག་ཅུགས་པའི་ཡང་རྒྱ་
ཤིང་ལས་མ་བྱུང་བས་མེ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་མེ་ཡིན་ན་སྤྲ་མ་ཡང་དུ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེན་མི་མཚུངས་ཏེ། རྟོག་དང་ཤིང་
སོགས་མེ་རྒྱ་མིན། །མེ་རྒྱ་མེ་ཡི་རྩལ་སྤྲོད་ཡིན། །རྩལ་སྤྲོད་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ། །རྟོག་ཤིང་སོགས་ཡིན་དབང་
སོ་བཞིན། །རྟོག་དང་བུད་ཤིང་ལ་སོགས་པ་མེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱར་འདོད་ན་བདེན་པ་ཞིག་ན། །ཁོ་བོ་ཅག་བེམས་
སོ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་བཞིན་ཁ་དོག་དང་རེག་པ་དང་། བྱི་དང་རོའི་རྩལ་སྤྲོད་འདུས་པར་འདོད་ཀྱི་རྒྱར་པ་ལ་
རགས་པར་སྤང་བ་མི་འདོད་དོ། །མེའི་ཉེར་ལེན་མེའི་རྩལ་སྤྲོད་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆོགས་པ་རྣམ་པར་འཛོགས་པ་
ཡི། །རྒྱ་ནི་ཆོགས་པ་ཅན་ཡིན་པས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྟོག་དང་ཤིང་ནི་མེའི་རྩལ་སྤྱོགས་གཅིག་ཏུ་
འཆོགས་པར་བྱེད་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་གྱི། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱར་མི་བྱང་སྟེ། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་
ལེན་གྱི་རྒྱ་རྣམ་ཤེས་སྤྲ་མ་ཡིན་ལ་བདག་རྒྱུན་དབང་སོ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མེ་མ་ཡིན་པ་མེའི་ཉེར་ལེན་
དང་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་འཐད་དོ། །འོ་ན་དུ་བའི་རྒྱའང་སའི་རྩལ་སྤྲོད་ཡིན་ལ། མེ་
དང་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་སྤྱི་བོ་ཡང་སའི་རྩལ་སྤྲོད་སྤྱད་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ནོ་ཞེན། མི་མཚུངས་

༼༡༣༽

ཏེ། སའི་རྩལ་སྤྲོད་བསྐྱུས་པ་ཅམ་གྱིས་དུ་བར་འགྱུར་ན། རི་དང་ཁང་པ་ལ་སོགས་པའང་དུ་བར་འགྱུར་
རོ། །མེའི་རྩལ་སྤྲོད་བསྐྱུས་པ་མེར་གྱུར་ན། རྟོད་མཁའའི་མེའང་མེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདོད་པས་ག་ལ་མཚུངས།
གལ་ཏེ་སའི་རྩལ་སྤྲོད་བསྐྱུས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་མེ་དང་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་གཉིས་ཀས་དུ་བར་སྤྱད་བར་
བྱེད་དོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་དུ་བའི་མེ་དང་བྱེད་ཤིང་གིས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་རྩིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་དེ་བརྒྱ་ཕྱིན་
གྱི་སྤྱི་བོ་ལ་ག་ལ་འབྱུང། དེས་ན་དུ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིང་གི་སྤྱི་ལྟ་བུར་སྤྱི་བོའི་རྩིས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱོད་མ་ཡིན་གྱི་ཤིང་ཤ་བ་
ལྟ་བུར་མེ་ལས་སྤྱིས་པའི་རྩིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཐ་སྙད་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལ་མིང་ཡང་དུ་བར་
བྲགས་ལ་རྣམ་པའང་དུ་བ་དང་འདྲོ། །ཞེ་ན་མི་འདྲ་བ་ལ་སྤྱོད་བྲགས་པ་ཡིན། རྣམ་པ་སྤྱོད་ལ་འབྱུར་བ་ཅམ་དུ་
འདྲ་ཡང་མཚུལ་དུ་དཀྱ་བ་དང་། སྤྱོད་ལ་དང་འབྱུར་ཚུལ་མི་འདྲོ། །དོ་བོ་མི་འདྲ་ཡང་སྤྱོད་སྤྱི་རིས་མི་ཟེན་ནོ་
ཞེ་ན། དོ་བོ་མི་འདྲ་བས་ཆོག་མོད། སྤྱི་རིས་མི་ཟེན་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡིན་གྱི་དོན་གྱི་སྤྱོད་མ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་
ཐམས་ཅད་དོན་ལ་སྤྱོད་ན་གསེར་དང་ར་གན་དང་མི་དང་ཐོ་ཡོར་ལ་སོགས་པའང་སྤྱི་རིས་མི་ཟེན་པའི་སྤྱོད་པོ་
ཡོད་པས་ཐམས་ཅད་དེས་པར་མི་རུས་སོ། །དེ་སྐད་དུ་འང་། ཐ་དད་དངོས་ལ་རབ་བྱུང་བ། །སྤྱོད་མཚུངས་པས་ཐ་
དད་མེད་ཕྱིར། །རྩིས་དཔོག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །སྤྱོད་པོའི་རྩིས་པ་མེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །དེས་ན་མིང་གཅིག་ཀྱང་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། འཆི་བའི་སྤྱི་ཤིང་སྤྱོད་པ་དང་། མེ་རྣལ་བ་དང་། འོ་མ་རུལ་བ་
ལའང་འཇུག་མོད་གྱི། སངས་རྒྱས་པས་ཤི་བ་མཚན་ཉིད་པ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉིན་དང་ཆེ་ལ་སོགས་པ་འགག་པ་
ལ་ཟེར་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་མི་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཉིད་རྒྱན་མཛད་པས། རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་

༼༡༣༩༽

འགག་པ་ལ། །འཆི་བར་སངས་རྒྱས་པས་རྟོགས་པས། །གང་ལ་ཤིང་ལ་རྣམ་ཤེས་སོགས། །མ་གྲུབ་དེ་ལས་
འཆི་དེ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་སྐྱེན་སྒྲ་ཕྱི་རི་རྒྱ་འབྲས་སུ་གྲུབ་པ་ནི། །ཡང་ན་སྒྲིན་དང་ཕྱི་
མ་ཡི། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་ཡོད། །མེ་དང་དུ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡི། །འབྲས་བུ་དུ་བའི་བྱད་པར་བཞིན། །དང་
པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་དང་། །ཕྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་མི་འབྲས་སྟེ། །དུ་བ་དང་པོའི་རྒྱ་མེ་ཡིན་ལ་དུ་བ་ཕྱི་མའི་
རྒྱ་དུ་བ་ཉིད་ཡིན་པའམ། །རྒྱ་ཤིང་དང་པོའི་རྒྱ་ས་བོན་ཡིན་ལ། །ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་སྒྲོང་བུའམ། །དུ་བ་དང་པོའི་རྒྱ་
ལུག་གི་རྩ་ཉིད་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་དུ་བ་དའི་ས་བོན་ནམ། །བུམ་པ་དང་པོའི་རྒྱ་འཛིམ་པ་དང་རྩ་མཁན་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་
བུམ་པ་ཉིད་དམ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤ་ལུ་ཀ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། །གཏན་ཆོགས་ཐེགས་པ་
ལས། །རིགས་མི་མ་ཐུན་པ་ལས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་འབྱུང་བར་མཐོང་སྟེ། །དཔེར་ན་བ་ལང་གི་ལྷ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་
ཤ་ལུ་ཀ་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། །རིགས་མི་མ་ཐུན་པ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟ་བུ་ཁོ་ན་དེ་དང་
འབྲས་པའི་དང་པོའི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྒྱ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་ཀྱིས་འབྱུང་ན་འདམ་བུ་ལས་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ཤ་ལུ་ཀ་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་ཡིན་ན་སྒྲ་ཕྱི་རི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ལ་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་
གཟུགས་འབྲས་པ་ཅམ་ནི་དུ་བ་དང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྒྲི་བོ་ལྟར་མིང་གཅིག་ཀྱང་དོན་འབྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་
འབྲེལ་པ་དེ་དག་གི་མཆོན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གསུམ་ལས་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། །རང་མཆོན་དང་ནི་
སྒྲ་དོན་གཉིས། །འབྲེལ་པའི་མཆོན་གཞིར་མི་འཐད་པས། །བོད་རྣམས་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་
ན། །མཆོན་གཞིའང་ཡུལ་དུས་སོ་སོར་ངས་པའི་རྩ་ལ་བརྩི་དགོས་ལ། །དེ་འདོད་ན་རང་མཆོན་ལ་རྩེས་

༼༡༣༣༽

འགྲོ་མེད་པའི་སྤྱིར་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་རྟོ། །འགའ་ཞིག་དུ་བ་དང་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོད་ན་ལ་
འབྲེལ་བ་བརྩེ་བའང་མི་འཐད་དེ། སྐྱོད་ན་དངོས་མེད་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པས་རང་མཆོན་གོ་བར་མི་རུས་སྟེ།
རང་མཆོན་དང་དངོས་མེད་ཉིད་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་བྱམ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པས་བ་ལང་མི་གོ་བ་
བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། སྤྱི་དོན་ལ་རང་མཆོན་དུ། །འབྲེལ་པའི་གཞན་སེལ་ཁོ་ན་ཡིན། །རྟོག་
པས་སྐྱོད་ན་ལ་རང་མཆོན་དུ་འབྲེལ་པའི་གཞན་སེལ་གྱིས་དུ་བ་དང་མེ་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
པའི་ལྟོག་པ་གཅིག་དུ་བཟུང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་ཆེ་གོ་བྱེད་རྗེས་འགྲོ་བ། །སྤྱི་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། ལྟོག་པ་གཅིག་འདོད་ན་རྗེས་ཀྱི་སྤྱི་དང་བརྟག་པ་མཚུངས་
པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ལྟོག་པ་དངོས་མེད་ཡིན་པས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཀྱི་སྐྱོན་ལས་གོལ་ལོ་ཞེས་གཞན་
སེལ་གྱི་སྐྱབས་སུ་བཤད་ཟིན་རྟོ། །ཁ་ཅིག་ལྟོག་པ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་མི་
འཐད་དེ། བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཚུངས་སམ་སྤྱོགས་གཅིག་གིས་མཚུངས། གང་ལྟར་ཡང་མཚུངས་པ་
ཅམ་དུ་བཟུང་བས་བྲུབ་པ་མི་འབྱུང་བའང་སྤང་བཤད་ཟིན་རྟོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གང་གིས་ངེས་པའི་ཚུལ་ལ་
གསུམ་སྟེ། སྤྱོགས་ངེས་ངེས་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་དང་། གཉིས་ཀ་དགོད་པ་རང་གི་ལུགས་དང་། དེ་ལ་མི་
འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དཔྱེད་པས་ངེས་པ་ནི། བདེ་བྱེད་དགའ་བ་དཔྱེད་པ་ཡིས། །འབྲེལ་
པ་ངེས་པར་བྱེད་ཅེས་གྲག། །ཁ་ཆེ་འཇོག་གོ་བ་ཆེན་པོ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་ན་རེ། གནས་སྐྱབས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
ཆད་མས་ངེས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་པ་དཔྱེད་པས་ངེས་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

༼༡༣༩༽

དཔྱོད་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྩ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ལ་མཐའ་
གཞན་དུ་འཛིན་པའི་དོགས་པ་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་སྐད་དུ་འང་། འཇུག་ཡུལ་ངེས་པ་མ་རྟོགས་པས། །ཆོད་
མའི་མཚན་ཉིད་མེད་ཀྱང་སྒྲ། །འབྲེལ་པའི་རྩ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། །རྣམ་གཞག་དོགས་འགོག་ཡིད་ཆེས་རྒྱ། །ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་སྤྱོད་ཀྱི་དཔྱོད་པ་དང་དངོས་པོའི་དཔྱོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཆོད་བྱས་
གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟགས་པའི་དོན་ལ་དོགས་པ་སེལ་བ་སྟེ། ཅིས་དང་མིག་མངས་གྱི་འབྲེལ་བྱ་ལྟ་
བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིའི་དོན་ལ་དོགས་པ་སེལ་བ་སྟེ་ཤིང་དང་ཤ་བའི་
འབྲེལ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་དཔྱོད་པའི་ཚུལ་རི་ལྟར་འཇུག་ཅེ་ན། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་མཐོང་
བ་ལྟ་བུ་མཚན་གཞི་འཛིན་པའི་ཆོད་མ་དང་། དེ་ནས་མཐུན་དངོས་དང་གཞན་དངོས་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་
དད་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྒོ་ལ་དཔྱོད་པ་སྦྱེ་སྟེ། ཆོས་གང་ཞིག་གང་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་
འཆར་བ་དེ་ནི་དེ་དང་འབྲེལ་པ་དང་། གཞན་དང་མི་འགལ་བའི་དོགས་པ་ཆོད་དེ། དཔེར་ན་ཤ་བའི་རྣམ་པ་དེ་
ཡལ་འདབ་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་ཅམ་ལས་གཞན་དུ་རྣམ་པ་མི་འཆར་བས་ཤིང་ཅམ་དང་འབྲེལ་ཞིང་ཤིང་མིན་དང་
འགལ་བར་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ཆོས་གང་ཞིག་གང་ལས་གཞན་དུ་རྣམ་པར་འཆར་བ་དེ་ནི་དེ་དང་འབྲེལ་ཞིང་
གཞན་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་ཅམ་ཤ་བ་ལས་གཞན་དུ་འང་རྣམ་པ་འཆར་བས་དེ་དང་འབྲེལ་ཞིང་དེ་མིན་
དང་མི་འགལ་བ་བཞིན་ཀོ་ཞེས་ཤི། །འདི་ལ་དཔྱོད་པ་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ན་རེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡུལ་ཅན་
ཕྱིར། །བྱུང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འབྲུག། །ཆོད་མ་ཡིན་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་ནི། །ཡུལ་དུས་སྤྱི་ལ་

༼༡༣༫༽

འཇལ་མི་བྱེད། །གང་ཞིག་སྤྱི་ཡི་ཡུལ་ཅན་མིན། །དེ་ཡི་བྱུང་བ་རྗེ་ལྟར་འབྱུང་། །ཅེས་བཤད་བ་ལྟར་ཆད་མས་
འབྲེལ་བ་མི་ངེས་ཏེ། དེའི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆན་སོ་སོར་ངེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱི་འབྲེལ་དཔྱད་
བས་ངེས་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བའང་ཆོས་ཅན་ངེས་བར་མ་བཟུང་བར་འཇུག་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་
རྟོགས་པ་ཉིད། རང་མཆན་མ་བཟུང་བས་མངོན་སུམ་མིན་ལ། རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པས་རྗེས་དཔག་མིན་ཅིང་
དོན་མཐོང་བ་ཅུ་ཡོད་པས་དཔྱད་བ་ཞེས་བཏགས་པར་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་ཆད་མས་ངེས་བ་ནི། ཉི་འོག་
བ་རྣམས་ཆད་མ་ཡིས། །འབྲེལ་བ་ངེས་བར་བྱེད་པར་འདོད། །རྒྱ་གར་གྱི་པཱྃ་ཏ་རྣམས་མ་ཐུན་པར་སྤར་བཤད་
བ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ངེས་པའི་ཆད་མས་འབྲེལ་བ་ངེས་བར་བྱེད་དེ། དཔེ་ལ་རྟགས་གྱི་མཆན་གཞི་
འཛིན་པའི་ཆད་མ་དང་། དེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་འགོག་པའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་འགྲོ་
དང་། ལོག་ན་ལྟོག་པའི་ལྟོག་བ་བྱུང་བས་སྤྱི་བྱུང་འབྱུང་སྟེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་དང་ལྟོག་པ་ལས། །གང་ཞིག་གང་གི་
རྗེས་འགྲོ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །དེའང་མ་ཐུན་དཔེ་ཆད་མས་བྱུང་དགོས་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་དཔེ་བྱུང་
མི་དགོས་ཏེ། དེ་བྱིར་ཆོས་མི་མ་ཐུན་དཔེ་ལ། །ངེས་བར་འདི་ལ་གཞི་མི་འདོད། །དེ་དག་མེད་ན་དེ་མེད་
ཅེས། །བརྗོད་བ་ལས་ཀྱང་དེ་རྟོགས་བྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དུ་བཤམ། བྱས་པ་ཡོད་ན་མེད་མི་རྟག་
བ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་བ་ཉིད་ཀྱིས་མེའམ་མི་རྟག་པ་ལོག་ན་དུ་བཤམ་བྱས་པ་ལྟོག་པས་ངེས་སོ་ཞེས་གསུང་
རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡི། །གཞན་སེལ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་
ཅན། །འཇུག་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ། །རྟོག་དཔྱད་

༩༡༣༩༽

དེ་ཡི་འབྲེལ་བ་ངེས། །ཁོ་བོ་ནི་ཚད་མ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་དཔྱད་པ་ལ་འང་གཞན་སེལ་བྱིན་ཅི་ལོག་སྲིད་པས་མི་
ངེས་ལ། མངོན་སུམ་ཡང་མ་ངེས་ན་འཇུག་ལྡོག་གི་ཐ་སྙད་མི་འགྲུབ་ཅིང་། ངེས་ན་རྟོག་དཔྱད་ལས་མ་འདས་ལ་
རྗེས་དཔག་གིས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞེགས་ཀྱང་རྟོག་དཔྱད་མེད་ན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་མི་འགྲུབ་
པས། ཚད་མའི་རྗེས་ལ་སྐྱེས་པའི་ངེས་པ་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་ངོ་བོས་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དགོངས་
ནས། འཇུག་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དཔྱད་པ་ནི་དོན་བྱེད་པར་རུང་བའི་ཡུལ་
ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན་དཔྱད་པ་ཡིད་
དཔྱད་དམ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ་མ་ཡིན་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་བཞི་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡིད་དཔྱད་མི་སྲིད་
ལ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཡང་བཞི་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བཅད་ཤེས་ཉིད་ཁ་བྱི་ལྟ་ལོག་ཤེས་ནང་ལྟ་རང་རིག་ཡིན་པའི་
བྱིར་རོ། །འཇུག་ཡང་རང་མཆོན་ཐོབ་པའི་མི་འགལ་བ་བཤད་བྱིན་ཏོ། །ངེས་ན་དཔྱད་པ་མེད་པར་འཇུག་ལྡོག་
མི་ངེས་ལ་ཚད་མ་མེད་ན་དཔྱད་པ་འཇུག་སྲིད་པས་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་གཉིས་ཀ་དགོས་སོ། །དངོས་པོའི་དོན་
ལ་འབྲེལ་བ་མེད། །འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱང་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན། །སྒྲུ་ཡི་དོན་ལ་རང་མཆོན་དུ། །འཇུག་པས་འབྲེལ་
པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ། །ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཚད་མ་རིགས་པའི་གཉེར་ལས་འབྲེལ་བ་བརྟག་
པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དུག་པའོ། །གཉིས་པ་འགལ་བའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་ནི། འགལ་བ་སྐྱེའི་མཆོན་ཉིད་དང་།
མཆོན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་གང་གང་ལ་གཞོད་བྱེད་པ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་འགལ་ལྷ་
ཡིན། །འགལ་བའི་མཆོན་ཉིད་ནི་ཆོས་གང་ཞིག་གང་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འགལ་ཞིག་ན་རེ།
ཆོས་

༩༡༣༥༽

གང་ཞིག་གང་གིས་དབེན་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་མི་དང་དྲུབ་དང་བྱས་བ་དང་མི་རྟག་བ་
ལ་སོགས་བ་ཆོས་ཐ་དད་བ་ཐམས་ཅད་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་མི་དང་དྲུབ་དང་བྱས་བ་དང་མི་རྟག་བ་
པན་ཚུན་འགོག་ཀྱས་བར་འགྱུར་ཏེ་རྣམ་ངེས་ལས། དེའི་སྤྱིར་བསྟུན་བར་བྱ་བ་ལ་གཞོན་བར་བྱེད་བ་ཁོ་ན་
འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པས་སོ། །གཉིས་བ་མཆན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། འགལ་ཆེ་དངོས་སོ་དངོས་
མེད་ཀྱི། །ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་ལྟོས་ནས། །ལྟན་ཅིག་མི་གནས་བ་དག་དང་། །པན་ཚུན་སྤང་འགལ་གཉིས་སུ་
བཞེད། །འགལ་བ་དེའང་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་བ་དང་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས་
སོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་བའི་མཆན་ཉིད། འགལ་བ་གནས་བའི་ཡུལ། གཞོན་བྱ་ལྡོག་བའི་
དུས། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མཐོ། །མཆན་ཉིད་ལའང་གསུམ་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་ན། ལྟན་ཅིག་མི་
གནས་གཞོན་བྱེད་དུ། །འདོད་བ་དབྱུང་ན་འཐད་མ་ཡིན། །ལྟན་ཅིག་མི་གནས་བའི་མཆན་ཉིད་ནི། དངོས་སོ་
གཉིས་ལ་གནས་བའི་ཆོས་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་འཆོགས་བའི་
སྤྱི་གཅིག་མི་སྤྱི་ཅིང་ཡ་གྲུལ་དགོད་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལྟར་མ་བྱུང་བོ། །གཞན་ཡང་གཞོན་བྱེད་ཅེས་
བྱ་བ་འདྲིག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། འདྲིག་པ་ལ་རྒྱ་མི་དགོས་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་བ་རང་ལུགས་
ནི་དེས་ན་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་གཉིས། །རྒྱ་འབྲས་བཞིན་དུ་ཐ་དད་ཡིན། །གང་གིས་གཞོན་བྱ་རུས་མེད་
དུ། །སྦྱིད་བའི་རྒྱ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཟེར། །གཞོན་བྱའི་མཆན་ཉིད་ནི་རྒྱ་མ་གཏུགས་བ་འབྱུང་བ་ཅན་གཞན་ཡོད་ན་
རུས་མེད་དུ་སྦྱེ་བའོ། །གཞོན་བྱེད་ཀྱི་

༼༡༣༽

མཚན་ཉིད་ནི། རྩུ་མ་གཏུགས་པ་འབྱུང་བ་ཅན་དེ་རུས་མེད་དུ་སྐྱེ་བྱེད་དོ། །དེ་སྐད་དུ་འང་། རྩུ་མ་གཏུགས་པ་
འབྱུང་བ་ཅན་གཞན་ཡོད་ན་མེད་པའི་སྤྱིར་འགལ་བར་རྟོགས་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ཅོད་པ་
སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། མ་ཁུབ་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་རུས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་དང་པོ་སྤང་དགོས་པ་ལ་སྤང་ཐུན་
གཉིས་སྤང་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ཐུན་པའི་སྤྱད་ཅིག་སྤང་མས་སྤང་བ་དང་ཉེ་བའི་སྤྱད་ཅིག་སྤྱི་མ་སྤྱེད་
པའི་ཆེ་སྤང་བའི་སྤྱད་ཅིག་སྤང་མས་ཐུན་པ་དང་ཉེ་བའི་སྤྱད་ཅིག་སྤྱི་མ་སྤྱེད་ལ། དེ་ནས་སྤང་བ་དང་ཉེ་བའི་ཐུན་
པ་རུས་མེད་དུ་སྐྱེ་ཏོ། །སྤྱིས་ཐུན་པ་རུས་མེད་འགགས་པ་ཉིད་སྤང་བ་སྤྱིས་པ་ཡིན་པས་སྤྱི་འགག་དུས་མཉམ་
སྟེ་སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་བཞིན་རོ། །གཉིས་པ་ཁུབ་ཆེ་པ་སྤང་བ་ནི། རུས་མེད་དུ་སྐྱེད་པ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ན་
ཉེར་ལེན་གྱི་རྩུ་ལ་ཁུབ་ཆེས་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱུང་པ་ལོན་གྱིས་ནས་གྱི་ཐུ་གྱ་སྤྱེད་པའི་རུས་མེད་ལ་སོགས་པ་
རྩུ་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་སྤྱེད་པ་ལ་རུས་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། རུས་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་ཅམ་མ་
ཡིན་གྱི་རྩུ་མ་གཏུགས་པ་འབྱུང་བ་ཅན་གཞན་གྱི་རྩུ་རུས་མེད་དུ་སྐྱེད་པ་ལ་འདོད་ལ། འདིར་རང་གི་རྩུ་མ་
ཆང་བ་ཡིན་པས་ཁུབ་ཆེས་པ་མེད་དོ། །ཡང་གཞོད་བྱེད་དང་ཐུན་ཅིག་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྩུ་ལ་ཁུབ་ཆེས་ཏེ་ཆ་
རེག་དང་སྤང་བའི་གང་རེག་དེས་གང་རེག་སྤྱི་མ་སྤྱེད་པ་ལྟར་དེ་དང་ཇུས་གཅིག་པའི་རུས་མེད་ཀྱང་མི་སྤྱེད་ན་
ཆ་ཤས་གྱི་བསྐྱེད་བྱ་སྤྱེད་བྱེད་དུ་ཐལ་ལ། སྤྱེད་ན་ཆ་རེག་དང་སྤང་བའི་གང་རེག་དང་གང་རེག་སྤྱི་མ་གཞོད་བྱ་
གཞོད་བྱེད་དུ་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། སྤྱོན་མེད་དེ། ཆ་རེག་དང་སྤང་བའི་གང་རེག་གིས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྩུ་དང་ཆ་རེག་
གིས་ཐུན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྩུ་བྱས་ནས་གང་རེག་རུས་མེད་སྤྱི་བས་དེས་ན་ཆ་རེག་དང་སྤང་སྟོབས་གྱིས་གང་
རེག་རུས་མེད་དུ་སྐྱེ་ཏེ། མ་

༩༡༣༩༽

སྒྲོན་ཀྱིས་མེད་ཉིད་ཀྱང་མི་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་གྲང་རེག་སྒྲ་མ་དང་ཕྱི་མ་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་ག་ལ་འགྱུར།
གཉིས་པ་འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་འགལ་བ་དོས་བཟུང་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་ཇི་སྟེན་
པ། །དེས་པོ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་ལ་འཇུག། །དེ་ཡང་རྒྱན་མིན་སྐད་ཅིག་མིན། །བསྦྱོང་བྱ་སྦྱོང་བྱེད་ཡིན་ཕྱིར་
རོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱན་གཉིས་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་ཡ་
གྲུལ་དེས་མེད་ལ་མི་འཇུག་པས་དེས་པོ་འཛི་ཆོས་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། དེའང་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་
བསྦྱོང་བྱ་སྦྱོང་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རྒྱན་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་
པ་ཚུང་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡུལ་ལ་བཏྲག་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། སྐད་ཅིག་མི་འགལ་རྒྱན་མ་
གྲུབ། །དེས་ན་འགལ་འདི་མི་འཐད་ལོ། །སྐད་ཅིག་ལ་འགལ་བ་མི་སྤྱིད་ལ་རྒྱན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་འགལ་བ་
གཉིས་གནས་པའི་ཡུལ་མི་སྤྱིད་དོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། སྐད་ཅིག་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་ལས། །སྦྱོན་མེད་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་
སྦྱོ། །དེ་ལ་རྒྱན་དུ་སྦྱོ་བཏགས་པ། །ཆོག་པར་བྱེད་ལ་ཉེས་པ་མེད། །གཞོན་བྱ་སྦྱོག་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་མང་པོ་
མ་ཐུང་པ་ལ་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་མེད་སྐད་ཅིག་མང་པོ་ཡོད་ན་གྲང་བའི་སྐད་ཅིག་འབྱུང་ཡང་འགག་པའི་ཆོས་
ཅན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྫས་ལ་བཏྲགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཚུང་བ་དགོད་
ན། རུལ་སྤོང་འགལ་བ་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །གནས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ། །མི་གནས་ན་ནི་གཅིག་བཅོམ་
པས། །རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་འགྱུར་ཞེ་ན། །གལ་ཏེ་ཆ་རེག་དང་གྲང་རེག་གི་རུལ་སྤོང་རབ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་
གཞིབས་པ་ན་གྲང་རེག་གི་རུལ་སྤོང་དེ་མ་བཅོམ་ན་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་འགྱུར་ལ། བཅོམ་ན་སྤྱད་དུས་དེ་ཉིད་
དུ་

༩༡༠༽

བཅོམ་ན་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། འགྲོགས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་འགའ་ལོ་ཞེས། །གཉིས་
པ་ལན་ལ་གཉིས་ལས་གཞན་གྱི་ལན་དགག་ན། ལ་ལ་ཉེ་བར་ཞ་བར་འདོད། །ཁ་ཅིག་སྤང་ནས་བསྐྱར་བར་
འདོད། །འགའ་ཞིག་སྤང་པ་མེད་པར་འདོད། །རྟག་སྤྲོད་དག་འབྲུལ་པ་ཡིན། །གངས་ཅན་ནི་གང་རེག་གི་རྩལ་
ཉིན་མོའི་སྐར་མ་བཞིན་ཆ་རེག་གི་ཁོངས་ན་ཉེ་བར་ཞའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཟེགས་ཟན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཁ་
ཅིག་གང་རེག་གི་རྩལ་བའི་འབྲེལ་པ་ཞིག་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཚུན་རྟག་པས་གཞོད་པ་མ་བྱས་པ་དང་། རྩེ་བྲག་པ་ཁ་
ཅིག་གང་རེག་གི་རྩལ་སྤོང་དེ་ཆ་རེག་གི་རྩལ་སྤོང་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག་བསྐྱོར་བ་བར་དང་
བཅས་པས་མ་རིག་པར་ཡོད་ལ། གང་རེག་གི་རྩལ་སྤོང་གཞན་འོང་བའི་གོ་ཆ་རེག་གིས་བཀག་པས་རགས་པ་
བཅམ་མ་བྱས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ལྷན་ཅིག་གནས་ན་འགའ་པ་ཉམས། །བསྐྱར་ན་རྟག་པར་འདོད་པ་འགའ། །ཆ་
རེག་གི་ཁོངས་ན་གང་རེག་གི་རྩལ་ཉེ་བར་ཞ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པར་
འགའ་ལ་གང་རེག་གི་རྩལ་ཆ་རེག་དུ་བསྐྱར་ན་རྟག་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ནི། དེས་ན་རྩལ་སྤོང་
ལས་རྩལ་སྤོང་། །བྱས་མེད་སྤྱི་སྤྱིར་འགའ་བ་མེད། །འགའ་ལྷན་ཉེ་རྩལ་སྤོང་གཉིས་སྤྲོད་ཅིག་སྤོང་མ་ཞིག་ནས་སྤྱི་
མ་སྤྱི་བ་ན་གང་རྩལ་མང་བ་བྱས་ལྷན་དུ་སྤྱིས་ལ། ཉུང་བ་བྱས་མེད་དུ་སྤྱི་བས་སྤྱོད་མེད་དོ། །གསུམ་པ་གཞོད་
བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་ལ་གསུམ་ལས་གཞན་ལུགས་དགག་ན། ལ་ལ་བྱ་རྩོགས་སྤྲོད་ཅིག་གསུམ། །འགའ་ཞིག་ཡུན་
རིང་འགྲོགས་ཞེས་ཟེར། །ཁ་ཅིག་སྤང་བྱ་དང་གཉེན་སོ་གཉིས་བྱ་བ་རྩོགས་པའི་སྤྲོད་ཅིག་གསུམ་ལ་ལྡོག་པ་
དང་། ཁ་ཅིག་ད་ལྟ་ནས་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བར་དུ་བསྐྱལ་བ་དཔག་མེད་དུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་

འགྲོགས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡུན་རིང་འགྲོགས་པའི་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །མི་གནས་པ་དེ་ངོ་མཆར་
 ཆེ། །བསྐྱལ་བ་དབག་ཏུ་མེད་པར་འགྲོགས་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་དེ། གློ་བྲོས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་
 ཁྱིད་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་སྲུང་གོ་ཤིན་ཏུ་ཡ་མཆོན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལྷགས་ནི། བྱད་དང་བྱས་མེད་སྐྱེས་པ་
 ཉི། །སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་དོན་འགལ་ལྡོག་ཁྲེས་པ་སྐྱེས་པས་སྒོ་འདོགས་ཕྱིར། །མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྒོ་ཡི་ཡིན། །ཆ་
 རེག་གང་རེག་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་ཆོས་རྣམས་དུས་གཅིག་ལ་འདུར་བྱང་བས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་བྱད།
 གཉིས་པ་ལ་བྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད། གསུམ་པ་ལ་གཞོན་བྱ་འགག་པ་དང་གཞོན་བྱེད་སྐྱེས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་
 ལ། གློ་འདོགས་དང་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྒོ་འདོགས་དུས་ལ་སྐྱོས་པ་རྣམས་ནི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་བྱད་པ་མི་
 སྲིད་པས་གཉེན་པོ་ཡོད་པ་ན་སྤང་བྱ་སྐྱེ་མ་བྱས་པ་ཉིད་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །གསུམ་པ་
 ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་གྱི་འགལ་བ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་། གློ་འགལ་བ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་
 པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཆ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཆ་མེད་
 བ། །རགས་པའི་རྒྱན་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར། །ཆ་ཤས་ཡོད་ན་བྱགས་མེད་པས། །གསུམ་པ་ལྡོག་པ་དཀའ་ཞེ་
 བ། །གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་ལ་ལྡོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཉིད་ལ་སྐད་ཅིག་གསུམ་མེད་ན་རྒྱན་ཚོམ་པ་
 མི་སྲིད་ཅིང་ཡོད་ན་དེ་ལ་འང་སྐད་ཅིག་གསུམ་འགྱུར་ལ་འདོད་ན་བྱག་པ་མེད་པར་འགྱུར་པས་སྐད་ཅིག་གསུམ་
 ལ་ལྡོག་པ་ངོས་མི་ཐེན་ནོ་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་ལ་ནི་ཆ་ཤས་མེད། །རྒྱན་ཡང་སྐད་ཅིག་སྐྱེས་ཅམ་ཡིན། །རྟུལ་དང་
 སྐད་ཅིག་མི་མཚུངས་པས། །གསུམ་

༼ ༡༤༽

བ་ཉིད་ལ་ལྟོག་པ་ཡིན། །སྐད་ཅིག་དུས་ལ་ལྟོས་པས་ཆ་མེད་ཅིང་དུལ་སྟོན་སྟོགས་ལ་ལྟོས་པས་ཆ་བཅས་སུ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་ཆ་མེད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལས་སྐད་ཅིག་གཞན་སྐྱེ་བས་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ལྟོག་གོ། །གང་
དག་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་ཆ་ཤས་ཅན་དུ་འདོད་པ་ནི་རིགས་པའི་ར་བ་
ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། གང་རེག་རྒྱས་པ་
ཐོགས་མེད་དེ། །རྒྱས་ཅན་སྐྱེད་དམ་རྒྱས་མེད་སྐྱེད། །གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་ཆ་རེག་ལ། །དགོས་རྒྱས་མེད་པར་
འགྱུར་ཞེན། གལ་ཏེ་ཆ་རེག་དང་དུས་མཉམ་པའི་གང་རེག་དེས་གང་རེག་རྒྱས་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་
ཐོགས་མེད་ཡིན་ན་ཆ་རེག་གིས་བསྐྱོག་མི་རྒྱས་ཏེ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མ་ཆང་མེད་རྒྱ་དེ་ལ་ནི། །འབྲས་བུ་གང་
གིས་བསྐྱོག་པར་རྒྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱས་མེད་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཡིན་ན་ཆ་རེག་
མི་དགོས་ཏེ། རང་ཉིད་འགག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན། གང་རེག་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དེ། །སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉིར་
ལེན་ཡིན། །ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་གང་དང་གང། །སྤང་བ་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་འབྱིན། །ཆ་རེག་དང་དུས་མཉམ་པའི་
གང་རེག་དེས་རྒྱས་ལྡན་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དང་རྒྱས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀའི་ལྟོག་པར་མི་
འདོད་ཀྱི། གང་རེག་གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉིར་ལེན་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
འབྲས་བུ་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱུར་ཏེ། ཆ་རེག་གི་རྒྱུན་སྟོབས་ཆེན་རྒྱས་མེད་དུ་སྐྱེ་ལ། གང་རེག་
སྟོབས་ཆེན་རྒྱས་ལྡན་དུ་སྐྱེ་སྟེ། དཔེར་ན་འཛིམ་པ་ལ་ས་སྟོབས་ཆེན་སྐྱ་བ་དང་ཚུ་སྟོབས་ཆེན་སྐྱ་བར་སྐྱེ་བ་
བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་སྐྱོའི་འགལ་བ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་ནི། སྤང་བའི་ངོ་བོ་འཇམ་ས་བོན་

༼ ༡༤༣ ༽

སྤངས། །གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་ཟེར། །སྒྲོ་འདོགས་སྒྲོང་བ་ཡང་ངོ་བོ་ཅམ་མེད་པར་བྱེད་པ་གཞན་ལ་ཡིད་
གཏད་པས་ཀྱང་ལྟོག་པས་ཚད་མ་མི་དགོས། ས་བོན་འཛུམས་པའི་རྒྱས་པ་ཚད་མ་ལའང་མེད་དོ་ཞེ་ན། ས་བོན་
སྒྲོང་བའི་གཉེན་པོའང་ཡོད། །དེས་པས་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཀ་མིན། །དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ས་
བོན་སྒྲོང་བའང་ཡོད་མོད་ཀྱི། །འདིར་ནི་ཚད་མ་ལས་བྱུང་བའི་དེས་པ་རྩི་སྤྱོད་ཡོད་པའི་བར་དུ་སྒྲོ་འདོགས་མི་
སྒྱེ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་འགལ་བ་དེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལ་གསུམ་ལས། །དང་པོ་དོན་ལ་འགལ་བ་
དགག་པ་ནི། །འབྲེལ་བ་བཞིན་དུ་འགལ་བ་ཡང་། །དངོས་པོའི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྒྲོ་
བཏགས་ནས། །འགལ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག། །འབྲེལ་བ་བཞིན་དུ་འགལ་བའང་དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་པ་མེད་དེ་
གཞོད་བྱ་ཡོད་པ་ན་གཞོད་བྱེད་མེད་ལ་གཞོད་བྱེད་སྒྱེས་པ་ན་གཞོད་བྱ་འགགས་ཤིང་། །དུས་མཉམ་པའི་ཆ་
རིག་གང་རིག་ལྟ་བུ་ནི་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྒྲོ་ངོར་ཚད་མས་
བསྐྱབ་པ་ནི། །སྤང་དང་མི་སྤང་མ་གཉོགས་པ། །འགལ་བ་དེས་བྱེད་གཞན་ཡོད་མིན། །རྒྱ་འབྲས་དེས་པར་བྱེད་
པ་བཞིན་དུ་གཞོད་བྱ་རྒྱས་མེད་དང་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། །དེ་ནས་གཞོད་བྱེད་རྒྱས་
ལྡན་དམིགས། །དེའི་རྩེ་ས་སུ་གཞོད་བྱ་རྒྱས་མེད་དམིགས་པའི་ཚད་མས་དེས་སོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་པ་ལ་རྩོད་
པ་སྤང་བ་ནི། །གང་རིག་འགོག་ལ་མེ་ཅམ་ནི། །མ་དེས་སྟོབས་ལྡན་མི་འགྲུབ་ལོ། །ཁ་ཅིག་གང་རིག་འགོག་པ་ལ་
མེ་ཅམ་བཀོད་ན་གང་རིག་མེད་པ་མི་དེས་ལ། །མེ་སྟོབས་ལྡན་ཏགས་སུ་བཀོད་ན་དེའི་ཆེ་གང་རིག་སྤང་དུ་རུང་
ན། །སྤང་རུང་མི་དམིགས་པས་ཁིགས་ཤིང་སྤང་དུ་མི་རུང་ན་དེ་བས་

༼༡༩༩༽

སྟོབས་ཆེ་བའི་སྟོབས་ཆོས་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་སྟོབས་ལྡན་འགོད་ཅེས་ཟེམ། །རང་གི་ངོ་བོ་མེ་ཙམ་
ཡིན། །ཁ་ཅིག་སྟོབས་ལྡན་འགོད་ལ་དགག་བྱ་གང་རེག་མེ་བས་སྟོབས་ཆེ་བའམ་མཉམ་པ་ནི་སྤང་རུང་མི་
དམིགས་པས་ཁེགས་ཤིང་། འོན་ཀྱང་དེ་བས་སྟོབས་ཆུང་བའི་གང་རེག་ཡོད་ཀྱང་སྤང་རུ་མི་རུང་བས་དེ་འགོག་
པ་ལ་ཏྲགས་སྦྱར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། གང་རེག་སྟོབས་ཙན་ཞིག་ཡིན་ན་ཆ་རེག་མེད་ལ་སྟོབས་
མཉམ་པ་ཞིག་ཡིན་ན། གཉིས་ཀ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མེ་སྤང་བ་ཉིད་
ཀྱིས་དེའི་འགལ་སྒྲའི་གང་རེག་མེད་པར་གྲུབ་པས་མེ་ཙམ་གྱི་ཏྲགས་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ། །འོན་ཀྱང་རེག་དང་ཆ་
རེག་སྤང་རུས་གྱི་སྤང་ཅིག་ཙམ་ལྡན་ཅིག་གནས་པས་དེ་འགོག་པ་འབྱུང་ལོ་ཞེ་ན། སྤང་ཅིག་མི་འགོག་གི་རྒྱུ་
འགྲོགས་པ་འགོག་གོ་ཞེས་བཤད་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་གཉིས་ལས། གཞན་གྱི་ལྷགས་
དགག་ན། ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་གྱིས་དབེན་པ། །པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། །བོད་པ་ལ་ཆེར་
རོ། །དེ་ལྟ་ན་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་པའང་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱུ་མི་ལྡོག་
ཀྱང་ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་གྱིས་དབེན་པ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྒྱུ་མི་ལྡོག་ཅེས་བྱ་བས་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་པ་
གཙོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་དངོས་འགལ་བརྒྱུད་འགལ་གཉིས། །བརྒྱུད་འགལ་ལའང་རྣམ་གཉིས་
འདོད། །དངོས་འགལ་ནི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ལྡོག་ཙམ་དུ་གནས་པའོ། །བརྒྱུད་འགལ་ལ་གཉིས་ཏེ།
དངོས་འགལ་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའོ། །རྩིས་དང་ལྡོག་པ་འགལ་བ་ཡི། །སྒོ་ནས་གཉིས་
གཉིས་རྣམ་པ་དུག །རྩིས་དངོས་འགལ་ཏྲག་པ་དང་མི་ཏྲག་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྩིས་

༩༡༥༥༽

ལ་དངོས་འགལ་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་སྟོ་མིན་དང་ལྷན་ལའི་སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་དང་། བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པ་སྟོན་པོ་དང་། མེར་པོ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་འགལ་བ་གསུམ་མོ། །ལྟོག་པ་དངོས་འགལ་མེད་དགག་ཡིན་མ་ཡིན་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་མ་ཡིན་དང་། གཏུན་ཆོགས་ཡིན་མ་ཡིན་ལ་སོགས་པ་གཞི་ལྟོག་པ་གཅིག་ལ་གཅིག་བཀག་པ་གཅིག་གིས་ལྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ལྟོག་པ་དངོས་འགལ་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་མེད་དགག་དང་ཤེས་བྱའི་ལྟོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཏུན་ཆོགས་མ་ཡིན་པ་དང་བྱས་པའི་གཏུན་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་དང་། བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པ་བྱས་ལྟོག་དང་མི་ཏྲག་པའི་ལྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པས་དུག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་དག་མི་འཐད་པ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། ཆོས་གཞན་དབེན་པ་འགལ་ཡིན་ན། །འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར། །ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་གྱིས་དབེན་པ་ཅམ་འགལ་བར་འདོད་ན། ཆོས་ཐ་དད་ཐམས་ཅད་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་མེ་དུད་ལ་སོགས་པ་རྩལ་ཐ་དད་ཐམས་ཅད་དང་། བྱས་པ་དང་མི་ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། སྐྱ་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་མཐའ་དག་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་འགལ་ན་འགོག་པ་དང་། །འབྲེལ་ན་བསྐྱབ་པའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་འགལ་བ་ཏྲགས་སུ་སྦྱར་བས། བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་སྐྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་འགལ་ན། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྐྱ་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་འགལ་བ་རྣམ་པ་གཉི་ག་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ཉིས་སྟོང་གི་ལན་དགག་པ་ནི།

༩༡༤༩༽

ཐ་དད་འབྲེལ་ལམ་མ་འབྲེལ་ཡང་། །དོ་བོ་ཡིན་པ་འགོག་ཅེ་ན། །རྩལ་སམ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་སྡོ་སེར་ལ་སོགས་པ་
མ་འབྲེལ་ཡང་རུང་། མེ་དུད་དམ་བྱས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་འབྲེལ་ཡང་རུང་པན་ཚུན་ཐ་དད་ལྷན་པ་དང་དོ་
བོ་ཡིན་པ་འགོག་ལ། དེ་ཉིད་འགལ་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པས་འགལ་ཡང་འགལ། འབྲེལ་ཡང་འབྲེལ་བས། སྟོན་
ཡང་མེད་དོ་སྙམ་ན། འགལ་བ་དམིགས་པས་འགོག་པའི་བྱིར། །སྤང་རུང་མེད་པ་རྒྱས་མེད་འགྱུར། །ས་ཕྱོགས་
སྤྱ་བུམ་པ་ཡོད་པ་དང་། སྡོ་སེར་དང་མེ་དུད་ལ་སོགས་པ་པན་ཚུན་ཡིན་པ་སྤང་རུང་མི་དམིགས་པས་མི་
ཁེགས་ཤིང་། ལྷོག་པ་ཐ་དད་པན་ཚུན་ཡིན་པ་གཞན་སེལ་གྱིས་མི་ཁེགས་པར་ཐམས་ཅད་དུ་འགལ་དམིགས་
སྡོར་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ཐ་དད་ལ་འགལ་བར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། ཐ་དད་འགལ་བར་
གསུངས་པ་ནི། །བཏགས་པ་བ་ཡིན་འབྲེལ་བ་བཞིན། །རྟོག་གཏེ་སྤྱབས་འགར་སྡོ་སེར་དང་མེ་དུད་ལ་སོགས་
པ་པན་ཚུན་འགལ་བར་བཤད་པ་ནི། དཀར་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་སེར་པོ་འམ། རྟ་དང་འབྲེལ་བའི་བ་ལང་ཞེས་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུག་པ་ལ་འབྲེལ་བར་འདོགས་པ་བཞིན་ཐ་དད་ལ་འགལ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་འགལ་བ་
མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི།
རྒྱ་དང་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་གཞག་གྱེད། །རྒྱ་ཐ་དད་དང་ཐ་མི་དད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའམ།
ཤེས་པ་ལ་ཐ་དད་དང་གཅིག་ཏུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྤྱད་གྱེད་
དོ། །གཉིས་པ་ཐ་དད་ལ་འགལ་འབྲེལ་དུ་འཛོག་པའི་ཚུལ་ནི། ཐ་དད་པན་གཞོད་འབྲེལ་དང་འགལ། །གཉིས་ཀ་
མིན་ན་ཐ་དད་ཅམ། །ཚོས་ཐ་དད་དེ་

༩༡༩༽

དག་པན་འདོགས་ན་འབྲེལ་བ་དང་། གཞོད་པ་བྱེད་ན་འགལ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ན་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་ནམ་
པར་གཞག་གོ། །གསུམ་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས་དངོས་འགལ་ནི། རང་མིན་
འགོག་པ་དངོས་འགལ་ཡིན། །མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་སྒྱུར་རོ། །དཔེར་ན་རྟག་མི་རྟག་དང་སྟོན་པོ་སྟོ་མིན་ལ་
སོགས་པ་དང་། མེད་དགག་ཡིན་མ་ཡིན་ལ་སོགས་པ་འོ། །འོ་ན་སྟོ་མིན་ནི་དཀར་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པ་
དངོས་པོ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡིན་པས་འགལ་ཆེ་དངོས་པོར་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། སྟོ་མིན་གྱི་ལྷོག་པ་མེད་དགག་
དངོས་མེད་ཡིན་གྱི་མ་ཡིན་དགག་གི་དངོས་པོ་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་དེས་བྱད་པར་
དུ་བྱས་པའི་བརྒྱད་འགལ་ནི། བརྒྱད་འགལ་རང་མིན་བྱེད་འགོག་ཁྱེས་བྱ་བ་མཚན་ཉིད་དོ། །དཔེར་ན་
འདུས་བྱས་དང་། རྟག་པ་དང་། ལྟོས་བཅས་དང་། དེས་དངོས་དང་། བདག་དང་། སྤང་པོ་དང་། དངོས་པོ་དང་
བདེན་དངོས་ལ་སོགས་པ་པན་ཚུན་འགོག་པ་འོ། །གསུམ་པ་ཚེད་པ་སྤང་བ་ནི། སྟོ་སོགས་འགལ་གཉིས་མིན་
མི་ཁྱེད་པས། །འེ་ན་སྤངས་ཡིན་འགལ་བ་མིན། །ཁ་ཅིག་སྟོ་སེར་དང་བྱམ་སྒྲམ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་གྲུབ་པས་
གཅིག་མི་ཁྱེད་པས་ཉེ་དངོས་འགལ་དང་དེས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བརྒྱད་འགལ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་
ཞེ་ན། དེ་དག་པན་ཚུན་སྤངས་པ་ཡིན་ཡང་སྤངས་འགལ་མ་ཡིན་འོ། །དེས་ན་པན་ཚུན་སྤངས་པ་སྤང་རུང་འདི་
དག་ཡོད་པའམ་ཡིན་པ་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁྱེད་པས་སྤངས་འགལ་ནི་དགག་བྱ་སྤང་དུ་རུང་མི་རུང་
པའི་བྱད་པར་འགལ་དམིགས་ཀྱི་སྒྱུར་བས་འགོག་གོ། །པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཅིག་པ་བཀག་ཤིང་ཡིན་དེ་མ་
ཡིན་གྱིས་འགོག་པན་

༩༡༤༽

ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས། །ཡིན་པ་སྤང་རུང་མེད་པས་ཁེགས། །བསྐྱ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཆད་
མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་འགལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བདུན་པའོ། །གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཆད་མའི་
རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། མཆོན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་གཏན་ལ་
དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིར་མཆོན་གཞི་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན། བྱེད་བྱ་ཏུ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་
ངེས་པར་བྱ་བ། མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ལ་ཆོས་
གསུམ་གྱིས་བྱུང་བ་བསྐྱབ་པ། བྱུང་བྱེད་ཆོས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ། ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་
གཞག་གོ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས། །བྱུང་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད། །ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ལ་མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱ། མཆོན་གཞི་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་བྱུང་བར་རང་རིག་གིས་འབྱུང་སྟེ།
ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་སྟོ་ལ་འཆར་བ་ན། གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་མ་འབྱུང་བས་ཞེན་ཏུ་
རུང་བ་དང་། གཞི་དང་བཅས་པར་འཆར་བའི་བྱེད་པོ། །གཉིས་པ་བྱེད་ཆོས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་
པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ངོ་མོ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། མཆོན་ཉིད་གོ་བྱེད་དོན་གྱི་ཆོས། །མཆོན་བྱ་གོ་བྱ་
སྟོ་ཡི་ཆོས། །མཆོན་གཞི་གོ་བྱ་རྟེན་གྱི་ཆོས། །དེ་དག་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་ཡིན། །མཆོན་ཉིད་ནི་འདིས་གོ་
བར་བྱེད་པ་རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་སྟེ་ལོག་སྟོག་ཤིང་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ཆོས་སོ། །མཆོན་བྱ་ནི་འདི་གོ་བར་བྱ་བ་རྣམ་
གཞག་གི་འབྲས་བྱ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ལྟ་བུ་སྟོའི་ཆོས་སོ། །མཆོན་གཞི་ནི་འདི་ལ་གོ་བར་བྱ་བའི་རྟེན་ཏེ་དཀར་
ཟལ་ལྟ་བུའོ། །

༩༡༤༩༽

གསུམ་པོ་འདི་འང་དོན་རང་མཆོན་གྱི་ཆ་ནས་མི་འགྱུར་གྱི། གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེར་འཛོག་
པའི་འཐད་པ་ནི། །ཆོས་གསུམ་ལ་ཡང་རྒྱ་མཚན་དགོས། །མེད་ན་ཐམས་ཅད་འཆོལ་བར་འགྱུར། །དཀར་ཟལ་
བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དུ་མཆོན་པ་ལ་ནོག་གློག་ཤལ་ཁོན་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན། རྒྱ་མཚན་
མེད་ཀྱང་མཆོན་ཉིད་ཅེས་བཟོད་ན་གཉིས་པོ་ལ་འང་ཅི་སྟེ་མི་བཟོད། དེ་བཞིན་དུ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དང་དཀར་
ཟལ་ལ་ཡང་མཆོན་བྱ་དང་མཆོན་གཞིའི་ཐ་སྙད་དུ་འཛོག་པའི་མཆོན་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེས་བཏགས་དགོས་
སོ། །གསུམ་པ་པོ་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་ལ་མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱ། མཆོན་གཞི་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ།
མཆོན་ཉིད་ལ་མཆོན་ཉིད་མི་དགོས་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། དགོས་པའི་མཆོན་ཉིད་གཞག་པ་དེའི་བསལ་བྱ་
སྟོན་ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་ན། མཆོན་ཉིད་རྗེས་ཡོད་ལ་
མཆོན་ཉིད། །མི་དགོས་དགོས་ན་ཐུག་མེད་ཟེར། །ཁ་ཅིག་མཆོན་ཉིད་ལ་མཆོན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་ཏེ་དོན་
སྟོན་རྗེས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་དོན་ལ་མི་དགོས་
ཀྱང་། །ཐ་སྙད་ལ་དགོས་གཞན་དག་ནི། །དོན་ལ་འང་དགོས་ཟེར་མཆོན་བྱ་དང་། །དེ་འདྲ་ཏགས་བཞིན་ཐུག་
མེད་ཟེར། །འདི་ལ་བོད་སྐད་རབས་པ་རྣམས་སྟོན་པོ་ལ་མཛོན་འགྱུར་གྱི་དོན་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་མ་གྲུབ་པའི་སྟོངས་
པ་ལ་སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན་མཛོན་གྱུར་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་རུང་སྟེ། སྟོང་བས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྟོག་
གི་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་བཞིན་དུ། མཆོན་ཉིད་ལ་འང་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ལས་དོན་ལ་
མཆོན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་ཀྱང་དོན་

༩༡༠༽

དེ་མཚན་གཞིར་གཞག་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་འཛོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྗེས་ཡོད་
ཡིན་པའི་གཏམ་ཆིགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་དོན་ལ་དགོས་ཀྱང་སྒྲིན་མེད་དེ་ཐ་སྙད་གཉིས་
པའི་མཚན་ཉིད་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ལ་མཚན་ཉིད་ནོག་གློག་ཤལ་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ཐ་སྙད་
གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ནོག་གློག་ཤལ་ཡང་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་རི་ལྟར་ཡིན། དེ་བ་ལང་གི་
ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེན་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཐ་སྙད་གཉིས་པོའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་
ནོག་གློག་ཤལ་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་པས་སྤྱགས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་
དུ་མཚོན་བྱ་ལའང་མཚོན་བྱ་གཞན་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྱག་པ་ཡོད་ཀྱང་ཐ་
སྙད་སྤྱག་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་གཞིར་བཞག་ནས་མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་
བྱའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་བྱང་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་དགོས་པས་སྤྱག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཉིད་ལ་འདི་འདི་སྟེ་
ལ་མེ་ལྡན་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་དུ་བ་གཏམ་ཆིགས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ཚུལ་
གསུམ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། འོན་དུ་བ་རྟགས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་དགོས་ན་དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་སྐྱབ་པ་
ལ་གཏམ་ཆིགས་གཞན་དགོས་པས་སྤྱག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས། རྗེས་པ་ལ་དུ་བ་གཏམ་
ཆིགས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་གཏམ་ཆིགས་ཅན་དང་། རྟེན་གཤིག་གི་གཏམ་ཆིགས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། རྟེན་
གཤིག་གི་རྟགས་སྤྱག་མེད་དུ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་དུ་བ་ཆོས་ཅན་ལ་མེ་ལྡན་དུ་སྐྱབ་པའི་གཏམ་ཆིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་
བྱར་བྱང་སྟེ། ལ་མེ་ལྡན་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་སྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཚུལ་

༩༡༧༽

གསུམ་ཚང་བ་ཚོས་ཅན་དུ་བ་གཏན་ཚིགས་སུ་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་རུང་སྟེ། དུ་བ་
གཏན་ཚིགས་སུ་བསྐྱབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་གཉིས་པ་ཚང་བའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཚུལ་གསུམ་
གཉིས་པ་ཚོས་ཅན། ཚུལ་གསུམ་དང་པོ་གཏན་ཚིགས་སུ་བསྐྱབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་
བྱར་རུང་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་དང་པོ་གཏན་ཚིགས་སུ་བསྐྱབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་གསུམ་པ་ཚང་བའི་སྤྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སྤྱར་ངེས་ཟེན་ཅིང་སྐྱས་བརྗོད་པ་མ་འབྲུལ་ན་བསྐྱལ་བར་བརྗོད་ཀྱང་མི་ཟད་
དོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེད་ལ་སྐྱ་བྱ་བ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱ་ལ་བྱ་བ་བྱ་བ་ཚོས་གཉིས་ཡོད་པར་འགྱུར་
དོ། །ཚུལ་གསུམ་ལའང་དེ་ལྟར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་འདོད་དེ། ཚོས་ཅན་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ནི་དུ་བའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་
ལ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ནི་རང་ལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པས། ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྤྱིར་རོ། །སྐྱ་
ལའང་ལྟོས་ནས་འཛོག་ན་དག་པ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ཚུལ་གསུམ་དག་པ་བ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས་མི་
མཚུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཐུག་མེད་ཀྱི་སྤྱི་མ་མ་ཤེས་པས་སྤྱི་མ་མི་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། བསྐྱབ་
བྱ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་གཞིས་བསྐྱབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐུག་མེད་དུ་དགོད་
དགོས་སོ། །ཞེ་ན་ལོག་ཏྟིག་ཞུགས་ན་དགོས་པ་ཉིད་དོ། །གཏན་ཚིགས་ཅམ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་ལྟོག་པ་
གཅིག་བཅད་དང་མཚུངས་པར་འདོད་པའི་ཞུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྟར་ན་སྤྱོར་བ་གསུམ་པའི་ཆེ་ཐུག་སྟེ།
འདི་ལྟར་ཚུལ་གསུམ་ཚོས་ཅན། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་རུང་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་
བཀོད་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན་མི་ཏྟག་སྟེ་སྐྱ་ཡིན་

༼ ༡༥༩ ༽

བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་པ་ལྟར་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་བའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་
དེ་མི་འཐད་དེ། ཚུལ་གསུམ་ལ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་ན་ཚུལ་གསུམ་དེ་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན། མ་ཡིན་
ན་དུ་བ་གཏན་ཆིགས་སུ་བསྐྱབ་མི་བྱས་ལ་ཡིན་ན་རང་ལྷོག་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་བ་ག་
ལ་མིད། ཡང་ཚུལ་གསུམ་ལ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་ན་དུ་བ་ལའང་མ་ཆང་བར་མཚུངས་སོ། །དུ་བ་ཚྱོད་གཞི་ལ་
གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་མེ་ལྡན་ལ་འཇུག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མེ་མེད་ལ། མི་འཇུག་པས་རྗེས་
སུ་འགོ་ལྷོག་ཆང་བས་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་ཚྱོད་གཞི་དུ་བའི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཆོས་
དང་། མཐུན་ཕྱོགས་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་ལྡན་པ་ལ་འཇུག་མི་མཐུན་ཕྱོགས། མི་ལྡན་པ་ལ་མི་འཇུག་
པས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཚུལ་གསུམ་རྗེ་ལྟར་མ་ཆང་། དེས་ན་ལྷོག་པ་མཚུངས་པས་གཏན་
ཆིགས་ཅམ་གྱི་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་པའི་དུས་སུའང་ཐུག་མེད་དུ་འདོད་དེ། སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཅམ་
ལྷོག་ཆོས་ཅན་དང་། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཅམ་ལྷོག་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ནི་ཚུལ་
གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་གྱི་ཅམ་པོ་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་མེད་དོ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཅམ་ལྷོག་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་གཏན་ཆིགས་ཐུག་མེད་དུ་གནས་སོ། །ཞེ་ན་འདིར་
ཡང་ལྷོག་པ་ལ་ཅམ་མཆན་གཞིར་བཞག་ནས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་མཆོན་པ་ལའང་མཆན་ཉིད་ཅམ་གྱི་ཐ་
སྙད་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཆན་ཉིད་དུ་མཆོན་པ་གཉིས་ལས། བྱེ་བྲག་དུ་མཆོན་ན་ཐུག་མེད་དུ་གནས་པ་ཚུལ་སྔ་
མ་བཞིན་ཡིན་ལ། མཆན་ཉིད་ཅམ་དུ་མཆོན་པའི་ཆེའང་ལྷོག་པ་གཅིག་བཅད་དང་།

༼ ༡༥༣ ༽

མཚུངས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྟར་ན་སྒྲིབ་བ་གསུམ་པའི་ཆེ་མཉམ་པར་འདོད་པ་མི་
རིགས་ཏེ། །ཆོས་གསུམ་ལ་ཆོས་གསུམ་མ་ཆང་ན་རང་ལྟོག་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། འོག་དང་
སྒྲིག་ལལ་ལའང་མ་ཆང་ཞེས་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་ལྟོག་མཚུངས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་མཆན་ཉིད་ཅམ་གྱི་ཐ་
སྟངས་ལ་མཆན་པའི་ཆེའང་མཉམ་པའི་ཆེ་མཉམ་པར་འདོད་དེ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་གསུམ་མཆན་གཞི་དང་། བྱི་མ་
བྱི་མ་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་གསུམ་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་མཆན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་མཉམ་པའི་ཆེ་མཉམ་
ཐལ་བ་འདོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། རྣམ་འཛོག་རྒྱ་ནི་མ་དེས་པར། །རྣམ་གཞག་འབྲས་བྱ་དེས་ན་
ནི། །མཆན་ཉིད་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར། །མི་དེས་ན་ནི་མཉམ་པའི་ཆེ་མཉམ་པར་འདོད་དེ། །རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་
དེས་པར་དེས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་འབྲས་བྱ་མཆན་བྱ་དེས་ན་མཆན་ཉིད་མེད་ཀྱང་མཆན་བྱ་གོ་བར་འགྱུར་
ཞིང་། མི་དེས་ན་མཆན་ཉིད་མཉམ་པའི་ཆེ་མཉམ་པར་འདོད་དེ་བྱི་མ་དེས་པ་མི་སྲིད་པས་མཐར་ཆ་བའི་མཆན་ཉིད་མ་དེས་པར་
འགྱུར་རོ། །ཉགས་ཀྱི་མཆན་གཞིས་བསྐྱབ་བྱའི་དོན། །བསྐྱབ་བྱིར་མཉམ་པའི་ཆེ་མཉམ་པར་འདོད་དེ། །མཉམ་པའི་ཆེ་མཉམ་
མ་ཤེས་ཀྱང་སྒྲིབ་མེད་དེ། །བསྐྱབ་བྱ་ཉགས་ཀྱི་མཆན་གཞིས་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཚུལ་གསུམ་སྒྲིག་ལལ་
མ་དེས་ཀྱང་། །བྱས་དང་དཀར་ཟལ་དེས་ཅམ་གྱིས། །མི་ཉག་བ་ལང་ཉགས་པར་འགྱུར། །ཉགས་ཀྱི་མཆན་
གཞིའམ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་གཞིར་བསྐྱབ་བྱ་གོ་ན་ཚུལ་གསུམ་མམ་སྒྲིག་ལལ་མ་དེས་པར་ཡང་ཉགས་ཀྱི་
མཆན་གཞི་བྱས་པའམ་བ་ལང་གི་མཆན་གཞི་དཀར་ཟལ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ན་སྒྲིབ་པའམ་བ་ལང་
དེས་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་སྒྲིབ་བྱས་པར་མཐོང་བ་ལ་མི་ཉག་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པར་ཐལ་བ་དང་།
འོག་

༼༡༥༽

སྒྲིག་པ་ལ་མེད་པའི་གོང་ལྷན་གཞན་ལ་འདྲ་བ་ལས་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱི་ཐུག་ཏུ་ཐ་སྙད་མཆན་ཉིད་དུ་འདོད་
པ་མི་འཐད་དེ། ཐ་སྙད་ལ་འདྲ་ཞེན་རུང་ཞིག་མེད་ན་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་མིན། །ཡོད་ན་དེ་ཉིད་སྤྱི་མ་ཡི། །མཆན་ཉིད་
ཡིན་ཞེས་ལ་ལ་འདོད། །ཁ་ཅིག་བ་ལས་གི་ཐ་སྙད་ཉིད་ཐ་སྙད་གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་བ་ལས་
གི་ཐ་སྙད་དེ་ཉིད་ལ་སྒྲིལ་མ་འབྱུང་པའི་ཞེན་རུང་ཞིག་མེད་ན་ཤེས་བྱ་མེད་ལས་འདས་པར་འགྱུར་ལ་ཡོད་ན་དེ་
ཞེན་ཡུལ་བ་ལས་གི་ཐ་སྙད་ལས་དོན་ལྡོག་གཞན་མ་ཡིན་ན་སྒྲིག་པ་ལ་ལ་ཞེན་རུང་གི་བ་ལས་ཡང་སྒྲིག་པ་ལ་
ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཞེས་བསྐྱེད། །ཡིན་ན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་བ་ལས་གི་ཐ་སྙད་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་མ། འོན་ཏེ་ལོག་
སྒྲིག་པ་ལ་ཡིན། །དང་པོ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་ཐ་སྙད་མཆན་ཉིད་དུ་གྲུབ་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་མཆན་ཉིད་གཅིག་
གིས་མཆོན་བྱ་དུ་མ་མཆོན་པར་འགྱུར་བས་དེ་མི་སྤྱི་དོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་ནི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ལ།
དེ་ཉིད་ལ་སྒྲིལ་མ་ཞེན་རུང་གི་ཐ་སྙད་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་རྣམས་ནི་མཆོན་བྱ་ཡིན་པས་ཤེས་བྱ་ལ་མཆན་ཉིད་དུ་མི་
རུང་བའི་ཆོས་མི་སྤྱི་དོ་ཞེས་གསུང་རོ། །འདི་དག་གི་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཡལ་ག་ལ་འདྲ། །ཡལ་ག་མེད་ན་
ཤིང་མ་ཡིན། །ཡལ་ག་ཡོད་ན་ཤིང་ལ་ཡང་། །མཆན་ཉིད་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར། །ཤིང་གི་མཆན་ཉིད་དུ་
འདོད་པའི་ཡལ་ག་ལ་ཡལ་ག་གཉིས་པ་མེད་ན་ཡལ་ག་ཤིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན་དེ་ལས་གསུམ་པ་
དང་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་དགོས་པས་ཤིང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་ཐུག་མེད་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཅིར་འགྱུར།
ཡལ་ག་ལ་ནི་ཡལ་ག་གཞན། །མེད་ཀྱང་ཡལ་ག་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །ཅན་ཅོ་ལོ་དཔེར་མེད་དུ། །བསྐྱབ་ཕྱིར་ཐུག་
མེད་མི་དགོས་ན། །ཅན་ཅོ་ཤིང་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཡལ་ག་བཞོད་པའི་ཆེ་ཡལ་ག་ལ་འདྲ་

༩༡༥༥༽

ཡལ་ག་གཞན་མེད་ཀྱང་ཡལ་ག་ཤིང་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཡལ་ག་དེས་ཤིང་དང་ཐ་དད་ལྷན་པར་མི་བསྐྱབ་
ཀྱི་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱབས་པས་ཡལ་ག་ཉིད་ཀྱང་ཤིང་དུ་བྱལ་བོ་ཞེ་ན། ཐ་སྙད་གཉིས་པ་མེད་ན་ཡང་། ཐ་
སྙད་དེ་ཉིད་མཆན་ཉིད་ཀྱིས། །ཤེས་བྱའི་ངོ་བོར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་ཐུག་མེད་ག་ལ་དགོས། ཐ་སྙད་ལ་
ཐ་སྙད་གཉིས་པ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་སྒྲ་མ་ཤེས་བརྗོད་ལས་འདས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འོག་ལྗོག་ཤལ་ལ་སོགས་
པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བ་ལང་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཐ་དད་ལྷན་པར་མི་བསྐྱབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་
བསྐྱབས་པས་འོག་ལྗོག་ཤལ་ཤེས་བརྗོད་དུ་བྱལ་བ་ན་དེ་དང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཤེས་བརྗོད་དུ་བྱལ་སྟེ།
ཅན་ཤིང་དུ་བྱལ་བ་ན་དེའི་ཡལ་ག་ཤིང་དུ་བྱལ་བ་བཞིན་ནོ། །རིགས་པ་འདི་མཆན་ཉིད་ཐུག་མེད་དུ་འདོད་པ་
ལ་བསྐྱེས་ན་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་མགོ་བསྐྱེ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་ཐོད་རྒྱལ་བའི་མགོ་བསྐྱེ་ཡིན་ནོ། །ཆ་མ་ཐུན་དུ་བསྐྱེ་
ན་ཐ་སྙད་སྒྲ་མ་ལ་ཐ་སྙད་ཕྱི་མ་མེད་ན་སྒྲ་མ་ཤེས་བརྗོད་ལས་འདས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ན། ཅན་སྒྲ་མ་
ལ་ཅན་ཕྱི་མ་མེད་ན་སྒྲ་མ་དེ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཕྱི་མ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་མ་ཉིད་ཅན་དུ་བྱལ་བས་དེ་དང་མི་
འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། ཐ་སྙད་ཕྱི་མ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་མ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་བྱལ་བས་ཤེས་བརྗོད་ལས་མི་འདའོ། །དེ་བཞིན་དུ་
མེད་མཆན་ཉིད་ཆ་བ་ལ་ཆ་བ་གཉིས་པ་མེད་ན་སྒྲ་མ་མེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། མེ་ལ་མེ་གཉིས་པ་མེད་ན་སྒྲ་
མ་མེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་མེ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་རྩལ་
ཆོས་དག་པ་བ་དང་མཆན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཐུག་མེད་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐུག་མེད་ལྗོག་ཆོས་ལྗོས་པ་བ་
ཆོག་མཚུངས་ཀྱང་དོན་མི་འདའོ། །ཞེ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་སྐྱ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་དུ་

༩༡༥༦༽

འདོད་ལ། དགག་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་སྒྲིའི་ཆོས་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་སོ། །ཡང་
ནོག་སྒྲོག་ཤལ་བ་ལང་གི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པས་མཆོན་ཉིད་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན་ཐ་སྙད་གཉིས་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྙད་
དང་པོ་མཆོན་ཉིད་དུ་འགྲོ་ཞེས་གསུང་བའང་ཞེན་ཡུལ་ཙམ་གྱིས་མཆོན་ཉིད་དུ་འགྲོ་ན་འབྲས་ཏྲགས་ཀྱི་ཞེན་
ཡུལ་མེ་ཡིན་པས་མེ་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་མཆོན་ཉིད་སྟག་མེད་དང་ཐ་སྙད་
སྟག་མེད་འདི་དག་འབྲས་ཆེན་ཟ་བ་ལ་ས་བོན་གྱི་སྤྱི་མོ་ཆོལ་བ་ལྟར་དོན་མེད་པར་དགོངས་ནས་སྡེ་བདུན་གྱི་
གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། བརྟེན་འབྲེལ་བ་ནམ་ཏྲོགས་པ། །དེ་ཡི་
ཆོན་ཐ་སྙད་འབྲུག། །མཁས་པས་གཏན་ཆིགས་དང་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་འབྲུག་ལ།
སྒྲུན་པོ་ལ་དེ་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་ཀྱི་འབྲུག་ཅིང་ཤིན་ཏུ་སྒྲུན་པོ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་དང་། རོག་སྒྲོག་ཤལ་གྱི་དོན་ལྡོག་གཉའ་བར་ཤིང་འཕྱངས་པ་དང་། མགིན་པར་
བགས་པ་འཕྱང་བ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་སྡེལ་དགོས་པ་སྤིད་དོ། །དེ་ཙམ་བརྟེན་ཀྱང་མི་གོ་བ་ནི་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་
ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་སྒྲུན་པོ་ལ་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་སྟམ་ན། ཏྲགས་དང་མཆོན་ཉིད་གཉི་ག་ལ། །སྤྱི་དང་
བྱེ་བྲག་གཉིས་གཉིས་ཡིན། །གཉི་གའང་སྒྲོར་བ་གསུམ་པར་སྟག་ །བཞི་པ་པན་ཆད་དགོས་ལུས་མེད། །དུ་བ་
གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེས་དེས་པ་ལ། སྤྱིར་གཏན་ཆིགས་ཙམ་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲོར་བ་
འདིར་གཏོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་དེ་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ་བྱས་
པ་བཞིན་དུ་བ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཆང་ངོ་ཞེས་འགོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་

༩༡༥༥༽

ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ་ཅི་འདྲི་བྱེད་ཞེ་ན། གང་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
བརྟུར་ཏེ་ཡལ་ག་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་གི་བརྟུར་བ་བཞིན་ཞེས་བརྟུར་བ་རྒྱས་པས་འགྲུབ་པོ། །སྦྱོར་བ་
འདིར་རྟོགས་ཀྱང་གང་བསྐྱབ་བྱ་གང་བསྐྱབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དེ་གང་བསྐྱབ་དེའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ་མི་རྟག་བསྐྱབ་པ་བཞིན། དུ་བ་ལའང་ལ་མེ་ལྡན་

བསྐྱབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་ཚང་འོ། །ལ་མེ་ལྡན་བསྐྱབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དེ་ལ་མེ་ལྡན་བསྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱེད་ན་གང་ལ་མེ་ལྡན་བསྐྱབ་ལ་
ལྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དེ་ག་ལ་མེ་ལྡན་བསྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བརྟུར་ཏེ་ཡལ་ག་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་དུ་བརྟུར་བ་བཞིན།.....གོ་སློལ། །དེ་བཞིན་དུ་ཞོག་

སྒྲིག་ཤལ་མཆན་ཉིད་ཡིན་པ་ལའང་སྦྱི་དང་སྦྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། གང་དངོས་འགལ་
གཙོད་པའི་དོན་ལྡན་གྲུབ་པ་དེ་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ་ལྟོ་ལྟེན་ཞབས་ཁུམ་བཞིན་ཞོག་སྒྲིག་ཤལ་འདུས་པའང་
དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྡན་གྲུབ་པོ་ཞེས་པས་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་ཡང་གང་དངོས་
འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྡན་གྲུབ་པ་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བརྟུར་ཏེ་ཡལ་ག་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་བཞིན་ཞེས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་ལ། སྦྱོར་བ་འདིར་རྟོགས་ཀྱང་བྱེ་བྲག་ལ་བཀར་ཏེ་བརྟུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་.....གང་གང་དུ་མཆོན་པ་

ལ་ལྟོས་ནས་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྡན་གྲུབ་པ་དེ། གང་དུ་མཆོན་པ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ་པམ་པར་མཆོན་པའི་ལྟོ་ལྟེན་བཞིན། སྒྲིག་ཤལ་ལ་དཀར་ཟལ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་
ལ་ལྟོས་ནས་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྡན་གྲུབ་པོ། །དཀར་ཟལ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྡན་གྲུབ་པ་དེ། དཀར་ཟལ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པའི་

མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ་གང་གི་བྱེད་ན། དཀར་ཟལ་བ་ལང་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྡན་གྲུབ་པ་ལ། དཀར་ཟལ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
བརྟུར་ཏེ། ཡལ་ག་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྟུར་བ་བཞིན། སྦྱོར། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚུལ་གསུམ་མེད་ན་
རྟགས། །མི་འགྱུར་ཡོད་ན་སྤྱག་མེད་ལོ། །ཚུལ་གསུམ་ལ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་ན་ཚུལ་གསུམ་གཏན་ཚིགས་མ་
ཡིན་པར་འགྱུར་ལ།

༩༡༥༩༽

ཚང་ན་དེ་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་གཉིས་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་ལ་
སོགས་པ་བྲིད་ལའང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚུལ་གསུམ་དུ་བཞི་ནའི་ཚོས། །དབྱེར་མེད་ཡིན་གྱི་ཚོས་
གཞན་མེད། །དུ་བ་གཞིར་བཞག་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་ཚུལ་གསུམ་གཞན་ཞིག་ཅི་ན་བྲིད་བདེན་པ་ཞིག་ན་ཁོ་བོ་
ཅག་དུ་བ་ཉིད་སྟོས་ཚུལ་གསུམ་དུ་བབྱང་བ་མ་གཏོགས་པ་དུ་བའི་སྟེང་དུ་ཚུལ་གསུམ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་
ལ་སོགས་པ་མི་འདོད་པས་སྟོན་ག་ལ་ཡོད། འདི་ཡི་མཚན་ཉིད་ཐུག་མེད་དུ། །ཐལ་བའི་སྟོན་ཡང་བསལ་བ་
ཡིན། །དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་ན། དེ་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ།
ཡོད་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བའང་འདིས་བསལ་ཏེ། འོག་སྟོག་ཤལ་གཞིར་བཞག་ནས་དངོས་
འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་གཞན་ཞིག་ཅི་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ཡང་། འོག་སྟོག་ཤལ་ཉིད་དངོས་
འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་ཏུ་སྐྱབ་པས་སྟོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྟོག་ཤལ་ལ་སྟོག་ཤལ་གཉིས་པ་མེད་ན་
སྟོག་ཤལ་བ་ལང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ་ཡོད་ན་སྟོག་ཤལ་ཐུག་མེད་དུ་དགོད་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉ་ཅང་
ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་གཞག་པ་ལའང་གཉིས་ལས་དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་ན་ལ་ལ་
མཚོན་བྱ་རྣམ་འཛོག་ཟེར། གཏན་ཆིགས་ལ་ཡང་མཚུངས་ཕྱིར་མིན། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་
རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་ན་ཏྲགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། བསྐྱབ་བྱ་གོ་
བྱེད་ཉིད་ལ་ཚུལ་

༩༡༥༩༽

གསུམ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། མཚན་བྱ་རྣམ་འཛོག་ལ་འང་འཛོག་ཚུ་ལ་ཚོས་གསུམ་དགོས་སོ། །འགའ་ཞིག་ཚོས་
གསུམ་ཚང་བར་འདོད། །ཚོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་བྱའི་དོན་ལྡོག་གཞི་ལ་བྱུབ་པ་ཞེས་གསུང་ངོ། །མཚན་
བྱ་ལྟོས་ཕྱིར་འདི་མི་འཐད། མཚན་ཉིད་དུ་གོ་བ་མཚན་བྱ་ལ་ལྟོས་དགོས་པས་མི་འཐད་དོ། །གལ་ཏེ་མཚན་ཉིད་
དུ་དགོད་བྱའི་ངོ་བོ་དེ་རང་གི་མཚན་བྱ་ལ་ལྟོས་ན་སྟོན་དུ་འགྱུར་ཡང་འདི་རང་གི་མཚན་བྱ་ལ་མི་ལྟོས་པས་
སྟོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་བྱས་པ་རྟགས་སུ་འཛོག་པ་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ཀྱང་རྟགས་ཀྱི་
དགོད་བྱའི་ངོ་བོ་མི་རྟག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པས་སྟོན་མེད་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། དཔེ་མི་མཚུངས་ཏེ། མི་རྟག་པ་ལ་མི་
ལྟོས་པར་བྱས་ལྡོག་འགྲུབ་ལ་འདིར་མཚན་བྱ་མ་བྱུབ་ན་མཚན་བྱའི་དོན་ལྡོག་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་
པ་རང་ལུགས་ནི། དངོས་འགའ་གཙུག་པའི་དོན་ལྡོག་ཡིན། ཚོས་གང་ཞིག་དངོས་འགའ་རྣམ་པར་གཙུག་པའི་
དོན་ལྡོག་བྱུབ་པ་སྟེ། མཚན་བྱ་དང་མཚན་གཞིའི་ལྡོག་པ་གཉིས་བཅད་ནས་གང་འདོད་པ་དེའི་དོན་ལྡོག་བྱུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་དེའི་བསལ་བྱ་སྟོན་ཅན་གྱི་བྱངས་ངེས་པ་ལ་གསུམ་ལས་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་ན།
མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྟོན་བསྐྱུ་ན། །གསུམ་ཞེས་བྱང་ཕྱོགས་པ་རྣམས་འདོད། །བོད་ཀྱི་རྟོག་གི་པ་ཕྱི་རབས་པ་
རྣམས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་བསྐྱུ་ན། རང་ལྡོག་རྩལ་སུ་མ་བྱུབ། དོན་ལྡོག་གཞན་དུ་འགྱུར། །མཚན་གཞི་ལ་མི་
གནས་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་རང་གི་ཐ་སྙད་ལས་རང་དབང་དུ་མ་བྱུབ་པ་ཡིན་ལ། ད་བྱེ་ན་
བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བ་ལང་ཉིད་ལ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཐ་སྙད་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་པ་དང་། བ་ལང་གི་མགོ་བོ་ལྟ་
བུ་རང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པ་བཀོད་པ་

༩༡༦༠༽

གཉིས་དང་། ཁ་ཅིག་དེའི་སྤྲེང་དུ་གཞན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་། གཞན་གྱི་ཐ་སྙད་གྱིས་བྲད་པར་དུ་བྱས་པ་བཞོད་པ་སྟེ།
བཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ། རྟོན་ལྡོག་གཞན་འགྱུར་ནི། རང་གི་ཐ་སྙད་ལས་རང་དབང་དུ་བྱུང་གྲང་རང་གི་
མཆོན་བྱའི་རྟོན་ལྡོག་མ་ཡིན་པའོ། གྲུ་ན་བཞི་སྟེ། མི་སྲིད་པ། མ་བྲུབ་པ། བྲུབ་ཆེས་པ། བྲུབ་མཉམ་པའི་
རྟོན་ལྡོག་གཞན་གྱུར་ངོ། གང་པོ་ནི་མཆོན་ལྡན་གྱི་གཞི་ལ་ཡེ་མི་སྲིད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རྟུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོག་
ཤལ་ལམ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་མཆོན་པ་ལ་བསྐྱབ་ཆོས་དོར་བ་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། གཉིས་པ་ནི་མཆོན་ལྡན་གྱི་
ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མེད་པ་སྟེ། བ་ལང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་སྒྲོག་ཤལ་ཁ་བོ་འམ་ཤེས་བྱའི་མཆོན་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་ཆོས་
དོར་བ་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། གསུམ་པ་ནི་མཆོན་ལྡན་ལ་བྲུབ་ཅིང་མཆོན་ཆོས་མེད་པར་ཡང་ཞུགས་པ་སྟེ། བ་
ལང་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་མགོ་ལྡན་ནམ་མ་ཡིན་དགག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཤེས་བྱ་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། བཞི་པ་མཆོན་
ལྡན་དང་བྲུབ་མཉམ་ཡང་མཆོན་ཆོས་ལས་ལྡོག་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་རྟག་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་རྒྱ་
རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའམ་སྤྲོད་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཤེས་བྱ་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། མཆོན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་
མཆོན་ཉིད་ནི། མཆོན་ཉིད་གང་ཞིག་རང་གི་ཐ་སྙད་ལས་རང་དབང་དུ་བྱུང་གྲང་གང་མཆོན་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལ་
རི་རྟུང་དགོད་བྱ་རྟུང་མ་བྱུང་པའོ། གྲུ་ན་བཞི་སྟེ། འགལ་ནས་མི་གནས་པ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་
གནས་པ། རྟོན་ལྡོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་གནས་པ། མཆོན་གཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་བྲུབ་ནས་མི་གནས་
པའོ། གང་པོ་ནི་རྩ་ཆོས་ལ་རྟུ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོག་ཤལ་ལམ་ལྡོག་ཆོས་ལ་ཤེས་བྱ་མེད་དགག་ཏུ་
མཆོན་པ་ལ་

༩༡༩༩༽

བསྐྱབ་ཆོས་མདོར་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚུལ་གསུམ་གྱིས་སྒྲོང་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་བཀོད་པ་ནི། དེར་མི་འགྱུར་ཏེ།
ཁྱད་པར་བཀག་ལྡོག་ཉིད་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་གཞི་ལྡོག་མཆོན་ཉིད་དུ་བཀོད་པ་སྟེ་
སྒྲོག་ཤལ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོག་ཤལ་ཉིད་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚུལ་གསུམ་ཏྲགས་སུ་མཆོན་པ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་བཀོད་པ་ནི་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། ལྟོས་པས་གཞི་མཆོན་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་རང་
ཉིད་རང་གི་མཆོན་གཞིར་བྱས་པ་ལ་མཆོན་ཉིད་བཀོད་པ་སྟེ། བ་ལང་ཉིད་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོག་ཤལ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཤེས་བྱའི་ཐ་སྟོན་ཤེས་བྱར་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོའི་ཡུལ་རུང་དུ་བཀོད་པའམ། མ་ཡིན་དགག་གི་
ཐ་སྟོན་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་མཆོན་པ་ལ་བསྐྱབ་ཆོས་མདོར་བཀོད་པ་ནི་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། མཆོན་གཞི་དང་
མཆོན་བྱ་ལྟོས་པས་དོན་ལྡོག་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི་མཆོན་འདོད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་ཁུབ་པ་སྟེ་
སྒྲོག་ཆགས་ཅམ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོག་ཤལ་ལམ། སྒྲོ་ཅམ་ཆད་མར་མཆོན་པ་ལ་བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ལས་མཆོན་གཞི་ལ་འགལ་ནས་མི་གནས་པ་མ་གཏོགས་པ་ལྟག་མ་གསུམ་ནི་ལྡོག་
པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་བསྐྱབ་པའི་ཆེ་མི་སྲིད་དེ། འདི་ལྟར་དེར་མཆོན་པའི་མཆོན་ཉིད་མི་གནས་པའི་ལྡོག་པ་དེ་
ལ་དེ་མིན་དུ་མཆོན་པའི་མཆོན་ཉིད་གནས་སམ་མི་གནས། གནས་ན་དེ་མིན་གྱི་མཆོན་ཉིད་གནས་པས་དེའི་
མཆོན་ཉིད་མི་གནས་པ་དེ་ནི་འགལ་ནས་མི་གནས་པ་ཡིན་ལ། མི་གནས་ན་ལྡོག་པ་ལ་དེ་དང་དེ་མིན་གྱི་
མཆོན་གཞིར་ཁ་ཆོན་མཆོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་ནས་

གསུངས་མོ། །འདི་དག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས་རིགས་པས་མི་འཐད་པ་ནི། སྒྲོར་བར་བཀོད་ནས་སྒྲོན་བཅི་
 བ། །དོན་ལྡོག་གཞན་འགྱུར་མེད་པར་འགྱུར། །མ་བཀོད་པ་ལ་སྒྲོན་སྒྲོར་བ། །མཆན་གཞི་མི་གནས་དོན་མེད་
 འགྱུར། །གལ་ཏེ་འདི་དག་སྒྲོར་བ་བཀོད་ནས་བཅི་བ། མཆན་ཉིད་མཆོན་བྱ་ལས་དོན་ལྡོག་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མི་
 འཐད་དེ། སྒྲོར་ཉིད་བསྐྱབ་ཆོས་དོར་བས་མེད་དགག་ཏུ་མཆོན་པའི་ཆོ། བསྐྱབ་ཆོས་དོར་བ་མེད་དགག་གི་ཐ་
 སྙད་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དོན་ལྡོག་གཞན་གྱུར་དུ་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་མཆོན་ཉིད་མཆོན་བྱ་ལ་སྲིད་མི་སྲིད་ཀྱི་
 དོན་མཆན་གཞི་ལ་སྲིད་མི་སྲིད་ལ་བརྗོད་ཀྱི་མཆོན་བྱ་ཉིད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་མི་བརྟེན་ལ་མི་འདོད་དེ། དེ་
 ལྟར་མི་དགོས་པ་དང་མི་པན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་བ། འོ་ན་དོན་ལྡོག་གཞན་གྱུར་དུ་འདོད་ཀྱང་མཆན་གཞི་ལ་མི་
 གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། མི་སྲིད་ནས་དོན་ལྡོག་གཞན་གྱུར་ཀྱི་སྒྲོན་ཡང་མཆན་གཞི་ལ་མི་སྲིད་པ་ལ་འཛོག་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྒྲོར་བ་མི་བཀོད་པ་ལ་སྒྲོན་བཅི་འོ་ཞེ་བ། མཆན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ་མི་དགོས་ཏེ་བ་ལང་གི་
 མཆན་ཉིད་ནོག་ལྡོག་ཤལ་བཀོད་པ་དང་མེད་དགག་གི་མཆན་ཉིད་བསྐྱབ་ཆོས་དོར་བ་བཀོད་ན། སྒྲོན་མེད་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་གལ་ཏེ་མཆན་གཞིར་འཛོག་ཚུལ་ལ་རག་སྟེ། དཀར་ཐལ་ལམ་སྒྲོར་ཉིད་ལྟ་བུ་བཞག་
 བ་སྒྲོན་མེད་ཡིན་ལ་རྟེན་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་བཞག་ན་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེ་བ། འོ་ན་སྒྲོར་བ་མ་བཀོད་པ་སྒྲོན་བཅི་
 བ་ཉམས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་ཀ་བཀོད་པ་ལ་སྒྲོན་ལྟས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་མཆོན་བྱའི་སྒྲོན་ནི་མཆན་
 གཞིར་བཀོད་དམ་མ་བཀོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། མཆོན་བྱ་ལ་བཅི་ལ། མཆན་གཞིའི་སྒྲོན་ནི་མཆོན་ཆོས་དང་ལྡན་
 ནམ་མི་ལྡན་ཡང་རུང་སྟེ། མཆན་

༩༡༤༣༽

གཞིར་བཀོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཅི་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། མཆན་གཞི་ལ་བཅི་ན་མ་བཀོད་པ་
འགལ་ལ་བཀོད་ན་མཆན་གཞི་ལྟོས་མ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །ཡང་མཆན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་སྐྱོན་མཆོན་
ཆོས་དང་ལྡན་ནམ་མི་ལྡན་ཡང་རུང་སྟེ། མཆན་གཞིར་བཀོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཅི་ན། ཏྲ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་
རང་ལྡོག་ཇས་སུ་མ་བྱལ་བ་བཀོད་ཀྱང་མཆོན་གཞི་ལ་མི་གནས་པར་འབྱུང་རོ། །དེ་འདོད་ན་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་
མཆན་གཞི་ལ་མི་གནས་པར་འདུས་པས་སྐྱོན་གཞན་དོན་མེད་དོ། །ཡང་རང་གི་རྣམ་གཞག་དང་འགལ་ཏེ། བ་
ལང་ཉིད་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲིག་ཤལ་བཀོད་པ་དོན་ལྡོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མཆན་གཞི་ལ་མི་གནས་པར་
འདོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དང་པོའི་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ཆོས་ཅན། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་རུང་སྟེ། འོག་སྒྲིག་ཤལ་
དང་ལྡན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་ཐ་སྙད་ཐུག་མེད་དུ་འདོད་པ་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། འདི་དག་སྐྱོན་དུ་འཐད་ན་ནི། །མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཅེས་མི་བཞེད། །སྐྱོན་གསུམ་པོ་འདི་མཆན་
ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་ན་མཁས་པའི་གཙུག་གི་འོར་བུ་གཉིས་པོས་ཀྱན་ལས་བཏུས་དང་སྡེ་བདུན་དུ་ཅེའི་སྤྱིར་མི་
གསུང་། དེས་ན་ཐ་སྙད་དེ་དག་རྣམ་པར་འབྲམས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ནི། མ་བྱལ་བྱལ་ཆེས་མི་
སྤྱིད་གསུམ། །མཆན་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྤྱི་སྐྱོན་ཡིན། །རང་ལྡོག་ཇས་སུ་མ་བྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོ་འདྲ་སྐྱོན་དུ་
འགྲོ་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་གསུམ་པོ་འདིར་འདུས་པ་ཡིན་ཀྱི་ལོགས་པ་མེད་དོ། །སྤྱོད་དོན་གྱི་རྣམ་གཅོད་
ཀྱན། །གསུམ་པོ་འདི་ལས་གཞན་ཡོད་མིན། །མཆན་ཉིད་དོན་གྱི་སྐྱོན་ས་རྣམ་གཅོད་གསུམ་

༩༡༤༽

ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་གཅོད་གསུམ་ལས་མ་འདས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཆོས་ཀྱི་ཆིག་སྐད་ཐ་དད་
བར། །བྱེད་པས་མི་ལྡན་པ་དག་དང་། །གཞན་པ་དག་དང་ལྡན་པ་དང་། །གཏན་མི་ལྡན་ཉིད་རྣམ་གཅོད་
བྱེད། །དེ་སྐྱེར་མེད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་ལས། །དེ་དོན་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའང་། མི་ལྡན་
རྣམ་གཅོད་དང་། །གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དང་། མ་འབྲེལ་རྣམ་གཅོད་དང་གསུམ་པོ་རིམ་པ་ལྟར་མ་བྱུང་། བྱུང་
ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་གཅོད་པའི་ངག་ཡིན་ལ། སྐྱེ་ལྟར་གཅོད་པ་ལྟར་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་གཅོད་པས།
མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོན་གསུམ་ལས་མི་འདའོ། །དེ་ཉིད་སྦྱོབ་དཔོན་གྱིས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ།
བདག་ཉིད་ཆིག་སྐད་དོ་བོའི་སྐྱ། །མ་བསལ་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས། །ལྷོག་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པས་བྱུང་ཆེས་པ་གཅོད་ཅིང་། འདོད་སྐྱས་མ་བྱུང་སེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་པས་མ་བྱུང་པ་གཅོད་ལ།
བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦྱངས་ཕྱོགས་མཆན་ཉིད། །དེ་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་མེད། །བསལ་བ་གཞོད་དང་ལྷག་མ་
ལ། །མཆན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མི་སྲིད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
རྣམ་གཞག་བདེ་བ་བོར་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་དགོས་པ། སྦྱོས་བརྟགས་ནས་སྦྱོར་བ་འདི་ནི་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་
ལ། །ཅུང་ཟད་མ་འཁྲུལ་དུ་བྱེད་ཡང་། མཁས་པ་རྣམས་ལ་མ་གྲགས་པས་མི་བདེ་སྟེ་སྦྱོའི་སྐད་ཀྱིས་སྦྱོར་འཆད་
པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོན་ཅན་གསུམ་པོ་ལའང་། མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། མ་བྱུང་པའི་མཆན་
ཉིད་ནི། མཆན་ཉིད་བཞོད་པ་གང་ཞིག་མཆན་གཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་

༩༡༤༽

ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །དབྱེན་དངོས་པོ་ལ་དཔེར་བཞིན་ན། བ་ལང་གི་མཆན་ཉིད་ནོག་སྒྲིག་ཤལ་ཁྲ་བོ་བཀོད་པའམ།
དངོས་མེད་ལ་དཔེར་བཞིན་ན། མེད་དགག་གི་མཆན་ཉིད་རི་བོང་གི་རྩ་བཀོད་པའམ། གཉིས་ཀའི་ཆོས་ལ་དཔེ་
བཞིན་ན་ཤེས་བྱའི་མཆན་ཉིད་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །བྲུབ་ཆེས་པའི་མཆན་ཉིད་ནི། མཆན་ཉིད་
གང་ཞིག་མཆན་གཞི་ལ་བྲུབ་ཅིང་མཆོན་འདོད་མེད་པར་ཞུགས་པའོ། །དེ་ལ་གསུམ་ལས། དངོས་པོའི་ཆོས་
ལ་བྲུབ་ཆེས་པ་བ་ལང་གི་མཆན་ཉིད་མགོ་ལྷན་བཀོད་པའམ། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བྲུབ་ཆེས་པ་རི་བོང་གི་
རྩའི་མཆན་ཉིད་དུ་མེད་དགག་བཀོད་པའམ། གཉིས་ཀའི་ཆོས་ལ་བྲུབ་ཆེས་པ་ཤེས་བྱའི་མཆན་ཉིད་དུ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་སྒྲིའི་ཡུལ་རུང་དུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མི་སྲིད་པའི་མཆན་ཉིད་ནི། མཆན་ཉིད་གང་ཞིག་མཆོན་
འདོད་ལ་རི་ལྷན་དགོད་བྱ་ལྷན་མ་གྲུབ་པའོ། །དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་ལྷོག་མ་གྲུབ་ནས་མི་སྲིད་པ་དང་། རང་ལྷོག་
གྲུབ་ཀྱང་མཆོན་འདོད་ལ་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ལས། དངོས་པོའི་རང་ལྷོག་མ་གྲུབ་པ་ནི་རང་
གཞན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱིས་བྲད་པར་དུ་བྱས་པ་མཆན་ཉིད་དུ་བཀོད་པའོ། །དེ་རེ་རེ་ལའང་གཉིས་
གཉིས་ཏེ། རང་གི་ཐ་སྙད་མཆན་ཉིད་དུ་བཀོད་པ། དཔེར་ན་བ་ལང་གི་མཆན་ཉིད་དུ་བ་ལང་བཀོད་པ་དང་། ཐ་
སྙད་ཀྱིས་བྲད་པར་དུ་བྱས་པ་བ་ལང་གི་མགོ་བོ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་གྱི་ཐ་སྙད་བཀོད་པ་བ་ལང་གི་
མཆན་ཉིད་དུ་རྟེན་ཐ་སྙད་བཀོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་བྲད་པར་དུ་བྱས་པ་རྟེན་མགོ་བོ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱི་མ་
གཉིས་པོ་འདི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རང་ལྷོག་གི་ཆ་ནས་འཛོག་གི་རྟེན་མགོ་བོའི་བརྟེན་འཕྲོད་ན་ནི། རང་ལྷོག་

༩༡༩༩༩

གྲུབ་ཀྱང་མཆོན་གཞི་ལ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་གཞན་གྱི་ཐ་སྙད་མཆོན་ཉིད་དུ་བཀོད་ན་སྒྲིན་མེད་དུ་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་བཤད་ཅིན་ཏོ། །གཉིས་པ་རང་ལྷོག་གྲུབ་ཀྱང་མཆོན་འདོད་ལ་མི་སྲིད་པ་
ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་བོ་ཐ་དད་ནས་མི་སྲིད་པ་རང་ལྷོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་པ། རོན་ལྷོག་ཐ་དད་མེན་ནས་མི་
སྲིད་པའོ། །དང་པོ་རོ་བོ་ཐ་དད་ནས་མི་སྲིད་པ་ནི་དངོས་པོའི་ཆོས་ལ་དཔེར་བརྗོད་ན་གཉིས་ཏེ། རྩས་ཐ་དད་པ་
རྟ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོག་ཤལ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་བྱས་པའི་མཆོན་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པར་མི་སྒྲོད་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་མི་སྲིད་པར་རྩི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཅིག་གི་དོན་
ལྷོག་ཏུ་གཅིག་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་བྱུང་པར་གང་ཞིག་ཆོས། །གང་གིས་གོ་བར་གྱུར་
པ་དེ། །དེ་ལས་གཞན་གྱིས་རྒྱས་མ་ཡིན། །དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཆ་ཤས་སྒྲི་
འདོགས་རི་སྟེད་པ། །དེ་བསལ་ཕྱིར་ན་ངས་བ་དང་། །སྒྲ་ཡང་དེ་སྟེད་ཁོ་ན་དེས། །དེ་དག་སྒྲིད་ལུལ་ཐ་དད་
ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་རྟ་ལ་སྒྲོག་ཤལ་མཆོན་གཞི་ལ་མི་སྲིད་ལ་བྱས་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པར་མི་སྒྲོད་པ་མཆོན་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་དོན་སྒྲི་དངོས་མེད་དུ་མཆོན་པ་ལ་
དབང་ཤེས་འཁུལ་པས་གཟུང་བ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉི་གའི་ཆོས་ལ་ཤེས་བྱ་མེད་དགག་ཏུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲིའི་
ལུལ་དུ་བྱར་མི་རུང་བ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚུལ་གསུམ་གྱིས་སྒྲོང་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་བཀོད་པ་ནི་དེར་མི་འགྱུར་
ཏེ། བྱང་པར་བཀག་ལྷོག་ཉིད་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལྷོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་
པ་ནི། གཞི་ལྷོག་མཆོན་

༩༩༩

ཉིད་དུ་བཀོད་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་དཔེར་བརྗོད་ན། གློག་ཤལ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་གློག་ཤལ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་
དང་། དངོས་མེད་ལ་རི་བོང་གི་རྩ་དངོས་མེད་དུ་མཆོན་པ་ལ་རི་བོང་གི་རྩ་ཉིད་བཀོད་པ་དང་། གཉིས་ཀའི་
ཆོས་ལ་ཤེས་བྱ་སྒྲིའི་ཡུལ་རུང་དུ་མཆོན་པ་ལ་ཤེས་བྱ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གསུམ་པ་དོན་ལྡོག་ཐ་དད་མེད་ནས་
མི་སྲིད་པ་ནི། རང་གི་མཆོན་བྱ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་མཆོན་ཉིད་བཀོད་པ་སྟེ། དེ་ལའང་གཉིས་ལས། དངོས་པོ་ལ་
དཔེར་བརྗོད་ན། བ་ལང་ཉིད་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་ལ་གློག་ཤལ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དངོས་མེད་ལ་རྟགས་
དངོས་སུ་མཆོན་པ་ལ་འཛིག་མེད་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གཉིས་ཀའི་ཆོས་ལ་ཤེས་བྱ་ཉིད་དང་ཤེས་བྱར་མཆོན་པ་
ལ་སྒྲིའི་ཡུལ་རུང་བཀོད་པ་ནི་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། མཆོན་གཞི་དང་མཆོན་ཉིད་ལྟོས་པས་དོན་ལྡོག་ཐ་དད་པར་
འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། མཆོན་གཞི་བཀོད་དང་མ་བཀོད་དང་། མཆོན་ཉིད་མི་སྲིད་པ་ཡི་
གཞིར། མཆོན་བྱ་ཁེགས་སམ་མི་ཁེགས་ཞེས། རྩོད་པ་གཉིས་ཀྱིས་འདིར་མི་གཞོད། གཤམ་ཏེ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
སྒྲིལ་འདི་དག་མཆོན་གཞི་བཀོད་པ་ལ་བརྩེ་ན་བ་ལང་གི་མཆོན་ཉིད་ལོག་གློག་ཤལ་ཁ་བོ་བཀོད་པ་འདི་མ་ཁྱབ་
པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཀར་ཟལ་ལ་བཀོད་ན་སྒྲིལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་ནག་སྒྲུབ་ལ་བཀོད་ན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
བའི་བྱིར་རོ། གཤམ་ཏེ་མ་བཀོད་པ་ལ་བརྩེ་ན་མཆོན་གཞི་ཉི་སྒྲིལ་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྟོག་
ཆགས་ཅམ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པ་དང་རྟ་བ་ལང་དུ་མཆོན་པའི་མཆོན་ཉིད་ལོག་གློག་ཤལ་བཀོད་པའང་སྒྲིལ་མེད་
ཁོ་ན་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སྒྲིལ་ཐམས་ཅད་བཀོད་པ་ལ་བརྩེ་ལོ། འོ་ན་བ་ལང་གི་མཆོན་ཉིད་གློག་ཤལ་ཁ་བོ་

བཀོད་ན་མ་ཁྲབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་འཛོག་ལ་འོན་ཀྱང་དཀར་ཟལ་ལ་
བ་ལང་ཁྲ་བོའི་ཐ་སྙད་དུ་མཆོན་ན་བདེན་ཡང་བ་ལང་ཅམ་དུ་མཆོན་པའི་ཆེ་མ་ཁྲབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་མ་བཀོད་
ཀྱང་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་སྒོག་ཤལ་སྒྲིན་མེད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང་
ཅོད་གཞི་ལས་གཞན་དུ་བཀོད་ན་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཉྐགས་སུ་མི་རུང་བ་ལྟར་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་སྒོག་ཤལ་
ཡིན་ཡང་མཚན་གཞི་གཞན་རྟ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀོད་ན་མཆོན་མི་རུས་པས་སྒྲིན་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དང་
པོ་ནས་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་སྒོག་ཤལ་ཡིན་ནམ་ཞེས་འདྲི་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་མོད་ཀྱི་མཆོན་བྱེད་དུ་འགོ་མི་
འགོ་མཚན་གཞི་ལ་རག་ཅེས་བརྗོད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང་འབྲས་རྟགས་སུ་འགོ་མི་
འགོ་འགོད་ཚུལ་ལ་རག་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་མཚན་གཞི་ལ་བརྩི་ན་མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་པའི་གཞི་ལ་
མཆོན་བྱ་མི་ཁེགས་ན་མཆོན་བྱ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཁྲབ་པར་འགྱུར་ལ། ཁེགས་ན་སྒོག་ཤལ་གཞིར་བྱས་
པ་ལ་སྒོག་ཤལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་མཆོན་བྱ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཁེགས་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། སྒོག་ཤལ་རང་མི་སྲིད་པར་མ་གྲུབ་ལ་གཞན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་གཞན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བར་
འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཁྲབ་བྱེད་ཁེགས་པས་ཁྲབ་བྱ་མི་ཁེགས་ན་ཁྲབ་བྱ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱིས་མ་ཁྲབ་
པར་ཐལ་ལ། །ཁེགས་ན་སྐྱ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་སྐྱ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་མཉན་བྱའང་ཁེགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ལའང་
མཚུངས་ཏེ། སྐྱ་ལ་སྐྱ་ཡིན་པ་མི་ཁེགས་ན་སྐྱ་གཞན་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཁེགས་པས་གཞན་དེའི་མཉན་བྱའང་ཁེགས་
སོ། །

༩༡༩༩༩

གཉིས་པ་མཆོན་བྱ་ལའང་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་ན། ཁ་ཅིག་མཆོན་མཆོན་ཇུས་གཅིག་
ཟེར། ར་སྟངས་མཆོན་བྱ་མཆོན་གཞིར་འདོད། ར་སྟངས་བསྐྱབ་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཆོན་
མཆོན་དོན་ཉིད་ལ་ཇུས་གཅིག་གོ་ཞེས་གསུང་རོ། འདི་མི་འཐད་དེ། མཆོན་བྱ་མིང་གིས་བྱང་པར་དུ། བྱས་
ཕྱིར་མཆོན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡི། འདབ་ཤེས་རྟོགས་བཅས་ཉིད་འགྱུར་ཞིང་། འདོན་བསྐྱབ་ཇུས་ཡོད་དག་ཏུའང་
འགྱུར། མཆོན་བྱ་བ་ལང་གི་ར་སྟངས་མིང་གིས་བྱང་པར་དུ་མ་བྱས་ན་མཆོན་བྱར་མི་རུང་ལ། བྱས་ན་མཆོན་
བྱ་དང་ཇུས་གཅིག་པས་མིང་དང་ཡང་ཇུས་གཅིག་པར་འགྱུར་ཞིང་། འདོད་ན་ཇུས་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་མི་སྒྲུབ་ཆ་
གཉིས་མེད་པས་མཆོན་ཉིད་སྒྲུབ་བ་ན་མི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་རོ། རྟོག་བྲལ་ཡིན་
པས་མིང་མི་འཛིན་ན་མཆོན་ཉིད་བཟུང་མཆོན་བྱ་མ་བཟུང་བས་དེ་གཉིས་ཇུས་གཅིག་པ་ཉམས། ཇུས་གཅིག་
ན་དོན་བསྐྱབ་ཏུ་འགྱུར་གྱི་ར་སྟངས་བསྐྱབ་ཏུའང་མི་འཐད་དེ། བྱས་པས་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་བཞིན་ནོ། ཡང་
བཏགས་ཡོད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ་ཇུས་ཡོད་དང་ཇུས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། བཅུ་ལས་འཇུག་པ་ར་སྟངས་
དུ། གསུངས་ཕྱིར་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞི་མིན། ཡང་འགའ་ཞིག་ར་སྟངས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དོན་ལྡན་ལ་སྒྲོ་མ་
འབྲུལ་བས་ཞེན་རུང་ཡིན་ལ། དེ་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞིའི་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་བ་ནི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། བཅུ་ལས་སུ་མཆོན་ཉིད་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པ་དེ་ཕྱིས་ར་སྟངས་ཀྱིས་དུས་སུ་མཆོན་ཉིད་
མཐོང་བས་བྲན་པའམ་བྲན་པར་བྱས་ནས་གཞོད་ར་སྟངས་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༩༡༠༽

ནམ་འགྲེལ་ལས། གྲགས་པ་བད་ཡི་རྗེས་འགྲོ་བ། །དེ་ཡང་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འགྲོ་བ། །ཐ་སྟད་དོན་དུ་བྱས་པ་
སྟེ། །སྟེ་བ་སྟོར་མིང་དང་སྒྲ་ཆ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལྷགས་ནི། །རྒྱ་མཚན་ཅན་
ཀྱི་སྒྲ་ཤེས་ནི། །མཚན་བྱ་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡི་གཞི། །རྒྱ་མཚན་ཉིད་ལས་བད་སྟོར་བའོ། །མཚན་བྱའི་མཚན་ཉིད་
ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། །རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཤེས་སྒྲ་བ། །ཅེས་གསུངས་པས། །རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་སྟོབ་བྱ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །དེའི་མཚན་གཞི་ནི་དོན་ལྡན་ལ་བད་སྟོར་བའོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་ནས་སྟོབ་གསུམ་ནི། །འཇུག་
བ་དེ་ཡི་ཐ་སྟད་ཡིན། །ཐ་སྟད་ནམ་པ་གསུམ་སྟེ། །ལུས་ཀྱི་ཐ་སྟད་བ་ལང་སྒྲ་དོར་ལ་འཇུག་པ། དག་གི་ཐ་སྟད་
ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ། ཡིད་ཀྱི་ཐ་སྟད་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འཛིན་ཉེན་གྱི་
བྱ་བ་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཐ་སྟད་བསྒྲུབ་ཡིན་ནོ། །དོན་ལ་ལྟོས་པའི་མིང་ཡིན་པས། །བཏགས་ཡོད་ཉིད་ཡིན་དངོས་སོ་
ལ། །མ་གྲུབ་སྤྱིར་ན་སྟོབ་བཏགས་ཡིན། །དེས་ན་སྒྲ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། །སྒྲ་སྤྱི་ཅམ་དང་། །མིང་དངོས་སུ་
བཏགས་པ་ཅམ་མཚན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྟས་བྱིན་ལ་སོགས་པ་མིང་གི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཚན་བྱར་ཐལ་བའི་
སྤྱིར་དང་། །གདགས་སུ་རུང་བ་ཅམ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེས་ན་རིགས་
ཀྱི་སྒྲ་མཚན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པ་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་གི་སྤྱི་དེ་མཚན་བྱ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་ཞེན་རུང་གི་ཆོས་དེ་སྟོ་
ཡུལ་དུ་འགྲོ་བ་མཚན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པས་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ལ། །དོན་ལ་མ་གྲུབ་པས་སྟོབ་ཆོས་སྟོབ་བཏགས་པ་
ཡིན་ཏེ། །ནམ་ངེས་ལས། །ཡུལ་གྲུབ་པས་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་སྒྲ་དང་། ཐ་

༩༡༡༽

སྒྲིབ་དག་རྟོགས་པ་ལས། སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་རབ་ཏུ་བསྟན་པས་བརྟུ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། མཆོན་མཆོན་རྩལ་གཅིག་མ་ཡིན་ན། །རང་བཞིན་རྟགས་སུ་
མི་འཐད་ལོ། །མཆོན་ཉིད་དངོས་པོ་དང་མཆོན་བྱ་སྒྲོ་བཏགས་པན་ཚུན་སྤངས་པ་གཉིས་རྩལ་མི་གཅིག་པས་
རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་འགྲུལ་ལོ་ཞེ་ན། སྒྲིབ་ཡི་དོན་ལ་གཅིག་ཉིད་དུ། །འཇུག་པས་ཐ་སྟད་སྒྲིབ་བ་ནི། །འཇིག་
རྟོན་དོན་ལ་མི་བསྐྱེད་ཕྱིར། །གྲགས་པའི་རྩལ་དཔག་ག་ལ་འགྲུལ། །མཆོན་ཉིད་རྟོག་སྒྲོག་ཤལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་
བ་ལང་གི་མཆོན་བྱ་གཉིས་རྟོག་པ་འཇུག་པས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་དང་། གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྒྲོ་
ནས་ལྟོག་པ་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་དོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིབ་པ་ལ་ཐ་སྟད་བསྒྲིབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་རབས་ཀུན་ཏུ་ཐ་
སྟད་པའི་ཚད་མ་ལ་མི་བསྐྱེད་པ་འབྲུག་པོ། །གསུམ་པ་མཆོན་གཞིའང་། མཆོན་ཉིད་རྟོན་པ་མཆོན་གཞི་
ཡིན། །མཆོན་ཉིད་པ་དང་བཏགས་པ་གཉིས། །མཆོན་གཞིའི་མཆོན་ཉིད་ནི། །མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རྟོན་བྱེད་
པའོ། །མཆོན་ཉིད་བརྟོན་པར་བྱུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་བྱ་དེས་འཇོག་པ་ཡིན་པོ། །དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། མཆོན་
གཞི་མཆོན་ཉིད་པ་བ་ལང་གི་མཆོན་གཞི་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་དང་། བཏགས་པ་སྒྲོན་ཡོན་བཙུ་བའི་གཞིར་གྱུར་བ་
ལང་གི་མཆོན་གཞི་རྟ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་ལྟོག་དོས་བཟུང་
བ། རི་ལྟར་འབྲེལ་པའི་ཚུལ། མཆོན་ཉིད་དང་འབྲེལ་ནས་སོ་སོར་མཆོན་པའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ལས། གཞན་ལུགས་དགག་ན། འགྲུལ་ཞེག་ཆོས་གསུམ་

༩༡༥༩༽

རང་ལྷོག་ནི། །རང་གི་རྣམ་པ་འཆར་རུང་བེད། །སྤང་བའི་བསྐྱབ་པ་དང་སེལ་བའི་བསྐྱབ་པ་མི་བྱེད་པའི་བོད་ཁ་
ཅིག་ཆོས་གསུམ་གྱི་རང་ལྷོག་བསྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། །རང་གི་རྣམ་པ་རང་དབང་དུ་འཆར་བས་ངེས་སུ་རུང་
བའི་བྱེད་ཞེས་བེད་རོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་གསུམ་པོ། །རྟོག་མེད་ཡུལ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །མཆན་མཆོན་གཞི་
གསུམ་པོ་རང་གི་རྣམ་པ་རང་དབང་དུ་འཆར་བའི་བྱེད། །གཞན་སེལ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་ལ། །འདོད་ན་སྤྲ་དང་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་རང་གི་འདོད་པ་ནི། །དེས་ན་
སྤང་བའི་ལྷོག་པ་ནི། །ཆོས་གསུམ་ཉིད་མིན་སེལ་བ་ཡི། །ཆོས་གསུམ་གྱི་ནི་རང་ལྷོག་ལ། །བསྐྱབ་དང་དགག་
པ་གཉི་ག་ཡོད། །བ་ལང་གི་རང་མཆན་སྤང་བ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས། །མཆན་མཆོན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་
དོ། །ཆོས་གསུམ་ཀའང་གཞན་སེལ་གྱི་ཆ་ནས་དངོས་པོའི་ཆ་བསྐྱབ་ན་མ་ཡིན་དགག་དང་། །དངོས་མེད་ཀྱི་ཆ་
བསྐྱབ་ན་མེད་དགག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས་འབྲེལ་ཚུལ་དངོས་ནི། །མཆན་
མཆོན་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཡིན། །མཆན་གཞི་པལ་ཆེར་གནས་སྐབས་འབྲེལ། །མཆན་ཉིད་དང་མཆོན་བྱ་རང་
བཞིན་འབྲེལ་ཞིང་དེ་གཉིས་དང་མཆན་གཞི་གནས་སྐབས་འབྲེལ་ལ། །རང་བཞིན་འབྲེལ་བའང་ཡོད་དེ་དངོས་
པོ་མི་རྟག་པར་མཆོན་པ་ལ་དུས་གཉིས་པར་མི་སྤོད་པར་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་
པའི་ཆད་མ་ནི། །འབྲུལ་པས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉིད། །ཁྱོད་བས་མཆན་མཆོན་འབྲེལ་བ་འགྲུབ། །མཆན་ཉིད་ཀྱི་
དོན་སྤྱི་དང་མཆོན་བྱའི་སྤྱི་སྤྱི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱ

༩༡༣༽

ཆད་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུལ་ཏེ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་ཉིད་སྟོང་བའི་རང་རིག་གིས་
འབྱུང་བོ། །མཆོན་གཞི་དང་ནི་མཆོན་བྱ་ཡི། །འབྲེལ་བ་མཁས་པས་མཐོང་བས་བྲན། །མྱོངས་པ་ལ་ནི་བརྟུང་
བའི། །ཐ་སྙད་བསྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་དབག་དགོས། །མཆོན་གཞི་དང་མཆོན་བྱའི་འབྲེལ་བ་ནི་མཁས་པ་ལ་མཆོན་ཉིད་
དམ་མངོན་སུམ་ཀྱིས་བྱུང་བ་ན་བརྟུང་བས་འབྱུང་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། སྟོ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་
ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །མྱོངས་པ་ལ་སྟོན་དཔེ་ལ་འབྲེལ་བ་བྲན་
པའི་རྟགས་ཀྱིས་ངེས་ཏེ། སྟོགས་སྒྲུང་གིས། ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་མྱོངས་པས་འདིར། །གཞན་དག་རྗེས་སུ་མི་
བརྟུང་བ། །བྱུང་བ་དང་ནི་ཆོས་མཐུན་ལས། །བརྟུང་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ངོ། །གསུམ་པ་མཆོན་ཉིད་དང་འབྲེལ་ནས་སོ་སོར་མཆོན་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས་ཏེ། རི་ལྟར་མཆོན་པའི་
ཚུལ་དང་། བན་ཚུན་ངེས་པའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་སོ་ལའང་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་སྟོར་བའི་དབྱེ་བ་ནི།
གསུམ་པ་དེ་ལ་སྟོན་དང་ནི། སྟོར་བ་འདིར་རྟོགས་གཉིས་གཉིས་བྱུག །སྟོན་མཆོན་ཉིད་དང་སྟོར་བ་འདིར་
རྟོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་གཉིས་དང་། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དང་དཀར་ཟལ་གཉིས་ལའང་དེ་བཞིན་བྱུག་གཉིས་གཉིས་ཏེ་
བྱུག་སོ་དེ་ཡང་དག་གོ། །བསྟོག་ལའང་བྱུག་ལས་མཆོན་ཉིད་དང་། མཆོན་གཞིའི་ཆ་གཉིས་སྟོན་མེད་སྟེད། བ་
ལང་གི་མཆོན་བྱ་དང་དཀར་ཟལ་གཉིས་མཆོན་གཞིར་བཞག་ནས་སྟོན་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་དང་།
བྱེ་བྲག་སྟོར་བ་འདིར་རྟོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་གཉིས་དང་།

༼ ༡༧༩ ༽

དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་པོ་ལ་འང་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བྱུག་ལ་བཞི་ཡང་དག་ཡིན་ཅིང་གཉིས་པོ་དེ་མ་ཡིན་ཏེ།
དཀར་ཟལ་མཆན་ཉིད་ཅུ་མ་མ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་འབྱུང་བའི་སྐབས་སྲིད་ལ། བོད་བྱ་འདིའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན་
ཁ་བོའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་བུང་སྟེ་དཀར་ཟལ་དུ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་ན་ཡང་དག་སྲིད་ཅིང་ཡང་སྒྲོག་ཤལ་དང་
བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་གཉིས་མཆན་གཞི་མ་ཡིན་པར་མཆོན་མི་རུས་ཏེ་སྐབས་ཀྱིས་མཆན་གཞིར་མི་བུང་བ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རང་ལྷོག་ཡིན་པར་མཆོན་ཚུལ་ལ་
ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ནི། སྦྱོར་བ་འདིར་རྟོགས་མཆན་ཉིད་དེ། །གཞི་མཆོན་གཉིས་ལ་ཁེགས་ན་ནི། །མཆན་གཞི་སྒྲོག་
ཤལ་ཁེགས་པར་འགྱུར། །མ་ཁེགས་ན་ནི་བྱུང་ཆེས་ཟེར། །འོག་སྒྲོག་ཤལ་མཆན་གཞིར་བཞག་ནས་སྦྱོར་བ་
འདིར་རྟོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་འདིར་རྟོགས་ཀྱི་དངོས་འགའ་གཅོད་པའི་དོན་ལྷོག་གྲུབ་པ་
བཀོད་པའི་ཆོ། མཆན་ཉིད་དེ་དཀར་ཟལ་དང་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་གཉིས་ལ་མ་ཁེགས་ན་བྱུང་ཆེས་པར་འགྱུར་ལ་
ཁེགས་ན་དེའི་མཆན་གཞི་སྒྲོག་ཤལ་ཡང་ཁེགས་པར་ཐལ་ལོ། །གཤམ་ཏེ་མཆན་ཉིད་ཁེགས་ཀྱང་མཆན་གཞི་མ་
ཁེགས་ན་མཆན་གཞི་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་ལྷོག་ལ་བྱུང་རང་ལྷོག་ལ། །མ་བྱུང་
པས་ན་ཉིས་པ་མེད། །དོན་ལྷོག་ལ་བྱུང་སྟེ་དོན་ལྷོག་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཆན་གཞི་ལ་མ་བྱུང་
པའི་སྒྲིན་ལས་གྲོལ་ལོ། །རང་ལྷོག་ལ་མ་བྱུང་སྟེ་རང་ལྷོག་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱུང་ཆེས་པའི་ཉིས་པ་
ལས་གྲོལ་ལོ། །གཉིས་པ་གཞན་ལྷོག་མིན་པར་མཆོན་ཚུལ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཆོན་བྱ་

༩༡༥༥༥

འགལ་དང་ཐ་སྙད་ཁེགས། །དངོས་འགལ་གཞི་མཚན་རྩོད་པ་མེད། །དང་པོ་མཚན་བྱ་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་
པ་སྤང་བ་ནི། མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་མཚན་བྱ་ཡིན་ན་མཚན་བྱའི་མཚན་ཉིད་བཀག་པས་མཚན་པ་
འགལ་ཏེ། འོག་ལྗོག་ཤལ་བཀག་པས་བ་ཡང་དུ་མཚན་པ་བཞིན་ནོ། །མ་ཡིན་ན་རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་
པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་མཚན་བྱའི་མཚན་ཉིད་བཀག་པ་ལའང་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྒྱ་མཚན་
མེད་པར་ཐ་སྙད་ངེས་པ་མི་རུང་བས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡོད་མེད་མི་ངེས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས། སྒྲིན་མེད་དེ།
མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་མཚན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། རང་ལྗོག་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡོད་ལྗོག་ཆོས་
ཅན་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ་བྱུང་བསལ་མེད་ལ་དཔག་འདོད་དང་མི་ལྟོས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བཀོད་པ་ན་བསྐྱབ་བྱ་
མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པས་རྟགས་ལ་ལྟོས་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་རང་ལྗོག་མ་ཡིན་པས་
མཚན་ཉིད་བཀག་པས་བསྐྱབ་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་མཚན་
བྱའི་མཚན་ཉིད་ཁེགས་མ་ཁེགས་བརྟགས་པའི་རྩོད་སྤང་ཡང་དེ་དང་འབྲས་སྟེ། མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་
རང་ལྗོག་ལ་མཚན་བྱའི་མཚན་ཉིད་མ་ཁེགས་པས་མཚན་གཞིར་ཡང་འཐད་ལ་དེ་རྟེན་པའི་གཞི་ལྗོག་དཀར་
ཐལ་དང་འོག་ལྗོག་ཤལ་ཁེགས་པས་དེ་དག་མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་དུ་མཚན་པ་མི་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་
ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། འོག་ལྗོག་ཤལ་ལ་སྒྱིར་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲོས་བྱུང་བ་
ཁེགས་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་ལྗོག་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲོས་བྱུང་བ་དང་། མཚན་བྱའི་

༩༡༩༽

མཚན་ཉིད་བཀག་པའི་རང་ལྡོག་ལ་མཚན་བྱའི་སྤྲོ་ལྡང་ཁེགས་པས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་མཚན་བྱ་མ་
ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་ལ། མ་ཁེགས་ན་མཚན་བྱའི་མཚན་ཉིད་བྱ་ཆེས་པར་ཐལ་
ཏེ་དེ་ཉིད་མཚན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོག་སྒྲོག་ལལ་གྱི་དོན་ལྡོག་ལ་མཚན་བྱའི་མཚན་
ཉིད་མ་ཁེགས་པས་ཐ་སྙད་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་ལ། རང་ལྡོག་ལ་ཁེགས་པས་བྱ་ཆེས་པ་མེད་དོ། །འདི་ལྟ་བུའི་
བཀལ་བཏག་གི་ལན་ཐམས་ཅད་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དངོས་འགལ་གཞི་མཚན་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི།
མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་མཚན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་དངོས་པོའི་མཚན་
གཞིར་རུང་རོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་རྟོན་པར་ཐལ་
ལོ། །མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་མཚན་བྱའི་མཚན་ཉིད་རྟོན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མ་
ཡང་འདོད་ན་དོན་བྱེད་ལུས་མི་ལུས་རྩས་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ་གཉིས་ཀ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་འདུ་
བའི་སྤྱིར་རོ། །འདིར་རྩས་འགལ་བ་མ་ཡིན་པ་འདོད་ལ་ལྡོག་པ་འགལ་བ་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་པོ་
ཞེས་གསུང་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། དོན་ལྡོག་ལ་སྤྲོ་ལྡང་ལ་འཁྲུལ་པས་ཞེན་རུང་དེ་ཐ་སྙད་དུ་མི་འཐད་པར་སྤང་
བ་ལྟ་བུ་ཞིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་མཚན་བྱ་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲོ་ལྡང་པས་སྤྲོ་ཆོས་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་ལ།
འོན་ཀྱང་དོན་ལ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་ཆ་ནས་གོ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་རྩས་
འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། གཉིས་ཀ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་འདུས་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཏན་ཆོགས་མ་
གྲུབ་སྟེ་དངོས་

༩༡༥༽

པོ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་དང་ཐ་སྙད་རྫས་མི་གཅིག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ་དོན་ལྡན་ག་
དང་སྤྱོད་གཉིས་ཉོག་པ་འབྲུལ་པས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུང་བ་མ་གཏོགས་པ་རྫས་གཅིག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་
ཏོ། །གསུམ་པ་འགལ་མཚུངས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི། དེས་ན་ལ་ལར་འགལ་བ་དང་། །མཚུངས་པར་
མངོན་པའི་སྦྱོར་བ་སྤྲིད། །གཞི་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་འགལ་བ་དང་མཚུངས་པ་མེད་ཀྱང་ལྡན་ག་པའི་སྦྱོར་ནས་
མཚུངས་པར་མངོན་པ་དང་འགལ་བར་མངོན་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ཤེས་བྱའི་ལྡན་ག་པ་ཤེས་བྱར་མཆོན་པ་ལ་
སྤྱི་ཡུལ་རྒྱུ་བཞུགས་པའམ། འགལ་བར་མངོན་པ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་བ་མཆོན་གཞི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་
དུ་བྱུང་བུ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་བཞུགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱི་ཏག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་བཞུགས་པ་ན།
བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ཏག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤྲོད་ཡིན་ཏེ་ཏགས་སུ་བཞུགས་པ་ལ་
ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞུགས་ན། ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་བ་འདི་ཡང་དག་གི་ཏགས་ཡིན་པས་དེས་
མཆོན་གཞིར་བཞག་སྟེ་ཏགས་སུ་མཆོན་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་བཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། །ཁ་ཅིག་གཞི་མཆོན་
མཚུངས་པར་མངོན་པར་དཔེར་ན་ཚུལ་གསུམ། མཆོན་གཞིར་བཞག་ནས་གཏན་ཆོགས་སུ་མཆོན་པ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཉིད་བཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུང་བ་མི་འཐད་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཞི་མཆོན་མཚུངས་པ་ནི་མ་
ཡིན་དགག་གི་ཐ་སྙད་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་མཆོན་པ་ལ་དགག་བྱ་བཀག་ནས་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་བཞུགས་པ་ལྟ་
བུ་རོ། །གཉིས་པ་པན་ཚུན་རྗེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་

༩༡༥༩༽

བརྗོད་པ་ནི། མཚན་མཚན་གྲངས་མཉམ་ངོ་བོ་གཅིག་། རྩ་ཡོད་བཏགས་ཡོད་ཉིད་དུ་ངེས། །མཚན་ཉིད་
གཅིག་ལ་མཚན་བྱ་དུ་མ་དང་མཚན་བྱ་གཅིག་པ་མཚན་ཉིད་དུ་མ་མི་སྲིད་པས་གྲངས་མཉམ་པ་དང་། རྟོག་
པས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་རྩ་ཡོད་དང་མཚན་བྱ་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པ་ནི། མཚན་མཚན་དོན་ལ་གཅིག་པ་དང་། །ཐ་དད་གྲངས་མི་
མཉམ་པ་འབྱུང་། །བོད་པལ་ཆེར་རྩ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་བཀག་ཟེན་ལ། རྩ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་
པ་ཁ་ཅིག་བྱམ་པ་འདུས་བྱས་སུ་མཚན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་ཤ་འཛིག་བཞི་བྱམ་པ་ལས་རྩ་གཞན་ཡིན་
ནོ་ཞེས་གསུང་བ་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་ངེས་མཚན་བྱ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་མཚན་ནམ་ཐ་དད་ལྡན་པར་
མཚན། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་རྣམས་ཏེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རྣམས་ཀྱང་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་དང་ལྡན་
པར་འགྱུར་གྱི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་དོན་ལ་གནས་པའི་ལྟོག་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
བ་ཤང་ཀར་ནན་ཏེ་དགོངས་པ་མ་ལོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ས་བོན་གཅིག་གིས་འབྲས་བྱ་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་
དང་། བསྐྱེད་བྱ་གཅིག་ལ་རྟགས་དུ་མ་རུང་བ་ལྟར་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚན་བྱ་དུ་མ་མཚན་པ་དང་།
མཚན་ཉིད་དུ་མས་མཚན་བྱ་གཅིག་མཚན་པས་གྲངས་མི་མཉམ་ཞེས་གསུང་བ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། འདི་
ལྟར་མཚན་ཉིད་ངེས་མཚན་བྱ་དེ་མ་ཡིན་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་བྱེ་བར་དེའི་ཐ་སྙད་དུ་མཚན་མི་རྣམས་ལ། འབྱེད་ན་
ཡང་དེ་མིན་དེ་མཚན་མི་རྣམས་ཏེ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་མི་འགལ་བ་སྤྲོས་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་ཆེ་
བ་དང་ངེ་བོང་ཅན་ལྟར་རྣམ་

༩༡༩༽

གངས་པར་འགྱུར་བས་དོན་མི་མཚུངས་པ་དང་། དཔེ་མི་མཚུངས་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་
རྒྱུན་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་དུ་མ་སྲིད་ལ། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་ཡིན་པས་གཅིག་
གིས་གཉིས་འཛོག་མི་རུས་སོ། །མཚན་ཉིད་དུ་མས་མཚོན་བྱ་གཅིག་མཚོན་པའང་མི་རུང་སྟེ། མཚོན་བྱ་ཞེས་
བྱ་བ་དོན་ལྡོག་དེ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཡིན་གྱི་དོན་ལྡོག་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་བྱས་ན་མི་མ་ཐུན་པ་ཅམ་གྱིས་
མཚོན་བྱར་མི་འགྱུར་རོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི་གང་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པས་ག་
ལ་མཚུངས། གསུམ་པ་མིང་དོན་བསྐྱོག་པའི་ཚུད་པ་སྤང་བ་ནི། དེ་དག་པན་ཚུན་བསྐྱོག་པ་ཡི། །རྣམ་པར་
གཞག་པས་འདིར་མི་གཞོད། །མིང་དེའི་དོན་གཞན་དུ་བཏགས་ནས་འདོད་པའི་མཚོན་བྱ་འགོག་པ་ཡོད་དེ།
དཔེར་ན་རྒྱལ་བས་རྗེས་དཔག་མཚན་གཞིར་བཞག་སྟེ་མི་བསྐྱབ་པས་ཆད་མའི་ཐ་སྙད་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་སྤྱིར་རྒྱལ་
གྱིས་དངོས་པོར་འཛིན་པ་ལ་བཏགས་ཏེ་རྗེས་དཔག་ཆད་མར་འགོག་པའི་གཞོད་པ་མེད་དེ། དངོས་པོར་འཛིན་
པ་ལ་ཆད་མར་བརྟེན་བྱེད་ན་དེ་རྗེས་དཔག་ལ་ངེད་ཀྱང་མི་འདོད་ལ། མི་བསྐྱབ་པ་ལ་ཆད་མའི་བརྟེན་བྱེད་ན་བྱིད་
གྱིས་ཀྱང་དགག་མི་རུས་སོ། །འགའ་ཞིག་དོན་དེ་ལ་མིང་གཞན་དུ་བྱས་ནས་མི་འདོད་པའི་མཚོན་བྱ་བསྐྱབ་
པའི་གཞོད་པ་སྤང་བ་ནི། རྒྱལ་བས་བྱམ་པ་དབྱུང་མི་བཟོད་པས་ཀུན་རྫོབ་པར་མཚོན་པ་ལ་སྤྱིར་རྒྱལ་གྱིས་
བྱམ་པ་དོན་བྱེད་རུས་པས་དོན་དམ་ཡིན་ལོ་ཞེས་དོན་དེའི་མིང་གཞན་དུ་བཏགས་ནས་ཚུད་ན། དབྱུ་མ་པས་
སྟོས་བྲལ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བརྟེན་བྱས་པ་དེ་བྱམ་པ་ལ་མི་སྲིད་ལ། རྟོག་གི་བས་དོན་བྱེད་རུས་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་

༩༡༠༽

བད་བྱས་པ་དེ་ཁོ་ལོ་ཡང་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རྒྱས་བསྐྱེད་པར་བཞག་པ་ལ་རྒྱས་
བསྐྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འདུས་བྱས་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོན་དང་ཐ་སྙད་གོ་བསྐྱོག་ནས་ཚོད་ན་ཁོ་ལོ་ཅག་འདུས་བྱས་ཀྱི་
ཐ་སྙད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། བྱེད་དེ་ལས་བསྐྱོག་ནས་འདུས་བྱས་
ཀྱི་ཐ་སྙད་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་འདོད་ན། ཐ་སྙད་མཆན་ཉིད་དང་དོན་ལྡོག་མཆོན་བྱར་འགལ་
ལོ། །འོན་ཏེ་མིང་བསྐྱོག་ནས་འདུས་བྱས་ཀྱི་དོན་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་འདོད་ན། དོན་ལྡོག་
མཆན་ཉིད་དང་ཐ་སྙད་མཆོན་བྱར་ཁས་སྦངས་པས་མིང་ལ་མི་བཅད་དོ། །གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཆད་མའི་མཆན་
ཉིད་དེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཆན་ཉིད་དོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་གཅོད་པའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་དགག་ན། །མི་བསྐྱེད་མི་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། །རྣམ་
གངས་པའམ་བྱེ་སྟེ་སྟེ། །སྒྲོ་བ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྒྲོ་གང་ཡང་རུང་བས་མཆོན་ཀྱས་ཞེས་གསུང་བ་དང་། རྒྱན་
མཛད་པས་དོན་དམ་པའི་ཆད་མ་དང་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་སྒྲོང་བ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་གསལ་བར་སྒྲོང་བ་དེ་ཡིན་ཏེ།
དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ་ཆད་མ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཀྱི་ཆད་མའོ། །དེའི་མཆན་ཉིད་མ་ཤེས་དོན་གསལ་
ཡིན་གྱི་མི་བསྐྱེད་མ་ཡིན་ཏེ་བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་མེད་པའི་བྱེད་དོ། །ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་
རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་བར་ལ་ཐ་སྙད་དུ་རུང་བ་ཡིན་པས་དེའི་མཆན་ཉིད་མི་བསྐྱེད་པ་
དང་

༩༡༡༽

མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཆོག་ས་པ་ཡིན་ཏེ་བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་།
ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། རྣམ་ངེས་ལས། འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་
བྱ་བ་ལ། བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་བྱེད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི། རང་
གི་ངོ་བོ་བྱེད་པར་དོན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམས་པ་སྟེ། མཆོན་གཞི་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་ལ་ཡོད་པའི་གཞལ་བྱ་བུམ་
པ་དང་། མེ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་རྣམས་པའོ། །ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་བཟུང་བའམ་མ་བཟུང་བའི་དོན་ཅི་རུང་རུང་
ཐོབ་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པའོ། །བྱེད་པའི་བྱེད་པར་དོན་ཡོངས་སུ་གཙོད་བྱེད་
ལ་གནས་པའི་རྣམས་པ་སྟེ། ཤེས་པས་དོན་མེད་ང་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་ཞུགས་པས་ཐོབ་པའི་
རྣམས་པ་ཡིན་གྱི། ལྐང་ལག་ལ་སོགས་པས་ཐོབ་པའི་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་བྱེད་པར་གྱིས་
དངོས་སོར་འཛིན་པ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པར་གཙོད་ལ། ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་གྱིས་མི་སྲིད་པ་གཙོད་ཅིང་
བྱེད་པའི་བྱེད་པར་གྱིས་བྱུང་ཆེས་གཙོད་ལ་མ་བྱུང་པ་གཙོད་པ་ཞིག་ཁ་བསྐྱང་ངོ། །བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ནི་
ཆད་མའི་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ། །བྲམ་ཟེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི་བདེན་
པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཏེ། སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་འཛིན་སྐྱངས་མི་འབྲུལ་པས་སྟོ་འདོགས་སེལ་
བ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེའང་བྱེད་པར་གསུམ་ལྡན་ཏེ། །རང་གི་ངོ་བོའི་བྱེད་པར་བསྐྱོག་སྟོགས་ཀྱི་སྟོ་འདོགས་སེལ་
བ་ཅེས་ཡིན་གྱི་ཆད་མས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐྱད་དུ། དོན་ལ་ཤེས་

༼ ༡༤༽

བའི་བྱེད་ཡོད་བས། །དེ་ལ་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཡུལ་གྱི་བྱེད་བར་སྤར་མ་རྟོགས་
བའི་དོན་ཡིན་ལ། །དེའང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་མ་རྟོགས་པ་ལ་བྱས་ན་བཅད་ཤེས་ལ་བྱས་ཆེས་ཤིང་རིགས་སྤར་མ་
རྟོགས་པ་ལ་བྱས་ན་ཆད་མ་མི་སྲིད་བས། །ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་བའི་རིགས་སྤར་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་
བའོ། །འཛིན་སྟངས་གྱི་བྱེད་བར་དོན་ལ་མི་འབྱུང་བའོ། །དེའང་སློ་དོན་དང་མ་ཐུན་བར་འཛིན་པ་ཅམ་མ་ཡིན་ཏེ་
ཡིད་དཔྱོད་ལའང་ཡོད་བས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་འཛིན་གྱི་སྤྱི་རིགས་དེ་དོན་མེད་བར་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་དུ་བ་མེ་ལ་
མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེའང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཅམ་ལ་མི་འབྱུང་བ་ལོག་ཤེས་ལའང་ཡོད་ལ། །རང་མཆོན་ལ་མི་
འབྱུང་བ་ལ་བྱེད་ན་སློ་བཅུགས་མཇུག་བའི་ཆད་མ་ལ་མ་བྱས་པས་རང་གི་སློ་མ་བཅུགས་གྱི་དོན་ལ་མི་འབྱུང་
བའོ། །དེ་ལ་བྱེད་བའང་གསུམ་སྟེ། །རོ་བོའི་བྱེད་བར་སློ་འདོགས་སེལ་བས་གཅིག་གིས་བྱུབ་པ་གཅིག་གིས་མི་
འགོག་ ཡུལ་གྱི་བྱེད་བར་སྤར་མ་རྟོགས་བའི་བྱེད་བས་གཅིག་གིས་བྱུབ་པ་ཅིག་གིས་མི་སྦྱབ། །འཛིན་སྟངས་
དོན་ལ་མི་འབྱུང་བའི་བྱེད་བས་གཅིག་གིས་བྱུབ་པ་དང་གཅིག་གིས་བྱུབ་པ་མི་འགལ་བ་ཡིན་འོ། །ཞེས་སློས་
པ་དང་བཅས་པ་གསུང་དོ། །དེ་དག་ལ་མི་འཐད་པའི་ཆ་བཀག་ན། །མཆོན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་འཛོག་ན་
ནི། །མཆོན་བྱ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་འགྱུར། །གཉིས་ཀ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། །མཆོན་བྱའང་
གཉིས་སུ་འགྲོ་བས་སོ། །དེས་ན་འདམ་ཀ་ཅན་མི་སྲིད་བར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །མཆོན་མཆོན་གཉིས་སུ་འདོད་ན་
ཡང་། །སྤྱི་མཆོན་གཅིག་པ་མི་སྲིད་འགྱུར། །

༩༡༣༽

དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་དང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་བྱེད་པའང་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ཅི་ཡིན་ཞེས་བྲིས་ན་
སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་གཅིག་མེད་ན་ཚད་མ་ཞེས་
མཆོན་བྱ་གཅིག་མི་འཐད་པའི་བྱིར་རོ། །མ་ཁྲབ་གཅོད་ཚུལ་འདིར་མི་འཐད། །གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དགོངས་པ་
མིན། །མ་ཁྲབ་པ་གཅོད་པ་གཞན་ནས་ཁ་བསྐྱང་ངོ་ཞེས་གསུང་ན་མི་འཐད་དེ། མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཆོག་
ལ་རུས་པ་མེད་ན་གཞན་ནས་ཁ་བསྐྱངས་པས་ཆོགས་སྒྲ་མ་སྒྲིན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་བསྒྲིག་མི་རུས་ལ་བདེན་
པའི་དོན་རྟོགས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ན་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་རོ། །མི་དགོས་
མ་ཁྲབ་མི་སྲིད་གསུམ། །བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་འདོད་ན་ཡོད། །བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་
ཡང་། ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་སྒྲར་མ་རྟོགས་པ་རྣམ་གཅད་མེད་པས་མི་དགོས་པས། འཛིན་སྐྱངས་དོན་ལ་མི་འབྲུལ་
ན་རྟོགས་ཟིན་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་ལ། རོ་བོའི་བྱེད་པར་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། མངོན་སུམ་རྟོག་
བྱལ་ཡིན་པས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཡང་དོན་བདེན་པའི་གོ་བ་དོན་ངེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལྟར་
འཛིན་པ་ལ་འདོད་ན་མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་དོན་དང་འདྲ་བ་མཐོང་བ་ལ་དོན་མཐོང་བར་བྱེད་པ་
དང་། འབྲས་རྟགས་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་རྒྱ་བསྐྱབ་མི་རུས་པས་མེ་ཅམ་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པ་དང་།
དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་གཟུང་འཛིན་ལས་གྲོལ་བས་དོན་བདེན་པ་འགའ་ཞིག་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་
རང་གི་ལུགས་གཞག་ན། མི་སྒྲིམ་མི་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། །རང་མཆན་རྟོགས་

༩༡༤༽

བར་དོན་ལ་མ་ཐུན། །ཐ་སྙད་བ་དང་དོན་དམ་པ། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཉིས་པོ་འཇུག། །སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྒྲུང་པོས་གཞུང་གི་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་མི་བསྐྱུ་བ་དང་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་དུ་གསུངས་ལ། དཔལ་
ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་དེ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས་སློ་དེ་དོན་དེ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རྒྱས་པ་ཉིད་
ལ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་། མི་བསྐྱུ་ལས་དང་བྱེད་པོ་དང་། །བྱ་བ་གསུམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན། །གང་མི་བསྐྱུ་
གང་ལ་མི་བསྐྱུ་ རི་ལྟར་མི་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཤེས་པ་མ་འབྱུང་བ་དོན་རི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་
བར་ཤེས། མེད་པ་ལ་མེད་བར་ཤེས་པ་དེ་མི་བསྐྱུ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་དོན་རང་མཆན་ཡོད་ན་དོན་
བྱེད་རྒྱས་པར་མི་བསྐྱུ་ མེད་ན་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་མི་བསྐྱུ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི་དོན་རང་མཆན་ལ་ཞུགས་
ན་རང་མཆན་ཐོབ་པ་ལ་མི་བསྐྱུ་རང་མཆན་མེད་པས་དེ་ལ་མི་འཇུག་ན་ལྷོག་པ་པོ་མེད་པ་ཉིད་ལ་མི་བསྐྱུ་
བའོ། །དེའང་རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཆད་མ་བསྐྱུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་གནས་པ་ནི། །མི་བསྐྱུ་ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཡང་དོན་ཀྱི་སྒྲ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ལ། གསལ་བའི་སྒྲ་
སློས་དོན་རང་གི་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དོན་ལ་མི་མ་ཐུན་པ་མེད་དོ། །རྣམ་འབྲེལ་ལས། མི་ཤེས་དོན་
ཀྱིས་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་འོག་ཏུ། །སྤྱི་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐོབ། །རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་
ཤེས་པ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་དགོངས་བྱིས། །རང་གི་མཆན་ཉིད་དབྱེད་བྱིས་འོ། །དེ་ལྷན་བཅོམ་ལྷན་ཆད་
མ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་མི་བསྐྱུ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ཀ་ཡང་དོན་དངོས་པོ་ཡོད་
མེད་

༩༡༥༽

རྟོགས་པ་དང་། དེ་དག་ལ་མི་བསྐྱབས་པ་དོན་མ་བྱུང་ནོ། །གསུམ་པ་ཚུང་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་མེད་
འཇལ་ལ་མ་བྱུང་ཅིང་། །ཉེ་བར་བསྐྱད་ལ་བྱུང་ཆེས་ལོ། །རང་མཆོན་ཡོད་མེད་དཔྱད་ཕྱིར་འཐད། །ཉེ་བར་
བསྐྱད་པ་བསྐྱབས་པ་བཤད། །དང་པོ་ནི་དོན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་མི་བསྐྱབས་ན་དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཆད་མ་ལ་མ་
བྱུང་བོ་ཞེ་ན། དོན་བྱེད་རྣམས་པར་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་ཕྱིར་སྒྲོན་མེད་དོ། །ཞེས་ཡུལ་བརྟག་པར་བཤད་ཅིན་
ཏོ། །ཡང་ཉེ་བར་བསྐྱད་པ་ལ་བྱུང་ཆེས་ཏེ། །དུང་སེར་འདྲིན་ནམ་ལྗོན་ཤིང་འགྲོར་སྤང་ལ་སོགས་པ་འང་དཀར་
པོ་དང་སྟོད་པ་ལ་མི་བསྐྱབས་ཆད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། །ཉེ་བར་བསྐྱད་པ་ལ་མི་བསྐྱབས་པའི་རྣམས་པ་མེད་དེ་དེ་མ་
ཡིན་ལ་དེར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་རྣམ་ངེས་ལས། །ཉེ་བར་བསྐྱད་པ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར། །མདོན་གསུམ་ལྟར་སྤང་
ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕྱིས་གྱི་དཀར་པོ་དང་སྟོད་པ་ལ་མི་བསྐྱའོ་སྤང་ན། དེ་ནི་སེར་འདྲིན་ལ་སོགས་པས་མ་
བསྐྱབས་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ། །པོད་རྣམས་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་དོན་
ཐོབ་པའི་རྣམས་པས། །དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཆད་མ་ལ་མ་བྱུང་སྟེ། །དངོས་མེད་ལ་དོན་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། །བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ལ་འང་མཚུངས་ཏེ། །དངོས་མེད་ལ་དོན་བདེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
དང་། །སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དོན་གྱི་སྤྲད་དངོས་མེད་གཙོད་པ་ལ་གསུངས་ཏེ། །རྣམ་ངེས་ལས། །མདོན་སུམ་ལ་དོན་
སྟོས་པ་ནི། །དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་སྤང་བས་ཆད་མའི་ཡུལ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་དེ་ནི་

༩༡༩༽

སྒྲོ་བ་དཔོན་སྒྲ་མ་ནམས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ལོངས་པར་བཀག་པར་བཟད་དོ། །གཉིས་པ་དེས་སྒྲོ་འདོགས་གཙུག་
པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཇི་ལྟར་དེས་པ་ནི། ཚད་མའི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་དེས་པ་འདྲེན། །དེས་པའི་འགལ་ཟླ་
སྒྲོ་འདོགས་ཡིན། །ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མའི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ན་དེས་ཤེས་འདྲེན་དགོས་ཏེ།
ཡོད་མེད་དེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །སྤྱིར་ནའང་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེས་པའི་མཚན་
ཉིད་ཐེ་ཚོམ་ཚོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་མི་བསྐྱུ་བའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཚོད་པ་ཡང་དག་པའི་དེས་པ་དང་། བསྐྱུ་
བའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཚོད་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་དེས་པ་ལོ། །དེ་ཚད་མ་སྤྱིས་པ་ན་འདྲིག་པས་དེས་པ་བཏགས་པ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པའི་དེས་པའི་འགལ་ཟླ་སྒྲོ་འདོགས་ལའང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་
གནས་ལུགས་ལས། །མཐའ་གཞན་དུ་རྟོགས་དབྱེ་ན་གཉིས། །རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཐེ་ཚོམ་མོ། །གཟུང་ཡུལ་ལ་
འཇུག་པའི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ནི། དེས་པས་བསལ་བའི་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཡིན་ཏེ་བདེན་ཞེན་མེད་པས་བསལ་
མི་དགོས་པའི་སྤྱིར་དང་། དེས་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མ་བསལ་ན་བསལ་མི་ལུས་
པའི་སྤྱིར་རོ། །མ་རྟོགས་པ་ལས་སྒྲོ་བྱུང་དུ། །རྟོགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་མ་བཅད་ལོ། །སྒྲོ་བྱུང་པའི་རྗེས་དཔག་
ལས་མི་མཐོང་བའི་ཆོ། མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་པོ་བཅད་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། རྗེས་
དཔག་སྤང་བས་མི་འཇུག་པས། །སེལ་བ་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡི་ཡུལ། །མེ་མེད་གཞན་དང་མཚུངས་པ་རུ། །འདྲིན་
སྤྱིར་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་བཞེད། །ས་སྤྱོགས་རྒྱུང་བ་མེ་མེད་གཞན་དང་འདྲ་བར་

༩༡༥༽

འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་པས་ལོག་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱེད་དང་བཞི་བ་ལས་གསུངས་
སོ། །དེས་པས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ་དེ་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་མེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་བྱིས་པའི་ཆད་མ་
ལ་མེད་ལ། མཛོན་དུ་རྒྱ་གཞན་ལ་ཡིད་གཏད་པས་ཀྱང་ལྷོག་པས་དེས་པ་མི་དགོས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཆད་མ་དེའི་
བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་དེ་སྤྱི་དུ་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མི་སྤྱེ་བ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་ཚྱོད་པ་
སྤང་བ་ནི། དེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས། །ཡུལ་དང་ངོ་བོ་དུས་གསུམ་ལས། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ་
ཡི། །ཚྱོད་པ་གསུམ་གྱིས་འདིར་མི་གཞོད། །དང་པོ་ཡུལ་ལ་བརྟག་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས་ཚྱོད་པ་
དགོད་པ་ནི། དེས་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཡུལ་གཅིག་གམ་མི་གཅིག་མི་གཅིག་ན་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ཏེ་ཕྱི་ནང་གི་སྤང་བཞིན་ནོ། །གཅིག་ན་འང་ཡུལ་དེ་གྲུབ་ན་བསལ་བྱ་མ་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་
བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཆད་མ་བཞིན་ནོ། །མ་གྲུབ་ན་སེལ་བྱེད་ཆད་མར་མི་འགྱུར་ཏེ་གཞལ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་སྒྲོ་འདོགས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཅུད་དོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཞན་གྱི་ལན་དགག་ན།
ཁ་ཅིག་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡུལ་སྤྱིའི་རྗེས་སུ་
གཅིག་པས་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་འཐད་ལ། ལྷོག་པ་ཐ་དད་དེ་ཆད་མའི་ཡུལ་སྤྱིའི་རྟག་པ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲོ་
འདོགས་ཀྱི་ཡུལ་སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པས་སེལ་བྱེད་ཆད་མ་ཡིན་ལ། རྟག་པར་
མ་གྲུབ་པས་བསལ་བྱ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་རྗེས་གཅིག་པར་

༼༡༩༽

འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སློ་འདོགས་ཀྱི་ཡུལ་སྐྱེ་ཏྲག་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པས་སློ་འདོགས་ཤེས་བྱ་
ལ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ནི། དེས་དང་སློ་འདོགས་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་ཞེན་སྐྱངས་ཐ་
དད་ཕྱིར་ན་སེལ། །མདོན་སུམ་དངོས་སློ་འདོགས་མི་གཅོད་ཀྱང་དེས་བྱངས་པའི་དེས་ཤེས་དང་རྗེས་དཔག་གི་
དེས་པ་གཉིས་པོ་དང་། སློ་འདོགས་གཉིས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཅིག་པས་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་འང་
འཐད་ལ། འཛིན་སྐྱངས་ཐ་དད་ལས་སློ་འདོགས་འཁྱལ་བ་དང་། ཚད་མ་མ་འཁྱལ་བ་འཐད་དེ། ཚད་མའི་ཡུལ་
ཡོད་ཅིང་སློ་འདོགས་ཀྱི་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐག་པ་ལ་སྐྱུལ་དུ་འཁྱལ་བ་ན་ཚད་མའི་ཡུལ་ཁ་
བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཐག་པར་མི་བརྗོད་དེ་དེའི་སྒྲིག་པ་མ་དེས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱུལ་དུ་མི་བརྗོད་དེ་དེ་ན་མི་གནས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མདོན་སུམ་གྱིས་སློ་འདོགས་བཅད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་མདོན་སུམ་མ་ཡིན་གྱི་དེའི་རྗེས་སུ་
སྐྱེས་པའི་རྟོག་པས་བཅད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱུ་ཤ་ལག་པས་བཟུང་ནས་ཐོར་བས་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཅོད་
པ་སྤང་བ་ནི། ཁ་ཅིག་དེས་པ་དང་སློ་འདོགས་ཡུལ་གཅིག་ན་དེ་བདེན་ནམ་བརྟུན། བདེན་ན་སློ་འདོགས་མ་
འཁྱལ་བར་འགྱུར་ཏེ་ཡུལ་བདེན་པས་སོ། །བརྟུན་ན་དེས་པ་འཁྱལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་བརྟུན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་
ན། སློན་མེད་དེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྱལ་མ་འཁྱལ་གྱི་བྱུང་པར་ཞེན་ཡུལ་བདེན་བརྟུན་གྱིས་མི་འཛོག་གི་ཞེན་
སྐྱངས་དོན་དང་མ་སྐྱུན་མི་མ་སྐྱུན་གྱིས་འཛོག་པས་ཞེན་ཡུལ་བདེན་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཞེན་སྐྱངས་དོན་དང་མི་
མ་སྐྱུན་པས་སློ་འདོགས་འཁྱལ་བ་དང་མ་སྐྱུན་པས་དེས་པ་མ་འཁྱལ་བར་འཛོག་སྟེ། དཔེར་ན་ཞེན་ཡུལ་

༩༡༩༽

བདེན་པ་དང་ལྷན་ཡང་ཕྱང་པོ་ལ་བདག་འཛིན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་བ་དང་། ཞེན་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་རི་
བོང་གི་རྩ་དངོས་མེད་དུ་དཔོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྱུལ་བར་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ་
རོ། །གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་མ་འཁྱུལ་ནི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་ཀྱིས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྟོག་པ་
ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་མ་འཁྱུལ་གཉིས་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་ན་དུང་དཀར་པོ་དང་སེར་པོར་སྒྲུབ་བའི་རྟོག་མེད་འཁྱུལ་
མ་འཁྱུལ་གཉིས་ཀྱང་གཟུང་ཡུལ་དུང་གི་རྩ་སྲ་གཅིག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དུང་དེ་སེར་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་
སྒྲུབ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་རོ། །འོ་ན་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཡང་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱིས་ཞེན་
བར་བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་རོ། །ཞེན་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མ་ཡང་འདོད་ན། སེར་
འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་དུང་སྒྲུབ་བའི་སྒྲིབ་དེ་དང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དཀར་པོ་ཡང་སྒྲུབ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་རྟག་
འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒྲུབ་ཞེན་པའི་སྒྲིབ་དེ་དང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་མི་རྟག་པའང་ཞེན་བར་བྱས་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། རྟོག་མེད་རྩ་སྲ་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་མི་སྒྲུབ་ཆ་གཉིས་འགལ་ལ་རྟོག་པ་རྩ་སྲ་གཅིག་
ལ་ངེས་མ་ངེས་ཆ་གཉིས་མི་འགལ་བར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །གཉིས་པ་ངོ་པོ་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི།
སྒྲོ་འདོགས་དང་ངེས་པ་གཉིས་སྒྲོའི་དངོས་པོ་གཅིག་ན་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ། རལ་གྱི་འེ་སོ་རང་
གིས་རང་མི་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཐ་དད་ནའང་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
སེམས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་མི་སེལ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲོའི་རྒྱན་གཅིག་ལ་སྒྲོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པས་སྒྲོན་གཉིས་
ཀ་ལས་

༩༡༩༠༽

གོལ་ལོ། །གསུམ་པ་དུས་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། དེས་པ་དང་སྟོ་འདོགས་གཉིས་དུས་གཅིག་ན་
རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པར་འགྱུར་ལ། དུས་མི་གཅིག་ན་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ། མ་ཆོགས་
བའི་ཕྱིར་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དང་མཆན་མོའི་ཐུན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་དུས་མི་གཅིག་གོ། །འོ་ན་དེས་པས་
སྟོ་འདོགས་མི་སེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤང་ནས་སེལ་བ་མེད་ཀྱང་སྟོའི་རྒྱན་གཅིག་ལ་དང་པོ་སྟོ་འདོགས་
སྐྱེས་ནས་ཕྱིས་ཆད་མ་ལས་བྱུང་བའི་དེས་པ་སྐྱེས་པས་སྟོ་འདོགས་ཀྱི་རྒྱན་སྐྱེ་མ་རུས་པ་ཉིད་ལ་སྟོ་འདོགས་
བསལ་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྒྱན་གཅིག་ལ་གཞོན་བྱ་
གཞོན་བྱེད་ཐ་དད་སྔ་ཕྱི་བའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཐམས་ཅད་འདི་ཡིན་ནོ། །ཆ་རེག་གྲང་རེག་ལ་སོགས་པ་རྩས་
ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་ལ་ནི་སྤང་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང། གཉིས་པ་ལ་རུས་མེད་དུ་བྱས། གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱ་ལྟོག་
གོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཆད་མའི་སུམ་རྒྱུད་དང་སྟོ་འདོགས་གཉིས་དུས་དང་པོར་ཆོགས་པ་གཉིས་པར་རུས་མེད་
དུ་བསྐྱེད། གསུམ་པ་ལ་སྟོ་འདོགས་འགགས་པའི་རྩེས་སུ་ཆད་མའི་རོ་བོ་སྐྱེ་བས་ཆད་མས་སྟོ་འདོགས་བསལ་
བའི་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ། རྒྱལ་པོའི་འཁོར་གྱིས་གོང་ཁྱེར་བཅོམ་པ་ལ་རྒྱལ་པོས་བཅོམ་པར་སྟོས་པ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རྩས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་ལ་ད་ལྟ་ཡིན་ཡང་། ཐ་དད་སྔ་ཕྱི་བ་ལ་དེ་མི་འཐད་དེ། སྤང་ཅིག་དང་
པོ་ལ་ཆོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོགས་ན་རྟགས་དངོས་སུ་འགྱུར་བ་གང་གིས་བསྟོན་གསུམ་པ་མཆན་
ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མཆོན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། མཆོན་གཞི་

ཡ་ལོག་རྟོག་དགག་པ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་དེས་དགག་སྒྲུབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་
 ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། དབྱེ་བའི་གཞི། དབྱེ་བའི་དོན། གངས་ངེས་པ་སྤྱི་དོན་རྟོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
 ལས་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་ན། ཚད་མ་མིན་ལ་ཡང་དག་བཀག། བོད་རྒྱལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཅམ་དབྱེ་
 གཞི་མ་ཡིན་ཏེ་བཅད་ཤེས་དང་ཡིད་དཔྱོད་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི།
 དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་དང་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པར་ཟད་པས་བཀག་ཟིན་རྟོ། །ཡང་དག་བྱེ་ནས་
 འཆད་པ་འབྱུལ། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཚན་གཞི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་དོན་བྱེད་པར་སྤང་བ་དང་། དོན་བྱེད་པ་
 ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མེས་བཙུན་གྱི་བཞེན་པར་སྤང་བ་སྦྱེས་བུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་
 ཀྱི་རྒྱུར་གྲུར་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་མེ་དང་ཚུལ་སོགས་པ་རྒྱ་རྒྱུ་པ་སྤང་བ་སྦྱེས་བུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་
 རྒྱུར་གྲུར་པ་ལོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། མི་བསྐྱུ་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ཟིན་པས་བསྟན་བཙུན་སྤང་བ་སྦྱེས་བུ་དཔྱད་བྱ་མ་ཡིན་
 ལ། ཡང་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡང་
 དག་པའི་ཤེས་པས་དབྱེ་གཞི་ཡིན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་གསུང་བ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་དབྱེ་གཞིར་མི་རུང་བར་བྱེ་བྲག་
 བྱེ་ནས་དབྱེ་གཞིར་དགོས་ན་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལའང་དེ་ལྟར་དགོས་པས་ཏ་ཅང་
 ཐམ་ལོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ནི། དེས་ན་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཉིད། །ཚད་མ་ཡིན་ཕྱིར་དབྱེ་གཞིར་
 འཐད། །ཚད་མ་དང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་རྣམས་གངས་ཡིན་པས་ཡང་དག་པའི་

ཤེས་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལ་ཚད་མ་མ་
ཡིན་པ་མི་སྲིད་པས་དབྱེ་གཞི་ལོགས་པ་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་
གཉིས། །དེ་དག་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་བྱམ་པ་སྣམ་བུ་ལྟར་དངོས་པོ་ཐ་
དད་དམ། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ལྟར་གཅིག་པ་བཀག་པའམ། བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པ་ལྟར་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་
ལྟོག་པ་ཐ་དད་དམ། ལྷ་བ་དང་བསེལ་ཟེར་བྱེད་ལྟར་དོན་གཅིག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་
གསུམ་ལས། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་ན། ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་ཉམས་སུ་སྒྱུང་བ་སྟོའི་ཆ། རྗེས་དཔག་རྣམ་པར་
ཉོག་པ་ངེ་མའི་ཆ་ཡིན་པས་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་འདྲིན་རྗེས་དཔག་གྲང་དངོས་པོ་མེད་པས་
གཅིག་པ་བཀག་པའོ་ཞེས་ཟེར་བ་སྲིད་ནའང་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཉིད། །ཡིད་ཕྱིར་གཅིག་
པ་བཀག་པ་མིན། །རྗེས་དཔག་གཟུང་ཡུལ་མེད་པ་བཟུང་བས་འཁྱལ་བ་ཡིན་ཡང་། འཁྱལ་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་
ཡིན་པས་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཅིག་པ་བཀག་པ་མི་སྲིད་དོ། །ཡུལ་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་ལ། །ལྟོས་
ནས་གཅིག་དང་ཐ་དད་མིན། །ཡུལ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟོག་པ་ལྟོག་བྲལ་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་
པའི་ཕྱིར་དོ། །ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་གྲང་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་མངོན་སུམ་ཅམ་དང་ཐ་དད་ན་རང་རིག་
དང་ཡང་ཐ་དད་པས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ནི། དེས་ན་སྟོ་ཡི་ངོ་བོར་
གཅིག་ །ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན། །ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་གྱི་མེ་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་ཡིན་
ཞེང་།

༼༡༩༣༽

ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས། མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་
ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ནི། གཤམ་ཏེ་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ན་རྗེས་དཔག་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ཏེ་རང་རིག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་རང་རིག་དང་གཅིག་པས་སྤྱི་མངོན་སུམ་
ཅམ་དང་གཅིག་ན། དང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཐ་དད་པས་སྤྱི་མངོན་སུམ་ཅམ་དང་ཡང་ཐ་དད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། རྗེས་དཔག་ཡུལ་མིན་རང་རིག་དང་། །གཅིག་སྤྱིར་བཙུན་པའི་སྦྱོན་ལས་གྲོལ། །རྗེས་དཔག་ཡུལ་གྱི་ལྷོག་
པ་མ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་ཡིན་པས་སྦྱོན་དང་པོ་ལས་གྲོལ་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་དབང་པོ་དང་ཐ་
དད་ཀྱང་བྱེ་བྲག་རང་རིག་དང་གཅིག་པས་སྦྱོན་གཉིས་པ་ལས་གྲོལ་ལོ། །བྱེ་བྲག་དང་གཅིག་པས་གཅིག་ཏུ་
འགྱུར་ན་བྱེ་བྲག་དང་ཐ་དད་པས་ཀྱང་ཐ་དད་ཏུ་འགྱུར་བ་མཚུངས་སོ་སྟུམ་ན། འོ་ན་ཤ་བ་ཅན་དང་ཐ་དད་པས་
ཤིང་ཅམ་དང་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ལ། སྡོང་དུམ་ཤ་བ་དང་གཅིག་པས་ཤིང་ཅམ་དང་གཅིག་པ་ནི། འདོད་པས་ག་
ལ་མཚུངས། གསུམ་པ་གངས་ངེས་པ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་སྤྱིར་ཆད་མ་གཉིས། དེ་ལས་གངས་གཞན་བཀག་
སྤྱིར་རོ། །གཞལ་བྱ་གཉིས་ཡིན་པས་དེ་འཇལ་གྱི་ཆད་མའང་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཀྱང་ཆད་མའི་
མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་གྱུ་བ་པས་ཉུང་བ་ཞིག་ལ་ཆད་མ་གསུམ་དང་བཞི་དང་ལྔ་དང་དྲུག་ལ་སོགས་པར་
འདོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལས་གཞན་མེད་དེ་སྤྱིར་བ་དང་རྟགས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་
རྟོགས་ཚུལ་གསུམ་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཐེ་ཆོམ་བཞིན་ཅེས་བྱ་བ་དང་། སྤྱི་ལས་བྱུང་བ་དང་།

༩༩༩༩༩

ཉེ་བར་འཇམ་བཤམ་སོགས་པ་གཞན་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ལོག་ཤེས་
བཞིན་ཞེས་པས། ཚད་མ་ལ་གངས་གཞན་འགོག་པ་དང་། གངས་གཞན་ལ་ཚད་མ་འགོག་པའི་རིགས་པས་
ཞིགས་སོ། །བཞི་མ་མིང་དོན་ནི། མིང་ལ་བཤད་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས། །བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡི་གེ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལས་ཐོབ་པ་དང་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཤིང་ལ་
སོགས་པའི་མིང་ངོ་། །དེ་ལ་བཤད་འཇུག་འགལ་བ་དང་། །མི་འགལ་འགལ་ཞིང་མི་འགལ་བའི། །རྣམ་པར་དབྱེ་
བ་རྣམ་པ་བཞི། །བཤད་འཇུག་འགལ་བའི་སྒྲ་བྱེད་ཏིལ་འཐུང་ངམ། །བྱ་ལུག་རྗེ་མོ་ལ་སོགས་པའོ། །མི་འགལ་
བའི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །འགལ་ཞིང་མི་འགལ་བ་ནི་འགལ་འདྲ་ལུ་
གསུམ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མཚོ་སྐྱེས་ལྟ་བུ་སྟེ། འཇུག་པ་ནི་བརྗོད་ལ་འཇུག་ལ་བཤད་ན་མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་
མཚོ་སྐྱེས་སོ། །དེ་ལ་ལུ་གསུམ་སྟེ། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྗོད་ལ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། སྐམ་ལས་
སྐྱེས་པའི་བརྗོད་ལ་འཇུག་པ་འབའ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྟོག་ཆགས་ལ་བཤད་པ་འབའ་ཞིག་
ཡོད་པས་སོ། །འོན་སྐུམ་སའི་སྟོང་དུམ་ལ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་མེད་པས་ལུ་བཞི་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
ཡིན་མོད་གྱི་མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་པའི་མིང་ལ་མི་འཇུག་པས་ལུ་བཞི་པར་མི་བགང་ངོ་། །དེ་དག་མིང་དང་རིགས་གྱི་
སྒྲ། །མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་གཉིས་སུ་བྱེ། །མིང་གི་སྒྲ་ལས་བྱིན་དང་མཚོད་བྱིན་ལ་སོགས་པ་དང་། རིགས་གྱི་
སྒྲ་ཤིང་དང་བཤང་ལ་སོགས་པའོ། །སྒྲ་མ་རིགས་ལ་མི་ལྟོས་ལ་བྱི་མ་ནི་སྒྱི་རིགས་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་

༩༡༥༽

ནོ། །འདིར་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བྱ་ཉི་ནི་སོ་སོ། ཨ་ཏཱ་ནི་དབང་པོ་ཡིན་པས་དེའང་སྒྲིའི་མདོ་ལས། ཨི་ནི་ཨ་དང་
ཡའོ། །ཞེས་ཟེར་བས་བྲ་ཉིའི་ཨི་ཨ་དང་ཡ་གཉིས་སུ་བསྐྱར་ལ་ཨ་བརྗོད་པའི་དོན་ཏེ། །ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་
མངོན་པར་བྱས་ལ། ཡ་ཏ་ལ་སྐྱར་བས་ཨ་ཏཱ་ནི་ཨ་ཏའི་སྟོག་ཏུ་བྱིན་པས་བྲ་ཏུ་ཏཱ་ཞེས་བྲ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་དབང་
རྟེན་ཅེས་བྲ་བར་འགྱུར་བས་བཤད་ན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་བྲ་ལ་འཇུག་པ་ནི་དོན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
འདྲིན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་གོ། །དེ་ནི་མཆོ་སྦྱེས་ཀྱི་སྒྲ་ལྟར་སྤྲུག་སུམ་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་ལ་
གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་གཞན་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་འབའ་ཞག་ཡོད་ལ། རྒྱ་བ་གཉིས་འདྲིན་ལ་སོགས་པ་ལ་བཤད་
པ་འབའ་ཞིག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཨ་ཏུ་ནི་སྤྱི་ནས་སམ་རྗེས་སུ། མ་ཏཱ་ནི་འཇུག་བའམ་
དབག་པ་སྟེ་རྟགས་མཐོང་འབྲེལ་པ་བྱན་པའི་རྗེས་སུ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་དཔོགས་པས་ན་རྗེས་དབག་གོ། །གཉིས་
པ་མཆོན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དབག་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ་ལས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་ན། ཡུལ་དུས་རྣམ་པར་འབྱུང་པའི་ཆ། །མངོན་
སུམ་ཆད་མར་འདོད་པ་ཡོད། །ཡུལ་ལ་འབྱུང་པ་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འདྲིན་པ་ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར་སྟོ་
ཕྱགས་ལ་འབྱུང་ཡང་ནོར་བུ་ཅུ་མ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་
སྟོ་གསེང་དང་འབྲེལ་པར་བཅད་དེ་མ་ཐོབ། །ཁང་ཕྱག་དང་འབྲེལ་པར་ཐོབ་སྟེ་མ་བཅད་དོ་ཞེ་ན། འོན་ཏེ་སྟོ་སོ་
འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་མ་དང་འབྲེལ་པར་བཅད་དེ་མ་ཐོབ་སྤྱི་མ་དང་འབྲེལ་པར་ཐོབ་སྟེ།
མ་བཅད་

པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་ཕྱི་མ་ཕྱེ་བའི་སྡོ་ཅམ་ལ་བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ཡོད་པས་ཆད་མ་ཡིན་ན། འདིར་ཡང་
 སྒོ་ཕྱགས་མ་ཕྱེ་བར་ནོར་བུའི་འོད་ཅམ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཏུས་ལ་འབྱུངས་པའང་ནམ་
 གྲང་ལ་ཉིན་ཕྱེད་ཏུ་འབྱུངས་པའི་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པའང་ཉིན་ཕྱེད་གྱི་བྱ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་། རྣམ་པ་ལ་
 འབྱུངས་པའང་དུང་མེར་པོར་སྒྲང་བ་ཁ་དོག་ལ་འབྱུངས་ཡང་དབྱིབས་ལ་ཆད་མ་དང་། སྡོན་ཤིང་འགོར་སྒྲང་ཡང་
 བརྟེན་པ་སྡོད་པའི་ཆ་ལ་འབྱུངས་ཡང་རྟེན་ཁ་དོག་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རང་
 མཆོན་མེད་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མིན། རྟགས་ལས་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་སྤིད། རྟོར་བུའི་རང་མཆོན་གྱིས་རྣམ་པར་
 མ་གཏད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཏུང་གི་དབྱིབས་དང་སྡོན་པའི་ཁ་དོག་གི་རང་མཆོན་སྒྲང་ན་དེ་དང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཁ་
 དོག་དང་སྡོད་པའང་སྒྲང་བར་ཐལ་ཏེ་རྗེས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་འབྱུངས་ན་ཀུན་
 འབྱུངས་ལ། མ་འབྱུངས་ན་ཀུན་མ་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རིལ་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འབྱེལ་ལས།
 མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བཟུང་བ་ལ། །བྱད་པར་ཆ་ཤས་རྣམ་སྤངས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་
 གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ། །ཆད་མ་རྣམས་གྱིས་བརྟག་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་བཞིན་
 ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་འོད་དང་ནོར་བུ་གང་ཡང་རུང་བའི་སྦྱིལས། ནོར་བུའི་འོད་རྟགས་སུ་
 བཀོད་ན་འབྲས་རྟགས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འོད་ཅམ་འབྱུངས་ལ་ནོར་བུའི་འོད་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཏུ་བ་ལའང་མཚུངས་
 སོ། །མི་ལམ་བདེན་པའང་སད་པའི་ཆེ་རང་མཆོན་སྒྲང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་མི་ལམ་གྱི་བག་ཆགས་
 སྒྲང་བས་རྒྱུའི་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔོགས་པ་

༩༩༩

ཉིད་དེ། རྒྱུད་གཞན་གྱུ་བ་པ་ལས་ལས་དང་ལྟ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པའི་མི་ལམ་བདེན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དུང་དང་ལྡོན་པ་དང་ལྷ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པའང་ཡུལ་རང་མཆོན་དང་དབང་པོ་སྐྱོན་
ཅན་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བས། ཉམ་ཤེས་པ་འབྱུང་བར་གོ་བ་ན་འབྱུང་བ་ལ་དངོས་ཡུལ་མེད་ཀྱང་འདྲུག་
ཡུལ་དབྱིབས་དང་སྤྲོད་པ་དང་ལྷ་བ་གཅིག་ལ་འབྲས་ཏྲགས་ཀྱི་སྐྱབས་སྤིང་དེ། འབྱུང་ཡང་འབྲེལ་བྱིར་ཆད་མ་
ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའང་འབྱུང་བ་ཡུལ་ལ་ལྟོས་པ་ལ་འདྲུག་གི་ནང་གི་བསྐྱེད་པ་རབ་རིབ་ལ་
སོགས་པ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རྟོག་མེད་དོན་གཞན་ལ་ཆད་མར་འདོད་དེ། ཁ་དོག་འཛིན་པ་རེག་བྱ་
ལ། །མངོན་སུམ་ཡིན་ཞེས་ལ་ལ་སྒྲ། །དུང་གི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་རེག་བྱ་འཇམ་པ་དང་ལྡོད་པ་ལ་
མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མེ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་འཛིན་པའང་ཆ་བ་དང་གཤེར་བ་ལ་
མངོན་སུམ་ཆད་མའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པས། །རྒྱ་ཆོས་མངོན་སུམ་
ཡིན་པར་འབྱུང་། །སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྩིས་གཞན་ལ་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་ཆད་མར་འགོ་ན་དབང་པོ་དུ་མ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་བ་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་ཆོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རོས་རྟོགས་
པས། །རྒྱ་ཆོས་རྩིས་སུ་དཔག་པ་སྟེ། །དུ་བས་བྱད་ཤིང་འགྱུར་བ་བཞིན། །ཞེས་རྩིས་དཔག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་ན། རྟོག་པ་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་
ལ། །འབྱུང་བས་མངོན་སུམ་འགོག་ཅེས་ཟེར། །རྟོག་པ་སྒྲུབ་བྱའི་དམར་པོ་ལ་

༩༧༩༽

བྱམ་པའི་དམར་པོར་འབྱུང་པའི་ཆོ། མིག་ཤེས་ཀྱང་དམར་པོ་ལ་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། དྲང་སེར་པོར་སྒྲང་བ་
དབྱེབས་ལ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒོ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམ་པ་ལ་ཁང་ཕྱགས་ཀྱི་བྱམ་པར་རྟོག་པ་
འབྱུང་བ་དང་། ཕྱི་བྱེད་སྒོག་ཆགས་ལ་སྒྲ་བྱེད་སྒོག་ཆགས་སུ་རྟོག་པ་འབྱུང་པའི་ཆོ་དབང་ཤེས་ཆད་མ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པ་འབྱུང་ཡང་དབང་ཤེས་ལ། །མི་སྒྲིབ་སྒྲོ་འཛིན་ཆད་མ་
བཞིན། །དེའི་ཆོ་རྟོག་པ་ཡུལ་དུ་ས་རྒྱུ་པ་ལ་འབྱུང་པས་ལོག་ཤེས་ཡིན་ཡང་། མཛོན་སྒྱུ་ཤོན་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་ལ་མ་འབྱུང་པས་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲོན་པོ་ལ་མཛོན་
སྒྱུ་ཆད་མར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་ནི། འགའ་ཞིག་ཡིན་
མིན་མཚུངས་ཞེས་ཟེར། །མཚུངས་མིན་ཡུལ་ཐ་དད་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པ་སྒྲུམ་བུའི་དམར་པོ་ལ་བྱམ་པའི་དམར་
པོར་འབྱུང་བ་དམར་པོ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན། དྲང་སེར་པོར་འབྱུང་བ་འང་དབྱེབས་ལ་ཆད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
མི་འགྱུར་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དང་དབང་ཤེས་ཡུལ་ཐ་དད་པས་མི་མཚུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྗེས་དབག་ལ་ལོག་རྟོག་
དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་ན། ཁོར་བུའི་འོད་ལས་ཁོར་བུ་
ཉིད། །རྟོག་པ་རྗེས་དབག་མིན་ཞེ་ན། །ཁ་ཅིག་ཁོར་བུའི་འོད་ལས་ཁོར་བུ་རྟོགས་པ་རྗེས་དབག་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོར་
བུ་རྟོགས་སུ་བཀོད་ན་རྟོགས་དང་རྟོགས་ཅན་མེད། །ཁོར་བུའི་འོད་མི་འགྲུབ། འོད་ཅུང་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། སྒྲ་
ཕུའི་སྒྲ་གྲུས་སྒྲ་ཕུ་སོགས། །འབྲས་རྟོགས་པལ་ཆེར་འབྱུང་བ་དང་། །དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་ཕུའི་སྒྲ་གྲུ་ལས་དེའི་ས་
པོན་དཔོགས་

༩༧༩༽

པའི་ཆོ། སྤྱ་ལུ་བཀོད་ན་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད། སྤྱ་ལུ་ལྷ་གུ་མ་གྲུབ། ལྷ་གུ་ཅམ་མ་ངེས་སོ། །གལ་ཏེ་སྤྱ་
ལུ་ལྷ་གུ་འགོད་ལ་དེའི་ཆོ་སྤྱ་ལུ་སྤྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མ་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་དུ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེར་སྤྱ་
ངེས་ཟེན་པས་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྟོར་བུའི་འོད་ཀྱང་གཞན་དུ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེར་སྤྱ་ངེས་ཟེན་པས་ག་
ལ་འགལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་
པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་ན། རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་འབྲུལ་ན་ཡང་། །དོན་དང་ཆ་ལ་ཆད་མ་ཟེར། །དུ་བས་ལ་
ལ་རྟག་པའི་མེ་དཔག་པ་ན་མེ་ཅམ་ལ་ཆད་མར་འདོད་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལ་ཆོས་ཅན་རྟག་པའི་མེ་ཡོད་
དེ་དོན་དམ་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱག་གིས་བྱས་པའི་ཆང་མང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ན། རྫོམ་
ཆོད་ཀྱིས་རྟགས་ཆད་མ་ཡིན་ཡང་གྲུབ་ཆོད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། དེ་
ལྟའི་རྟགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་མེད། །བྱུང་ལ་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད། །དུ་བས་ལ་ལ་རྟག་པའི་མེ་བསྐྱབ་པའམ།
དོན་དམ་པའི་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་རྟགས་དེ་དག་ལ་ཚུལ་གསུམ་མི་འབྱུང་སྟེ་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བཀོད་པ་དེ་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་སོང་ཆོད་ལ་མི་རྟག་པའི་མེ་ཅམ་གྲུབ་པ་དང་། དུ་བ་ཅམ་རྟགས་སུ་སོང་ངོ་ཞེ་
ན། མ་ཡིན་ཏེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་རྟག་པ་དང་། དོན་དམ་པ་མ་གྲུབ་པར་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྟག་པའི་
མེ་དང་དོན་དམ་པའི་དུ་བ་གལ་འབྱུང་། མེ་ཅམ་དང་དུ་བ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་དབྱུག་པ་ཅན་འདོད་པ་ལ་
མི་རྒྱུད་གྲུབ་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། གསུམ་པ་མཆན་གཞི་ལ་མཆན་ཉིད་ངེས་པའི་ཆད་མ་ལ་གཉིས་

༼ ༣༠༠ ༽

ལས། དང་པོ་བྲི་བ་དགོད་པ་ནི། ༼ཚད་མ་དེ་དག་ངེས་པ་ནི། ༼རང་གཞན་གང་ལས་རྟོགས་ཤེ་ན། ༼ཚད་མས་
དོན་རྟོགས་པ་ཡི་ཆོ། ༼ངེས་ཤེས་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ནམ་གཞན་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན། དེ་
ཉིད་ཀྱིས་འདྲེན་ན་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལ་མི་མ་སྟུན་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ་གཞན་ལས་ངེས་ན་སྟག་མེད་དུ་
འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ༼གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ་ལས། གཞན་ཀྱི་ལན་དགག་ན། ལ་ལ་རང་ལས་ངེས་པར་
འདོད། ༼འགའ་ཞིག་གཞན་ལས་ངེས་ཞེས་ཟེར། ༼དེ་དག་གཉིས་གས་རིགས་པ་དང་། ༼རིགས་པ་སྟོ་བའི་བཞེད་
པ་དོར། ༼ཁ་ཅིག་རང་ཁོ་ན་ལས་ངེས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ༼འགའ་ཞིག་གཞན་ཁོ་ནས་ངེས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་
ཟེར་བ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱགས་པ་དང་། ༼སྟོབ་དཔོན་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པར་ཟད་དེ། ༼ནམ་འགྲེལ་
ལས། ༼རང་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས། ༼ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད། ༼ཅེས་བྱ་བ་དང་། ༼མངོན་སུམ་ཀྱིས་ནི་བཟུང་
བ་དང་། ༼བྱད་པར་ཆ་ཤས་ནམས་སྤངས་བ། ༼བྱད་པར་གང་ལ་རྟོགས་པ་ཡི། ༼རྒྱུན་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་
འགྱུར། ༼ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ༼གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ནི། ༼དོན་རིག་གཉིས་དང་རང་རིག་དང་། ༼རྗེས་སུ་
དཔག་པ་རང་ལ་ངེས། ༼དོན་བྱེད་པར་སྤང་བའི་མངོན་སུམ་དང་། ༼མངོན་སུམ་གོམས་པ་ཅན་དེ་དོན་རིག་
གཉིས་དང་། ༼རང་རིག་དང་རྗེས་དཔག་བཞི་རང་ལས་ངེས་ལ། ༼དང་པོ་བ་དང་ཡིད་མ་གཏད། ༼འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་
ནམས་གཞན་ལས་ངེས། ༼མངོན་སུམ་དང་པོ་བ་དང་ཡིད་མ་གཏད་པ་དང་། ༼འབྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་ཟེན་པ་
གསུམ་པོ་གཞན་ལས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། ༼དཔེར་བརྗོད་ན་སྤང་བ་རང་ལས་

༼ ༣༠༡ ༽

ངེས་བདེན་པའི་ཆ་གཞན་ལས་ངེས་པ་རྒྱུ་རིང་པོ་ནས་དམར་འབར་བའི་རྣམ་པ་རང་ལས་ངེས་ཀྱང་མེར་
བདེན་ནམ་འོན་ཏེ་སྒྱུ་མཐམ་སྒྱུ་ལ་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་གཞན་ལས་ངེས་པར་
བྱེད་པའམ། རྒྱུ་རིང་པོ་ན་ཡལ་འདབ་དང་ལྡན་པ་སྤང་བ་ན། སྤྱི་ཤིང་ཅམ་ལ་ལྟོས་ནས་སྒྲོ་འདོགས་ཚད་ནས་
རང་ལས་ངེས་ཤིང་བྱེ་བྲག་ཤ་པ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་ཤ་པའི་ལྟོག་
པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཚད་པས་གཞན་ལས་ངེས་སོ། །བྱེ་བྲག་མ་ངེས་བཞིན་དུ་དེ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་བ་འགལ་ལོ་
ཞེ་ན། གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་མ་གཏོགས་པ་དོན་ལ་སྤྱི་མ་བྱུང་པས་དོན་བྱེད་པ་ན་བྱེ་བྲག་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་དང་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཡུལ་ཡང་ཤ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་སྤང་བ་རང་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་
ངེས་པ་དཔེར་ན་འགའ་ཞིག་ཏུ་མེ་སྤང་བ་ན། ཁོ་བོ་ལ་མེ་སྤང་བའི་སྒྲོ་གཅིག་བྱུང་ངམ་མ་བྱུང་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་
ན་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པས་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་མ་རུས་པ་གཞན་ལས་ངེས་པར་
བྱེད་པའོ། །དེ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡང་། །དོན་བྱེད་པ་དང་གོམས་པ་ཅན། །རྗེས་སུ་དཔག་པས་ངེས་
པར་བྱེད། །མེའི་རྣམ་པ་སྤང་ནས་བདེན་བརྩན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ན། བཙོ་སྤྱེག་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་པར་
མཐོང་ནས་མེར་ངེས་པའམ། ཡང་ན་དོན་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ཡང་བར་དུ་སྤྱིས་པ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་
འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གོམས་པའི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་སྤྱི་རིས་ཟེན་ནས་དོན་དེར་ངེས་པའམ། རྗེས་དཔག་གི་ངེས་པ་
ལ་ཡང་གཉིས་ལས། དམར་འབར་བ་སྤང་ཡང་བརྩན་པར་དོགས་པ་ལ་དུ་བ་སྤྱི་བའི་རྟགས་ལས་མེར་ངེས་
པའམ།

༼ ༣༠༣ ༽

ལྷན་ཅིག་རྒྱ་བའི་དོན་གཞན་འདྲིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་དབག་དམར་འབར་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ན། མེད་ཤི་ལ་
སོགས་པ་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམས་གཞན་ལས་མེད་དེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་འདི་མདོན་སུམ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སྦྱེ་
མཆེད་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པར་ཟད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་རྒྱུད་ཆོས་རྗེས་སུ་དབག་པར་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཁ་ཅིག་ཡུལ་དང་དོ་བོ་ལ། །བརྟགས་ནས་གཞན་སེལ་
མི་སྲིད་ཟེར། །དེས་བྱའི་ཆད་མ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ན་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཉིས་པ་
བཅད་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ་ཡུལ་མི་གཅིག་ན་ཡུལ་གཞན་དངོས་པོར་གྲུབ་པས། གཞན་རྗེ་ལྟར་དངོས་
པོར་གྲུབ་ཅེས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གཞན་ལས་དེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་ཆེ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་
ན་ཆད་མ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་གཞན་དེས་སུང་མི་འཐད་ལ། སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ན་རང་ལས་དེས་སུ་འགྱུར་
རོ། །དེས་ན་གཞན་ལས་དེས་ཀྱི་ཆད་མ་གཏན་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་གི་ནི་མདོན་སུམ་དང་། རྟོག་
པའི་བྱེད་པ་འདྲེས་པར་ཟད། །མདོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་པ་ཅམ་གྱིས་ཆད་མར་འགྲོ་ལ། མདོན་སུམ་ཉིད་
ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེས་ཤེས་འདྲེན་ལུས་ན་རང་ལས་དེས་ཡིན་ཅིང་། མདོན་སུམ་ཀྱི་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེས་ཤེས་འདྲེན་མ་ལུས་པ། ཕྱིས་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་དེས་དགོས་ལ། གཞན་ལས་དེས་ཡིན་
པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེགས་བྱེད་ལྟར་རྟོག་པ་དང་། རྟོག་མེད་ཀྱི་བྱེད་པ་འདྲེས་ཏེ། མདོན་སུམ་ཉིད་
དེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསམས་ནས་རྩོད་པར་ཟད་དོ། །འོ་ན་མདོན་སུམ་ཐམས་ཅད་སྤང་ལ་མ་དེས་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་

༼ ༣༠༣ ༽

བཤད་ཟིན་ནོ། །བཞི་བ་དེས་དགག་སྐྱབ་རི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དགག་སྐྱབ་སྤྱི་ལོ་རྣམ་
གཞག་ནི། ལྷང་བ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས། །ལྷང་བ་རྩལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་
ཡིན་པས། མངོན་སུམ་དོན་ལ་ལྟ་བ་ཅུ་མ་གཏོགས་པ་དགག་སྐྱབ་གྱི་ཐ་སྟད་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་དེས་བྲངས་
པའི་ངེས་པ་དང་། རྩལ་དབག་སྟེ་མདོར་ན་སེལ་བས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་དོ། །སྐབས་འགར་ལྷང་བ་ལ་སྐྱབ་པར་
གྲགས་པ་ནི་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ལྷང་བའི་བསྐྱབ་པ་དང་སེལ་བའི་བསྐྱབ་པ་གཉིས་སུ་དབྱེད། །དེ་
ལ་ལྷང་བའི་བསྐྱབ་པས་དངོས་སུ་དགག་སྐྱབ་མི་བྱེད་ལ་ངེས་ནས་བྱེད་ན་སེལ་བར་འགྱུར་བས་སྐབས་འདིར་
སེལ་བའི་བསྐྱབ་པ་བཤད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་། དགག་དང་སྐྱབ་པ་མ་གཏོགས་པ། །སྐྱེལ་ས་བྱང་
བའི་ཐ་སྟད་གཞན། །ཡོད་མིན་ཞེས་གསུངས་པའང་སེལ་བའི་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོངས་ལ་དེས་ན་སེལ་བའི་དགག་
སྐྱབ་གཉིས་དང་། མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་དོན་གཅིག་གོ། །གཉིས་པ་དེའི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། མཆན་ཉིད་དང་། དེས་དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། གཞན་གྱི་ལྷགས་དགག་
ན། །ཁ་ཅིག་མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་གི་མཆན་ཉིད། བསྐྱབ་ཆོས་དོར་མ་དོར་ལ་བྱས་ནས་མ་ཡིན་དགག་དང་
མངོན་སུམ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ནི། སྐྱ་དང་ཆད་མའི་གཞུང་ལྷགས་ཀྱི་ཆེན་པོ་མ་མཐོང་བས་ལྷང་བའི་
བསྐྱབ་པ་དང་སེལ་བའི་བསྐྱབ་པ་མ་བྱེད་ཅིང་། མ་ཡིན་དགག་གི་བསྐྱབ་པ་དང་། དགག་པའི་ཆ་མ་བྱེད་པར་
བྱེད་དེ། རྣམ་ངེས་ལས། མ་ཡིན་པར་དགག་

༼ ༣༠༧ ༽

བ་གཅིག་ཕྱི་དགག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཅི་ཞེ་ན། མེད་པར་དགག་པ་ཡང་ཡིན་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་
མ་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་བསྐྱབ་ཆོས་མ་དོར་བ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན་མཐོན་སུམ་ཡང་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་ཐལ་ཏེ།
བསྐྱབ་ཆོས་མ་དོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། དགག་པ་བསྐྱབ་པ་སྟོང་བ་དང་། །མི་སྟོང་བ་ཡི་
སྟོན་ས་གཉིས། །མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན་དགག་བྱ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་
མི་འཕེན་པ་དང་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་མེད་པ་དང་། བྱམ་པ་མེད་པའི་ས་སྟོན་ས་ལྟ་བུ་དགག་པ་
རྒྱུད་པ་དང་དགག་བྱུང་ཆོག་པའོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། །ཁ་ཅིག་དགག་བྱ་དེ་ཡོངས་ཆོད་དང་།
དངོས་འགལ་གཅོད་ན་མ་ཡིན་དགག་མི་སྲིད་དེ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དངོས་འགལ་བཅད་ལྟོག་ཅམ་ཁོ་ནར་
གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྒྱད་འགལ་གཅོད་ན་མེད་དགག་མི་སྲིད་དེ་བརྒྱད་འགལ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་མི་
འཕེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་འགལ་བརྒྱད་འགལ་གང་ཡིན་ཡང་སྒྲ་སྐབས་དེར་མི་འདོད་པའི་ཆོས་
གཅིག་ཡིན་ལ། །ལུས་དུ་འཕང་བའི་ཆོས་ཀྱང་སྐབས་དེར་འདོད་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་མི་འདོད་པའི་ཆོས་གཅིག་
བཅད་ནས་འདོད་པའི་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མ་ཡིན་དགག་དགག་སྐྱབ་
ཆོག་པ་མ་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་ཆ་གཙོ་ཆེན་བསྐྱབ་པར་ཡང་མིང་འདོགས་ཏེ། དགག་དང་བསྐྱབ་པ་མ་
གཏོགས་པ། །སྤྱི་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་གཞན། །ཡོད་མིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སེལ་བའི་ཆ་གཙོ་ཆེན་
དགག་པར་ཡང་འདོགས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། །འདིས་ནི་དངོས་ལ་དངོས་པོའི་ཆ། །ཁས་སྤངས་མེད་ཅན་
དགག་པ་ཉིད། །

༼ ༣༠༥ ༽

སྐྱབ་བྱེད་སྤྲ་མ་དག་གིས་ནི། །མ་ཡིན་དགག་པ་བསྐྱབ་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་དོན་ངེ་
ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཞན་གྱི་ལྷགས་དགག་ན། །ཁ་ཅིག་དངོས་ཤུགས་སྟོན་ས་
ཀྱང་། །བསྐྱབ་པ་དང་ནི་འགོག་ཅེས་ཟེར། །པོད་རྣམས་འདོད་པའི་དངོས་ཤུགས་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཚན་
ཉིད་ནི། །འཇམ་པ་ལྟར་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་སྟོན་ས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པ་དང་། །གཞན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་
བའི་སྟོན་ས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པའོ། །དེ་ཡང་དངོས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པ་ཉིད་ན་ཤུགས་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་
པས་སྟོ་སྤྱི་བྱེད་འཇམ་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་དེས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྐྱབ་པ་ལ་དཔེར་བརྗོད་ན། །རྗེས་
དཔག་གིས་ལ་མེ་ལྡན་དུ་གཞལ་བ་ན་བདག་ཉིད་མེ་འཇམ་དུ་ཤུགས་ལས་རྟོགས་པ་དང་། །རྟག་པ་ལ་བྱས་པ་
དགག་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ན་བན་བཞིན་པའི་བྱས་པ་ལ་མེ་རྟག་པས་བྱབ་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའམ།
མངོན་སུམ་ལའང་། །རང་རིག་གིས་སྟོ་དེ་འཇིན་དུ་བྱབ་པས་ཡུལ་དེར་སྣང་དུ་ཤུགས་ལ་འབྱུང་སྟེ། །སྟོ་སྟོ་བ་
གཉིས་དང་སྟོན་པོ་འཇིན་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་བྱབ་པས་ཡུལ་སྟོ་བ་གཉིས་དང་སྟོན་པོ་འཇིན་པ་ཤུགས་ལ་འབྱུང་
པ་དང་། །གཞན་རིག་གིས་ཡུལ་དེར་སྣང་དུ་དངོས་སུ་བྱབ་པས་སྟོ་དེ་འཇིན་ཤུགས་ལ་བྱུང་སྟེ། །གཟུང་ཡུལ་
སྟོན་པོར་དངོས་སུ་བྱབ་པས་སྟོ་རང་ཉིད་སྟོ་འཇིན་དུ་ཤུགས་ལ་བྱུང་པ་ལྟ་བུའམ། །དོན་རིག་གིས་དུ་བ་ལ་མེ་
ཡོད་དང་ཤ་པ་ལ་ཤིང་ཡིན་པ་བྱབ་པ་བྱུང་པས་མེ་མེད་ལ་དུ་བ་མེད་དང་། །ཤིང་མེད་ལ་ཤ་པ་མེད་པས་བྱབ་པ་
ཤུགས་ལ་འབྱུང་བོ། །དགག་པ་ལ་དཔེར་བརྗོད་ན་སྟོག་པ་གཉིས་ཚོགས་འཇིན་པ་ལ་ཆེག་རྒྱུ་འཇིན་

༼ ༣༠༦ ༽

བས་ཁྱབ་བས་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆིག་རྒྱང་འཛིན་པ་ཁེགས་ནས་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཆོགས་འཛིན་པ་ལྷགས་ལ་ཁེགས་
སོ། །གསུམ་པ་རྩི་ལྟར་ཁེགས་པའི་ཚུལ་ཡང་གསུམ་ལས་དགག་གཞིའི་སྤྱི་ལ་དངོས་སུ་ཁེགས་པས་དགག་
གཞིའི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྷགས་ལ་ཁེགས་པ་དཔེར་ན་མེ་ཅམ་གྱི་སྤྱི་ལ་བསིལ་བ་དངོས་སུ་ཁེགས་པས་ཅན་གྱི་མེ་
ལ་བསིལ་བ་ལྷགས་ལ་ཁེགས་པའོ། །དངོས་པོའི་སྤྱི་ལྟོག་ལ་བདེན་དངོས་ཁེགས་པས་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་ཐ་
དད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལའང་བདེན་དངོས་ཁེགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱི་དངོས་སུ་ཁེགས་པས་བྱེ་བྲག་ལྷགས་ལ་ཁེགས་
པ་ནི། དངོས་པོ་ལ་དགག་བྱ་བདེན་དངོས་ཅམ་གྱི་སྤྱི་དངོས་སུ་ཁེགས་པས་བྱེ་བྲག་གང་ཟག་གི་བདག་དང་
རྒྱལ་དང་སྐད་ཅིག་ལ་བདེན་དངོས་ལྷགས་ལ་ཁེགས་པའོ། །ས་སྤྱགས་སུ་སྤྱོ་ཅམ་ཁེགས་པས་ལྷན་ལའི་སྤྱོན་
པོ་ལྷགས་ལ་ཁེགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དགག་གཞིའི་སྤྱི་ལ་དགག་བྱའི་སྤྱི་དངོས་སུ་ཁེགས་པས་དགག་གཞི་བྱེ་བྲག་
ལ་དགག་བྱའི་བྱེ་བྲག་ལྷགས་ལ་ཁེགས་པ་ནི། དངོས་པོ་ཅམ་གྱི་སྤྱི་ལ་བདེན་དངོས་ཅམ་དངོས་སུ་ཁེགས་
པས་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་དོན་དང་ཤེས་པ་ལ་རྒྱལ་དང་སྐད་ཅིག་ཏུ་བདེན་པ་ཁེགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་
ཁྱད་པར་བྱས་ཆོས་བྱེད་ཆོས་ཀྱང་ལྟོག་པ་ཆིག་རྒྱང་དང་གཉིས་ཆོགས་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དབྱུག་
པ་ཁེགས་པས་བྱས་ཆོས་དབྱུག་པ་ཅན་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ། །བྱེད་ཆོས་ལ་ཁེགས་པས་བྱས་ཆོས་ལ་མི་
ཁེགས་ཏེ། དབྱུག་པ་ལ་སྤྱོག་ཁེགས་པས་དབྱུག་པ་ཅན་ལ་མི་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་ཆོས་
དངོས་སུ་བཀག་པས་བྱས་ཆོས་ལྷགས་ལ་ཁེགས་པའི་ཚུལ་ཡང་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པ་བཀག་པས་བྱས་ཆོས་
ཡིན་པ་དང་། བྱེད་ཆོས་ཡོད་པ་བཀག་

བས་བྱས་ཆོས་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁེགས་པ་འདི་དེས་པ་མེད་དེ། དབྱུག་པ་ཡིན་པ་བཀག་པས། དབྱུག་པ་ཅན་
 ཡིན་པ་དང་། བ་ཡོད་པ་བཀག་པས་བྱ་ཡོད་པ་མི་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དབྱུག་པ་ཅན་ལག་ན་དབྱུག་
 བ་ཡོད་པའམ་བྱ་བ་སྒྲོན་དུ་སོང་བས་བྱ་དཔར་དུ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། རི་ལྟར་བྱ་དཔར་དུ་བྱས་པ་ལྟར་གྱིས་བྱེད་
 ཆོས་ཁེགས་ན་བྱས་ཆོས་ཁེགས་ཏེ། ཆེག་རྒྱུ་མ་བཟུང་ན་གཉིས་ཆོགས་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་
 རོ། །འདི་འདྲ་དབྱེད་དེ། རྗེས་དཔག་ཤུགས་རྟོགས་ཉིད་དུ་འགྱུར། །མིན་ན་ཆད་མ་གསུམ་པར་འགྱུར། །ཤུགས་
 རྟོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དོན་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་སྟོན་ས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ལ་བྱལ་ཆེས་
 སོ། །གལ་ཏེ་རྗེས་དཔག་རྟགས་ལ་སྟོས་ལ་འདི་རྟགས་ལ་མི་སྟོས་པར་དོན་གཞན་ལ་སྟོ་འདོགས་གཅོད་དོ་ཞེ་
 བ། རྟག་ལ་མི་སྟོས་པ་དེ་ཅི། འབྲེལ་བ་ལ་མི་སྟོས་པར་སྟོ་འདོགས་གཅོད་ན་ཆད་མ་གསུམ་པར་འགྱུར་
 རོ། །སྟོས་ན་རྗེས་དཔག་ལས་མི་འདའ་སྟེ། འབྲས་བྱ་དང་བྱེ་བྲག་བྱལ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱ་དང་སྤྱི་བྱལ་བ་ནི་
 འབྲས་བྱ་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ལ། རྒྱ་དང་བྱལ་བྱེད་བཀག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་དང་བྱལ་བྱ་
 ཤུགས་ལ་འགོག་ན་རྒྱ་མི་དམིགས་པ་དང་བྱལ་བྱེད་མི་དམིགས་པར་འདུ་ཞིང་། བྱེད་པར་བྱེད་ཆོས་ཁེགས་
 བས་བྱས་ཆོས་ཁེགས་པའང་དབྱུག་པ་དང་སྟེས་བྱ་གཉིས་འདུས་པའི་རྒྱ་ལས་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་འབྲས་བྱ་སྟེ་
 བས་རྒྱུའམ་བྱལ་བྱེད་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། ཡང་རྗེས་དཔག་གིས་ལ་མེ་ལྷན་དུ་རྟོགས་པ་ན་སྟོ་མེ་འཇལ་དུ་
 ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ལ་མེ་ལྷན་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་སྟོ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་རྒྱུའི་སྟོ་
 གཞན་མེད་དོ། །རང་རིག་གིས་སྟོ་སྟོ་བ་

༩༣༠༩༽

གཉིས་འཛིན་དུ་དངོས་སུ་གྲུབ་པས་ཡུལ་ལྔ་བ་གཉིས་སུ་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལྔ་འཁྲུལ་
བ་ལ་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ཅན་ལ་མི་འཁྲུལ་ལོ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་དེ་ཅི་དོན་རང་མཆོན་ཡིན་ན་སྟོ་མ་
འཁྲུལ་པར་འགྱུར་ལ། དོན་སྤྱི་ལམ་མེད་པ་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ནི་སྟོ་འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཡུལ་མེད་པར་བཤད་
ཟེན་ཏོ། །གཞན་རིག་གི་ཡུལ་སྟོན་པོར་དངོས་སུ་གྲུབ་པས་སྟོ་སྟོ་འཛིན་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པའང་མི་འཐད་དེ།
ཡུལ་སྟོན་པོར་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པས་གཞག་པའི་སྟོ་ཡིན་པས་དེས་ཤུགས་ལ་སྟོ་གཞན་བསྐྱབ་རྒྱ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་དང་ཁུབ་བྱེད་བཀག་པའི་ཤུགས་ལ་འབྲས་བུ་དང་ཁུབ་བྱེད་འགོག་པ་རྗེས་དཔག་
ཏུ་འདུ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་བརྟགས་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ཤུགས་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱབ་པ་
རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་དགག་པ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་རྟོགས་བྱ་བསྐྱབ་པའི་དབྱེ་བ་ནི། དོན་དང་ཤེས་
པ་ཡིན་པ་དང་། །ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་བཞི། །དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། ཐ་དང་
ལྡན་པས་བྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་བཞི་ཡིན་ནོ། །དགག་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱོག་པ་བཞི། །དགག་པའི་དབྱེ་བ་ནི། དོན་
དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པ་དང་ཐ་དང་མི་ལྡན་པ་གཉིས་གཉིས་བཞི་ཡིན་ནོ། །དགག་སྐྱབ་དེའང་
ཆོད་མས་འགྲུབ། །བསྐྱབ་པ་རྟོགས་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་པ་དང་མ་ཡིན་དགག་སྐྱབ་པའི་རྗེས་
དཔག་ཡིན་ལ། དགག་པ་རྟོགས་པ་ནི་མངོན་སུམ་དང་མེད་དགག་བསྐྱབ་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ། །རྗེས་
དཔག་གྲང་མེད་དགག་བསྐྱབ་པའི་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་གྱིས་མེད་དགག་རྟོགས་ལ་མ་ཡིན་

༼ ༣༠༩ ༽

དགག་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་ཏྲགས་ཀྱིས་མ་ཡིན་དགག་ཏྲགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཏྲགས་ནས་འགོག་པའི་ཚུལ་ཡང་ངོ་བོ་
ཡིན་པ་དང་། ཐ་དད་ལྡན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བདེ་བ་སྐྱག་བསྐྱལ་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་འཛིན་སྐྱ་འཛིན་གྱི་
ངོ་བོ་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་བྱེད་པས་ཁྱེད་ཀྱི་དེར་བསྐྱབ་པས་དེ་མིན་ཁྱེད་ཀྱི་པས་སོ། །ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་
གཟུགས་འཛིན་སྐྱེས་ལ་སྐྱ་འཛིན་མ་སྐྱེས་པ་ན་སྐྱ་འཛིན་མེད་པར་གང་གིས་ཏྲགས་ཤེ་ན། སྐྱ་འཛིན་སྐྱོང་ན་
འབྱུང་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་ལ་ཡིད་གཏད་ན་ངེས་པས་བྱུང་པ་ལ་འབྱས་བྱུང་པའི་ཤེས་མ་དམིགས་པའོ། །ངེས་
ཤེས་མ་དམིགས་པ་ཉིད་གང་ལས་ཤེ་ན། ངེས་ཤེས་ཡོད་ན་སྒྲོ་གཞན་ངེས་པ་དེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཏྲག་གཉིས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་སོ། །ངེས་ཤེས་བཀག་པ་དེའང་འབྱས་བྱུངས་བྱུང་
བྱེད་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཡང་། སྐྱོང་བྱ་སྐྱོང་བྱེད་དག་གྲུབ་སྟེ་གཅིག་པས་མཛོན་སུམ་དུ་བརྗོད་དོ། །ཡང་ས་
སྐྱོགས་ཉིད་བྱུང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། བྱུང་པ་ཀ་བ་ཡིན་པ་དང་། སྒྲོན་སོ་སེར་སོ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡིན་
པ་འགོག་པ་ནི། དེ་འབའ་ཞིག་པར་འཛིན་པའི་གཞན་རིག་གིས་བྱེད་པས་ཁྱེད་ཀྱི་ལ། ཐ་དད་ཡོད་པ་འགོག་པ་
ཡང་ས་སྐྱོགས་ན་བྱུང་པའམ། མགོ་ལ་རྩ་ལྟར་གཞི་འཛིན་ལ་བལྟར་རུང་རྣམས་ནི་གཞི་དག་པར་སྐྱོང་བ་ཉིད་
ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བྱུང་པར་ཅན་སྐྱོང་ལས། །གཞན་བསལ་བ་ནི་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །རྩ་ལ་སྐྱ་མེད་པ་དང་མར་མེད་རྒྱན་ཆད་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་གཞི་འཛིན་པ་ལ་བལྟར་མི་རུང་བ་
རྣམས་འབྱས་བྱུང་པའི་ངེས་ཤེས་མ་དམིགས་པས་ཁྱེད་ཀྱི་སོ། །ས་སྐྱོགས་ན་སྐྱོག་ཆགས་སྤྲོ་མོའམ།

གཙུག་ལག་ཁང་ན་རི་རྒྱ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ཙམ་མི་སྤང་ཞིང་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། མྱོ་
བྱར་དུ་མིག་དང་རྒྱ་བའི་དབང་པོ་ཉམས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་དང་མཉམ་པའམ། སྤ་བའི་
གཟུགས་སམ། རྒྱ་གཞན་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་དེ་དག་མེད་པར་འགྲུབ་པོ། །དེས་ན་དགག་གཞི་འཛིན་པ་ལ་སྤང་
བྱང་གཞི་དེ་དག་དེའི་བྱང་པར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དོན་དང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྗེས་དབག་གིས་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་
ཆད་མས་བཀག་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་པ་བསལ་བ་མ་ཡིན་གྱི་མེད་པ་ལ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
དེའང་དགག་བྱའི་དམིགས་པ་བཀག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་དུ་དགག་བྱ་ཁེགས་པའི་དོན་དེ་ཙམ་ལས་
གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། རྒྱགས་ལ་རྟོགས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། །བྱེད་པའམ་
རྗེས་དབག་ཉིད་ལ་དགོངས། །སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་གི་ཆ་འགར་རྒྱགས་ལ་རྟོགས་པའམ་དོན་གྱིས་གོ་བ་
ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པའམ། ཚུལ་གསུམ་གོམས་པ་ལས་སློབ་བྱར་
བའི་རྗེས་དབག་སྦྱིས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། རྒྱ་ངེས་ལས། རང་གིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་ཉིད་
དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་འཁྲུལ་བ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཆད་མ་ནི་རྗེས་
སུ་དབག་པ་ལས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་མཆོན་
ཉིད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བརྒྱད་པའོ། ། །གཉིས་པ་མཆོན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་གཉིས་ལས། མངོན་སུམ་
ལ་གསུམ་སྟེ། མངོན་སུམ་ཡང་དག་ལ། བརྒྱུག་སྤྱོད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་། ཆད་མ་དང་འབྲས་བུའོ། །

༩༣༡༡༽

དང་པོ་མངོན་སུམ་ཡང་དག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་བྱེད་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་
དོན་རྟོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་གཞན་ལུགས་དགག་ན། མྱོང་བས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པ་འབྱུལ། །བོད་རྒྱལ་ས་
མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཐ་དད་དུ་བྱེ་ནས། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྱལ་མ་འབྱུལ་བ་དང་།
དེའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་གཞུང་ལས་མ་བཤད་ཅིང་སྤར་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱལ་གཅད་མེད་ལ་སྟོ་འདོགས་
གཅོད་པ་མངོན་སུམ་གྱི་རང་ལྷོག་པ་མི་སྤིད་པར་བཤད་ཟེར་རྟོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ནི། མངོན་སུམ་རྟོག་
བྱལ་མ་འབྱུལ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ཚིལ་བ་ཡིན་པས་རྟོག་པ་དང་བྱལ་བ་དང་།
མ་འབྱུལ་བ་གཉིས་དབྱེ་དོ། །དེའང་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ལུང་ལས་གྲགས་པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་
རྟོག་པ་དང་སེམས་ཅིང་པར་འཇུག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤྱོད་འཛིན་པ་ཡིན། རྒྱལ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་
གང་གང་ལ་སྤྱོད་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པར་བཞིན། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །རྒྱལ་ངེས་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པ་
ནི་བཞིན་པ་དང་འབྲེར་རུང་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་ཡིན་ནོ། །དོན་སྟོ་འཛིན་པ་ཞེས་
བཞིན་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་སོ། །ཁ་ཅིག་དོན་སྟོ་འཛིན་པ་ཞེས་བཞིན་ན་སྟེགས་དབང་ཤེས་རྟོག་
བཅས་སུ་འདོད་པ་ལ་མ་བྱུང་བོ་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱི་དེ་ལྟ་ན་སྤྱོད་འཛིན་པས་ཀྱང་བརྟེན་ལ་མ་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་ལ་
མ་བྱུང་བར་མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག་བརྟེན་ལ་མ་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་བསྟུ་བའི་སྤྱིར་བཞིན་པ་སྤྱོད་པ་དང་འབྲེར་རུང་འཛིན་
པ་ཞེས་ཟེར་ནའང་འདྲེས་པ་

༼ ༣༡༣ ༽

འཛིན་པ་ལ་མ་བྱུང་པོ། །མཚན་ཉིད་རིགས་ལ་འཛིན་པས་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དེ་དག་གང་ལྟར་བཟོད་
ཀྱང་རིགས་གཅིག་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །བྲལ་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་རྩ་ལ་བྱས་ནས་རྟོག་པ་སྤྱོད་བའི་རང་
རིག་རྟོག་བྲལ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། རྟོག་པའི་ལྟོག་པ་ལ་བྱས་ན་རྩེས་དཔག་ཀྱང་རྟོག་བྲལ་དུ་འགྱུར་བས་
འདིར་རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་རང་ལྟོག་ལ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་མི་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །མ་འཁྱུལ་བའི་དོན་ཁ་ཅིག་རྣམ་
རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟར་མི་བསྐྱུ་བ་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཡུལ་བདེན་པ་དང་ལྷན་པ་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁ་
ཅིག་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྱུལ་བ་ལ་འདོད་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མི་བསྐྱུ་བ་ཙམ་རྩེས་དཔག་
གི་འཇུག་ཡུལ་ལའང་ཡོད་ཅིང་། དོན་བདེན་པ་བརྟགས་ན་སྟོང་པོ་མེད་ཅིང་། གཟུང་ཡུལ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ལ་
བྱེད་ན་རང་རིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་མ་བྱུང་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་
པའི། །གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་མ་འཁྱུལ་བའི་དོན་རྣམ་ངེས་ལས།
རབ་རིབ་དང་སྦྱར་དུ་བསྐྱོར་བ་དང་གྱུར་བྱགས་པ་དང་འཁྱུལ་བ་ལ་སོགས་པས་འཁྱུལ་བ་མ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་
གསུངས་པས་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཁྱུལ་བའི་རྒྱ་དེ་དག་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །འདི་ལ་གཉིས་ཀ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་དགོས་སམ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་འཁྱུལ་བའི་དོན་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཡང་དག་པར་ན་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་འཁྱུལ་བ་
ཡིན་པས་མ་འཁྱུལ་བ་ཞེས་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོག་བྲལ་དུ་འང་འགྱུར་མོད་གྱི། ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་དང་བཅས་
བཞེན་དུ་གཟུང་དོན་ལ་མ་འཁྱུལ་པར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་

༩༡༣༽

འབྲུག་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་བས་ཀྱང་མ་འབྲུལ་བའི་གོ་ཚད་བས་རྗེས་དབག་ཀྱང་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་ནམ་སྟམ་བའི་
ལོག་རྟོག་བརློག་བའི་སྤྱིར་རྟོག་བྲལ་སྟོས་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་བ་མཆོན་བྱའི་དབྱེ་བ་ནི། །མ་འབྲུལ་བ་དེ་རྣམ་བ་
བཞི། །མངོན་སུམ་བཞིར་འབྱེད་བའི་དབྱེ་གཞི་ནི་མ་འབྲུལ་བ་ཙམ་མམ། ལོག་རྟོག་ལ་ལྟོས་དེ་རྟོག་བྲལ་མ་
འབྲུལ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དབྱེ་ན་དབང་པོ་དང་ཡིད་དང་རང་རིག་བ་དང་། རྣམ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་སྟེ་བཞིའོ།
དེ་དག་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད། །ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་དང་རྟེན་དང་གང་ཟག་གི་སྟོ་
ནས་མངོན་སུམ་རྣམ་བར་དབྱེ། །མངོན་སུམ་དེའང་ཡུལ་གྱིས་དབྱེ་ན་ཡུལ་གཞན་མཐོང་བ་དོན་རིག་གཉིས་
དང་། རང་མཐོང་བ་རང་རིག་དང་། རང་གཞན་མེད་བར་མཐོང་བ་རྣམ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་མོ། །རྟེན་གྱིས་
དབྱེ་ན། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་བ་དོན་རིག་གཉིས་དང་། གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་བ་རང་རིག་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
བརྟེན་བ་རྣམ་འབྱོར་རོ། །གང་ཟག་གིས་དབྱེ་ན། སོ་སོ་སྤྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་དང་། འཕགས་བའི་མངོན་སུམ་
གཉིས་སོ། །མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མདོ་སྤྱེའི་ལུགས། །བྱེ་བྲག་སྤྱོད་གསུམ་རྣམ་རིག་གཉིས། །མངོན་སུམ་གྱིས་
གངས་ངེས་བ་ནི། །མདོ་སྤྱེ་བའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་བའི་ཆེ་ཡུལ་གྱི་སྟོ་
ནས་བཞིར་སྤྱེ་སྟེ། མདོ་ལས། དག་སྟོང་དག་གཟུགས་ཤེས་བ་ནི་རྣམ་བ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་བའི་དགོངས་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་མི་འབྱུང་བོ་ཞེ་ན། དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་ཡང་ཆད་མས་མི་འབྱུང་སྟེ། རུལ་ཕྱན་འགོག་བའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱི་

{ ༡༡༤ }

རོལ་གྱི་དོན་ཁས་སྒྲངས་ནས་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཡང་དེའི་དེ་མ་ཐག་པ་འཛིན་པས་
ག་ལ་འགལ། འོན་ཏེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཟུང་འཛིན་ལས་
གྲོལ་བའི་སྤྱིར་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཉིད་དེ་ལྟར་གསལ་བས་རང་རིག་པ་ལས་མ་འདས་སོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་རང་རིག་མི་འདོད་པས་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་རང་རིག་པ་
དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་ལས། གཞན་མི་སྤྱིད་པ་དཔལ་ལྷན་གྲགས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། གསུམ་པ་མཆན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་བཞི་ལས། ཐོག་མར་དབང་བོའི་མངོན་སུམ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཆན་
ཉིད་དང་། དེ་བསྐྱབ་པ་དང་། སྤྱོད་དེས་པར་བྱ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་གཞན་ལུགས་དགག་ན། སྤྱི་ནས་
མཆན་ཉིད་འཛིག་པ་འཁྲུལ། ། བོད་པལ་ཆེར་དབང་བོའི་མངོན་སུམ་དང་། ། དེའི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་
བྱེད་དེ། རིམ་པ་ལྟར་བདག་སྐྱེན་དབང་བོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་གཟུང་དོན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་དང་། བདག་སྐྱེན་དབང་བོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་མ་རྟོགས་པ་དོན་ལ་སྤྱོད་སྟོབས་ཀྱི་སྟོ་
འདོགས་གཅོད་བྱེད་ཅེས་ཟེར་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དོན་མེད་ཅིང་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་
རྣམ་གཅད་མེད་ལ་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པ་མི་སྤྱིད་དོ། ། ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། དེས་ན་
དབང་ཤེས་མི་འཁྲུལ་བའོ། ། དེ་ལ་དབང་ཤེས་ཅན་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི། ། དབང་བོ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ཡིན་ལ། དབང་བོའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་དབང་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བའོ། ། དེ་ཉིད་

༼ ༣༡༥ ༽

ཚད་མཁའ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་དེ་བསྐྱབ་པ་ལའང་གཉིས་ལས། དང་པོ་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པར་
བསྐྱབ་པ་ནི། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཛིན་ཅུས་ཏེ། །རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་ངེས་པས་འབྱུག། །བྱབ་མཐའ་འགའ་ཞིག་ལ་
གྲགས་པའི་དབང་པོ་མི་འབྱུག་ཀྱང་རྟེན་གཟུགས་ཅན་དེ་དག་ལ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལྔ་ལ་འཛིན་ཅུས་ཤིག་ཡིན་ཏེ།
ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་ཅུས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་གང་ཡིན་དབང་པོ་འང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལས་སྐྱེས་
པར་རྗེས་འགོའི་སྒོ་ནས་འབྱུག་སྟེ། །འདི་ལྟར་དབང་དོན་བར་མ་ཚད་དང་འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་གཉི་ག་མ་
དམིགས་པ་ལས་དབང་དོན་བར་མ་ཚད་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་དམིགས་པས་དེ་ལ་
ཡོད་པའི་ཅུས་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པར་འབྱུག་སྟེ། །མེ་དུད་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ལྗོག་པས་ཀྱང་འབྱུག་ནོ། །གཉིས་པ་
རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པར་བསྐྱབ་པ་ནི། །གསལ་བར་སྒྲུང་བས་རྟོག་མེད་འབྱུག། །དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་
བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། །རང་ཡུལ་མ་འདྲེས་པ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། །ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་སྒྲུང་བ་བཞིན་ཞེས་བྲུབ་བྱེད་
འགལ་བ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འབྱུག་ནོ། །རྟོག་བྲལ་དུ་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ་གཞན་མང་དུ་གསུངས་མོད་
ཀྱི་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ། །རང་མཚན་འཛིན་ཕྱིར་འཁྲུལ་པ་མེད། །མ་འཁྲུལ་བར་དོན་རང་མཚན་དུ་ངེས་པས་
འབྱུག་ནོ། །གསུམ་པ་སྐྱོད་དོན་ངེས་པར་བྱ་ན། །མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡུལ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པའང་
དགོས་བཞིན་དུ་དབང་ཤེས་ཞེས་དབང་པོ་ཁོ་ནའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དབང་པོ་
ཐུན་མོང་མིན་རྒྱུའི་ཕྱིར། །དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ་རྩ་སྐྱབ་བཞིན། །

༼ ༣༡༤ ༽

ཡུལ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་པ་གཞན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས། འདོད་པའི་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་མི་གོ་བས་
ཡུལ་ཤེས་ལ་སོགས་པར་ཐ་སྙད་མ་མཛད་ལ། དབང་སོ་ནི་ཤེས་པ་དེའི་རྒྱ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས་དབང་
ཤེས་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་དེ། དཔེར་ན་རྩ་སྐྱེས་སྐྱེས་བྱ་དང་དབྱ་གྲུའང་དགོས་ལ་སྐྱ་གྲུ་ལ་ས་དང་ཚུ་ལ་སོགས་
བའང་དགོས་ཀྱང་། དབྱ་གྲུའི་སྐྱ་དང་སའི་སྐྱ་གྲུ་ཞེས་མི་བརྗོད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་ནས་རེ་
སྐྱ་དང་ནས་ཀྱི་སྐྱ་གྲུ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་ཀུན་ལས་བརྟས་ལས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་
ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་སོས་བྱས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཤེས་སྐྱེད་
ལ། །དབང་སོ་བཞིན་དུ་ཡུལ་རུས་ཡིན། །འོ་ན་ཅི་ཕྱིར་གཉིས་རག་ལས། །སྐྱེ་བ་དེ་ནི་དེས་མི་བརྗོད། །གོ་བར་
བྱེད་པ་ཉིད་མཐོང་ནས། །ཐ་སྙད་ངེས་པར་སྐྱར་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྤང་སོ་ཆེའི་གཞིགས་སྤངས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དཔྱེད་པའི་དགོངས་པ་མདོ་སྤེ་པའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཀུན་ལས་བརྟས་སུ། ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། རོ་སོ་རོས་གཟུང་བ་དང་། རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་གྱི་རྩྭ་བ་སྤང་
བའོ། །དང་སོ་ལའང་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་མཚན་ཉིད་རོས་གཟུང་ན། །ཡུལ་དང་དབང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་
ཀྱི། །དེ་མ་ཐག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འཁྲུལ་བའི། །ཤེས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
ཡིན། །དབང་སོའི་ཤེས་པ་འགགས་མ་ཐག་པ་དེ་ཉིད་ཡིད་ཀྱི་དབང་སོ་ཡིན་གྱི་ཡིད་ལ་དབང་སོ་གཟུགས་

༩༡༡༽

ཅན་མི་བཞེད་དོ། །དུག་པོ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་པའོ། །དེའི་ཆད་
མའི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་མི་འཐད་དོ། །གཉིས་པ་མཆན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས།
དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས། །བྱང་ཞིང་དེ་དོན་དེ་མ་ཐག་ །འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཀྱང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་བྱང་པར་གསུམ་ལྟར་ཉ། བདག་པོའི་རྒྱུན་ནི་དབང་ཤེས་སྣ་མ་འགགས་མ་ཐག་པའོ། །གཟུང་བའི་ཡུལ་
ནི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པའོ། །ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ནི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་
གཏོད་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་ཡུལ་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པར་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་རང་
བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟེ་བའི་ཚུལ་དང་། ཆད་མར་འགྱུར་བའི་འཐད་པ་དང་། སྟེ་བའི་གནས་
སྐབས་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྷ་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
གཅིག་སྟེ་ན་རྒྱུའི་བྱང་པར་གྱི་འབྲས་བུའི་བྱང་པར་མི་སྟེ་བར་འགྱུར་ལ། ལྷ་སྟེ་ན་ཡིད་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཡང་། །དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་རང་རིག་གཅིག་ །རྒྱ་ཐ་དད་པས་ཁ་སྤྲི་ལྟའི་
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཐ་དད་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་རྒྱད་དུ་མར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་ནང་ལྟ་རང་རིག་གཅིག་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་དབང་ཤེས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱད་དུ་མར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཆད་མ་
ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། འབྲུལ་པ་མེད་སྤྱིར་ཆད་མ་

༼ ༣༡༽

ཡིན། །རྒྱན་མེད་ཕྱིར་ན་ངེས་མི་རྒྱས། །དོན་བདེན་པ་ལ་ཤེས་པ་མ་ལུལ་བས་བརྩུང་བའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་
ཆད་མ་ཡིན་ཡང་། སྤར་བཤད་པའི་གཞན་ལས་ངེས་བཞིན་དུ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མ་རྒྱས་བས་ཆད་མའི་ཐ་
སྟངས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་རྩལ་སྤར་བ་ཡིན་ཡང་དེར་མི་སྤར་བས་ཡུལ་དུ་མི་འཛོག་པ་བཞིན་
ནོ། །གལ་ཏེ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་རྒྱན་ཡོད་པ་རང་ལས་ངེས་རྒྱས་ལ་ཡིད་ལ་རྒྱན་མེད་པས་ངེས་མི་རྒྱས་པ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དབང་སྟེ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་རྒྱན་བཅས་ཡིན། །ཡིད་དབང་
ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དེ་རྒྱན་མེད། །དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྤར་མ་ལས་
གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་སྟེ་བས་སྤྱིགས་པའི་རྒྱན་ལྟ་བུ་ཏྲག་པ་མེད་ཀྱང་རིགས་འབྲས་སྟེ་བ་བར་མ་
ཆད་པའི་རྒྱན་ཡོད་ལ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་དབང་ཤེས་སྤར་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཅམ་ཡིན་པས་ཡིད་ཀྱི་དབང་
པོ་གཞན་ལས་གཞན་མི་སྟེ་བས་རྒྱན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་སོ་སྟེ་བོས་མཆོམས་སྟོར་མ་རྒྱས་བས་རང་ལས་
ངེས་མ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་འོ་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱན་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡིད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་གཅིག་སྟེ་བའམ་སྟེ་ལ་མར་འབྱུང་ཞེ་ན། སྟེ་ལ་མ་དང་ནི་རྒྱན་གྱི་མཐའ། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཞོད་
བྱེད་ཡོད། །རྒྱན་མངོན་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་སྤར་མ་འགགས་པའི་རྗེས་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་རེ་སྟེ་
བས་མགོ་དབང་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་ལ་མཐུག་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་རྩལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། སྟེ་ལ་མར་
འབྱུང་བ་ལ་དབང་ཤེས་ངེས་ལ་ཡིད་ཤེས་མི་ངེས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་མཆོག་རྒྱན་གྱི་མཐར་ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་སྟེ་བར་བཞེད་པའང་མི་

༩༡༩༽

འཐད་དེ། རྒྱ་མཚན་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལ་སྤར་མི་སྤྱེ་བ་ཕྱིས་སྤྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དབང་པོ་
དབང་ཤེས་ཀྱི། །རྒྱ་ཡིན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་འགྱུར། །རང་རིག་ཡིན་ཕྱིར་རྒྱད་གཞན་མེད། །དེས་ན་མངོན་སུམ་
འགྲོས་གསུམ་པ། །དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོས་ཉེར་ལེན་ཀྱི་རྒྱ་བྱས་ནས་དེ་དང་རིས་འདྲའི་དབང་ཤེས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བསྐྱེད་ལ། དེ་དང་དུས་མཉམ་པར་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་
ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེད་དོ། །ཁ་ཕྱི་ལྟ་ལ་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་སྤྱེ་བ་
ན་ཁ་ནང་ལྟ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་སྤྱེདོ། །དེ་ལྟ་ན་མངོན་སུམ་རི་སྟེན་སྤྱེས་ཀྱང་རང་རིག་གིས་བསྐྱུས་
པས་རྒྱད་དུ་མར་འགྱུར་བའི་སྦྱོན་ལས་གྲོལ་ཞིང་། སྟེལ་མར་མི་སྤྱེ་བར་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྤྱེ་ལ། དེ་གཉིས་རྒྱུན་
ཡོད་མེད་ཀྱིས་ངེས་མ་ངེས་སྟོན་པས་རྒྱན་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱོན་མེད་ལ། གངས་མཉམ་པར་སྤྱེ་བས་
ཆོས་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱོན་ལས་གྲོལ་བ་འདི་ནི། འད་ཀར་ནན་ཏའི་དགོངས་པ་ཁོ་བོའི་མཁན་པོ་ལས་རྟེན་
པ་འདི་ཁོ་ན་འཐད་པར་མཐོང་ངོ། །དེས་ན་ཕྱིའི་ཡུལ་གཉིས་ལ་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀྱི་འགོ་ཚུལ་དང་། ནང་གི་
བསྐྱུས་པ་ལ་རང་རིག་གི་འགོ་ཚུལ་འདི་ནི་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཡིན་ལ་ཡུལ་ཀྱི་འགོས་དབྱེད་ན་རང་
རིག་ལ་ཡུལ་གཞན་མེད་པས་འགོས་ལྔར་འགྱུར་ལ། དབང་པོ་དང་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྤྲ་མ་བསྐྱུན་
ན་འགོས་བདུན་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། རྣ་མ་ཕུག་པ་ན་རེ་དབང་པོས་བརྩུང་བ་
འཛིན་ན་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ། མ་བརྩུང་བས་འཛིན་ན་ལོང་བས་ཀྱང་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡུལ་
གཞན་

༼ ༣༣༠ ༽

འཛིན་དང་དབང་པོ་ལ། །ལྟོས་ཕྱིར་འདི་ལ་སྐྱོན་གཉིས་མེད། །དབང་པོའི་ཡུལ་གྱིས་དེ་མ་ཐག་པ་འཛིན་པས་
བཅད་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་ལ་དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་པ་ལ་ལྟོས་པས་ལོང་བ་ལ་སོགས་པས་མི་མཐོང་བས་སྐྱོན་
གཉིས་པ་ལས་གྲོལ་ལོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་
ཅན། །ཡིད་ནི་ཡུལ་གཞན་ཉིད་འཛིན་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་ལོང་བས་མཐོང་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་
པ་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཆོན་ཉིད་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ནི། །མངོན་སུམ་ཡིན་
པར་མཁས་རྣམས་བཞེད། །རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ནི། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མ་འབྲུལ་བའོ། །དེ་
ཉིད་ཆོད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ལོ། །རང་རིག་པའང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་སྤྱེ་བའི་རང་རིག་པ་མ་ཡིན་གྱི།
བེམས་པོ་ལས་ལོགས་ནས་རིག་པ་སྐྱེས་པ་ཅམ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་བེམས་པོའི་རང་བཞིན་
ལས། །བརྒྱུག་པ་རབ་དུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། །བེམས་མིན་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། །དེར་འདིར་བདག་ཉིད་རིག་པ་
ཡིན། །ཞེས་རྒྱུན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། །ཁ་ཅིག་རང་རིག་མི་འཐད་དེ། །རིག་
བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གཉིས་མེད་ཀྱང་རིག་ན་གངས་ཅན་ལྟར་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་
མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། རང་སྐྱེ་སྐྱོན་མེད་སྐྱེ་བ་ཡིན། །རང་རིག་བེམས་པོ་བརྒྱུག་ཅམ་ཡིན། །དེས་ན་རང་རིག་རང་
སྐྱེ་གཉིས། །མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་མ་ཡིན། །རང་བྱུང་པ་བསྐྱེད་མི་དགོས་ལ། །མ་བྱུང་པ་བསྐྱེད་མི་
ལུས་པས། །དགོས་ལུས་མེད་དོ། །རང་རིག་ལ་རང་རིག་པ་ཅམ་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བཏགས་པར་ཟད་པས་ག་ལ་
མཚུངས། ཡང་

༼ ༣༣༡ ༽

ཉན་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བ་དང་ཐུ་སྟེགས་འགའ་ཞིག་རང་རིག་མི་འདོད་མོད་ཀྱི་འདི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྤྲོ་འབྱིན་པས་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ། །གསུམ་པ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་དབྱེད་པ་ནི་འོན་རང་རིག་ཐམས་ཅད་ཆད་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མངོན་སྤྲུལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་བཤད་དོ། །བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
མངོན་སྤྲུལ་ཡང་བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་མེད་ཅིང་བྱི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་
དག་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུ་མ་བསྟེན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་
ཅུ་མ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྤར་བཤད་པ། །དེ་དག་གི་དེ་
བསྟོམ་བྱུང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་ན་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་ངོས་གཟུང་བ། ཡུལ་ལ་
ཆད་མར་གྱུར་པའི་ཚུལ། །དེ་སྤྲོ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། རྒྱ་
བསམ་པའོ། །མཆོན་ཉིད་ལ་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་ན། བྱེ་ནས་མཆོན་ཉིད་འཛོག་པ་འཁྲུལ། །པོད་
རྣམས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྤྲུལ་དང་། །དེའི་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་དེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྤྲུལ་ཆད་
མའི་མཆོན་ཉིད་བདག་ཀྱིན་དེ་ཁོ་ན་གོམས་པའི་ཡིད་ལས་སྦྱིས་ཤིང་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་
པའོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྤྲུལ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་བདག་ཀྱིན་དེ་ཁོ་ན་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤར་མ་
རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྤྱིང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་པ་ཞེས་ཟེར་བའང་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་
འཐད་ཅིང་སྤར་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་ལ་སྒྲོ་

༼ ༣༣༣ ༽

འདྲེན་གས་གཙོད་པ་མི་སྲིད་པར་སྤར་བ་ཤད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། བསྐྱེམ་འབྱུང་འབྱུང་མེད་
མངོན་སུམ་སྟེ། །འབྱུང་པ་ཅན་རྣམས་ལྟར་སྤང་ཡིན། །དེ་ལ་རྣམ་འབྱོར་གྱི་ཤེས་པ་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་
བསྐྱེམས་པའི་སྟོབས་ལས་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་བསྐྱེམས་པ་ལས་བྱུང་བ་
མ་འབྱུང་བའི་ཤེས་རབ་སོ། །དེ་ཉིད་ཆད་མའང་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལའང་གཉིས་ལས། རྟེན་གྱིས་དབྱེ་
ན། འཕགས་པ་གསུམ་གྱིས་མངོན་སུམ་གསུམ། །སྟོབ་དང་མི་སྟོབ་སྟོན་ལ། །ཉན་ཐོས་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པ་ལ་
སོགས་པ་སྟོབ་པའི་མངོན་སུམ་དང་། ཤེས་རབ་དང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཏེ་མི་སྟོབ་པའི་མངོན་སུམ་
སྟེ་གཉིས་སོ། །རང་སངས་རྒྱས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་བགྲོད་པས་སྟོབ་
པའི་མངོན་སུམ་མེད་ལ་བྱུབ་མཐའ་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་སྟོབ་པའི་འཕགས་པ་འདྲོད་པ་དེ་དག་གི་འང་ཉན་ཐོས་
དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་པ་གང་རུང་ལས་མི་འདའོ། །མི་སྟོབ་པ་ལ་དབང་སོ་རྣེས་ཀྱིས་གཉིས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་
སོ་པའི་སྟོབ་པ་ས་བཅུ་འཛིན་ཤེས་ཡིན་ལ། མི་སྟོབ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ལྟར་འབྱུང་
སོ། །འདི་ནི་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་ཡིན་ལ་སོ་སོའི་བྱུབ་མཐའ་དང་བསྟན་ན་ཉན་ཐོས་འགའ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ལ་འཕགས་པ་མེད་པས་རྣམ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་མི་འདྲོད་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་སོ་པ་འགའ་ཞིག་ཉན་ཐོས་ལ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐོང་བ་མེད་པས་རྣམ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་དོ་ཞེས་འདྲོད་དོ། །འོན་
ཀྱང་འདིར་རྟོག་གི་བ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ཁོར་བུས་མདོ་སྟེ་པའི་བྱུབ་མཐའ་དང་བསྟན་ཏེ། བདེན་པ་བཞིའི་
ཆོས་ཉིད་

༼ ༣༣༣ ༽

མཐོང་བ་ལ་རྣམ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་ནས་དེ་ནས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་ལ་
སྟོར་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་འཕགས་པ་ལྷ་ཀའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་དབྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ངོ་བོའི་སྟོ་
ནས་དབྱེ་ན། དེ་དག་སྤང་བཅས་སྤང་མེད་ཀྱི། །དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཅུ། །སྤང་བཅས་ལ་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་སྟོབ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཐོབ་ན་མངོན་པར་ཤེས་པ་འཆར་ལ་མ་ཐོབ་ན་མི་འཆར་ཞིང་མི་སྟོབ་པ་
ལའང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྷ་མེད་ལ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལ་རྣམ་གྲོལ་དང་
རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞེན་སྟོང་གཉིས་གསུམ་དང་གངས་མེད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་
ཁམས་རྣམས་མཐོང་སྟེ། མཛོད་ལས། སྟོབ་མ་བསེ་རུ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དང་གངས་མེད་
མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དེར་མ་གསུངས་མོད་ཀྱི། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་དང་
སྟོང་དང་འབྲུམ་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྟེ་ས་བཅུ་པ་ནས་རི་ལྟར་འབྲུང་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤང་མེད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོབ་པས་ཀྱུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ལ། མི་སྟོབ་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་ཤིང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་བཟུང་བ་རང་བཞེན་མེད་པ་སྟེ་ཕྱེད་དང་གཉིས་
རྟོགས་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བདག་མེད་གཉི་ག་རྟོགས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་
པའི་སྟོབ་པ་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་སོ། །གསུམ་པ་རྒྱ་བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་
ཀྱི་རྒྱ་ནི། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལེགས་སྤངས་པ། །པན་

༼ ༣༣༥ ༽

ཚུན་རྒྱ་དང་རྒྱ་རྒྱུ་པས། ། རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་པ། ། ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འབྱུང་པར་འབྱུང། ། བསམ་གཏན་
དང་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱས་ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་ལྷན་ཅིག་
བྱེད་པའི་རྒྱ་དུ་རྒྱུར་ན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བཀྲ་བ་འབྱུང་སྟེ། མདོ་སྟེ་རྒྱ་ལས། རི་ལྷར་མདུད་པའི་བྱེ་བྲག་
གིས། ། གོས་ལ་ཆོན་བཀྲ་མི་བཀྲ་བ། ། དེ་བཞིན་འཕེན་པའི་དབང་གིས་ན། ། གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་བཀྲ་མི་
བཀྲ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱས། ཐབས་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་
པའི་རྒྱ་བྱས་ན་རི་ལྷ་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གསལ་སྤང་འབྱུང་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། འགའ་ཡིས་ཆོས་ཀྱན་བདག་
མེད་པ། ། གོམས་པས་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་དུ། ། འབྱུར་ཏེ་དངོས་པོ་མཐོང་བ་བཞིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། ། གཉིས་པ་དེ་དག་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས་ནི། ། ཆེ་གསུམ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་དང་ནི། ། གངས་མེད་གསུམ་གྱིས་དེ་
མཐར་ཕྱིན། ། ཆེ་གསུམ་གྱི་བསོད་ནམས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྐྱོམས་པས་དབྲ་བཅོམ་པ་དང་།
བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ཆོགས་དང་བདག་མེད་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་དབང་པོ་རྣོན་པོ་དང་། བསྐྱལ་བ་
གངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་དང་སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྗེའི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱིས་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་སྟེ།
མདོད་ལས། ལྷུང་བ་སྟོན་པ་གསུམ་གྱིས་གྲོལ། ། བསེ་རུ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱས། ། དེ་གངས་མེད་གསུམ་ལ་
སངས་རྒྱས། ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དབྱེ་བ་འདི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་ཡིན་གྱི། ཉན་
ཐོས་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་འཕགས་པ་

༼ ༣༣༥ ༽

གསུམ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བྱད་པར་མི་འདོད་དེ། བདེན་པ་བཞིའི་ཚོས་ཉིད་དམ། ཚོས་ཐམས་ཅད་
བདག་མེད་པར་མ་རྟོགས་ན་བདེན་པ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་མཚོག་དམན་གྱི་བྱད་པར་ནི་
སྙིང་རྩེ་དང་ཐབས་གྱི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་དོ། །གསུམ་པ་ཐབས་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུའི་བྱད་པར་ནི།
ཐབས་ཞན་པས་ན་རྣམ་གྲོལ་གཉིས། །བག་ཆགས་བཅས་ཕྱིར་སྟོན་པ་མིན། །ཐབས་ལ་གོམས་པས་དངོས་ཀྱན་
གསལ། །བག་ཆགས་སྤངས་ཕྱིར་ཀྱན་མཁུན་ཡིན། །ཐབས་ལ་མ་སྦྱངས་པར་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་བསྐྱོམས་
པས་བདག་མེད་ཕྱོགས་གཅིག་བྱེད་དང་གཉིས་རྟོགས་སུ་ཟེན་ཀྱང་ཐབས་ཡུན་རིང་དུ་མ་སྦྱངས་པས་མ་
གོམས་པའི་རིག་པ་ལྟར་སེམས་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར་བག་ཆགས་སྟོང་མི་རུས་པས་གཞན་དོན་ཆེན་པོ་ལ་ཉན་
ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་གཉིས་མི་འཇུག་ལ། ཐབས་ལ་མཁས་ཤིང་ཤེས་རབ་སྦྱངས་པས་ན་བཟོ་གནས་
གོམས་པ་ལྟར་ཐུགས་གསལ་བའི་ཕྱིར། བག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲིབ་པ་སྤངས་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ལ་
ཐུགས་རྩེ་དང་ལྟན་པས་གཞན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་གྲོལ་བ་གཉིས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱད་པར་དེ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོར། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་གོམས་པ་ལ། །དེ་ལ་སྟོན་
དང་ཡོན་ཏན་དག །རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །དེས་ན་ཐུགས་ཀྱང་གསལ་བའི་ཕྱིར། །རྒྱ་ཡི་བག་ཆགས་
སྤངས་པ་ཡིན། །ཐུབ་ཆེན་གཞན་དོན་འཇུག་ཅན་གྱི། །བསེ་རུ་སོགས་ལས་བྱད་འདི་ཡིན། །དེ་དོན་ཕྱིར་ན་
ཐབས་གོམས་པ། །དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་བྱ་བ་

༼ ༣༣༩ ༽

དང་། བཅེ་ལྷན་སྤྱད་བསྐྱེད་གཞོན་པའི་ཕྱིར། །ཐབས་རྣམས་ལ་ནི་མངོན་སྦྱོར་མཛད། །ཐབས་བྱུང་དེ་རྒྱ་སྒྲིག་
གྱུར་པ། །དེ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་
ཆད་མ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། །གཉིས་པ་ཡུལ་ལ་ཆད་མར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས་དང་སོ་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་ཆད་མར་བསྐྱབ་པ་ནི། །བཅད་ཤེས་དང་ནི་ངེས་པ་གཉིས། །རྟོག་པ་ཡིན་ཕྱིར་མངོན་
སུམ་མིན། །དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཀྱང་། །མངོན་སུམ་ཡིན་ཕྱིར་ཆད་མར་གྱུབ། །བཅད་ཤེས་དང་ངེས་
པ་གཉིས་པ་རྟོག་པའི་བྱེད་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དང་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་བཤད་ཟིན་ལ། །དེས་ན་
མངོན་སུམ་རང་ལས་ངེས་པ་འདྲེན་ཅུས་མི་ཅུས་དབྱེད་པར་བྱའི་ཆད་མ་ཡིན་མ་ཡིན་དབྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ཆད་མ་དེས་འཇུག་ལྷོག་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཆད་མ་ནི། །ངེས་པ་ཉིད་ལས་འཇུག་
ལྷོག་བྱེད། །འཕགས་པ་རྟོག་པ་བྲལ་བ་རྣམས། །ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་བྱེད་པར་གསུངས། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཆད་མ་
ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་སྤྱོད་བ་མཆམས་སྦྱོར་བའི་བྱ་བས་སོ་སོར་ངོས་ནས་འཇུག་ལྷོག་བྱེད་ལ།
འཕགས་པ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ་རྣམས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ན། །འཛིན་ཉེན་པ་དང་འབྲེལ་སྒྲིབ་
ནས་ཤེས་པ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་བྱེད་དོ། །རྟོག་པའི་བག་ཆགས་སྤངས་པ་དེ་དག་སྤོང་
ལམ་ལས་གྱུབ་པའི་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་དང་རིན་ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་
སྒྲོབས་གྱིས་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་དུས་གསུམ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་

༼ ༣༣ ༽

དབྱུང་བ་ནི། འོན་པ་ལས་རྒྱས་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་མི་མཐུན་ན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་མི་རུང་ལ་མཐུན་
ནའང་སྤང་ནས་མཐུན་ན་དུས་གསུམ་རྩ་སྟུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། མི་སྤང་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱན་ཅན་དུ་མི་
རུང་ངོ་ཞེ་ན། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཅན། །དེ་ཡི་མཐུན་པ་དཔག་མི་ལུས། །གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཅམ་
གྱིས་ཀྱང་། །སད་པའི་སྒོ་དཔག་མི་ལུས་ན་གཟུང་བ་དང་། འདྲིན་པས་བསྐྱེད་པའི་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་སོ་སོ་སྤྱི་
བོས་གནས་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་དཔག་ལུས་རེ་སྐྱན། དེས་ན་གནས་གྱུར་པའི་སྤྱིར་དུས་གསུམ་དང་པ་རོལ་གྱི་
སེམས་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་སོགས་དང་ནི་
སེམས་དེ་ལྟར། །གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་དཔྱེད་པ་འདི། །མ་དག་སྒོ་ཅན་ལ་ཡིན་གྱི། །རྣལ་འབྱོར་རྟོགས་པ་
བསམ་མི་བྱུང་། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་བོད་ཁ་ཅིག་ད་ལྟ་བའི་ཤུགས་ལས་འདས་མ་འོངས་རྟོགས་ཟེར་བ་དང་།
འདས་མ་འོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤང་ནས་རྟོགས་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་སྤྱིར་དུས་གསུམ་
མཐུན་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ལུང་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་ཁོན་པའི་རུས་སྤལ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་སྟོན་
པར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་དེ་སྤྱིར་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་བོ་བསྐྱུབ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་བསྐྱུབ་པ་
དང་། བྱུང་བའི་དོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་བོ་ལ་གཉིས་ལས། འདས་པ་བསྐྱུབ་ན། ཚིག་གིས་བྱེད་པར་
ངེས་གྱུར་ན། །སྟོན་བྱུང་བའང་དཔག་པར་ལུས། །སྟོབ་

༼ ༣༣༩ ༽

དཔོན་རྒྱལ་མཛད་པས་ནི། གང་གཞན་ལ་འཆད་པ་ལ་དོན་དང་མ་ཐུན་ཞིང་འགལ་བ་མེད་པ་དེས་གཞལ་བྱ་
དེས་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་ཡུལ་བཤའ་པ་བཞིན་གཞུང་འབྲུམ་པ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པ་
པོ་དེས་ཀྱང་དོན་དང་མ་ཐུན་ཞིང་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་བསྐྱབ་པར་རུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དག་
གི་སྤྱི་ལོ་ཐེན་པ་འགལ་བ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་རུང་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་
རྟགས་དགོད་པ་ནི། གོམས་པ་རྫོགས་ནས་དེ་གསལ་བ། །མཐའ་གཞན་བཀག་པའི་ངེས་པས་འབྱུང་། །གང་རྟེན་
བརྟེན་ཞིང་གོམས་པ་དང་གིས་བྱད་པར་དུ་འབྱུང་བ་བསྐྱོམ་པ་དེ་ལ་གསལ་སྤང་འབྱུང་སྟེ་འདོད་འཇིགས་
གོམས་པ་བཞིན། སྟོང་ཉིད་བསྐྱོམ་པ་འང་རྟེན་བརྟེན་ཞིང་གོམས་པ་དང་གིས་བྱད་པར་དུ་འབྱུང་བསྐྱོམ་པར་
བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་མཐའ་གཞན་བཀག་པའི་ངེས་པ་བསྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །རྟགས་དེའི་ཆོས་
ཅན་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་མཛོན་སུམ་དང་གཞན་ལ་ལུས་དག་གི་རྣམ་འབྱུང་བྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་འབྱུང་
བོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི་འབྱུང་རུང་ཅམ་དང་འབྱུང་ངེས་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་དང་ཐད་ན་རུང་བ་ཅམ་མི་བསྐྱོམ་པ་ལ་
ཡང་ཡོད་ཅིང་ངེས་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་འང་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བསྐྱོམ་པའི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་ཞིང་
འགལ་རྟེན་མེད་ན། གསལ་སྤང་འབྱུང་ངེས་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོགས་པ་ཆང་ཞིང་འགལ་རྟེན་མེད་ན་འབྲས་བྱ་
འབྱུང་ངེས་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེའི་ཚུལ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྷོགས་ཆོས་དང་བྱབ་པ་བསྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྟེན་བརྟེན་པ། གོམས་པ་དང་གིས་བྱད་པར་དུ་འབྱུང་བ། དེ་བསྐྱོམ་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས་ལས། གཞན་

༼ ༣༣༩ ༽

ལུགས་དགག་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཉེན་བཉེན་བ། །རིག་པའི་ཐོག་མཐའ་རྣམ་པ་གཉིས། །མེ་དང་སྒྲོན་མ་དཔེར་
བྱས་ནས། །མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུབ་ཅེས་ཟེར། །རིག་པའི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་པ་གཉིས་རང་རིག་
གིས་ཁེགས། དབྱས་ཀྱི་རིག་པ་རང་རིག་གིས་བྱུབ་པས་རིག་པའི་རྒྱན་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་བྱུབ་པོ། །ཡ་
མཐའ་མ་མཐའ་ཇི་ལྟར་ཁེགས་སྟུང་ན། རང་རྒྱད་ལ་རང་རིག་གིས་རིག་པ་ཅམ་རིག་པ་སྒྲུ་མ་ལས་བྱུང་བར་
བྱུབ་པས་རིག་པ་སྒྲུ་མ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་རིག་པ་ཅམ་དངོས་སུ་ཁེགས་པ་ན་རིག་པ་སྒྲུ་མ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་
བའི་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་ཤུགས་ལ་ཁེགས་ཏེ། དུ་བ་ཅམ་མེ་ལ་བྱུང་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པས་མེ་སྒྲོན་དུ་མ་
སོང་བའི་དུ་བ་ཅམ། དངོས་སུ་ཁེགས་པ་ན་མེ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་དུ་བའི་བྱེ་བྲག་ཤུགས་ལ་ཁེགས་པ་བཞིན་
ནོ། །ཡང་རང་རྒྱད་ལ་རིག་པ་ཅམ་རིག་པ་སྒྲུ་མ་བསྐྱེད་པར་བྱུབ་པས་རིག་པ་སྒྲུ་མ་མི་བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་ཅམ་
དངོས་སུ་ཁེགས་པ་ན་སྒྲུ་མ་མི་བསྐྱེད་པའི་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་ཤུགས་ལ་ཁེགས་ཏེ་སྒྲོན་མ་ཅམ་གྱིས་
འོད་འབྱེན་པར་བྱུབ་པས་འོད་མི་འབྱེན་པའི་སྒྲོན་མའི་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་ཤུགས་ལ་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
གསུང་ངོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། ཐུག་མེད་རང་རིག་གིས་མི་འབྲུབ། །མེ་དང་སྒྲོན་མ་དཔེར་མི་རུང་། །རང་རིག་
གིས་ད་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་ཅམ་འབྲེལ་པ་ཅན་དུ་བྱུབ་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་འཆི་བའི་ཐོག་མཐའ་མི་འབྲུབ་སྟེ། ཚུ་རོལ་
མཛེས་པ་བ་ལྟར་དང་པོའི་སེམས་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་གྱི་སེམས་ལས་མི་སྐྱེ་བར་པ་མའི་ལུས་ལས་སྐྱེ་བར་
འདོད་པས་རྒྱ་གཞན་དོགས་པའི་བྱིར་དང་། འཆི་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་སྒྲུ་མ་མི་བསྐྱེད་པར་མེ་

༼ ༣༣༠ ༽

ནལ་བ་ལྟར་རྒྱན་ཆད་པར་དོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ད་ལྟར་རིག་ཅམ་རྒྱ་ལྟམ་སུ་བྱུབ་པའི་ཤུགས་ལ་
འཛིག་ཏེན་སྤྱི་ལོ་སྟེང་ཆད་པར་ལྟ་བའི་ལོག་ཏེན་གྲང་སྤྱི་མི་སྤྱི་དཔར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དཔེ་མི་མཚུངས་ཏེ་དུ་
བའི་དང་པོ་དུ་བ་སྤྱི་མ་ལས་སྤྱི་བ་ཞིག་དཔེར་དགོས་ཀྱི། དུ་བའི་དང་པོ་རིགས་མི་མཐུན་མེ་ལས་སྤྱི་ལ་དུ་བའི་
རྒྱན་དུ་བའི་རིགས་འབྲས་མ་ལས་སྤྱི་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་དང་པོ་རིས་མི་འབྲས་ལས་སྤྱི་ལ། སེམས་ཀྱི་ཕྱི་
མའི་རྒྱན་རིས་འབྲས་ལས་སྤྱི་བ་ཚུ་རོལ་མཛེས་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱོན་མའང་ནལ་ཁ་མས་སྤྱོན་མ་
གཞན་བསྐྱེད་བ་ཞིག་དཔེར་དགོས་ཀྱི་སྤྱོན་མ་ལ་འོད་འབྱེན་པས་བྱུབ་པ་ནི་སེམས་ལ་གསལ་བས་བྱུབ་པའི་
དཔེར་རུང་གི་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་བ་ལ་དཔེ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདས་པ་དང་མ་
འོངས་པ་ཐུག་མེད་དུ་བསྐྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ལས། ཉགས་དགོད་ན། སེམས་ལ་གཞན་ལས་ལྟོས་
མེད་ཀྱི། ཉགས་ཀྱིས་སྤྱོན་མ་ཐལ་ཐུག་མེད་འགྲུབ། །སྤྱིས་མ་ཐག་པའི་སེམས་ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་
སེམས་སྤྱི་མ་སྤྱོན་དུ་སོང་སྟེ་རིག་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲས་ཉགས་
སོ། །གཉིས་པ་དེའི་ཚུལ་བསྐྱུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས་སྤྱོགས་ཆོས་ནི་སྤྱོད་བའམ་ཉགས་ཀྱིས་འགྲུབ་ལ་བྱུབ་པ་ནི་
སེམས་ཅམ་ཡིན་ཡང་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་སེམས་མ་ཡིན་པ་ལ་ལྟོས་ན་ཅི་སྟོ་ཞེས། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བཞོལ་ན།
སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་སྤྱི་བ་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་སེམས་མ་ཡིན་པ་ལ་ལྟོས་སམ། སེམས་ཀྱི་བྱུང་པར་སྤྱི་བ་སེམས་ལས་
གཞན་ལའང་ལྟོས། ཕྱི་མ་ནི་ཁོ་བོ་ཡང་འདོད་དེ་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་

༼ ༣༣༽

རྒྱུ་མེད་པ་དང་གྲིས་སྒོ་ལྷའི་རྣམ་ཤེས་ཐ་དང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱི་མ་ལྟར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ད་ལྟར་གྲི་ཤེས་པ་འདི་
རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་འཇམ། རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བརྟག་དང་པོ་ལྟར་ན། རྒྱུ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་སྤྱིར། །རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་འཇམ་
མེད་བར་འགྱུར། །ཞེས་བའི་རིགས་པས་ཁྲིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་འཇམ་ཐེམས་པོ་ལས་སྐྱེ།
དང་པོ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་འདི་རྒྱུ་ཤེས་པར་གྲུབ་པས་འདྲིལ་རྟེན་སྤྱི་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་
དབང་པོ་མེད་པ་འདི་ལུས་སམ། དབང་པོ་དང་བཅས་པ་འདི་ལུས་སམ། དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱུ་བ་གསུམ་གང་ལ་སྐྱེ་
བརྟག་གང་། དབང་པོ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་ན། རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་སོ་སོ་ལས་སྐྱེ་འཇམ། འོན་ཏེ་ཆོགས་པ་ལས་སྐྱེ། དང་པོ་ལྟར་
ན་ཆོགས་པ་ཆང་ཞིང་གཞན་མེད་པ་འདི་སྤྱིར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་རེ་རེ་ལས་སེམས་རེ་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་
སོར་མོ་ལྟ་བུ་ཡན་ལག་གཅིག་ཉམས་ཀྱང་སེམས་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རྟེ། རྒྱུ་མ་ཆང་བའི་ལྷ་གྲུ་བཞེན་ནོ། །དེ་
ཉིད་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རེ་རེ་རུས་པ་ཉིད་ཡིན་ནའང་། །ཅིག་ཅར་མང་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།
མ་ལུས་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི། །ཡན་ལག་གཅིག་དང་བྲལ་ནའང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་
ལུས་ལས། མི་སྐྱེ་འདི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྒྱས་ལས་སྐྱེ་འོ་ཞེ་ན། ལྷན་རུང་མི་དམིགས་པ་འཇམ། གཅིག་གཡོ་ན་
ཐམས་ཅད་གཡོ་བར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པས་ཁྲིགས་པར་གསལ་ལོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་དབང་པོ་ལས་ཤེས་པ་
སྐྱེ་འོ་ཞེ་ན། སྤྱི་མ་ལྟར་དབང་པོ་ཆོགས་པ་ལས་སྐྱེ་ན་དབང་པོ་གཅིག་མ་ཆང་ཡང་ཡིད་ཤེས་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་

༼ ༣༣༣ ༽

ལ། རྒྱུ་པ་ལས་སྐྱེན་དབང་པོའི་སྒོ་བཞིན་དུ་ཡུལ་སོ་སོར་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་སྒོ་
བཞིན་དུ་འཛིན་འགྱུར་གྱིར། །དབང་པོ་བཅས་ལས་ཡིད་ཤེས་མིན། །ཤེས་སྐྱེད་རུས་པ་ཐ་དད་གྱིར། །ཀུན་
ལས་ཀྱང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་དབང་པོ་དེ་ཅི། །དབང་ཉེན་གཟུགས་ཅན་ལ་ཟེར་
རམ། །ཡུལ་ལ་འཛིན་རུས་ལ་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་ཤི་བའི་གཟུགས་ལས་ཀྱང་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རུས་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡིན་པས་ཤེས་པ་ལས་ཤེས་པ་བྱེད་པར་ཅན་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་བོ། །དེས་ན་སྒོ་དབང་པོའི་རྒྱ་ཡིན་པར་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དབང་རྣམས་རེ་རེ་ལ་གཞོད་
ཀྱང་། །ཡིད་སྒོ་ལ་གཞོད་ཡོད་མ་ཡིན། །འདི་འགྱུར་ན་ནི་དེ་དག་ཀྱང་། །འགྱུར་བ་དག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན། །དེ་
ཕྱིར་སྒོ་གནས་པ་ཡིན་ཏེན། །སྒོ་ཉིད་ལ་ནི་བཏེན་པ་འགའ། །དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས། །དེ་ཕྱིར་སྒོ་ལས་
དབང་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་དབུགས་དབྱུང་རྩལ་ལ་ཤེས་པ་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་
རྒྱ་དབུགས་ཡིན་ན་དབུགས་ཀྱི་རྒྱ་ཅི་ཡིན། སེམས་ཡིན་ན་སེམས་སྡུ་མ་བྱལ་ཅིང་། དབུགས་སྡུ་མ་ཉིད་ཡིན་
ན་ལུས་དང་སེམས་མེད་ཀྱང་དབུགས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ་ལུས་ཡིན་ན་རྒྱ་ཚང་ཞིང་གཤམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་
ལས་ཀྱང་དབུགས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་འང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དབུགས་གཅིག་ལ་འང་དོན་དུ་མ། །འཛིན་
ཕྱིར་དེ་ལས་ངས་མ་ཡིན། །ཞེས་དབུགས་འབྱུང་བ་གཅིག་ལས་སེམས་གཅིག་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་དང་། དབུགས་
གཅིག་ལས་སེམས་དུ་མ་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་འབྱུང་རྩལ་
ལས་

༼ ༣༣༣ ༽

སེམས་མི་འབྱུང་གི་སེམས་ལས་འབྱུང་རྒྱུ་འབྱུང་བར་བྱུང་བོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ནི་ཚད་མས་བྱུང་ལ།
རྒྱ་མེད་དང་ངེས་མི་མཐུན་གྱི་རྒྱ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པས་ངེས་མཐུན་གྱི་ཤེས་པ་ཉིད་ཤེས་པ་སྤྱི་མའི་
རྒྱར་བྱུང་བ་ན། འདྲིལ་ཏེན་འདྲིའི་ཤེས་པ་ལ་འདྲིལ་ཏེན་སྤྱི་མའི་ཤེས་པ་སྤྱོད་དུ་སོང་བར་བྱུང་བ་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་ལ་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བྱུང་བོ། །དཔེར་ན་བུམ་པ་རྒྱན་གྱི་མཐར་འདྲིལ་པར་ཚད་མས་བྱུང་ལ། འདྲིལ་པའི་
རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ཁེགས་པས་བུམ་པ་ཉིད་འདྲིལ་པ་དང་། དཔྱེར་མེད་དུ་བྱུང་བ་ན་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱད་
ཅིག་གིས་འདྲིལ་པར་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །འདྲིལ་ལྟོས་མེད་དུ་འབྱུང་ཡང་སེམས་ནི་སེམས་སྤྱི་མ་ལས་སྐྱེ་བ་བྱུང་
བས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ལ་བུམ་པ་ནི་འདྲིལ་པའི་ངོ་བོར་བསྐྱབ་པས་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སེམས་ཀྱི་
ཉིར་ལེན་སེམས་སྤྱི་བྱུང་བ་ནི་འདྲིལ་ཏེན་སྤྱི་མ་བྱུང་བ་འང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་ངེས་པར་གང་ཉིད་
ཀྱི། །འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནི་རྗེས་འཇུག་པར། །སེམས་ནི་དེ་མེད་མི་འབྱུང་བས། །དེ་ཕྱིར་སེམས་ལ་བཏེན་པ་
ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉིར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་འབྱུང་། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་མ་འོངས་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་འཛིན་དང་བཅས་པ་དང་། བདག་འཛིན་མེད་
པའི་གསལ་བ་ཐུག་མེད་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་ཏྲགས་དགོད་པ་ནི། རྒྱ་ཚོགས་ཚང་ཞིང་
གགས་མེད་པའི། །ཏྲགས་ཀྱིས་སྤྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་འབྱུང་། །འཆི་ཀའི་སེམས་ཚོས་ཅན། སེམས་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་
ངེས་ཏེ། རྒྱ་ཚང་ཞིང་གགས་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཚོགས་པ་ཐ་མའི་སྤྱི་བྱུང་།

༼ ༣༣༩ ༽

བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཁོར་ཆོས་དང་ཁུབ་པ་
བསྐྱབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་འང་གཉིས་ལས་དངོས་ནི། སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཚོགས་པ་ཆང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བདག་འཛིན་ཡིན་
ཅིང་གཤམ་ནི་བདག་མེད་ཡིན་ལ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་རྟགས་པ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་གཏན་ལ་དབབ་པ་
ལ་འཁོར་བའི་འབྲུག་ལྷོག་ཤེས་དགོས་པས་དེ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་རང་ལུགས་བརྗོད། དེ་ལ་ཚུད་
བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་དང་ལུས་སེམས་འཁོར་བའི་རྒྱ། །གཉིས་པོ་སྤངས་ཕྱིར་དཀའ་སྤྱོད་ཟེར། །འདི་
ལ་ལྷ་སྟོགས་བྱེད་འགའ་ཞིག་ལས་དང་ལུས་གཉིས་ཀྱང་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཚོགས་པ་ལས་བསྐྱེད་པ་ལ་
ཡ་གྲུལ་མེད་ན་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བས། དེ་གཉིས་གང་རུང་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ལྷོག་སྟེ་ས་བོན་ཡོད་ཀྱང་
རྒྱ་ལུད་ལོག་ན་ལྷ་གྲུ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་ལས་ཟད་ན་ཡང་སྤྱིད་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། མི་
རྒྱས་མི་པན་མི་དགོས་པས། །ལས་དང་ལུས་འཇོང་ལམ་མ་ཡིན། །ལས་སྤང་བར་མི་རྒྱས་ཏེ་མཐའ་ཡས་ཤིང་
གཉེན་པོ་ཤེས་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་དེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིད་པ་མ་སྤངས་ན་ལས་དང་ལུས་སྤྱར་གྱི་
སྤངས་ཀྱང་ཕྱིས་སྐྱེ་བས་མི་པན་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ཏུ་སྤྱིད་པ་སྤངས་ན་ལས་དང་ལུས་མ་སྤངས་ཀྱང་བྱུད་
ཤིང་ཟད་པའི་མེ་ལྷར་ཡང་སྤྱིད་མི་ལེན་པས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ལས་དང་ལུས་
དག་སྤོང་མིན་ཏེ། །གཉེན་པོ་དག་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །རྒྱས་མེད་ཕྱིར་རོ་སྤྱིད་པ་ནི། །ཡོད་ན་སྤྱར་ཡང་འབྱུང་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་

༼ ༣༣༥ ༽

བརྗོད་པ་ལ་གཉིས། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ལོས་གཟུང་བ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ལས། སྒྲིར་ཡང་སྲིད་ཅམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ནི། སྐྱེ་རྒྱ་མ་རིག་དེ་ལས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་ལས་དང་འཁོར་བ་
འབྱུང་། །འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ། དེ་ཡོད་ན་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་གཞན་འབྱུང་། དེ་ལས་
མ་སྐྱུན་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་པ་ལ་སྤང་བ་འབྱུང་ཞིང་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་གི་ལས་བསགས་ནས།
དགེ་བས་མཐོ་རིས་གསུམ་དང་མི་དགེ་བས་ངན་སོང་གསུམ་དང་། མི་གཡོ་བས་ཁམས་གོང་མར་འཕེན་པའི་
སྒྲིར་རོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་འབྲེལ་ལས། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་
སྤང་། །དེ་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེས་ན་
བདག་ལ་མངོན་ཆགས་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཆགས་བྱལ་མིན་དང་སྲིད་ལྡན་
དང་། རྩོམ་པ་ཀུན་ལ་ཉེན་པ་དེ། ཉོན་མོངས་ལས་ལས་གྲོལ་མ་ཡིན། །དེ་འདྲ་འཁོར་བ་པ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་ལ། འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པ་ལས་ལས་ཉེ་ལས་ལས་ཀྱང་། །སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་
བར་སྐྱབ་པས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་སེམས་ཅམ་གྱིས་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་སེམས་སྤྱ་
མ་ལས་རྒྱ་གཞན་མི་དགོས་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། གང་ཆེ་ལུས་ལ་སྟོས་མེད་པར། །ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་འགའ་
ཞིག་གི། །བག་ཆགས་སད་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བ། །དེས་ན་འགའ་ཞིག་ལས་འགའ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་

༼ ༣༣༩ ༽

བས་སོ། །གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ནི། སྐྱེ་མཆེད་འདི་ལས་སྐྱེ་མཆེད་གཞན། །དེ་ཡི་བཟང་ངན་
ལས་ཀྱིས་བྱེད། །དབང་པོའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་འཆི་ཀའི་སེམས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱས་དབང་པོས་ལྷན་
ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་མའི་དབང་ཤེས་སྐྱེ་ལ་དབང་པོས་ཉིར་ལེན་གྱི་རྒྱ་དང་། སེམས་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་
བྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་མའི་དབང་པོ་བསྐྱེད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀ་བཟང་ངན་དུ་བསྐྱེད་པའི་བདག་རྒྱུན་ལས་
ཀྱིས་བྱེད་དེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཆེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ། །ལུས་གཞན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་བྱ་
བ་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ལས་བྱེད་པར་ཅན། །ལས་རྣམས་བདག་པོ་ཞེས་གསུངས་བས་སོ། །གཉིས་པ་གཉིན་པོར་
དབྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས། ལྷོགས་རེ་མགོ་གཞོན་ནི། བྱམས་སོགས་བདག་དང་མི་འགལ་བྱིར། །འཁོར་བའི་རྩ་
བ་གཙོད་བྱས་མིན། །ཞེ་སྤང་གི་གཉིན་པོར་བྱམས་པ། འདོད་ཆགས་ལ་མི་སྦྱག་པ། རྣམ་པར་འཆེ་བ་ལ་སྦྱང་
རྩེ། ལྷག་དོག་ལ་དགའ་བ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉིན་པོར་བཏང་སྟོམས་བསྟོམ་པར་གསུངས་པའང་ལྷོགས་རེ་མགོ་
གཞོན་པའམ། རྒྱང་བསྐྱིད་པ་ཅམ་དུ་བྱས་ཀྱི་རྩ་བ་ནས་གཙོད་མི་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དང་མི་འགལ་བའི་བྱིར་མངར་བ་
དང་བསིལ་བ་དང་སྦྱུམ་པས་བད་ཀན་གྱི་ནད་བཞིན་ནོ། །དེའང་རྣམ་འབྲེལ་ལས། བྱམས་སོགས་སྒྲོངས་དང་
འགལ་མེད་བྱིར། ཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆར་གཙོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་བས་སོ། །གཉིས་པ་མཐའ་དག་དབྱིས་
འབྱིན་ནི། བདག་མེད་བདག་དང་འགལ་བས་ན། །བདག་མེད་མཐོང་བས་དེ་སུན་འབྱིན། །དེས་ན་བདག་དང་
བདག་མེད་གཉིས་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་

༼ ༣༣༽

འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཏྲག་མི་ཏྲག་གམ་ཆ་རིག་གང་རིག་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བདག་མེད་ཏྲོགས་པས་བདག་འཛིན་
ཡུལ་ཐོན་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལས་གྲོལ་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་བྱིས། །དེ་ལས་བྱུང་
བའི་ཉེས་ཀྱན་དང་། །འགལ་བར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་བྱས་
པ། །འདུས་བྱས་སྟོང་ཡུལ་ཅན་ཆགས་ནི། །རྒྱ་ཡིན་དེ་ཡི་གཞོད་བྱེད་ནི། །བདག་མེད་མཐོང་བ་འགལ་བ་
ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་སྤྱན་ཅི་ལོག་སྟོང་དང་། །སྤེད་པས་ཀྱན་ནས་འཆིང་བ་ནི། །སྐྱེ་རྒྱ་གང་ལ་དེ་
མེད་པ། །དེ་ནི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ངི་སྤེད་བདག་འཛིན་ཡོད་པ་དེ་སྤེད་དུ་
ཡང་སྤེད་མི་ཆད་པས་ཏྲེན་བཏྲེན་ལ། བདག་མེད་མཐོང་བ་ན་ཡང་སྤེད་ཟད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་
ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱེ་རྒྱ་དང་གཉིན་པོ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། ཐོག་མར་རྒྱ་གསུམ་གསུངས་
བ་དང་། འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་ལས་དང་ལུས་ཀྱང་རྒྱར་དགོས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་
གསུམ་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདག་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་བསྐྱེད། ཉོན་མོངས་
པས་ལས་བསྐྱེད། དེས་ལུས་བསྐྱེད། དེ་གཉིས་གྱིས་གྲོགས་བྱས་པའི་འཆི་སེམས་གྱིས་ཆེ་བྱི་མ་སྐྱེད་པ་ལ་
དགོངས་པས་མི་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་སྤེད་པ་རྒྱར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་
པས་སྤེད་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་རིག་པས་ཉར་ལེན་བྱས་པའི་སྤེད་པས་
ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་

༼ ༣༣༼

བའི་ཚུལ་བས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་ནས་སྐྱེ་བཞུགས་སུ་འཇུག་པ་ལ་དགོངས་པས་མི་ལགལ་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།
མི་ཤེས་སྤྱིད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་། །མ་བཟོད་སྤྱིད་པ་ཉིད་བཤད་པ། །རྒྱ་ནི་འཕེན་པར་བྱེད་བྱིར་དང་། །སྤྱིད་པ་དེ་
མ་ཐོག་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་རྒྱར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་
སྤང་བ་ནི། མདོ་ལས། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་འཁོར་བའི་རྒྱར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་མ་རིག་
པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ། ཉེས་ཀྱན་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན། །དེ་ཡང་འཛིག་ཆོགས་ལྟ་བ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ཉིད་
བྱིར་ན་ཉེས་རྣམས་ཀྱི། །རྒྱ་ནི་གཏི་ཐུག་ཡིན་པར་གསུངས། །གཞན་ལས་འཛིག་ཆོགས་ལྟ་བ་སྟེ། །དེ་སྤངས་
པ་ན་སྤོང་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འདི་ལ་ཉན་ཐོས་འགའ་ཞིག་མ་རིག་པ་ནི་མི་ཤེས་པ་ཅམ་ཡིན་ལ།
འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་རྣམ་པ་མི་མཚུངས་པའི་བྱིར་གཅིག་ཏུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་
བྱིར། །སེམས་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་བྱིར། །ལོག་པར་དམིགས་ཉིད་མ་རིག་པར། །གསུངས་བྱིར་གཞན་
ནི་རིགས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མ་རིག་པ་རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དེའང་། མེད་པས་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བོད་གི་རྩ་ཡང་མ་རིག་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །གཞན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་བོའང་མ་རིག་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་འགལ་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །སེམས་
ལས་བྱུང་བས་

༼ ༣༣༩ ༽

དམིགས་པ་ཡང་རྟེན་དང་དམིགས་པ་དང་དུས་དང་ནམ་པ་དང་རྗེས་མཚུངས་ལྟན་དུ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་
རོ། །ཁློ་བ་སློན་མ་དང་ས་བཅུ་པ་ལ་སོགས་པར་ཡང་མ་རིག་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཞེ་ན། ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ལྟག་པར་སློ་འདོགས་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་གཉིན་པོ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་ལམ་དང་སོར་བྱ་ངན་ལས་
འདའ་བར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། མ་རིག་པ་དང་བྲལ་བས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་ན་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའམ་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་
པ་ཉིད་ན་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་གཉིས་ལས་ཀུན་
བརྟགས་སྤངས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ལྟན་སྐྱེས་མ་སྤངས་པས་ཡང་སྤྱིད་ལེན་པ་མི་འགལ་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། གལ་ཏེ་འཇིག་ཆོགས་ལྟ་བུ་སྤྱིར། །ལམ་དང་སོར་ནི་སྤྱིད་མེད་འགྱུར། །ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་སྤངས་
སྤྱིར། །སྤངས་ན་ཡང་སྤྱིད་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །འོན་གྱུ་བ་མཐའ་འགའ་ཞིག་དག་བཅོམ་པ་ལྟན་
སྐྱེས་ཀྱི་བདག་མ་སྤངས་ཀྱང་ཡང་སྤྱིད་མི་ལེན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་སྤངས་ཀྱང་ཡང་
སྤྱིད་ལེན་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་གྱུ་བ་མཐའ་སྤྱོད་བ་དག་ལན་སོ་སོར་འདེབས་ཏེ། དག་བཅོམ་པས་ལྟན་སྐྱེས་
ཀྱི་བདག་མ་སྤངས་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་སྤྱིད་པ་ཟད་པས་འཕེན་མི་རུས་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། སྤྱིད་པ་མ་
སྤངས་ཏེ་རང་ངམ་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་སང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་ཅེས་ཟེར་བ་དང་།
སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པས་བདག་སྤངས་པས་

༼ ༣༥༠ ༽

ཡང་སྲིད་མི་ལེན་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པས་བདག་སྤངས་པས་ཡང་སྲིད་མི་ལེན་
ཞེས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་བསྟན་ནས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ལྟན་ཅིག་སྤྲེས་
པའི་བདག་དང་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་སྲིད་པ་ཟད་པས་ཡང་སྲིད་མི་ལེན་པར་བཞེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྲིད་
པའི་སྲིད་ལས་རྣམ་བཞུལ་བའི། །ལས་གཞན་འཕེན་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྟན་ཅིག་བྱེད་པ་ཟད་བྱེར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བརྒྱད་པ་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་གནས་གྱུར་ཏེ།
ལྟན་སྤྲེས་གྱི་བདག་མེད་པས་སྙིང་རྗེས་སྲིད་པའི་མཆམས་སྦྱོར་བར་འདོད་ལ། །ཁ་ཅིག་ནི་ལྟན་སྤྲེས་གྱི་བདག་
ས་བཅུའི་རྒྱུ་གྱི་མཐར་མི་སྤང་སྟེ། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་གྱི་ས་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་གྱིས་སྲིད་པའི་མཆམས་
སྦྱོར་བར་འདོད་དོ། །སློབ་དཔོན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེ་གཙོ་བོའི་ལས་ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་
ལས་གཙོ་བོའི་སྙིང་རྗེ་ལས་ཀྱང་བྱུང་བོ་ལྷག་བཅས་གྱི་སྲིད་པར་བཞུགས་པར་བཞེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།
འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་གནས་པ་ནི། །བཙེ་བའམ་ཡང་ན་ལས་གྱིས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མདོ་ལས་
ཀྱང་། འཆི་ལ་དགའ་བར་མི་བྱ་ཞིང་། །གསོན་པ་ལ་ཡང་དགའ་མི་བྱ། །དཔེར་ན་དབང་བོའི་སྤང་བོ་བཞིན། །ཁོ་
བོ་དུས་ལ་སྤོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གལ་ཏེ་སྙིང་རྗེ་ཡོད་ན། དེ་ཉིད་འདོད་ཆགས་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན།
དེ་གཉིས་རྒྱ་དང་ཡུལ་དང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ནི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་བོ་ལྷ་ལ་རྟག་པ་དང་བདེ་བ་
དང་། བདག་དང་། བདག་གིར་འདུ་ཞེས་པའི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་

༼ ༣༤༽

བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྒྱ་ཡིན་ལ་ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པར་མཐོང་བའོ། །རྣམ་པ་ནི་མཁོ་བར་སེམས་
བའོ། །སྙིང་རྩེ་ནི་རྒྱ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱན་རིག་པ་གོམས་བའོ། །ཡུལ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་ཟིན་
བའོ། །རྣམ་པ་ནི་དེ་དང་བཅས་བར་འདོད་བའོ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་ཆགས་པའོ་ཞེ་ན།
མིང་དུ་འདོགས་པ་ལ་རག་མོད་འདམ་ལས་གསེར་ལེན་པ་དང་འབྲུ་ལེན་པའི་ཚུལ་འཇུག་ཚུལ་བཞིན་བསམ་
བ་བྱེད་པར་ཆེད། །དེས་ན་འཁོར་བའི་རྒྱ་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་བདག་འཛིན་གྱི་བྱེད་ཤིང་མེད་ན་ཉོན་མོངས་
པའི་མེ་རྣལ་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དུ་བ་རྒྱན་ཆད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་ན་རྟེན་མི་
བརྟེན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་བདག་སྤངས་པས་ཡང་སྤིང་མི་ལེན་ན་རྟེན་བརྟེན་པར་མི་འགྲུབ་པོ་
ཞེ་ན། ས་བོན་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ཡང་། །མེས་བསྐྱེད་པ་ན་སྤྱི་མཐའ་མཐོང་། །དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་
ཀྱང་། །བདག་མེད་མཐོང་ན་སྤྱི་མཐའ་གྲུབ། །ས་བོན་ཐོག་མ་མེད་ཀྱང་མེས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྤྱི་མཐའ་མཐོང་ལ། མ་
བསྐྱེད་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་འཛོམ་འགལ་རྒྱུན་མེད་ན་འབྲས་བུ་སྤྱི་མ་འབྱེན་པར་ངེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་
ལ་ཐོག་མ་མེད་ཀྱང་བདག་མེད་པའི་མེས་བདག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་འཁོར་བའི་སྤྱི་མཐའ་གྲུབ་
ལ་སྤིང་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་ཆད་ཞིང་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་རྒྱུན་མེད་ན་ཡང་སྤིང་བ་འབྱེན་པར་ངེས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་སྤྱོད་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཀྱི་བར་དུ་རྟེན་བརྟེན་པས་ཆོག་མོད། །སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་ཀྱང་
སྤིང་བ་སྤྱི་མ་ལེན་པའི་རྟེན་བརྟེན་ན་འཁོར་བའི་རྒྱན་མི་འཆད་པས་ལམ་བསྐྱོམ་པ་དོན་མེད་དུ་

༼ ༣༥༣ ༽

འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་གསལ་བ་ཙམ་རྟེན་པ་བརྟེན་པར་བསྐྱབ་པ་ནི། གསལ་བ་བསྐྱེད་ལ་རྒྱ་ཚད་
ཞིང་། །གགས་མེད་སྤྱིར་ན་བསྐྱེད་པར་ངེས། །སེམས་གསལ་བ་ཙམ་གྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་
སེམས་ལས་གཞན་སྟོ་བྱར་གྱི་འི་མར་བྱར་པའི་རྒྱ་གཞན་མི་དགོས་པས་རྒྱ་ཚད་ཞིང་བདག་འཛིན་གྱི་གགས་
བདག་མེད་ལྟ་བུ་གཞན་མེད་པས་བསྐྱེད་ངེས་སོ། །དེས་ན་གང་གགས་མེད་ཅིང་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་
དེ་འབྲས་བུ་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་ངེས་ཏེ། གགས་མེད་ཅིང་ཆོགས་པ་ཚད་བའི་ས་བོན་བཞིན། སེམས་གསལ་བ་ཙམ་
ཡང་གགས་མེད་ཅིང་གསལ་བ་ལས་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སོ། །འོ་ན་
སེམས་གསལ་བ་ལ་རྒྱ་གཞན་མི་དགོས་མོད། གཉིད་དང་བརྒྱལ་བ་དང་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་
སོགས་པ་གགས་ཅིའི་སྤྱིར་མེད་ཅེ་ན། དེ་དག་འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་གསལ་བའི་གགས་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གསལ་བའི་གགས་སུ་མི་འདོད་པས་སྟོན་མེད་དོ། །འོ་ན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་ཡང་སེམས་
གསལ་བ་རྒྱན་མི་འཆད་ན། གསལ་བ་གཞན་དབང་མི་ཉག་པ་ཡིན་པས་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡོད་པར་མི་
འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མེ་ལོང་ལྟ་བུར་གནས་བྱུར་པ་ན། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་
ལས་གྲོལ་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་གནས་བྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་
བྱུང་བར་གསུངས་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་བརྗོད་པའི་སྟོན་ག་ལ་འབྱུང་། དབུ་མ་པ་འགའ་ཞིག་སྤང་བ་རྒྱན་ཆད་
པར་འདོད་པའང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་འགའ་ཞིང་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་

༼ ༣༥༣ ༽

བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདིར་མི་འཐད་དོ། །གཉིས་པ་གོམས་པ་དང་གིས་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གསུམ་པ་དེ་
བསྐྱོམ་པ་ནི་རང་རིག་གིས་འགྱུར་བོ། །གཉིས་པ་བྱུང་བ་བསྐྱུབ་པ་ནི། འདིག་སོགས་གོམས་ལས་གསལ་སྒྲུང་
དང་། བྱུང་བ་ནི་དཔེ་འདོད་འདིག་སོགས་གོམས་པ་ལ་གསལ་སྒྲུང་སྐྱེ་བར་མཐོང་བས་འགྱུར་བོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
ཉགས་འདི་ནི་རྒྱ་ཆོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བུར་གི་ དོན་བསྐྱུབས་ལ་གགས་མེད་ན་ངེས་པ་བསྐྱུབ་པའི་
རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སོ། །གཉིས་པ་མཆོན་ཉིད་བསྐྱུབ་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་མེད་ཕྱིར་འཁྲུལ་མེད་
འགྱུར། །བསྐྱོམས་པས་གཟུང་འཛིན་སྒྲུངས་ན་འཁྲུལ་མེད་འགྱུར་ལ། འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་ན་རྟོག་པ་དང་ཡང་དོན་
གྱིས་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་དོན་དམ་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལྟར་གཟིགས་པས་
སྒྲུང་བཅས་དང་སྒྲུང་མེད་གྱི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པར་གྱུར་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། རྟོག་པའི་བྲུ་བ་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། །གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྒྲུང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་
གྱུར་པའི་དོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྒྲུང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྒྲུངས་པ་དང་ཡི་ཤེས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་མི་འཐད་
པའོ། །དང་པོ་ནི་མི་རྣམས་མི་ཤེས་མི་བརྟེན་ཕྱིར། །སྒྲུངས་པའི་གྲོལ་བ་མེད་ཅེ་ན། །སྤྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་དྲི་མ་
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྒྲུང་མི་རྣམས་ལ། རྣམ་ཀྱང་སོ་སོ་སྤྱི་བོས་མི་ཤེས་ཤིང་། ཤེས་ནས་ལན་ཅིག་
སྒྲུངས་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་དྲི་མ་ལྟར་སྒྲུང་སྟོག་པའི་ཕྱིར་སྒྲུངས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་མི་སྤྱིད་དོ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་
མིན་ཕྱིར་ཐབས་ཡོད་ཕྱིར། །རྒྱ་

༼ ༣༩༩ ༽

སྒྲོང་ཕྱིར་ན་རྣམ་གྲོལ་འཐད། །དེ་མ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་བཏགས་པ་སྒྲོ་བུར་བ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ།
སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་བདག་འཛིན་ཡིན་ལ་དེ་དང་
འགལ་བ་བདག་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲར་མི་ལྡོག་སྟེ་བྱད་ཤིང་བཤད་པའི་མེ་བཞིན་དུ་
འབྲས་བུ་སྐྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་རྣམ་འབྲེལ་ལས། སེམས་འདིའི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ཏེ། དེ་མ་
རྣམས་ནི་སྒྲོ་བུར་ག། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྒྲོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྐྱེ་དང་སྐྱོན་ནི་ཀྱུན་
འབྱུང་དག། །སྤྲར་ཡང་ལྡོག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན། །བདག་ལྟའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །སྤྲར་མི་གཤེགས་པ་
ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ཡི་ཤེས་བྱ་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་གོམས་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། མཆོངས་དང་རྩ་དང་གསེར་གྱི་དཔེས། །གོམས་པ་སྤིད་པ་མིན་
ཞེ་ན། །མཆོངས་པ་གོམས་ཀྱང་མཐའ་མེད་དུ་མི་མཆོངས་པ་ལྟར། བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་གོམས་
ཀྱང་ཐུག་མེད་དུ་འཕེལ་མི་སྤིད་དོ། །ཡང་རྩ་རི་ལྟར་བསྐྱོས་ཀྱང་མེར་མི་འབར་བ་ལྟར་སྒྲོང་ཉིད་དང་བཅེ་བ་ལ་
སོགས་པ་གོམས་ཀྱང་རྩ་བཤད་རྟོགས་པ་སྤིད་ཀྱི་དཔེ་དང་དུ་འགྲོ་མི་སྤིད་དོ། །ཡང་གསེར་བཅུ་ཡང་མེ་དང་
བྲལ་བ་ན་སྤྲ་བར་འགྱུར་བ་ལྟར་ལན་ཅིག་སྒྲོང་ཉིད་དང་བཅེ་སོགས་རྟོགས་ཀྱང་འབད་པ་དང་བྲལ་བ་ན་སྤྲར་
ལྡོག་གོ། །དེས་ན་བཅེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡི་ཤེས་བྱ་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་ཅིང་ཆད་མེད་པ་
འབྱུང་མི་རུས་སོ་ཞེ་ན། འབད་ལ་ལྟོས་ཕྱིར་མི་བརྟན་ཕྱིར། །སྤྲད་

༼ ༩༥༥ ༽

འབྲུང་བསྐྱེད་ཕྱིར་དཔེར་མི་རུང་། །མཆོངས་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཡིན་པས་ཚད་ཅན་ཡིན་ཏེ། བད་ཀན་ལ་
སོགས་པ་ལྟེ་བའི་ཆོས་དག་ནི་རང་ལ་གཉུག་མར་གནས་པའི་སྟོབས་ཉིད་དུ་མཐར་ཐུག་ནས་གནས་སོ། །དེས་
ན་མཆོངས་པ་ལས་མཆོངས་པ་གཞན་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པའི་མཆོངས་པ་མི་སྲིད་དོ། །བཙེ་བ་
དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པས་ཚད་མེད་པར་བསྐྱེད་ཀུས་ཏེ། བཙེ་སོགས་སྒྲ་མ་ལས་
ཕྱི་མ་བྱུང་པར་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་ཤིང་དང་མེའམ་དངུལ་ཚུ་དང་གསེར་རམ་ས་བོན་ལས་ས་བོན་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་འཕེལ་བ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་དང་པོ་ཕྱིས་བཞིན་དུ། །མཆོངས་མིན་ལུས་མི་མ་ཐུན་པའི་
ཕྱིར། །རྩོལ་བས་རིམ་གྱིས་མི་མ་ཐུན་པ། །བསལ་ན་རང་སྟོབས་ཉིད་དུ་གནས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། སེམས་ལ་
བཙེ་སོགས་གོམས་སྐྱེ་བ། །རང་གི་རང་གིས་འཇུག་འགྱུར་ཏེ། །མེ་ལ་སོགས་ལ་ཤིང་དག་དང་། །དངུལ་ཚུ་
དང་ནི་གསེར་སོགས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཚུ་བསྟོས་ཀྱང་མེར་མི་འགྱུར་བའང་དཔེ་མ་
ཡིན་ཏེ། འབར་བའི་སྟོན་དུ་ཉེན་མི་བཏྲེན་པར་སྐྱམ་པའི་ཕྱིར་དང་། མེར་འབར་བའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ནས་ལ་འབད་ཀྱང་སྒྲ་ལུང་ལྷུ་གུའི་མི་འབྲུང་བ་བཞིན་ནོ། །སེམས་ནི་བཙེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་
བཞིན་དུ་འགྱུར་ཏེ་བྱུང་ཤིང་བསྐྱེད་པས་མེར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་བཞིན་དེ་
འདྲའང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་པན་འདོགས་ཀུས་པ་རྣམས། །བྱུང་པར་ཕྱི་མ་དག་ལ་ནི། །བསྐྱབ་པའི་ཀུས་པ་མེད་
ཕྱིར་དང་། །རྟག་ཏུ་ཉེན་གནས་མ་ཡིན་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་

༼ ༣༤༦ ༽

རོ། །ཡང་གསེར་གྱི་སྤྲ་བ་ལྡོག་པ་ཡང་དཔེ་མ་ཡིན། སྤྱིར་ནད་གསོ་བ་ལྟར་གཉེན་པོའི་རིགས་གཉིས་ཏེ་སྤར་
ལྡོག་པ་དང་མི་ལྡོག་པ་ལོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། བད་ཀན་ལས་སེའུ་འབྱུང་གི་སྤྱིར་བ་དང་། ཞེ་སྤར་ལ་བྱམས་པ་ལ་
སོགས་པ་དང་། གསེར་ལ་མེ་ལ་སོགས་པ་སྤར་ལྡོག་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ལ། བད་ཀན་ལ་འཁྱུ་སྤྱག་དང་། ཉོན་
མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སྤྱོད་ཉིད་དང་། ཤིང་མེས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྤར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། སྤར་མི་འབྱུང་བ་འགའ་ཞིག་ནི། །ལ་ལར་འགྱུར་བ་སྤྱིད་པར་བྱེད། །འགའ་ཞིག་ལྡོག་པ་ཡིན་ཕྱིར་
དཔེར། །ཤིང་དང་གསེར་ལ་མེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཉེས་པ་རྣམ་པར་འགགས་པ་ནི། །སྤྲ་བཞིན་སྤར་
ཡང་སྤྱི་མེད་དེ། །དེ་བདག་ཉིད་གྱིས་འབྲེལ་མེད་དེ། །ཐལ་བ་བཞིན་དུ་མ་ངས་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། འཆེ་བ་
མེད་དང་ཡང་དག་དོན། །ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཕྱིར་ལོག་གིས། །འབད་དུ་ཟེན་གྱང་མི་སྒྲིགས་ཏེ། །སྒྲོ་ནི་དེ་ཕྱོགས་
འཛིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མི་སྤྱིད་པ་སྤར་བ་ལ་གཉིས་ལས།
ཙོད་པ་དགོད་ན། སྤྱོད་ཉིད་སྤྱིང་ཐེ་གོམས་པ་ལས། །དེ་ཡི་ངང་དུ་འགྱུར་སྤྱིད་མོད། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མཐའ་མེད་
ཕྱིར། །ཀུན་མཁྱེན་བསྐྱབ་པ་དཀའ་ཞེས་ཟེར། །ཐུ་སྟེགས་འགའ་ཞིག་སྤྱོད་ཉིད་མཐོང་བས་འཁོར་བར་མི་སྤྱི་བ་
དང་། སྤྱིང་ཐེ་གོམས་པས་གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་གྱིས་འབྱུང་གྱང་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་
མཐའ་ཡས་ཤེས་བྱ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁའའི་མཐའ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་བཞིན་ནོ། །དེ་མི་ཤེས་ན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མི་འགྱུར་ལ་ཤེས་ན་ལོག་ཤེས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཤེས་

༼ ༡༩༩ ༽

བྱ་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རི་བོང་གི་རྩ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ལ་དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་
པའི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པའི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
གཙུག་པོའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱུ་བ། ཀུན་མཐུན་ཡིན་ཏེ་ཀུན་ཚོགས་བཞིན། འཁོར་བ་འདུག་ལྡོག་གི་རྒྱ་འབྲས་
བདེན་པ་བཞི་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་ཆད་མས་འབྲུག་པས་དགོས་པའི་དོན་ཀུན་མཐུན་པའི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་
བྱུང་སྟེ། མི་ཀུན་ཚོགས་སྤྱོད་ཀུན་ཆད་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ལྷང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་
ནི། ཐབས་དང་བཅས་པ་རིག་མཛད་པ། གང་དེ་ཆད་མ་ཉིད་འདོད་ཀྱི། ཐམས་ཅད་རིག་མཛད་མ་ཡིན་
ནོ། རིང་པོ་མཐོང་ངམ་ཡིན་ཡང་རུང་། འདོད་པའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན། གཤམ་ཏེ་རིང་མཐོང་ཆད་ཡིན་
ན། ཚུར་ཤོག་བྱ་རྒྱུ་བསྟེན་པར་གྱིས། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། རྒྱུན་མཛད་པས་ཀྱང་། མཐོང་རིས་དང་ནི་
བྱང་གྲོལ་ལས། རི་བཞིན་དུ་ནི་མཐུན་པས་ན། སྤྱིས་བྱའི་དོན་མཐུན་ཅན་གྱིས་ནི། སྟོན་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་འདོད། ཅེས་བཤད་པའང་དེ་ཡིན་ནོ། དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པ་ལ། མཁས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་མཐུན་ཞེས་ཟེམ། ཐམས་ཅད་འདུས་ནས་ཉན་པ་ལ། བ་ལང་མེད་ཀྱང་སྟོན་མ་ཡིན། བར་སྐྱབས་ཀྱི་
ཚོགས་སུ་བཅད་པའོ། དེ་ནས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་དེའི་ཐབས་ཀུན་མཐུན་པས་ཚོག་མོད། ཉེ་
བར་མི་མཁོ་བ་སྤྱི་བྱའི་གངས་དང་རྩལ་ཐུན་གྱི་གངས་ལ་སོགས་པ་མཐུན་ཡང་ཅི་དགོས། ཉན་གསོ་བ་ལ་
སྤྱོད་ཀུན་ཤེས་པས་ཚོག་མོད། བ་ལང་གི་སོ་མི་ཤེས་ཀྱང་སུ་ཞིག་སྟོང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་དེ་ཡི་བསྐྱུ་བ་
བྱ་

༼ ༣༤ ༽

རུ། །གྲུར་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་དབྱུང་བྱའི། །འདི་ཡིས་སྤྱོད་བྱའི་གངས་མཁའ་ལ། །དེ་ལ་འགར་ཡང་ཉེར་མཁོ་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་ཤེས་བྱ་ཀུན་མཁའ་པའི་ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་འགོག་གམ་ཞེན་མ་ཡིན་
ཏེ། །ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་ཤེས་པས་ཚོག་གི་མི་མཁོ་བ་རྩལ་སྤྱོད་གྱི་གངས་མཁའ་ཡང་ལེགས་མ་མཁའ་ཡང་
སྒྲ་ཞེས་བཏང་སྟོམས་སུ་འདྲི་བ་སྟེ། །ནད་གསོ་བ་ལ་སྤྱོད་ཤེས་པས་ཚོག་གི་གཞན་བཏང་སྟོམས་སུ་འདྲི་བ་
བཞིན་ནོ། །རྒྱན་མཛད་པས། །ཐམས་ཅད་རིག་པར་མཛད་པ་ཡི། །ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་འགོག་པ་མིན། །དེད་
གྱིས་ཤེས་པར་མི་རྒྱས་པས། །ཚོག་ཤེས་པར་ནི་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་
ནི། །ཡང་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིས། །ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཡང་ན་ཤེས་བྱ་ཀུན་མཁའ་པ་ཉིད་
ཀྱང་རྗེས་དཔག་གིས་འབྱུང་སྟེ། །གང་སྤྱོད་ཞིང་དཀའ་བ་མཐོང་བ་དེས་ཡིད་གཏད་ན་རགས་ཤིང་སྒྲ་བ་མཐོང་སྟེ།
ཉེ་བར་གྱི་རྩལ་མཐོང་བ་དེས་ཡིད་གཏད་ན་བྱམ་པ་མཐོང་བ་བཞིན། །ཐམས་ཅད་མཁའ་པས་ཀྱང་སྤྱོད་ཞིང་དཀའ་
བ་བདེན་པ་བཞིན་དོན་གཞིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟགས་གྱིས་འབྱུང་སྟེ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། །སྒྲ་དང་དོར་བྱའི་དེ་
ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་རྒྱ་ངེས་པ་ཡིས། །གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱེད་ཕྱིར། །གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤེས་བྱ་གཞན་ལ་ཉེ་བར་མི་མཁོ་བའི་ཕྱིར། །ཐུགས་མི་གཏོད་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེན། །མ་ཡིན་ཏེ། །འགའ་ཞིག་རྩ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གང་རུང་
གཅིག་མ་མཁའ་ཡང་དེ་དང་འཆོམ་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མི་རྒྱས་པས་ཐམས་ཅད་མཁོ་བའི་ཕྱིར་ཐུགས་མི་
གཏོད་པ་མི་སྤྱིད་དོ། །འོ་ན་

༼ ༣༥༽

ཐམས་ཅད་མཁོ་རྒྱ་མེད་པར་བཤད་པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། རང་དོན་ལ་མི་མཁོ་ལ་གཞན་དོན་ལ་མཁོ་བ་ལ་
དགོངས་པས་མི་འགའ་ལོ། །དེ་ལྟ་ན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་འབྱུང་སྒྲུང་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན།
གནས་མ་གྱུར་པར་ཤེས་ན་འབྱུང་བ་ཡིན་ཡང་། གྱུར་པ་ན་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ནམ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་
བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་བརྗོད་རྒྱ་ཡང་། །མེ་ལོང་ནང་དུ་ཅིག་ཅར་
འཆར། །དེ་བཞིན་ཤེས་བྱ་མཐའ་མེད་པ། །མཁུན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཁུན། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་ས་
སྤྱ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་བརྗོད་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་མཆོན་ཉིད་ནི། འབྱུང་
པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ཉིད་དུ་འདོད། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གི་མཆོན་ཉིད་ནི། ཤེས་
པ་འབྱུང་བ་ལ་སྒྲུང་བའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན། དེ་ལ་རྟོག་པ་རྟོག་མེད་གཉིས། །རྟོག་མེད་ལ་ཡང་ཡིད་དབང་
གཉིས། །རྟོག་པ་གསུམ་ཡིན་དུག་བཤད་པ། །ལོག་རྟོག་བརྗོད་ཕྱིར་ཕྱེ་སྟེ་གསུངས། །རྟོག་མེད་གཉིས་ནི་ཆོ་བ་
གཉིས་སྒྲུང་ལ་སོགས་པ་དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་དང་། མི་ལམ་གསལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ཤེས་འབྱུང་
པའོ། །རྟོག་པ་གསུམ་ནི་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། འབྱུང་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །རྗེས་དཔག་རྗེས་སྤྱད་པག་
ལས་བྱུང་། །འཇམ་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ་སྟོན་རྒྱ་ལ་ཆུར་འཛིན་པའི་འབྱུང་བ་དང་།
བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྟོག་པ་འཛིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཕྱི་རོལ་པས་དབང་ཤེས་སྤྱ་འདོད་པས་དགག་
པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ། །རྗེས་དཔག་དང་རྗེས་སྤྱད་པག་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཉག་ས་
ལ་རྟོན་པ་

༼ ༣༥༠ ༽

ཡིན་ལ། དེ་དང་མདོན་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་མདོན་སུམ་དང་། རྟགས་གཉིས་ག་ལ་མ་ལྟོས་པ་ཡིན་
ལོ། །དེའང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མདོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་རྣམ་པ་བཞི། །རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །རྟོན་
བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཅན། །རྟོག་པ་མེད་པ་ཅིག་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ཆད་མའི་
འབྲས་བུ་དབྱེད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མདོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གི་ཆད་འབྲས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་གཞན་
ལུགས་དགག་ན། ལྟ་དང་ངེས་པ་ཆད་འབྲས་དང་། །ལྟ་སྟེགས་དཔྱེད་པ་བ་དོན་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐོག་མར་
དོན་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་རྟོག་མེད་ཆད་མ། དེའི་འོག་ཏུ་དོན་གྱི་ངོ་པོ་དང་བྱུང་བར་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཆད་འབྲས་བུ་
འདོད་དོ། །རི་རྒྱུད་དུ། དང་པོ་ཡོད་པའི་ལྟ་བ་སོ། །ཤེས་པ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཅན། །བྱིས་དང་སྐྱུགས་སོགས་སྟོ་
འབྲ་བ། །དག་པ་དངོས་ལས་སྦྱེས་པ་ནི། །དེ་ནི་ཆད་མ་ཉིད་ཏུ་འདོད། །དེ་ཡི་འོག་ཏུ་སྟོ་གང་གིས། །དངོས་ཆས་
རིགས་ལ་སོགས་རྣམས་སྟ། །སྟོ་ནི་ཞེན་པར་བྱེད་པ་གང་། །དེ་ནི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཏུ་འདོད། །ཅེས་ཟེར་རོ། །དེ་མི་
འཐད་དེ། དོན་དང་མི་འབྲ་ན་དོན་ལ་ལྟ་བར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐད་དང་དོན་རྟོགས་ཆད་འབྲས་
འདོད། །རིག་པ་ཅན་དབང་པོ་དང་དོན་སྐད་པ་ཆད་མ་དེ་ལས་དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་འདོད་དེ། །རི་རྒྱུད་དུ།
དབང་པོ་དང་དོན་སྐད་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་འཕྲོད་པ་འདྲུ་བ་ཅན་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་མི་
འཐད་དེ། དབང་པོ་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱན་དང་སྐད་པས་ཀྱན་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱུང་བར་བྱུང་
བར་ཅན་དེ་སྟེ། །བྱེ་བྲག་པ་ཆོག་གི་དོན་བྲག་ལས་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བར་འཛིན་པ་ཆད་མ། །བྱུང་བར་
ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེས་རྟོག་པ་འབྲས་བུར་འདོད་དེ་རི་རྒྱུད་དུ། ཡོན་

༼ ༣༥༽

ཏཱ་མཐོང་བ་ལ་རྩ་སྟོན་གསུང་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་ན་ཡོན་
ཏཱ་གཞལ་བས་རྩ་སྟོན་གསུང་པར་མི་འཐད་དེ། སྟོན་པོ་གཞལ་བས་སེར་པོ་བཞིན་ནོ། །ལ་ལ་དབང་ཤེས་ཚད་
མར་འདོད། །ཏཱ་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བ་ནི། དབང་པོ་ཉིད་ཡུལ་རྣམ་འཛོག་གི་ཚད་མ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་
འབྲས་བྱར་འདོད་དེ། རི་སྐད་དུ། མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟོན་བཅས། །དེ་ལ་རྟོན་པའི་རྣམ་ཤེས་
མིན། །གང་ཕྱིར་བར་དུ་ཚད་བ་ཡི། །གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བ་མིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ།
དབང་པོ་ཅམ་དོན་སོ་སོར་རྟོན་པ་ལ་ཉེ་རིང་མེད་ཅིང་བེམས་སོས་ཡུལ་རིག་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་
པ་རང་གི་ཚད་འབྲས་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དེས་ན་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་གི་ །རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ལ་ཚད་འབྲས་
བཞེད། །ཚད་འབྲས་གཉིས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཡིན། །དེས་ན་འབྲས་བྱ་
དོན་གཞག་མིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་ཅན་ཡིན་པར། །རང་ཉིད་བྱེད་པ་མིན་ན་
ཡང་། །དེ་ཡི་དབང་གིས་དེར་བཞག་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་གྲུབ་མཐའ་བཞེད་དང་སྦྱར་ན།
དེ་ལ་རང་རིག་ཚད་འབྲས་ནི། རྣམ་གཞག་གྲུབ་མཐའ་པལ་ཆེར་མ་སྟུན། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བ་རང་རིག་མི་འདོད་
མོད། །རང་རིག་འདོད་པའི་སྡེ་བ་ཐམས་ཅད་མ་སྟུན་ན། །རང་གཞལ་བྱ་སྟོང་བར་སྦྱེས་པ་ཚད་མ་རང་རིག་
མཚན་ཉིད་པའི་ཐ་སྟོན་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་སོགས་ཆོར་བཞིན། །དེར་བདག་ཡུལ་དུ་
བཞག་པ་ན། །གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་འབྲས་གནས་པ། །འདི་ནི་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །འོན་ཀྱང་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་མི་

༼ ༣༥༽

མཚུངས་ཏེ། རོན་རིག་སྤྱོད་བས་རང་རང་གི། གྲུབ་མཐའི་སྟོབས་གྱིས་ཚད་འབྲས་འཛོག། བྲེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་བ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཐུག་སྤང་སྤང་བའི་རོན་དངོས་གཞལ་བྱ། རོན་མཐོང་བ་ཚད་མ། རོན་རྟོགས་མཚན་ཉིད་
པའི་ཐ་སྟོང་འབྲས་བྱར་སྤྱོད་བས་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་འབྲས་གཉིས་རྩལ་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པར་འདོད་དེ། མདོ་སྡེ་
བས་རོན་སྟོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ་རོན་དང་འབྲས་བར་སྦྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། རོན་རྟོགས་བརྟག་པའི་ཐ་སྟོང་
འབྲས་བྱར་འདོད་པས་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་འབྲས་གཉིས་དུས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཙམ་པའི་ལྟར་
ན། གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག། ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །འཇལ་བྱེད་འབྲས་བྱར་གནས་པ་
འདི། །རི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་བཙས་པ་དག་གཟུང་བར་སྤང་བའི་རང་
རིག་གཞལ་བྱ། དེ་འཛིན་པར་སྤང་བ་ཚད་མ། རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་འབྲས་བྱར་འདོད་པས་གཞལ་བྱ་དང་
ཚད་འབྲས་བདེ་སྤྱག་སྟོང་བ་ལྟར་དུས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །རྣམ་རྟུན་པ་རོན་དུ་སྤང་བའི་སྟོང་བྲག་གས་
གཞལ་བྱ་དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། རང་རིག་བྲག་གས་པ་པའི་ཐ་སྟོང་འབྲས་བྱར་འདོད་པས་གཞལ་བྱ་དང་
ཚད་འབྲས་གཉིས་སྤྱོད་སོགས་སྤང་བ་ལྟར་གཅིག་པ་བཀག་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་བཞེ་ལས་སྟོབ་
དཔོན་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རོན་ཁས་ལེན་པ་ན་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་མཛད་ལ། ཤེས་བྱ་ནང་ལ་འཇུག་པ་ན་རྣམ་མེད་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་སོ། །གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་། རོན་དམ་པར་རང་རིག་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་
ངོ་བོ་དཔྱེད་པ་ན། །རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །ཐ་སྟོང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མདོ་སྡེ་
པ་ལྟར་ན། རོན་རིག་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། རོན་འཛོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །

༼ ༣༥༽

རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ལ། གང་ལྟར་ཡང་སྒྲོ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་རིག་
ལྟར་ན་ཡང་། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །ཚུལ་གཉིས་བརྗོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས། དོན་ཤེས་པ་དང་
སྒྲོ་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་རིག་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ལྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་གཅིག་ལ་ཚུལ་
གཉིས་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས། སྒྲོ་གཅིག་ལ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པས་ཡུལ་དང་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སོ། །ཁོ་
མོ་ཅག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བྲག་པོ་པའི་ཚུལ་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྱང་རོ། །བོད་པལ་ཆེར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བའི་རྗེས་སུ་འབྱང་
མོད། དེ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པ་མ་ཤེས་པར་བཤད་དོ། །དེ་ནི་བཤད་པའི་སྐབས་བདེ་བས་རྗེས་
སུ་དཔག་པའི་ཆད་འབྲས་བཤད་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་དོན་རིག་པའི་ལུགས་ནི། མེ་ཡི་རང་མཆོན་གཞལ་བྱ་
ལ། །དུ་བ་ལས་བྱུང་གཞན་སེལ་སྟོ། །ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་དེ་རྟོགས་པ། །འབྲས་བྱ་ཡིན་ཞེས་མཁས་རྣམས་
བཞེད། །གཞན་སེལ་ལ་དོན་རང་མཆོན་གྱི་མེར་འབྲུལ་བ་གཞལ་བྱ། དུ་བའི་རྟགས་ལས་དེ་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཆད་
མ། དེ་ལས་མེའི་རང་མཆོན་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཐ་སྙད་ཆད་མའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྣམ་རིག་
པའི་ལུགས་ལ་ཁ་ཅིག་འབྲས་བྱའི་རྟགས་མི་སྲིད་དེ། ལ་ལ་དུ་བ་མཐོང་བའི་ཆེ་ལ་རྒྱབ་ན་མེ་ཡོད་ན་ཤེས་པ་
མེད་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་བཅས་པོར་འགྱུར་ལ། མེ་མེད་ན་རྟགས་ལ་ལྟོས་པ་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་
ད་ལྟར་མེ་མེད་ཀྱང་དུ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཕྱིས་སྤྱིས་བྱས་ཕྱིན་པ་ན་མེར་སྤང་བ་སྤྱི་བ་ནི་དུ་བ་རྒྱ་དང་མེ་
འབྲས་བྱར་འགྱུར་བས་རྒྱ་འབྲས་གོ་བསྟོག་པ་མི་སྲིད་ལ། དེས་ན་སེམས་ཅམ་པའི་

༼ ༣༥༽

འབྲས་ཏྟགས་ལ་ཚད་འབྲས་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། མེར་སྤང་བག་ཆགས་སྦྱང་པོ་ལས། འདྲ་བར་སྤང་བའི་བག་
ཆགས་སྦྱེ། །དེས་ན་སྦྱེས་བྱ་མི་བསྐྱུ་བ། །རྗེས་དཔག་ཡིན་ཞེས་མཁས་རྣམས་བཞེད། །དྲ་བར་སྤང་བའི་སྒྲིའི་
རྒྱ་མེད་སྤང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྦྱང་པོ་ཅན་དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཞན་ཡོངས་སུ་གྱུར་བས་
བག་ཆགས་གསལ་བར་སང་བ་ཅན་སྟེག་པའི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པའི་མེར་སྤང་བའི་ཤེས་བ་བསྐྱེད་བར་ཀྱས་བ་
དཔོག་ལ། །དེས་སྦྱེས་བྱ་མི་བསྐྱུ་བས་རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་རྗེས་དཔག་གྲུབ་པོ། །སྒྲོབ་དཔོན་ཤུག་སྒྲོ་ལ་སོགས་
བཞི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་དཔོག་པ་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་ལ་སེམས་ཀྱི་མེ་དཔོག་པ་ན་མ་འོངས་བ་ཡིན་ཅིང་། གཤམ་མེད་
ན་མི་བསྐྱུ་བ་གཉིས་ཀ་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་མེར་སྤང་བའི་སྒྲོ་སྦྱེད་ཀྱས་པའི་ཤེས་བ་ལས་སྦྱེ་བས་དྲ་བར་སྤང་
བའི་སྒྲོ་མེ་ལས་སྦྱེ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་མེ་དངོས་ལས་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུའི་ཆོས་དཔོག་པའི་འབྲས་ཏྟགས་ཡིན་
ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ། །ནང་གི་ལུགས་འདི་རྣམ་འབྲེལ་ལས། །དེ་ལའང་དྲ་བར་སྤང་བའི་སྒྲོས། །བག་ཆགས་གསལ་
བར་སང་བ་ཅན། །མེར་སྤང་བ་ཡི་སྒྲོ་ཉིད་ནི། །རྟོགས་འགྱུར་མེ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །སེམས་རྒྱད་དེར་རུང་བག་
ཆགས་ཀྱི། །སྦྱང་པོ་ཅན་ཉིད་དྲ་བར་ནི། །སྤང་བའི་སྒྲོ་ནི་གསལ་བྱེད་པ། །དེས་ན་མེ་ལས་དྲ་བ་ཡིན། །མཁས་
བ་རྣམས་ལ་བརྟུན་འདི་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས། མངོན་སུམ་
བཏྟགས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དགུ་པའོ། །།གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་བཤད་ན། །རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་
ནི། །ཚུལ་གསུམ་ཏྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན། །རྗེས་དཔག་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། །རང་གི་དོན་དང་གཞན་གྱི་དོན་
ཏོ། །དེ་ལ་རང་དོན་ནི་རྗེས་དཔག་མཚན་ཉིད་

༼ ༣༥༥ ༽

བའོ། །དེ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་མཆན་ཉིད་དང་། དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཚུལ་
གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའོ། །རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ལ་མཆན་ཉིད་ལོག་པ་མི་དགོས་ཏེ། རྣམ་
གཅད་མེད་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གང་གིས་རྟོགས་པའི་རྟགས་དང་། དེས་རྟོགས་པའི་བསྐྱབ་
བྱའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟགས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་ངོས་གཟུང་བ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །ལྟོས་
གཞི་ལའང་། ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་སྤྱོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་གི་ལྟོས་གཞི་མཐུན་སྤྱོད་པ་མི་མཐུན་
སྤྱོད་པ་དང་། དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འཛོག་པའི་འཐད་པ་སྟེ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། རྗེས་སུ་དཔག་
བྱའི་སྐྱོད་ན་སྤྱིར་བསམ་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་ཀྱི་ཁྱད་པར་ངེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ།
རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྐྱེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བ། གང་དུ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངེས་པ། རི་ལྟར་
འཇུག་པའི་སྐྱེ་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་པ་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཀྱི། །ཆོག་པ་དང་བརྗོད་ལ་དངོས་
མིང་ཡིན། །དེ་ཡི་སྤྱོད་པ་ངེས་ཟེན་པའི་སྤྱིར། །ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་ །རྟོག་གའི་གཞུང་ལས་
སྤྱོད་པ་དང་བསྐྱབ་བྱ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་ཞེས་གང་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གངས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ལ་དེ་དག་
འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གཉིས་ལ། བཏགས་མིང་དུ་
འཇུག་ལ། དེ་དག་གི་ཆོག་པ་དོན་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་སྟེ། སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྐྱང་པོས། རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་
ཆོག་པ་བཞིན། །ཡིན་སྤྱིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དག །གཙོ་བོ་མིན་ཡང་སྤྱོད་པ་གཅིག་

༼ ༣༥༮ ༽

ཕྱིར། །བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་པར་སློབ་
དཔོན་གྱིས། །ཕྱོགས་ནི་ཆོས་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི། །འདིར་ཤེས་པར་འདོད་པའི་
བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། །རིས་མ་ཐུན་པ་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །ཆོས་ལའང་འཇུག་པར། །གཏན་ཆིགས་བསྐྱབ་བྱའི་རྗེས་འགྲོ་བ། །བསྐྱབ་བྱ་མེད་ན་མེད་པ་
ཉིད། །ཅེས་གསུངས་ལ། །ཆིགས་དོན་ལའང་། །བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་ཕྱིར་ཕྱོགས་གྱི་ཆིག །བརྒྱད་པ་ཡིས་ཀྱང་རུས་
བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་དག་ལས་གཞན་ལས་མི་འཇུག་སྟེ། །སྤྱི་དོན་ངེས་པ་ལ་གྲགས་པ་ཆད་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། །འོ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སམ། ཆོས་གྱི་ཆོས་
སམ། ཆིགས་དོན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ཞེས་འཇུག་པ་འཆོལ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། །སྤྱ་ཐམས་ཅད་སྐབས་
གྱི་སྟོབས་གྱིས་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་འཇུག་པའི་སྐབས་གསུམ་ལས་
གཏན་ཆིགས་གྱི་མཆན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ལ་འཇུག་ལ། །བྱ་བའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ལ་
འཇུག་ཅིང་བསྐྱབ་བྱའི་སྐབས་སུ་ཆིགས་དོན་ལ་འཇུག་པས་མི་འབྱུང་ཏེ། །སེན་རྩ་བའི་སྤྱ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་
གཏན་ཆིགས་གྱི་མཆན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཞེས་བྱ་བ། །ཁ་ཅིག་ཏྭགས་སྤྱི་འཆན་ཉིད་ཚུ་ལ་
གསུམ་དང་། །མཆོན་བྱ་གཏན་ཆིགས་གྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་གྱི་ཚུ་ལ་དང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་
པ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཏྭགས་གྱི་སྤྱ་ཚུ་ལ་དང་པོ་ཁོ་ན་ལ་ཉེ་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། །བྱ་བ་
པའི་

༼ ༣༥ ག༽

མཚན་ཉིད་ཀྱང་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་པས་འཇུག་པ་འཆོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཚུལ་དང་པོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་གྲུབ་ན་གཏན་ཆིགས་གྲུབ་པ་དང་། མ་
གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་ཅེས་ཟེར་བས་གྲགས་པས་ཉེ་བ་དང་། འདིར་དང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས། སྐབས་ཀྱི་
ཉེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གསུམ་པོར་རེ་རེ་ལ་འང་སྐབས་གསུམ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་བྱའི་འབྲེལ་
པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་རིག་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་བྱ་ཐ་སྟོད་དུ་བྱེད་
པའི་སྐབས་སོ། །དེ་དག་དཔེར་བརྗོད་པ་ཤེས་པར་སྒྲུབ་ནི། དེ་ལྟར་དགུ་སྟགས་ཡོད་པའི་བཏགས་པ་བ་གཉིས་
ཀྱི་སྐབས་དང་པོ་ལ་བརྟམ་མིང་འཇུག་ལ། སྐབས་བྱི་མ་གཉིས་ལ་རང་མིང་གིས་བརྗོད་དེ། སྒར་བརྟམ་བཏགས་
པ་བཞུགས་པར་བྱེད་ཅིང་གསར་དུ་བཏགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་དེ་ལྟར་མ་དེས་ཏེ། གྲགས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐབས་ཡིན་ན་གང་ལྟར་ཡང་གོ་བས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་ཅི་རིགས་སུ་བཤད་
པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་རྗེ་ལྟར་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་མཚན་ཉིད་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་མིང་བཏགས་མིང་གི་ཁྱད་
པར་དང་དངོས་དང་བཏགས་པའི་ཆོས་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་པར་འདོད་པས་སྟོན་སྒྱུར་བ། །དེ་ཉིད་
གོ་བ་དངོས་མིང་ཡིན། །དེ་བརྟེན་རྒྱ་མཚན་འགའ་ལས་གཞན། །རྟོགས་པ་བཏགས་པའི་མིང་དུ་འདོད། །དོན་
ལ་ངོ་ཤོས་གྲུབ་པའི་མིང་གང་ཡང་མེད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དགོས་པ་དང་རྒྱ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོད་
རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་སྒྱུར་བས་དངོས་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེས་དོན་གོ་བ་ན་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་ལ། གཞན་

༼ ༣༥༽

ལ་གྲགས་པའི་མིང་དགོས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་ལ་སྒྱུར་བ་བཏགས་མིང་ཡིན་ཞིང་དེས་དོན་གོ་བ་ཡང་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པར་འཆར་ཏེ། དཔེར་ན་ནོག་གློག་ཤལ་ཅན་ལ་བ་ལང་དུ་བཏགས་པ་དངོས་མིང་དང་། མི་སྐྱོན་པོ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་འདོགས་པ་དང་དོན་གོ་བའི་བྱད་པར་གཉིས་ཀ་ཆང་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། འཁྲུལ་མེད་ཅན་ཤེས་དང་པོ་ཡི། །བརྟེན་ཡི་སྟོང་ཡུལ་གང་ཡིན་དངོས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། འཁྲུལ་རྟོགས་ཅན་གཞན་པལ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩེ་ཉི་ཉ་རས་ཀྱང་། སྐྱོན་པོ་ལ་ནི་བ་ལང་ཞེས། །རྗེས་འབྲེལ་རྒྱ་མཚན་འགའ་ལས་འདོད། །དོན་ཅུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འགྱུར་ཏེ། །སྤྱི་རང་གི་དོན་ལ་གནས། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་དངོས་དང་བཏགས་ཆོས་བསམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཆོགས་དོན་ལ་དངོས་ཆོས་བསམ་པ་ནི། ཆོགས་དོན་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ། །མཁས་པ་རྣམས་ལ་གདོད་ནས་བྱུང་། །ཆོགས་དོན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་གདོད་མ་ནས་ཐུ་སྟེགས་ཚུན་ཅད་ལ་བྱུང་བས་དངོས་མིང་དུ་འགྱུར་བ་ཤེས་པར་སྤྲོད། །གཉིས་པ་ལ་བྱུང་གཉིས་ལ་བཏགས་ཆོས་བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བཏགས་པ་ལ་ནི་འབྲ་བ་དང་། །འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་ལ་ལྟོས། །བཏགས་མིང་ལ་འབྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་སྐྱོན་བྱ་རོག་རྒྱང་ངམ། །སྤྱི་བུ་མིང་གི་ལྟ་བུའོ། །འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་འང་གཉིས་ལས། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ནི། རྒྱ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་ནི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ནི་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པ་ཆང་ལ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོགས་པའི་

༼ ༣༥༩ ༽

འབྲེལ་བའང་སྒྱིར་རྒྱ་འབྲས་ལས་མ་འདས་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཐུན་མོང་བ་ཟེར་བ་ལྟར་དཔེར་བཟོད་ན། རས་
ཡུག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོག་པ་ལ་རས་ཡུག་ཆོག་ཅེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་ཆོགས་པའི་མིང་ཡ་གྲུལ་ལ་བཏགས་པ་
དང་། རའི་སྐྱེའམ་དབང་པོའི་ཞེས་པ་ཞེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་ཡ་གྲུལ་གྱི་སྐྱེའམ་ཆོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་ལྟ་
བུའོ། །འདིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྒྱུད་པ་གཉིས་ལ་རྗེས་སུ་དབག་བྱའི་མིང་བཏགས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དབག་བྱའི་
ཕྱོགས་རེ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཏེ། རས་ཡུག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་རས་ཡུག་དུ་འདོགས་པ་བཞིན་
ནོ། །གཉིས་པ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྐྱབ་དག་གིས། དགོས་པ་མེད་པར་གཙོ་བོ་ཡི། །སྐྱོད་ན་ལས་
འདས་འདོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་དགོས་པ་མེད་པར་གཞན་གྱི་མིང་གཞན་ལ་འདོགས་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།
འདི་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཆོས་ལ་བསྐྱབ་བྱར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཆོས་ལ་བསྐྱབ་བྱར་མིང་བཏགས་
པ། །འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཏུ། །ལོག་པར་རྟོག་པ་སྤང་བྱིར་རམ། །སྤེབ་སྦྱོར་དོར་བྱས་བཏགས་པ་
ཡིན། །དེའང་གཏན་ཆོགས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འགོ་བ། །ཞེས་བཟོད་ན་འགལ་བའི་ཆོས་ལའང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡོད་
དམ་སྟུམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྤིང་པས་དེ་སྤང་བའི་བྱིར་གཏན་ཆོགས་བསྐྱབ་བྱའི་རྗེས་འགོ་བ་ཞེས་གསུངས་ལ།
འགལ་ཞིག་དུ་སྤེབ་སྦྱོར་གྱི་དོར་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་ལ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི་བཏགས་
པའི་དགོས་པ་དངོས་དང་། མ་བཏགས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཆོས་ཅན་
བཟོད་ན་འབྲུལ་གཞི་ཡོད། །མཐའ་རྣམས་བཀག་ན་ཡུན་རིང་འགོར། །དངོས་མིང་བཟོད་ན་

༼ ༣༩༠ ༽

སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཉམས། །བདེ་སྒྲུབ་རྟོག་ཕྱིར་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཞེས་གསུངས། །ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་ན་ཚུལ་དང་པོ་
ལ་མི་གོ་བར་མཐུན་དཔེ་ཆོས་ཅན་ནམ་མཁུན་དཔེ་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པའང་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་
ལོག་རྟོག་སྒྲུབ་ལ་སྒྲུབ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ་མིག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་མ་གྲུབ་པའི་
གཏན་ཆིགས་ལའང་རྟགས་མཐུན་དཔེ་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་དང་པོ་དང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཉིས་ཀ་
ཆང་བས་ཡང་དག་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྒྲུབ་ལ་དེ་བས་ལ་བའི་ཕྱིར་ཤེས་འདོད་ལ་
ཡོད་པའི་ཚུལ་དང་པོ་ལ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཆོས་ཞེས་བཏགས་སོ། །རྗེ་སྒྲུབ་དུ། །སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཆོས་ཅན་ནོ། །དགོས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གདགས་པར་མི་བྱའོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་དགག་པའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་ཚུལ་དང་པོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་མཐུན་དཔེ་ལ་མི་
གོ་སྟེ། མཐུན་སྒྲུབ་ལ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བའང་དེའི་ཆས་བྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པས་མཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་ན་ཚུལ་དང་པོ་ཉིད་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། མཐའ་དེ་
ལྟར་འགོག་ན་རྩོད་པ་བརྒྱད་པས་ཡུན་རིང་དུ་འགོར་ཏེ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཟེར་རོ་ཞེས་
བཤད་དགོས་པས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གྲུབ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་དོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་
ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ཅོད་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་གཉིས་པ་བཤད་པ་ན་ཚུལ་དང་པོ་ལ་གོ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་
ལྟར་བཤད་ན་གོ་ཡང་ལན་གཅིག་གིས་གོ་བ་ལ་གཉིས་བརྗོད་པ་ཉིད་མི་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། སེན་མོས་ཆོད་པ་
ལ་སྟེ་ལེན་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་ན་དེ་

༼ ༣༩༡ ༽

ལྷར་འགྱུར་བ་བདེན་ལ་སྤྱོད་པ་ཆོས་བརྒྱུད་ན་བརྟན་མིང་དུ་འགྱུར་བས། གཉིས་ཀ་ལྷར་མི་བརྒྱུད་པར་ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་རང་མིང་ནས་སྒྲོན་ན་གོ་བདེ་མོད། ཁར་ཟན་འཇུག་པ་ལ་ལྷག་པ་བསྐྱོར་ཅི་
དགོས་སྟུང་ན། དངོས་མིང་དེ་ལྷར་བརྒྱུད་ན། མི་འགྱུར་པ་ཅི་ཡང་མེད་མོད་གྱི་འོན་ཀྱང་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་
གྱི་ཆོས་རྗེས་འགོ་ལྷོག་པ་ཞེས་ཚུལ་གསུམ་བརྒྱུད་པའི་ཡི་གེ་མི་མཉམ་པས་མི་བདེ་བ་དང་། སྤྱོད་པ་ཆོས་
མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་ཡོད་མེད་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ལེ་ལུར་བྱས་པ་མི་འགྲིགས་པས་མཁས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་བཏང་སྟོངས་སུ་མཛད་དེ། གཏན་ཆོགས་ཐེགས་པ་ལས། རྒྱགས་ཀྱིས་དོན་གོ་ཡང་ཉེ་བར་
བཏགས་པ་ཅུ་ཡི་གེ་མཉམ་པས་བསྐྱབ་དཀའ་བ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། སྤེབ་སྦྱོར་
གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། ཡི་གེ་ཉམས་པ་སྤྱི། །སྤེབ་སྦྱོར་ཉམས་པ་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །དེས་ན་ལོག་ཏྱིག་སྤྱི་ཞིང་བརྒྱུད་དཀའ་བ་དེ་དག་དོར་ནས་ལོག་ཏྱིག་མེད་ཅིང་བརྒྱུད་སྤྱི་བའི་སྤྱོད་པ་
ཆོས་ཞེས་བརྟན་མིང་གིས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་བཏགས་པ་ལ་མ་བཏགས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཚུངས་པའི་
ཅོད་པ་སྤང་བ་ནི། སྤྱོད་པ་དང་ཆོས་ཅན་མཚུངས་ཤིང་། བྲགས་པའི་སྒྲོན་ན་ཁྱད་པར་ཡོད། །ཁ་ཅིག་ཆོག་
བརྒྱུད་བདེ་མོད། དོན་ལ་ལོག་ཏྱིག་མི་ཞེགས་ཏེ། སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཤེས་འདོད་དང་ཆོས་དང་ཆོགས་དོན་གསུམ་ཀ་
ལ་འཇུག་པས་སྤྱོད་པ་ཆོས་དང་ཆོགས་དོན་སྤྱོད་པ་ལ་ཏྱགས་ཡོད་པའང་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ནམ་སྟུང་པའི་ལོག་
ཏྱིག་སྤྱི་ཞིང་། དེ་སྤྱིས་ན་མིག་གིས་གཟུང་བྱས་སྤྱི་མི་ཏྱག་པར་བསྐྱབ་པའང་ཏྱགས་ཆོས་རྗེས་སུ་དབག་

༼ ༣༩ ༽

བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་དང་པོ་དང་། རྗེས་སུ་འགོ་ལྔ་གཉི་ག་ཆང་བས་ཡང་དག་པའི་རྟགས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་
ལོག་རྟོག་སྒྲ་མ་བཞིན་དུ་སྒྲེའོ། །ཞེ་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། རྟོགས་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་པ་བདེན་ཡང་ཆོས་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བ་ན། སྤྱི་ལ་མི་འཇུག་པར་བྱེ་བྲག་གིས་ཐོབ་སྟེ། དཔེར་ན་ལག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མི་དང་
རྟ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་ལ་འཇུག་ཡུང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བ་ན་གཞན་ལག་པ་དང་ལྡན་ཡང་ལག་
ལྡན་གྱི་སྤྱི་མི་འཇུག་གི་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱི་དེ་དང་མི་མཚུངས་ཏེ་ཆོས་ཅན་ཞེས་
བྱ་བ་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་པ་སྒྲ་མ་དང་འབྲེལ། ཆོས་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་དང་འབྲེལ་ཡང་ཚུལ་དང་པོ་ཁོ་ན་ལ་མི་འཇུག་གི་
མ་སྟུན་དཔེ་དང་མི་མ་སྟུན་དཔེ་གཉི་ག་ལའང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་མགོ་བོའི་སྤྱི་སྤྱི་དེ་
ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་དང་འབྲེལ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྤང་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་མི་འཇུག་གི་མགོ་ཡོད་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་མགོ་ལྡན་ཞེས་འཇུག་སྟེ་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱི་དོན་ངེས་པ་ལ་གྲགས་པ་
ཉིད་ཆད་མ་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་ན་གསུམ་ཀ་ལ་གྲགས་པས་ཐེ་ཆོམ་བཤམ། རྟོགས་ཆོས་
ཞེས་བརྗོད་ན་སྤྱི་སྤྱི་གསུམ་ཚུན་ཅད་ལ་ཚུལ་དང་པོ་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་ཀྱི་གཉིས་པོ་ལ་མ་གྲགས་པས་ཐེ་ཆོམ་མི་
སྤྱི་དེ། སྤྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། མཆོ་ལྷུ་ལ་ནི་མཆོ་སྤྱིས་ཞེས། །རྒྱ་མཆན་སློ་ནས་འདིར་མི་བཅད། །དོན་
གྱི་རྒྱ་མཆན་མཚུངས་ན་ཡང་། །གྲགས་པའི་སློ་ནས་མཚུངས་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་ལ། རྣམ་འབྲེལ་ལས།
འགོ་བའི་ཕྱིར་དང་ལག་ལྡན་ཕྱིར། །རྩ་ཅན་སྤང་པོ་རྗེས་དཔོག་བྱེད། །འདི་ཡི་སྤྱི་ཡི་བརྗོད་བྱ་ནི། །གྲགས་པས་
ཡིན་གྱི་བརྗོད་

༼ ༣༦༣ ༽

འདོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉལ་ས་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་ལ་ཡོད་པ་ཚུལ་དང་
པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ། །ཚིང་གཞི་ཉིད་ཡིན་ལག་ལྡན་
བཞིན། །ཆོས་དང་འབྲེལ་ཡང་ཆོས་ཅན་སྒྲས། །དེས་པར་མི་རུས་མགོ་ལྡན་བཞིན། །བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་
བཅད་པའོ། །འདི་ལས་གཞན་པའི་ལན་འདེབས་པ་མང་པོ་ཡོད་མོད་ཀྱི། །གཤམ་པའི་སྒྲ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་
ཞུགས་སུ་ཚིང་བ། །དཔེར་ན་ལག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་མིའང་ལག་ལྡན་དུ་ཐལ་ལག་པ་དང་ལྡན་ཡང་མ་ཡིན་ན་
སྒྲ་པོ་ཆེའང་ལག་ལྡན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། །ཞེས་ཚིང་པ་དང་མཚུངས་པས་ལྟ་རྟེན་སྒྲ་དགའ་བར་བྱེད་པའི་རྟོག་
དཔྱད་ཁོ་བོས་མ་བཞོད་དོ། །དེས་ན་འདིར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དངོས་
ལ་གཞོད་བྱེད་ནི། །ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད། །མ་ཡིན་མཚན་ཉིད་མེད་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་
ཉིད་བྱབ་བསལ་མེད་ལ་དཔག་བྱར་བཟུང་བ་ཡིན་ལ། །དེ་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་
སྐབས་སུ་བབ་པ་དོན་གྱི་བྱད་པར་དེས་པར་བྱ་བ་ནི། །འདོད་པའི་སྒྲ་ལས་བྱེད་པོ་བྱ་བ་གསུམ་ལ་འཇུག་པ་
ལས་ལས་སུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཡང་དག་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་ལ་བྱབ་ཆེས་ལ་
འགའ་བའི་ཚིང་གཞི་ལ་མ་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེད་པ་པོ་འཇུག་བྱ་བར་གྱུར་པ་འདོད་བཞིན་པའི་སྟོང་མ་ཡིན་ཏེ་
སྟོ་བྱར་པའི་རྗེས་དཔག་གམ་ལོག་རྟོག་དང་སྟོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་གཞི་ལ་མ་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་ལ་ཆད་མས་བྱབ་བསལ་མེད་པའི་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་

༼ ༣༩༩ ༽

བའང་སྤྱི་མི་སྟན་གྱི་ཁང་བཟང་ལ་སོགས་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་བའང་བྱུང་ཆེས་པས་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན།
དཔག་གཞིར་བཟུང་བ་ཤེས་འདོད་ཡིན། །ཤེས་འདོད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཆད་མས་བྱུང་བས་ལ་མེད་ལ། དཔག་
གཞིར་བཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། གྲེ་བྲག་ཏུ་རང་དོན་གྱི་ཤེས་འདོད་ནི་རྒྱུ་བས་བཟུང་བ་ཡིན་ཞིང་།
གཞན་དོན་ནི་སྤྱིར་རྒྱུ་བྱིས་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་སྤྱི་ཏྲག་གམ་མི་ཏྲག་དཔྱེད་པ་ན་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་
ཆོམ་དང་ལྡན་པ་ལ་འཇུག་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་སྤྱོད་འདོགས་གཅོད་པ་ནི་མ་རྟོགས་པ་འགའ་ཞིག་ལོག་རྟོག་ཉིད་
དུ་རྒྱུ་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །དེ་ལ་བྱུང་བ་སྤྱོད་ཆོས་སོ། །ཤེས་འདོད་ལ་ཏྲགས་མངོན་སུམ་མམ་རྗེས་སུ་
དཔག་པས་བྱུང་བ་ནི་ཚུལ་དང་པོ་སྤྱོད་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀྱི་ལྟོས་
གཞི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ཆོས་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ཆོས་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་རང་ལུགས་དགོད། དེ་དག་ལ་ཅོད་
བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་སྤྱོད་ཆོས་སྤྱི་མ་བཟོད་ན། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལྡན་མི་ལྡན་ལ། །མ་ཐུན་སྤྱོད་ཆོས་
མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ཆོས་ཞེས་བེད། །ཁ་ཅིག་སྟོབ་དཔོན་ལྟེ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་
མ་ཐུན་སྤྱོད་ཆོས། མི་ལྡན་པ་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ཆོས་ཞེས་བེད་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་ཏྲགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་ཀྱས་ཅམ་
མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་འདོད་ལ་དཔག་བྱར་བཟུང་བའི་སྤྱི་རིགས་མེའམ་མི་ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། ལྡན་པའི་
དོན་ཡང་ཤེས་འདོད་ལ་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་ལུགས་ལྟར་ལྡན་པ་སྟེ། དུ་བས་མེ་བསྐྱབ་པ་ན་ཆོགས་པ་གཅིག་པ་དང་།
རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དང་། ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ན་རང་ལྡོག་ལ་བརྟེན་པར་

ལྷན་པོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །ཁ་ཅིག་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མི་སྟོང་ལ་འདོད་ན་འང་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་
 མོ། །ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་བསམས་ནས། བྱང་གསུམ་བྱང་བར་དགོས་པ་ལ། །ཕྱོགས་གཉིས་པོ་
 དངོས་འགལ་དུ་ཆོམ་ནས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་རྫས་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་དམ། ལྷོག་པ་ལ་ཁ་ཆོན་
 ཆོད། དང་པོ་ལྷར་ན་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཆེ། བྱམ་པའི་རྫས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་བྱམ་པའི་
 བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པའང་མེད་དགག་ཏུ་འགྱུར་ལ། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་བྱམ་པའི་བདེན་དངོས་དང་རྟག་
 དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དང་མི་ལྷན་པར་འགྱུར་བས་གཉིས་ཀ་མི་
 འཐད་དེ། གལ་ཏེ་བྱམ་པའི་རྫས་གཉིས་གང་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་པོ་གསུམ་པར་འགྱུར་ན་གང་རུང་དུ་
 ཁ་ཆོན་དུ་ཆོད་པ་ཉམས་སོ། །ཡང་ལྷོག་པ་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ན་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པའི་ཆེ་ཤེས་བྱ་ཅམ་
 ལྷོག་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ལ། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་མི་སྲིད་པར་
 འགྱུར་དོ། །ཡང་དེའི་ཆེ་ཤེས་བྱ་ཅམ་ལྷོག་གཉི་ག་ཡིན་པའམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་ལྷོག་པ་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་
 ཉམས་སོ། །དེས་ན་གང་ལྷར་ཡང་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་དགོངས་པ་ལ། ཆོད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པ་འགལ། །རྫས་
 ལྷོག་རྣམས་པར་བྱེ་སྟེ་སྟུ། །ཆོད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པའི་བོད་འགལ་ཞིག་མེ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རྫས་ལ་
 བརྟེན་པའི་ཆོས་བསྐྱབ་པ་རྫས་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད། ལྷོག་པ་ལ་བྱང་པོ་གསུམ་པ་སྲིད་ཀྱང་མི་སྦྱོན་ཏེ་ལྷོག་པ་ལ་
 དགག་སྐྱབ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་དོ། །གཏན་ཆོགས་དང་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ལ་

༼ ༣༩༩ ༽

སོགས་པ་ལྟོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་བསྐྱབ་པའི་ཆེ་ལྟོག་པ་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད། རྩས་ལ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་སྟིང་
 གྲང་མི་སྒྲོན་ཏེ། རྩས་ལ་དགག་སྐྱབ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཡང་། རྩས་ཆོས་གཅིག་དང་ཐ་དད་
 ལྟ། །ལྟོག་ཆོས་རང་ལྟོག་རྟེན་ཅེས་ཟེར། །རྩས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དང་ཐ་དད་ལྟན་པར་བསྐྱབ་པ་གཉིས་དང་
 ལྟོག་པའི་ཆོས་རང་ལྟོག་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་ངོ་བོ་དབྱེར་
 མེད་དང་། ཏུ་བས་མེ་བསྐྱབ་པ་ཐ་དད་ལྟན་པ་དང་། བྱས་པའི་རང་ལྟོག་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བས་གཏན་ཆོགས་སུ་
 བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་རང་ལྟོག་ལ་བརྟེན་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དེ་དག་གི་སྒྲིབ་པའི་དོན་གསུམ་ཉིད་ཀྱང་། བསྐྱབ་
 བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཏུ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་གཉིས་ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་ཐུན་ཕྱོགས།
 འགལ་བ་ལ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ངེས་པ་ལ་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་དག་དགག་
 པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་མི་འཐད། རྩས་ལྟོག་སྟེ་སྟེ་བསྐྱབ་པ་མི་འཐད། བྱེ་བྲག་ཏུ་
 རང་ལྟོག་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྐྱབ་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་མི་ཆོད་པ་ནི།
 རྩས་ལྟོག་རི་ལྟར་བྱེ་ན་ཡང་། །ཕྱོགས་གཉིས་ཉིད་ཏུ་ངེས་མི་བྱས། །གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་རྩས་ལྟོག་
 ཀྱང་། །མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲུབ་པར་མཐོང་། །རྩས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་བསྐྱབ་པ་ན་རྩས་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ན། ལ་
 མེ་ལྟན་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ན་སྐྱེ་བོའི་རྩས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆོ། སྐྱེ་བོའི་རྩས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་རྒྱངས་པའང་
 མེ་ལྟན་ཏུ་འགྱུར་ལ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་ཏུ་བའང་མེ་

༼ ༣༩༽

མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །སྐྱེ་བོའི་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཀ་སྲིད་ན་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཉམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་ཆོལ་
བྱུང་དུ་བསྐྱུབ་པ་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཐུན་སྟོགས་ཡིན་ནོ། །སྟོག་
དང་ནགས་ཀྱི་མེ་ཉོག་ཀྱང་ཆོད་བྱུང་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ལ། མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཡིན་ན་བྱམ་པ་དང་རྩ་སྐྱེའང་
ཆོལ་བྱུང་དང་མི་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་ཀ་ཡིན་ན་སྟོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་
ཡང་སྟོག་པ་ལ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ན་བྱས་སྟོག་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་བསྐྱུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་བཀོད་
པའི་ཆེ་ཤེས་བྱ་ཅམ་སྟོག་མ་ཐུན་སྟོགས་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ཅམ་ཀྱི་རང་སྟོག་ལ་སྐྱེ་མི་རྟག་བསྐྱུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་
རྟེན་པར་ཐལ་ལ་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཡིན་ན་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཤེས་བྱས་ཚུལ་གསུམ་ལ་བྱུང་ན་འགལ་བའི་
རྟགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་མ་བྱུང་ན་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་དེའི་ཆེ་ཤེས་བྱ་
ཅམ་སྟོག་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཡིན་ནོ་འོན་ཀྱང་། འགལ་བར་མི་འགྱུར་ཉེ་དེ་གཉིས་སྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་བྱིར་དཔེར་
ན་སྟོན་པོ་ལ་སྐྱད་ཅིག་མས་བྱུང་སྟོག་གྱུར་གྱིས་བྱུང་པར་མི་འགྱུར་ཉེ། དེ་གཉིས་སྟོག་པ་ཐ་དད་བཞིན་ནོ་
སྙམ་ན། སྟོན་པོ་དང་སྐྱད་ཅིག་མ་རྒྱས་ལ་བྱུང་གཞན་སེལ་ལ་མ་བྱུང་པས་དཔེར་མི་མཚུངས་ཤིང་། སྟོག་
པ་ཐ་དད་པས་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཀྱིས་བྱུང་པར་མི་འགྱུར་ན་འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་བྱས་སྟོག་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་བསྐྱུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བསྐྱུབ་པའི་སྐབས་སུ་མ་ཐུན་
སྟོགས་ཡིན་ཉེ་ཤེས་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་སྐྱས་དངོས་སུ་བརྗོད་རུང་ལ་སོགས་པ་དཔོག་པ་ན། ཤེས་བྱ་
ཅམ་རྟགས་

༼ ༣༩༩ ༽

ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་བྱང་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་རོ། །རྟགས་ཅམ་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བསྐྱབ་པ་ན་ཤེས་བྱ་ཅམ་གྱི་རང་ལྡོག་
ལ་སྐྱའི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་མི་ལྡན་པས་མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའང་
རི་ལྟར་བསྐྱབ་ཀྱང་བྱང་སྟེ་ཤེས་བྱ་མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆེ་ཤེས་བྱས་མ་བྱུང་ན་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ཞིང་བྱུང་ན་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། མ་སྤུན་ཕྱོགས་ལའང་འདུག་ན་མ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རྩལ་
ཀྱིས་བྱུང་པས་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ལ་ལྡོག་པས་མ་བྱུང་པས་འགལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །སྟམ་ནའང་
རྩལ་ལྡོག་བསྐྱེས་པར་སོང་གི་ལྡོག་ཆོས་རྒྱང་པར་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་ལྡོག་པའང་ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་
སོགས་པ་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དབྱུད་ན། རྣམ་གཞག་འཇིག་པ་ལ་བཞི་ལས། བརྟགས་ན་
མི་འཐད་པ་ནི། རོན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ནི། ཁོད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པར་འགྱུར། །སློང་ར་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་
ནི། །ཡོད་མེད་མ་ངེས་གསུམ་དུ་འགྱུར། །རོན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ཁོད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དང་།
བྱི་རོལ་བརྟེན་མི་སྐྱ་རོན་ལ། །བརྟེན་ནས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ་སློང་ར་བྱེད་ན་ཡོད་པ་ངེས་པའི་
མ་སྤུན་ཕྱོགས་མེད་པར་ངེས་པའི་མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས། གཉིས་ཀར་མ་ངེས་པའི་ཕྱོགས་རྒྱང་པ་སྟེ་ཕྱང་པོ་གསུམ་
ཅི་སྟེ་མེད། གཉིས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། ཤེས་འདོད་ཕྱོགས་སུ་མི་འདོད་བྱིར། །སྟོས་གཞི་དང་པོ་མེད་པར་
འགྱུར། །སྟོས་གཞི་དང་པོ་མི་འདོད་པ། །འདི་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མཆན་ཉིད་དཀལ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་མི་
ལྡན་ལ་མ་སྤུན་ཕྱོགས་མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་སུ་འདོད་ན་བར་དེར་ཚུལ་དང་པོའི་སྟོས་གཞི་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་མི་
ཉིད་

༼ ༣༩༽

དེ། ཡང་དག་ལ་ཚྱོད་གཞི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་འགལ་བ་ལ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་ཚོས་གྱི་མཆན་ཉིད་ཅི་ཡིན་ཞེས་བྲིས་བ་ན། ཁྱེད་ལྟར་ན་ཕྱོགས་མེད་བས་ཕྱོགས་ཚོས་
ཞེས་མི་བརྗོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཡང་དག་བའི་ཚུལ་དང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཤེས་འདོད་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ངེ་ལྟར་
དགོད་བྱ་ལྟར་བྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འགལ་བའི་སྐབས་སུ་ཤེས་འདོད་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ངེ་ལྟར་དགོད་བྱ་
ལྟར་བྱལ་བ་ཞེས་བརྗོད་དགོས་བས་ཕྱོགས་ཚོས་ག་ལ་ཉིད། ལྟོས་གཞི་དང་པོ་ཕྱོགས་གཉིས་སུ། །དེས་ན་
ལྟོས་གཞི་གཞན་གཉིས་ཀྱི། །ཡོད་མེད་ངེས་བའི་འགྲོ་ལྟོག་ཀྱང་། །བརྗོད་བ་རབ་དུ་དགའ་བ་ཡིན། །ཚྱོད་གཞི་
ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཚཱ་ཚཱ་ན་མ་ཐུན་དཔེ་ལ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་བརྗོད་མི་རུས་ཏེ། ཚྱོད་གཞི་འང་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ཡིན་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མ་ཐུན་དཔེའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་བ་རྗེས་འགྲོ་ཞེས་དགོས་སོ། །ཡང་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་བ་ལྟོག་བ་ཞེས་བརྗོད་མི་རུས་ཏེ། འགལ་བའི་ཚྱོད་གཞི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་བས་ཚྱོད་
གཞི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པར་དོགས་བས་མི་མ་ཐུན་དཔེའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་བ་ལྟོག་བ་ཞེས་
བརྗོད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཚུལ་གསུམ་འཇུག་པ་འཆོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་ན་ནམ་གཞག་ཐམས་
ཅད་འཛིག་གོ། །གཞན་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་དང་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་སོ། །གཅིག་ལ་ལྟོག་བས་འབྱེད་ན་ནི། །རྟགས་
ཀུན་ཕྱོགས་སུ་ལྟུང་གྱུར་བའི། །གཏན་ཆོགས་མ་ངེས་ག་ལ་སྲིད། །ཡང་རྟགས་ཤེས་འདོད་ལ་ངེ་ལྟར་དགོད་བྱ་
ལྟར་བྱལ་བས་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱང་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་

༩༩༠༩

བས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཞིང་འགལ་བའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་མི་ལྟན་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་
བས་གཞི་མཐུན་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཏྲགས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་རྒྱ་ཆད་བས་མ་ངེས་བའི་ཏྲགས་
ལྟར་སྒྲུང་མི་སྲིད་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདྲ་ཐོག་མར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བའི་མ་ངེས་བ་མི་སྲིད་དེ། སྐྱ་མི་ཏྲག་བའམ་
ཏྲག་བར་བསྐྱབ་བ་ལ། མཉན་བྱ་བཀོད་ན་ཡང་དག་གམ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་བྱབ་ཅིང་མཐུན་
ཕྱོགས་སམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའམ་ལྷོག་བ་ཆང་བའི་བྱིར་རོ། །ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་བ་མི་སྲིད་
དེ། སྐྱ་ཏྲག་བའམ་མི་ཏྲག་བར་བསྐྱབ་བ་ན་ཤེས་བྱ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་བ་ན་ཡང་དག་གམ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
ཏྲག་བའམ་མི་ཏྲག་བའི་ཤེས་བྱ་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གནས་བའི་བྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་
གཉི་ག་ཡིན་ན། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་མ་ཆོད་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཡང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
སུ་འགྱུར་ཏེ་རང་ཉིད་རང་ལ་ལྟན་བ་མི་སྲིད་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ཆོགས་དོན་མཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་
ན། །དེ་ཡི་ཡན་ལག་དེ་ལྟ་ཉིད། །ཅེས་ཟེར་བ་ལྟར་ཆོགས་དོན་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་བས་དེའི་ཡན་ལག་བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་ཀྱང་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་འདུའོ་ཞེ་ན་དེ་ལྟ་ན་དབྱུག་བ་བྱབ་བས་དབྱུག་བ་ཅན་འགྱུར་བར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱ་
མཆན་མཚུངས་བའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་བ་རྣམ་གཞག་འགལ་བ་ནི། །ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་གཉིས་ངེས་བ་དང་། །ལྟོས་
གཞི་གསུམ་དུ་འདོད་བ་འགལ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་
ཆོད་བ་དང་། ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི། ཕྱོགས་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་ལྟོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་གཉིས་ཏེ་

༼ ༣༧ ༽

ལྟོས་གཞི་གསུམ་དུ་འདོད་པར་གཉིས་འགལ་ལོ། །ཡང་དག་པར་ན་ལྟོས་གཞི་འང་གཉིས་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། ལྟོས་
གཞི་གཉིས་སུ་འདོད་ན་ནི། །དེ་ལྟོས་རྟགས་ཀྱང་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་། །ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་ཤེས་འདོད་
ཕྱོགས་ཀྱང་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ན། རྟགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་ཚུལ་དང་པོ་ཞེས་བཞོད་ཅི་
དགོས། །ཡང་དག་ལ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཚུལ་དང་པོ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྡོག་པ་ཚུལ་གཉིས་པ། འགལ་
བ་ལ་དེ་ལས་བསྐྱོག་པ། མ་ངེས་པ་ལ་གཉི་ག་སྟེ་ཚུལ་གཉིས་པར་ངེ་སྟེ་མི་བཞོད། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བཞོད་ན་
ཚུལ་བར་པའི་ལྟོས་གཞི་མི་འབྱུང་བོ་ཞེ་ན། འོན་ལྟོས་གཞི་གཉིས་སུ་འདོད་ཀྱང་གསུམ་དུ་འབྱུང་རོ། །བཞི་པ་
སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སྟོབ་དཔོན་མི་བཞེད་
དོ། །རྣམ་ངེས་ལས། ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་
ལྟན་པ་དགའའི་བར་དུ་དབྱེ་བ་མི་རུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་གཉི་གར་ཡང་སྤིད་པ་མི་འགལ་ན་དེ་དེ་ལྟར་འབྱུང་
གྱི། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ནི་དེ་སྐུལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་བྱའི་སྐུལ་དེ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་
དང་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་བརྟག་པ་དང་གཅིག་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་
པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ལ་ངེས་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་
ཅན་ལ་མེད་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་གཞན་དགག་པའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་སྟུང་
པའི་ངེས་པར་གཟུང་བས་ནི། གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན།

༼ ༣༧ ༽

དང་པོ་རང་ལས་བྱ་གཉིས་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །ན་ར་དང་ནི་མེད་མེད་བྱ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་
ལོ། །དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་པས་སྒོ་ངོར་བྱང་པོ་གསུམ་དུ་གནས་སོ། །གཉིས་པ་རྩལ་ལྡོག་སྤེ་
སྤེ་བསྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་ནི། །རྩལ་ལྡོག་སོ་སོར་སྤེ་བ་ཡི། །རྩལ་སྤེ་འཇུག་ན་ཐ་སྙད་འཇིག། །རྩལ་ཆོས་ལྡོག་
ཆོས་སོ་སོར་སྤེ་ནས་འཇུག་ན། །དོན་རང་མཆོན་རྟོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ་རྟོག་པའི་ཡུལ་གཞན་སེལ་ལ་ཐོབ་པ་
མེད་པས་འཇིག་རྟོན་གྱི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རྩལ་ནི་སྒོ་ལ་མི་ལྡོགས་པར་དོན་ལ་
གྱུབ་པ་ཡིན་ལ་ལྡོག་པ་ནི་སྒོ་ལ་ལྡོས་ནས་བསྐྱབ་པས་གཉིས་སྤེ་བསྐྱབ་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། །དེ་ལྟ་ན་རྩལ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྩལ་བསྐྱབ་བཟ། །རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡོག་པ་བསྐྱབ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡོག་པ་
བསྐྱབ་པའམ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩལ་བསྐྱབ་པ་བརྟག་གང་། །དང་པོ་བསྐྱབ་པར་མི་རུས་ཏེ་རྩལ་ལ་རྩལ་འགྲོ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པའང་མི་རུས་ཏེ། །རྩལ་ལ་རྩལ་འགྲོ་མེད་ཅིང་ལྡོག་པ་རྒྱང་པ་ལ་དགོས་རུས་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པའང་མི་འཐད་དེ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡོག་རྒྱང་འགྱུབ་ཀྱང་འབྲས་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བཞི་པ་འཐད་མོད་ཀྱི། །དེ་ནི་རྩལ་ལྡོག་སོ་སོར་མ་སྤེ་བར་ལྡོག་པ་ལ་དངོས་པོར་ཞེན་ནས་གཅིག་ཏུ་འབྲལ་
པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གངས་ཅན་པ་ལྟར་གངས་ཅན་པས་ཀྱང་ཆད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པར་
ཟད་དོ། །གསུམ་པ་རང་ལྡོག་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་ནི། །རང་ལྡོག་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་པ་ཡི། །ཚུལ་
འདི་བརྟགས་ན་སྙིང་སོ་མེད། །ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་རང་ལྡོག་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི། །ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་དམ། ཐ་དད་ལྷན་

བཤམ། དེ་གཉི་ག་མ་ཡིན་པར་བརྟན་པ་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་གཉིས་ནི་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བྱ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་།
 གསུམ་པ་མི་སྲིད་དེ་དངོས་པོ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ལས་མི་འདའ་ལ། དངོས་མེད་ཡིན་ན་བརྟེན་པར་
 ཡང་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉི་ག་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི་སྒྲོས་རང་སྒྲོག་ལ་བརྟེན་པར་བཟུང་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ་སྟམ་ན་
 དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྒྲོས་ངོ་པོ་དབྱེར་མེད་དམ་ཐ་དད་ལྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པར་འཛིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་
 ན་ཏྲགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་འཛིག་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་སྤང་བ་ནི། རྟོགས་གཉིས་
 དངོས་འགལ་མ་ཡིན་སྤྱིར། །དགག་སྐྱབ་རྣམ་གཞག་འཛིག་ཅེ་ན། །གལ་ཏེ་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་
 གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་མ་ཆོད་ན་དགག་བྱ་ཁྱེགས་པས་བསྐྱབ་བྱ་འགྱུར་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་བྱུར་པས་དགག་བྱ་
 ཁྱེགས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་ངོ་སྟམ་ན། དགག་བྱུར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་མིན། །ཆོད་མའི་འགལ་འབྲེལ་ངེས་
 པས་འགྱུར། །དགག་བྱ་ཁྱེགས་པ་དང་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པའི་གནད་ནི། རྟོགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི།
 ཆོད་མའི་སྟོབས་ལས་རྩུང་བའི་འགལ་འབྲེལ་ངེས་པས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་ལ་མེ་ལྷན་དུ་བསྐྱབས་པ་
 ན་མ་སྐྱབ་དཔེ་ཆ་མང་དུ་མེ་དུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆོད་མས་འགྱུར་པས་གང་དུ་བ་ཡོད་པ་ན་མེ་བྱུར་པའི་ཆེ་མི་
 མ་སྐྱབ་དཔེ་ལས་གཞི་ཡོད་ཀྱང་རུང་མེད་ཀྱང་རུང་། མེ་ལོག་པས་དུ་བ་སྒྲོག་པར་ངེས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་
 མོད། ལྟས་བྱིན་གྱི་ཁང་པ་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཡིན་ཡང་སྒྲ། མ་ཡིན་ཡང་སྒྲ་ཞེས་བཏང་སྟོམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁ་
 ཅིག་ལྟས་བྱིན་གྱི་ཁང་པར་མེ་ཡོད་ན་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཡིན་ལ་མེད་ན་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་

༼ ༣༥ ༽

ཡིན་པས་བཏང་སྟོམས་སུ་ག་ལ་རུང་ཞེ་ན། མེ་ཡོད་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་མེད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་པས་དེའི་
ཆེ་ཐེ་ཆོམ་ཡིན་ལ། རྩོགས་གཉི་གར་མི་ངེས་པར་བྱེད་སྟོ་ལ་ལྟོས་ནས་གཉི་ག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་
ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ན་འང་མི་རྟག་པ་དང་ལྡན་པར་ངེས་པ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་ལྡན་
པར་ངེས་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉི་གར་མ་ངེས་པ་བཏང་སྟོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གཅིག་བསྐྱབ་པ་ན་དེ་
རྟེན་དང་། །གཞན་རྣམས་བཏང་སྟོམས་ལྟ་བུ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་གོ། །དེས་ན་སྦྱོར་བ་
སྐྱོར་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཕྱང་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བས་རྣམ་པར་
འབྲམས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་གང་ལྟོས་པའི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྡོག་ནི།
རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱེད་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས། །ཡོད་མེད་ངེས་པ་རྗེས་འགོ་ལྡོག། རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱེད་འབྲེལ་པ་
ཆད་མས་ངེས་ནས་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་བྱེད་འགོ་བ་རྗེས་འགོ་དང་། བསྐྱབ་བྱེད་ལོག་ན་རྟགས་ལྡོག་པ་ནི་ལྡོག་
པའི་ཚུལ་ལོ། །དེ་དག་ཤེས་འདོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ངེས་མི་རྣམས་པས་དཔེའི་སྟེང་དུ་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་གང་
ལ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དབྱེད་པ་དང་། རྟགས་ཀྱི་
དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། གཞན་སེལ་ཀྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལའང་
གསུམ་ལས་མཆན་ཉིད་ནི། ཕྱོགས་དང་བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ས། །མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་ཕྱོགས་གཉིས་
ཡིན། །འདིའང་རྣམ་ངེས་ལས། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ནི་བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མ་ཐུན་པའོ། །དེ་མེད་པ་ནི་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་

༼ ༣༧༥ ༽

སོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཉིད་ས་པཏྲ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཨ་ས་པཏྲ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཡང་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་མཐུན་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། མཐུན་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱང་བཏགས་པ་ཡི། །གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་
གཉིས་པོ་མིན། །འོ་ན་མཐུན་ཡུལ་ཕྱོགས་དེ་བཏགས་པ་བཤེས་འདོད་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནམ། མཚན་ཉིད་པ་
ཆོགས་དོན་དང་མཐུན་པའམ། གཉི་གའི་སྤྱོད་དང་མཐུན་པ་ལ་ཟེར་ཞེ་ན། རང་མཚན་དང་སྤྱོད་སོ་སོར་
ལན་འདེབས་པ་ནི་རྟོག་གའི་གསང་ཆོག་གི་གནད་གཞན་སེལ་གྱི་འཇུག་པ་མ་ཤེས་པར་བཟད་ལ། འོན་ཀྱང་
ཆོགས་དོན་དང་མཐུན་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་ལ་མེ་ལྷན་དང་མཐུན་ཞེས་བརྗོད་ན་ནི་ཆོས་ཀྱིས་བྱུང་པར་དུ་
བྱས་པའི་ཤེས་འདོད་མཐུན་ཡུལ་དུ་སོང་གི་ཆོགས་དོན་མཐུན་ཡུལ་དུ་མ་སོང་སྟེ། དཔེར་ན་དབྱུག་པ་ཅན་དང་
མཐུན་ཞེས་བརྗོད་ན་བྱུང་པར་བྱས་ཆོས་སྐྱེས་བྱ་མཐུན་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ལ་མེ་ལྷན་དང་མཐུན་
རི་ལྟར་མཐུན་ན་དུ་བའི་རྒྱ་ཆོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་གཞན་དང་མཐུན་ཞེས་ཟེར་དགོས་པས་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་པ་མི་འབྲུབ་སོ། །སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་མཐུན་ཡུལ་ཆོས་ཅན་ལ་གསུངས་པ་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་གི་ཕྱགས་ནི་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བའི་སེལ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཚྱོད་
པ་སྤང་བ་ནི། འདི་ལ་གཞན་གྱི་སྒྲན་ཀ་མེད། །གཞུང་གི་དགོངས་པའང་འདི་ཉིད་ཡིན། །འདིར་གཞན་གྱི་སྒྲན་ཀ་
གསུམ་སྤང་བ་ལས་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འབྲུག་པ་བསྐྱབ་པའི་དུས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་བྱུག་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཏྲགས་
མཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པའི་རྗེས་འགྲོའི་འབྲུག་པ་ངེས་པ་ལ་ཡོད་པ་མཐུན་ཕྱོགས་

༩༥༩

ངེས་པ་ལ་ལྟོས་ལ། དེ་གྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཡོད་དུ་མ་ཐུན་པ་ལ་ལྟོས་ཤིང་
དེའང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཡོད་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལའང་མཆུངས་
སོ། །འདིར་ལན་དངོས་ནི། ཚང་མང་དུ་དུ་བ་མེ་དང་འབྲེལ་བར་ངེས་ནས་ལ་ལའང་དུ་བས་མེ་གྲུབ་ན་མ་ཐུན་
དཔེ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་འཛོག་གོ། དེས་ན་དུ་བ་དང་མེའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚང་མང་འདི་དང་ལ་
གཉིས་མེ་དང་ལྡན་པར་མ་ཐུན་ནོ། །ཞེས་ཀློང་བས་བསྐྱབས་ནས་ཕྱིར་ཀློང་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་མེད་
དོ། །སློབ་དཔོན་ཤུཉེ་བའང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྡན་དུ་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་ཆོག་གས་སུ་
བཅད་པའི་ངོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པ་འགལ་བར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། སྤྱི་
ཚོས་ཅན་ཏྲག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཀོད་པའི་ཆེ་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་སྤྱི་དང་ཏྲག་པའི་ཚོས་
ཡོད་དུ་མ་ཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
ཏྲག་པའི་རང་མཆོན་མི་སྲིད་ཀྱང་གཞན་སེལ་སྲིད་ཅིང་དེ་དང་མ་ཐུན་པ་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་སྲིད་པས་དེ་
དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཤེས་བྱས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་མ་ངེས་པ་ཡིན་གྱི་འགལ་བར་ག་ལ་འགྱུར།
གསུམ་པ་ཡང་དག་གི་ཚྩོད་གཞི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། ཡང་དག་གི་ཚྩོད་གཞི་རང་ཉིད་རང་
དང་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་དེ་ལ་ཏྲགས་ཞུགས་པས་ཏྲག་ལྗོག་པ་མ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚྩོད་གཞི་མ་ཐུན་ཡུལ་ཡིན་པས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ག་ལ་འགྱུར། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་

༼ ༣༥༽

པའི་ངེས་གཟུང་གིས་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་གས་ལའང་ཡོད་པ་འགོག་གི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་མི་འགོག་པར་གསུངས་
པའི་དགོངས་པའང་དེ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་ན། རྩམ་ནི་དངོས་པོ་ལས་
གཞན་མིན། །གཞན་སེལ་ལས་གཞན་ལྡོག་པ་མེད། །དེས་ན་རྩམ་ལྡོག་གཅིག་ཉིད་དུ། །འབྲུལ་པ་ཉིད་ལ་དགག་
སྐྱབ་བྱེད། །རྩམ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་སྤྱི་ཞེས་བྱེད་ལ་གྲགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྤྱི་ལ། རོན་
རང་མཚན་ཉིད་ལ་རྩམ་སྤྱི་འདོད་ན་མིང་དུ་འདོགས་པ་ལ་རག་གོ། །ལྡོག་པ་ནི་གཞན་སེལ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་རྟོག་
པས་སྒྲོ་བ་རྟགས་པ་མ་གཏོགས་པ་ངོ་བོར་བྱུང་བ་མེད་པས་དངོས་མེད་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲོ་བ་ལ་དགག་
སྐྱབ་བྱས་པས་རང་མཚན་ལ་གོ་བའི་འཐད་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་པོ་དེའང་འཆད་པའི་ཆེ་སོ་
སོར་འབྱེད་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་འཇུག་ཡུལ་གོ་བའི་འཐད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་ལེ་ལུར་བཞད་
པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་གཞན་སེལ་གྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། ཡོད་མེད་གཉི་ག་ལ་བརྟེན་ནས། །སྒྲོ་
བོན་གསུམ་གྱིས་ཆོས་གཉིས་བསྐྱབ། །ཡོད་པའི་ཆོས་དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་ཅན་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་།
མེད་པའི་ཆོས་དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་ཅན་མ་ཡིན་པ་རི་བོར་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་དང་། གཉི་གའི་ཆོས་གཉིས་ཀར་
གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲོ་བ་དགས་སྤྱི་རུང་བ་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་སྐད་དུ་འང་། ཐོག་མེད་བག་ཆགས་ལས་
བྱུང་བའི། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་བསྐྱབ་པ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི། །སྒྲོ་བོན་ཆོས་ནི་རྣམ་པ་
གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༼ ༣༧ ༽

གསུམ་པ་དེའང་ཕྱི་རོལ་དུ་ཞེན་ནས་ཡུལ་དུ་འཛོག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་
གཉིས་བསྐྱབ་པ་ནི་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལ་འཕང་། དོན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་དང་། ཐ་སྙད་
ཡོད་པ་དང་མེད་པ་བསྐྱབ་པ་གཉིས་གཉིས་བཞི་ཡིན་ནོ། །དེའང་རྟགས་གསུམ་སོའི་དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་
དོན་དང་ཐ་སྙད་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་ཡིན་ནོ། །འདི་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པས་
རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ཡང་དགག་བྱ་འགོགས་པའི་ཆེ་མི་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་འང་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་
ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་པས་མི་འཐད་པ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ལས་ཐོག་མར་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་དབྱེད་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ནི། ཏུ་བའི་རྟགས་ལས་སྐྱོ་བོའི་རྣམས། །ཚུལ་
གསུམ་རྟགས་ལ་ཤེས་བྱ་ཅན། །མ་སྟན་ཕྱོགས་མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ། །དབྱེད་ན་ཆོད་མ་འཛིག་ཅེ་
ན། །རྣམས་ཕྱོག་མ་བྱེ་བར་བསྐྱབ་པ་ལྟར་ན་དུ་བས་མེ་བསྐྱབ་པའི་ཆེ་སྐྱོ་བོའི་རྣམས་ཅན་ཕྱོགས་གར་འདུ། དེ་
བཞིན་དུ་བྱས་ཕྱོག་རྟགས་སུ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་བཀོད་པའི་ཆེ་ཤེས་བྱ་ཅན་ཕྱོག་ཕྱོགས་གར་འདུ་བརྟག་
ན་མི་འཐད་ཅེ་ན། ཏུ་བ་དང་ནི་ཚུལ་གསུམ་གྱི། །གཞན་སེལ་གཉིས་སོ་སྐྱོ་བོ་དང་། །ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ལོག་པ་
དང་། །ཕྱོག་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བྱེད་འཐད། །ཁོ་བོ་ལ་སློ་རོར་ལུང་སོ་གསུམ་པ་མི་སྐྱོན་པས་དུ་བས་མེ་བསྐྱབ་
པ་ནི་དུ་བའི་སྐྱོ་བོ་མ་སྟན་ཕྱོགས། ཏུ་མིན་གྱི་སྐྱོ་བོ་མི་མ་སྟན་ཕྱོགས། གཉིས་ཀས་བྱེད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྐྱོ་
བོའི་གཞན་སེལ་ནི་གཉི་གའི་ཆོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ཕྱོག་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་བསྐྱབ་

༼ ༣༧ ༽

བ་ན་ཤེས་བྱ་ཅམ་ལྡོག་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཤེས་བྱ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་བས་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་བྱ་མ་
ཡིན་བའི་སྒྲོན་ལས་གྲོལ་ལ། མ་ཆང་བའི་ཤེས་བྱ་མི་མ་ཐུན་བའི་ཕྱོགས་ཡིན་བས་ཤེས་བྱའི་ལྡོག་བ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཆང་བར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ལས་གྲོལ་ཞིང་། གཉི་གས་བྱད་བར་དུ་མ་བྱས་བའི་ཤེས་བྱའི་གཞན་སེལ་ནི་
གཉི་གའི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་བྱེད་རང་ལའང་ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་མ་ཆོད་
བར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཅམ་ལྡོག་ཕྱང་པོ་གསུམ་བར་ཡོད་བའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་ཕྱང་གསུམ་མེད་ཀྱང་སྒྲོ་རོར་
ཤེས་བྱ་ཅམ་ལྡོག་ཕྱང་གསུམ་དུ་རྟོགས་བ་འགལ་བ་མེད་དོ། །གཉིས་བ་རྟགས་དང་དགག་བྱ་ལ་བརྟག་ན་མི་
འཐད་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩོད་བ་བཞི་ལས། གཞན་གྱི་ལན་དགག་བ་ནི། ལྡོག་འགོག་ཆོས་
རྟགས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི། །རྩོད་བ་བཞི་ཡི་གཞན་ལན་འཁྱལ། །དང་པོ་རྟགས་དགག་བྱའི་ཆོས་ལྡན་ལས་ལྡོག་
ན་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བསྐྱབ་བའི་ཆེ། དགག་བྱ་བཀག་ནས་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པ། བཀོད་བ་ན་འདི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ལས་ལྡོག་བར་ཐལ་ཏེ། ཆོས་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དེ་ཉིད་དགག་བྱའི་
ཆོས་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་སྟོང་བ་དང་ལྡན་བའི་བྱིར་རོ། །འདོད་ན་རྟགས་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་དེ་རྟགས་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མི་འཇུག་བའི་བྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་དགག་བྱའི་ཆོས་ལས་ལྡོག་ན་མེད་དགག་གི་ཐ་
སྙད་མེད་དགག་གིས་ཐ་སྙད་ཀྱིས་སྟོང་བར་བསྐྱབ་བ་ལ་དགག་བྱ་བཀག་ནས་ཆོས་གཞན་འཕེན་བ་བཀོད་བ་
རང་གི་ཆོས་ཅན་ལས་ལྡོག་བར་ཐལ་ཏེ། ཆོས་ཅན་མེད་དགག་

༼ ༣༩༠ ༽

གི་ཐ་སྙད་དེ་ཉིད་དགག་བྱའི་ཚེས་ཡིན་པས་སོ། །འདོད་ན་ཕྱོགས་ཚེས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཏྲགས་ཚེས་
ཅན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགལ་ཞིག་ན་རེ་ཚེས་ལྡན་ལས་ལྡོག་ལ་འོན་ཀྱང་རྗེས་འགོ་མེད་པར་མི་འགྱུར་
ཏེ། རྗེས་འགོ་ནི་ཏྲགས་ཤེས་འདོད་ལ་རྗེ་ལྟར་འགོག་བྱ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་ལྡན་ལ་འཇུག་པས་སོ། །ཞེས་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་ཞུགས་ན་མེད་དགག་ཉིད་འགྱུར་ལ་ཐ་དད་ལྡན་པར་
ཞུགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ཀྱི་རྗེས་འགོ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཏྲགས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་
ཚེ་དགག་བྱའི་ཚེས་ལྡན་འགོག་ན་སྤར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་དེས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་
ཉིད་འགོག་པར་ཐལ་ལ་འདོད་ན་ཚེས་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དགག་བྱའི་ཚེས་འགོག་ན་
འགལ་བྱུང་དམིགས་པའི་ཏྲགས་དེས་རང་གི་ཚེས་ཅན་ཉིད་འགོག་པར་ཐལ་ཏེ། ཚེས་ཅན་མེད་དགག་གི་ཐ་
སྙད་དེ་ཉིད་དགག་བྱའི་ཚེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་ཚེས་ཅན་འགོག་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་
བ་ལ་སྤྲུལ་ལྟར་ལན་འདེབས་མོད་ཀྱི་གཞན་སེལ་མ་མཁྱེན་པར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་
བསྐྱབ་པ་ན། བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རང་ལྡོག་
ལ་བསྐྱབ་ཚེས་དོར་བའི་རྟོན་པར་ཐལ་ལ། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཏྲགས་ཞུགས་ན་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་ཞིང་མ་ཞུགས་ན་ཏྲགས་རྗེས་འགོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་མི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ཡིན་ལ་ཏྲགས་བསྐྱབ་ཚེས་དོར་བ་མི་འཇུག་མོད་ཀྱི་རྗེས་འགོ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚེས་ལྡན་གྱི་
གཞི་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་

༼ ༣༩༡ ༽

བཤང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་མཐུན་པར་བཟད་དོ། །བཞི་པ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བས་བྱས་པ་གཏན་ཆིགས་
སུ་བསྐྱབ་པ་ན་གཏན་ཆིགས་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཉིད་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཉིད་ལ་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པར་
བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཆང་བར་ཐལ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མཆན་ཉིད་ལ་མཆོན་བྱ་མི་སྲིད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བྱས་པ་གཏན་ཆིགས་ཅམ་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བསྐྱབ་པ་ན་ཚུལ་གསུམ་ཡང་མཐུན་
ཕྱོགས་ཡིན་ལ་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པར་བསྐྱབ་པ་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལ་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པར་བསྐྱབ་
པའི་གཏན་ཆིགས་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའང་། སྐབས་སྤེལ་ནས་ལན་འདེབས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རང་ལྗོན་ཕྱང་པོ་གསུམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ནི། མེད་
དགག་ཐ་སྙད་མེད་དགག་དང་། །སྤྱི་ལྗོན་ཕྱང་གསུམ་ཡིན་ཕྱིར་འཐད། །ཚྱོད་པ་སྤྲུལ་མ་གསུམ་པོ་མེད་དགག་གི་
ཐ་སྙད་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་ཆེ་མས་ནས་ཚྱོད་པར་བཟད་དོ། །གལ་ཏེ་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན་
དགག་སྐྱབ་རོ་པོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་མཐར་དངོས་པོ་དངོས་མེད་རོ་པོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
འདི་མེད་པ་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལ་མེད་དགག་གི་བརྟུང་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཏྲགས་
དགག་བྱ་ལས་ལྗོན་གམ་འགོག་ཀྱང་རུང་སྟེ་དགག་གཞི་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་ལྗོན་པའམ་འགོག་པ་ཡིན་
ནོ། །ཡང་ན་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་དུ་བསྐྱབ་པ་ན། མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དགག་གཞི་སྟོང་
ཉིད་ལ་འགོག་པ་ག་ལ་འགལ། ཡང་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་སྟོང་པའང་མེད་དགག་གི་ཐ་

༼ ༣༤༽

སྒྲིབ་ལ་ལྟན་པར་ཁོ་བོ་མི་འདོད་དོ། །བཞི་བ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ལྟོག་པས་བྱེན་
ཕྱོགས་གསུམ་ཀར་འགྲོ་བ་མི་འགལ་བས་སྒྲིན་ཐམས་ཅད་ལས་རང་གྲོལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལོག་ལྟོག་ལལ་
མཆན་ཉིད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འང་ཤེས་པར་བྱལོ། །གཉིས་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི།
རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་
ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་ལོ་སྒྲིམ་ན། དེ་ནི་ཕུ་སྟེགས་པ་འགལ་ཞིག་དགག་སྐྱབ་དོན་ལ་བྱེད་ལ་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མི་སྟོང་དོན་ལ་དངོས་འགལ་དུ་འདོད་པ་དང་། སྟོང་ར་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་དོན་ལ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སུ་འདོད་པས་དེ་དག་འགལ་བར་དགོངས་ནས་ཐལ་བར་བརྗོད་པ་མི་འགལ་ལོ། །དེས་ན་དོན་
ལུང་གསུམ་སེལ་བར་གནས་པ་དང་། སྒྲོས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ངོར་ལུང་གསུམ་མི་སེལ་བ་ལ་
དགོངས་ནས་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་པ་དང་ལྟོག་པ་ཕྱོགས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་མི་སྟོས་པ་དེ་དག་
ནི། བན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པས་ལུང་པོ་གསུམ་པ་ལྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་སྟོས་གཞིར་འཛོག་པའི་འཐད་པ་ནི། རི་སྟེད་རྟགས་སུ་བཀོད་གྱུར་
པ། །དེ་སྟེད་ཕྱོགས་གསུམ་ལ་སྟོས་པ། །དངོས་སུ་གང་རུང་མ་ཆང་ཡང་། །སྟོས་གཞི་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
ཡིན། །ཕྱོགས་གསུམ་པོ་དེ་སྤྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་ཆད་ཀྱི་སྒྲིན་ཡོན་བཅི་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེ་བྲག་
ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་བྱུང་དགོས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་བྱུང་གྱང་སྒྲིན་མེད་
དོ། །དགག་སྐྱབ་སེལ་

༼ ༣༤༣ ༽

བས་བྱེད་འདི་ལ། ༼ཇས་ལྷོག་བྱེ་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ། ༼ཚྱོད་བའི་ཉེས་བས་མི་གཞོད་དེ། ༼ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་
མཁས་བྱེད་རོ། ༼བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་བའོ། ༼གཉིས་བ་དེ་ལ་ལྷོས་བའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་
གསུམ་སྟེ། ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྒྲུང་དང་། དེ་དག་གི་ངེས་བའོ། ༼དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཏན་ཆོགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། མཚན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། ༼དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ངོས་
གཟུང་བ་དང་། དེ་མཚན་ཉིད་དུ་རྩི་ལྟར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལོ། ༼དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་གཞན་ཀྱི་ལུགས་དགག་ན།
ཚུལ་གཅིག་ནས་ནི་བྱུག་གི་བར། ༼ཉི་ཆེ་འི་ཚུལ་གཞན་འདོད་བ་འབྱུང་། ༼སྟོད་ཀྱི་རྩིས་གཞན་དུ་མི་འཐད་བའི་
ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གཅིག་ཉིད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ༼འདི་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ན་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བར་འབྱུང་ལ། ཆོས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ན། མིག་གི་གཟུང་བྱས་སྤྱི་ཉག་བར་བསྐྱབ་བ་
ཡང་དག་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་ཆོགས་བ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ན་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ལྷོས་བར་འབྱུང་ལ་གོ་བྱེད་ལས་
གཞན་དུ་མི་འཐད་ན་ཚུལ་གསུམ་ཉིད་ལས་མི་འདའོ། ༼ཡང་ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་ཆོས་རྩིས་འགྲོའམ་ཕྱོགས་ཆོས་
དང་ལྷོག་བ་གང་ཡང་བྱུང་བའི་ཚུལ་གཉིས་བར་འདོད་བ་མི་རིགས་ཏེ་རྩིས་འགྲོ་བྱུང་བར་ཅན་དུ་ལྷོག་བ་འདུས་
བས་ཚུལ་གསུམ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་ཅུ་ཀྱི་རྩིས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་འབྱུང་བའི་བྱེད་
རོ། ༼ཡང་རིགས་བ་ཅན་འགའ་ཞིག་ཆོས་ཅན་ལ་བྱུང་བ་སྤྱི་མ་ཅན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་བ་ལྟག་མ་ཅན། མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་བ་སྤྱི་ལ་མ་མཐོང་ལ་

༼ ༣༩༩ ༽

མངོན་སུམ་དང་ལུང་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཞོན་པ་འགལ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཚུལ་བཞིར་འདོད་པ་འང་ཚུལ་གསུམ་མ་
ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ན་འགལ་བ་མེད་ལ་འགལ་ན་ཚུལ་གསུམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ཚུལ་གསུམ་དང་དེ་ཤེས་པ་སྟེ་ཚུལ་བཞིར་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཚུལ་གསུམ་དང་གངས་སོ་
སོར་ངེས་པ་དང་། གཞོན་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་ལྷར་འདོད་པ་འང་ཚུལ་གསུམ་མ་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་
ཡིན་པས་མི་འཐད་པར་གོ་སྟོན། །ཡང་ཁ་ཅིག་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་པ་འབབ་པའི་རྟགས་
གཙོད་པ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་གཙོད་པ་ལ་རྫོད་པར་འདོད་པའི་གངས་
གཅིག་པ། ཚུལ་གསུམ་སྟོས་མ་ངེས་པ། གཙོད་པ་ལ་ངེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་དུག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
རྟོ། །དེའི་ཚུལ་ཕྱི་མ་གསུམ་སོ་མི་འཐད་པ་ལ་རེ་ཞིག་གཞོན་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དངོས་སུ་
གཞོན་པ་ནི་བསལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བསལ་བ་མེད་པའི་སྟོགས་ཉིད་ཀྱིས་གཙོད་ཅིང་། གཞོན་པ་དོགས་པ་མེད་
པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་གྲུབ་དགོས་ལ་དེ་གྲུབ་ན་རྟགས་མི་དགོས་པས་གཞོན་པར་དོགས་པ་ནི་སྟོན་མ་ཡིན་པས་
གཙད་མི་དགོས་སོ། །ཡང་བརྫོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་ཅན་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཁྱེད་མས་གྲུབ་པ་ལ་
འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །འདི་ལྟར་སྟོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་གཞི་ལ་བསྐྱབ་བྱ་མེད་ན་མི་
འཁྲུལ་བ་མེད་ལ་ཡོད་ན་དེ་དང་འགལ་བ་མི་སྲིད་དོ། །ཡང་ངེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཉིད་ངེས་པ་
ལ་ཟེར་ན་ཚུལ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་མི་དགོས་ཏེ་རྣམ་གཙད་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །གཉིས་

༼ ༣༥༽

བ་རང་གི་ལུགས་ནི། ༼ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་བ་ངེས། ༼གཏན་ཚིགས་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་
ཡིན། ༼ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་བ་ཚུལ་དང་པོ། ༼ཡོད་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་འགོ་དང་། ༼ལྗོགས་ལྗོགས་པའི་ལྗོགས་པ་ཚང་ན་
འབྲེལ་བ་གྲུབ་བས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དགོངས་བ་དེ་ཡིན་ནོ། ༼གསུམ་བ་ཚྱོད་བ་སྤང་བ་ནི། ཚུལ་གཉིས་བ་དང་
རྗེས་འགོ་ཡིས། ༼ལྗོགས་བ་འཕེན་པའི་སྐྱོན་གཉིས་མེད། ༼ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་ཚོས་དང་རྗེས་འགོ་བྱད་བར་ཅན་མ་
ལྗོགས་བ་བྱད་བར་ཅན་གཉིས་སམ། ཕྱོགས་ཚོས་དང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་བས་རྟགས་ཚུལ་གཉིས་
བར་འགྱུར་རོ། ༼ཞེས་ཟེར་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་བསྐྱབ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་འགོག་བྱེད་གྱི་ཚད་
མ་གཉིས་མེད་ན་འབྲེལ་བ་མི་འགྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོགས་གི་ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་བས་ཚུལ་
གསུམ་གྲུབ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ༼ཡང་རྗེས་འགོ་ཙམ་པོ་འབྲུལ་ཞིང་བྱད་བར་ཅན་དུ་ལྗོགས་བ་འདུས་ན་རྗེས་འགོས་
ལྗོགས་བ་འཕེན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཡོད་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་འགོ་དེ་ཉིད་ལོག་ན་ལྗོགས་པའི་ལྗོགས་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་
ཡིན་བས་མི་འགལ་ལོ། ༼དེས་ན་ཕྱོགས་ཚོས་དེ་ཆས་བྱབ་བ་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་དེ་འབྲེལ་བ་གྲུབ་བ་དང་།
ཚུལ་གསུམ་ངེས་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ། ༼གཉིས་བ་དེ་མཚན་ཉིད་དུ་རི་ལྟར་འགོ་བའི་ཚུལ་ནི། ཡང་དག་གི་
རྟགས་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བ་འཕམ། ངེས་སུ་རུང་བ་ཙམ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་གསུམ་ལས་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་
ན། ངེས་རུང་རྟགས་མིན་ཐེ་ཚོམ་བྱིར། ༼ངེས་རུང་ནི་མ་ངེས་བས་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ལ། ༼ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དུ་བ་ལ་
སོགས་བ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། རང་ཉིད་དམ་དེའི་

༼ ༣༤༩ ༽

གཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མེ་བསྐྱབ་པ་ལ་རྒྱངས་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོར་
ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་འབྱུང་བ་འདུས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་དང་གཟུགས་ལ་སྒྲོན་མ་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་
རྟགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། ཞེས་དང་། ཐུབ་པའམ་ཚོས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་མ་དེས་ན་ནི་དེའི་རང་
བཞིན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེས་པའི་གཏན་ཆེགས་ལ་ཡང་སྟོབས་
པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་ཐེ་ཚོམ་བ། རྟགས་པ་པོ་ཡི་སྐྱབ་
བྱེད་མིན། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བརྗོད་ན། དེས་པ་རྟགས་ཡིན་གོ་བྱེད་སྤྱིར་། བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་མི་བྱེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་སྟོན་སྤྱིར་ལ་སེལ་བའི་ངོར་ཚུལ་གསུམ་ཅམ་གྲུབ་པ་
ལྷག་ལྷན་ལའང་ཡོད་ཅིང་གོ་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་མ་དེས་པ་མི་སྤེད་དེ་དེས་པ་མེད་ན་འབྲེལ་པ་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་
རོ། རྟེན་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་བོས་འབྲེལ་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། རྟེན་རུང་ཅམ་ཞིག་
མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་འགའ་ཞིག་ལའང་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ། བྱི་རོལ་རྟེན་མི་སྐྱ་
དོན་ལ། བརྟེན་ནས་འདིར་ནི་བསྐྱབ་པ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྟེན་སྤྱད་པའག་པ་དང་རྟེན་སྤྱད་པའག་པར་བྱ་
བའི་ཐ་སྙད་ནི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཐ་མར་སྟོས་པའི་
དེས་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། རྟེན་ན་འདི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་ཡུལ་
འཛིན་ལུས་ལ་མི་ཟེར་བར་འཛིན་པ་ལ་ཟེར་བ་ལྟར། རྟགས་ཀྱི་སྐྱའང་གོ་ལུས་ལ་མི་ཟེར་བར་

༼ ༣༩༥ ༽

གོ་བྱེད་ཉིད་ལ་གསུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། འདི་ལ་གཞན་གྱི་མྱ་ན་ཀ་མེད། །དེ་ལ་
གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ངེས་པ་ལ་རྣམ་གཅད་མེད་དེ་མ་ངེས་ཀྱང་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་ན་སྒྲོམ་གྱི་ས་བོན་ཡང་ས་བོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟེན། ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་གཙོད་ལ་སྒྲོམ་
གྱི་ས་བོན་ཀྱང་རྒྱུན་དང་མ་སྤད་ན་བྱེད་རྒྱུར་མི་འདོད་ཅིང་། རྟགས་ཀྱང་མི་ངེས་ན་གོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་མ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་ལ་དོན་གྱི་ཆོས་སྤྲི་མི་འཐད་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པར་བྱས་པ་དེ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ལ་ལྟོས་ན་དུ་བ་
དང་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་ཆོས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ་མི་ལྟོས་ན་ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་དུས་ན་འང་ངེས་པར་བྱས་
པ་ཡོད་པས་ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་རྟགས་ལྟར་སྤང་གཙོད་མི་བྱས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྒྲོ་ལ་ལྟོས་ཀྱང་དུ་བ་དང་བྱས་པ་
ལ་སོགས་པ་དོན་ཆོས་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤང་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཉ་ཅང་
ཐལ་བ་ལ་ལྟ་ལས། དང་པོ་སྐྱེ་བུ་ཀུན་གྱིས་ངེས་བྱར་ཐལ་བ་ནི། བེ་རྒྱུ་འེ་སྟོན་པོ་དོན་ཆོས་ཡིན་པས་སྐྱེས་བུ་
ཀུན་ལ་ལྟོས་ན་སྟོན་པོར་གནས་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཐམས་ཅད་གྱིས་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་སྒྲོ་འེ་
ཆོས་དོན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་རྟགས་ལས་རྟགས་འཛིན་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ནི་ཚུལ་
གསུམ་མ་ངེས་པའི་སྤར་རྟགས་མ་ཡིན་པས་དེ་ལས་རྟགས་འཛིན་སྐྱེས་པ་དེ་རྟགས་མ་ཡིན་པ་ལ་རྟགས་འཛིན་
སྐྱེས་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། འདི་ལྟར་དངོས་གང་ཅི་འདྲ་བ། །དེ་ནི་དེ་འདྲའི་རྟགས་སེམས་ཀྱི། །རྒྱ་ཡིན་དེ་
ལས་དེ་ལྟ་ཡི། །དངོས་ལས་དེ་བསྐྱེད་རྟགས་ཅན་སྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་

༼ ༣༤༽

ལོ་ཞེ་ན། ཁོ་ལོ་ཅག་ཏྟགས་སུ་དགོད་བྱའི་ངོ་ལོ་དུ་བ་དང་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཏྟགས་འཛིན་སྐྱེ་བར་འདོད་
ཀྱི་ཏྟགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་དོ། །གསུམ་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱ་འབྲས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་སྒོ་ལ་སྟོས་ན་སྒོ་ཐ་དད་ཀྱི་སྟོས་པར་སོང་བས་རྒྱར་འབྱར་ལ།
ཡུལ་ཐ་དད་ཀྱི་སྟོས་ཆོས་སུ་སོང་བས་འབྲས་བྱར་འབྱར་ངོ་ཞེ་ན། ངེས་པ་ལས་ཡུལ་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཀྱི་ངེས་
པ་ཉིད་ཡུལ་ཀྱི་ཆོས་སུ་གཞན་སེལ་གྱིས་བཟུང་བས་མི་འགལ་ལོ། །བཞི་པ་དགག་ཏྟགས་མི་ཏྟག་པར་ཐལ་བ་
ནི། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་མི་ཏྟག་པར་འབྱར་ཏེ་སྤར་མ་ངེས་པ་ན་ཏྟགས་མ་ཡིན་ལ་ངེས་པ་ན་
ཏྟགས་སུ་འབྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་དངོས་སོར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་སྐྱད་ཅིག་གིས་འཛིག་ན་མི་ཏྟག་པར་
འབྱར་གྱི་སྟོས་ངེས་འཛིག་ཏུ་བཟུང་བས་དོན་མི་ཏྟག་པར་འབྱར་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་ལོ། དེ་སྟོན་དུ་འབྱར་ན། ངེས་
བྱང་བ་ལའང་མཚུངས་སོ། །ལྷ་པ་མཆན་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་ནི། གཏན་ཆིགས་ལ་ངེས་པ་དགོས་པ་
ན་མཆན་ཉིད་ལའང་ངེས་པ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་དོན་ལ་མི་ཏེན་པར་སྐྱ་
དོན་ལ་བྱེད་པས་མཆོན་བྱ་ངེས་པ་ལ་མཆན་ཉིད་ངེས་དགོས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་མ་ཏྟགས་
པར་དོན་ལ་ནི་མཆན་མཆོན་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཏྟགས་ཀྱི་སྐྱ་དོན་
བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་ཡིན་ལ། དེའང་དངོས་སུ་གོ་ན་ངེས་པ་དགོས་ལ་བརྒྱད་ནས་གོ་ན་ངེས་བྱང་གིས་ཆོག་གོ་
ཞེས་ཟེར་ནས་ངེས་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་བརྗོད་པའི་སྟོན་སྟོང་བ་ནི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་མ་མཁྱེན་པར་ཟད་དོ། །

༼ ༣༤༽

དེས་ན་འདི་ལྟ་བུའི་རྟོག་དཔྱད་མཐའ་དག་གཞན་སེལ་ལ་སློབ་མ་ཕྱོགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་
མཆན་གཞི་ངོས་བརྒྱུད་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་གྱི་ཕྱགས་དགག་ན། ཁ་ཅིག་ཚུད་གཞིས་བྱུང་པར་
དུ། །བྱས་པ་རྟགས་གྱི་མཆན་གཞིར་འདོད། །རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱི་བྱུང་ངེས་པ་དང་གཞི་ལ་བཀག་པའི་ལྷོག་
བྱུང་ངེས་པས་འབྲུག་པ་དང་། དེ་དག་གིས་མི་འབྲུག་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བའི་སློན་ནས་བསྐྱབ་སྟེ་རྟགས་ལའི་དུ་བ་ཉིད་
དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགོ་ཡང་མཆན་ཉིད་ངེས་པའི་ཆད་མས་དུ་ཅམ་གྱི་སྤྱི་ལ་མེས་བྱུང་པ་བྱུང་ན་ཡུལ་དུས་རྣམ་
པའི་བྱེ་བྲག་གི་དུ་བ་ཡིན་ནའང་མེས་མ་བྱུང་པའི་དོགས་པ་ཆོད་པས་འབྲུག་པོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་བྱུང་བྱུང་ཡང་བྱེ་
བྲག་ལ་མི་འབྲུག་ན་དངོས་པོ་ཅམ་གྱི་སྤྱི་ལ་གཅིག་དང་དུ་མས་བྱུང་པ་བྱུང་ཡང་དག་གི་དངོས་པོ་ལ་ཡང་
དག་གི་གཅིག་དང་དུ་མས་བྱུང་པ་མི་འབྲུག་སྟེ་བྱུང་བྱུང་ཡང་དག་གི་དངོས་པོ་ཉིད་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་
ན་གཅིག་དང་དུ་བལ་གྱི་བསྐྱོག་བྱུང་མི་འབྲུག་པོ། །གལ་ཏེ་ཡང་དག་གི་ཡོད་པ་མ་བྱུང་ཡང་སྤྱིར་དངོས་པོ་
ཅམ་ལ་གཅིག་དང་དུ་མས་བྱུང་པ་བྱུང་པས་ཡོད་པ་ཅམ་པོ་དེ་ཉིད་ཡང་དག་གི་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་དག་གི་
གཅིག་དང་དུ་མས་མ་བྱུང་པ་བམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་ཆོད་པས་བྱུང་པ་འབྲུག་པོ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་བྱུང་བྱུང་
ལའི་དུ་བ་ཉིད་ལ་ཆད་མས་མ་བྱུང་ཡང་སྤྱི་དུ་བ་ཅམ་ལ་མེ་ཅམ་གྱིས་བྱུང་པ་བྱུང་པས་དུ་བ་ཅམ་ལའི་ཡིན་
ནའང་དེ་ལ་མེས་མ་བྱུང་པ་མ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་ཆོད་པས་བྱུང་པ་ཅི་སྟེ་མི་འབྲུག། གཉིས་པ་དུ་ཅམ་མེ་མེད་
ལ་འཇུག་པ་ཞིགས་ལ་བྱེ་བྲག་ལའི་དུ་བའང་མེ་མེད་ལ་འཇུག་པ་ཞིགས་པས་ལའི་དུ་བ་ལ་མེས་བྱུང་པ་འབྲུག་
སྟེ། གཞོད་པ་

༼ ༣༩༠ ༽

ཅན་གྱིས་བྱས་པ་ཏྲག་པ་ལ་ཁེགས་པས་བྱས་པ་ལ་མི་ཏྲག་པས་བྱས་པ་བྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་
གིས་བྱབ་པ་མི་འགྲུབ་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། དབྱ་མ་པའི་གྲུབ་མཐས་དངོས་པོར་སྒྲིབ་པ་མི་སེལ་བར་ཐལ་བ་དང་།
ལྷོག་པ་ལྷོགས་གཅིག་ལ་ཐེ་ཆོམ་བ་བ་ཏྲགས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་ནས་གསུང་
ངོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། མི་ལྷན་གཅོད་པ་ཚྱོད་གཞི་ཡིས། །ཡིན་ན་ཡུ་བྱ་ཚྱོད་པ་མེད། །གཞན་ལྷན་གཅོད་ན་རྗེས་
འགྲོ་མེད། །ཆོས་དང་བསྐྱབ་བྱ་དེ་དང་འབྲ། །འའི་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚྱོད་གཞིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཏྲགས་ཀྱི་
མཆན་གཞིར་འདོད་པ་དེ་མི་ལྷན་རྣམས་གཅོད་དུ་སྒྲོར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་ལ་གཞན་ལྷན་རྣམ་གཅོད་དུ་
སྒྲོར་ན་རྗེས་འགྲོ་མེད་དོ། །རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་བྱབ་ངེས་པར་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚྱོད་གཞིའི་
ཆོས་མི་ལྷན་རྣམས་གཅོད་དུ་སྒྲོར་ཞེས་ངག་སྟུད་མ་ཤེས་པར་བད་དོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི་ཏྲགས་ཀྱི་
མཆན་གཞི་གཞན་སེལ་བ་ཡིན། །ཡུལ་དུས་རྣམ་པས་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་དུ་བ་དང་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་
སྤྱི་ལྷོག་ཏྲགས་ཀྱི་མཆན་གཞིའོ། །དེ་ལ་ཚྱོད་གཞི་ལ་མི་ལྷན་རྣམ་གཅོད་དུ་གྲུབ་པ་ལྷོགས་ཆོས་ཏྲགས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་འགྲུབ་བྱ་འགྲོ་བ་རྗེས་འགྲོ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལྷོག་སྟོབས་ཀྱིས་ཏྲགས་ལྷོག་པ་ནི་ལྷོག་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་མི་ལྷན་རྣམ་གཅོད་དུ་སྒྲོར་ངོ། །གསུམ་པ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ནི། འདི་ལ་གཞན་གྱི་སྒྲོན་ཀ་
མེད། །ཁ་ཅིག་ཏྲགས་ཀྱི་སྤྱི་མི་སྤྱི་དོ་ཞེ་ན། རྗེས་ཀྱི་སྤྱི་མེད་ཀྱང་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་མི་འགལ་ལོ། །ཡང་སྤྱི་
གཅིག་པ་དེ་ལ་ཚུལ་གཉིས་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སེལ་བའི་སྤྱི་དེ་ཉིད་ལྷོགས་དང་མ་ཐུན་ལྷོགས་གཉིས་དང་འབྲེལ་
བས་མི་

༼ ༣༩༡ ༽

འགལ་ལོ། །ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་ངེས་དགོས་ན་སྟོགས་ཆོས་བྱབ་པ་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱབ་པར་འགྱུར་ལ།
རིམ་ཅན་དུ་ངེས་པས་ཆོག་ན་མཉན་བྱའང་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་འཇུག་
པས་རིམ་གྱིས་ངེས་ལ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འགར་ཅིག་ཅར་ངེས་པར་གོ་བ་ནི་ཚུལ་གསུམ་གོམས་པ་གསལ་བས་
སྟོགས་ཆོས་བྱབ་པ་ཉིད་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱབ་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྤྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་བྱབ་པ་ལ་བསྐྱབ་
པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་ལ་མི་ལྟན་ནམ་གཅིད་དུ་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་རོ། །ཚུལ་འདི་རྟོགས་ན་
ཁྱད་པར་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་རྩོད་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གོལ་དུ་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་མཆོན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བ་ལ་གསུམ་སྟེ། རི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། བྱེ་བའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་དག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་
ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། ཐོག་མར་དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི། །མཆོན་ཉིད་དེ་དང་
ལྟན་པ་ཡི། །གཏན་ཆོགས་དབྱེ་སྒོས་དུ་མར་འགྱུར། །ཚུལ་གསུམ་པ་དེ་འང་རྟགས་སུ་དགོད་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
ན་མེད་དགག་རྟགས་སུ་དགོད་པ་དང་། མ་ཡིན་དགག་རྟགས་སུ་བགོད་པ་གཉིས་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གྱིས་
དབྱེ་ན་མེད་དགག་སྐྱབ་པ་དང་། མ་ཡིན་དགག་སྐྱབ་པ་གཉིས་དང་། འབྲེལ་པའི་དབང་གིས་དབྱེ་ན་བདག་
གཅིག་པ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་དང་། དེ་ལ་འང་དངོས་འབྲེལ་བརྒྱད་འབྲེལ་གཉིས་དང་། བསྐྱབ་ཚུལ་གྱིས་
དབྱེ་ན། རོན་བསྐྱབ་དང་ཐ་སྟད་བསྐྱབ་གཉིས་དང་། སྐྱབ་བྱེད་གྱིས་དབྱེ་ན། གྲགས་པ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་
ཞུགས་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་

༼ ༣༩༩ ༽

ན་མི་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བུའི་རྟགས་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ནི། །ཁ་
ཅིག་སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་ན་དགག་རྟགས་ཀྱང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་བཞིར་འགྱུར་ལ། དགག་པ་གཅིག་ཏུ་
སྤྱད་ན་སྐྱབ་པ་འང་གཅིག་ཏུ་འདུ་བས་ཡང་ན་བཞིའམ་མིན་ན་གཉིས་སུ་ངེས་སོ། །ཞེ་ན་འདིའི་ལན་ལ་གཞན་
དག་རྟགས་གསུམ་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་དང་བཞིའི་གངས་ངེས་བྱེད་པ་ནི་མ་འབྲེལ་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པའི་
དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྦྱོར་བ་ཡི། །སློན་ས་གསུམ་དུ་ངེས་པ་མཛད། །དགག་རྟགས་མཐའ་
དག་སྤང་རུང་མི་དམིགས་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར་དཔེ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་དབབ་ཏུ་རུང་བས་གཅིག་ཏུ་
འདུས་ལ་སྐྱབ་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དཔེ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་སུ་བྱེ་བས་སྦྱོར་བའི་
སློན་ས་རྟགས་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། མི་
དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་མཆན་ཉིད་ནི། དགག་བྱ་འགོག་ལ་
ཚུལ་གསུམ་ཆང་། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ངོ་བོ་མི་དམིགས་པ་
ལ་བཞི་ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་སྤང་རུང་མི་དམིགས་པས་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་མི་དམིགས་
པ་པ་དང་། མེ་བཀག་ནས་དུ་བ་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་མི་དམིགས་པ་དང་། ཤིང་བཀག་པས་ཤལ་པ་འགོག་
པ་ལྟ་བུ་བྱེད་མི་དམིགས་པ་དང་། དུ་བ་བཀག་པས་དུ་རྒྱ་བུས་པ་ཐོགས་མེད་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་
འབྲས་བུ་མི་དམིགས་པའོ། །དེ་དག་འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པས་འབྲེལ་ཆོས་འགོག་པ་མི་

༼ ༣༤༣ ༽

དམིགས་པ་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ནི། འགལ་བ་དམིགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །དེ་ཡང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
དང་། །པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དམིགས་པ་འོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ལས། གཞན་གྱི་གངས་དགག་ན། ཚ་རིག་
སྒོར་བཞིས་གང་རིག་བཞི། །བཀག་པས་སྒྲོར་བ་བཅུ་དྲུག་ཟེར། །མེ་དང་མེའི་རྒྱ་ཁུས་པ་ཐོགས་མེད། མེའི་
འབྲས་བུ་དུ་བ། མེའི་བྲབ་བྱ་ཅན་གྱི་མེ་སྟེ་བཞིའོ། །གང་རིག་ལའང་གང་རིག་གང་རིག་གི་རྒྱ་ཁུས་པ་ཐོགས་
མེད། དེའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ལོང་། དེའི་བྲབ་བྱ་བ་མེའི་རིག་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དེའང་གང་རིག་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་སྤང་
དུ་མི་རུང་བའི་གཞི་ལ་མེས་འགོག་ན་རང་བཞིན་འགལ་བ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིའོ། །ཅན་གྱི་མེས་
བཞི་པོ་འགོག་ན་རང་བཞིན་འགལ་བའི་བྲབ་བྱ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིའོ། །དུ་བས་བཞི་པོ་འགོག་ན་
རང་བཞིན་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིའོ། །མེ་རྒྱ་ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་བཞི་པོ་
འགོག་ན་རང་བཞིན་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་སྟེ་བཅུ་དྲུག་འདོད་པ་ལ་ཕྱི་མ་འགལ་བའི་རྒྱ་
དམིགས་པ་བཞི་མི་འཐད་དེ། ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་མེ་མིན་ཞིང་། །རྒྱན་མེད་ཕྱིར་ན་འགོག་མི་ཁུས། །རྒྱ་ཅམ་
འབྲལ་པས་ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་ཉགས་སུ་མི་རུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་རུང་
ཡང་། དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་རུང་ངོ་སྟམ་པའང་མི་འཐད་དེ། ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་སྤང་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་མེ་སྤྱེད་
པའི་བྱད་ཤིང་ཉིད་ཡིན་པས་མེ་མ་ཡིན་པ་དེས་གང་རིག་མི་ཞིགས་ལ། ཐོགས་མེད་མེས་བྲད་བར་དུ་བྱེད་ན་མེ་
ཉིད་གྱིས་ཞིགས་པས་རྒྱའི་ཉགས་མི་དགོས་ཤིང་ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་དུ་འཛོག་པ་

༼ ༣༩༩ ༽

སྐད་ཅིག་གིས་ལྷོག་པ་ཡིན་ལ་མེར་འཛོག་པ་རྒྱན་ལ་བྱེད་ན། སྐད་ཅིག་གིས་མེས་གང་རེག་མི་ཁེགས་པས་
རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཉགས་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་འགལ་བའི་བྲབ་བྱ་དམིགས་པ་འང་ཅན་གྱི་མེ་མེས་བྱད་པར་དུ་
བྱས་ན་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་སུ་འགྱུར་བས་དེ་གཉིས་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཅན་གྱི་མེ་མེ་
ཉིད་ཡིན་པས་གང་རེག་དང་འགལ་ལ། བྱད་པར་སྤྱི་ཚོས་ཐ་དད་བྱིད། །ཞེས་གསུངས་པས་ཉགས་སུ་འང་བྱང་།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཐུན་པ་འགོག་པ་ལ་མར་མེ་དང་། ཉགས་པ་འགོག་པ་ལ་རྩོལ་བྱང་བཀོད་པ་དང་། ཉིང་མཚམས་
སྤྱོར་བ་འགོག་པ་ལ་དག་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལུང་རེགས་ལས་བྱེ་བྲག་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་པར་འགྱུར་
ཏེ། དེ་དག་གྲང་མཐར་སྤང་བ་དང་བྱས་པ་དང་། བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཐུག་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་
ལུགས་ནི། གཞུང་ལས་རྣམ་གཞག་མང་བཤད་ཀྱང་། །འགོག་རྒྱས་སྤྲ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན། །སློབ་དཔོན་གྱིས་
གཞུང་ལས་གསུམ་དང་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཅི་རེགས་སུ་གསུངས་པས་ཀྱང་། རྗེ་ཏུ་རེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
སྤྲ་གྱི་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཅམ་སྐབས་སུ་བབ་པར་མཛོན་ནོ། །གཉིས་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་བཤད་ན། པན་
ཚུན་སྤངས་པ་དངོས་ལ་ནི། །ཉགས་དང་ཉགས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན། །པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དངོས་ནི་རྣམ་གཅད་
ཡོངས་གཅོད་ཡིན་པས་ཉགས་དང་ཉགས་ཅན་མེད་དེ། །རྗེ་སྐད་དུ། ཡང་ན་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ། གནས་པའི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ་ཉགས་པ་དང་མི་ཉགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡིས་བྱད་པར་
བྱས་པ་ནི། །བྲབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པ་ཡིན། །དཔེར་ན་སྤྱི་ཚོས་ཅན་ཉགས་པའི་དངོས་པོས་སྤྱོད་སྟེ།

༼ ༣༩༥ ༽

བྱས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་བྱས་པ་ལ་དགག་བྱ་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་མ་བྱས་པས་བྱབ་པ་དེ་དང་འགལ་བ་
བྱས་པ་དམིགས་པ་བྱབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་ཡང་། །བྱབ་བྱེད་
འགལ་བ་དམིགས་པར་འདུས། །ཚད་མས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་ལྟོས་པས་ངེས་པ་འགོག་པ་དང་། ལྟོས་མེད་ཀྱི་
མ་ངེས་པ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དཔེར་ན་གང་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་དེ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ་གོས་ལ་ཚོན་བཞིན།
འཛིག་པའང་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ངེས་པ་དང་འགལ་བ་མ་ངེས་པའི་བྱབ་བྱ་ལྟོས་བཅས་
བཞོད་ནས་ངེས་པ་འགོག་པའོ། །གཉིས་པའང་གང་ཡོད་པ་རྒྱ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་པ་ཡིན་
ཏེ། རྒྱ་ཚོགས་པ་ཐ་མ་འབྲས་བྱ་སྐྱེད་པར་ངེས་པ་བཞིན་བྱམ་པ་འཛིག་པའང་དེ་ལ་ཡོད་ཅིང་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་
སོ་ཞེས་མ་ངེས་པ་དང་། འགལ་བ་ངེས་པའི་བྱབ་བྱ་ལྟོས་མེད་བཞོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འགལ་བྱབ་དམིགས་པར་
འདུའོ། །ཁ་ཅིག་ཐ་དད་ཅམ་ལ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་སྤར་བཀག་ཟེན་ལ་ཅི་ནས་འདོད་
ན་སྤོན་པོ་སྤོར་བཞི་སེར་པོ་སྤོར་བཞི་འགོག་པ་ལའང་། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་སྤྱིར་བ་བཞིན་ཁས་ལེན་
དགོས་པས། པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གསུམ་དུ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་གི་འཇུག་པ་ལ་ཙྰ་འབྲི་བ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་ཡ་གྲུལ་སྤང་དུ་མི་རུང་ཞིང་ཡིན་པར་དོགས་པ་ལ་འགལ་བའི་སྤོན་ས་འགོག་པས་པན་ཚུན་སྤངས་
འགལ་གྱི་སྤྱིར་བ་འཇུག་ལ། གཉི་ག་སྤང་རུང་པན་ཚུན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྲུབ་པས་
འགལ་བའི་རྟགས་ལ་མི་ལྟོས་སོ། །གསུམ་པ་དགག་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས་གཞན་
ཕྱགས་དགག་ན།

༼ ༣༩༩ ༽

དངོས་འབྲེལ་བཀའ་ཟིན་ལྟར་ཅིག་ནི། །མི་གནས་ཆོག་ས་པས་སྐྱེད་པ་འབྲུལ། །དགག་སྐྱབ་གཉི་ག་ལ་དངོས་
པོའི་འབྲེལ་པ་འདོད་པ་ནི་བཀའ་ཟིན་ལ་ཁ་ཅིག་ལྟར་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་དམིགས་བརྒྱུག་པ་དེ་ལས་བྱུང་
བ་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་དེ། དགག་བྱ་གྲང་རེག་སྐྱོར་བཞི་པོ་རྟགས་མེ་སྟོབས་ལྡན་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་མེད་པའི་
ཆོག་ས་པ་ལས་སྐྱེ་བོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་སྤིད་པའི་སྤྱིར་དང་། ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་
སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། འབྲེལ་ཡུལ་ལོག་པས་འབྲེལ་ཆོས་ཉིད། །ལྷོག་པས་བརྒྱུག་འབྲེལ་སྒོ་
རོར་འབྲུག། །རོ་བོ་མི་དམིགས་པ་ནི། བསྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་བཀའ་པས་འབྲེལ་ཆོས་ཁེགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བརྒྱུག་འབྲེལ་ངེས་ཏེ། རྒྱ་མི་དམིགས་པ་དང་འབྲས་བུ་མི་དམིགས་པ་ནི་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་བརྒྱུག་པ་
ཡིན་ལ་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་མི་དམིགས་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་རྣམས་ནི་བདག་
གཅིག་པ་བརྒྱུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྲེལ་པ་བསྐྱབ་པ་ལ། མ་ཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ཀྱིས་འབྲས་བུ་མེད་མས་བསྐྱབས་ནས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་དཔེ་བྱ་བ་མཉ། མ་བྱ་བ་ཀྱང་རུང་སྟེ། གཞོད་པ་ཅན་
ཀྱིས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མེད་བཀའ་པ་ན་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་བུ་ཁེགས་པས་འབྲེལ་པ་སྒོ་རོར་འབྲུག་སྟེ། དེ་སྤྱིར་ཆོས་
མི་མ་ཐུན་དཔེ་ལ། །དེས་པར་འདི་ལག་ཞི་མི་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འགལ་བ་དམིགས་པ་ནི།
འགལ་སྒྲ་བྱ་བ་ན་ཅིག་ཤོས་ལ། །གཞོད་པས་ཁེགས་ཀྱི་འབྲེལ་སྒྲ་འགོག་པ་ལ་མི་སྟོས་པས་བརྒྱུག་འབྲེལ་དབྱང་
མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་རང་བཞིན་ཀྱི་རྟགས་ལ། གསུམ་ལས་དང་པོ་མཆོན་ཉིད་ནི། ཡིན་པ་བསྐྱབ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཆང་། །

༩༩༥

ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ལས། ཏྲགས་དངོས་ནི། རོ་བོ་དབྱེར་མེད་རང་བཞིན་
ཏྲགས། །དེ་ལའང་ཏྲགས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་། བྱད་པར་ལ་མ་
ལྟོས་པ་དང་ལྟོས་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི་མི་ཏྲག་པ་བསྐྱབ་པ་ལ། ཡོད་པ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དག་པ་བ་
དང་། གཉིས་པ་ལའང་རང་གི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་གཞན་གྱི་ཆོས་ལ་ལྟོས་པ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། ལྟོས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་པས་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྟོས་པ་དངོས་སུ་བཟོད་པ་
ཀྱིན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། ལྟོས་པ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །འདིས་མཆོན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་
དང་རོ་བོ་གཅིག་པའི་ཆོས་གང་བཀོད་དོ་ཅིག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ཡིན་
ནོ། །བསྐྱབ་བྱའི་དབང་གིས་དབྱེ་ན། དོན་བསྐྱབ་དང་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་ནི།
དེ་ཡི་ཆ་མ་ཐུན་ཁོངས་སུ་བསྐྱེ། །ཐུ་སྟེགས་བྱེད་ཏྲགས་ལོག་པར་འདོད་པ་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཆང་བ་ལས་འབྲས་བུ་
སྐྱེ་རུང་དཔོག་པ་དང་། དུ་རྒྱ་བྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འདུ་བྱས་ཀྱི་དུ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གཞན་
བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཁོངས་སུ་འདུ་ལོ། །གསུམ་པ་
ཅོད་པ་སྤང་བ་ནི། གཅིག་ཕྱིར་ཐ་དད་སྐྱོན་མི་འགོ། །གལ་ཏེ་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དགོས་ན་དུ་རྒྱ་བྱས་པ་
ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མི་ཏྲག་པའི་དུ་བ་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མ་བྱེད་སྟེ་རྣམས་ཐ་དད་པའི་

༼ ༣༩༽

ཕྱིར་རོ། །ཞེན། དུ་རྒྱ་ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་མི་རྟག་པའི་དུ་བ་གཉིས་རྩལ་མི་གཅིག་ཀྱང་དུ་རྒྱ་ཁུས་པ་
ཐོགས་མེད་དུ་འཛོག་པ་དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པ་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་པས་དོན་དུ་ན་དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དང་མི་རྟག་པའི་དུ་
བ་བདག་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་རྒྱ་ཉིད་ལ་སེམས་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་
པ་འབྲས་བུའི་རྟགས་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཆན་ཉིད་ནི། ཡོད་པ་བསྐྱབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་། །ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ལས་འབྲས་བུའི་རྟགས་དངོས་ནི། དེས་བྱང་བ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟགས་
དེའང་སྐྱིར་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་དུ་བས་མེ་ཅམ་བསྐྱབ་ན་རྒྱའི་ཕྱོག་
པ་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་རྟགས་དང་། ཆོག་ཅམ་ལས་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པ་དང་། ཉམ་མཁའའི་དུ་བས་མེ་སྟོན་དུ་སོང་
བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་བསྐྱབ་པ་དང་། སྐྱ་བའི་རྟགས་ལས་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དོན་དཔོག་པ་དང་།
དུ་བས་བྱད་ཤིང་གི་འབྱར་བ་དང་། དུ་བ་བྱད་པར་བས་མེ་ད་ལྟར་བ་སྐྱབ་པ་དང་། མཆན་མོ་ནགས་མེར་འབར་
བ་ལས་དུ་བ་དཔོག་པ་དང་། རོ་ལས་གཟུགས་དཔོག་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱའི་ཆོས་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་
སོ། །གཉིས་པ་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་ནི། དེ་དང་ཆ་མ་ཐུན་ཁོངས་སུ་བསྟུ། ལུ་སྟེགས་བྱེད་རྟགས་ལོག་པར་འདོད་པ་
ཚུ་སྐྱར་ལས་ཚུ་དང་། ཚུ་མི་གཡོ་བ་དང་། རྒྱ་ཤུག་གནས་པ་ལས་རྟེན་བརྟེན་པ་དཔོག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་
གཞན་གྱིས་པན་འདོགས་ཁུས་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་ཁོངས་སུ་འདུའོ། །གསུམ་པ་ཅོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཐ་དད་
བསྐྱབ་ཕྱིར་སྟོན་ལས་གྲོལ། །འབྲས་རྟགས་ཀྱང་དེ་ལས་བྱང་བ་དགོས་ན་ནམ་མཁའའི་དུ་བ་ལོང་ལོང་པོ་ཆོས་
ཅན་མེ་སྟོན་དུ་སོང་བ་

༼ ༣༩༩ ༽

ཅན་ཡིན་ཏེ་དུ་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པའི་འབྲས་ཏྟགས་ལ་མ་བྱུང་
སྟེ། མེ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཅན་དང་དུ་ཅམ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྩལ་གཅིག་པའི་ཆ་བསྐྱབ་ན་
འབྲས་ཏྟགས་མ་ཡིན་པ་བདེན་ཡང་། སྤར་གྱི་མེ་དེ་ལས་ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ་སྐྱེས་པའི་སྟོན་ན། རྒྱ་སྟོན་དུ་སོང་བ་
བསྐྱབ་པས་མི་འགལ་ཏེ་ད་ལྟར་གྱི་ལུས་ལས་སྤྲ་མའི་ལས་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་བུམ་པའི་དག་ལས་བུམ་
པའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བ་དཔོག་པ་ལ་མ་བྱུང་སྟེ། སྤྱི་དངོས་མེད་ལས་དག་དངོས་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་བྱིར་རོ། །ཞེ་ན།
སྤྱི་ཤར་བའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས། ཀན་དང་བྱེད་པ་སྤང་པས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱན་བྱས་པ་ལས་
དག་འབྱུང་བས་རྒྱུ་འེ་ཆོས་དཔོག་པ་མི་འགལ་ལོ། །དེ་ལྟར་སྐྱབ་ཏྟགས་གཉིས་པོ་འདི་འེ་སྤྱི་འེ་མཆན་ཉིད་ནི།
བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་ནི། ཡོད་པ་གང་མི་འབྱུང་
བའམ། །རང་བདག་རྣམས་དབྱེར་མེད་ཅན་གང་། །དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་མི་འབྱུང་། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་རབ་
བྱེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཏྟགས་གསུམ་པོ་དེའང་གཉིས་ནི་དངོས་པོ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ་གཅིག་ནི་
དགག་པའི་གཏན་ཆིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་འབྲེལ་པ་
ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས་ཕྱོགས་སྤྲ་མ་བརྗོད་ན། །ཁ་ཅིག་འབྲེལ་པ་སྤྲ་དགྲ་ལ། །གོ་བྱེད་འབྲེལ་པ་
བཞི་ཡོད་ལོ། །ཏྟགས་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ན་དངོས་འབྲེལ་ལས་བསྐྱོག་འབྲེལ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ།
འབྲེལ་ཆོས་དངོས་དང་འབྲེལ་ཡུལ་དངོས་འབྲེལ་དགོས་ན་དག་ལ་སྤྱི་ཤར་བ་དང་དུ་རྒྱ་བུས་པ་ཐོགས་མེད་
ཀྱིས་མི་ཏྟག་པའི་དུ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་

༼ ༣༠༠ ༽

རྟགས་ལ་མ་བྱུང་ལ་རྒྱ་ལྟུང་གི་བྱུང་བར་བྱས་ཆོས་དང་བྱེད་ཆོས་འབྲེལ་བ་ཙམ་གྱིས་འབྲུབ་ན། དུ་བས་
ཙམ་གྱི་མི་བསྐྱབ་བ་དང་། གཟུགས་ཙམ་གྱི་བྱས་བས་གཟུགས་མེད་གྱི་མི་རྟག་བ་བསྐྱབ་བ་འང་རྟགས་སུ་
འགྱུར་ཏེ། དུ་བ་དང་བྱས་བ་མེད་པ་མི་རྟག་བ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དགྲུང་འགྱུར་
ཏེ། འབྲེལ་ཆོས་ལ་འབྲེལ་ཆོས་དངོས་དང་དེས་བྱུང་བར་དུ་བྱེད་ཆོས་དང་། དེས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ཆོས་
གསུམ་དང་། འབྲེལ་ཡུལ་ལ་འང་དེ་ལྟར་གསུམ་ཡོད་བ་ལས། འབྲེལ་ཆོས་དངོས་འབྲེལ་ཡུལ་གསུམ་ལ་འབྲེལ་
བ་དང་། འབྲེལ་ཆོས་གྱི་བྱུང་བར་དུ་བྱེད་ཆོས་དང་། འབྲེལ་ཆོས་གྱི་བྱུང་བར་བྱས་ཆོས་གཉིས་པོ་འང་འབྲེལ་
ཡུལ་གསུམ་ལ་སོ་སོར་འབྲེལ་བ་སྟེ་དགྲུང་ཡོད་བ་ལས། འབྲེལ་ཆོས་ནི་འབྲེལ་ཆོས་དངོས་དང་། དེ་བྱུང་བར་དུ་
བྱེད་ཆོས་གཉིས་འབྲེལ་བས་པན་གྱི། བྱུང་བར་དུ་བྱས་ཆོས་འབྲེལ་བས་མི་པན་ཏེ་བྱས་ཆོས་ལ་བྱུང་བས་
བྱེད་ཆོས་ལ་བྱུང་བ་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་ཡུལ་ནི་དངོས་དང་། བྱུང་བར་དུ་བྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་
འབྲེལ་བས་པན་གྱི་བྱུང་བར་དུ་བྱེད་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བས་མི་པན་ཏེ། བྱུང་བར་དུ་བྱེད་ཆོས་ཡོད་བ་ན་བྱས་
ཆོས་ཡོད་བར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་འཇམ་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་
འབྲེལ་ཆོས་གྱི་ངོ་བོ་འཇམ་བྱུང་བར་དུ་བྱེད་ཆོས་གཉིས་འབྲེལ་བ་སྟེ། བཞེས་པན་ལ་ལྟག་མ་ལྟས་མི་པན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །གཉིས་བ་དེ་དགག་ན། འདི་ནི་རྣམ་གཞག་འགལ་བ་དང་། །གཞུང་གི་དགོངས་པར་འཐད་མ་
ཡིན། །སྤྱིར་དུ་སོང་བའི་བྱུང་བར་དུ་བྱེད་ཆོས་མེད་དུ་བ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་གོ་ཆོད་པར་འདོད་བ་དང་། འདིར་
འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་དུ་བྱེད་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བས་གོ་མི་ཆོད་པར་

༼ ༣༠༡ ༽

འདྲིང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་གཞག་འགལ་བ་དང་། རྒྱུ་འཛུགས་ལ་བྱུང་བར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བར་འདྲིགས་ན། རྒྱུ་
ཆོས་དཔོག་པར་འདུས་པའི་བྱིར་ཐུ་དགུ་ལ་སོགས་པ་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་བྱུང་བར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་
བས་གོ་ཆོད་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །བྱུང་བར་བྱ་བྱེད་དུ་གྲགས་པས་འགལ་ཞིག་གོ་བྱེད་དུ་འགྲོ་ན་དེ་ལས་བྱུང་བར་
འདུའོ། །ཞེས་བཤད་ཅིན་པའི་བྱིར་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས། གཞན་ཐམས་ཅད་
བཀག་པའི་བྱིར་རོ། །བྱུང་བར་བྱ་བྱེད་འབྲེལ་བ་ཡི། །སྟོབས་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བ་མིན། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་འཕམ་དོན་
གཞན་གྱི། །འབྲེལ་བའི་སྟོབས་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ། །བར་སྐྱབས་གྱི་ཆོག་པ་བཅད་དོ། །གཉིས་པ་ལྟར་སྤང་ལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་མཆོན་ཉིད་ནི། རྟགས་གང་ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་པ། །ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་
གསུམ་སྟེ། མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། འགལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་མཆོན་ཉིད་ནི། །ཕྱོགས་དང་
རྟགས་མེད་མ་གྲུབ་པ། །མ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་བཞོད་པ་ལྟར་མི་གནས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་
གསུམ་སྟེ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། སྟོང་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟོལ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
སྟེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ། རྟགས་གྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ། དེ་དག་ཕྱོགས་རེ་ལས་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་
ལའང་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དཔེར་ན་བདག་ཐམས་ཅད་ན་བྱུང་བ་
ཡིན་ཏེ་ཞེའམ། དོན་དམ་པའི་སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ་ཞེས་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་སྲིད་ཀྱང་ཚིད་གཞིར་མ་གྲུབ་པ་
སྐྱ་མཉན་བྱའམ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་རྟགས་གྱི་ངོ་

༼ ༣༠༩ ༽

བོ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པ་སྐྱེས་བུ་འདི་བདག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ་བདག་གི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་སྲིར་ཞེས། རི་བོང་གི་རྩ་སྤྱུག་པའི་སྲིར་རོ་ཞེས་བུ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་སྲིད་ཀྱང་
ཤེས་འདོད་དང་འབྲེལ་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ནས་མ་གྲུབ་པ་སྐྱེ་མིག་གི་གཟུང་བུ་
ཡིན་པའི་སྲིར་ཞེས་བུ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་སྐྱོག་པ་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས་གཞི་རྟགས་ཐ་
དད་མེད་པ་སྐྱ་སྐྱ་ཡིན་པའི་སྲིར་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་མི་རྟག་པས་མི་རྟག་པ་
བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་གཉིས་ནི་དམ་བཅའ་བའི་དོན་གྱི་སྲིར་སྟོགས་གཅིག་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་ནི་མ་གྲུབ་པར་མཆོན་མི་རུས་ཏེ་མཆོན་གཞི་མི་སྲིད་པའི་སྲིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མེད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་མཐུན་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྐྱ་མཉན་
བུ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་མཉན་བུས་བསལ་བའང་བསལ་བའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་མཆོན་མི་རུས་པར་འགྱུར་
རོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་སྟོགས་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་
དང་། རྟགས་ཀྱི་སྟོགས་གཅིག་ཆོས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལའང་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་དང་ཆོགས་པའི་སྤྱི་ཆོས་
ཅན་དུ་གཞག་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཟད་བྱེད་པས་ཤིང་རྣམས་སེམས་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཉལ་བའི་སྲིར་ཞེས་
འབུམས་པ་ལ་ཉལ་བར་བརྗོད་ལ་དེ་ཤིང་གི་སྟོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པའམ། ཉལ་བ་གཉིད་ལོག་པ་ལ་ཟེར་ན་
རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའམ། གྲུབ་མཐའ་ལ་ལྟོས་ནས་སྲིར་གྲོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །ཙཱ་བྱུང་གིས་སྐྱ་མི་
རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ན་སྐྱའི་སྟོགས་གཅིག་ཚུ་སྐྱ་

༼ ༣༠༣ ༽

ལ་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ནོ། །ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཚོས་
ཅན་དུ་བྱས་པ་དཔེར་ན་ཚུལ་གསུམ་རྟགས་སུ་མཚོན་པ་ལ་འདིས་མཚོན་ལུས་བཀོད་པ་ན་ཡ་གྲུལ་ལ་མ་གྲུབ་
པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ཕྱོགས་ཚོས་གྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྟགས་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ལ།
རིགས་གྱི་སྤྱི་གཞི་རྟགས་སུ་བྱས་པ་དང་། ཚོགས་པའི་སྤྱི་གཞི་རྟགས་སུ་བྱས་པའི་ཆེ་མཚུངས་པ་གཉིས་ལས་
དང་པོ་ལ་འདར་གྲུབ་མ་གྲུབ་མཚུངས་པ་ནི། སྤྱི་ཅན་གྱི་སྤྱི་ལ་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་རྟག་པ་
ལ་བྱས་པ་བཀོད་ན་འདར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གྲུབ་པར་མཚུངས་པ་འདར་སྤྱི་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན། སྤྱི་
བྱས་པ་གྲུབ་སྤྱི་མ་ཡིན་གྱི་མ་གྲུབ་ཀྱང་བྱས་ཅན་གྲུབ་པ་མི་སྐྱོན་པ་བཞིན། སྤྱི་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་རྩོལ་
བྱུང་གྲུབ་ལ། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཆེ་བ་གཉིས་སྤྱང་གི་ཤེས་པ་ལ་
རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། ཡ་གྲུལ་རྟོག་བྲལ་གྲུབ་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་པ་མ་གྲུབ་པས་རྟོག་བྲལ་མ་
འཁྲུལ་པའི་ཚོགས་པ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚོགས་པ་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་ན། འདི་ཅན་
གྱི་རྟགས་སུ་མཚོན་ལུས་བཀོད་པ་ན་རྟགས་དེ་ཚོགས་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཕྱོགས་ཚོས་རྒྱུད་པ་ལ་མ་གྲུབ་པས་
ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་སོ། །གཞན་སྤྱོད་པ་རྣམས་རང་གིས་ཤེས་པར་ཟད་པས་མ་བྲིས་
སོ། །གཉིས་པ་སྤྱོད་པ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚོས་ཅན་དང་། རྟགས་དང་། དེ་གཉིས་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་
ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དེས་རྒྱུད་མེད་

༼ ༣༠༩ ༽

ནས། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཤ་ཟའི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཚོས་ཅན་བསྐལ་བ་དང་། གཉིས་པ་ངེས་རུང་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་
ནོར་བྱལམ་སྒྲོན་མར་མ་ངེས་པ་ན་ནོར་བྱེ་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གཉིས་པ་རྟགས་ལའང་གཉིས་ལས།
ངེས་རུང་མེད་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་བྱས་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ངེས་རུང་ཡོད་
ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དུ་བལམ་སྒྲུངས་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ན་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་
ལའང་གཉིས་ལས། ངེས་རུང་མེད་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ད་ལྟའི་དགེ་བས་སྤྲུལ་མའི་དགེ་བ་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་དང་།
གཉིས་པ་ངེས་རུང་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་མ་བྱའི་སྤྱུ་གཤམ་པས་རི་སྤུལ་དབྱ་མར་མ་བྱ་བསྐྱབ་པ་ལྟ་
བུ་ལོ། །གསུམ་པ་རྒྱལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ལ་མ་གྲུབ་པ་གངས་
ཅན་པས་སྒོ་དང་བདེ་བ་སེམས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བ་ཅན་ནམ་མེ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཀོད་པ་ན་
རང་ཉིད་མངོན་པར་གསལ་བ་ན་ཉི་བར་ཞི་བ་ལ་འདོད་ཀྱི་སྤྱི་འཇིག་རྒྱ་མི་འདོད་པ་ལྟ་ལོ། །འདིའང་གྲུབ་མཐའ་ལ་
གཤམ་པའི་སྒོ་དང་བདེ་བ་ཚོས་ཅན་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་སྒོ་དང་བདེ་བ་གྲུབ་ཚེད་ལ་བསམས་ནས་རྟགས་
རྒྱལ་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བཏགས་ལ། ཡང་དག་པར་ན་ཚོས་ཅན་ལ་གྲུབ་ན་བྲུབ་པའི་སྒྲོན་ཡོན་གྱི་ཕྱོགས་
ཚོས་སྒྲོན་མེད་ཡིན་མོད་ཀྱི། གྲུབ་མཐའ་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །གཉིས་པ་ཕྱིར་རྒྱལ་
བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ནི་འཛེམ་མེད་པས་ཤུན་པ་བཤུས་ན་འཆི་བས། ཤིང་སེམས་པ་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པ་ནི་ཤིང་སྐམས་
པ་ཡིན་གྱི་འཆི་བའི་རོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་སངས་རྒྱུས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ལྟོས་ནས་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་
ཞེས་བསྟན་པར་

༼ ༣༠༥ ༽

ཟད་དོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་ལ་གྲུབ་ན་རྒྱལ་བ་གཉིས་ལ་སྤྲུལ་གྲུབ་ཀྱང་ཉགས་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་ལ་མ་གྲུབ་ན་
རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀ་སྤྲུལ་འདོད་ཀྱང་ཉགས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཆོས་ཅན་དང་། ཉགས་ཀྱི་ངོ་
བོ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས་ཕྱེ་བའི་དྲུག་སྟོང་པ་མ་གྲུབ་པ་ལས་གསུམ་ལས་ཕྱེ་བའི་དྲུག་སྟེ། ཕྱེན་བཙུག་གཉིས་
ཡིན་ལ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལས་ཕྱེ་བའི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྣམས་ནི་ཉགས་ཀྱི་ངོ་
བོ་མ་གྲུབ་པར་འདུ་ལ། གཞན་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་སྟོན་མེད་ཡིན་ཞིང་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྟོས་པའི་སྟོན་ནི་གྲུབ་མཐའ་
ཁས་སྤངས་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། ཡང་དག་པར་ན་ཆོས་ཅན་ནམ་ཉགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་
ཆོས་དོན་ནི་སྟོང་ལ། །མི་གནས་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན། །ཕྱོགས་རེའམ་རྒྱལ་བ་རྣམས་གཉིས་ལ། །མ་གྲུབ་རྣམ་
པར་ཕྱེ་སྟེ་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་མ་ངེས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཆོན་ཉིད་
ནི། མ་ངེས་ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་པའི་ཉགས། །མ་ངེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་བསྒྲིག་པ་མི་ཆོད་
པའོ། །གཉིས་པ་མཆོན་བྱའི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ལ་ཅོད་པ་
སྤང་བ་དང་། དེ་ལ་དཔེ་དང་ཅོད་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་དུ་མི་འཇུག་ན་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ། འཇུག་ན་ཐུན་མོང་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ཞེས་བྱ་
བ་ལྟོག་པ་གཞན་ཡིན་ན་མཉན་བྱས་མི་ཉག་པ་བསྐྱབ་པའང་ཐུན་མོང་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྤྲུལ་ལས་ལྟོག་པ་གཞན་རྩ་སྤྲུལ་
ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པས་སོ། །རྩས་གཞན་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་གིས་སྟོང་

༼ ༣༠༦ ༽

བ་ཚེས་ཅན་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་སྟེ་བྱས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྤྱིར་ཅེས་བཀོད་པའང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ཏེ། རྩམ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉི་ག་ལ་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་འདོད་ལས་གཞན་
མ་སྤྱན་སྟོགས་མི་མ་སྤྱན་སྟོགས་ལ་ངེས་པར་རྒྱས་མི་རྒྱས་ལ་སྤྱན་མོང་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་འདོག་
གོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རོ་བོ་ཐ་དད་ཀྱིས་དཔེ་དང་ཚྱོད་གཞིར་འགྱུར་བ་དང་། རོ་བོ་གཅིག་ལའང་གཞན་
སེལ་འཇུག་ཚུལ་གྱིས་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི་མེ་དང་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་ན་ལ་དང་སྐྱེ་ཤེས་འདོད་དང་། ཚང་
མང་དང་བྱམ་པ་དཔེར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལའང་གཉིས་ལས། ཐ་སྙད་བྱལ་མ་བྱལ་གྱི་འགྱུར་བ་བྱམ་
སྟོག་ཚེས་ཅན་གཞན་སེལ་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་རུང་སྟེ། དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པའི་སྤྱིར་མི་རྟག་པའི་
སྟོག་པ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་རོ་བོ་གཅིག་ལ་མངོན་གྱུར་སྟོག་གྱུར་གྱིས་དཔེ་དང་ཚྱོད་གཞིར་
འགྱུར་བ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རོ་བོ་གཅིག་ལ་མངོན་སྟོག་གཉིས་མི་སྤིང་མོད། འོན་ཀྱང་ངེས་པ་དཀའ་སྤྲོ་ལ་མངོན་
གྱུར་སྟོག་གྱུར་དུ་འདོགས་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གིས་འགྱུར་བ་ལའང་གཉིས་ལས། བྱལ་ཆེ་
ཆུང་ནི་ཤེས་བྱ་ཅམ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དཔེ་དང་
ཤེས་བྱ་ཅམ་ཤེས་འདོད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཚྱོད་གཞི་དང་དཔེར་རུང་ན་མཉན་བྱས་
མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་ན་འང་སྤྱི་ཅམ་དང་རྩ་སྤྱོད་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན། འདི་ཡང་འདི་ན་དཔེ་
དངོས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ལ་རྟགས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བ་བྱལ་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཅམ་ལ་མི་
འགྱུར་སྟེ། གཅིག་དང་

༼ ༣༠༥ ༽

དུ་བྱལ་གྱིས་མ་བྱལ་བའི་ཤེས་བྱ་འགའ་ཞིག་འདོགས་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཡང་རྩ་སྤྱིའི་སྤྱིང་དུ་མཉན་བྱ་ལ་མི་
རྟག་བས་བྱལ་བ་བྱལ་ཡང་སྤྱི་ཙམ་ལ་མི་འབྱལ་སྟེ། གཏན་ཆོགས་མཉན་བྱས་མ་བྱལ་བའི་སྤྱི་ཙམ་དགོས་བའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་ཙམ་འཛིན་བའི་ཆོད་མས་མཉན་བྱ་མི་འབྱལ་བར་འགྱུར་ལ། འདིར་ཤེས་བྱ་ཙམ་
འཛིན་བའི་ཆོད་མའང་གཅིག་དང་དུ་བྱལ་དུ་མི་འབྱལ་བར་འགྱུར་བ་འདོད་བས་ག་ལ་མཆུངས། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་
མི་རྟག་སྟེ་སྤྱིའི་བྱས་བ་ཡིན་བའི་ཕྱིར་རྩ་སྤྱི་བཞིན་ཞེས་བསྒྲུབ་བ་ན་བྱེ་བྱག་དཔེར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་བ་རྒྱས་
བར་ཤེས་བར་བྱའོ། །གཉིས་བ་བྱལ་མཉམ་ནི་མངོན་སུམ་ཙམ་ཆོས་ཅན་ཤེས་བ་ཡིན་ཏེ། བེམས་པོ་ལས་ལོག་
བའི་ཕྱིར་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་བ་ན་མངོན་སུམ་དང་རང་རིག་བྱལ་མཉམ་ཡང་དཔེ་དང་
ཤེས་འདོད་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲོན་ས་སྒྲོ་ངོར་བྱལ་མ་བྱལ་གྱི་བྱུང་བར་ཡོད་ན་
རྩས་དང་ལྷོག་བའམ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྱག་གམ་མཆོན་ཉིད་དམ་མཆོན་བྱ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་གང་སྒྲོ་ངོར་བསྒྲུབ་
སྤྱི་བ་དཔེར་བྱས་ཏེ། དཀའ་བ་ཚོད་གཞིར་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་བར་བྱའོ། །གསུམ་བ་མཆོན་
གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བ་དང་། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་
མཆོན་ཉིད་ནི། འྱོགས་མིན་གཞན་ལ་མ་བྱལ་བ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་དེའི་མཆོན་ཉིད་འྱོགས་ཆོས་བྱལ་འྱོགས་
གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་ནས་བསྒྲོག་བ་མི་ཆོད་བའོ། །གཉིས་བ་དབྱེ་ན་བཞི། དེ་ལ་རྟགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་ནས་
མ་མཐོང་བ། དཔེར་ན་སྤྱི་མི་རྟག་སྟེ་མཉན་བྱ་ཡིན་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །ཡོད་ཀྱང་མ་

༼ ༣༠༩ ༽

མཐོང་བ་སྐྱེས་བྱ་འདི་ལྟ་ལས་ཆོ་འཕོས་ཏེ་མིག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ་ལྟ་བུའོ། །མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་
མཐོང་བ་སྐྱེ་མི་ཏྲག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་བཞིན་ལྟ་བུའོ། །མི་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་
བ་གང་བྱས་པ་མི་ཏྲག་སྟེ་རིག་བྱེད་བཞིན་ནམ་མཁའ་ནི་མ་བྱས་སོ་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་སྐྱེན་
མོང་བ་ལའང་གཉིས་ལས་མཆན་ཉིད་ནི། སྤྱོད་གས་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་སྐྱེན་མོང་། །དེའི་མཆན་ཉིད་སྤྱོད་གས་
ཆོས་བྱུང་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་མི་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་གཉི་ག་ལ་འཇུག་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན་དངོས་དང་ལྷག་ལྡན་
གཉིས། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་དང་ལྷག་ལྡན་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ལས་མཆན་ཉིད་ནི། གཉིས་ཀ་ལ་
མཐོང་བ་སྐྱོད་མི་ཆོད། སྤྱོད་གས་ཆོས་བྱུང་སྤྱོད་གས་གཉི་ག་ལ་མཐོང་ཡང་བསྐྱོད་པ་མི་ཆོད་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་
ན་བཞི་སྟེ། གཉི་ག་ལ་བྱུང་བར་མཐོང་བ་སྐྱེ་མི་ཏྲག་པ་ལ་གཞལ་བྱ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་ལ་བྱུང་བར་
མཐོང་བ་སྐྱེ་ཆོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ལ་མི་ཏྲག་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མི་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་ལ་བྱུང་བ་སྐྱེ་ཆོལ་མ་བྱུང་ལ་
མི་ཏྲག་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉི་གའི་སྤྱོད་གས་རེ་ལ་མཐོང་བ་སྐྱེ་མི་ཏྲག་པ་ལ་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་ལྟ་
བུའོ། །གཉིས་པ་ལྷག་ལྡན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡང་དག་དང་འགལ་བའི་ལྷག་ལྡན་ནོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ལས་
མཆན་ཉིད་ནི། ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་མཐོང་། །མི་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་ལ་མ་མཐོང་བའོ། །སྤྱོད་གས་ཆོས་
བྱུང་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་ལ་མཐོང་། །མི་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་ལ་མ་མཐོང་ཡང་བསྐྱོད་པ་མི་ཆོད་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན་
གསུམ་སྟེ་དེའང་ཏྲགས་མི་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་གས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་དཔེར་ན་ཐམས་ཅད་

༼ ༣༠༩ ༽

མཁུན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྤྲོ་བའི་སྤྲོ་ལྟ་བུ། མེད་ཀྱང་མི་འགལ་བ་སྤྲོ་བསངས་མ་ཡིན་ཏེ་ལྟས་བྱིན་གྱི་བྱ་ཡིན་པའི་
སྤྲོ་ལྟ་བུ། འགལ་ཡང་མ་ངེས་པ་བྱས་པ་རྟག་པ་དང་འགལ་བར་མ་ཤེས་པ་ལ་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་སྤྲོ་ལྟ་
བུའོ། །འདི་འགལ་བར་ངེས་ན་ཡང་དག་ཉིད་དོ། །མི་མ་སྤྲོ་སྤྲོགས་མཐོང་མ་སྤྲོ་སྤྲོགས་ལ། །མ་མཐོང་འགལ་
བའི་ལྟག་ལྟན་ཡིན། །དེ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་མཆོན་ཉིད་ནི། སྤྲོགས་ཆོས་བྱབ་མི་མ་སྤྲོ་སྤྲོགས་ལ་མཐོང་།
མ་སྤྲོ་སྤྲོགས་ལ་མ་མཐོང་ཡང་བསྐྱོག་པ་མི་ཆོད་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། རྟགས་མ་སྤྲོ་སྤྲོགས་ལ་
ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་དཔེར་ན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཡིན་ཏེ་སྤྲོ་བའི་སྤྲོ་ལྟ་བུ། མེད་ཀྱང་མི་འགལ་བ་སྤྲོ་
བསངས་ཡིན་ཏེ་ལྟས་བྱིན་གྱི་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྲོ་ལྟ་བུ། འགལ་ཡང་མ་ངེས་པ་བྱས་པ་རྟག་པ་དང་འགལ་བར་མ་
ཤེས་པ་ལ་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་སྤྲོ་ལྟ་བུའོ། །འགལ་བར་ཤེས་ན་འགལ་བའི་རྟགས་ཉིད་དོ། །འདི་གཉིས་བྱེ་བྲག་
པའི་འདོད་པའི་ལྟག་ལྟན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི་རིམ་པ་བཞིན་མི་མ་སྤྲོ་སྤྲོགས་དང་མ་སྤྲོ་སྤྲོགས་གཉིས་ལས་ལྟོག་
པ་ངེས་ན་ཡང་དག་དང་འགལ་བར་འགྲོ་བ་ལས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྟག་མ་ཡོད་པས་ལྟག་ལྟན་ཞེས་བུའོ། །གསུམ་པ་
འགལ་བ་ལ་གསུམ་ལས་མཆོན་ཉིད་ནི། རྟགས་བྱབ་བསྐྱོག་པས་བྱབ་ན་འགལ། །དེའི་མཆོན་ཉིད་ནི་སྤྲོགས་
ཆོས་བྱབ་ཅིང་བསྐྱོག་པས་བྱབ་པའོ། །གཉིས་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། དངོས་པོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་།
བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། དབྱེ་བ་གཞན་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲེལ་པའི་
དབང་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། སྤྲོ་བ་ལ་

༼ ༣༡༠ ༽

ལྷོས་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་གཉིས་སུ་འགོ་བའི་ཚུལ་ནི། མི་དམིགས་རང་བཞིན་གཏན་ཆིགས་སུ། །བསྐྱུས་བས་འགལ་བ་གཉིས་ཉིད་ཡིན། །མི་དམིགས་བ་ཐམས་ཅད་དཔེ་ལ་སྒྲུང་རུང་མི་དམིགས་བར་འདྲུ་ལ་དེ་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་བས་རང་བཞིན་གྱིས་ཉགས་ཡིན་ཅིང་དེ་དག་བསྒྲོག་བས་མི་དམིགས་པའི་འགལ་བའང་རང་བཞིན་འགལ་བའི་ལྟར་སྒྲུང་དུ་འདྲུ་བས་འགལ་བའང་གཉིས་ཉིད་དེ། །རང་བཞིན་འགལ་བ་སྐྱེ་ཉག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བུ་དང་། །འབྲས་བུ་འགལ་བ་སྐྱེ་ཉག་སྟེ། །བཅའ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ལྟ་བུ་འོ། །དེ་སྐད་དུ། །རང་བཞིན་འབྲས་བུ་བསྐྱུབ་དོན་དུ། །གཏན་ཆིགས་གཉིས་དང་བསྒྲོག་བ་གཉིས། །ཚུད་ཕྱིར་ཁྱད་བར་སྒྱི་དག་སྟེ། །ལྷག་མ་ལྷོག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་བ་འབྲས་བུ་འགལ་བ་ཚུད་བ་སྒྲུང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། །ཚུད་བ་དགོད་བ་དང་། །ལན་གདབ་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཉགས་དེ་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཚུལ་བྱུང་ཉག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས། །གཉིས་བ་ལན་ལ་བཞི་ལས། །དང་པོ་ཉན་ཤེས་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་འབྲས་བུར་བསྐྱབ་ན། །བཅའ་མ་ཐག་བྱུང་མི་ཉག་འབྲས། །ཉན་པའི་ཤེས་བ་ཆོས་ཅན་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ་བཅའ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་བ་དེ་ཉག་པའི་འབྲས་བུར་མི་འཐད་བ་ནི། །ཉགས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་འགལ། །གལ་ཏེ་ཉག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་བཅའ་བའི་སྤྲོ་རོལ་དུ་འང་ཐོས་བར་འགྱུར་ཏེ་ཉག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱེབས་བས་མི་ཐོས་སོ་ཞེ་ན། །སྐྱབ་བྱེད་དེས་ཡུལ་ལ་ཕན་གཞོད་བྱས་སམ་དབང་པོ་ལ་བྱས། །དང་པོ་ལྟར་ན་ཡུལ་ལ་ཁྱད་བར་

༼ ༣༡༽

བསྐྱེད་ན་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། མ་བསྐྱེད་ན་བསྐྱེད་པས་པར་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་དབང་པོ་ལ་བསྐྱེད་པས་སྤྱི་
ལྷན་ཅིག་གྲེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྷན་ལང་ལྷན་ཅིག་གྲེད་པ་དེས་སྤྱི་རྟག་པ་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར་ཞེས་
བརྟག་པ་སྤར་དང་མཚུངས་སོ། །གསུམ་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤར་བ་ནི། མི་རྟག་འགྱུར་ཕྱིར་འདི་མི་མཚུངས།
འོ་ན་ཁྱེད་རང་ལྷན་ཡང་བྱམ་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཅིག་པ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པས་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བྱམ་
པ་རྟག་པ་བསྐྱེད་པས་པར་འདོད་ན་བདེན་ཡང་མི་རྟག་ལ་དེའི་སྐྱད་ཅིག་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཤེས་གྱི་རྒྱར་མི་འདོད་གྱི།
རྒྱུན་གསུམ་ཆོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་རྒྱར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་འགྱུར་མེད་ལ་དེ་མི་
མཚུངས་པ་ནི། དེད་ཀྱང་དེ་ལྷན་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་འབྲ་འགྱུར་མེད་ལ་མི་འཐད། །ཁྱེད་གྱི་རྟག་པ་ལ་རྒྱུན་གྱིས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་མ་གྱུར་པས་རྟག་ཏུ་དམིགས་པའམ་མི་དམིགས་པར་འགྱུར་
རོ། །དེའི་ཕྱིར། བཅའ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་སྤྱི་མི་རྟག་པའི་འབྲས་བུར་འབྲུབ་སྟེ། སྤར་ཡོད་པའི་
ཤེས་པ་ནི། བཅའ་མ་ཐག་འབྲུང་ངེས་མིན་ཏེ། སྤྱི་བ་གྲེད་དབང་པོ་སྤྱད་གལ། །རྣམ་ཀུན་ཉིར་སྦྱོར་མེད་ཕྱིར་
རོ། །ལྟོས་པ་མེད་པར་ངེས་འགའི་ཆོ། །འབྲས་བུ་མི་གྲེད་འགལ་བའི་ཕྱིར། །ཤེས་པ་དེ་འབྲས་འགལ་
བའི། །འབྲས་བུར་གྲུབ་པ་དེ་རྟགས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་ལ་ལྟོས་ནས་གསུམ་དུ་
དབྱེ་ན། མི་དམིགས་གསུམ་པར་འབྱེད་ན་ནི། །དེ་བརྒྱུག་འགལ་བའང་གསུམ་དུ་འགྱུར། །སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བས་
ཡང་དག་གི་རྟགས་གསུམ་དུ་འབྱེད་ན།

༼ ༣༡༩ ༽

དེ་དག་བརྒྱུག་པ་ཉིད་འགལ་བ་ཡིན་པས་འགལ་བ་འང་གསུམ་ཉིད་དེ། སྤང་བྱང་གི་བྱམ་པ་ཡོད་དེ་མི་སྤང་བའི་
ཕྱིར་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེན་གསུམ་ལས། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་ནི། འགལ་
ཞིག་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི། །དབྱེ་བས་འགལ་བ་བཞི་ཞེས་ཟེར། རྟོག་གི་བ་འགལ་ཞིག་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ནི་
རེས་འགལ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་སམ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོན་ས་སམ། དེའི་བྱང་པར་གྱི་སྒྲོན་ས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེས་ཐ་
སྤྱད་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱང་པར་གཉིས་འགོག་པའི་
འགལ་བ་བཞི་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཆོས་
ཅན་གྱི་བྱང་པར་ལ་སྒྲིགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་ངོ་བོ་དང་འགལ་བས་ཆོགས་དོན་གྱི་སྤྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་
པའོ། །མཚན་གཞི་དཔེར་བརྗོད་ན་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་
བཀོད་པ་ན། ཆོས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་ནམ་མཁའ་སྤང་ཅམ་ལ་སྒྲིགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དངོས་
པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་དང་མ་བྱས་པ་འགལ་བས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་བ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་
བའི་སྒྲིགས་ཆོས་མི་འབྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་དང་མཚུངས་པས་སོ། །འདི་ལ་ཆོས་
མཚན་ན་རེ། ནམ་མཁའ་མ་བྱས་ཤིང་ཡོད་པར་འདོད་པ་འགལ་ཞིག་ལ་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན་རྟག་སྟེ་མ་བྱས་
པའི་ཕྱིར། རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན། རི་བོང་གི་རྩ་དང་མཚུངས་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་
མེད་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་མོད་ཀྱི་འདི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་ན་སྒྲིགས་ཆོས་མི་

༼ ༣༡༣ ༽

འབྲུག་ལ། རྒྱལ་ས་ཚོས་གྲུབ་ན་ཚོས་ཅན་མི་ཁེགས་ཤིང་། བསྐྱབ་བྱ་ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་ན་
ཚོས་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པར་འགྱུར་བས་རིགས་པས་མི་འཐད་ཅིང་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་མཐུན་པར་ཟད་
དོ། །ཡང་ཚོས་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པ་ནི་སྤྲ་ཏྲག་སྟེ་བྱས་པའི་སྤྱིར་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ། །ཚོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་
འགོག་པའི་འགལ་བ་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་གྱི་བྱེད་པར་འགོག་
པ་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དོན་ཉིད་ལ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ནི་རིགས་པ་
དང་གཞུང་མི་འཕྲོད་པས་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། དངོས་ཤུགས་ཚོས་དང་ཚོས་
ཅན་གྱི། །འགལ་བ་བརྗོད་འདོད་བས་གྱིས་ཡིས། །ལ་ལ་དངོས་སུ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང་། ལ་ལ་བརྗོད་པའི་
ཤུགས་གྱིས་འགལ་བར་གྱུར་བ་དང་། ལ་ལ་ཚོས་བརྗོད་པ་དང་ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སློན་ནས་བྱེ་བར་ཟད་གྱི།
དོན་གྱི་སྒྲུབ་བ་ཐ་དད་པས་བྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་སུ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་མི་ཏྲག་པའི་སྤྲ་ཏྲག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་
བུའོ། །བརྗོད་པའི་ཤུགས་གྱིས་འགལ་བ་ཏྲག་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་
འགལ་བ་ལ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་ལ་སོགས་པ་ཟེར་བ་ལྟར། ཚོས་གྱི་བྱེད་པར་གྱི་སློན་ནས་བརྗོད་པ་དཔེར་ན་མིག་ལ་
སོགས་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་ན། ཚོས་གྱི་བྱེད་པར་འགོག་
པ་ཞེས་བུའོ། །གཞན་གྱི་དོན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཚོས་ཅན་གྱི་སློན་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་
འགལ་བ་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་འགོག་པ་ཞེས་ཟེར་ལ་འདོད་པ་

ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ནི་གཉི་ག་མཚུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཏན་ཆིགས་ལའང་། །སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། མི་
རྟག་པའི་སྐྱ་ཞེས་བརྗོད་པའང་ཐ་སྙད་བྱང་པར་ཡོད་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པའི་
སྐྱའི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བའང་ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐོ་ནས་བརྗོད་པ་སྟེ། རྟག་པའི་སྐྱ་ལས་སྐྱ་བྱང་
པར་དུ་བྱས་པའོ། །སྐྱའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཅན་སྐྱས་མི་རྟག་པ་བྱང་པར་དུ་བྱས་པ་
བརྗོད་པ་སྟེ། སྐྱ་མ་ཡིན་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱ་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་གཉིས་ཀའང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པར་འདོད་པས་དོན་ལ་བྱང་པར་མེད་དོ། །དེ་དག་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་རྒྱས་པས་ཡང་དག་
ཡིན་ལ་འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྟོགས་པར་མི་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་འགལ་བ་ཡིན་
ནོ། །འདི་དག་ནི་དོན་གྱི་སྦྱོན་ཡོན་རང་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ལ། སྐྱ་སྐྱའི་སྦྱོན་ཡོན་གཞན་དོན་གྱི་ཡིན་མོད་ཀྱི་
ཟེར་ཡང་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་སྤྱོད་གས་གཅིག་ཏུ་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཡང་དག་ལ་ཡང་མཚུངས་
ཤེས་ན། །བྱེད་པ་ཚུང་སྤྱིར་བཏང་སྟོམས་མཛད། །འོན་ཡང་དག་ལའང་དེ་ལྟར་ཅི་སྟེ་མི་འབྲེད་ཅེས། བྱེད་ལང་
སྦྱོན་མེད་མོད་བྱེད་པ་ཚུང་བས་མ་བྱེ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། འགལ་བ་བཞིན་དུ་གཏན་ཆིགས་གྲང་། །ཅི་སྟེ་ཐ་མི་
དད་ཅེས། །རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་སྤྱས་འགོག་ །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་དབྱེ་བ་གཞན་དུ་འདོད་པ་
འགལ་བ་ནི། ཞེ་འདོད་དང་ནི་སྤྱས་པ་གཉིས། །བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། །གཞན་དོན་བསྐྱབ་པའི་
འགལ་བ་སོགས། །འགལ་བ་གསུམ་པ་འདིར་མི་བཞེད། །གངས་ཅན་

༼ ༣༡༥ ༽

ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདུས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་མཉམ་ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པའི་
ཡན་ལག་བཞིན་ཞེས་ཟེར་བའི་རྟགས་དེ་ཞི་འདོད་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་མིག་ལ་སོགས་
པའི་སྟངས་དུ་བསྒྲོག་པ་བསྐྱབས་པས་འགལ་བ་གསུམ་པའང་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དག་ཏུ་བརྗོད་པ་དང་ཞི་བས་འདོད་
པ་གཉིས་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་མེད་པས་སྔ་མའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་རྟགས་དེ་དག་གི་ངེས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། མཐའ་འགོག་གི་ངེས་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱས་པ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་
ངེས་པ་ཡིས། །རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་རུ་ངེས། །རྟགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱབ་མ་བྱབ་གཉིས་ལས། མ་བྱབ་
ན་མ་བྱབ་པའི་རྟགས་ལྟར་སྤྲང་རོ། །བྱབ་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་ངེས། འགོག་ངེས། གཉིས་ཀར་མི་ངེས་པ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡང་དག་གཉིས་པ་འགལ། གསུམ་པ་མ་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལའང་གཉིས་ལས་ཇི་ལྟར་
རྒྱས་པའི་ཚུལ་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་པོ་ལ། །རྒྱས་པ་དེ་ཡང་རྣམ་བཞི་ཡོད། མ་བྱབ་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་
སྟངས་དུ་ཐེ་ཆོམ་ཡང་བསྐྱེད་མི་རྒྱས་སོ། །མ་ངེས་པས་ཐེ་ཆོམ་ཅམ་བསྐྱེད་ཅིང་འགལ་བས་མི་འདོད་པའི་ངེས་
པ་དང་། ཡང་དག་གིས་འདོད་པའི་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུས། ཕྱོགས་
ལ་མཐུ་མེད་སོམ་ཉི་དང་། །མི་འདོད་འདོད་པའི་ངེས་འབྱུང་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་
ཚྱོད་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་མ་བྱབ་པ་ལ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ལ་ཆོས་མ་བྱབ་པར་ཤེས་ན་མི་
འགོད་ཅིང་། མ་ཤེས་པར་བཀོད་

༩༣༧༽

ན་རྟོག་པ་འགའ་ཞིག་མི་བསྐྱེད་པ་འགའ་ལོ་སྟུང་ན། མ་གྲུབ་པར་ཤེས་ཀྱང་རྟགས་དེ་ལྟར་བཀོད་ན་ཞེས་
བརྟགས་པ་མཐའ་གཟུང་བའམ་རྟོག་པ་འགའ་ཞིག་སྐྱེས་ཀྱང་རྟགས་ལ་མ་སྟོན་པས་སྟོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་
འགའ་བ་ལ་སྤང་བ་ནི། ལྷོགས་ཆོས་དང་བསྐྱོག་པས་བྱུང་བ་མ་དེས་ན། འགའ་བ་ལ་རྩས་པ་མེད་ལ། དེས་ན་
འགའ་བ་ལ་དཔོག་འདོད་མི་སྤིང་དོ་ཞེ་ན། དེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་ན་ཞེའམ་བབ་ཅོལ་དུ་བཀོད་པ་ལ་ཕྱིས་དེས་
པའི་ཆེ་དེ་ལྟར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པས་མི་འགའ་ལོ། །གཉིས་པ་རྟགས་དེས་རྟོགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གསུམ་
སྟེ། མཆན་ཉིད་དགོད་པ་དང་། མཆན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལྷོགས་ལ་གཞོད་པའི་བསལ་བ་བརྗོད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཅད་ལ་སྟོན་ཏེ་ལྟར་བསྟན་པ་དང་། ཡོངས་གཙུག་ལ་སྟོན་ཏེ་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ། དེ་དག་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི་མདོ་ལས། མཆན་ཉིད་ལྟ་ལྟར་གསུངས། ཇི་སྟངས་དུ།
ངོ་བོ་ཁོ་ན་བསྟན་བྱ་བ། །བདག་ཉིད་འདོད་དང་མ་བསལ་བ། །ཞེས་ཆོས་ལྟ་ལྟར་དུ་གསུངས་ལ། དེ་དག་ལས་
ངོ་བོ་ནི། བསྐྱབ་བྱར་བཟུང་བ་ན་ཆད་མས་གྲུབ་པ་བྱན་རུང་མེད་པའོ། །དེའི་རྣམ་གཅོད་ནི། དམ་བཅས་ཅ་མ་
ཉིད་ཆད་མས་གྲུབ་ཅིན་གཙུག་པའོ། །འདོད་པ་ནི་དག་ཏུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་ཞེ་བས་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པའོ། །དེའི་
རྣམ་གཅོད་ནི། ལྷོགས་བྱེད་དག་གྲོལ་བས་མ་བརྗོད་ཅིང་ཕྱིར་གྲོལ་གྱིས་དངོས་སུ་མ་ཐོས་ན་བསྐྱབ་བྱ་མ་
ཡིན་པར་བསམས་ནས་མིག་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ་འདུས་ཤིང་
བསགས་པའི་ཕྱིར། མལ་ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན་

༼ ༣༡༽

གཞན་དོན་དུ་བརྟགས་ནས་རང་དོན་བསྐྱབ་པ་སྐྱུ་ཐབས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་ལ་ཞེ་འདོད་མ་ཡིན་པ་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་
པ་གཙོ་དེད། །གལ་ཏེ་སྐྱས་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་ན་སྦྱོན་ཡིན་གྱི་ཞེ་འདོད་ལ་མེད་ཀྱང་སྦྱོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་
ཡིན་ཏེ་སྐྱས་མ་སྐྱས་གཉིས་ཀ་ལ་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་པར་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་བདག་ཉིད་ལ་གཞན་
ཀྱི་སྐྱས་བརྗོད་ན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་དེ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། བདག་གཞན་ཞེ་ན་དེ་མ་བྱུག། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་བཅས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འང་རྗེས་འགྲོ་མེད་དེ། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན་མངོན་
པར་གསལ་བའི་སེམས་པ་ཅན་ལུས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་དང་བྱམ་པ་གང་ཡང་རུང་བས་གཉིས་པ་དང་
བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ལ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྩིག་པ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་མངོན་པར་གསལ་བའི་སྦྱེས་བྱ་དཔེ་
རྩིག་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོགས་དང་མཐུན་སྟོགས་ལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་བསལ་ཏེ། ཆོགས་པའི་སྦྱི་བཀོད་ན་སྟོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགྲོ་གཉིས་ཀ་མེད་ཅིང་རྟག་པའི་སྦྱི་འགོད་
ན་གང་རུང་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །བདག་ཉིད་ནི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི་རྟོལ་བ་རང་འདོད་
པའོ། །དེའི་རྣམ་གཅོད་ནི་ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ལས་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གཞོན་ནའང་
གཏན་ཆོགས་དང་དམ་བཅའི་སྦྱོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱི་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་ནས། ནམ་
མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་བ་གཙོ་དེད། །དེ་ལ་འང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་
རིགས་པ་ལུང་ལ་མི་སྟོས་ལ། གནས་གསུམ་པར་འཕོ་བ་ན་

༼ ༣༡༽

རིགས་པ་དང་མི་འགལ་བའི་ལུང་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་ནི། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཉི་ག་མ་ཡིན་
གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ནར་འདོད་པའོ། །དེའི་རྣམ་གཅོད་ནི། རྣམ་འབྲེལ་ལས། རང་ཉིད་འདོད་པ་བརྟོན་པ་
ཡིས། །ངེས་བཟུང་དོན་ནི་རྟོགས་ན་ཡང་། །བྱེད་པའི་མཐའ་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། །དུས་གཞན་གཅད་ཕྱིར་
གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྟན་བྱའི་སྐྱ་དུས་གསུམ་ཀ་ལ་འཇུག་ལ་འདིར་བསྟན་བྱའི་སྐྱ་གཙོ་
བོ་ཡིན་ཞིང་རང་ཉིད་དང་འདོད་པ་གཉིས་དེའི་བྱད་པར་ཡིན་པས་གཙོ་བོའི་ཞར་ལས་གཉིས་པོ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་བ་ལ་འཇུག་ལ། དེ་ལྟར་དེ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་དང་མ་གྲུབ་པའི་དཔེ་བརྟོན་པ་གཉིས་ལ་བྱུང་
ཆེས་བས་དེ་གཉིས་ཀྱང་དམ་བཅའ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ལྟའི་རྒྱུན་ད་ལྟར་བ་ལ་འཇུག་པས་འདོད་པའི་
སྐྱའང་ད་ལྟར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱར་མི་འདོད་
ལ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་པས་བྱུང་ཆེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ལྷོགས་གྱི་མཆན་ཉིད་གྱི་སྐྱབས་འདིར་འདོད་པའི་བྱིངས་
ཨེ་ཁ་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ནེལ་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས་མ་འོངས་པ་ན་བསྟན་བྱ་གཅོད་མི་རུས་སོ། །ཁོ་ནའི་སྐྱ་
ཡོད་ན་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་གཉིས་བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ནར་བསྟན་པར་བྱ་བར་འདོད་པ་མེད་དེ། སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རིག་པའི་སྒྲོར་ཡང་ཁོ་ནའི་སྐྱ་དགོས་ཏེ་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་ནི་ལྷོགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་
ལའང་བྱེད་ལྟན་གྱི་མཐའ་ཅན་བསྐྱབ་བྱའི་སྐྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟུམ་ན། འདོད་པའི་ཆིག་ལ་ནེལ་ཡན་ལག་ཡིན་
ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ། མ་འོངས་པ་གཅོད་རུས་པས་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་

༼ ༣༡༩ ༽

ལ་མ་གྲུབ་པ་འགོག་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྲོ་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་སྤྱིར་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་བྱ་ལ་བྱས་པ་དཔྱོད་པ་ལ་མ་
གྲུབ་ཀྱང་གོལ་བ་བསྐྱབ་བྱར་མི་འདོད་ལ། གངས་ཅན་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱར་མི་འདོད་པའི་སྤྱིར་དེ་
དག་བརྗོད་པ་སྟོགས་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདོད་རྒྱུན་འདིར་ནི་ཡན་ལག་མིན། །འདོད་པར་
འགྱུར་བའི་ཆོག་དག་ལ། །ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡིས་ནི། །གཏན་ཆོག་མ་གྲུབ་ལ་སོགས་འགོག །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གལ་ཏེ་སྟོགས་ཀྱི་ཆོག་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པས་བསྟན་པར་བྱ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། མི་
འགལ་ཏེ་བྱེད་བསྐྱབ་བྱ་ཁ་དོག་ཏུ་འབྱེན་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་འང་བསལ་བ་བཞི་མ་ཞུགས་པ་ཅིག་བསྟན་པར་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དགོངས་ཏེ་རྣམ་ངེས་ལས། གལ་ཏེ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་དུ་ཚུགས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །ཡང་ན་རྟགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་ཆོགས་སྤྱད་པས་མི་འགལ་ལོ། །མ་བསལ་བ་ནི་བསལ་བ་བཞི་མ་
ཞུགས་པའོ། །དེའི་རྣམ་གཅད་ནི་བསལ་བ་བཞི་ཞུགས་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྲུང་དུ་མི་བྱང་བས་དེ་གཅོད་
པའོ། །གཉིས་པ་ཡོངས་གཅོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་ན། བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་རིགས་པའི་སྒོར། །རིགས་
པའི་སྒོར་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་སྟོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྟོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་
བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྲུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་སམ་འཁྱགས་ཀྱིས་ཁས་སྲུངས་པའོ། །གསུམ་པ་ཅོད་པ་
སྲང་བ་ནི། འདི་ལ་མ་བྱུང་བྱུང་ཆེས་དང་། །རྟགས་ལ་མཚུངས་པའི་བཅུད་པ་མེད། །འདི་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་
མ་བྱུང་བ་སྲང་བ་ནི། སྒོ་

༼ ༣༩༠ ༽

བྱར་བའི་རྗེས་དཔག་ལ་མ་བྱུང་སྟེ་ཁས་སྒྲངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གྲོ་བྱར་བའི་བསྐྱབ་བྱ་
དེ་མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། འོན་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་གཞིར་བྱར་བའི་ཆོག་ས་དོན་རྟོགས་པས་
བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པར་བརྗོད་དོ། །ཡང་དེའི་ཆེ་དངོས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པ་མེད་ཀྱང་། བྱུང་བྱེད་གྲོ་བྱར་པ་ཡིན་
པས་བསྐྱབ་བྱའང་གྲོ་བྱར་དུ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་དུ་བ་གྲོ་བྱར་པ་མཐོང་བས་བསྐྱབ་བྱ་མེ་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་
ནོ། །གཉིས་པ་བྱུང་ཆེས་པ་སྤང་བ་ནི། སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་དམ་བཅས་པ་ལ་བྱུང་ཆེས་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྲུལ་ཏྲུ་མི་
ཏྲུ་ཟིས་པ་ན་ཐ་དད་པ་དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་སྤྲུལ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་མི་ཏྲུ་
པ་ཉིད་དང་སྤྲུལ་ལྡན་ནོ་ཞེ་ལ། ལ་མེ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་དམ་འཆའ་བ་ལ་སོགས་པའང་བསྐྱབ་བྱར་ཐལ་ལ། འདོད་
ན་དེ་ཆར་གཅད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་ན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་མོད་ཀྱི་ཆ་གཞན་
ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཆར་གཅད་དུ་འགྱུར་བ་མི་འགལ་ལོ། །གསུམ་པ་རྟགས་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཁས་
སྒྲངས་པ་དགོས་པ་ལྟར། རྟགས་ལའང་ཁས་སྒྲངས་པ་ཅི་སྟེ་མི་དགོས་ཤེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་
ན་ཁས་མ་སྒྲངས་ཀྱང་རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ། མ་གྱུར་ན་ཁས་སྒྲངས་ཀྱང་མི་འགྱུར་ཞིང་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དངོས་སམ།
སྐབས་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་ནས་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་འདི་རྒྱུ་ཕྱིར་རྒྱུ་གང་ལ་ལྟོས་
ནས་འདོག་ཅེ་ན་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྐྱབ་བྱར་འོས་པ་ཞིག་ལ་ཕྱིར་རྒྱུ་ཀྱིས་ན་གཏད་
པར་འོས་ལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཆར་གཅད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་

༼ ༣༩༡ ༽

བ་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་ན། བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་དངོས་
པོ་ལས། །བརྟགས་པར་སྤྱེ་སྤྱེ་བསྐྱབ་པ་ལསལ། །བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་གཞི་དངོས་པོའི་ཚྭ་གས་དོན་ནས། བརྟག་
པའི་ཚྭ་གས་དོན་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བརྟགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ་བྱུང་བསལ་མེད་པ་ཞིག་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་
སྒྲངས་ན་སྤྱ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའང་སྐྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཐོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྤྱ་དོན་བསྐྱབ་
པས་རང་མཚན་མི་འགྱུར་བོ་ཞེས་བཤད་ཟེན་ཏོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ཚྭ་གས་དོན་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱ་
རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ་ཚད་མས་བསལ་བ་འཇུག་སྤིད་པའི་སྤྱིར་དང་། རྟགས་ཀྱི་རྒྱས་ལུལ་
མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེ་འོ། །འདིའང་མི་འཐད་དེ། བསལ་བའི་དོན་དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་བསལ་བ་དྲན་རུང་ལ་
བརྗོད་པའི་སྤྱིར་དང་། རྟགས་ཀྱི་རྒྱས་ལུལ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ན། གཙུ་པོ་བདག་གི་དོན་བྱེད་པ་
དང་། བུམ་པ་སྤྱེས་བུས་གཉིས་བཅས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་བྱར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་དང་། སྤྱོད་དཔོན་གྱི་
དགོངས་པའང་སྤྱ་དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རྟགས་ཀྱི་རྒྱས་ལུལ་གྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ནི་དངོས་པོ་བ་ཡིན་ལ། སྐྱོན་ཡོན་བཅི་བ་ནི་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་རིམ་པ་ལྟར་
རྟགས་ཀྱིས་གོར་རུང་དང་། ཟེ་ཚོམ་དང་ལྷན་པའི་དོན་ལ་འདོད་པས་ལུལ་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་མི་
འཐད་དེ། སྤྱར་གྱི་སྐྱོན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བའི་སྤྱིར་དང་། དགོངས་པར་མི་རུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་
འདོད་པ་ནི། སྤྱ་ཡི་དོན་ལ་རང་

༼ ༣༣༣ ༽

མཚན་དུ། །འཁྱལ་བ་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན། །སྤྱོད་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་ཚོགས་དོན་
བསྐྱབ་བྱའོ། །ཞེས་བརྗོད་པས་དགག་སྐྱབ་སྤྱོད་ལ་བྱས་ཀྱང་རང་མཚན་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཕྱིར་དངོས་དངོས་
མེད་ཏེན་ཅན། །ཕྱི་རོལ་ཏེན་མིན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
འཐད་བ་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟེན་ཏོ། །དེའང་སྤྱི་མི་ཏྲག་པ་དང་། ལ་མེ་ལྷན་པ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་དངོས་སོ་
དང་། སྤྱི་ཏྲག་པ་དང་གཙོ་སོ་དངོས་སོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་དངོས་སོར་མེད་པ་དང་། ཉམ་མཁའའི་མེ་ཏྲག་
མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་རྒྱང་བ་རྣམས་ལ་གཞལ་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་གཞལ་བ་ན་
གཞན་སེལ་གྱི་སློན་ནས་དངོས་སོའི་ཆ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱིས་མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་དགག་གི་འདུག་ཚུལ་དུ་
འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ཚེད་པ་སྤང་བ་ནི། འདི་ལ་དངོས་སོ་དངོས་མེད་དུ། །བསྐྱབ་ལ་ཚེད་པའི་གོ་སྐབས་
མེད། །ཁ་ཅིག་སྤྱི་མི་ཏྲག་པའི་ཚོགས་པ་བསྐྱབ་བྱར་མཚོན་པའི་ཚུལ་མི་འཐད་དོ། །ཚོགས་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཆེ་
མཚོན་རྒྱ་མེད་ཅིང་། གྲུབ་པའི་ཆེ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱལ་བ་གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་དུས་ཅིག་
ཅར་རང་ལ་གྲུབ་བསལ་བྱུང་ཡང་ཕྱིར་རྒྱལ་མ་བྱུང་བ་ལ་བསྐྱབ་པ་མི་འགལ་ལོ། །ཡང་སྤྱི་ཏྲག་པར་དམ་བཅས་
པ་ལྟ་བུ་བསྐྱབ་བྱར་རི་ལྟར་མཚོན་ཏེ་སྤྱད་དུ་ཏྲག་པ་སོ་སོ་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ཞིང་ཚོགས་པ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ་སྤྱི་མི་ཏྲག་པའམ་ཏྲག་པའི་གཞན་སེལ་སློན་བརྒྱང་བ་དེ་དངོས་སོའམ་དངོས་མེད་གྱི་ཉེར་
ལེན་ཅན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་

༼ ༣༩༣ ༽

བསལ་བ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་མི་སྲིད་པར་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་
གྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་ན་ཚུད་པ་ལས་གྲོལ་ལོ། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་པའི་བསལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིའི་
རྣམ་གཞག་དང་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལའང་གསུམ་ལས་མཆན་ཉིད་ནི། བསལ་བ་ཕྱོགས་དང་འགལ་
བ་གྲུབ། །དེའི་མཆན་ཉིད་དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་དེ་སེལ་རུས་གྱི་འགལ་བ་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བསྐྱུ་ནི།
ལྷ་པོ་བཞི་རུ་བསྐྱས་ཏེ་བཤད། །བསལ་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རིགས་པའི་སྒྲོར་ལྷར་གསུངས་ལ། ཀུན་ལས་
བཏུས་སུ་བཞེར་གསུངས་པ་དེ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱི་མའི་དགོངས་པ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་ངེས་ལྷན་
བརྗོད་འདོད་པ། །བདག་གཞན་ཡིད་ཆེས་མཚུངས་པ་ཡི། །སྤྱིར་ན་རང་གི་ཆོག་དང་ནི། །བསྐྱར་བཅོས་གཅིག་
ཏུ་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་འདིར་ཡང་དེ་བཤད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་རྗེས་དཔག་ལ། །ཕྱི་སྤྱི་
གསལ་བ་བཞི་རུ་གསུངས། །རྗེས་དཔག་ལ་ཉགས་གྱི་ཁུབ་པ་ཁས་སྤངས་དང་དངོས་པོ་སྒྲོབས་ཞུགས་གཉིས་
སོ། །དང་པོ་ལའང་རང་གི་ཁས་སྤངས་དང་། ཐམས་ཅད་གྱིས་ཁས་སྤངས་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་སོ། །དེ་སྐད་དུ།
རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །གཞོད་པ་དེ་ནི་རྣམ་བཞེར་བཤད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ལ་ཁས་སྤངས་
འབྲས་ཉགས་ཏེ། །འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་རང་བཞིན་ཉགས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མདོན་སུམ་རྗེས་དཔག་
དངོས་སྒྲོབས་གྱི། །ཆད་ཡིན་ཁས་སྤངས་གྲགས་པ་གཉིས། །སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཕྱིར་ཁོངས་སུ་

༼ ༣༩༩ ༽

བསྐྱུ། །མདོན་སྐྱུ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱེད་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡིན་ལ། །ཁས་སྦྱངས་དང་
གྲགས་བ་གཉིས་ནི་རང་གི་ཁས་སྦྱངས་བ་ཅེས་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་སྦྱངས་བ་ཅེས་ཀྱིས་དེ་ལས་བྱུང་བ་
དང་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སྟོབས་ཀྱིས་ནས་བསལ་བ་གཉིས་སྐྱུ་གསུངས་ལ། རྗེ་བྲག་ཏུ་ཁས་སྦྱངས་ནི། གཞི་དེ་ལ་
ཡོད་པར་མི་འགལ་བའི་སྒྲིབ་གོགས་ཀྱིས་དང་སྐྱོན་ཡིན་ལ་སྐྱུ་མ་གསུམ་ནི། གཞི་དེ་ཀྱིས་དང་དོན་སྟོན་ཡིན་
ནོ། །ཁ་ཅིག་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྐྱུ་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་པར་མ་སྐྱུར་
བར་དོན་ཀྱིས་ཚུར་བཞག་པར་འགྱུར་ལ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་པས། ཁོངས་སྐྱུ་བསྐྱུ་བར་གསུངས་པའང་མི་
འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་བ་ཚོད་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མཆོན་ཉིད་ལ་ཚོད་བ་སྤང་བ་ནི། དམ་
བཅའ་དང་བསལ་བ་དུས་མི་གཅིག་ན་ཉིན་མཆོན་གྱི་སྤང་བ་ལྟ་བུར་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། གཅིག་
ན་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དམ་བཅས་དུས་ཉིད་ན་བསལ་བུང་ཡོད་ཀྱང་། གཞི་དེ་ཉིད་
ལ་མ་བྱུང་བས་ཁས་ལེན་པ་འཐད་ལ། ཁས་སྦྱངས་པའི་རྒྱན་ལ་བསལ་བ་འཇུག་པའང་འཐད་པ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་བ་དེ་བསྐྱུ་ལ་ཚོད་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འདུ་བ་དང་། མདོན་སྐྱུ་ལ་མཚུངས་
བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ཁས་སྦྱངས་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འདུ་བ་སྤང་བ་ནི། བྱུང་མེད་འདི་མ་ཡིན་ཏེ་
མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲིབ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཤེས་འདོད་ཀྱི་གཞི་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མེད་དོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྐྱུ་ལས་
བྱུང་བའི་ཆོད་མ་ཡིན་ཡང་དེའི་མིང་མི་འདོད་པས་ཞེས་ཟེར་

༼ ༣༣༥ ༽

བ་ནི་མ་བྱེད་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ལས་བྱང་བ་ནི་བཞེད་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་རང་མཚན་ལ་འདོད་བས་འབྲེལ་
ལ། འདིར་ནི་མངོན་བར་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་བ་དང་། དེ་ལས་བྱང་བའི་སྐྱ་རྒྱ་འབྲས་སུ་འབྲེལ་བས་འབྲས་
ཏྟགས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་བ་གྲགས་བ་རྗེས་དབག་ཏུ་མི་འདུ་བ་སྤང་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་བ་ཅན་ལ་བྱེད་
ན། བདག་དང་ཏྟག་བ་ལ་སོགས་བ་གྲགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དག་གྲགས་ཀྱང་གཞོད་བྱེད་ཡོད་ལ་བཞེད་རུང་གི་
གྲགས་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་པས་རུང་བ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་འཇིན་བས་རང་བཞིན་གྱི་ཏྟགས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་
བ་མངོན་སྲུང་ལ་མཚུངས་བ་སྤང་བ་ནི། རྗེས་དབག་བཞིན་དུ་མངོན་སྲུང་ལའང་། །བསལ་བ་གཉིས་སོ་འབྲུག་
ཅེ་ན། །རྗེས་དབག་ལྟར་མངོན་སྲུང་ལའང་ལྷ་བ་གཉིས་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལའང་གཉིས་སྤང་མངོན་སྲུང་དུ་
ཁས་སྤངས་པས་བསལ་བ་དང་། སྐྱས་བཞེད་རུང་དུ་འཇིན་བ་ལྟ་བུ་གྲགས་པའི་མངོན་སྲུང་གི་བསལ་བ་ཡང་
ཡོད་པས་བྱུག་ཏུ་འབྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁས་སྤངས་འབྲས་ཏྟགས་ལས་གཞན་མིན། །རུང་བ་མངོན་སྲུང་གིས་མི་
འབྲུག། །ལྷ་བ་གཉིས་སྤང་མངོན་སྲུང་མ་ཡིན་བ་ལ་མངོན་སྲུང་དུ་ཁས་སྤངས་པས་སེལ་བ་ནི། ལྷ་བ་གཉིས་
སྤང་མངོན་སྲུང་དུ་བཞེད་པའི་སྤྱིར་མངོན་སྲུང་ཡིན་ཞེས་ཆོག་ལས་དོན་དབག་པའི་རྗེས་དབག་ལས་མ་འདས་
ཏེ། མ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཆོག་ལས་དོན་དབག་ཀྱང་རྗེས་དབག་ལས་མ་འདས་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཉིད་གིས་
ཐོགས་ཆོས་ཁས་སྤངས་ཀྱི་རྗེས་དབག་ཀྱང་ལོགས་སུ་མི་འཐད་དེ། ཐོགས་ཆོས་ཆོག་ལ་དོན་གིས་བྱུང་བ་
ཁས་སྤངས་ཀྱང་ཏྟགས་ལས་བྱུང་བས་

༼ ༣༣༩ ༽

མཐར་ཆེག་ལ་དོན་གྱིས་བྱུང་བ་ཁས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གྲགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་
བསལ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྤྲུལ་བརྗོད་རུང་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་ཅིང་རང་རིག་གིས་གྲུབ་པ་ནི་མངོན་
སུམ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསྐྱབ་བྱུང་དམ་བཅས་པ་ཉིད་ན་དོན་དང་སྤྱི་སྤྱོད་གྱིས་གློལ་བ་ཆར་
གཙོད་པའི་ཕྱིར་བསལ་བ་ཕྱོགས་སུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ་བཞི་ལས་ཐོག་མར་
མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་གཉིས་ལས་མཆན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཉིད་ན་སྤྱིང་བ་དང་། །འགལ་
བ་མངོན་སུམ་བསལ་བ་ཡིན། །དེའི་མཆན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་སྤྱིང་སྟོབས་གྱིས་འགལ་བ་གྲུབ་པ་
སྟེ། དཔེར་ན་སྤྲུལ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྲུལ་བ་ན་
མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མེད་ལ། རྗེས་པས་ཐ་སྙད་ལ་ལོག་པར་ཞེན་ན་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་ཏུ་འགྱུར་བས་
མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་མི་འཐད་ཅིང་སྤྲུལ་བ་ན་མཉན་བྱུང་ཡང་མ་གྲུབ་པས་སེལ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།
སྤྲུལ་བ་མ་བློན་པས་དམ་བཅས་པ་ན་བློན་པ་ལ་སྤྱོད་བས་མི་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་
བ་ལའང་གཉིས་ལས་དང་པོ་མཆན་ཉིད་ནི། ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་དང་། །དམ་བཅས་འགལ་ན་
ཉམས་བསལ་ཡིན། །དེའི་མཆན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་གྱི་
འགལ་བ་འགྲུབ་པ་ནི། དཔེར་ན་སྤྲུལ་ཉག་གོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ནི།
གངས་ཅན་ན་རོ། །སྤྲུལ་ཉག་ཀྱང་སྟེ་འཛིག་

༼ ༣༩༯ ༽

ཏུ་སྒྲུང་བ་ནི་མངོན་པར་བསལ་བ་དང་། ཉེ་བར་ཞ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱས་པ་ལྟར་མེད་པ་གསུང་དུ་སྐྱེ་བ་
དང་། ཡོད་པ་གཏན་ནས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཉེ་བར་ཞ་བའི་གནས་སྐབས་ན་མངོན་པར་བསལ་བ་ཞིག་
ན་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་ལ། མ་ཞིག་ན་ཉེ་བར་ཞ་བ་ཉིད་འགལ་ལོ། །དེས་ན་མི་སྒྲུང་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་།
གནས་སྐབས་འགྱུར་ཡང་ཏྲག་པར་འདོད་པ་དང་། གཙུ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་
རྣམ་འགྱུར་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་དོ། །གསུམ་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་བསལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་
མཆོན་ཉིད་ནི། ཡིད་ཆེས་ཆོག་དང་དམ་བཅའ་བ། །འགལ་བ་ཁས་སྒྲངས་བསལ་བ་ཡིན། །དེའི་མཆོན་ཉིད་ནི།
དམ་བཅས་ཙམ་ཉིད་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོག་དང་འགལ་བར་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན། དེ་ལ་ཁས་སྒྲངས་
རང་ཆོག་གཉིས། དེགས་པའི་སྒྲོར་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་སྒྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། རང་ཆོག་གི་བསལ་བ་
གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་དབྱུང་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལུང་དང་རང་ཆོག་གི་བྱུང་པར། དེ་འགལ་ན་དམ་
བཅས་འཇིག་ལ་དེས་ན་གཞན་དོན་ལ་སྒྲིལ་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལའང་གསུམ་ལས། སྒྲ་རབས་པ་ཡི་
ལུགས་དབྱུང་ན། །གཞན་དག་ལུང་དང་རང་ཆོག་ཟེར། །དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་སྒྲ་རབས་པ་དག་ཡིད་ཆེས་པའི་
ལུང་དང་འགལ་བ་དང་། རྒྱལ་བ་རང་གི་དག་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་
དགོངས་པ་བརྗོད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དག་གི་དབྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་དག་གི་དབྱེ་
བར་བཞེད། །དག་གི་དབྱེ་བ་སྟེ་ཞེས་པས་

༼ ༣༣༩ ༽

ཁས་སྒྲངས་པ་ནི་སྤར་དམ་བཅས་པ་དང་སྤྱིས་བརྗོད་པ་གཉིས་ལགལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤར་མར་དམ་བཅས་
ནས་སྤྱིས་མོ་གཤམ་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །རང་ཆིག་ནི་དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་དཔགས་ན་ལགལ་བ་
སྟེ། དཔེར་ན་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་སྤྱི་གཞལ་བྱ་བ་དེན་པ་བཀག་ནས་བྱེ་
བྲག་རང་གི་ཆིག་གིས་གཞལ་བྱ་ཁས་ལེན་པས་རང་ཆིག་གི་བསལ་བའོ། །ཀུན་ལས་བདུས་སུ་གཉིས་ཀའང་
དཔེ་གཅིག་གིས་བསྟན། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་སྒྲངས་དང་རང་ཆིག་གཉིས་ཀ་
དཔེ་གཅིག་གིས་གསུངས་ལ། རིགས་པའི་སྒྲོར་ལུང་ལ་དཔེར་བརྗོད་གཞན་དུ་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཆོས་ནི་འཕོས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་ལུང་དང་ལགལ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱེད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལུང་བྱེད་པར་བ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བ་དང་།
ལུང་པལ་པ་རང་གི་ཆིག་དང་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ལ་ཆད་མ་གཉིས། །བསྐྱལ་བའི་དོན་
ལ་རང་ཆིག་གིས། །མི་གཞོད་གསུང་རབ་ངེད་ཀྱི་ལུང་། །རྗེས་སུ་དཔག་པར་བསྐྱུས་ཏེ་གསུངས། །མངོན་གྱུར་
ལ་མངོན་སུམ་དང་། །སྒྲོག་གྱུར་ལ་རྗེས་དཔག་དང་། །འཕྱེད་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ལ་ལུང་གི་ཆིག་པན་ཚུན་ནང་མི་
ལགལ་བའི་གསུང་རབ་ངེད་ཀྱི་ལུང་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་ཚྱུགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བསྐྱུས་
པས་ཆད་མ་གསུམ་པར་མི་བཞེད་ཅིང་། གཞོད་བྱེད་ཉིད་ཡིན་ཏེ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡིད་ཆེས་ཆིག་ནི་མི་བསྐྱུ་
བའི། །སྤྱི་ལས་འདི་ཡུལ་སྒྲོག་གྱུར་ནའང་། །གོ་སྐྱབས་མེད་པའི་

༼ ༣༣༩ ༽

ཕྱིར་སྒྲོ་ནི། །རྗེས་སྤྱད་པ་ག་པའི་ཚད་མར་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་རིགས་
པས་གྲུབ་པའི་ལུང་། །ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་མ་གྲུབ་ན། །རང་གི་ཆོག་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །དགག་བྱེད་ཉིད་དུ་
བཞེད་པ་ཡིན། །དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ལུང་རྣམས་ནི་རྗེས་སྤྱད་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དང་
མི་ལྡན་པའི་ལུང་རྣམས་ནི། རང་ཆོག་དང་བྱེད་པར་མེད་པས་དེ་ཁས་སྦྱངས་ནས་འགལ་ཡང་རང་ཆོག་དང་
འགལ་བ་དང་། བན་ཚུན་སྟོབས་མཚུངས་པས་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་གྱི་གགས་བྱེད་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ལུང་དུ་གྲགས་
ཚད་ཚད་མ་མིན། །ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེ་ལུང་ཡིན། །ཁས་སྦྱངས་ནས་ནི་དཔྱེད་པ་སྒྲུབ། །དཔྱེད་ནས་ཁས་
སྦྱངས་མཛངས་པའི་ལུགས། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་དོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། མཐོང་དང་མ་མཐོང་
དོན་དག་ལ། །རིགས་པས་གྲུབ་དང་རང་ཆོག་གིས། །གཞོད་མེད་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་དེ། །གཟུང་བར་བྱ་
ཕྱིར་དཔྱེད་འཇུག་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ཙོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་
གྱི་ལུང་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། ལུང་གཞན་འགལ་བའང་དེར་འགྱུར་ལ། འོན་རིག་བྱེད་ལས་ཁྱུས་ཀྱི་སྒྲིག་
པ་འདག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའང་ལུང་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཆགས་སོགས་ཆོས་མིན་
ཆགས་བྲལ་སོགས། །ཆོས་སྤྱུ་ཆད་ལྟ་མིན་རྣམས་འཆད། །ཆགས་སྤང་སྟོངས་པ་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་
རྣམས་མེད་པ་ཆོས་ཡིན་པར་རྒྱུ་འཕེན་པ་ལས་གཞན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་འདོད་དོ། །ཁྱུས་དང་

༼ ༣༣༠ ༽

ཆགས་སོགས་རྒྱ་མི་འགལ། །དེ་ལྟའི་གཞུང་ནམས་ལུང་མ་ཡིན། །ཆོས་ཡིན་མི་མ་ཐུན་བཞིན་དུ་ཆོས་མ་ཡིན་
བའི་རྒྱ་ལ་མི་གཞོད་བའི་སྤྱི་གྲུ་སྤྲི་ག་པ་འདྲོམས་པར་འདོད་པ་དེ་རང་ཆོག་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། རྒྱ་ལ་མི་
གཞོད་བའི་སྤྲོན་གྲུ་སྤྲི་ག་པ་འདྲོམས་སྤངས་ན་བཞད་གད་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་རིགས་པ་དང་
འགལ་བའི་གཞུང་མཐའ་དག་ལུང་དུ་མི་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་གགས་བྱེད་བསྐྱབ་བྱེད་སྦྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་
ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་རང་ཆོག་བསྐྱན་བཅོས་ཀྱི། །གགས་ལས་ཐེ་ཆོམ་ཅམ་ཡིན་ལ། །དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱེད་སྦྱོན་
མེད་ཉིད། །ཡིན་བྱིར་སྤྱོད་སྦྱོན་མིན་ཞེ་ན། །རང་གི་ཆོག་དང་བསྐྱན་བཅོས་དང་འགལ་བས་གགས་བྱས་
ནས་ཐེ་ཆོམ་སྦྱེ་མོད། །དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱེད་སྦྱོན་མེད་ཡིན་པས་བསྐྱབ་བྱེད་ལ་གཞོད་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཞེ་ན། གགས་ཀྱི་
ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་པ་ཡི། །སྦྱོན་སྦྱོན་དུ་སོང་བ་མིན། །ཆོག་དེས་བསྐྱབ་བྱེད་མི་འགྱུར་བའི། །སྦྱོན་སྦྱོན་དུ་
འདྲོག་པ་ཡིན། །ཆོག་པན་ཚུན་གྱི་གགས་ལས་ཐེ་ཆོམ་སྦྱེས་པའི་སྦྱོན་སྦྱོན་དུ་མི་བགང་གི་གགས་ཀྱི་སྦྱོ་
ནས་བསྐྱབ་བྱེད་མི་བསྐྱབ་པས་སྦྱོན་དུ་འདྲོག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེ་འགལ་ན་དམ་བཅའ་འདྲིག་པ་ནི། དམ་
བཅས་རང་གི་བསམ་པ་སྟོན། །འགལ་བ་འདུས་ན་དམ་བཅའ་འདྲིག། །དམ་བཅས་རང་གི་བསམ་པ་ཡོད་པར་
སྟོན་ལ། །རང་ཆོག་དང་བསྐྱན་བཅོས་ཀྱི་འགལ་བ་གཞི་གཅིག་ལ་བསྐྱས་ན་ཅི་ངན་པའི་ཞོ་ལྟར་རང་གི་ས་འདོད་
པ་འདྲིག་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེས་ན་གཞན་དོན་ལ་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། །དེས་ན་བཞོད་པ་སྦྱོན་ཅན་
ཀྱིས། །ཚོད་པའི་སྤྱོད་པས་

༼ ༣༣༽

སུ་པམ་པ་བསྐྱེད། །ཆོག་སྐྱོན་ཅན་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་ལྷན་ཀར་འབྱུང་བར་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་གྲགས་པས་བསལ་བའང་གཉིས་ལས་དང་པོ་མཆན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཉིད་ན་འཇིག་རྟེན་
དང་། །འགལ་བ་གྲགས་པས་བསལ་བ་ཡིན། །དེའི་མཆན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་
དང་འགལ་བ་བྱུང་བའོ། །གཉིས་པ་དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་ན།
བརྟུན་པ་དག་སྐྱོད་ལ། །དངོས་འབྲེལ་འདོད་པ་སྤར་བཀག་ཅིང་། །ལྷ་སྟེགས་བརྟུན་པ་བ་དག་སྐྱོད་ལ་
དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བསམས་ནས་གང་ལ་བཟོད་བྱ་ཟོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ངེས་བཟོད་དུ་རུང་
གི་དེ་མེད་པས་བཟོད་ན་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དངོས་འབྲེལ་འདོད་པ་བཟོད་བྱ་བརྟག་པའི་བར་དུ་
བྱེད་བར་བཀག་ཟེན་ཏོ། །བཟོད་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡང་། །བསྐྱབས་ཟེན་ངེས་ན་གྲགས་པའང་
འབྲུག། །གཞན་སེལ་གྱི་སྐབས་སུ་སྐྱ་ཐམས་ཅད་བཟོད་འདོད་ཀྱིས་སྤར་བ་བྱུང་ལ། དེ་བྱུང་ན་གྲགས་པའང་
བྱུང་ཟེན་ཏོ། །གཉིས་པ་སྤྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐོག་མར་མདོའི་ཆོག་དགོད་ན། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་ལ་སྐྱ་ལས་རྩང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསལ་བ་དེའང་
ཁྱོགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཤད་ཚུལ་དང་
པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ།

༼ ༣༣༩ ༽

གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་དགག་པ་དང་། རང་གིས་འཐད་པ་བཟོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ལྷོགས་སྤྲ་མ་
བཟོད་ན། ཡོད་པའི་ཏྭགས་གྱིས་རི་བོང་ཅན། །ཟླ་བ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ། །བད་སྟོད་པ་བ་དག་རི་བོང་ཅན་ཆོས་
ཅན་ཟླ་བའི་སྤྲ་བཟོད་མི་རུང་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོལ་སྤྲོ་ལེན་ལོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་སྤྲ་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ནི། འདི་ལ་དཔེ་མེད་ཡོད་ནམས་ལ། །སྤྲ་ཀུན་བཟོད་དུ་རུང་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་
པའི་ཏྭགས་ལ་དཔེ་མེད་པས་སྤྲ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་གང་བཞག་པའི་ཆོས་དེ་ལའང་ཟླ་བའི་སྤྲ་
བཟོད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཏྭགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ལའང་རྗེས་འགོ་མེད་ན་ཏྭགས་པལ་བ་དེ་ལས་
གཞན་བཀོད་ཀྱང་རྗེས་འགོ་མེད་པས་སྤྲ་མོང་མིན་པ་འགྱུར་བ་སྟོས་ཅི་དགོས། ཡོད་པ་དཔེར་བཟོད་པའི་
འབྲས་བུ་འདི་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ནི། སྤྲ་ཡི་དོན་གྱི་ཡོད་པ་ལ། །ཟླ་བར་རུང་ཕྱིར་འགལ་
བ་ཡིན། །ནམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྤྲ་བའི་ཡོད་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཟླ་བར་རུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་འཐད་པ་བཟོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བཟོད་དུ་རུང་བའི་གྲགས་པ་དང་། སྤྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་བཟོད་རུང་གི་གྲགས་པ་ངོས་བཟུང་ན། འཛིག་རྟེན་དཔྱོད་པའི་སྤྲ་ལས་བྱུང་། །དེ་
ཉིད་གྲགས་པ་ཡིན་པར་བཞེད། །འཛིག་རྟེན་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་སྟོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲ་ཉིད་ལ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
གྲགས་པའི་བདར་མཛད་དེ། ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྤྲེས་པ་ཡི། །ཆོས་དང་གྲགས་པའི་སྤྲ་ཡིས་བཟོད། །ཅེས་

༼ ༣༣༣ ༽

གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་བསྐྱབ་པ་ནི། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ། །རུང་
ཕྱིར་གྲགས་པས་ཀུན་ལ་བྱུང་། །ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་། སྤར་བརྟུགས་སམ་མ་བྱས་ཀྱང་རུང་།
ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་སམ་མ་གྲགས་ཀྱང་རུང་སྟེ། སྤྲུལ་བཞེད་རུང་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས་གྲགས་པ་འདྲ་ཐམས་
ཅད་ལ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཐུན་མོང་བར་དགོངས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཅན། །འདོད་པས་འཇུག་ཕྱིར་
དགག་མེད་པ། །བྱས་དང་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་དུ། །སྤྲོ་ཆོག་པ་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་རུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ནི། མ་གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པ་འི་སྤྱ། །འཇིག་རྟེན་པ་དང་འགལ་ཞེ་
ན། །རུང་བ་ཅམ་ཡོད་མོད་སྤར་མ་གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པར་མིང་འདོགས་པ་འཇིག་རྟེན་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
ཤེས་བྱ་ཀུན་དང་རུང་བ་ལ། །གྲགས་པའི་སྤྱ་མཛད་འཆོད་པ་བཞིན། །དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཡོད་པས་
དེར་བརྟེན་མཛད་དེ་འཆོད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་ལ་འཆོད་པ་དང་། བརྟུང་ཏུ་རུང་བ་ལ་བརྟུང་བ་ཞེས་བཞེད་པ་
བཞིན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། གྲགས་པ་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ། །རུང་ཉིད་དེ་ཡི་སྟོབས་ཉིད་ལས། །དེ་ལ་སྤྱ་
ཀུན་འགྲེལ་དེས་ན། །དེ་ལ་དེ་ནི་བྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་སྤྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་
ལ་གཉིས་ལས། །དང་པོ་སྤྱ་བྱུང་གི་གྲགས་པ་ངོས་བཟུང་ན། སྤྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་
པའི་དགོངས་པ་ཡང་། གྲགས་རུང་དོན་ལ་བྱུང་ན་ཡང་། །བརྟུང་དང་བཞེད་འདོད་ལ་

༼ ༣༣༩ ༽

བརྟེན་པའི། །སྤྱ་བྱ་བ་ན་ནི་བྱ་བ་བོ་ཞེས། །བསྟན་ཕྱིར་སྤྱ་བྱ་བ་གཤམ་པ་གསུངས། །སྤྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རུང་བ་དོན་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་བ་མོད་ཀྱི། །སྤྱ་བཅུ་དང་བཅུ་བརྗོད་འདོད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བ་ན་འང་གཤམ་པ་བྱ་བ་བོ་ཞེས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྤྱ་ལས་བྱ་བ་བའི་ཞེས་གསུངས་ཏེ། །སྤྱ་ནི་བཅུ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །དེ་ཡང་འདོད་ཅམ་བརྟེན་པ་
ཡིན། །སྤྱ་ཡིས་བྱ་བ་པ་མི་འབྱ་བ་མིན། །དེ་ལྟར་སྤྱ་བྱ་བ་གཤམ་པ་གསུངས། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་
དེ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བ་ནི། །གཤམ་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་འབྱ་བ་པས། །འགལ་བ་མི་འཁྱལ་མི་སྤིང་དོ། །གཤམ་
པས་འབྱ་བ་པས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྱལ་བ་མི་སྤིང་ཅིང་།
བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་ཅན་ཡང་མི་དགོས་པར་བཤད་ཟེན་པས་འདིར་ཡང་མི་དགོས་
སོ། །གཉིས་པ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། །དང་པོ་རྗེས་དཔག་ལས་གཤམ་པ་ཡུལ་ཐ་དད་པར་
བསྐྱབ་པ་ནི། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན། །དེ་བོང་ཅན་རྩ་བ་མ་ཡིན་
ཞེས་ཟེར་བའི་འདྲི་བརྟེན་ཀྱི་བརྗོད་པ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་པར་སྟོན་ཏེ། །དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་ལས་གཤམ་པ་ཡུལ་ཐ་དད་པར་གསུངས་སོ། །རྗེ་ལྟར་ཡུལ་མི་གཅིག་ཅེ་ན། །གཤམ་པ་དངོས་པོས་
བསྐྱེད་ན་ནི། །རྗེས་དཔག་བཞིན་ཏུ་ཡུལ་ངེས་འབྱུང་། །བརྗོད་འདོད་དབང་གིས་སྐྱར་བ་ལ། །སྤྱ་ནམས་གང་
ལ་འང་མི་འཁྱལ་མེད། །གཤམ་པ་དངོས་པོས་བསྐྱེད་ན་བྱས་པ་དང་མི་ཉག་པའམ། །མེ་དང་དུ་བ་ལྟར་རང་རང་
གི་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་ཞིག་ན། །བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་པར་སྐྱར་བས་

༼ ༣༣༥ ༽

ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་སྤྱི་ཁེབས། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེས་ནི་དངོས་རྣམས་ཡོད་མེད་
བའི། །རྗེས་སུ་འཇུག་ཅན་རྗེས་དབག་ལས། །ཐ་དད་དེ་དབང་མི་འཇུག་པ། །དེ་འདོད་ལས་སྐྱེས་ཡིན་ཞེས་
བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་དབག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
བརྟུན་པའི་རྟགས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ནི། དེས་ན་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །གྲགས་པ་ཡུལ་ལ་
མི་འཇུག་ཅེས། །བརྟུན་པའི་དཔེ་གཞན་ཉིད་དཀའ་བས། །སྤྱན་མོང་ཉིད་མིན་མཉན་བྱ་བ་ཞིན། །རི་བོང་ཅན་སྐྱ་
བའི་སྐྱས་བརྟུན་དུ་མི་རུང་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྟུན་པ་དེ་ལ། ཡོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་གང་ལའང་སྐྱ་
བའི་སྐྱས་བརྟུན་དུ་མི་རུང་བའི་དཔེ་མེད་པས་མཉན་བྱའི་རྟགས་བཞིན་དུ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་སྟེ་བའི་འཆད་ཚུལ་མི་འཐད་པ་ནི། སྤྱི་མཁན་འཆད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས། དེ་བོང་
ཅན་ལ་དཔེར་མཛད་ནས། །ཞེས་བྱ་ཀུན་ལ་བྱུང་བས་བསྟན། །ད་ཉིག་ཤིང་མེན་སོགས་ལའང་མཚུངས། །སྟེ་ཀ་
བྱེད་པ་དབག་རི་བོང་ཅན་སྐྱ་བའི་སྐྱས་བརྟུན་རུང་དཔོག་པའི་གྲགས་པ་ཉིད་ལ་དཔེ་མེད་པས་གང་ལ་སྤྱན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་དཔེ་མེད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་ད་ཉིག་ཤིང་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལའང་གཞོན་པས་སོ། །གསུམ་པ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པས་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་སྐྱ་
བའི་སྐྱ་སྤྱན་མོང་བར་སྐྱབ་པ་ནི། ག་ཤུར་དང་ནི་དདུལ་སོགས་ལ། །སྐྱ་བའི་སྐྱ་ནི་གཞན་དུ་གྲགས། །དེ་ཉིད་
དཔེར་

༼ ༣༣༩ ༽

བྱས་བསིལ་ཟེར་ཅན། །ལྷ་བར་བསྐྱབ་པ་ཐུན་མོང་ཏྲགས། །སྟོས་སྟོར་ལས་ག་ཕྱར་དང་། བཅུད་ལེན་ལས་
དངུལ་ཚུ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྷ་བའི་སྤྱུ་མཐོང་ལ་དེ་དཔེར་བྱས་ནས་བསིལ་ཟེར་ཅན་ལའང་ལྷ་བར་བཟོད་པས་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཏྲགས་སུ་ག་ལ་འགྱུར། གཉིས་པ་དེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་སུ་འགྱུར་བ་ནི། བརྟ་ལ་
འཇུག་ནམས་ཐུན་མོང་པ། །གཅིག་ལ་གྲུབ་ན་ཀུན་ལ་གྲུབ། །འདི་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཡིན། །གྲགས་པ་
འགོག་ན་ཁྱེད་ཀྱི་འང་འཇིག། །བཟོད་འདོད་ཀྱི་བརྟ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་དེ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་
དོ། །གང་ཡང་རུང་བ་ཅིག་ཏུ་བརྟ་འགྱུར་ན། དེ་དཔེར་བྱས་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་གྲུབ་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་
ཁྱུགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །བཟོད་འདོད་ཀྱི་གྲགས་པ་ཁས་མི་ལེན་ན་ཁྱེད་རང་ཁས་ལེན་པའི་རི་བོང་ཅན་
ལ་སོགས་པར་འདོད་པའང་འཇིག་པས་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་བཟོད་རུང་འགོག་
ན་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། དེས་ན་འདོད་པས་སྟོར་བའི་བརྟ། །ཀུན་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བཞིན་དུ། །འགོག་ན་
འཇིག་ཏེན་ཀྱིས་གཞོད་པས། །གྲགས་པ་དག་དང་འགལ་བར་དགོངས། །སྦྱིར་རྒྱ་མཚན་ཅན་དང་བཟོད་འདོད་
ཀྱི་བརྟ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བསིལ་ཟེར་ཅན་ནམ་འཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་དབྱུད་ན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་འཇུག་པ་
སྲིད་ཀྱང་གཉིས་པ་འདོད་པ་ཅམ་ཀྱིས་གྲུབ་བཞིན་དུ་རི་བོང་ཅན་ལ་ལྷ་བ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པ་ནི་འཇིག་ཏེན་
ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་གཞོད་པའི་སྦྱིར་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་ཞེས་དགོངས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་
དབྱུད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་ཀྱི་ལུགས་

༼ ༣༣ ༽

དགག་པ་དང་། རང་གི་འདོད་པ་བཟོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། ཐོག་མར་བད་དང་ཐ་སྟོད་དུ་འབྱེད་པ་
དགག་ན། །ལ་ལ་བད་དང་ཐ་སྟོད་ཀྱི། །གྲགས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡོད། །བྱང་ཕྱོགས་པ་བོད་དག་མིང་གི་
རྣམ་པ་ཅམ་གྱིས་ཞེན་རུང་བདའི་གྲགས་པ་ཡིན་ལ་དོན་ལྡོག་ངེས་པ་ལ་སྐྱོས་ཞེན་རུང་ཐ་སྟོད་ཀྱི་གྲགས་པ་
ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། ཐ་སྟོད་འདི་ཡི་སྐྱབས་དོན་མིན། །མཆོན་ཉིད་དེ་འདྲ་སྒར་བཀག་ཟེན། །ཐ་སྟོད་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དོན་ལྡོག་ལ་སྐྱོས་མ་འཁུལ་པ་ལ་འདོད་པ་སྒར་བཀག་ཟེན་ལ། མཆོན་བྱ་ལ་ཐ་སྟོད་དུ་བྱེད་ན་
འདིའི་སྐྱབས་དོན་མ་ཡིན་ཞིང་། འདིག་རྟེན་སྟོད་པའི་ལུགས་ལ་བྱེད་ན་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་
འཇུག་པ་འགའ་ཞིག་ཡིན་ལ་འགའ་ཞིག་མ་ཡིན་འོ། །གཉིས་པ་བད་ལ་དངོས་དང་ཞེན་པར་འབྱེད་པ་དགག་ན།
དངོས་དང་ཞེན་པའི་བཟོད་རུང་གི། །བདའི་གྲགས་པ་འང་གཉིས་ཞེས་ཟེར། །བོད་རྣམས་བདའི་གྲགས་པ་ལ་
དངོས་སུ་བཟོད་རུང་དང་ཞེན་པའི་བཟོད་རུང་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་དངོས་ཀྱི་བཟོད་རུང་དོན་སྦྱི་ཡིན་ལ། ཞེན་
པའི་བཟོད་རུང་དོན་དངོས་པོར་བྱས་ནས་རི་བོང་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་འཕམ་རང་མཆོན་ཆོས་ཅན་ལྷ་བའི་སྐྱས་དངོས་
སམ་ཞེན་ནས་རྗེས་སུ་རུང་སྟེ་རྟོག་པའི་སྒྲུང་ངོར་ཡོད་པ་འཕམ་རང་མཆོན་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་བྱམ་པའི་སྦྱི་ལམ།
རང་མཆོན་བཞེན་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །འཆད་ན་གཉིས་སུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། །འཇུག་
པའི་ཆེ་ན་རྣམ་དབྱེ་མེད། །འཆད་ན་སྦྱི་དང་རང་མཆོན་དུ་འབྱེད་མོད་ཀྱི། །འཇུག་ན་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་དང་ཞེན་
བྱར་མི་འབྱེད་དོ། །ཞེས་བཟོད་བྱ་བཏག་པར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །གསུམ་

༼ ༣༣༽

བ་དེས་ན་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལ་སྐྱར་བ་འབྲུལ་བ་ནི། དེས་ན་བཤད་ཚུལ་རྣམ་པ་གཉིས། །དངོས་དང་ཞེན་པར་
འཆད་བ་འབྲུལ། །མདོའི་བཤད་ཚུལ་དང་པོས་ཞེན་པའི་བཟོད་རུང་གི་གྲགས་པ་དང་། བྱི་མ་དངོས་ཀྱི་བཟོད་
རུང་གི་གྲགས་པར་འཆད་བ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་འདོད་བ་བཟོད་ན། སྤྲ་མས་སྤྲ་བྱང་
གྲགས་པ་ལ། །རྗེས་དཔག་མེད་བྱིར་མི་ཁེགས་པ་ལམ། །ཡང་ན་དེ་ལ་འགལ་ཆུ་མེད། །དེས་ན་ངེས་བྱིར་གཞོན་
བྱེད་ཡིན། །སྤྲ་ལས་བྱང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་ལ་དབྱེད་ཚུལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི་སྤྲ་ལས་བྱང་བའི་
གྲགས་པའི་ཆོས་ནི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་དགག་པར་མི་བྱས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པའི་བྱིར་རམ། ཡང་ན་རྗེས་
དཔག་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་མེད་པའི་བྱིར་ངེས་པ་ཡིན་པས་སྤྲ་ལས་བྱང་བའི་རྗེས་དཔག་གཞོན་བྱེད་
ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། གྲགས་པར་རྗེས་དཔག་བྱིར་དེ་ལྟར། །རྗེས་སུ་དཔག་པས་བྱུབ་པ་
ལ། །འགལ་བ་འབྲུལ་བ་མེད་པ་ཅན། །མེད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བྱི་མ་
གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ། །ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན། །གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་དེས་
འཛིག་ཏེན་གྱི་བཟོད་པའི་སྤྲས་བཟོད་པ་ན་རྗེས་དཔག་མེད་པར་དགོངས་ཏེ། །རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་དངོས་པོ་
ཡིན་ལ་འདིའི་ཡུལ་སྟོ་བཏགས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་སྟུམ་དུ་དགོངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཞེས་ན་གྲགས་པ་ཡི། །བསལ་
བ་མཁས་པའི་དགོངས་པས་འབྲུག། །གཞན་སེལ་གྱི་སྟོན་ས་བཟོད་བྱེད་བྱེད་ཞེས་ན་གྲགས་པས་ལ་གྱི་
དགོངས་པ་ལེགས་པར་ཞེས་སོ། །ཆད་མ་

༼ ༣༣༩ ༽

རིགས་པའི་གཏེར་ལས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་བསྟན་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཙུ་བའོ། །གཉིས་པ་གཞན་དོན་
རྗེས་དཔག་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཆན་ཉིད་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རང་ཉིད་ཀྱིས། །མཐོང་བ་གཞན་ལ་
སྟོན་པའི་དག །གཞན་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི་རང་གིས་མཐོང་བའི་རྟགས་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་དག་གོ །འདིར་
རྗེས་དཔག་ཤེས་པ་ཡིན་ལ་འདི་དག་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་རང་གིས་རྟོགས་པའི་འབྲས་བྱ་
གཞན་གྱིས་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ལ་བཏགས་ནས་རྗེས་དཔག་ཏུ་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་སྐྱ་བ་པོ་གང་ཟག་ལ་
གསུམ་སྟེ། སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་དང་། དེ་དག་པམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་ལ་དཔང་པོས་རི་ལྟར་བསྐྱབ་
པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་དང་ཕྱིར་རྒྱལ་དཔང་པོ་གསུམ། །བསྐྱབ་དང་སུན་འབྲེན་བརྒྱུད་པའོ། །སྐྱབ་
བྱེད་བརྒྱུད་པར་ཁས་ལེན་པ་རྒྱལ་བ། སུན་འབྲེན་བརྒྱུད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཕྱིར་རྒྱལ། དེ་གཉིས་པམ་རྒྱལ་
བརྒྱུད་པར་ཁས་ལེན་པ་དཔང་པོའོ། །དེའང་ཚུད་པའི་རིགས་པ་ལས། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་པར་བརྒྱུད་པའམ།
སྟོན་ཡང་དག་པར་བརྒྱུད་པའི་སྟོན་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔང་པོས་དངོས་སུ་གོ་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དམ་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཚུད་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའང་
ཚུད་པ་ཆེན་པོ་ལ་དཔང་པོས་གཉི་གའི་དག་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་ན་མི་འཇུག་ཅིང་བྱུང་མཐའི་གནད་ཡི་གེར་བྲིས་ན་
བསྟོན་མི་ཁུས་སོ། །ཞེས་མཁས་པ་དག་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་དག་པམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། རྒྱལ་བ་
གཉིས་ལ་སྟོན་ཡོན་གྱིས། །ཆར་གཙད་པ་

དང་རྗེས་འཛིན་འདུག །ཚོལ་ཕྱིར་ཚོལ་གཉིས་པོ་གང་སྐྱོན་ཅན་བཟོད་པ་ཆར་གཅད་པའི་གནས་དང་། སྐྱོན་
 མེད་བཟོད་པ་དེ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་གནས་སོ། །དེ་ལྟར་སྐྱོན་ན་རྒྱལ་པམ་ཡོད། །མིན་ན་གཉིས་ཀ་མེད་པར་
 གསུངས། །ཚོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་པ་བཀོད་པ་ལ་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་སྐྱོན་མ་བཟོད་ན་ཕྱིར་ཚོལ་པམ་ལ།
 ཚོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲར་བཀོད་པ་ལ་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་སྐྱོན་ཡང་དག་པར་བཟོད་ན་ཚོལ་བ་པམ་ཞིང་། དེས་
 སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲར་བཀོད་ཀྱང་ཕྱིར་ཚོལ་སྐྱོན་མི་བཟོད་པའམ། སྐྱོན་ལྟར་སྒྲར་བ་ཅིག་བཟོད་ཀྱང་ཚོལ་བས་
 ཆར་མ་འབྱེན་མ་ཤེས་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་པམ་རྒྱལ་མེད་དེ། སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཡང་བསྐྱབ་པ་དང་སུན་འབྱེན་མ་
 ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱལ་པམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོབས་པ་འཛོམས་ཁུས་མ་ཁུས་ལ་རག་ལས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་ཅོད་རིགས་ལས། ཕྱིར་ཚོལ་བས་དེའི་དངོས་པོ་གོ་བར་བྱས་ན་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་ན་
 གཉིས་པོ་གཅིག་ཀྱང་རྒྱལ་བ་དང་པམ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཚོལ་བས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་སྐྱོན་
 ཅན་བཟོད་ནའང་ཕྱིར་ཚོལ་བས་སྐྱོན་མ་བསྐྱན་ན་པམ་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
 ཉིད་ཀྱི་སན་ཚུན་ཁུས་པ་ཉི་བར་འཛོམས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རྒྱལ་བ་དང་པམ་པར་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩུན་དང་གཡོ་སྐྱས་ཆར་གཅད་ཀྱང་། །དེ་ལ་རྒྱལ་པམ་མི་བཞེད་དོ། །བརྩུན་
 དང་གཡོ་དང་ཆོག་དོར་གྱིས་བསྐྱས་ཀྱང་བྱབ་མཐའ་བསྐྱང་མི་ཁུས་པས་པམ་རྒྱལ་མེད་དེ། ཅོད་རིགས་ལས།
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱང་བའི་དོན་དུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱལ་བར་འདོད་པས་གཡོ་སྐྱུ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་ཆར་

༼ ༣༣ ༽

གཅད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ལུ་ཚུར་དང་། ཐལ་ལྷག་དང་། མཆོན་བསྐྱུན་པ་དང་། མེ་ལ་སོགས་
བས་ཀྱང་ཞེས་བཅོམ་པར་བྱ་ན། འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུང་བའི་ཐབས་དམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་བས་
སོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་དཔང་པོས་རི་ལྟར་བསྐྱུབ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིར་ཆར་གཅད་པ་དང་རྗེས་སུ་
གཟུང་བའི་ཚུལ་ནི། སློག་དང་སྤྱིན་པས་འཛིག་ཏེན་པ། །ཆར་གཅད་པ་དང་རྗེས་འཛིན་འདོད། །འཛིག་ཏེན་ན་
སློག་དང་ནོར་ལ་སོགས་པ་སློག་པ་དང་། གདོང་ཐལ་བས་བྱུགས་པ་ལ་སོགས་པས་ཆར་གཅོད་ལ། གོ་འཕང་
སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་ཏོ། །བྱུབ་མཐའ་སྤང་དོར་བྱེད་པ་ལ། །དམ་པའི་ཆར་གཅད་རྗེས་འཛིན་
འདོད། །མཁས་པའི་གར་ནོར་པ་འདོར་བ་དང་། བདེན་པ་ལེན་པ་དང་། དེ་ལྟར་སློགས་པ་ཉིད་དོ། །ཐམས་ཅད་
སྤྱོད་བའི་རྒྱལ་པོ་དག་ཚུལ་གཉིས་ཀ་བྱེད་དོ་ཞེས་གྲག་གོ། །གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཆར་གཅད་པའི་གནས་གཏན་
ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཐད་པ་བཅོམ་པ་དང་འབྲུལ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆར་གཅད་གཉིས་ལས་བྱེ་
བའི་བཞི། །རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན། །ཚོལ་བས་བསྐྱུབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཅོམ་པ་དང་། ཡན་
ལག་མ་ཡིན་པ་བཅོམ་པ་གཉིས་དང་། སྤྱིར་ཚོལ་སྤྱོན་མི་བཅོམ་པ་དང་། སྤྱོན་མིན་བཅོམ་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ལྟར་
ཡང་། བསྐྱུབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཅོམ་ཅིང་། །སྤྱོན་མིན་བཅོམ་པ་གཉིས་པོ་དག །ཆར་གཅད་པ་ཡི་གནས་ཡིན་
ཏེ། །གཞན་ནི་མི་རིགས་སྤྱིར་མི་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་འབྲུལ་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་
ལས། གངས་ཅན་པའི་ལུགས་ནི། ཚོལ་བ་ལ་ནི་

༼ ༣༧ ༽

གསུམ་གཉིས་དུག ། ཕྱིར་ཤོལ་ལ་ཡང་གསུམ་གཉིས་དུག ། དཔང་པོ་ལ་གསུམ་ཀུན་ལ་གཅིག ། གངས་ཅན་པ་
ནམ་བུ་དུག་འདོད། ། ཤོལ་བ་དེས་པའི་ལན་མི་བཟོད་པ་སྐྱོན་ཅན་བཟོད་པ་མ་དེས་པ་བཟོད་པ་སྟེ་གསུམ་དང་།
སྐྱོན་སྟོང་བའི་ཆེ། སྐྱོན་མི་སྤང་བ། ལན་ལྟར་སྤང་བ། སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ལན་བཟོད་པ་སྟེ་དུག་གོ ། ཕྱིར་
ཤོལ་འདྲི་བའི་ཆེ་མི་འདྲི་བ། མི་འོས་པ་འདྲི་བ། མ་འབྲེལ་པ་འདྲི་བ་དང་གསུམ། སྐྱོན་བཟོད་པའི་ཆེ། སྐྱོན་མི་
བཟོད་པ། སྐྱོན་ལྟར་སྤང་བཟོད་པ། སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་སྐྱོན་བཟོད་པ་སྟེ་དུག་གོ ། དཔང་པོ་ལ་ལན་མི་འབྲེད་
པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འབྲེད་པ། སྐབས་མ་ཡིན་པར་འབྲེད་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། ། ཐུན་མོང་དུ་ན་མི་གཏོད་པ་དང་བུ་
དུག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། འདི་མི་འཐད་དེ། ཆར་གཅད་ཡིན་ན་སྤར་མ་འདུས། ། མིན་ན་ཆར་གཅད་ཉིད་མ་
ཡིན། ། དཔང་པོ་ལ་ནི་ཆར་གཅད་མེད། ། ཅི་ནས་འབྲེད་ན་ཉ་ཅང་ཐལ། ། ལན་མི་བཟོད་པ་དང་། སྐྱོན་ཅན་བཟོད་
པ་དང་། སྐྱོན་མི་སྟོང་བ་དང་། ལན་ལྟར་སྤང་བ་བཟོད་པ་ནི། ཤོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་མི་བཟོད་པའམ། མ་ཡིན་པ་
བཟོད་པར་འདུལ། མ་དེས་པ་བཟོད་པ་ནི་སྐབས་སུ་མཁོ་ན་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ཞིང་། མི་མཁོ་ན་ཡན་ལག་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ཕྱིར་ཤོལ་ཁས་སྤངས་ནས་མི་འདྲི་བ་དང་། མི་འོས་པ་འདྲི་བ་ནི་སྟོབས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ།
མ་འབྲེལ་པའི་འདྲི་བ་ཡང་བསམ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འདྲི་ན་མ་འབྲེལ་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཞིང་། ལྷན་ནས་མ་འབྲེལ་
ན་སྟོབས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། སྟོབས་པ་མེད་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཟོད་པའམ་
སྐྱོན་མི་བཟོད་པར་བསྐྱ་སྟེ། ཅོད་རིགས་ལས། གང་

༼ ༣༥༣ ༽

གི་ཆེ་ཚོད་པ་ཁས་སྒངས་ནས་ཞུ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་མི་སྟོ་བའམ། གཞན་ཅུང་ཞིག་སྟོ་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་
འི་ལྟར་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུང་བའི་ནང་དུ་འདུས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྲིས་པའི་མཐར་སྟུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་
རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་སྟུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་མ་
བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆར་གཅད་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་དག་ལས་གཞན་ནི་ཆར་
གཅད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། གཞན་ཡང་སྟོགས་སྟུ་མ་དང་བྱི་མའི་རྒྱལ་བ་དག་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུང་བ་
དང་སྟོབས་པ་མེད་པ་དག་ལས་གཞན་ཆར་གཅད་པའི་གནས་ཡིན་པ་ལ་རིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་
ཀའི་ཆིག་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་བསྟན་པའི་བྱིར་དེ་གཉིས་ཀ་འདུས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡོད་ན་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་
པར་མེད་པའི་ཆིག་ལས་ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རབ་ཏུ་སྟོས་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པས་སོ། །དཔང་པོ་ལ་ཆར་གཅོད་ཀྱི་གནས་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པོ་དག་ཆར་གཅད་པའི་གནས་
ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་ལ། གཞུང་གི་ཆ་འགར་ཡང་དེ་མ་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱུ་མིག་གི་ལུགས་
དགག་ན། དམ་བཅས་ལ་གཞོད་དམ་བཅའ་གཞན། །དམ་བཅའ་འགལ་དང་དམ་བཅའ་སེལ། །གཏན་ཆིགས་
གཞན་དང་དོན་གཞན་དང་། །དོན་མེད་པ་དང་དོན་མི་ཤེས། །དོན་བྱེད་དུས་ལ་མ་བབ་པ། །མ་ཆར་ལྟག་དང་
ཡང་བཟོད་དང་། །རྗེས་སུ་མི་སྟོ་མི་ཤེས་དང་། །སྟོབས་པ་མེད་དང་རྣམ་གཡེང་དང་། །འདོད་པ་ཁས་ལེན་
བཀལ་བཏག་འདོད། །རྗེས་སུ་སྟོར་མེད་ལ་སྟོར་དང་། །བྱུང་མཐའ་ཉམས་དང་།

༼ ༣༥༽

ཏྲགས་ལྟར་སྤང་། །སྤུབ་པ་རྒྱུ་མིག་གིས་བཤད་པའི། །ཚད་གཅད་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་ཡིན། །དེ་ལ་དཔལ་ལྷན་
གྲགས་པ་ཡི། །འགའ་ཞིག་ཚར་གཅད་མིན་པར་བཤད། །ཚར་གཅད་ཡིན་ན་གཉིས་པོར་སྤྱད། །དེ་དག་ཕྱེ་སྟེ་
བཤད་ན། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་ཚར་གཅད་ནི། །བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་བཟོད་ཡིན། །མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
རང་གི་དཔེ་ལ་ཁས་ལེན་ན་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པའོ། །དཔེར་ན་སྤྱི་མི་ཏྲག་སྟེ་དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། ཅེས་བཟོད་པ་ལ་ཕྱིར་ཁྱོལ་གྱིས་སྤྱི་མི་སྟོན་པ་བསྟོན་སྟེ། དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྱི་མི་ཏྲག་
ཅེས་བཟོད་ན་སྤྱི་མི་དམ་བཅས་པ་ལ་གཞོད་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཕྱིར་ཁྱོལ་གྱིས་བསྟོན་པས་ཁྱོལ་བའི་
དམ་བཅའ་གཏོང་བའི་ངེས་པ་སྤྱི་མི་ཏྲག་པ་དབང་པོས་གཟུང་བྱར་འདོད་པ་ལ་སྤྱི་
དབང་པོས་གཟུང་བྱས་མི་ཏྲག་པར་བཟོད་པས་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་གྱི། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་མ་བྱས་
སོ། །ཚོངས་པ་ལ་དེ་ལྟར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚོངས་པ་ལ་སྤྱི་མི་ཏྲགས་ཅི་དགོས་ཏེ། ཏྲག་པར་བྱང་ཤིག་ཅེས་བཟོད་
པས་ཆོག་སྟེ་དེ་ལ་དཔྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མི་མཐུན་ཁས་སྤངས་པས་ཚར་གཅད་མ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་
པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་བཟོད་པས་ཚར་གཅད་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་གཞན་པའི་ཚར་གཅད་
ནི། །སྤྱན་འབྱེན་ཤེས་ན་མ་ངེས་འདུས། །དམ་བཅས་པ་བཀག་པ་ལ་ཆོས་རྣམ་པར་བཏགས་ནས་དེའི་དོན་སྟོན་
པ་ནི་དམ་བཅའ་གཞན་ནོ། །དཔེར་ན་སྤྱི་མི་ཏྲག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་དབང་པོས་གཟུང་བྱ་ཉིད་ཀྱི་ཏྲགས་
བཀོད་པའི་ཆེ་ཏྲགས་དེ་མ་ངེས་པར་བསྟན་ཏེ་བཀག་པ་ལ།

༼ ༣༥༽

ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྤྱི་དང་བྱམ་པ་གཉིས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པར་བརྟགས་ནས་བྱམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར་སྤྱི་ཡང་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་དམ་བཅའ་གཉིས་པ་སྟོན་པ་ནི་དམ་བཅའ་
གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ཆར་གཅད་པའི་གནས་སོ། དེའང་དམ་བཅའ་དང་དམ་བཅའ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་མི་བྱས་པས་
སྟོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། དེ་ནི་དམ་བཅའ་གཞན་དམ་བཅའ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་གྱི། དབང་པོས་
གཟུང་བྱ་སྤྱི་ལ་འཇུག་པས་མ་ངེས་པའོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་དབང་པོས་
གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གཏན་ཆོག་སྤྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱི་དམ་བཅའ་ལས་དམ་
བཅའ་གཞན་བསྟན་ན་བདེན་ཡང་འདི་ནི་སྤྱི་བྱེད་བསྟན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིས་
གྲོལ་བ་ཆར་གཅོད་ཤེས་ནམ་ངེས་པ་བརྗོད་པས་ཆར་གཅད་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་རྟགས་སོགས་འགལ་བ་
ནི། །དམ་བཅས་བརྗོད་ན་ལྟག་པའི་སྟོན། །མ་བརྗོད་རྟགས་ཀྱི་སྟོན་གསུམ་འབྱུང་། །རྟགས་ལ་སྟོན་མེད་ཆར་
གཅད་མིན། །དམ་བཅའ་དང་རྟགས་འགལ་ན། །དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའོ། །དཔེར་ན་ཡོན་ཏན་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་རྣམས་ཞེས་དམ་བཅས་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་དོན་གཞན་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དམ་བཅའ་དང་དཔེ་འགལ་བ་དཔེར་ན་སྤྱི་རྟག་སྟེ་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་
དང་། །དམ་བཅའ་དང་རང་ཆོག་འགལ་བ་དཔེར་ན་དགེ་སྦྱོང་མ་སྤྱི་མཐའ་བདག་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
བུའོ། །ཡང་རང་ལ་བྱུབ་པའི་བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་

༼ ༣༤༽

བཤང་གཞན་ལ་མ་ངེས་པར་སྟོན་ན་འགལ་བ་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་འང་མ་སྟོན་པའི་དབང་པོས་གཟུང་བར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་བྱུང་བའི་བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བས་འགལ་
བ་ཡིན་ཞིང་། གཉིས་ཀས་ཁས་སྒྲངས་ན་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་མི་འཐད་དེ། རྟགས་ཀྱི་སྒྱོར་
བ་ལ་དམ་བཅའ་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆར་གཅད་དུ་འགྱུར་བས་དམ་བཅའ་ལ་བརྟེན་པ་ཐམས་ཅད་གཞི་མ་བྱུང་
པའི་བྱུང་བར་དཔྱོད་པར་བྱེད་དོ། །གལ་ཏེ་དམ་བཅའ་ཁར་མ་སྤྱང་ཡང་ཞེ་འདོད་དང་རྟགས་འགལ་ན་འགལ་
བར་འགྱུར་མིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དམ་བཅའི་སྟོན་ས་མ་ཡིན་ཀྱི་རྟགས་འགལ་བ་ཆར་གཅད་པ་
ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་ཁར་སྤྱང་ན་མི་དགོས་པ་བཟོད་པས་ཆར་ཆོད་ཀྱི། འགལ་བ་བཟོད་པ་དོན་མེད་དེ་པམ་པ་
ལ་འཕམ་པ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་མགོ་བཅད་པ་ལ་ཡན་ལག་ཐུབ་པ་བཞིན་ནོ། །བསྐྱུབ་བྱ་གཅིག་ལ་
རྟགས་མང་པོ་འང་མི་འཇུག་སྟེ། ཕྱི་མ་རྣམས་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་མེད་པའང་དམ་བཅའ་དང་འགལ་
བ་མེད་དེ་དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་ཅན་འགོག་གི་སྒྲ་དོན་མི་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གཏུན་ཆོགས་དང་དམ་
བཅའ་འགལ་བ་དཔེར་ན་ཐམས་ཅད་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ་ཆོགས་པ་ལ་དངོས་པོའི་སྒྲ་སྒྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་
བ་ལ་འང་འདི་ལ་དམ་བཅའ་དང་རྟགས་ཀྱི་སྒྱོར་བ་གཉིས་ཀ་མེད་ཀྱི་བསྟན་པའི་དོན་ཉེ་བར་བཤད་པའི་སྟོན་ས་
ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་ཆོག་གམ། ཡང་ན་དཔེ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པ་ཉིད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལྟ་བུ་སྟེ། མདོ་ལས། དེ་ལ་ལྟ་བ་དཔེ་ཡིན་ཏེ། གཏུན་ཆོགས་

༩༣༥༽

ཉེ་བར་སྐྱོར་བ་ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་གཅིག་མི་འདོད་པ་ལ་དེ་བསྐྱུས་པའི་ཚོགས་པ་
གཅིག་མི་འདོད་པས་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱབས་མེད་དོ། །དྲག་གི་ཅིག་ཅར་སྐྱར་བའང་ཚོགས་པ་གཅིག་
བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གཅིག་དང་དུ་མ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ལྟ་བུ་
དག་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའམ་འགལ་བའི་སྒྲོན་ས་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་གྱི་ལོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རྟགས་དང་དཔེ་
འགལ་བ་དུ་བས་མེ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུ་རྒྱུང་དཔེར་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་མཐུན་སྟེགས་ལ་རྗེས་
འགོ་མེད་པས་མ་ངེས་པའི་སྒྲོན་ཡིན་གྱི་རྟགས་དང་དཔེ་འགལ་བའི་སྒྲོན་ས་སྒྲོན་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོན་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པ་ཅི་འགལ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་བསྐྱབ་པའི་དག་ལ་སྤར་གཏན་ཚིགས་གྱི་སྒྲོན་བརྗོད་པས་པམ་པ་ལ། སྤེས་
དཔེ་དང་འགལ་བའི་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྟགས་དང་ཆད་མ་འགལ་བ་དཔེར་ན་མེ་སྟེག་བྱེད་མ་
ཡིན་ཏེ་གང་བའི་སྤྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའང་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལྟར་སྤར་བ་ཡིན་པས་ལོགས་སུ་མི་འཐད་དོ། །ཡང་
ལན་འགལ་བ་གཞན་གྱི་སྟེགས་ལ་བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རུང་ལ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་ས་གཞན་ལ་མ་ངེས་པར་
སྒྲོན་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བ་ལང་ཉིད་ཡོད་པའམ་མེད་པའང་རུང་སྟེ་དེ་དག་གི་སྐྱབ་བྱེད་མ་བརྗོད་ན་
ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། སྐྱབ་བྱེད་བརྗོད་ན་བ་ལང་ཉིད་ལ་རྟགས་མི་འཇུག་པར་ངེས་པས་
ཐེ་ཚོམ་མེད་དོ། །གཉིས་ཀའི་སྟེགས་ལ་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲོན་ས་དངོས་སུ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བའང་
ལོགས་པའི་མི་འཐད་དེ་རྟགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་

༼ ༣༤ ༽

ཟ་བའི་མ་ངེས་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དཔེ་སྟོན་ཅན་གྱི་སྟོན་ས་ཆར་གཅད་ཀྱང་ལོགས་སུ་མེད་དེ། དཔེ་
རྟགས་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟོག་པའི་སྟོགས་སྒྲ་མ་རྟགས་ལྟར་སྤང་དང་མ་འབྲེལ་ན་ཆར་
གཅད་མ་ཡིན་ལ། དེ་དང་འབྲེལ་ན་ལྟར་སྤང་བ་རྗེས་པའི་ཆར་གཅད་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེའི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཆར་གཅད་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་སེལ་བ་མ་ངེས་འདུས། །ཆར་གཅད་གཉིས་པ་དོན་མེད་
ཡིན། །སྟོགས་ལ་དམ་བཅའ་བའི་དོན་སེལ་བ་ནི། དམ་བཅའ་སེལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱི་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་
པ་ལ་དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། རྟགས་སྟེ་ལའང་འདུག་པས་མ་ངེས་སོ། །ཞེས་
བཀག་པའི་ཆེ་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྟེ་ཞེས་སྤྱི་དམ་བཅའ་འདོར་ན་དམ་བཅའ་སེལ་བའི་ཆར་གཅད་ཡིན་ནོ་
ཞེས། །འདིའང་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་མ་ངེས་པ་བ་རྗེས་པས་ཆར་གཅད་པའི་ཕྱིར་ཕྱིས་གྱི་དམ་བཅའ་བ་སེལ་བའི་
ཕྱིར་ཆར་གཅད་དོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཆར་གཅོད་དོ་ཞེ་ན། ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། སྟོགས་བཀག་པ་ལ་མི་སྤྱི་ན་
མི་སྤྱི་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འབྲོས་ན་འབྲོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆར་གཅད་གཞན་ཡང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་
ཆིགས་གཞན་པ་ངག་རྒྱུགས་ན། །མ་ངེས་མ་རྒྱུགས་ཆར་གཅད་མིན། །རྟགས་བྱང་པར་མེད་པ་བཀག་ནས་
བྱང་པར་འདོད་པ་གཏན་ཆིགས་གཞན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གསལ་བ་འདི་དག་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ཏེ།
ཆད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། འདི་མ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཁམ་པོར་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །བདེ་སྤྱག་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གསལ་བ་འདི་དག་

༩༣༩༽

ཆད་དང་ལྷན་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་རང་བཞིན་གཅིག་དང་དུ་མ་ལ་ཆད་མ་མཐོང་བས་གཅིག་དང་
འབྲེལ་བ་མ་ངེས་པའི་ཏྲགས་སོ། །ཞེས་སུན་སྤྱང་ནས་དེའི་ངོ་བོ་དང་མ་འབྲེལ་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྒྲིམ་ན་ཏྲགས་བྱུང་པར་མེད་པར་བཀག་ནས་བསྟན་ཏེ། བྱུང་པར་འདོད་པས་ཏྲགས་གཞན་ཡིན་ནོ། །དེ་
ལ་ཏྲགས་གཞན་ཡོད་ན་ཏྲགས་སྔ་མ་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པས་ཆར་གཅད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིའང་མི་འཐད་
དེ། སྔ་མའི་དག་རྫོགས་ན་མ་ངེས་པའི་སྒྲིན་ཡིན་པས་གཉིས་པ་དབྱུང་ཅི་དགོས། དག་མ་རྫོགས་ཤིང་ལན་གྱི་
གོ་སྐབས་མི་སྟེར་ན་དག་མ་རྫོགས་པས་ཆར་གཅད་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་གཞན་རྟོག་པ་མ་ངེས་པས། །ཆར་
གཅད་ཕྱིར་རྟོག་སྒྲིན་མིན་པ། །བརྫོད་པའི་སྒྲིན་ནས་ཆར་གཅད་གྱི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆར་གཅད་མིན། །རྣལ་
མའི་དོན་དང་མ་འབྲེལ་པ་ནི་དོན་ཅན་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྐྱ་ཏྲག་སྟེ་རེག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ལ་ཏྲགས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཅི། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་བྱེད་སྟེ་ཉི་མོ་ཉི་མོ་སྐྱའི་རྒྱུན་བྱས་
པའི་མཐའ་ཅན་གྱི་ཆིག་གོ། །དེ་ལ་མིང་དང་ཨགྲ་ར་དང་ཉེར་བསྐྱར་ལ་སོགས་པ་སྐབས་མ་ཡིན་པ་འཆད་པ་ནི་
དོན་གཞན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆར་གཅད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་ལོགས་པ་ཡིན་ཏེ་རྟོག་ཕྱིར་རྟོག་གཉིས་ཀ་
བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་དང་སྒྲིན་མི་བརྫོད་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་མེད་པ་ནི་བསྐྱབ་པ་ཡི། །ཡན་ལག་མིན་
བརྫོད་ལས་གཞན་མིན། །ཡི་གེའི་གོ་རིམ་སྒྲིན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་དོན་མེད་པའོ། །དཔེར་ན་སྐྱ་ཏྲག་སྟེ་ར་བ་ག་ཏ་
ད་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྩ་རྩ་རྩ་རྩ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་

༼ ༣༥༠ ༽

ལྷ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་མ་བསྟན་པ་ཆར་གཅད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་འང་མི་འཐད་དེ། ཡི་གེ་འདི་གོ་རིམ་བསྟན་པ་
དང་། བསྐྱབ་པ་འདི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་གཞན་བརྗོད་པ་ལ་དོན་མེད་པ་བརྗོད་པར་བྱས་པར་མེད་དེ། བསྐྱབ་བྱ་
མི་བསྐྱབ་པ་འདི་བརྗོད་པ་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱེད་པར་མེད་བཞིན་དུ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་མ་འབྲེལ་ལོ། །འབྲ་
ཞེས་བརྗོད་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྷ་ན་དོན་གཞན་པ་མི་དགོས་ཏེ་དོན་མེད་པ་དང་འབྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མི་
འབྲ་སྟེ་དོན་མེད་པ་ནི་དོན་ཅི་འང་མེད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ནི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱལ་བ་མ་ཡིན་པ་
འགའ་ཞིག་དོན་མེད་བརྗོད་པ་འང་ཆར་གཅད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཆན་མཚུངས་པ་འདི་ཕྱིར་རོ། །མ་ཡིན་ཏེ་སྐྱབས་
མ་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐྱབས་འདིར་དོན་མེད་པ་སྐྱབ་ཞེས་བརྗོད་དགོས་སོ། །དེ་ལྷ་ན་ན་དེ་བསྐྱབ་
པ་འདི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་པས་ཆར་གཅད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཡི་གེ་འདི་གོ་རིམ་ཀྱང་དོན་ཡེ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྐྱབས་
འགར་དོན་ཡོད་པ་འདི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྷ་ན་འང་ཆར་གཅད་གཞན་དུ་བྱེད་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། མ་ཁུར་ཆོས་ལ་དེག་པ་
དང་མཆན་ཁུང་འཆིར་བ་ལ་སོགས་པ་འང་གཞན་དུ་འགྱུར་རོ། །དོན་མི་ཤེས་པ་དོན་མིན་སྒྲ། གྲུབ་པ་འདི་ཡན་
ལག་མིན་པར་འདུས། །དོན་ལྡན་གསུམ་བརྗོད་ཕྱིར་རྒྱལ་གྱིས། །མི་རྟོགས་རྒྱལ་བ་ཆར་གཅད་མིན། །ཆོགས་
པ་དང་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་ལ་ལན་གསུམ་བརྗོད་ཀྱང་མི་གོ་ན་དོན་མི་ཤེས་པ་འོ། །འདི་ལྷ་ར་ཆོགས་པ་དང་ཕྱིར་རྒྱལ་
ལ་ལན་གསུམ་བརྗོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དང་། དེ་མ་ཅན་གྱི་སྒྲ་དང་། མ་གྲགས་པ་དང་། ལྷ་ར་ཆེས་པས་བརྗོད་པ་
ལ་སོགས་པ་འདི་རྒྱས་དོན་མི་ཤེས་པས་བསྐྱབ་པར་

༼ ༣༥༽

འདྲིན་ན་ཆར་གཅད་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལའང་བྲི་མ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དང་བྱུང་བར་མེད་
ལ། རི་ལྟ་བུ་བཞིན་ལན་གསུམ་བཟོན་གྱང་མ་གོ་ན་པ་རོལ་པོ་སྒྲུན་པས་ཚུ་རོལ་ཆར་གཅད་པ་ག་ལ་རིགས།
དེའི་ཆེ་སྒྲིབ་གྲོལ་ཉིད་ཆར་ཅིའི་སྒྲིབ་མི་གཅོད། སྒྲུན་པོས་མ་གོ་ན་མཁས་པ་མ་རྒྱལ་མོད། ཆར་གཅད་པ་ག་ལ་
འོས། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དོན་བཟོན་པའང་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་མི་ཤེས་པ་ལས་ལོགས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །དོན་བྲལ་བསྟོན་ཆོགས་མ་འབྲེལ་བ། །བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་པར་འདུས། །སྤྲ་སྤྲི་མ་འབྲེལ་བ་ནི་དོན་
དང་བྲལ་བའོ། །དཔེར་ན་ས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་སྤྲ་སྤྲིའི་ཆོག་མ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེས་ན་ཡི་གེ་མ་འབྲེལ་བའང་
དོན་མེད་པ་ལས་ལོགས་སུ་སྤྲོད། །དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དག་གྱང་དོན་དང་བྲལ་བ་ལས་ལོགས་སུ་བཟོན་
དགོས་ལ་དེ་ལྟར་སྤྲ་སྤྲི་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་སྤྲ་བ་ལས་ཡོན་ཏན་ནམ་བུ་སྤྲ་བ་ལ་སྤྲོན་མ་མཐོང་བས་དེ་ལྟ་
བུ་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་སྒྲིབ་འདིའང་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་བཟོན་པའི་ནང་དུ་འདུས་སོ། །དུས་ལ་
མ་བབ་གོ་རིམ་བརྒྱུད། །དེ་ལས་གོ་ན་ཆར་གཅད་མིན། །དོན་མི་གོ་ན་བསྐྱབ་པ་ཡི། །ཡན་ལག་མིན་པ་བཟོན་
པར་འདུས། །ཡན་ལག་གོ་བརྒྱུད་ནས་བཟོན་ན་དུས་ལ་མ་བབ་པའོ། །འདི་ལྟར་དམ་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཡན་ལག་གོ་ན་ཆར་གཅད་དོ། །གོ་བརྒྱུད་གྱང་དོན་གོའོ་ཞེ་ན། གོ་འང་སྤྲ་སྤྲོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྤྲ་སྤྲོར་བ་དང་བྲལ་
བར་མཚུངས་པའི་སྒྲིབ་དཔེར་ན་སྤྲ་བྱུར་ཆག་པ་ལས་ལོགས་པར་སྤྲར་བ་གོ་ལ། དེ་ལས་དོན་རྟོགས་པ་བཞིན་
དུ་དམ་བཅའ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་

༼ ༣༥༽

ལས་གོ་རིམ་དང་དེ་ལས་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ག་རྟོན་ནའང་ལས་དང་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟར་
འབྲུག་གོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། སྤྱ་བྱུར་ཆག་གིས་སྤྱ་ཉིད་རྟོགས་ན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་རྟོགས་པར་བྱ་
མོད། བརྒྱད་པ་ཅི་དགོས། བྱུར་ཆག་གིས་སྤྱ་གོ་བའི་བདུ་སྦྱར་བས་དེ་ཉིད་གོའོ་ཞེ་ན། བདུ་ལས་གོ་ན་བྱུར་
ཆག་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལ་བདུ་སྦྱར་བས་གོ་མོད། བདུ་མི་ཤེས་ཀྱང་འཕྲལ་སྒྲིབ་ལས་དོན་གོ་བ་མཐོང་བས་སྤྱི་
རྗེས་སུ་འཆད་པ་དོན་མེད་དོ། །མ་ཡིན་ཏེ་ལེགས་པར་སྦྱར་བས་བརྗོད་ན། མཐོང་རིས་སུ་འགྲོའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
ལེགས་པར་སྦྱར་བ་འཆད་མཁན་གྱི་མགོ་ཚད་ཅེས་ལེགས་པར་སྦྱར་བས་བརྗོད་ནའང་མཐོང་རིས་སུ་འགྲོ་བར་
འགྱུར་རམ། དེ་ག་བྱེད་སྦྱང་བ་ལ་སྤྱད་གོས་སོ་ཞེ་ན། དེད་ལ་དེ་ག་བྱེད་སྦྱང་བ་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་དོན་ཚུང་
ལ་དཀའ་བའི་སྤྱ་སྦྱར་མི་དགོས་ཏེ། དུལ་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་གོ་ལ་རང་རང་གི་གོ་མས་བས། སྤྱ་དང་
སྤྱ་ཉམས་ཤེས་པ་ལྟར་ལེགས་པར་སྦྱར་བའང་དེ་ལྟར་ཤེས་སོ། །དེས་ན་སྤྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲུག་པ་ནི་
མོངས་པའི་འབྲུག་པའོ། །དོན་གོ་ན་གོ་རིམ་བརྒྱུག་མ་བརྒྱུག་མཚུངས་ཏེ། ལྷན་ལ་སྤྱོད་པོ་འཕམ་སྤྱོད་པོ་ལྷན་ལ་
བཞེན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱི་གོ་རིམ་ཡང་མི་དགོས་ལ་དོན་ལའང་དམ་བཅའ་ལ་སོགས་པ་མེད་ཀྱང་དོན་གོ་བས་གོ་
རིམ་བསྐྱེད་ཅི་དགོས། དོན་གོ་འང་བརྗོད་དགོས་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བས་དེའང་འདྲ་བ་ཉིད་ཆར་གཅད་ཡིན་ནོ། །གོ་
བ་མེད་པའི་དག་སྤྱེལ་བ་ནི་དོན་མེད་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་སྤྱི་མཆོན་གཅད་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མ་ཆང་
ཡན་ལག་གཉིས་པའི་སྒྲིབ། །དམ་བཅའ་མེད་སོགས་ཆར་གཅད་

༼ ༣༥༣ ༽

མིན། །ཡན་ལག་གང་ཡང་རུང་བ་མེད་ན་མ་ཆང་བའོ། །ཡན་ལག་ལྔ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་མ་བཟོད་ན་
མ་ཆང་བ་བཟོད་པས་ཆར་གཅད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །མ་ཡིན་ཏེ་དམ་བཅའ་མེད་ཀྱང་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་གོའང་
ངག་མ་ཆང་ངོ་ཞེ་ན། གོ་བཞིན་དུ་དོན་མེད་སྒྲོར་བ་ཆར་གཅད་པར་འོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཉིས་
པའི་ངག་མ་ཆང་ན་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མ་བཟོད་པར་འདུས་སོ། །ལྷག་བཟོད་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་
འདུས། །བྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཆར་གཅད་མིན། །ཏགས་དང་དཔེ་ལྷག་པ་བཟོད་ན་སྔ་མས་བྱུབ་པ་ལ་ཕྱིས་བསྐྱན་
པས་ལྷག་པ་བཟོད་པས་ཆར་གཅད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིའང་བསྐྱབ་པའི་ངག་ངེས་པ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཁོ་ལོ་
ཅག་གི་སྒྲིགས་ལ་སྒྲོན་ཡིན་གྱི། བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཅན་ལ་སྒྲོན་མེད་དེ། མི་དགོས་པ་བཟོད་པ་སྒྲོན་
དུ་མི་བཅི་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བཟོད་སྔ་སྒྲོན་སྒྲོན་མ་ཡིན། །དོན་སྒྲོན་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་འདུས། །དེ་ཡང་
བསྐྱབ་པའི་ངག་ལ་མིན། །གཏམ་རྒྱུད་རྒྱས་ལ་འདི་སྒྲོན་མིན། །རྗེས་སུ་སྐྱབ་པ་ལས་གཞན་སྐྱབ་དང་དོན་དག་སྒྲོན་
པ་ནི་ཡང་བཟོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྔ་སྒྲོན་པ་སྐྱ་མི་ཏག་མི་ཏག་ཅེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དོན་སྒྲོན་པ་སྐྱ་མི་ཏག་སྐྱ་
འགོག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཞེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིར་སྔ་སྒྲོན་པ་ལོགས་སུ་བཟོད་མི་དགོས་
ཏེ་དོན་སྒྲོན་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་མི་སྒྲོན་ན་སྔ་སྒྲོན་ཀྱང་སྒྲོན་མེད་དེ། ཁྱོད་དགའ་ན་ང་དགའ། ལྟ་
ལྟ། ཟ་ན་ཟ་ཞེས་བཟོད་པའམ། གང་གང་ཡོད་ན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང་མེད་ན་མེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དེའི་རྒྱ་
ཡིན་ལ། གཞན་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟོད་པ་

༼ ༣༥ ༽

ལྟ་བུའོ། །དོན་སྒྲུབ་ན་ནི་དམ་བཅའ་བཟོད་པ་ལྟར་སྒྲིན་ཡིན་ནོ། །འདི་འང་བསྐྱབ་པ་འང་ངག་དགོད་པ་ན་སྒྲིན་
ཡིན་གྱི། གཏམ་རྒྱད་རྒྱས་པའི་ཆོ། སྒྲིན་མ་ཡིན་ཏེ་པ་རོལ་པོས་མ་གོ་བར་དོགས་པའི་ཆོ་དཔང་པོ་ལ་སོགས་
པ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་བཟོད་ཀྱང་སྒྲིན་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྒྲོབ་མ་ཡིན་ན་བདེན་མོད། སྤྱིར་སྒྲིན་དང་དཔང་པོ་
སྒྲོབ་མ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་བཟོད་པ་ཉིད་ཆར་གཅད་པའོ། །ཞེ་ན། དཔང་པོས་གོར་གཞུག་པ་དང་། མ་
གོ་ན་སྒྲིན་ཡོན་མི་བྱེད་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས་སྒྲོབ་མ་དང་བྱེད་མེད་ཅིང་རྒྱལ་བར་འདོད་པའི་ཚུད་པ་དགག་བྱ་
ཡིན་ལ་བྱེད་རང་ལྟར་ནའང་ལན་གསུམ་དུ་བཟོད་དུ་ཡོད་ཅིང་། གཏམ་རྒྱད་རྒྱས་པ་ལ་ལྟག་ཆད་ཀྱི་བཟང་པོས་
པ་མེད་པའི་བྱིར། ཡང་ཡང་བསྐྱབ་པ་སྒྲིན་མ་ཡིན་པ་ཚུད་པའི་རིགས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྐྱབ་པའི་
ངག་ལ་ནི་ལྟག་པ་བཟོད་པའི་ནང་དུ་འདུས་པས་སྒྲིན་ལོགས་པར་མི་བཟང་རོ། །དེས་ན་ལྟག་པར་བཟོད་པ་
དང་། །ཡང་བཟོད་པ་ཐ་དད་དུ་ཏ་ཅང་ཐལ་བས་སྒྲིན་པོའི་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་གཅིག་ཡང་བཟོད་ན་སྒྲིན་ཡིན་
གྱི། ཉན་པ་པོ་བསྐྱབ་བྱ་དུ་མ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མ་འདོད་པའི་ཆོ་རྟགས་ཡང་བཟོད་ཀྱང་སྒྲིན་མེད་དེ་མི་འདྲ་བ་
བསྐྱབ་པའི་བྱིར་རོ། །རྗེས་སུ་མི་སྤྱི་བྱིར་སྒྲིན་གྱིས། །སྒྲིན་པའི་ངག་ཀྱན་མ་བཟོད་པ། །སྒྲིན་མིན་དགོས་པ་མ་
བཟོད་ན། །སྒྲོབས་པ་མེད་པའི་ནང་དུ་འདུས། །ཆོགས་པ་ལ་སྒྲིན་པས་ལན་གསུམ་བཟོད་པས་ངག་གོའང་བྱིར་
སྒྲིན་གྱིས་རྗེས་སུ་མི་བཟོད་ན་རྗེས་སུ་སྤྱི་བྱིར་མེད་པའི་ཆར་གཅོད་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་འང་མི་འཐད་དེ། དང་
པོར་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་བཟོད་ལ་བྱིན་ས་ལན་གདབ་པོ་ཞེས་སུ་སྐད་དམ་བཅས། རྗེས་སུ་བཟོད་རུང་མ་བཟོད་
རུང་།

༼ ༣༥༽

ལན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བཟོད་པས་ཚོག་མོད། ལན་མི་བཟོད་ན་སྟོབས་པ་མེད་པས་ཚར་གཅད་ཡིན་ནོ། །ཞོལ་
བས་བསྐྱབ་བྱའི་ཞར་ལ་སྐྱུ་ཐབས་ཀྱིས་སྐྱབས་སུ་མ་བབ་པ་ཅི་རུང་རུང་ཁས་སྒྲངས་པའི་དག་རྒྱས་པས་རྗེས་
སུ་བཟོད་པ་ལ་དགོས་ཀྱས་མེད་དོ། །དེས་ན་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་མི་བཟོད་པ་དང་། སུན་འབྲེན་པ་ལ་སྟོན་
ཡང་དག་པ་མ་བཟོད་ན་སྟོན་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་མ་བཟོད་པ་སྟོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྒྲར་རྗེས་སུ་བཟོད་ནས་ཕྱིས་
སུན་འབྲེན་ནའང་ལན་གཉིས་བཟོད་པས་མི་དགོས་པ་བཟོད་པས་ཚར་གཅད་དུ་འགྱུར་རོ། །སྟོགས་སྒྲ་མང་པོ་
ཞིག་སུན་འབྲེན་ནའང་སྐབས་སུ་བབ་པ་དེ་རྗེས་སུ་བཟོད་པ་སུན་དབྱེད་གི་གཞན་རྗེས་སུ་བཟོད་པ་ནི་སྐབས་
དེར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་དགོས་པ་བཟོད་པ་དེའང་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཟོད་པའམ་སྟོན་མི་བཟོད་
པར་འདུ་བས་ཚར་གཅད་ལོགས་སུ་མི་བཟོད་དོ། །ཡང་ལན་གསུམ་བཟོད་དགོས་པའི་ངེས་པའང་གསོག་ཡིན་
ཏེ་པ་རོལ་གྱི་གོ་བའི་དོན་དུ་བཟོད་ན་ནམ་གོ་བའི་བར་དུ་བཟོད་དགོས་ལ། གོ་བར་མི་འདོད་ན་ལན་གཅིག་ཀྱང་
བཟོད་ཅི་དགོས། པ་རོལ་གདུང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བཟོད་ལ་མ་གོ་བས་སྐབས་དོན་འགྲུབ་པོ་སྟམ་ན། དེ་ལའང་
ལན་གསུམ་ཅི་དགོས། དབང་པོའི་རྣ་བར་བཞུབ་པ་དང་། དག་སྒྱུར་བ་དང་། ཚིག་བསྐྱས་པ་དང་། མ་གྲགས་པ་
བཟོད་པ་དང་། དམ་པ་དང་། སྟོད་པ་དང་། ཀྱས་འདེབས་ཤིང་བཟོད་ནའང་དེར་འགྱུར་ཏེ་མ་གོ་བ་ལ་ལན་སུས་
ཤེས་མི་སྐྱ་བ་ལས་འོས་ཅི། ཞེས་བསྐྱེད་ཏེ་མི་སྐྱ་བར་འདུག་ན་སྐབས་དོན་གྲུབ་པོ་སྟམ་ན། ལྷ་སྟོའི་སྐད་དང་།
མ་འབྲེལ་པའི་སྟོར་བ་དང་། སྒྱར་བ་སྒྱར་བར་ལྷབ་ལྷིབ་

༼ ༣༥༮ ༽

པོ་ལན་གསུམ་བཟོད་ན་བྱེད་ཀྱང་ཆར་གཅོད་དེར་འགྱུར་མོད། ཚུད་རིགས་ལས། དེ་བྱིར་རི་སྲིད་མ་བཟུང་བ་
དེ་སྲིད་དུ་བཟོད་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ལན་གསུམ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཞན་གཤུང་བར་བྱ་བ་འི་བྱིར་
དམ་བ་འཇུག་པའམ། བསྟན་བཅོས་བྱེད་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དབྱིག་གཉིན་གྱིས་ཀྱང་། གང་
ཞེག་རྒྱལ་འདོད་འབའ་ཞེག་གིས། །ཚུད་བ་སྟོབ་བ་དམ་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་མི་ཤེས་བ་བྱིར་གྲོལ་
ནི། །སྟོངས་བ་མེད་ལས་གཞན་དུ་མིན། །དཔང་པོས་གོ་ཡང་བྱིར་གྲོལ་གྱིས་མ་གོ་ན་དོན་མི་ཤེས་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆར་གཅོད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་འང་རྗེས་སུ་མི་སྟོབ་བ་དང་འབྲ་བར་སྟོབས་བ་མེད་བ་ཉིད་དུ་
འདུའོ། །འདི་ལྟར་རྗེས་སུ་སྟོབ་བ་མེད་བ་ནི་ཡུལ་མི་ཤེས་བ་ཡིན་ལ། ཡུལ་མི་ཤེས་ན་ལན་ཤེས་བ་ག་ལ་སྲིད།
ལན་མི་ཤེས་ན་རྗེས་སུ་སྟོབ་ཤེས་ཀྱང་དོན་མེད་དོ། །མི་ཤེས་བའང་ལན་མི་ཤེས་བ་ཡིན་འོ། །དེ་གཉིས་ཀ་སྟོབས་
བ་མེད་བ་ལན་མི་ཤེས་བས་ཆར་གཅོད་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་ལ་ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་ཅུང་ཟད་ཡོད་པས་ཡུལ་
མི་ཤེས་བ་དང་། ལན་མི་ཤེས་བ་ཐ་དད་དུ་འཛོག་ན། འོ་ན་མི་ཤེས་བ་ལའང་ཐམས་ཅད་མི་ཤེས་བ་དང་བྱེད་མི་
ཤེས་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆར་གཅོད་གཞན་ཡང་དགོས་པས་ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །མི་སྟོབས་ཡན་ལག་མི་བཟོད་
པའམ། །སྟོན་མི་བཟོད་པའི་ཁོངས་སུ་འདུ། །ལན་རྟོགས་བ་མེད་བ་ནི་སྟོབས་བ་མེད་བ་སྟེ། བ་རོལ་འགོག་བ་
ལ་ལན་མི་ཤེས་ན་ཆར་གཅོད་པའོ། །དཔེར་ན་བ་རོལ་པོས་ངག་བཟོད་པའི་རྗེས་ལ་དེའི་ལན་མི་འདེབས་བར་
དོན་མེད་བ་དང་། དེ་ཉིད་གོ་རིམ་གཞན་དུ་སྟོབ་བ་དང་།

༼ ༣༥༽

ཆོགས་སྤྱི་བཅད་པ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པས་དུས་འདུག་བར་བྱེད་ཅིང་སྐྱབས་དོན་མི་བཟོད་པའི་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་
ཆོལ་བ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཟོད་པའམ་ཕྱིར་ཆོལ་ལ་སྐྱོན་མི་བཟོད་པར་འདུས་སོ། །རྣམ་གཡེང་བྱང་
པོ་ཆར་གཅད་མིན། །གཡོ་ཅན་སྟོབས་པ་མེད་པར་འདུས། །བྱ་བ་ལ་ཆགས་ནས་རྩོད་པ་འདོར་བ་ནི་རྣམ་པར་
གཡེང་བའོ། །དཔེར་ན་པ་རོལ་གྱིས་ངག་བཀོད་པ་ན་སྟོན་ལ་བྱ་བ་འདི་བྱས་ལ་ཕྱིས་བཅད་གྱིས་ཤེའམ། ད་ལྟ་
བདག་ནའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྩོད་པའི་སྐྱབས་གཅོད་ན་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆར་གཅད་
པའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིའང་སྟོག་དང་སྟོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་མི་བྱར་རུང་བའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་གམ། སྤྱི་
མི་རྒྱས་པའི་ནད་ལ་སོགས་པ་བདེན་ན་ཆར་གཅད་པའང་ག་ལ་ཡིན། ལན་མི་ཤེས་པའི་སྤྱི་ཐབས་སྤྱི་སྟངས་
འདོགས་ན་སྟོབས་པ་མེད་པར་འདུའོ། །གལ་ཏེ་རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་དང་སྤྱི་འབྱེད་
པའི་སྟོན་པ་འཇུག་ན་ཏྲགས་ལྟར་སྤང་དང་སྟོབས་པ་མེད་པ་གཉིས་སྤྱི་ཆར་གཅད་ཐམས་ཅད་འདུ་བ་བདེན་
མོད་གྱི། འབྲེལ་མེད་གྱི་རྩོད་པ་གཞན་སྤྱི་ཆོགས་ཡོད་པས་དེ་ལ་ཆར་གཅད་གཞན་ཡོད་དོ་སྟམ་ན་མི་སྤིད་
དོ། །རྟོན་གཅིག་ལ་འགལ་བ་ཁས་མི་ལེན་ན་རྩོད་པ་མེད་གྱི་ཁས་ལེན་ན་རྩོད་པ་མ་འཇུག་ན་ཡང་དག་པ་ཡིན་
ལ། འཇུག་པ་སྤྱི་བའམ། མི་སྤྱི་བར་འདུག་གམ། འབྲེལ་མེད་དམ། རྩལ་རྩལ་བམ་བཞད་གད་ལ་སོགས་པ་ཅི་
བྱེད་ཀྱང་ཏྲགས་ལྟར་སྤང་སྟོབས་པ་མེད་པ་གཉིས་ལས་མ་འདས་སོ། །འོ་ན་རྩོད་པ་ཁས་སྤངས་ནས་ཁྱུ་སྟེ་
ཅང་མི་སྤྱི་བའམ། འབྲེལ་མེད་གཞན་སྤྱི་ཏྲགས་ལྟར་སྤང་

༼ ༣༥ ༽

གང་དུ་འདུ་ཞེ་ན། བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆར་གཅད་པའི་གནས་ཡིན་ནོ། །འདོད་པ་ཁས་
ལེན་ཤེས་མི་ཤེས། །རིམ་བཞིན་མ་ངེས་སྐྱོན་མི་བཟོད། །རང་གི་སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྐྱོན་ཁས་སྦངས་ནས་གཞན་གྱི་
སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྐྱོན་ཞར་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་འདོད་པ་ཁས་ལེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བྲིད་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ་སྐྱེས་བུ་ཉིད་
ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་བཟོད་པ་ལ་ངེས་བྲིད་ཀྱང་ངོ་ཞེས་བྱིར་སྐྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལང་
བརྟགས་སྟེ་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ཡང་རྒྱུ་མར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་བྲིད་ཀྱང་འགྱུར་ལ། བྲིད་རང་དེར་མི་འདོད་པའི་བྱིར་
སྐྱེས་བུ་རྒྱུ་མ་ལ་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཟོད་ན་སྐྱོན་མེད་དེ་རང་རྒྱུ་མར་མི་འདོད་པས་རྟགས་མ་ངེས་
པར་སྟོན་པའི་བྱིར་རོ། །སྐྱེས་བུའི་རྟགས་ལྟར་སྦང་དུ་མ་ཤེས་པས་ཡང་དག་ཏུ་བཟུང་ནས་རང་དེར་ཁས་སྦངས་
ཏེ་གཞན་ལ་དགོད་ན། འདོད་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཆར་གཅོད་ཅི་སྟེ་མིན་ཞེ་ན། དེའི་ཆེ་རང་གི་སྐྱོན་གཞན་ལ་སྐྱོར་
བས་ཆར་གཅད་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་ལ་སྐྱོན་དུ་མ་ཤེས་པས་སྐྱོན་མི་བཟོད་པ་ཆར་གཅད་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །བཀལ་བརྟགས་འདོར་བ་རྒྱལ་བ་གཉིས། །སློབས་པ་མེད་པའི་ནང་དུ་འདུས། །ཆར་གཅད་ཐོབ་པ་ལ་
མི་གཅོད་པས་ནི་བཀལ་བརྟགས་འདོར་བ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་སྐྱོན་ཅན་ནི་བཀལ་ཞིང་བརྟག་པ་ཡིན་ལ་དེ་
ཆར་མི་གཅོད་པ་ནི་འདོར་བ་སྟེ་ཆར་གཅད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ཡང་རྒྱལ་བའི་དག་སྐྱོན་ཅན་སྐྱུ་འབྱེན་
མ་ཤེས་པས་སློབས་པ་མེད་པ་ཡིན་གྱི་ཆར་གཅད་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ཡང་གཉི་ག་ལ་རྒྱལ་བ་དང་
འབམ་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་གོ། །ཚིང་རིགས་ལས། རིགས་པས་དབྱེད་ན་གཉིས་

༼ ༣༥ ༽

ལས་གཅིག་ལའང་རྒྱལ་བ་དང་འཕམ་བ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་
དག་པའི་སྐྱོན་བཟོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེས་སུ་སྐྱོར་མེད་ལ་སྐྱོར་བའང་། །སྔོན་པོ་བ་
མེད་པ་ལས་གཞན་མིན། །གཞན་ཆར་གཅད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་སྐྱོར་བ་ནི་རྗེས་སུ་སྐྱོར་བ་མེད་པ་
ལ་རྗེས་སུ་སྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆར་གཅོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིའང་བརྟག་སྟེ། རྒྱལ་བས་ཡང་དག་བཟོད་པ་
ལ་ཕྱིར་རྒྱལ་བྱིས་ལྟར་སྤང་གི་སྐྱོན་བཟོད་པ་སྔོན་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འདུ་བས་ལོགས་པ་མེད་པ་ལ་ཡང་ན་
ཕྱིར་རྒྱལ་བྱིས་སྐྱོན་ཡང་དག་བཟོད་པ་ལ་རྒྱལ་བ་སྐྱོན་ལྟར་སྤང་དུ་སྐྱོར་བརྟགས་ནས་ཆར་གཅོད་ན་རྟགས་ལྟར་
སྤང་བཟོད་པར་འདུ་བས་ཆར་གཅད་ལོགས་པ་མེད་དོ། །བྱུང་མཐའ་ཉམས་པ་བསྐྱབ་པ་ཡི། །ཡན་ལག་མི་
བཟོད་པ་ཉིད་ཡིན། །བྱུང་མཐའ་ཁས་སྤངས་ནས་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་ཆོག་ཞར་ལ་འོངས་པ་ནི་བྱུང་མཐའ་
ཉམས་པའོ། །དཔེར་ན་གངས་ཅན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་འཛིག་མེད་པ་མི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱུང་མཐའ་ཁས་སྤངས་
ནས་དེ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གཅིག་གིས་གསལ་བ་འདི། །འགྱུར་བའི་རྗེས་འགྲོ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་
བྱ་བ་ལ། གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་གཅིག་ལ་རྣམ་འགྱུར་དུ་མ་མཐོང་བར་བཟོད་པ་ན། མེད་པ་མི་སྐྱེ་ཡོད་པ་མི་
འཛིག་པའི་དམ་བཅས་མ་ངེས་པ་སྟེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་མཛོན་པ་དང་མི་མཛོན་པར་འདོད་པ་ན། ཡོད་པ་
འཛིག་པ་དང་། མེད་པ་ཐོབ་པར་ཁས་སྤངས་པས་བྱུང་མཐའ་ཉམས་པའོ། །དེ་ཁས་མི་ལེན་སྤྱོད་པ་མི་འགྱུར་བོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིའང་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བཟོད་པས་ཆར་གཅད་

༼ ༣༦༽

བ་ཡིན་གྱི་ངེས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཆོག་ཞུར་ལ་འོངས་པས་ཆར་གཅད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲུབ་
ཆར་གཅད་གནས། །དཔེར་ན་ལྟག་ཆོད་བཟོད་པ་བཞིན། །དེ་ཡང་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་སོས་སུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་ལྟག་ཆོད་སུན་སྒྲུབ་བ་དེའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བཤད་དོ། །སྤང་དང་མ་
སྤང་གཏན་ཆོགས་དང་། །ཏྲག་དང་མ་སྒྲུས་མ་སྒྲེས་དང་། །འབྲས་བུ་ཆོས་མ་ཐུན་མི་མ་ཐུན་དང་། །རྣམ་ཏྲོག་བྱུང་
མེད་དམིགས་པ་དང་། །ཐེ་ཆོམ་དོན་གོ་ཐལ་འགྱུར་རྣམས། །ཀུན་ལས་བརྟུས་ཡིན་རིགས་བརྟགས་
ལས། །འཕེལ་འགྲིབ་བཟོད་དང་མ་བཟོད་དང་། །རིགས་པ་དང་ནི་སོ་སོའི་དཔེ། །བསྐྱབ་བྱ་མི་ཏྲག་རབ་བྱེད་
དང་། །འདུས་འདས་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ནི། །ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས། །བཀག་སྤྱིར་གྲངས་པས་
བཏང་སྟོམས་མཛད། །སྤང་བ་དང་མ་སྤང་བ་སོ་སོར་བྱེ་ན་ཉི་ཤུ་ཙུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འདུ་བས་
སོ། །མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ཅེས་ཆོག་རེ་རེ་ལ་སྒྱུར་བར་བྱ་སྟེ། །སྤང་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པར་རོ། །ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་སོས་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་བསྐྱས་ཏེ་གསུངས་ལ། །རིགས་པ་བརྟག་པར་རྒྱས་
པར་གསུངས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་སོས་བཀག་བཞིན་པ་དང་། །ལྟག་ཆོད་དེ་དག་སྟོས་ན་
ཉུང་ལ། །བསྐྱས་ན་མང་པར་དགོངས་ནས་བཏང་སྟོམས་སུ་མཛད་དེ་ཚོད་རིགས་ལས། །ཅི་དེ་དག་ཇི་སྟངས་
མཆོན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དམ་འོན་ཏེ་རྣམ་པ་གཞན་ཡང་ཡིན་ཞེས་དེ་དབྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནའང་
འདིར་ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་མ་སྟོས་ཏེ། །དེ་ལྟར་རིགས་པས་གཏན་ཆོགས་

༼ ༣༩༽

ལྷར་སྒྲུང་བ་ཚར་གཅད་པའི་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཙམ་འདིར་འདོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
བ་ལྷར་རོ། །འདིར་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོའི་གཞུང་གཉིས་ལ་བརྟེན་ཏེ་བཤད་ན། སྤང་བ་མཚུངས་པ་དཔེར་ན། སྤྱི་
ཏྲག་སྟེ་ཚུལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་བྱམ་བ་བཞེན་ཞེས་བཀོད་པ་ན། ཕྱིར་གྲོལ་ན་རེ་ཏྲགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་སྤང་ན་
རྒྱ་མཚོ་དང་སྤང་བའི་ཚུ་ལྷར་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ་མ་སྤང་ན་སྤྱི་ལ་མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ལྷར་བསྐྱབ་མི་རུས་སོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། །གཏན་ཆིགས་མཚུངས་པ་དཔེ་སྤྱི་མ་ལྷ་བྱ་ལ་ཏྲགས་སྤྱན་བསྐྱབ་བྱ་མེད་པས་མི་རུས་ལ་འཕྱིན་
བྱུང་བའི་པས་མི་དགོས་ཤིང་དུས་མཉམ་ན་སྒྲུང་གི་རྩ་ལྷར་ཏྲགས་དང་ཏྲགས་ཅན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་
གཉིས་ཀ་ཏྲགས་སྤྱི་ལ་སྤྱར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་མ་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པས་སྟོན་
མ་ཡིན་པ་སྟོན་དུ་བརྗོད་པ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ་ལྷར་སྒྲུང་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས། སྤང་དང་མ་སྤང་དུས་གསུམ་
ལའང་། །གཏན་ཆིགས་མི་འདོད་རྗོད་བྱེད་པ། །དེ་དག་སྤང་མ་སྤང་གཏན་ཆིགས། །བརྗོད་པ་གཏན་ཆིགས་མ་
ཚང་མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་རོ། །ཏྲག་པ་མཚུངས་པ་ནི། དཔེར་ན་སྤྱི་མི་ཏྲག་ཅེས་བརྗོད་པ་ན། འོ་ན་
མི་ཏྲག་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཏྲག་པར་འགྱུར་ཏེ་ཆོས་རྣམས་མི་འཕོ་བའི་རང་བཞེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །འདིའང་དམ་བཅའི་སྟོན་ལྷར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོ་མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་ཞིང་བྱུང་ནས་མེད་པར་འགྱུར་
བ་ཉིད་མི་ཏྲག་པར་འདོད་ཀྱི་མི་ཏྲག་པ་དང་ལྷན་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ལས། མི་ཏྲག་འབྲེལ་ཕྱིར་
ཏྲག་པར་འདོད། །ཏྲགས་ཉིད་ཐལ་ཏེ་འདི་ལ་ཡང་། །སྟོགས་ཀྱི་

༼ ༣༩ ༽

སྒྲིབ་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མ་སྒྲིས་པ་མཚུངས་པ་ནི། དཔེ་སྤྲུལ་མ་ཉིད་ལ། གཤམ་ཏེ་མི་
ཏྲག་པར་བརྗོད་པ་ལ་སྤང་ཏྲགས་འདི་མེད་པས་ཏྲག་པར་ཐལ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་འང་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན་
ཏེ། མདོ་ལས། བརྗོད་པ་ལས་སྤང་ཏྲགས་མེད་པས། །བསྐྱབ་བྱ་མེད་པར་ཐལ་འགྱུར་བ། །མ་སྒྲིས་མཚུངས་
འགྱུར་སྒྲོ་བ་ཏྲགས་ནས། །སྤྱོ་བོའི་དག་གིས་སྐྱབ་བྱེད་ལ། །མ་གྲུབ་ལྟར་སྤང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་
འདི་མ་ཚང་བ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། ཉུང་བ་ལྟར་སྤང་བརྗོད་པ་ལས་སྤང་སྐྱབ་བྱེད་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །མ་སྒྲིས་པ་མཚུངས་པ་ནི། དཔེ་སྤྲུལ་ལ། གཤམ་ཏེ་སྤྱོ་བ་ལས་སྤང་སྒྲ་ཚྱལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་མི་ཏྲག་
པར་འགྱུར་ལ། ཚྱལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏྲག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལ་དབྱེད་ན་ཏྲགས་
གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ་སྤྱོ་བ་ལས་སྤང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྒྲོ་བ་ཏྲགས་ན། མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་དུ་འགྱུར་ཞིང་སྤྱོ་བ་
ཚྱལ་བྱུང་གིས་མི་ཏྲག་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། ཚྱལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་འུགས་ཀྱིས་ཏྲག་པར་སྒྲོ་འདོགས་
ན་དེའི་ཆེ། མ་ངས་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས། སྤྱོ་བ་ལས་སྤང་ཏྲགས་མིན་ཕྱིར། །མ་གྲུབ་བསྐྱོག་པའི་
དག་དག་ནི། །མ་སྒྲིས་མཚུངས་ཕྱིར་གཉིས་དག་ཏུ། །སྒྲོ་བ་ཏྲགས་པ་ལས་གཉིས་སུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །འབྲས་བུ་མཚུངས་པ་ནི་དཔེར་ན། སྤྱོ་མི་ཏྲག་སྟེ་བུམ་པ་བཞེན་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྤྱིའི་བུས་པས་སྤྱོ་མི་
ཏྲག་པར་མི་འགྲུབ། བུམ་པའི་བུས་པ་སྤྱོ་ལ་མེད། །ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་སྤྱོ་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་
གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་སྤྱོ་ལ་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་ན་

༼ ༣༩༽

མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་ངོ་། །སྤྱི་འབྲས་བྱ་ཉིད་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་མི་རྟག་པ་རྣམས་ལ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ན་
འགལ་པ་ལྟར་སྤང་ངོ་། །དེ་ཉིད་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་ལ་མེད་དོ་། །ཞེས་ཟེར་ན་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཔེའི་སྤྱོད་
ལྟར་སྤང་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མཐུན་པས་དཔེར་བྱས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་རྗེས་དཔག་སྤྱི་ལ་འཇུག་གི་
བྱད་པར་ལ་མི་འཇུག་ལ་འདིར་དོན་སོ་སོར་ངེས་པས་རྗེས་དཔག་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དོ། །མདོ་ལས། འབྲས་
ཉིད་གཞན་གྱི་ཆ་ལས་ནི། །བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པར་མཐོང་གང་། །དེ་ནི་འབྲས་མཚུངས་འདི་ཡང་ནི། །སྤྱོད་པའི་
བསམ་པས་རྣམ་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཆོས་མཐུན་པ་དང་མཚུངས་པ་ནི། ཆོས་མཐུན་པ་
དང་མི་མཐུན་པའི་དཔེས་ཆོས་མཐུན་པས་བསྐྱོག་པ་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱི་མི་རྟག་སྟེ་རྩོལ་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་ཆོས་མི་མཐུན་དཔེར་བྱས་པ་ནི་ཕྱིར་གྲོལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ཆོས་མཐུན་
པའི་དཔེར་བྱས་ནས་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པས། རྟག་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཏན་
ཆིགས་དེ་ཉིད་ལ་བྱམ་པ་ཆོས་མཐུན་པར་བྱས་ནས་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་མི་མཐུན་པ་དང་མཚུངས་པ་ནི། དཔེ་སྤྱི་མ་ལས་བསྐྱོག་སྟེ། དཔེ་གཉིས་སོ་ལ་བྱམ་པ་
ཆོས་མི་མཐུན་དཔེར་སྐྱར་བར་བྱའོ། །འདི་གཉི་ག་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་དཔེ་ལ་མ་
བསྟན་པས་དཔེ་ལྟར་སྤང་པ་ཡིན་ཏོ། །མདོ་ལས། དཔེ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་ནི། །ཆོས་མཐུན་པ་ཡི་གཞན་
བསྐྱབ་པ། །ཆོས་མཐུན་མཚུངས་ཡིན་གཞན་ཡང་ནི། །ཆོས་མི་

༼ ༣༩༽

མ་སྐྱ་བས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་བཀོད་ནས། གཞན་ལ་མ་བྱལ་བསྐྱ་བའི་ཕྱིར། །གཉིས་ནི་སྐྱ་མོང་
བར་སྒྲུང་བ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། འདི་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་ཕྱིར་དཔེའི། །སྐྱོན་ལྟར་སྒྲུང་བ་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་རྟོག་མཚུངས་པ་ནི་དཔེ་སྤྲུལ་ལ་བྱམ་བ་དང་ཆོས་མ་སྐྱ་བས་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་བ་
ལ་བྱམ་བ་ནི་ཆོས་པ་ཉིད་དང་མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་མི་རྟག་པར་འགྱུར་གྱི། མ་ཆོས་པ་
དང་མཉན་བྱ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་སྐྱ་རྟག་གོ་ཞེས་བསྐྱབ་བྱ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་དཔེ་
གཞན་ལ་འདྲ་སྤྱོད། །ཞེས་བེད་རོ། །འདི་འདྲ་བརྟག་སྟེ། བྱིད་ཀྱི་རྟགས་འདི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགོད་ན་འགལ་བའང་མ་
ངེས་པ་ལྟར་སྒྲུང་དུ་འགྱུར་རོ། །སྐྱ་འབྱེན་དུ་འགོད་ན། སྐྱ་མོང་དང་སྐྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་ལྟར་
སྒྲུང་དུ་འགྱུར་རོ། །མདོ་ལས། ཆོས་མ་སྐྱ་བ་ཡང་བྱད་པར་བརྗོད། །རྣམ་རྟོག་མཚུངས་ཡིན་གཞན་ལ་
ཡང་། །བྱད་པར་གྱིས་ནི་འབྲུལ་བ་དང་། །རྟག་པར་ཐལ་ཕྱིར་དེར་སྒྲུང་ཉིད། །སྤྱི་ཡིས་གྲང་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བྱད་པར་མེད་པར་མཚུངས་པ་ནི། །སྐྱོར་བའི་དབྱེ་བས་གསུམ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྐྱ་མི་རྟག་
པར་བསྐྱབ་ན་བྱམ་བ་དཔེར་བྱས་པའི་ཆེ་བྱམ་པའི་ཆོས་ཆོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་གྲང་སྐྱ་ལ་ཐོབ་ལ།
སྤྱི་ཆོས་མཉན་བྱ་ལ་སོགས་པ་འདྲ་བྱམ་བ་ལ་ཐོབ་པས་ད་ལྟ་ན་པན་ཚུན་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་བེད་རོ། །འདི་རྣམ་རྟོག་མཚུངས་པ་དང་འདྲ་བར་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་པས་ལོགས་སུ་མ་མཛད་
དེ། མདོ་ལས། གཅིག་ཉིད་དུ། །ཐལ་ཕྱིར་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྐྱབ་བྱ་དང་

༩༣༦༥༽

རྟགས་བྱང་པར་མེད་པས་དཔེར་ན་སྤྲི་མི་རྟག་སྟེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བསྐྱབ་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་
རྟགས་བྱང་པར་མེད་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སོ། །མདོ་
ལས། བསྐྱབ་བྱ་གཏན་ཆིགས་བྱང་མེད་པའམ། །དེ་ནི་མ་གྲུབ་ལྟར་སྤང་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །ཡང་བསྐྱོག་པ་དང་བྱང་པར་མེད་པ་ནི། རྩོལ་བྱང་གིས་སྤྲི་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་ལྟར་ཆོས་གཞན་ཡང་བསྐྱབ་
པའི་ཕྱིར་བྱང་པར་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་འགལ་བ་ལྟར་སྤང་རོ། །མདོ་ལས། བསྐྱབ་བྱ་གཞོད་བྱེད་
ཆོས་དག་ཀྱང་། །མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་མེད་བྱས། །གཏན་ཆིགས་སྟོན་ནི་འགལ་བར་སྤང་། །སྟོན་མེད་ན་
ནི་དེ་ལན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ནི། སྤྲི་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་རྩོལ་བྱང་
བཀོད་པའི་ཆོ། ཕྱིར་ཁོ་ལ་ན་རེ་འདི་མི་རྟག་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་སྟོག་ལ་
སོགས་པ་མདོན་སུམ་མམ། རྟགས་གཞན་གྱིས་མི་རྟག་པར་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་མེད་ཀྱང་གང་ཡོད་པའི་
དེ་དེའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྩོལ་བྱང་མི་རྟག་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ་མ་
བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཤིང་སེམས་པ་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ། ཉལ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །འདི་ལ་དབྱེད་དེ། མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་མི་རྟག་པ་ལ་རྟགས་མེད་པས་སྤྲི་
ལའང་མེད་པར་བརྟགས་ན་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ནོ། །རྟགས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་འདི་རྟགས་
མ་ཡིན་པ་ནི་མ་ངེས་པའི་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། བྱེད་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུ་གཞན་ལས་

༼ ༣༩༩ ༽

འབྱུང་ན་དེ་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་བདེན་ཡང་། ཏྲགས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དུ་མས་གཅིག་བསྐྱབ་པ་
ཅིག་འགལ། མདོ་ལས། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ནི་གཏན་ཆིགས་གཞན། །བསྐྱབ་པ་དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ཡིན། །མ་
གྲུབ་མ་ངེས་སྒྲོ་བཏགས་ནས། །ཏྲགས་ལ་དེ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐེ་ཆོམ་
མཚུངས་པ་ནི་དཔེ་སྤྲུལ་མ་ཉིད་ལ་རྩོལ་བྱུང་གསལ་བ་དང་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལ་མཐོང་བ་ལས་འདིར་གསལ་བ་ཡིན་
ནས། སྐྱེ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བས་ཏྲགས་འདིས་མི་ཏྲག་པ་བསྐྱབ་མི་རུས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁོ་བོ་ཅག་
ནི་མདོན་པར་གསལ་བ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ལྟག་ཆོད་འདི་ཡང་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ནོ། །ཡང་རྩོལ་བྱུང་སྐྱེ་
བར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་སུན་འབྲེན་ན་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། རྩོལ་བྱུང་དམིགས་པ་ཏྲགས་ཡིན་གྱི་རྩོལ་བ་
ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་ཏྲགས་སུ་མི་འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །མདོ་ལས། དོན་ཐ་དད་པས་གཏན་ཆིགས་ལ། །ཐེ་ཆོམ་
རྩོད་པ་ཐེ་ཆོམ་བཞད། །བསྐྱབ་བྱར་སྒྲོ་བཏགས་མ་ངེས་པར། །སྤང་ཡིན་གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་སྤང་། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དོན་གྱིས་གོ་བར་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ནི། དཔེར་ན་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བས་མི་ཏྲག་ན་
རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་སྒྲོག་ལ་སོགས་པ་ཏྲག་པར་དོན་གྱིས་གོ་བ་ཐོབ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིའང་མ་ངེས་པ་
ལྟར་སྤང་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྩོལ་བྱུང་གིས་མི་ཏྲག་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེ་ལ་མ་
ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་སྒྲོ་བ་དཔོན་བཞེད་དོ། །སྤྲུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན་
ནོ། །གང་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་གཏན་ཆིགས་ཏྲག་པའང་ཡོད་

༼ ༣༩༽

བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཙུལ་བ་ལ་བྱང་བའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བསྐྱབ་པ་ལ་ཙུལ་
བྱང་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་སྒྲོག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཙུལ་བྱང་མེད་ཀྱང་མི་རྟག་པ་བྱུང་བོ་ཞེས་ཙུང་ན།
དེ་རྟག་པ་ལའང་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་དོན་གྱིས་ནི། །མི་
འདོད་བཟོད་པ་དོན་རྟོགས་འབྱུང། །འདིར་ནི་གཞན་བསྐྱབ་བྱ་ལ་འབྱུང། །དེས་ན་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དེར་
སྒྲུང་། །ཞེས་གསུང་པ་ལྟར་རོ། །ཐལ་འབྱུར་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ནི། དཔེ་སྤྲུལ་ལ་བྱམ་པ་ཁོ་ན་མི་རྟག་པ་ལ་
རྟགས་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་མ་བྱུང་བར་ཙུང་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའང་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་ལྟར་སྒྲུང་བར་ཙུང་
བ་དེས་ན་དཔེ་ལྟར་སྒྲུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་འབྲས་མཚུངས་སྤྲུལ་མ་ནི་རྟགས་རྗེས་འགོ་མེད་པ་
ཡིན་ལ། འདི་ནི་བསྐྱབ་བྱ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས། འདོད་པ་ལ་ཡང་གཉིས་དག་ལ། །གཏན་
ཆོགས་ལེན་པ་ཐལ་འབྱུར་མཚུངས། །དཔེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་བཞིན་འདི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་མ་
ཆང་བ་དང་མ་བྱུང་པ་ལྟར་སྒྲུང་ལ་སོགས་པ་བཤད་པ་དེའང་དངོས་སུ་བཟོད་ན་མ་ངེས་པར་འབྱུར་བས་རྗོད་
བྱེད་ལ་བཟོད་བྱར་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲེལ་དུ། དེ་ནི་རྗོད་བྱེད་ལ་བཟོད་བྱར་ཉེ་བར་བཏགས་
ནས་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་མ་ཆང་བ་བཟོད་པ་ལྟར་སྒྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་པར་བྱ་བར་
འབྱུར་ལ། དེ་ལྟར་འཕང་ཤིན་ཏུ་ཆོགས་ཆེན་པོར་འབྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞུང་གང་དུ་མོ་རྟགས་
གྱིས་བསྐྱན་པ་དེ་དག་ལྟག་ཆོད་དང་འབྲེལ་ལ། མ་ནིང་གིས་

༼ ༣༩ ༽

བསྟན་པ་དེ་ནི་ལན་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཚུད་པ་གྲུབ་པར་ལྷག་ཆོད་རྣམས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་མི་བདེན་པ་དང་། འགལ་བ་ཞེས་གསུམ་དུ་བསྟུས་པ་ནི་པན་ཚུན་འཆོལ་བའི་ཕྱིར་སྟོབ་དཔོན་
མི་བཞེད་པས་འདིར་མི་བཤད་དེ། མདོ་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་མི་བདེན་དང་། །འགལ་ཉིད་ལྷག་ཆོད་རྣམས་
ལ་ནི། །ཚུད་པ་གྲུབ་པར་སྟོན་གསུམ་བཤད། །འདི་ལ་བྱད་པར་མཆོན་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །འོན་ཀྱང་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། ལྷག་ཆོད་རྣམས་ལས་སྟོགས་ཅན་ཡིན། །ཞེས་གསལ་བར་མ་གསུངས་
ལ། དེགས་པ་བརྟག་པར་གསུངས་པ་དེ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན་འཕེལ་བ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དཔེར་ན་སྐྱ་མི་
ཏྲག་སྟེ་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་སྐྱ་བུམ་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཅན་དུ་ཐལ་
ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །འགྲོ་བ་དང་མཚུངས་པ་ནི། དཔེ་སྤྲ་མ་ཉིད་ལ་བུམ་པ་སྐྱ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །བརྗོད་པ་མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་ན་རྒྱ་
མཆོན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་བུམ་པ་འང་བསྐྱབ་བྱར་ཐལ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །མ་བརྗོད་པ་མཚུངས་པ་ནི་བུམ་པ་
བསྐྱབ་བྱར་མི་འགྱུར་ན་རྒྱ་མཆོན་མཚུངས་པས་སྐྱའང་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་
བུའོ། །དེགས་པ་མཚུངས་པ་ནི། ཚོལ་བྱུང་གི་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་བསྐྱབ་པ་ན་སྐྱ་ཏྲག་སྟེ་ཕྱས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །སོ་སོའི་དཔེ་དང་མཚུངས་པ་ནི་སྐྱ་མི་ཏྲག་སྟེ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེ་བུམ་པ་བཀོད་པ་ན། དཔེ་ནམ་མཁའ་བཀོད་ན། ཏྲག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

༼ ༣༩༽

བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པ་ནི། སྤྲེལ་ཏྲག་སྟེ། ཞེས་ཡན་ལག་ལྔ་ལྟར་བཀོད་པ་ན་དཔེ་བྱ་མ་པ་ལའང་ཡན་ལག་ལྔ་
ལྟར་བཀོད་དགོས་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ལག་ལྔ་ཞེས་ཆོས་ཅན་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ལྟར་མ་གྱུབ་པའི་སྤྱིར་ཏྲགས་གཞན་
སྟོར་བ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྲེལ་ཏྲག་སྟེ་མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་
ངོ། །མི་ཏྲག་པ་དང་མཚུངས་པ་ནི། སྤྲེལ་ཏྲག་སྟེ་བྱ་མ་པ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན་དུ་
ཅི་སྟེ་མི་འཛོག་ཅེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ཅི་རིགས་པར་གཏན་ཆོག་སྟེ་སྤྱིར་བ་དག་གི་ནང་དུ་འདུ་བ་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ས་སོ་སོའི་དགག་པ་ཡི་གེ་མངས་ཀྱིས་དོགས་པས་མ་བཀོད་དོ། །རབ་བྱེད་དང་མཚུངས་པ་
ལ་སྤྱིར་བས་པ་ནི། སྤྲེལ་ཏྲག་པ་སྟེ་ཚྭ་ལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་བྱ་མ་པ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན། དེ་ལྟར་སྤྲེལ་ཏྲག་
སྟེ་མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་སྤྱི་ཉིད་བཞིན་ཞེས་ཟེར་བ་མ་དེས་པར་འདུག་ལ། གཞན་དག་ན་ལེ། བྱ་དེ་ཤ་ཤེ་ཀ་
ཀ་ར་ཤ་བྱ་ཀ་ར་ཤི་ཞེས་བར་གྱི་ཆོག་ས་མི་མངོན་པར་བསྐྱས་ན་སྟོགས་གཅིག་ལ་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན་འབྱུང་བ་ལྔ་པོ་མི་ཏྲག་སྟེ་དེ་དང་ལྟར་པའི་སྤྱིར་ངོ། །ཞེས་བཟོད་ན་སྟོགས་གཅིག་རྒྱུད་དང་ནམ་
མཁའ་ལ་མ་གྱུབ་པས་སྟོགས་གཅིག་ལའང་བསྐྱབ་མི་རུས་ལ་སྟོགས་གཅིག་ལ་མ་གྱུབ་པ་ལྟར་གཅིག་ལའང་
བསྐྱབ་པར་མི་རུས་པ་མཚུངས་པས་རབ་བྱེད་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མ་གྱུབ་པར་འདུའོ། །དུས་ལས་
འདས་པ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་ཀླན་པོའི་ལུགས་སྟོགས་ཀྱི་སྤྱང་པོས་བཀག་པ་ལ་སྤྱིས་ཀྱི་བ་ཆའི་བྱ་ལ་སོགས་པ་
ན་རེ་དུས་ལས་བཀལ་ཏེ་ཡུལ་གཞན་དུ་སྟོར་བ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྲེལ་ཏྲག་སྟེ། སྟོར་བ་ལས་གསལ་བའི་སྤྱིར་

༼ ༣༧༠ ༽

གཟུགས་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་ནས་ཡོད་ཀྱང་བུམ་བ་དང་སྤང་བ་སྦྱར་བ་ལས་གསལ་
བར་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་ལ་ལས་རྒྱ་དང་དབྱ་གྲུ་ལ་སོགས་བ་སྦྱར་བ་ལས་གསལ་བའི་ཕྱིར།
སྤྱོད་ཀྱིས་གོ་ཞེས་དཔྱད་བ་བཟེར་བ་ལ་རིགས་བ་ཅན་ན་རེ་དེ་ནི་དུས་ལས་འདས་བའི་ཆར་གཅད་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་ཏེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་དང་སྦྱོན་མ་ངེ་སྤྱིད་སྦྱར་བའི་བར་དུ་མཐོང་བས་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀུས་
མཉམ་བ་འཐད་ཀྱི། རྒྱ་དང་དབྱ་གྲུ་ལ་སོགས་བ་སྤྱད་བ་ན་སྤྱོད་ཀྱི་བྲལ་བ་ན་རྒྱུ་དང་རིང་པོར་གྲག་བས་དུས་མི་
མཚུངས་བས་དུས་ལས་འདས་བ་རྒྱུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ལུགས་དེ་སངས་རྒྱས་བ་ལ་ནི་
དུས་ལས་འདས་བ་མ་ཡིན་ཀྱི་མ་གྲུབ་པར་འདུས་སོ། །རབ་བྱེད་དང་མཚུངས་བ་དང་དུས་ལས་འདས་བ་
མཚུངས་བའི་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཡི་གེ་མངས་ཀྱིས་དོགས་བས་མ་བྱིས་མོད། །ཁོ་བོས་གཞན་
དུ་བཤད་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་མཆོན་ནས་ལྟག་ཆོད་ཐམས་ཅད་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་ཞིགས་
སོ། །ལྟག་ཆོད་འདི་དག་མ་ཤེས་ན། །གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོར་འཆད་བ་ཡི། །སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ལ་ཆེར་མི་རྟོགས་
བས། །སྤྱོད་སྤྱོད་ཅན་ཕྱི་སྤྱོད་བཤད་པ་ཡིན། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གསུམ་བཤད་པའི་སྐབས་
ཀྱི་དག་གི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། གང་ཟག་དང་། དགོས་བ་དང་། བཟོད་ཚུལ་ཀྱི་སྦྱོན་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། གང་ཟག་གསུམ་ལ་བཟོད་ཚུལ་དུག །དེའང་རྒྱལ་བས་དོན་ཀྱི་དངོས་པོ་འཛོག་བ་དང་། སྦྱོན་སྤྱོད་གི་དག་
གཉིས་དང་། ཕྱིར་རྒྱལ་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་བ་དང་། སྦྱོན་བཟོད་པའི་དག་གཉིས་དང་། དཔང་པོས་རྗེས་སུ་བཟོད་བ་
དང་།

༼ ༣༧ ༽

ནུམ་པར་དབྱེ་བའི་དག་གཉིས་ཏེ་བྱུག་གོ། །གཉིས་པ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱབ་པ་དང་
སུན་འབྱེན་པའི་དག་གོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་རོ། །ཡང་
དག་པ་ལའང་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཆན་ཉིད་ནི། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པ་བསྐྱབ་པའི་དག་། ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཕྱོགས་གྱི་སྤང་པོས་ཚུལ་གསུམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གལ་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་པའི་དག་བསྟན་ནས་ཕྱིར་གློལ་ལ་རྗེས་དཔག་མ་སྐྱེས་ན། ལྷ་སྟེགས་
འགའ་ཞིག་གློལ་བ་ཆར་གཅད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་
སུ་གཉིས་ཀ་ལ་འཕམ་རྒྱལ་གྱི་ནུམ་གཞག་མེད་པར་ཚྱོད་པའི་རིགས་པར་གསུངས་སོ། །བསྐྱབ་པའི་དག་དེའང་
པ་རོལ་གྱིས་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའམ། ཕྱོགས་ཆོས་བྱུང་བ་རེས་འཛོག་ཏུ་རྟོགས་ཀྱང་གཞི་མ་ཐུན་
དུ་མ་བླན་པ་བླན་པར་བྱེད་པའི་དག་གོ། །གཉིས་པ་དག་དགོད་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། མི་འཐད་པའི་ལྷགས་
དགག་པ་དང་། འཐད་པའི་ལྷགས་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱ་རབས་
པའི་ལྷགས་དགག་པ་ནི། ཡན་ལག་ལྷ་ལ་དམ་བཅའ་དང་། ཉེར་སྤྱོད་མཁུག་སྤྱད་གསུམ་པོ་ལྷག་། སྤྱི་བྱུང་མ་
ཆར་ཕྱིར་མི་འཐད། །གངས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྤྱ་རབས་པ་དག་ལ་ལ་མེ་ཡོད་དེ་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཆར་མང་
བཞིན། ལ་ལ་ཡང་དུ་བ་ཡོད་པས་མེ་ཡོད་ཅེས་ལྷ་ལྟན་དུ་བརྗོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་བྱུང་བརྗོད་པ་མ་ཆར་ལ།
བསྐྱབ་བྱ་ཉེར་སྤྱོད་མཁུག་སྤྱད་གསུམ་ལྷག་པའི་ཕྱིར་

༼ ༣༧༩ ༽

རོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས། རོན་གྱི་རྟོགས་སྤྱིར་བསྐྱབ་བྱ་ནི། །གདོན་མི་ཟ་བར་བཟོད་བྱ་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།
བསྐྱབ་བྱ་བཟོད་སྤྱིར་སྤྱོད་གས་ཀྱི་ཆོག་། །བརྒྱད་པ་ཡིས་ཀྱང་རྒྱས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །རྗེས་སུ་འགོ་
ལྷོག་གི་དག་གཉིས་བཟོད་པའང་ལྷག་པ་སྟེ། །རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་ལྷོག་པ་དག་ལས་བྱུང་བ་ངེས་པ་དང་ལྷན་པའི་
ཚུལ་གཅིག་སྐྱར་བས་ཀྱང་རོན་གྱིས་གོ་བས་གཉི་ག་རབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་
གངས་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། །ཡན་ལག་གཉིས་པའང་གསུམ་པ་དང་། །ལྷ་པ་སྐྱར་ན་དམ་བཅའ་
འདྲེན། །བོད་འགའ་ཞིག་ཡན་ལག་གཉིས་པ་ལའང་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་སྦྱོར་ཏེ། དཔེར་ན་ལ་ལས་དུ་བ་ཡོད་པ་
ཞེའམ། བྱས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །འགའ་ཞིག་ལྷ་པར་སྦྱོར་ཏེ་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱ་བའམ།
སྤྱང་བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྦྱོར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དག་འཕྲོ་ཅན་དེས་དམ་བཅའ་འདྲེན་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་
ཡོད་པས་མེ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། བྱས་པའི་སྤྱིར་མི་རྟག་ཅེས་བཟོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དམ་
བཅའ་མ་བཟོད་ན། །དག་མ་རྟོགས་སྤྱིར་བྱི་དགོས་འགྱུར། །གསུམ་པ་དང་ལྷ་པའི་རྣམ་དབྱེ་སྐྱར་ཡང་དམ་
བཅའ་བཟོད་མི་དགོས་ཏེ་རོན་གྱིས་གོ་བའི་སྤྱིར་རོ་སྟུམ་ན། རོན་གྱིས་གོ་ཡང་ཆོག་དེའི་རྒྱས་པ་མི་རྟོགས་
པས་ཆོག་གཞན་འདྲེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཟན་ཟ་བར་རོན་གྱིས་གོ་ཡང་ཟན་ཟ་བས་ཤེའམ་ཟ་བའི་སྤྱིར་ཞེས་བཟོད་
པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཟ་བས་ཅི་ཡིན། ཟ་བའི་སྤྱིར་ཅི་ཡིན་ཞེས་སྐར་བྱིས་ལ་བསམ་པ་སྤང་དགོས་པ་བཞིན་
རོ། །ཞོལ་བའི་དག་མ་རྟོགས་པ་ལ་སྤྱིར་ཞོལ་གྱི་དག་ཞུགས་ན་སྐྱོབ་པ་པོའི་སྦྱོན་དུ་ཅོད་རིགས་ལས་གསུངས་
པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་

༼ ༣༧ ༽

ངག་ལྷག་ཆད་མེད་པ་སྐྱར་བར་བྱའོ། །དེའང་། གསུམ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ །མ་སྐྱས་མ་ཆང་སོགས་
བརྗོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མི་མཁས་པ་ལ་སྐྱར་
བའི་ཚུལ་ནི། ལྷན་པོ་ལ་ནི་ཉུང་རྒྱས་སྐྱར། །ཆོག་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ངག་ཏུ་སྐྱར་ཏེ། རྗེས་འགོ་དང་ཕྱོགས་
ཆོས་བརྗོད་པ་ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་གྱི་ངག་ དཔེར་ན་གང་བྱས་པ་དེ་མི་རྟག་སྟེ་བྱམ་པ་བཞིན་སྐྱ་ཡང་བྱས་
སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱོགས་ཆོས་དང་བསྐྱོག་བྱུང་བརྗོད་པ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་གྱི་ངག་དཔེར་ན་
གང་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྐྱ་ནི་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་
པོ་སྐྱ་བྱི་བྱུང་བར་མེད། །མཐའ་རྟེན་རྫོགས་པའི་ཆོག་ཏུ་སྐྱར། །ཆོས་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ངག་རྗེ་ལྟར་
སྐྱར་ཡང་རུང་ཕྱོགས་ཆོས་དང་བྱུང་བ་སྟོན་ལ་གང་བརྗོད་ཀྱང་རུང་འགལ་བ་མེད་ཀྱི། དཔེར་ན་ལ་ལ་དུ་བ་
ཡོད་དོ་ཞེས། ཆང་མང་བཞིན་ནོ་ཞེས། སྐྱ་བྱས་སོ་ཞེས་བྱམ་པ་བཞིན་དུའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུར་ཕྱོགས་
ཆོས་དང་བྱུང་བ་གང་སྟོན་ལ་བརྗོད་ཀྱང་རུང་སྟེ་མཐུག་རྫོགས་པར་སྐྱར་རོ། །གཉིས་པ་མཁས་པ་ལ་སྐྱར་བའི་
ཚུལ་ནི། མཁས་པ་ལ་ནི་གཏན་ཆོགས་ཉིད། །གཏན་ཆོགས་བརྗོད་པས་བྱུང་བ་བྱ་བ་ལས་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་
གཏན་ཆོགས་ཅམ་གྱིས་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པར་བྱུང་བར་སྐྱ་བའི་རྒྱལ་བ་མཁས་པ་ལ་དེ་ལ་
འོན་སྐྱ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པས་འབྲུག་པོ། །ཆོགས་སུ་བྱུང་བ་ངག་ཏུ་མི་བརྗོད་ན་མཁས་སུ་བེན་ཡང་
སྐབས་དེར་སྐྱབ་པའི་ངག་རྫོགས་པར་སྐྱར་ཏེ། མ་རྫོགས་ན་ལྷན་ཀར་འབྱུར་

༼ ༣༥ ༽

བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འབྲེལ་ལས། དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་། །རྒྱ་དངོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ། །སྟོན་ཏེ་མཁས་པ་
རྣམས་ལ་ནི། །གཏན་ཆོག་གས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་མཆོན་ནས་ཕྱོགས་
ཆོས་ཁར་འབྲེན་པ་ལ་བྱབ་པ་ཅམ་བརྗོད་པའང་སྟོན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཕྱིར་ཁོ་ལ་གྱི་སྒྲིའི་བྱེ་
བྲག་གིས་གསུམ་དུ་འབྱུར་ཏེ། ཕྱིར་ཁོ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་བྱབ་པ་གཉིས་ཀ་བྲན་རུང་མེད་པ་གཉིས་ཀ་བྲན་པ། བྲན་
རུང་ཡོད་ཀྱང་མ་བྲན་པའོ། །དེ་ལ་སྤྲ་མ་གཉིས་ནི། བསྐྱབ་པ་འགོད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ལ་མི་རུས།
གཉིས་པ་ལ་མི་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་བྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་བྲན་པ་ལ་ཆོས་མ་ཐུན་མི་
མ་ཐུན་གྱི་ངག་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། བྱབ་པ་མི་ཤེས་པ་ལ་བྱབ་པ་བརྗོད་པའང་
དོན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཆོག་བསྐྱབ་པ། །ཆེས་དབྱེར་བཤད་
ནས་འགལ་ཞེས་ཟེར། །ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས། རང་ལས་ངེས་བཞིན་གཞན་དག་ལའང་། །ངེས་པ་སྦྱེད་པར་
འདོད་པ་ཡིས། །ཕྱོགས་ཆོས་དང་ནི་འབྲེལ་པ་དང་། །བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་བྱ་གཞན་རྣམས་སྤང་། །ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན། བསྐྱབ་བྱ་དང་འབྲེལ་པ་ཞེས་ཆེས་དབྱེར་བར་བཤད་ནས་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གསུམ་པ་དེ་ཡི་སྦྱེས་བྱ་ཡི། །བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཕྱིར་འགལ་བ་མེད། །ཁོ་བོ་ཅག་འབྲེལ་པའི་བསྐྱབ་
བྱ་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པའི་དེའི་སྦྱེས་བྱའི་བསྐྱབ་པར་འཆད་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་མེད་དོ། །གསུམ་པ་བསྐྱབ་
པའི་ངག་གི་བྱེ་པ་ནི་འབྲས་བྱ་རྗེས་དཔག་སྦྱེད་པ་ཡིན།

༼ ༣༧༥ ༽

བསྐྱབ་པའི་ངག་དེས་པ་རོལ་ལ་འབྲས་བྱ་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ཉིད་དོ། གཉིས་པ་བསྐྱབ་པ་ལྟར་སྤང་ལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་མཆན་ཉིད་ནི། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ། །བཀོད་པ་བསྐྱབ་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན། །བསྐྱབ་པའི་
ངག་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། །ཤེས་བྱ་ཡན་ལག་མ་
བྱུང་ལ། །ཤེས་བྱེད་ལུས་པ་ཡོད་མིན་པས། །ཚུལ་གསུམ་མ་བྱུང་ཐེ་ཆོམ་ཟ། །རྟོགས་པ་པོ་ཡི་སྐྱབ་བྱེད་
མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན། དོན་སྒྲོ་སྤྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ལྟར་སྤང་དེ་ཡང་རྣམ་པ་
གསུམ། །རྟོགས་ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་བ་བཀོད་པ་དོན་སྐྱོན་ཅན་དང་། །རྟོགས་ཚུལ་གསུམ་ཆང་ཡང་ཆད་མས་
མ་ངེས་པ་བཀོད་པ་སྒྲོ་སྐྱོན་ཅན་དང་། །ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་ངེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་མ་ཤེས་ན་སྐྱོན་ཅན་དག་
བཀོད་པ་སྐྱེ་གསུམ་མོ། །དེའང་རང་དོན་དུ་དོན་གྱི་སྐྱོན་འབའ་ཞིག་དབྱེད་ལ་གཞན་དོན་དུ་སྒྲོ་དང་སྤྱི་སྐྱོན་
ཡང་དབྱེད་དོ། །གཉིས་པ་སུན་འབྱེན་པ་ལའང་གཉིས་ཏེ། །ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་རོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་
ལས། མཆན་ཉིད་ནི། སྐྱོན་བརྗོད་སྒྲོ་ནས་ལོག་རྟོག་སེལ། །སུན་འབྱེན་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་
བརྗོད་པས་སྐྱོན་ཅན་གོ་བཤོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན། །ཡུལ་དང་ངོ་བོ་བརྗོད་ཚུལ་གྱིས། །དབྱེ་བས་སུན་འབྱེན་རྣམ་
པ་གསུམ། །ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་མཆན་ཉིད་དང་། །གཏན་ཆིགས་དང་། །བསྐྱབ་བྱའི་སྐྱོན་གསུམ་མོ། །ངོ་བོའི་
སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། །དོན་དང་། །སྒྲོ་དང་། །སྐྱོན་ཅན་གསུམ་མོ། །བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། །རྣམ་པ་དང་ཐམས་
པར་བརྗོད་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་སུན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་ལའང་

༼ ༣༧ ༽

མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷར་སྒྲུབ་སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་མི་བཟོད། །དེའི་མཆན་ཉིད་ནི། སྐྱོན་ལ་
སྐྱོན་དུ་མ་བཟོད་པས་སྐྱོན་ཅན་མ་གོ་བཤོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ལས། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་ན། ལུ་
སྟེགས་བྱེད་དང་བོད་ལགའ་ཞིག །གངས་ངེས་བྱེད་མོད་དེ་མི་འཐད། །ལུ་སྟེགས་བྱེད་ཆར་གཅད་ཉི་ཤུ་རྩ་
གཉིས་དང་། ལྷག་ཆོད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིར་འདོད་པ་ནི་བཀག་ཟེན་ལ། བོད་ལགའ་ཞིག་མཆན་ཉིད་དང་། གཏན་
ཆོགས་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་སྐྱོན་དུ་བཟོད་པ་དང་། རོན་དང་སྟོ་དང་སྐྱའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་སྐྱོན་དུ་
བཟོད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྟོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་བཀོད་པ་ལ་དེ་ལ་སྟེགས་སྒྲུབ་ཆོགས་ནས་
སྒྲུབ་དམ། རང་ལ་བསྟོད་དམ། འབྲེལ་མེད་གཞན་འཆད་ནའང་དེ་དག་ཏུ་མི་འདུ་བའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་
ལུགས་ནི། སྐྱོན་མི་བཟོད་དང་སྐྱོན་མིན་བཟོད། །གཉིས་ཡིན་དབྱེ་བ་བསམ་མི་བྱུང། །ཚིང་རིགས་ལས་བཤད་
བ་བཞིན་མ་ཆང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་མི་བཟོད་པ་དང་། མ་ཆང་བ་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་བཟོད་
པའམ། བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བཟོད་པའོ། །དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་
མཐའ་ཡས་པས་མ་བྱེ་སྟེ། ལོག་པའི་ལན་ལ་མཐའ་མེད་བྱིར། །དེ་དག་འདིར་ནི་སྟོ་བྱ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྷར་རོ། །བཟོད་ཚུལ་གྱི་སྟོན་སྒྲུབ་དབྱེ་ན། བཟོད་པའི་ཚུལ་ལ་རང་རྒྱུད་དང་། །ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཡིན་རང་རྒྱུད་
བཤད། །རང་རྒྱུད་ནི་བསྐྱབ་པ་ཡང་དག་ཡིན་པས་བཤད་ཟེན་ལ། ཐལ་འགྱུར་ལ་ཐལ་བའི་རྣམ་གཞག་དང་།
ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས།

༼ ༣༥༥ ༽

དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ། རང་ལུགས་གཞག་པ། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ལས། བྱོགས་སྤྲ་མ་བཟོད་ན། ཐལ་འགྱུར་བཞི་ལས་བཅུ་བཞི་ཞེས། །གངས་ཅན་པ་དག་དེ་ལྟར་
འདོད། །བོད་རྒྱལ་གྱི་སྤྱིར་ཐལ་བ་བཞེད་ཆད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་བཞིར་འདོད་དེ། ཐལ་བའི་རྟགས་དང་། བྱ་བ་
གཉི་ག་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཏན་ཆོགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། བྱ་བ་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཉིས་
ཀ་མ་གྲུབ་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དང་པོ་དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྤྱི་རྟག་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་
བཟོད་ན་གཉི་ག་ཆད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་ཁས་ཀྱང་མི་ཡིན་པའོ། །གཉིས་པ་སྤྱི་རྟག་པའི་ཕྱིར་མ་བྱས་པར་ཐལ་
ཞེས་བཟོད་ན། རྟགས་ཆད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ། ཁས་ཀྱང་མི་ཡིན་པའོ། །གསུམ་པ་སྤྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རྟག་པར་ཐལ་ཞེས་བཟོད་པ་ན། བྱ་བ་ཆད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་ཁས་ཀྱང་མི་ཡིན་པའོ། །བཞི་པ་ལའང་བཞི་སྟེ།
གཉི་ག་ཆད་མ། གཉི་ག་ཁས་སྤངས། རྟགས་ཆད་མས་བྱ་བ་ཁས་སྤངས། རྟགས་ཁས་སྤངས་བྱ་བ་ཆད་
མས་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྤྱི་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པར་ཐལ་ཞེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་འདོད་པས་
ལན་ཐེབས་པ་ལྟར་སྤང་དང་། འགའ་ཞིག་རྟག་པར་ཁས་ཡིན་པ་ལ་ཐལ་བ་དེ་རྟགས་དང་བྱ་བ་གཉི་ག་ཆད་མ་
དམ་བཅའ་ལ་ཁས་སྤངས་ཀྱི་གསལ་བའི་ཐལ་བ་ཡང་དག་དེ་གནས་སྐབས་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་སྤྱི་མིག་གི་
གཟུང་བྱ་དང་དེ་ལ་རྟག་པས་བྱ་བ་སྤྱི་བ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱའི་ཕྱིར་རྟག་པར་ཐལ་བ་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།

༼ ༣༥ ༽

སྒྲིམ་ཉག་པར་ཚད་མས་ངེས་ན་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་དང་ཁས་སྒྲངས་ན་ཁས་སྒྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་
དང་། གཉི་ག་མེད་ན་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དེ་སྐབས་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ནི་བྱས་པ་ལས་ཉག་པས་བྱུང་བར་སྒྲི
བ་ལས། སྒྲི་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཉག་པར་ཐལ་བ་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡོད་མེད་གསུམ་པོ་སྒྲི
མ་ལྟར་རོ། །བཞི་པ་ནི་སྒྲི་ཉག་པར་སྒྲི་བ་ལ་ཉག་པའི་ཕྱིར་མ་བྱས་པར་ཐལ་བར་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེའང་
བསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐབས་གསུམ་སྒྲི་མ་བཞིན་རོ། །དེ་དག་ཡང་དག་ལྟར་སྒྲང་བྱ་དབྱེ་ན། །བསྒྲིག་པར་བྱས་
དང་མི་བྱས་ལས། །ཡང་དག་ལྟར་སྒྲང་བདུན་བདུན་ཡིན། །ཐལ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་ལ། ཉག་ས་དང་བྱུང་བ་གཉི་ག་
མ་བྱུང་བ་ནི། གཉི་ག་མ་བྱུང་བས་ལན་ཐེབས་ལ། ཉག་ས་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་ནི་མ་བྱུང་བ་དང་། བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་
མ་བྱུང་བ་ནི། བྱུང་བ་མ་བྱུང་བས་ལན་ཐེབས་སོ། །གཉི་ག་ཚད་མ་དམ་བཅས་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དང་། གཉི་
ག་ཁས་སྒྲངས་དམ་བཅས་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དང་། ཉག་ས་ཚད་མ་བྱུང་བ་ཁས་སྒྲངས་དམ་བཅས་ལ་བསལ་
བ་ཡེ་མེད་དང་། ཉག་ས་ཁས་སྒྲངས་བྱུང་བ་ཚད་མ་དམ་བཅས་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་བཞི་པོ་འདོད་པས་ལན་
ཐེབས་པས་བདུན་པོ་ལྟར་སྒྲང་རོ། །གཉི་ག་ཚད་མ་འདོད་པ་ལ་ཁས་སྒྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། གཉི་ག་ཁས་
སྒྲངས་འདོད་པ་ལ་ཚད་མ་དང་ཁས་སྒྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་དང་། ཉག་ས་ཚད་མ་བྱུང་བ་ཁས་སྒྲངས་འདོད་
པ་ལ་ཚད་མ་དང་ཁས་སྒྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་དང་། ཉག་ས་ཁས་སྒྲངས་

༩༣༭

ཁྱབ་པ་ཚད་མ་འདོད་པ་ལ་ཚད་མ་དང་། ཁས་སྒྲངས་ཀྱིས་བསལ་བ་གཉིས་ཏེ་བདུན་ནི་ལན་གྱིས་བསྒྲོག་པར་
མི་རྒྱས་བས་ཡང་དག་གོ། ཡང་དག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་དབྱེ་ན། སྤྱག་དང་བྱེད་གྱིས་མི་
འཕེན་ལ། བདུན་པའི་བྱེད་གྱིས་འཕེན་ཞེས་ཟེར། ཐལ་བ་སྤྲ་མ་སྤྱག་ཀྱང་བདུན་པའི་བྱེད་ཏྲག་པའི་སྐྱ་བྱས་
པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱས་པའི་བྱིར། མི་ཏྲག་པར་ཐལ་ཞེས་ཏྲགས་ཁས་སྒྲངས་ཁྱབ་པ་ཚད་མ་དམ་བཅའ་ལ་
ཚད་མས་བསལ་ཡང་གཞི་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་ན་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་ཏེ་བསྒྲོག་ན་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་བྱིར་
རོ། ཉེ་བཞིན་དུ་ཏྲག་པའི་ཤ་ཟའི་བྱམ་པ་ཡོད་ཅེས་ཟེར་བ་ལ་ཏྲག་པའི་བྱམ་པའི་རང་མཚན་ཚོས་ཅན་ཡོད་པའི་
བྱིར་མི་ཏྲག་པར་ཐལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་རོ། འདི་ལ་ཚད་མས་
བསལ་བ་མེད་དེ་གཞི་ཉིད་མ་གྲུབ་པས་དམ་བཅའ་ལ་རྗེ་ལྟར་སེལ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་དེ། གཞི་དེ་ཉིད་ལ་
འཇུག་པ་དངོས་བསལ་མེད་ཀྱང་གཞན་ལ་འཇུག་པའི་ཤུགས་བསལ་ཡོད་དེ། གཞན་དུ་ཏྲག་མི་ཏྲག་འགལ་
པའི་ཚད་མས་དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་ཁེགས་པ་ན། བྱེ་བྲག་ཤ་ཟའི་བྱམ་པ་ཏྲག་པ་དང་མི་ཏྲག་པའི་ཚོགས་པའང་
ཤུགས་ལ་ཁེགས་སོ། ཉེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་གཅིག་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བར་ཡོད་ཅེས་ཟེར་བ་དང་། ཉམ་
མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱ་ཏྲག་པར་ཡོད་ཅེས་ཟེར་བའི་ཐལ་བ་དང་། བསལ་བའང་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། གཉིས་པ་དེ་དག་ག་ན། རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་མཚུངས་བྱིར་དང་། ཏྲགས་མེད་ཁྱབ་པ་འགལ་བྱིར་དང་། ཏྲག་
ཚད་ངེས་པ་མི་རུང་བྱིར། ཐལ་འགྱུར་བཞིར་དབྱེ་མི་འཐད་དོ། ཐལ་

༼ ༣༩༠ ༽

འགྱུར་བཀོད་ཚད་ལ་བཞིན་ངེས་ན་རང་རྒྱུད་ལའང་བཞིན་ཅི་སྟེ་མི་འབྱེད། རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་ལྟར་སྤང་
གཉིས་སུ་ངེས་པས་གཞན་གྱིས་ཅི་བྱ་ཞེན་ཐལ་འགྱུར་ལའང་ཅི་སྟེ་མི་མཆོངས། ཡང་རྟགས་དང་བྲབ་པ་
གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པའང་མི་འཐད་དེ། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་སྟོགས་ལ་མ་སྤུ་མེད་
པའི་སྤྱིར་དང་། བྲབ་པ་གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་སྤྱན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཏེ་སྟོག་ཆད་པ་ལ་དབང་པོ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་
པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་གཉི་ག་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་མ་གྲུབ་ལ་བྲབ་པ་གྲུབ་པ་ལ་སྟོགས་པར་འབྱེད་ན་ལྟག་ཆོད་
ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྟར་ཉ་ཅང་ཐལ་ཏེ། ཚྱོད་པའི་རིགས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། རྟགས་སྤྱད་མ་གྲུབ་པ་དང་། བྲབ་པ་སྤྱད་
མ་གྲུབ་པ་ལ་སྟོགས་པའང་སྤྱིད་པར་ཐལ་བ་དེ་སྟེད་ཀྱི་དབྱེ་བར་འགྱུར་ངོ། །མ་གྲུབ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བ་
ལྟག །འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྤང་ཆད། །རྟགས་མེད་བྲབ་པ་གྲུབ་པ་འབྲུལ། །ངེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི་
མིན། །གཉི་ག་མ་གྲུབ་པ་དང་རྟགས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་མོད། བྲབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དགོས་ཀྱས་མེད་
པས་གཉི་ག་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་སྤྱེ་བ་ལྟག་ཅིང་སྤྱུ་བྱས་པའི་སྤྱིར་རྟག་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། འགལ་བས་
ལན་འདེབས་པ་མ་སྟོས་པས་ཆད་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱང་བྲབ་པ་གྲུབ་པ་སྤྱིད་ངོ། །ཞེས་ཟེར་བ་སྟོག་མེད་ཀྱང་
དབང་པོ་གཞན་ཆང་བ་ལྟར་འབྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་
ལྟར་སྤང་ངོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ལས་མཆོན་ཉིད་ནི། འདོད་པ་བརྗོད་ནས་མི་འདོད་བསྐྱབ། །ཐལ་བ་ཡང་
དག་གི་མཆོན་ཉིད་ནི་ཁས་སྤངས་ཀྱི་རྟགས་ལས་

༼ ༣༩༽

མི་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་འཕེན་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པ་དང་། མི་འཕེན་པ་དང་།
དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་ཐོག་མར་མཆན་ཉིད་ནི། བསྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་
ཆོས་གསུམ་ལྡན། དངོས་སུ་ཐལ་བ་འཕངས་པས་བསྒྲོག་ན་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའོ། །དེ་ལྟར་འཕེན་པ་ལ་ཐལ་བ་
ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཏྲགས་ཕྱིར་གྲོལ་གྱིས་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་བསྒྲོག་ཁྱབ་ཆད་མས་
གྲུབ་པ། གཞི་གྲུབ་ཅིང་དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མས་བསལ་རུང་ངོ། །ཏྲགས་ཁས་སྒྲངས་པས་མ་གྲུབ་པ་སེལ་ལ་
ཁྱབ་པ་གྲུབ་པས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པས་འགལ་བ་སེལ་ཞིང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྟོས་པ་མ་ངེས་པ་སེལ་
ལ་དམ་བཅས་ལ་ཆད་མས་བསལ་བས་འདོད་པ་ལན་ཐེབས་པ་གཙོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་བསྒྲོག་ན་རང་རྒྱུད་
ཀྱི་ཆོས་གསུམ་དུ་འགྱུར་ངོ། །གཉིས་པ་བསྒྲོག་ན་བསྐྱབ་པའི་ངག་ཏུ་འགྱུར་བའི་འཐད་པ་ནི། དངོས་སུ་བསྐྱབ་
པའི་ངག་ཡིན་ཡང་། །བསྒྲོག་ན་བསྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡོད། །དངོས་སུ་ཏྲགས་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
བསྐྱབ་པའི་ངག་མ་ཡིན་མོད། །བསྒྲོག་ན་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བས་བསྐྱབ་པ་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཐལ་བའི་
ངག་ལས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་ན། ཁ་ཅིག་ཐལ་བའི་ཆོས་
བསྒྲོག་པས། །བསྐྱབ་པའི་ངག་ཉིད་འཕེན་ཞེས་ཟེར། །ཐལ་བའི་ངག་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི། །ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་ན་
སྒྲོར་བ་འདིག །ཐལ་བའི་ཁྱབ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འཕེན་མོད། །རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཐལ་བའི་ངག་
གིས་འཕེན་ཞེན། འདི་

༼ ༣༩ ༽

ལ་ཁ་ཅིག་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་བཟོད་པས་འཕེན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བསྐྱབ་པའི་
ངག་ལྟར་འདིར་ཡང་དམ་བཅའ་བཟོད་ན་ལྷག་པས་ཚར་གཅད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཐལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་
ཏེ་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཟོད་པས་བསྐྱབ་བྱ་དུ་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོ་འཕེན་ལ། དེ་ལ་ཡིད་གཏད་པས་
བསྐྱོག་པ་དུ་ཡོད་གོ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ལ་མི་རིགས་ཏེ། དུ་མེད་ཀྱི་སྟོ་འཕངས་པས་དུ་ཡོད་གོ་བར་མི་
བྱས་ཏེ། དངོས་ལྷགས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བྱས་ན་གངས་ཅན་སྐྱ་མ་བྱས་པར་སྐྱ་བ་ལ་
གང་མ་བྱས་པ་དེ་རྟག་སྟེ་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྐུའང་མ་བྱས་སོ་ཞེས་བཟོད་པས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་གོ་བར་འགྱུར་
རོ། །ཁ་ཅིག་ཐལ་བའི་ཕྱོགས་ཚོས་དང་བསལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱོག་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་སྟོན་ཏེ་ལ་ལ་མེ་མེད་ཀྱི་
ཕྱོགས་ཚོས་ཁས་སྒྲུངས་བཟོད་པས་ཤེས་འདོད་ཡོད་པར་བསྟན་ལ། དུ་བ་མཐོང་བས་བསལ་ཞེས་བསལ་བ་
བཟོད་པས། དུ་ཡོད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོན་ཅིང་དེ་གཉིས་འཆོགས་ནས་མེ་ཤེས་འདོད་ཀྱི་གཞི་ལ་དུ་བ་ཡོད་པར་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའང་མི་འཐད་དེ། དུ་བ་མཐོང་བས་བསལ་ཞེས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ངག་ལ་བསལ་བ་
བཟོད་པ་གཞུང་གང་དུའང་མ་མཐོང་ལ་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་བཟོད་ན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བཟོད་
པས་ངག་ལྷག་པ་ལྟར་བསལ་བའང་ངག་ལྷག་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དུ་བ་ཡོད་པས་བསལ་ཞེས་པ་བསྐྱོག་ན། རང་
རྒྱུད་ལ་དུ་བ་མེད་པས་མ་བསལ་ཞེས་བཟོད་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ངག་བསྐྱོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་
པ་རང་འདོད་པ་ནི། ཐལ་བའི་ངག་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི། །དོན་འཕེན་ངེ་ལྟར་བསྐྱོག་བཞིན་མིན། །ཐལ་བའི་ངག་ལ་
རང་

༼ ༣༥༽

རྒྱུད་ཀྱི་དོན་འཕེན་མོད། ངག་བརྒྱུག་པ་ལྟར་མི་འཕེན་ཏེ། འདི་ལྟར་མེ་མེད་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་རྟགས་མ་
བརྗོད་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྟོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ལ་བརྗོད་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་བརྗོད་པས་ངག་ལྟག་པར་
འགྱུར་ཏེ། མེ་མེད་པར་ཁས་ལེན་ཞེས་བརྒྱུག་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་ཐལ་བའི་ངག་སྟོན་མེད་འདི་ལྟར་
དགོད་དེ། སྤྱི་གཅིག་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་མར་ཐལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དུ་བ་མེད་པར་
ཐལ་ཞེས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བཀོད་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདི་ན་ཐལ་བའི་ངག་འདི་ལྟར་དགོད་དེ་གང་དུ་མ་
དང་འབྲེལ་བ་དེ་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ཐ་དད་ཀྱི་རྒྱ་ལྷག་བཞིན་སྤྱི་གཅིག་སོང་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་ལོ་
ཞེས་བྱ་བར་ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་ནོ། །གང་གཅིག་མི་སྤྱིད་པ་དེ་དུ་མ་དང་མི་འབྲེལ་ཏེ་རི་སོང་གི་རྩ་བཞིན་དུ་
མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་འང་གཅིག་ཏུ་མི་སྤྱིད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཡང་གང་མེ་མེད་པ་
ན་དུ་བ་མེད་དེ། རྩ་རྒྱུད་བཞིན། དུ་བ་དང་བཅས་པའི་ལའང་མེ་མེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ཆོས་
མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་ནོ། །གང་དུ་བ་ཡོད་པ་ན་མེ་ཡོད་དེ་ཆང་མང་བཞིན་དུ་བ་དང་བཅས་པའི་ལ་ལ་ཡང་མེ་མེད་
དུ་བ་ཁས་སྒྲངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་གྱི་ངག་གོ། །ངག་དེ་དག་ལ་དུ་མར་ཐལ་ཞེས་བྱ་
བ་དང་། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལྷགས་ལ་གོ་བས་དངོས་སུ་མི་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་
ཐལ་འགྱུར་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི། ཡང་དག་ཐལ་བ་བརྒྱུག་མི་འཕེན། །སུན་འབྲེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བརྒྱུག་པ་མི་
འཕེན་པའོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་ན། གཉིས་ལས་དང་པོ་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པ་དང་། མི་
འཕན་པར་དབྱེ་བ་ནི།

༼ ༣༥ ༽

རང་བཞིན་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་དེ། །མི་དམིགས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་མི་འཕེན། །ས་ཕྱོགས་ན་བུམ་པ་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པ་དང་། ཏུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་ཁུས་པ་
ཐོགས་མེད་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་པའི་འབྲས་བུ་མི་དམིགས་པ་དང་། འོག་ལྗོག་ལལ་དང་མི་ལྟན་པས་བ་ལང་མ་
ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་པ་བྱབ་བྱེད་མི་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་གསུམ་ལས་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པ་མི་རུང་སྟེ། བུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་ཚད་མས་འབྲུབ་ན་དམིགས་པར་ཡང་བྱབ་པས་ཕྱོགས་ཚོས་མེད་ལ་མ་བྱབ་ན་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་
ལ་བསལ་བ་མེད་ཅིང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་མ་ཡང་དག་གཏན་ཆོགས་
ཀུན། །སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །སྤར་བ་ཤད་པའི་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཉི་ཤུ་པོས་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པ་ལ་རང་རིག་གཞན་རིག་གཉིས་སུ་དབྱེ་ན། བརྗོག་པ་རང་
རིག་འཕེན་པ་ལྟ། དཔེར་ན་གང་རིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མེ་མེད་པར་ཐལ་བའི་རང་བཞིན་འགལ་བ་དམིགས་པས་
ཐལ་བ་ལས་མེ་ཡོད་པས་གང་རིག་མེད་ཅེས་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་པ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་། བ་མོའི་རིག་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅན་གྱི་མེ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་བྱབ་བྱེད་འགལ་བའི་བྱབ་བྱེད་དམིགས་པས། ཅན་གྱི་མེ་ཡོད་
པས་བ་མོའི་རིག་པ་མེད་ཅེས་འགལ་དམིགས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་། སྤྱ་ལོང་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཏུ་བ་མེད་
པར་ཐལ་ཞེས་པའི་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པས་དུ་བ་ཡོད་པས་སྤྱ་ལོང་བྱེད་པ་མེད་ཅེས་པའི་
འགལ་དམིགས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་། ལྟོས་བཅས་ཡིན་པས་མ་ངེས་པར་ཐལ་ཞེས་པའི་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་
བྱབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པས་ངེས་པས་

༼ ༣༥ ༽

སྒྲིལ་བཅས་མ་ཡིན་ཞེས་དེ་ཉིད་ཅེས་འཕེན་པ་ལོ། །གཞན་རིགས་འཕེན་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད། །དཔེར་ན་དུ་བ་ཡོད་
པས་མེ་ཡོད་པའི་འབྲས་ཏྲགས་དང་། མེ་མེད་པས་དུ་བ་མེད་པའི་རྩ་མི་དམིགས་པས་གཉིས་ལ་མཚོན་ན་ཐལ་
བསྒྲོག་གཉིས་པན་ཚུན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལོག་པ་ཏྲགས་ཡིན་ཞིང་། གཅིག་གི་རྣལ་འབྱེད་ཅིག་ལོས་གྱི་བསྒྲོག་འབྱེད་
ཡིན་པས་འབྱེད་པ་འབྲེལ་ཞིང་ཕྱོགས་ཚོས་འགལ་བ་དག་གཞི་གཅིག་གི་སྤྲེང་དུ་བསྐྱབ་བྱ་མེད་བཞིན་དུ་ཏྲགས་
ཁས་ལེན་པ་ལ། གཅིག་གི་ཐལ་བ་བརྗོད་པས་གཅིག་གི་རང་རྩུད་འཕེན་ཏེ་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དུ་བ་མེད་པར་
ཐལ་ཞེས་རྩ་མི་དམིགས་པའི་ཐལ་བས་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མེ་ཡོད་ཅེས་འབྲས་ཏྲགས་གྱི་རང་རྩུད་འཕེན་ལ།
དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མེ་ཡོད་པར་ཐལ་ཞེས་འབྲས་ཏྲགས་གྱི་ཐལ་བས་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དུ་བ་མེད་ཅེས་རྩ་མི་
དམིགས་པ་རང་རྩུད་དུ་འཕེན་ནོ། །འགལ་དམིགས་བཅུ་གཉིས་པོའི་སྒྲོར་ནས་མེ་དང་བ་མེའི་རེག་པ་པན་ཚུན་
འགོག་པ་འབྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པ་དང་འགལ་བས་འབྱེད་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། དུ་བ་དང་བ་མེའི་
རེག་པ་པན་ཚུན་འགོག་པ་འབྱེད་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་དང་། རྩ་དང་འགལ་བའི་འབྱེད་བྱ་
དམིགས་པ་གཉིས་དང་། མེ་དང་སྤྱ་ལོང་བྱེད་པ་པན་ཚུན་འགོག་པ་རྩ་དང་འགལ་བ་དམིགས་པ་དང་རང་
བཞིན་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། དུ་བ་དང་གང་རེག་པན་ཚུན་འགོག་པ་རང་བཞིན་འགལ་
བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་རྩ་དང་འགལ་བ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། ཅན་གྱི་མེ་དང་གང་རེག་པན་ཚུན་
འགོག་པ་འགལ་བའི་འབྱེད་བྱ་དམིགས་པ་དང་། འབྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། ཅན་གྱི་མེ་དང་
སྤྱ་ལོང་བྱེད། པན་ཚུན་

༼ ༣༥༽

འགོག་པ་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་བྱ་དམིགས་པ་དང་། བྱ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་གཉིས་
དང་། འག་བས་ཤིང་བསྐྱབ་པའི་ཐལ་བས་ཤིང་བཀག་པས་འག་པ་འགོག་པའི་རང་རྒྱ་དང་། ཤིང་མེད་པའི་བྱིར་
འག་པ་མེད་པར་ཐལ་བས་འག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཤིང་ཡོད་ཅེས་འཕེན་ཏེ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་བྱ་བྱེད་མི་
དམིགས་པས་པན་ཚུན་འཕེན་པ་ན། གཅིག་གི་རྗེས་འགྲོའི་བྱ་བ་གཅིག་གི་བསྐྱོག་བྱ་བ་ཏུ་འགྱུར་
ངོ། ། །གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྒྲུང་བ་ལ་མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། འདོད་བརྗོད་མི་
འདོད་བསྐྱབ་པ་མེད། །ཐལ་བ་ལྟར་སྒྲུང་གི་མཆན་ཉིད་ནི། ཁས་སྒྲངས་གྱི་ཉགས་ལ་མི་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་
འཕེན་པ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་བཞི་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། འགལ་ན་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། མ་ངེས་
ནས་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། འདོད་པས་ལན་ཐེབས་པ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཁས་སྒྲངས་གཏན་
ཆིགས་ཡིན་ན་ནི། །གཏན་ཆིགས་བཞི་པ་སྤིང་པར་འགྱུར། །ཁས་སྒྲངས་ཉགས་སུ་མི་རུང་ན། །ཐལ་བས་
བསྐྱབ་པ་མི་འཐད་ལོ། །ལྷ་སྟེགས་བྱེད། །ཁ་ཅིག་གཞན་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པ་ཉགས་ཡིན་ན། ཉགས་གསུམ་ཏུ་
མི་འདུ་བར་འགྱུར་ལ། མིན་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྱུར་བོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་
ལ། །ཐལ་བས་བསྐྱབ་པ་སྐྱོན་ཡོད་མིན། །བྱིར་རྒྱལ་ཆོས་འགའ་ཞིག་གིས་བྱ་བ་ཁས་ལེན་བཞིན་ཏུ་བྱ་བ་
བྱེད་མི་འདོད་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ངག་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་རིགས་པ་ཅན་སྤྱི་གཅིག་ཏུ་མ་དང་འབྲེལ་པ་དང་།
ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་གཅིག་ཡན་ལག་ཏུ་མ་དང་འབྲེལ་པ་དང་། གངས་ཅན་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་སྒྲ་
ཉག་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་བ་མཐོང་བཞིན་ཏུ་མི་མེད་ཏུ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་སྐྱོན་མེད་
ངོ། །གཉིས་པ་ལན་འདེབས་

༼ ༣༥༽

བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་གཞན་ལུགས་དགག་ན། ཐལ་འགྱུར་ལན་ནི་སྒོ་གསུམ་ཞེས། །ཁ་བ་ཅན་བ་
དེ་སྐད་སྒྲ། །བོད་ནམས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་ལ་གཏན་ཆིགས་མ་བྱལ། འབ་བ་མ་བྱལ། འདོད་ཐོག་ཅེས་གསུམ་
ལས་མི་སྤྱད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་དེ། འགལ་དང་མ་དེས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །འདོད་ན་ལྟར་སྒྲ་
གཉིས་སུ་འགྱུར། །དེ་མཐར་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲ་ཀུན། །མ་བྱལ་གཅིག་ཏུ་འདུ་བར་འགྱུར། །མ་སྒྲུབ་སྤྱོད་གས་
མི་མ་སྒྲུབ་སྤྱོད་གས་གཉི་ག་ལ་འཇུག་པའི་མ་དེས་བ་དང་། མི་མ་སྒྲུབ་སྤྱོད་གས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་འགལ་བ་གཉི་ག་
ལ་འབ་བ་མ་བྱལ་བའི་ལྟར་སྒྲ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ་འདོད་ན་ལྟར་སྒྲ་ཐམས་ཅད་གཏན་ཆིགས་མ་བྱལ་བ་དང་
འབ་བ་མ་བྱལ་བ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲོན་ཐམས་ཅད་མ་བྱལ་བ་གཅིག་ཏུ་འདུ་བར་འགྱུར་བས།
མཐར་ཐལ་འགྱུར་སྒྲོན་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མ་བྱལ་ཅེས་བརྗོད་པས་ལན་ཐེབས་པར་འགྱུར་རོ། ། །མ་བྱལ་
གཉིས་སུ་འབྱེད་ན་མཚུངས། །ཡང་ན་འགལ་ལ་དེ་འབྱུང་འགྱུར། །གལ་ཏེ་གཉིས་ཀ་མ་བྱལ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི་
ཏྲགས་དང་འབ་བ་གཉིས་སུ་མ་བྱེ་ན། རོས་མི་ཟེན་པས་རྩོད་པ་མི་བདེའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གཉིས་ཀ་འབ་བ་མ་བྱལ་
བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འགལ་བ་དང་མ་དེས་བ་གཉིས་སུ་མ་བྱེ་ན་རོས་མི་ཟེན་པས་རྩོད་པ་མི་བདེ་བ་མཚུངས་
སོ། །ཡང་ན་འགལ་བའི་སྐབས་སུ་འབ་བ་མ་བྱལ་ཅེས་བརྗོད་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་བྱས་པར་
འདོད་པ་ལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏྲག་པར་ཐལ་ཞེས་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ། བྱས་ཀྱང་མི་ཏྲག་ན་ཅི་སྟོ་
འབ་བ་མ་བྱལ་ཅེས་བརྗོད་ན་བྱས་པ་ལ་ཏྲག་པ་སྤྱད་པར་

༼ ༣༥༽

ལྷགས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ཤེས་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་བ་རང་གི་ལྷགས་ནི། དེས་ན་
མཁས་བས་ཐལ་འགྱུར་ལན། །རྣམ་པར་ཐལ་བའི་སྒོ་བཞིས་གདབ། །ཐལ་བའི་ལན་ནི། འགལ། མ་ངེས། མ་
གྲུབ། འདོད་བ་གྲུབ་བ་སྟེ་སྒོ་བཞིནོ། །ལན་གྱིས་བསྒྲོག་པར་མི་བྱས་ན། །དེ་ཡི་རྗེས་འབྲང་དམ་བའི་
ལྷགས། །ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལན་གྱིས་བསྒྲོག་མ་བྱས་ན་ཁོ་བ་དང་ཁོན་དུ་འཛིན་བ་དང་། བདག་ལ་བསྟོད་
ཅིང་གཞན་ལ་སྟོད་བ་དང་། སྤྱ་གར་དང་བཞད་གད་དག་གིས་རིགས་བ་སྤྱབས་བ་ནི་ཐབས་རྟགས་བ་ཡིན་
བས་བདེན་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དམ་བའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱབ་དང་སུན་འབྲེན་གྱི། །རིགས་བའི་
གཞུང་ལྷགས་གད་གིས་ཤེས། །མཁས་བ་དེ་ནི་རྫོགས་བ་ཡི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་བ་འཛིན། །ཆད་
མ་རིགས་བའི་གཏེར་ལས། །གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དབག་བ་བརྟག་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་བ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་བའོ། ། །སྒྲེ་
བ་སྒྲེ་བ་རྣམས་སུ་ཡང་དང་ཡང་། །མཁས་བ་མཁས་བ་རྣམས་ལ་སྟོན་སྤངས་བས། །ཆེ་འདིར་ལན་རེ་བྱང་རེ་
ཐོས་ཅམ་གྱིས། །གཞུང་ལྷགས་ཀུན་ཤེས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཁོན་དབལ། །ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཕྱོགས་སྤང་
གྲགས་བའི་གཞུང་། །མདོ་དང་རྣམ་འབྲེལ་དེ་འབྲེལ་དང་བཅས་རྣམས། །ལེགས་བར་རྟོགས་ཤིང་རྟོག་གི་འི་
ཚུལ་ཤེས་ནས། །ཡང་དག་རིགས་མཆོག་རིགས་བའི་གཏེར་འདི་བསྐྱབས། །ཐུབ་བ་སེར་སྐྱ་རྒྱང་མིག་བ་དང་
འུག་བའི་བྱ། །མཁའ་གོས་ཅན་དང་ཚུ་རོལ་མཛེས་བའི་གཞུང་འཛིན་བ། །ཐོས་སྒྲོགས་བ་དང་གངས་རིའི་ཁྲོད་
གནས་སྤྱ་རྣམས་ཀྱི། །རྟོག་གི་ངན་འཛོམས་བསྟན་

༼ ༣༩༩ ༽

ཆོས་ཆེན་པོ་འདི་བྱས་སོ། །སྒོ་ཡི་རྒྱས་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་མ་ཉིད་ཅིང་། །ཉིན་དང་
མཚན་དུ་འབད་བ་བྱས་ཀྱང་གཞུང་ལུགས་ཕྱོགས་རེ་དཀྱིས་མ་བྱིན། །རྟག་དུ་བཙོན་བས་ཉིང་འཛིན་བསྐྱབས་
ཀྱང་སངས་རྒྱས་དགྲེས་པའི་ལམ་ལས་གོ་ལ། །སྟོགས་དུས་སྐྱེ་བོ་ཆོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་སོམས་
ལ་མཁས་པ་བསྟན། །སྟེ་བདུན་རིགས་པའི་དེ་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས། །ཀླན་པོའི་ལུགས་ངན་དོར་ནས་ངས་འདི་
བཤད། །རིགས་པ་མཐུན་པ་དེ་དག་འདི་བཞེད་མོད། །ལན་མང་ཐོས་ཀྱང་སྒྲན་པོའི་སྟོང་ཡུལ་མིན། །ལེགས་
པར་བཤད་བས་སྒོ་གྲོས་མིག་བྱེ་ནས། །ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་རི་བཞིན་ལེགས་བསྟན་པའི། །དགོ་བ་འདི་ཡིས་
ཐམས་ཅད་གཟེགས་པ་ཉིད། །ཐོབ་ནས་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་གྱུར་ཅིག །ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ཞེས་བྱ་
བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བྱུང་བ་སྤྲ་དང་། ཆད་མ་དང་། སྟེ་བ་སྟོར་དང་། སྟན་ངག་
དང་། ཆོག་གི་རྒྱན་དང་། མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་གཙུག་ལག་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པས།
འཆད་པ་དང་། ཅོམ་པ་དང་། ཅོད་པའི་ཚུལ་ལ་སྟོབས་པ་དགོ་བ་ཅན། ཀུན་ལས་བརྟུས་དང་། སྟེ་བདུན་བྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་ཅིང་། ལུང་དང་། རིགས་པ་དང་། མན་ངག་གི་ཚུལ་མཐའ་དག་ལ་སྟོའི་སྤང་བ་ཐོབ་པ།
ཤུགས་དགོ་སྟོང་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས་སྟེ་བ་སྟོར་སྤངས་ནས་གོ་བདེ་བར་
བགྲོལ་ཏེ། དཔལ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྐྱར་བའོ། །།བཟུངས་པར་གྱུར་ཅིག །། ༥། །བལ་ཡུལ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་
ས་ཆེན་ཞེས་པ་ལས་གུ་རུས་སྟེལ། །